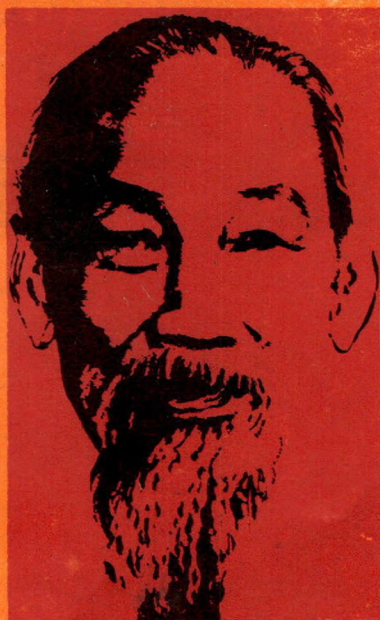

HỒ CHÍ MINH

TUYÊN TẬP

HỒ CHÍ MINH

TUYỂN TẬP

HỒ CHÍ MINH

TUYỂN TẬP

II

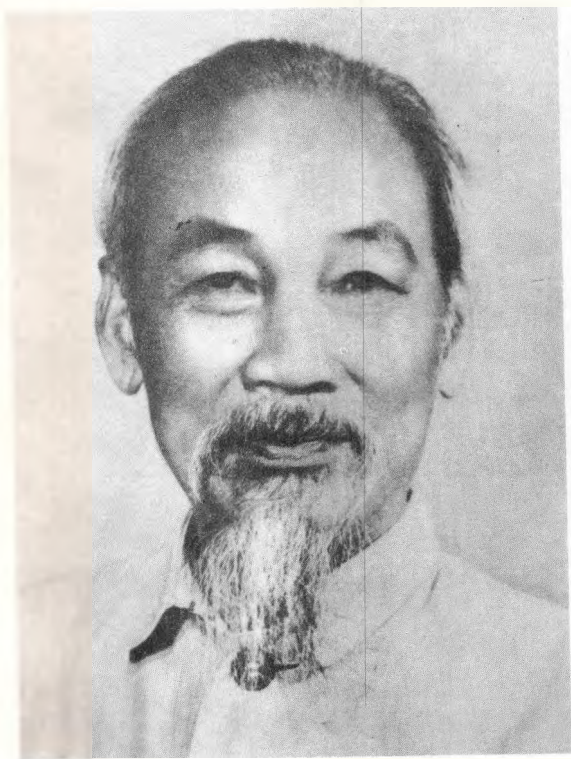
(1955 — 1969)

NHÀ XUẤT BẢN SỰ THẬT

HÀ-NỘI — 1980

HỒ-CHÍ-MINH TUYÊN TẬP
XUẤT BẢN THEO NGHỊ QUYẾT CỦA
BỘ CHÍNH TRỊ TRUNG ƯƠNG ĐẢNG
CỘNG SẢN VIỆT-NAM. SỐ 07/NQ-TƯ.
NGÀY 7 THÁNG 1 NĂM 1978.

CHỮ TỊCH
HỒ-CHÍ-MINH

Tôi thay mặt nhân dân và Chính phủ ta chúc các lãnh tụ và nhân dân các nước bạn năm mới thắng lợi mới !

Nhân dịp này tôi xin báo cáo với đồng bào và bộ đội những công việc chúng ta phải làm từ nay, nhằm mục đích củng cố hòa bình, thực hiện thống nhất, hoàn thành độc lập và dân chủ trong cả nước :

— Chúng ta kiên quyết *thi hành đúng đắn hiệp định đình chiến*. Đồng thời chúng ta đòi hỏi đối phương cũng phải thi hành đầy đủ hiệp định đình chiến, phải bảo vệ quyền tự do dân chủ và phải chấm dứt những cuộc khủng bố nhân dân ở miền Nam, phải đình chỉ lừa bịp, ép buộc một số đồng bào miền Bắc di cư vào Nam.

Nhân đây, chúng ta tỏ lời cảm ơn Ủy ban quốc tế đã giúp sức vào công việc thi hành hiệp định đình chiến.

— Chúng ta phải ra sức *khôi phục lại kinh tế* : nông nghiệp, công nghiệp, thương nghiệp, vận tải, để nâng cao dần đời sống của nhân dân.

— Chúng ta phải ra sức bảo vệ Tổ quốc, bảo vệ hòa bình, cho nên chúng ta *phải củng cố quốc phòng*, bộ đội ta phải thi đua học tập chính trị và kỹ thuật, giữ vững kỷ luật và tác phong khác khổ.

— Chúng ta phải tiếp tục vận động quần chúng giảm tô và cải cách ruộng đất, để *thực hiện người cày có ruộng*.

Để làm những công việc trên đây, chúng ta phải đoàn kết chặt chẽ, rộng rãi, chúng ta phải chống hủ hóa, tham ô, lãng phí. Chúng ta phải bồi dưỡng đạo đức cần, kiệm, liêm, chính.

Nam Bắc là một nhà, là anh em ruột thịt, quyết không thể chia cắt được. Chúng ta phải thắt chặt mối quan hệ mật thiết giữa miền Nam và miền Bắc.

Chúng ta phải đoàn kết rộng rãi và chặt chẽ từ Bắc đến Nam ; phải ủng hộ đồng bào miền Nam đấu tranh giành tự do dân chủ, theo đúng Hiệp định Giơ-ne-vơ.

Chúng ta phải làm cho kinh tế, văn hóa và sự đi lại được lưu thông và thuận lợi giữa đồng bào miền Bắc và đồng bào miền Nam.

Chúng ta phải làm những việc đó để tiến tới thực hiện tổng tuyển cử tự do và thống nhất toàn quốc.

Bất kỳ người nào, bất kỳ nhóm nào, nếu họ tán thành hòa bình, thống nhất, độc lập, dân chủ thì chúng ta cũng sẵn sàng thật thà đoàn kết với họ.

Chúng ta đoàn kết chặt chẽ với nhân dân các nước bạn.

Chúng ta sẽ dựa theo 5 nguyên tắc lớn của bản tuyên bố Trung — Ấn và Trung — Diến để gây quan hệ hữu hảo với hai Chính phủ nhà vua Miên và Lào.

Chúng ta phát triển quan hệ hữu hảo với các nước Đông-Nam Á.

Đối với nước Pháp, chúng ta sẽ cố gắng lập lại mối quan hệ kinh tế và văn hóa trên nguyên tắc bình đẳng và hai bên đều có lợi. Chúng ta đoàn kết với nhân dân Pháp và nhân dân yêu chuộng hòa bình thế giới.

Chúng ta phải tỉnh táo đề phòng, phải kiên quyết chống âm mưu đế quốc Mỹ tăng cường can thiệp vào Đông-dương, xui giục bọn tay sai của chúng phá hoại hiệp định đình chiến, phá hoại hòa bình

và chúng ta cố gắng góp phần vào sự nghiệp bảo vệ hòa bình châu Á và thế giới.

Trong mấy năm kháng chiến, quân và dân ta đã cố gắng và đã giành được thắng lợi. Đấu tranh trong hoàn cảnh hòa bình, quân và dân ta cũng phải cố gắng để vượt mọi khó khăn, giành lấy thắng lợi.

Việt-nam hòa bình, thống nhất, độc lập, dân chủ muôn năm !

Hòa bình thế giới muôn năm !

HỒ-CHÍ-MINH

Đọc diễn văn ngày 1 tháng 1
năm 1955.

In trên báo *Nhân dân*, số 306,
ngày 1 tháng 1 năm 1955.

Theo đúng* bài in
trên báo *Nhân dân*.

THƯ GỬI HỘI NGHỊ CÁN BỘ Y TẾ

Bác thân ái chúc các cô (nghe nói có nữ bác sĩ ở Nam về?), các chú vui vẻ, mạnh khỏe, hăng hái trao đổi kinh nghiệm, bàn định kế hoạch cho thiết thực và làm việc cho tiến bộ.

Bác góp vài ý kiến sau đây để giúp các cô, các chú thảo luận :

— *Trước hết là phải thật thà đoàn kết* : Đoàn kết là sức mạnh của chúng ta. Đoàn kết thì vượt được mọi khó khăn, giành được nhiều thành tích.

Đoàn kết giữa các cán bộ cũ và cán bộ mới, đoàn kết giữa tất cả những người trong ngành y tế, từ các Bộ trưởng, Thứ trưởng, bác sĩ, dược sĩ cho đến các anh chị em giúp việc. Bởi vì công việc và địa vị tuy có khác nhau, nhưng người nào cũng là một bộ phận cần thiết trong ngành y tế, trong việc phục vụ nhân dân.

— *Thương yêu người bệnh* : Người bệnh phó thác tính mệnh của họ nơi các cô, các chú. Chính phủ phó thác cho các cô, các chú việc chữa bệnh tật và giữ sức khỏe của đồng bào. Đó là một-nhiệm vụ rất vẻ vang.

— Vì vậy, cán bộ cần phải thương yêu, phải săn sóc người bệnh như anh em ruột thịt của mình, coi họ đau đớn cũng như mình đau đớn.

Lương y phải như từ mẫu, câu nói ấy rất đúng.

— *Xây dựng một nền y học của ta* : Trong những năm nước ta bị nô lệ thì y học cũng như các ngành khác đã bị kìm hãm. Nay chúng ta đã độc lập, tự do, cán bộ cần giúp đồng bào, giúp Chính phủ xây dựng một nền y tế thích hợp với sự nhu cầu của nhân dân ta. Y học cũng phải dựa trên nguyên tắc : khoa học, dân tộc và đại chúng.

Ông cha ta ngày trước có nhiều kinh nghiệm quý hóa về cách chữa bệnh bằng thuốc ta, thuốc bắc. Đề mở rộng phạm vi y học, các cô, các chú cũng nên chú trọng nghiên cứu và phối hợp thuốc « Đông » và thuốc « Tây ».

Mong các cô, các chú cố gắng thi đua làm tròn nhiệm vụ.

Chào thân ái và thành công,

HỒ-CHÍ-MINH

In trên báo *Nhân dân*,
số 362, ngày 27 tháng 2
năm 1955.

Theo đúng bài in trên
báo *Nhân dân*.

CHỦ NGHĨA LÊ-NIN VÀ CÔNG CUỘC GIẢI PHÓNG CÁC DÂN TỘC BỊ ÁP BỨC

Ngày 22 tháng 4 năm 1870, ở nước Nga cũ chuyên chế đã ra đời vị lãnh tụ tương lai và vị thầy thiên tài của quần chúng lao động và của những người bị áp bức trên thế giới, V. I. Lê-nin.

Cuối thế kỷ 19 và đầu thế kỷ 20, chủ nghĩa tư bản đã phát triển đến giai đoạn cao nhất và tột cùng của nó: chủ nghĩa đế quốc; mở ra kỷ nguyên của cách mạng vô sản. Người kế tục một cách thiên tài sự nghiệp vĩ đại của Mác và Ăng-ghe-n¹ trong những điều kiện lịch sử mới là V. I. Lê-nin.

Đấu tranh một cách không điều hòa chống bọn cải lương và bọn xuyên tạc chủ nghĩa Mác đủ các loại, Lê-nin đã nâng chủ nghĩa xã hội khoa học lên một giai đoạn mới. Người đã làm phong phú chủ nghĩa Mác, vũ khí tư tưởng vĩ đại của giai cấp vô sản, đã góp phần cống hiến lớn lao vào việc đề ra lý luận về chuyên chính vô sản, đã phát triển nguyên lý mác-xít về khối liên minh công nông, về vấn đề dân tộc và thuộc địa, về chủ nghĩa quốc tế vô sản, về việc xây dựng và củng cố Đảng vô sản kiểu mới là tổ chức duy nhất đủ sức lãnh đạo cuộc đấu tranh muôn hình muôn vẻ của giai cấp công nhân và của

các dân tộc bị nô dịch. Lê-nin đã xây dựng lý luận mới, hoàn chỉnh về cách mạng xã hội chủ nghĩa, đã chứng minh khả năng chủ nghĩa xã hội có thể thắng lợi ở một nước riêng lẻ.

Lê-nin đã giúp nhân dân lao động đang rèn xiết dưới ách áp bức của chủ nghĩa đế quốc hiểu một cách sâu sắc hơn những quy luật phát triển của xã hội, những đòi hỏi và những điều kiện khách quan của cuộc đấu tranh chính trị trong từng giai đoạn của cách mạng vô sản, của toàn bộ phong trào giải phóng. Người đã dạy cho quần chúng bị áp bức hiểu rõ những sự kiện hiện đại rắc rối phức tạp. Người đã cho họ vũ khí tuyệt diệu trong cuộc đấu tranh để tự giải phóng: lý luận và sách lược của chủ nghĩa bôn-sê-vích.

Đảng Cộng sản Nga do Lê-nin sáng lập là gương sáng cổ vũ các dân tộc trên toàn thế giới. Dưới sự lãnh đạo sáng suốt của Lê-nin vĩ đại, nhà chiến lược và nhà sách lược thiên tài, Đảng Cộng sản đã dìu dắt giai cấp vô sản Nga giành chính quyền và xây dựng Nhà nước đầu tiên của quần chúng lao động; sự ra đời của Nhà nước đó mở đầu thời đại mới trong lịch sử loài người. Đối với các dân tộc yêu chuộng hòa bình và dân chủ, Liên-xô là thành trì không gì lay chuyển nổi của độc lập và tự do. Sau chiến tranh thế giới lần thứ hai, phe hòa bình, dân chủ và xã hội chủ nghĩa hùng mạnh, đứng đầu là Liên-xô, đã được hình thành, đối lập với phe đế quốc chủ nghĩa.

Tên tuổi của Lê-nin, học thuyết của Người gắn liền với mọi thắng lợi của phe hòa bình và dân chủ kéo dài từ sông En-bơ đến Thái-bình-dương, từ

Hồ Chủ tịch trên lễ đài cuộc mít tinh mừng
ngày Quốc khánh 2 tháng 9 năm 1955.

Bác cực đến vùng nhiệt đới. Vì vậy, tất cả những người bị áp bức và những người bất hạnh đều coi ngọn cờ của Lê-nin đang được những người cộng sản tất cả các nước giương cao, là tượng trưng cho lòng tin và bó đuốc sáng của hy vọng.

Cuộc đấu tranh anh dũng của nhân dân Xô-viết nhằm xây dựng chủ nghĩa cộng sản đang cổ vũ các dân tộc, chỉ cho họ con đường đi tới một đời sống có đủ điều kiện xứng đáng với con người.

Chính sách hòa bình trước sau như một của Chính phủ Liên-xô, thể hiện trước tiên và cụ thể ở sắc lệnh hòa bình của Lê-nin được ban hành ngay sau thắng lợi của cách mạng xã hội chủ nghĩa, đang cổ vũ đông đảo quần chúng nhân dân đấu tranh để bảo vệ và củng cố hòa bình, chống bọn gây chiến do chủ nghĩa đế quốc Mỹ cầm đầu.

Những nguyên tắc của Lê-nin về quyền dân tộc tự quyết, về chung sống hòa bình, không can thiệp vào việc nội bộ của các nước khác, về quyền bình đẳng và quan hệ hai bên cùng có lợi giữa tất cả các nước, những nguyên tắc làm cơ sở cho chính sách đối ngoại của Liên-xô, đang chỉ cho nhân dân các nước thuộc địa và phụ thuộc con đường đấu tranh giành thống nhất và độc lập dân tộc.

*
* *

Đối với các dân tộc châu Á, cũng như đối với các dân tộc khác trên toàn thế giới đang đấu tranh cho hòa bình, độc lập, dân chủ và chủ nghĩa xã hội, học thuyết Lê-nin khác nào mặt trời đưa lại nguồn sống

tươi vui. Lê-nin bao giờ cũng rất chú ý đến phong trào giải phóng dân tộc của các dân tộc châu Á, coi đó là bộ phận hợp thành không thể tách rời của cuộc đấu tranh của quần chúng lao động toàn thế giới chống bọn đế quốc áp bức. Lê-nin đã chỉ rõ rằng sự thức tỉnh của châu Á và bước đầu đấu tranh giành chính quyền của giai cấp vô sản tiên tiến châu Âu đánh dấu giai đoạn mới của lịch sử toàn thế giới mở màn vào đầu thế kỷ 20. Năm 1913, V. I. Lê-nin viết: « Toàn thể châu Âu ở địa vị chỉ huy, toàn thể giai cấp tư sản châu Âu đang cấu kết với tất cả các lực lượng phản động và các lực lượng thời trung cổ ở Trung-quốc ».

« Nhưng toàn bộ châu Á trẻ trung, tức là hàng trăm triệu quần chúng lao động ở châu Á có bạn đồng minh vững chắc là giai cấp vô sản tất cả các nước văn minh. Không có một lực lượng nào trên thế giới lại có thể ngăn chặn thắng lợi của giai cấp vô sản sẽ giải phóng cả các dân tộc châu Âu và cả các dân tộc châu Á » ^{1*}.

Ngày nay mới gần nửa thế kỷ 20, « châu Á trẻ trung » mà Lê-nin nói, chính là nước Cộng hòa nhân dân Trung-hoa, Cộng hòa nhân dân Mông-cổ, Cộng hòa dân chủ nhân dân Triều-tiên, Việt-nam dân chủ cộng hòa. Ở các khu vực khác châu Á, những lực lượng trẻ trung như thế cũng đã đứng dậy đấu tranh để giải phóng dân tộc. Những lời tiên đoán khoa học của nhà chiến lược cách mạng vĩ đại đã và đang được xác minh một cách nhanh chóng đến nỗi phe đế quốc chủ nghĩa phải lo sợ!

1*. V. I. Lê-nin : Toàn tập, tập 19, tr.. 78.

Nếu như các dân tộc bị nô dịch ở châu Á dưới sự lãnh đạo của các đảng mác-xít lê-nin-nít đã thu được những thắng lợi nhất định, thì chính là nhờ họ đã làm theo những lời di huấn vĩ đại của Vơ-la-đi-mia I-lít-sơ.

Trong lời kêu gọi các nhà cách mạng phương Đông, Lê-nin viết: « ... Trước mắt các bạn đang có một nhiệm vụ mà trước kia những người cộng sản toàn thế giới không có: dựa vào lý luận và thực tiễn chung của chủ nghĩa cộng sản, áp dụng vào những điều kiện đặc biệt, không có ở các nước châu Âu, các bạn phải biết vận dụng lý luận và thực tiễn ấy vào điều kiện, khi nông dân là quần chúng cơ bản, khi cần phải giải quyết nhiệm vụ đấu tranh không phải chống tư bản, mà chống những tàn tích của thời trung cổ »^{1*}.

Đó là những chỉ thị đặc biệt quý báu đối với một nước như nước chúng tôi là nơi 90% dân số sống về nghề nông, là nơi còn tồn tại rất nhiều những tàn tích của chế độ phong kiến quan lại thối nát.

Thắng lợi của cách mạng Trung-quốc vĩ đại, dưới sự lãnh đạo của Đảng cộng sản Trung-quốc vinh quang... là thắng lợi của tư tưởng chủ nghĩa Lê-nin. Chính vì thế mà như đồng chí Mao-Trạch-Đông đã từng nói, tiếng súng của Cách mạng tháng Mười đã đưa chủ nghĩa Mác — Lê-nin đến với Trung-quốc, 600 triệu người đã vĩnh viễn thoát khỏi nanh vuốt của chủ nghĩa đế quốc.

Thực hiện những nguyên lý của Lê-nin về chủ nghĩa quốc tế, Liên-xô vốn là nước mà chủ nghĩa

1*. V. I. Lê-nin: *Toàn tập*, tập 30, tr. 140.

xã hội đã thắng lợi, đã luôn luôn viện trợ rất nhiều về mặt tinh thần cho phong trào giải phóng dân tộc ở các nước thuộc địa và các nước phụ thuộc. Đặc biệt là với chính sách hòa bình trước sau như một, và nhờ uy tín rất cao của mình trên toàn thế giới, Liên-xô đã ủng hộ rất nhiều cho nhân dân Triều-tiên và Việt-nam bảo vệ Tổ quốc chống nguy cơ tai họa do bọn đế quốc Mỹ và bạn đồng minh của chúng gây nên. Hoạt động ngoại giao của Liên-xô đã đóng một vai trò quyết định trong việc dập tắt ngọn lửa chiến tranh ở Triều-tiên và Việt-nam.

Được giáo dục tinh thần chủ nghĩa quốc tế vô sản, nhân dân Việt-nam đánh giá rất cao sự ủng hộ về mặt tinh thần của nhân dân toàn thế giới, trong đó có nhân dân lao động Pháp đã đấu tranh đòi chấm dứt chiến tranh ở Đông-dương.

*

* *

Cũng như đối với tất cả các đảng cộng sản và đảng công nhân, Lê-nin đã để lại cho chúng tôi một kho tàng quý báu vô ngần: học thuyết của Người về cơ sở tư tưởng, về những nguyên tắc tổ chức, về lý luận và sách lược của Đảng cách mạng. Chủ nghĩa Lê-nin là lực lượng tư tưởng hùng mạnh chỉ đạo Đảng chúng tôi, làm cho Đảng chúng tôi có thể trở thành hình thức tổ chức cao nhất của quần chúng lao động, hiện thân của trí tuệ, danh dự và lương tâm của dân tộc chúng tôi.

Dưới ngọn cờ của chủ nghĩa Lê-nin, Đảng Lao động Việt-nam đã được nhân dân tin tưởng, được

nhân dân coi là đội tiên phong giác ngộ của mình. Đảng chúng tôi đã biết khơi nguồn lực lượng và sức sáng tạo của nhân dân không bao giờ cam chịu chế độ nô lệ và ách thuộc địa.

Lê-nin là tượng trưng cho sự thống nhất của Đảng, cho sự đoàn kết hàng ngũ Đảng, cho việc giữ vững kỷ luật cách mạng, cho sự trung thành không bao giờ suy suyển đối với sự nghiệp vĩ đại của chủ nghĩa cộng sản và lòng tin sắt đá ở thắng lợi cuối cùng. Tất cả những cái đó đang cõ vũ Đảng Lao động Việt-nam là Đảng hàng ngày hàng giờ vận dụng nguyên tắc phê bình và tự phê bình, coi đó là phương pháp thần diệu để sửa chữa và xóa bỏ những thiếu sót hoặc sai lầm, để đấu tranh chống những biểu hiện của bệnh chủ quan tự mãn. Đảng chúng tôi không có lợi ích nào khác ngoài lợi ích của nhân dân và Tổ quốc, vì vậy Đảng hết sức quan tâm nâng cao trình độ công tác của Đảng. Ra sức thực hiện những nhiệm vụ của mình, đồng thời Đảng luôn luôn học hỏi chủ nghĩa Lê-nin để nâng cao sức chiến đấu của Đảng, tính tích cực chính trị, sự đoàn kết về mặt tổ chức và trình độ tư tưởng của đảng viên.

Nhân dân nước chúng tôi và đảng viên của Đảng chúng tôi đã được rèn luyện trong ngọn lửa của cuộc chiến tranh cứu nước trường kỳ và gian khổ, và đã phải chịu những sự gian khổ và đau thương không kể xiết. Suốt trong tám năm liền, nhân dân và Đảng chúng tôi đã tiến hành cuộc đấu tranh anh dũng kết thúc bằng thắng lợi của dân tộc Việt-nam và bằng việc lập lại hòa bình ở Đông-dương. Hiệp nghị Giơ-ne-vơ nói lên rằng quốc tế đã thừa nhận cuộc đấu tranh giải phóng dân tộc của nhân dân Việt-nam và của các dân tộc anh em là Pa-thét Lào và

Khơ-me, tinh thần hy sinh cao cả và anh dũng của các dân tộc đó. Đảng chúng tôi có thể tự hào rằng suốt trong những năm ấy Đảng đã kiên quyết, bền bỉ và lãnh đạo một cách đầy hy sinh cuộc đấu tranh của dân tộc.

*
* *

Ngày nay trong hoàn cảnh hòa bình đã được lập lại, chúng tôi đang tiếp tục đấu tranh để thực hiện đúng Hiệp nghị Giơ-ne-vơ. Theo những số liệu đã được thẩm tra, gần đây chúng tôi đã xác định được rằng đối phương đã vi phạm hiệp nghị 2.114 lần, trong đó 467 lần ở Nam-bộ. Sau đây là con số đáng ghê tởm của những cuộc phá hoại ấy : 806 người bị chết, 3.501 người bị thương, và 12.741 người bị bắt không có lý do.

Tháng 9 năm ngoái, Đảng Lao động Việt-nam đã thông qua nhiều nghị quyết về cuộc đấu tranh của nhân dân nước chúng tôi nhằm triệt để thực hiện Hiệp nghị Giơ-ne-vơ, chống mọi âm mưu phá hoại Hiệp nghị đó. Những nhiệm vụ chính của chúng tôi là : củng cố hòa bình, hoàn thành cải cách ruộng đất, ra sức lao động để nâng cao đời sống kinh tế, ổn định đời sống mọi mặt trên lãnh thổ phía Bắc vĩ tuyến 17, duy trì cuộc đấu tranh chính trị của đồng bào trong cả nước. Đề vạch rõ đường lối đấu tranh cho toàn thể dân tộc Việt-nam, chúng tôi đã đưa ra những khẩu hiệu sau đây : củng cố hòa bình, thực hiện thống nhất đất nước, giành độc lập dân tộc hoàn toàn, phát triển nền dân chủ trong cả nước.

Ngày nay chúng tôi đang phải đấu tranh để thực hiện những nhiệm vụ chủ yếu ấy. Đồng thời, chúng tôi không thể không thấy rằng sau các cuộc hội nghị do bọn đế quốc triệu tập ở Ma-ni và Băng-cốc¹⁾, ở châu Á đã diễn ra tình hình mới. Ngày nay Mỹ công khai can thiệp vào công việc của Đông-dương, và ngày càng có nhiều âm mưu phá hoại Hiệp nghị Giơ-ne-vơ.

Để thực hiện những mục đích của mình, bọn đế quốc Mỹ và bọn tay sai đủ các màu sắc của chúng đang có dã tâm mãi mãi chia cắt đất nước, đặt miền Nam Việt-nam dưới nền thống trị của chúng, khống chế các lực lượng dân chủ và phá hoại cuộc tổng tuyển cử năm 1956.

Trong những điều kiện đó cuộc đấu tranh chính trị hiện nay chuyển từ giai đoạn thực hiện đình chiến sang giai đoạn mới: giai đoạn đấu tranh chính trị nhằm chống những âm mưu nhen lại ngọn lửa chiến tranh và nhằm thực hiện thống nhất đất nước bằng tổng tuyển cử trong tháng 7 năm 1956.

1) Các cuộc hội nghị do bọn đế quốc triệu tập ở Ma-ni (thủ đô Phi-líp-pin) và Băng-cốc (thủ đô Thái-lan), vào tháng 9 năm 1954 để lập ra khối xâm lược Đông-Nam Á (SEATO). Trụ sở khối này đóng ở Băng-cốc. Khối Đông-Nam Á do Mỹ cầm đầu và gồm các nước Mỹ, Anh, Pháp, Úc, Tân-tây-lan, Phi-líp-pin, Thái-lan, Pa-kít-tăng. Mục đích của khối này là tấn công các nước xã hội chủ nghĩa ở châu Á: chống lại phong trào dân tộc, dân chủ và hòa bình của nhân dân các nước Đông-Nam Á.

Sau thắng lợi hoàn toàn của nhân dân 3 nước Đông-dương chống đế quốc Mỹ xâm lược (1975), khối SEATO lâm vào tình trạng khủng hoảng sâu sắc. Ngày 24-9-1975 các nước trong khối SEATO buộc phải tuyên bố tự giải tán.

Vấn đề hòa bình, thống nhất, độc lập dân tộc và dân chủ là những vấn đề có liên quan chặt chẽ với nhau. Không củng cố hòa bình thì không thể nào thống nhất đất nước Việt-nam bằng tổng tuyển cử. Và ngược lại, nếu không thực hiện thống nhất đất nước bằng tổng tuyển cử thì cũng không thể nào đặt cơ sở vững chắc cho hòa bình.

Những sự kiện gần đây, việc phân tích tình hình chính trị làm cho Đảng chúng tôi thấy rõ rằng cuộc đấu tranh cho hòa bình, độc lập và dân chủ của dân tộc Việt-nam sẽ gian khổ và trên con đường đi đó dân tộc Việt-nam sẽ gặp không ít trở ngại và khó khăn. Nhưng Đảng chúng tôi tuyệt đối tin ở thắng lợi cuối cùng của cuộc đấu tranh đó.

Từ trong học thuyết dạt dào sức sống của chủ nghĩa Lê-nin, chúng tôi khơi nguồn sức mạnh để giành thắng lợi cho sự nghiệp thiêng liêng là hòa bình, thống nhất, độc lập, dân chủ, để giành thắng lợi cho chủ nghĩa xã hội !

Viết vào tháng 4 năm 1955.
In trên báo *Sự thật*, (Правда),
ngày 18 tháng 4 năm 1955.

Theo đúng bài in trong
sách Hồ-Chí-Minh,
Tuyển tập.

In lần đầu tiên bằng tiếng
Việt trong sách Hồ-Chí-Minh,
Tuyển tập, Nhà xuất bản Sự
thật, Hà-nội, 1960, tr. 526-531.

TRÍCH

LỜI NÓI CHUYỆN Ở HỘI NGHỊ ĐÒI CÔNG TOÀN QUỐC

Nguyện vọng của đồng bào nông dân là : khi chưa có ruộng đất thì muốn có ruộng đất ; khi đã có ruộng đất rồi thì muốn sản xuất nhiều để được ấm no.

Muốn tăng gia sản xuất được nhiều thì cần làm tập thể. Nhưng vì từ trước đến nay nông dân ta quen làm ăn riêng rẽ từng nhà, không quen tập thể, không quen tổ chức. Để tiến bộ mãi, thì đường đi của nông dân phải có mấy bước ; bước ngắn, bước dài, tùy theo hoàn cảnh của mỗi nước. Ví dụ như ở Liên-xô, nông dân đã tổ chức thành *nông trường tập thể*, ruộng đất góp lại làm chung, cấy, cày, gặt hái đều bằng máy. Ở các nông trường có trường học 8 năm, 10 năm, có thư viện, có nhà thương, chỗ giữ trẻ, sân thể thao, rạp chiếu bóng... Nói tóm lại, không khác gì thành phố.

Nghe nói nông dân Liên-xô tiến bộ và sung sướng như thế, chắc các cô, các chú thích lắm ? Nhưng ta chưa làm ngay như vậy được đâu. Liên-xô cải cách ruộng đất hơn 30 năm nay. Ở ta cải cách ruộng đất chưa hoàn toàn xong. Song nếu chúng ta ra sức phấn đấu thì cái gì Liên-xô đã có ngày nay,

mai sau chúng ta cũng sẽ có. Lúc công nông Liên-xô làm cách mạng, không có ai trực tiếp giúp đỡ. Nay chúng ta có Liên-xô, Trung-quốc và các nước bạn khác giúp, có Đảng và Chính phủ lãnh đạo. Nếu các cô, các chú cố gắng thì nhất định tiến bộ mau chóng.

Trung-quốc, cách mạng thành công mới 5 năm, cải cách ruộng đất *xong đã ba năm*. Lúc đầu cũng tổ chức *tổ đổi công*, dần dần tiến lên *hợp tác xã*. Hiện nay, ở nông thôn ta thì cần phát triển rộng khắp *tổ đổi công*, nó là hình thức thấp nhất, giản đơn nhất. Thế là tổ chức của nông dân Trung-quốc (hợp tác xã) cao hơn tổ chức của nông dân ta (*tổ đổi công*). Tổ chức của nông dân Liên-xô (nông trường tập thể) thì cao hơn của nông dân Trung-quốc; mà nông dân Liên-xô cũng sẽ tiến nữa.

Các cô, các chú phần lớn ở các xã đã cải cách ruộng đất, đã thấy lúc đầu giảm tô, cải cách ruộng đất không phải dễ dàng. Bây giờ tổ chức đổi công cũng không phải dễ dàng. Ai nói dễ là chủ quan và sẽ thất bại.

Tổ chức *tổ đổi công* phải có phương châm, có nguyên tắc, có phương pháp.

Phương châm hiện nay là : cần phát triển cho nhiều *tổ đổi công từng vụ, từng việc*, làm sao cho tất cả các nơi đã giảm tô và cải cách ruộng đất đều có những *tổ đổi công* như thế. Nơi nào trình độ quần chúng, trình độ cán bộ khá, thì tổ chức *tổ đổi công thường xuyên*, đổi công mùa này sang mùa khác. Chỗ nào đã có *tổ đổi công thường xuyên* thì phải củng cố cho vững thêm, tốt thêm.

Sau này, *tổ đổi công thường xuyên* đã rộng khắp và có nề nếp rồi, mới tiến lên làm *hợp tác xã*. Chớ sốt ruột, tham mau, vội tổ chức *hợp tác xã* ngay.

Nguyên tắc tổ đổi công:

— Một là không được cưỡng ép ai hết. Phải tuyên truyền, giải thích cho nông dân thấy lợi ích tổ đổi công; ai muốn vào thì vào, tuyệt đối không được ép buộc ai.

— Hai là làm sao cho những gia đình trong tổ đổi công đều có lợi. Có lợi thì người ta mới vui lòng vào. Tuyên truyền cho người ta vào tổ đổi công là một việc khó. Nhưng khi người ta vào tổ rồi cũng chưa phải đã thành công. Vì nông dân có nhiều vấn đề phức tạp. Ví dụ: trong một tổ có gia đình nhiều người, gia đình ít người; có người làm khỏe, người làm yếu; gia đình này có trâu bò, gia đình kia không có. Trâu bò cũng có con khỏe con yếu. Ruộng đất thì có ruộng xa ruộng gần. Lúa chín cùng một lúc thì ai cũng muốn gặt trước... Nếu không khéo giải quyết, để cho ai cũng đều có lợi, thì sẽ sinh ra thắc mắc, tị nạnh lẫn nhau, sẽ thất bại.

— Ba là tổ đổi công thì phải có tổ trưởng hoặc ban quản trị. *Quản trị phải dân chủ*. Việc làm phải bàn bạc với nhau. Mọi người đều hiểu mới vui lòng làm. Có người chưa hiểu, chưa vui lòng, mà bắt họ làm thì hỏng việc.

Phương pháp tổ chức:

— Một là *chớ ham làm mau, ham rầm rộ*. Làm ít mà chắc chắn hơn làm nhiều, làm rầm rộ mà không chắc chắn. Đi bước nào vững vàng, chắc chắn bước ấy, cứ tiến tới dần dần.

— Hai là *phải thiết thực*. Đã tổ chức là phải làm việc thiết thực, chứ không phải tổ chức cho có tên mà không có thực tế.

— Ba là *phải làm từ nhỏ đến lớn*, từ 5, 7 gia đình đến 9, 10 gia đình, không nên tổ chức quá to vì quá to thì khó nắm, sẽ chuệch choạc, dễ thất bại.

Ngoài ra, còn có mấy điều phải chú ý : Phải *rút kinh nghiệm* tốt để theo, kinh nghiệm xấu để tránh. Phải cải tiến cách cây bừa, làm ăn.

Phải tổ chức *thi đua*. Bất cứ việc nhỏ việc to, có thi đua thì mọi người mới cố gắng. Phải làm cho mọi người hiểu *thi đua* là ích nước lợi nhà. *Lợi nhà* : như khi chưa vào tổ đổi công, chưa thi đua, thì làm một mẫu thu được 30 nôi ; khi đã vào tổ đổi công và thi đua, thì một mẫu được 32,35 nôi hoặc nhiều hơn nữa. *Ích nước* : ngoài phần thóc nộp thuế cho Chính phủ, phần thóc ăn, còn thóc thừa bán cho Chính phủ. Chính phủ mua thóc để nuôi cán bộ, bộ đội, làm các việc ích chung. Tăng gia nhiều, thừa thóc nhiều, thì bán thóc cho Chính phủ càng nhiều hơn. Nếu tăng gia nhiều nhất trong địa phương, thì Chính phủ còn khen thưởng nữa. Thế là đã được lợi, lại được danh.

Tổ đổi công phải *rất đoàn kết*. Không những đoàn kết trong tổ với nhau, mà nếu trong xóm có gia đình liệt sĩ, gia đình bộ đội thì cố giúp cho các gia đình đó. Liệt sĩ hy sinh vì đồng bào, bộ đội đánh giặc giữ nước, bảo vệ nhân dân, họ có công với đồng bào, cho nên đồng bào phải cố giúp gia đình họ. Trong xóm có người đau ốm hoặc không có sức làm, thì cũng nên giúp đỡ họ. Làm như thế là cách tuyên truyền rất tốt để kéo họ vào tổ đổi công.

Về lãnh đạo :

Việc gì cũng phải có lãnh đạo thì mới thành công. Ai lãnh đạo tổ đổi công ? Trực tiếp là tổ trưởng

tổ đỏi công. Nếu tổ trưởng công bằng, vô tư, khéo tổ chức, khéo lãnh đạo, được bà con tin phục và yêu mến, thì việc của tổ sẽ thành công. Một thí dụ : Mọi người trong tổ hưởng lợi bằng nhau cả, nhưng khi lúa chín thì đề gặt cho bà con trước gặt cho nhà mình sau. Công việc thì tổ trưởng đi đầu làm trước, lợi ích thì hưởng sau. Người tổ trưởng như vậy, thì tổ chức nhất định thành công.

Đảng viên phải gương mẫu trong công việc tổ đỏi công. Chi bộ trong xã phải thiết thực lãnh đạo, giúp đỡ tổ đỏi công. Tổ đỏi công tốt hay xấu, chi bộ phải phụ trách một phần lớn. Lúc chưa cải cách ruộng đất, nhiều chi bộ xã bị địa chủ, cường hào chui vào và lợi dụng, chi bộ thành chi bộ làm quan, dân công không đi, thuế nông nghiệp trốn tránh, kiêu ngạo với đồng bào. Những nơi đã cải cách ruộng đất, nhiều chi bộ được chỉnh đốn, nhưng chưa thật hoàn toàn. Nếu các cô, các chú thiếu cảnh giác, chúng sẽ mò trở lại tìm cách phá hoại. Từ nay, những xã cải cách ruộng đất nào mà chưa có tổ đỏi công, thì trách nhiệm của chi bộ là phải xây dựng tổ đỏi công. Có tổ đỏi công rồi mà chưa vững chắc, thì trách nhiệm của chi bộ là phải làm cho nó vững chắc.

Nông hội phải giáo dục, khuyến khích, giúp đỡ, đưa nông dân vào tổ đỏi công. Như thế trực tiếp lãnh đạo tổ đỏi công là tổ trưởng, chi bộ và nông hội. Thanh niên thì phải làm nòng cốt trong tổ đỏi công. Chỗ nào đã có Đoàn thanh niên Lao động Việt-nam thì Đoàn phải đẩy mạnh công tác tổ đỏi công. Các cấp Đảng huyện, tỉnh và khu phải thiết thực kiểm tra, đôn đốc, giúp đỡ các tổ đỏi công.

Đảng và Chính phủ cũng sẽ giúp thêm, như thu mua lâm sản và thổ sản cho nông dân, giúp thêm cán bộ, cho vay vốn... Nhưng các cô, các chú chớ có ỷ lại, phải cố gắng *tự lực cánh sinh là chính*, việc giúp đỡ là phụ.

Nói tóm lại, Bác nêu ra những khó khăn của tổ đổi công để các cô, các chú thấy rõ mà khắc phục, chứ không phải thấy khó khăn mà nản lòng. Các cô, các chú có tinh thần thi đua, đoàn kết, cố gắng, thì nhất định sẽ khắc phục được khó khăn, và phong trào tổ đổi công nhất định phát triển và thắng lợi.

Nói ngày 4 tháng 5 năm 1955.

In trên báo *Nhân dân*, số 434,

ngày 11 tháng 5 năm 1955.

Theo đúng bài in trên

báo *Nhân dân*.

BÀI NÓI CHUYỆN Ở HỘI NGHỊ SẢN XUẤT CỨU ĐÓI

Tục ngữ có câu : « Dân dĩ thực vi thiên », nghĩa là dân lấy ăn làm trời, nếu không có ăn là không có trời. Lại có câu : « Có thực mới vực được đạo », nghĩa là không có ăn thì chẳng làm được việc gì cả.

Vì vậy chính sách của Đảng và Chính phủ là *phải hết sức chăm nom đến đời sống của nhân dân*. Nếu dân đói, Đảng và Chính phủ có lỗi ; nếu dân rét là Đảng và Chính phủ có lỗi ; nếu dân đốt là Đảng và Chính phủ có lỗi ; nếu dân ốm là Đảng và Chính phủ có lỗi.

Vì vậy cán bộ Đảng và chính quyền từ trên xuống dưới, đều *phải hết sức quan tâm đến đời sống của nhân dân*. Phải lãnh đạo tổ chức, giáo dục nhân dân tăng gia sản xuất và tiết kiệm. Dân đủ ăn đủ mặc thì những chính sách của Đảng và Chính phủ đưa ra sẽ dễ dàng thực hiện. Nếu dân đói, rét, đốt, bệnh thì chính sách của ta dù có hay mấy cũng không thực hiện được.

Phải biết giáo dục, lãnh đạo, giúp đỡ nhân dân tăng gia sản xuất và tiết kiệm. Phải tiết kiệm là vì nếu được bữa nào xào bữa ấy, thì sẽ thiếu thốn. Nếu cán bộ khéo lãnh đạo và thiết thực giúp đỡ đồng bào và đồng bào cố gắng tăng gia sản xuất và tiết kiệm

thì dân sẽ no ấm, mọi việc trôi chảy, thuế khóa dễ thu, tài chính dồi dào, dân no thì nước giàu, vì nước ta là nước nông nghiệp, mọi việc đều dựa vào nông nghiệp. Nếu cán bộ không biết lãnh đạo và thiết thực giúp đỡ dân tăng gia sản xuất và tiết kiệm, nếu đảng viên không xung phong gương mẫu, thì việc gì cũng sẽ khó làm. Cho nên *chính sách tăng gia sản xuất và tiết kiệm* là một chính sách căn bản của chúng ta. Tăng gia sản xuất và tiết kiệm để nâng cao đời sống của nhân dân, khôi phục kinh tế, mở mang văn hóa và đề phòng đói, chống đói. Trách nhiệm của các cấp ủy và cán bộ là phải hết sức chú ý đến sản xuất và tiết kiệm. Các đảng viên phải gương mẫu trong việc đó.

Sự thực, chỗ nào mà nhân dân tổ chức giúp đỡ nhau thì kết quả hơn chỗ cấp phát; dân hăng hái hơn, đoàn kết hơn, sản xuất cũng mạnh hơn.

Trung ương có chỉ thị trưng vay, vì chỗ nào đói không phải là ở đó thóc gạo đã hết, nhưng vì có bọn địa chủ giấu thóc gạo. Khéo trưng vay thì lấy được thóc gạo, nhưng cán bộ không làm, cứ cho cấp phát. Có chỗ quá tệ hơn nữa, đã không trưng vay, lại cấp phát tràn lan, phát cho cả địa chủ, phú nông. Đó là vì cán bộ không *giữ vững lập trường giai cấp*.

Cũng do lập trường giai cấp không vững mà sinh ra quan liêu, khi quá tả, khi quá hữu. Khi thiếu gạo, cán bộ không biết tổ chức sản xuất tự cứu, không biết tổ chức nhân dân "giúp đỡ nhau, không biết tổ chức trưng vay. Khi nhận được gạo, lại còn cấp phát tràn lan, chậm chạp, gạo đến người đói chậm, người không đói cũng nhận được gạo.

Quá tệ hơn nữa là gạo của Chính phủ giúp dân, chừng một nửa đến tay dân đói, còn một nửa bị tham ô, lãng phí.

Tham ô, lãng phí là có tội, mà tham ô lãng phí gạo cứu đói tội lại càng lớn hơn. Không khác gì gián điệp giết hại đồng bào đói. Thế là có tội đối với Đảng và Chính phủ, đối với nhân dân, đối với nước bạn. Đó là tội thật to. Các cấp ủy cùng với cán bộ cần tìm cho ra gốc rễ tham ô, lãng phí và xử trí đúng mức.

Hiện nay, các nơi đã gặt nhiều. Có nhiều cán bộ đã vội cho là hết đói rồi. Thế là chủ quan.

Chúng ta không được chủ quan.

Các cô, các chú phải lãnh đạo tổ chức giúp đỡ nhân dân, một mặt thì tiết kiệm, chớ lãng phí lương thực hiện có, một mặt thì tăng gia thêm đề phòng đói tháng 8 khỏi xảy ra.

Nói tóm lại, các cô, các chú phải nhớ 3 điểm :

- 1) Phải nắm vững đường lối chính sách của Trung ương, của Chính phủ.
- 2) Phải thật thà quan tâm đến đời sống của nhân dân, tin và dựa vào lực lượng, sáng kiến của nhân dân.
- 3) Phải có lòng tự tin mình, ra sức làm thì nhất định làm được.

Như vậy thì nhất định tăng gia sản xuất và tiết kiệm được, nhất định chống đói và phòng đói được. Phòng đói là hơn cứu đói, cũng như phòng bệnh hơn là chữa bệnh.

Các cô, các chú đã đi làm, người có thành tích nhiều, người có thành tích ít, người có khuyết điểm nhiều, người có khuyết điểm ít. Bác tặng cho mấy giải thưởng, các cô các chú sẽ bình nghị người nào, nơi nào có nhiều thành tích nhất thì được.

Nói vào tháng 7 năm 1955.

In trong sách *Những lời kêu gọi của Hồ Chủ tịch*, Nhà xuất bản Sự thật, Hà-nội, 1956, tập III, tr. 185-187.

Theo đúng bài in trong sách *Những lời kêu gọi của Hồ Chủ tịch*.

LỜI KÊU GỌI TRONG BUỔI LỄ MỪNG QUỐC KHÁNH 2-9 NĂM 1955

*Thưa đồng bào toàn quốc, kiều bào ở nước ngoài,
Thưa toàn thể chiến sĩ và cán bộ,*

*Thưa các cụ phụ lão, các cháu thanh niên và
nhi đồng,*

Thưa các đồng chí và các bạn thân mến,

Cách đây 10 năm, cũng ngày hôm nay và ở chỗ này, nước Việt-nam dân chủ cộng hòa đã tuyên bố thành lập.

Sau những năm thử thách oanh liệt, nhân dân ta lại vui vẻ chúc mừng 10 năm thành lập nước Việt-nam dân chủ cộng hòa.

Ngày hôm nay là một ngày vẻ vang của nhân dân Việt-nam ta, mà cũng là một ngày vui mừng chung của các dân tộc bị áp bức và của nhân dân thế giới yêu chuộng hòa bình.

So với thời gian lịch sử thì 10 năm không phải là dài. Nhưng nhìn lại 10 năm qua, trên thế giới và trong nước ta đã có những biến đổi, những tiến bộ rất to lớn :

— Liên-xô vĩ đại không những đã hàn gắn xong từ lâu những vết thương chiến tranh, mà còn xây dựng thắng lợi chủ nghĩa cộng sản.

— 600 triệu nhân dân *Trung-quốc* đã làm cách mạng thành công và đang xây dựng chủ nghĩa xã hội.

— Nước Cộng hòa dân chủ nhân dân *Triều Tiên* đã thắng lợi đánh lui cuộc tấn công của quân đội 16 nước xâm lược.

— Các nước dân chủ nhân dân khác đều tiến nhanh trên con đường xây dựng chủ nghĩa xã hội.

— Các nước *Ấn-độ*, *Nam-dương*, *Diễn-điện* đã thoát khỏi xiềng xích thuộc địa và đã trở nên những nước độc lập, tự do.

— Phong trào dân tộc giải phóng lên mạnh khắp nơi. Nhiều nước tán thành 5 nguyên tắc chung sống hòa bình. Nói tóm lại : trong 10 năm qua, lực lượng hòa bình và dân chủ thế giới phát triển rất mạnh và đã chiếm ưu thế. Chủ nghĩa đế quốc suy yếu rõ rệt. Vừa rồi hội nghị bốn nước lớn ở *Giơ-ne-vơ* lại làm tình hình thế giới dịu bớt, đó là một thắng lợi mới của lực lượng hòa bình.

Trong 10 năm qua, đi đôi với những cuộc biến đổi trên thế giới, *nước ta* cũng có những biến đổi rất to :

Cuộc kháng chiến chính nghĩa của nhân dân ta đã thắng lợi.

Hội nghị *Giơ-ne-vơ* năm ngoái đã đưa lại hòa bình ở *Đông-dương*, trên cơ sở các nước công nhận độc lập, chủ quyền, thống nhất và lãnh thổ toàn vẹn

của Việt-nam ta và của hai nước láng giềng Miên, Lào.

Miền Bắc nước ta đã hoàn toàn giải phóng.

Nước ta thành một bộ phận khăng khít trong đại gia đình xã hội chủ nghĩa và dân chủ nhân dân gồm có 900 triệu anh em. Đó là những thắng lợi to lớn của nhân dân ta.

* *

Bên những thắng lợi to lớn ấy, hiện nay chúng ta có những khó khăn lớn cần phải khắc phục :

Hòa bình chưa được củng cố. Nước ta tạm thời chia làm hai miền.

Ở miền Nam, với sự xúi giục và giúp đỡ của đế quốc Mỹ, chính quyền Ngô-Đình-Diệm ra sức tăng cường quân đội, gây những cuộc xung đột nổi da nẫu thịt ở Nam-bộ, khủng bố nhân dân, bóp nghẹt quyền tự do dân chủ, tìm cách trốn tránh hiệp thương với Chính phủ ta nhằm trốn tránh tổng tuyển cử tự do trong toàn quốc và phá hoại thống nhất nước nhà. Nói tóm lại, đế quốc Mỹ và chính quyền Ngô-Đình-Diệm đang tìm mọi cách đề hòng phá hoại Hiệp định Giơ-ne-vơ.

Nhưng, mặc dù những âm mưu thâm độc của đế quốc Mỹ và bè lũ tay sai của chúng, *nước Việt-nam nhất định sẽ thống nhất*, vì nước ta là một khối, không ai chia cắt được. Tổng tuyển cử tự do sẽ phải được thực hiện, vì đó là nguyện vọng thiết tha của toàn thể nhân dân ta từ Bắc đến Nam, mà cũng là sự mong muốn chung của nhân dân yêu chuộng hòa bình thế giới.

Nhân dân và Chính phủ ta kiên quyết thi hành triệt để Hiệp định Giơ-ne-vơ.

Chúng ta đòi những nhà đương cục ở miền Nam phải thi hành đúng Hiệp định. Nước Pháp là người đã ký kết Hiệp định, phải tôn trọng chữ ký của mình và làm tròn nhiệm vụ của mình.

Chúng ta mong các nước yêu chuộng hòa bình, nhất là các nước đã dự Hội nghị Giơ-ne-vơ cùng các nước có nhiệm vụ giám sát và kiểm soát, ra sức góp phần vào việc thi hành đúng đắn Hiệp định Giơ-ne-vơ.

* * *

Nhiệm vụ của nhân dân và Chính phủ ta hiện nay là : tiếp tục đấu tranh để Hiệp định Giơ-ne-vơ được triệt để thi hành, tức là đấu tranh để củng cố hòa bình, thực hiện thống nhất.

Chúng ta phải ra sức mở rộng và củng cố Mặt trận dân tộc thống nhất.

Chúng ta phải ra sức *củng cố miền Bắc* về mọi mặt :

- Hoàn thành tốt cải cách ruộng đất ;
- Khôi phục kinh tế, đặc biệt chú trọng nông nghiệp ;
- Củng cố quốc phòng, củng cố an ninh trật tự ;
- Kiên quyết nâng cao dần mức sống của nhân dân, trước hết là của công nhân, bộ đội và công chức, đồng thời giảm nhẹ dần sự đóng góp của nông dân.

Để làm những công việc trên, mọi người và mọi ngành đều phải hăng hái thi đua yêu nước, tăng gia sản xuất và tiết kiệm, tôn trọng và bảo vệ của công, tẩy trừ nạn tham ô, lãng phí.

Chúng ta có thể làm đầy đủ những việc ấy không ? Chúng ta phải làm cho kỳ được, và chúng ta nhất định làm được. Vì đồng bào ta rất yêu nước và rất hăng hái, cần cù. Vì chính sách của Đảng và Chính phủ ta đúng đắn, hợp với nguyện vọng của nhân dân. Vì cán bộ ta tận tụy. Vì các nước bạn ta, trước hết là Liên-xô và Trung-quốc ra sức giúp đỡ ta một cách vô tư, khảng khái, để chúng ta có thêm điều kiện tự lực cánh sinh.

Nhân dịp này, tôi xin thay mặt Chính phủ và nhân dân ta một lần nữa cảm ơn các nước bạn.

Củng cố miền Bắc tức là giúp đỡ một cách thiết thực đồng bào miền Nam đấu tranh đòi hòa bình và thống nhất.

Đồng bào miền Nam đã góp phần quan trọng vào Cách mạng tháng Tám, đã kháng chiến anh dũng suốt 9 năm trường. Hiện nay dù đang sống trong cảnh khủng bố, loạn lạc, nhưng chí khí phấn đấu của đồng bào luôn luôn vững bền, đồng bào luôn luôn trung thành với Tổ quốc, luôn luôn hăng hái đấu tranh.

Chính phủ, Đảng và tôi luôn luôn nhớ đến đồng bào. Nhân dịp này, tôi thay mặt Đảng và Chính phủ thân ái gửi lời chào hỏi và khuyên gắng đồng bào miền Nam đang anh dũng phấn đấu cho hòa bình và thống nhất.

Trong 10 năm qua, chúng ta đã khắc phục mọi khó khăn và thu được nhiều thắng lợi. Đó là vì nhân dân ta đoàn kết nhất trí, bộ đội ta rất anh dũng, Đảng và Chính phủ ta lãnh đạo đúng đắn và kiên quyết. Vì bên trong thì chúng ta có Mặt trận dân tộc thống nhất mạnh mẽ, bên ngoài thì chúng ta được sự ủng hộ của nhân dân thế giới yêu chuộng hòa bình.

Từ nay về sau, chúng ta càng phải củng cố và phát triển lực lượng ấy.

Về Mặt trận dân tộc thống nhất, chúng ta cần phải mở rộng và củng cố hơn nữa. Từ Nam đến Bắc, ai là người tán thành hòa bình, thống nhất, độc lập, dân chủ, thì chúng ta sẵn sàng đoàn kết với họ, thật thà hợp tác với họ, dù từ trước đến nay họ đã theo phe phái nào.

Đoàn kết là một lực lượng vô địch.

Lực lượng đoàn kết đã giúp Cách mạng tháng Tám thành công.

Lực lượng đoàn kết đã giúp kháng chiến thắng lợi.

Lực lượng đoàn kết sẽ động viên nhân dân từ Bắc đến Nam đấu tranh để thực hiện hòa bình, thống nhất, độc lập, dân chủ trong cả nước.

Trước mắt chúng ta, khó khăn còn nhiều. Chúng ta không chủ quan xem nhẹ những khó khăn ấy. Nhưng chúng ta không sợ khó khăn, chúng ta có

quyết tâm khắc phục mọi khó khăn và chúng ta nhất định khắc phục được.

Chúng ta mạnh dạn tiến lên với lực lượng đoàn kết nhất trí của toàn dân, với lòng tin tưởng chắc chắn vào tương lai vẻ vang của Tổ quốc, với tinh thần bất thắng của một dân tộc anh hùng. Trong cuộc kháng chiến anh dũng 8, 9 năm qua, chúng ta đã thắng lợi, trong cuộc đấu tranh chính trị ngày nay, chúng ta cũng nhất định thắng lợi.

Nhân dân Việt-nam đại đoàn kết muôn năm !

Nhân dân yêu chuộng hòa bình thế giới đại đoàn kết muôn năm !

Việt-nam hòa bình, thống nhất, độc lập, dân chủ và giàu mạnh muôn năm !

Việt-nam dân chủ cộng hòa muôn năm !

In trên báo *Nhân dân*, số 548,
ngày 2 tháng 9 năm 1955.

Theo đúng bài in trên
báo *Nhân dân*.

NÓI CHUYỆN TRONG BUỔI BẾ MẠC ĐẠI HỘI MẶT TRẬN²

Thưa Chủ tịch đoàn,

Thưa các vị đại biểu,

Sau những ngày làm việc khẩn trương, thảo luận sôi nổi, Đại hội đã nhất trí thông qua bản Cương lĩnh mới của Mặt trận. Đó là một thắng lợi.

Chúng ta có thể nói rằng :Cương lĩnh này là một Cương lĩnh *đại đoàn kết*, mục đích của nó là đấu tranh cho *hòa bình, thống nhất, độc lập, dân chủ* trong cả nước.

Ai cũng phải nhận rằng : Cương lĩnh của Mặt trận rất vững chắc, rất rộng rãi và rất thiết thực.

Thiết thực, vì nó hoàn toàn phù hợp với nguyện vọng thiết tha của toàn thể đồng bào từ Bắc đến Nam. Trừ một nhóm rất nhỏ đã bán lương tâm cho đế quốc Mỹ, người Việt-nam ai mà chẳng muốn thống nhất nước nhà và thống nhất theo phương pháp hòa bình. Cho nên, nếu tất cả mọi người trong Mặt trận đều ra sức tuyên truyền giải thích cho nhân dân đều hiểu thì chắc rằng tuyệt đại đa số nhân dân ta sẽ hoan nghênh và ủng hộ Cương lĩnh của Mặt trận.

Rộng rãi, vì *Cương lĩnh* đã nói rõ ràng: Mặt trận sẵn sàng hoan nghênh tất cả những người thật thà phản đối âm mưu của Mỹ — Diệt chia cắt đất nước, thật thà tán thành thống nhất nước nhà. Mặt trận sẵn sàng đoàn kết tất cả những người yêu nước, không phân biệt xu hướng chính trị, tín ngưỡng tôn giáo, v.v.. Như vậy là Mặt trận sẽ bao gồm những người hiện nay tỏ ra thành tâm thành ý phụng sự Tổ quốc, dù trước đây họ đã theo phe phái nào.

Vững chắc, vì Mặt trận dựa trên nền tảng tối đại đa số nhân dân trong nước là đồng bào công nhân và đồng bào nông dân; đồng thời chú trọng đến tất cả các tầng lớp xã hội trong nước ta, không bỏ sót ai.

Trong nước, Mặt trận được đại đa số nhân dân ta ủng hộ; trên thế giới, Mặt trận sẽ được sự ủng hộ của nhân dân yêu chuộng hòa bình. Sự thiết thực, rộng rãi, vững chắc ấy làm cho tiền đồ của Mặt trận rất vẻ vang.

Sẵn đây, tôi xin nêu vài ý kiến như sau :

— Mặt trận đã xây dựng một *Cương lĩnh* đúng đắn. Thế là rất tốt cho cuộc đấu tranh sau này. Nhưng đó chỉ là bước đầu trên con đường đi đến thắng lợi hoàn toàn. Từ nay, chúng ta cần phải ra sức đấu tranh để làm cho *Cương lĩnh* được thực hiện. Cuộc đấu tranh này sẽ rất phức tạp, gay go. Chúng ta phải bền gan, quyết chí. Việc đầu tiên và cấp bách mà chúng ta cần phải làm là *đánh thông tư tưởng* của mọi người, tuyên truyền giải thích bản *Cương lĩnh* cho thật sâu, thật rộng từ Bắc đến Nam, làm cho mọi người hiểu thấu tinh thần và nội dung của *Cương lĩnh*, để mọi người hăng hái ủng hộ *Cương lĩnh*.

— Miền Bắc là nền tảng, là gốc rễ của lực lượng đấu tranh của nhân dân ta. Nền có vững, nhà mới chắc. Gốc có mạnh, cây mới tốt. Muốn thực hiện Cương lĩnh của Mặt trận, thì *chúng ta phải ra sức củng cố miền Bắc về mọi mặt*, phải làm cho miền Bắc vững mạnh và tiến lên mãi ; chứ quyết không phải là hạ thấp yêu cầu củng cố miền Bắc.

Làm cho miền Bắc vững mạnh và tiến bộ tức là thiết thực chiếu cố miền Nam.

— Có người hỏi rằng : Mặt trận có Cương lĩnh tốt, nhưng nếu bọn Mỹ — Diệm cứ ý ra thì thế nào ?

Câu trả lời là : bản chất của hòn đá là cứ ý ra, không nhúc nhích. Nhưng khi nhiều người đồng tâm hiệp lực mà xô đẩy, thì dù tảng đá to mấy, nặng mấy, cũng phải lăn.

Chúng ta, đồng tâm hiệp lực, kiên quyết củng cố miền Bắc, kiên quyết thực hiện Cương lĩnh của Mặt trận, đó là một lực lượng xô đẩy vô cùng mạnh mẽ, dù Mỹ — Diệm muốn ý ra, cũng không ý được, muốn không lăn cũng cứ phải lăn.

Vì vậy, không nên hỏi : Nếu Mỹ — Diệm cứ ý ra thì thế nào ? Mà mỗi người chúng ta nên tự hỏi : Mình đã cố gắng đến mức nào, đã làm tròn nhiệm vụ được chùng nào ? Tất cả chúng ta cố gắng làm tròn nhiệm vụ củng cố miền Bắc, và thực hiện Cương lĩnh của Mặt trận, thêm vào đó lại có áp lực của nhân dân yêu chuộng hòa bình thế giới, thì Mỹ — Diệm nhất định phải lăn !

Thưa các vị đại biểu,

Lịch sử trong những năm qua đã tỏ rõ lực lượng đoàn kết của nhân dân ta là vô địch, và Mặt trận dân tộc thống nhất đã nhiều lần thắng lợi.

Mặt trận Việt-minh đã giúp Cách mạng tháng Tám thành công.

Mặt trận thống nhất Việt-minh — Liên-Việt đã giúp kháng chiến thắng lợi.

Chúng ta có thể tin chắc rằng: với sự cố gắng của mọi người và sự ủng hộ của toàn dân, Mặt trận Tổ quốc sẽ làm tròn nhiệm vụ vẻ vang là giúp xây dựng một nước Việt-nam hòa bình, thống nhất, độc lập, dân chủ và giàu mạnh.

Tôi nhờ các vị đại biểu chuyển lời chào thân ái của Chính phủ và của tôi cho đồng bào toàn quốc và riêng cho đồng bào miền Nam đang anh dũng đấu tranh.

Nói ngày 10 tháng 9 năm 1955.
In trên báo *Nhân dân*, số 560
ngày 14 tháng 9 năm 1955.

Theo đúng bài in trên
báo *Nhân dân*.

NÓI CHUYỆN VỚI HỘI NGHỊ CÔNG AN TOÀN QUỐC LẦN THỨ 10

Nhân dân ta có hai lực lượng. Một là Quân đội, để đánh giặc ngoại xâm, để bảo vệ Tổ quốc, giữ gìn hòa bình. Một lực lượng nữa là Công an, để chống kẻ địch trong nước, chống bọn phá hoại.

Có lúc chiến tranh, có lúc hòa bình. Lúc chiến tranh thì Quân đội đánh giặc, lúc hòa bình thì tập luyện. Còn Công an thì phải đánh địch thường xuyên, lúc chiến tranh có việc, lúc hòa bình lại càng nhiều việc. Còn chủ nghĩa đế quốc, còn giai cấp bóc lột là còn bọn phá hoại. Chúng nhằm phá hoại các nước xã hội chủ nghĩa. Ở Liên-xô, cách mạng thành công đã 38 năm mà bọn đế quốc vẫn tìm cách thả gián điệp vào, cố nhiên thả vào là bị bắt. Ở Trung-quốc cũng thế. Mỗi năm Mỹ tung ra hàng trăm triệu đô-la để tổ chức và huấn luyện bọn phản động trên thế giới. Đối với bất kỳ nước nào, nhất là các nước xã hội chủ nghĩa, Mỹ cố tìm cho được bọn phản động các nước ấy, huấn luyện chúng rồi thả chúng vào để giúp Mỹ trong việc phá hoại. Vì vậy, công việc Công an phải thường xuyên, không phải có từng đợt, từng lúc.

Công an ta bây giờ phải ra sức góp phần vào việc củng cố miền Bắc; mà cái gốc của việc củng cố

miền Bắc là khôi phục kinh tế và phát triển văn hóa. Địch không muốn cho ta thành công. Bọn Mỹ — Diệm và bọn phản động khác ra sức phá hoại ta, không kè to nhỏ. Phá hoại ta được chút nào là hay cho chúng chút ấy. Chúng đưa một số tay sai đi Mỹ, đi Phi-líp-pin để huấn luyện, rồi đưa về phá hoại ta.

Nhiệm vụ của Công an là phải chặn tay bọn phá hoại.

Cũng như các ngành khác, công an ta có ưu điểm nhưng cũng có khuyết điểm. Địch không phải tài tình gì đâu. Nó phá hoại được vì ta sơ hở, chủ quan. Nếu Công an ta biết giữ gìn và biết dựa vào nhân dân, làm cho nhân dân cũng biết cách giữ gìn, không để sơ hở thì nhất định địch không làm gì được. Địch là bọn ma quỷ, chỉ ăn hiếp được người yếu bóng vía; ta sơ hở nó mới phá hoại được. Nếu ta luôn luôn cảnh giác, cẩn thận, thì nó không thể phá hoại được.

Khuyết điểm của cán bộ nói chung, của công an nói riêng là: sợ khó, sợ khổ, không bền gan, không quyết chí, kém cảnh giác, hữu khuynh.

Đối với địch, chớ nên hoang mang, cần phải hết sức trấn tĩnh là bước đầu thắng địch. Cố nhiên, trấn tĩnh rồi còn phải đi sâu, xét kỹ. Phải kiên quyết, tránh bất bừa, mớm cung, dùng nhục hình. Những điều đó chỉ tỏ rõ cái yếu, cái dốt, cái vụng của mình.

Đánh địch phải đánh cho đúng, như « đánh rắn phải đánh đập đầu ». Cần phải điều tra nghiên cứu kỹ càng, cẩn thận. Dùng nhục hình là dã man, chỉ có bọn phong kiến, bọn đế quốc mới dùng nhục hình. Tục ngữ có câu « có gan ăn cướp, có gan chịu

đòn », những tên đại gian ác, có khi đánh mảy chúng cũng không thú, có chứng cứ đầy đủ rõ ràng thì chúng phải nhận tội. Còn người thường thì bị đánh đau, chịu không nổi mà họ nhận bừa, khai bậy, đưa Công an đến chỗ sai lầm. Cho nên, ta phải kiên quyết bỏ nhục hình.

Công an phải tránh được những khuyết điểm ấy và phải :

1. Nhận rõ nhiệm vụ của Công an là bảo vệ và phục vụ nhân dân, bảo vệ Đảng, bảo vệ chính quyền nhân dân.

2. Đề làm tròn nhiệm vụ, thì phải luôn luôn đoàn kết nội bộ, nâng cao cảnh giác, chớ chủ quan, khinh địch, tự mãn.

3. Phải nắm vững đường lối, chính sách của Đảng và Chính phủ.

4. Phải gần gũi nhân dân, dựa vào lực lượng của nhân dân, xa rời nhân dân thì tài tình mấy cũng không làm gì được.

Nhân dân có hàng triệu tai mắt. Nếu Công an biết dựa vào nhân dân, thì nhân dân sẽ là người giúp việc rất đắc lực của công an.

Muốn làm tròn nhiệm vụ, công an phải nắm vững đường lối, chính sách của Đảng và của Chính phủ, hết lòng phục vụ nhân dân và dựa vào nhân dân.

Năm nay, ta có kế hoạch khôi phục kinh tế và phát triển văn hóa. Công việc mới rất nhiều. Lúc trước chúng ta làm việc chưa có kế hoạch, làm theo lối du kích. Nay do sự đòi hỏi của tình hình nước ta, do sự tiến bộ của nhân dân ta, nhờ có sự giúp đỡ của các nước anh em, cho nên các việc làm tiến đến có kế hoạch. Công an phải có kế hoạch. Công an

Hồ Chủ tịch thăm nhà máy xe lửa Gia-lâm
và chụp ảnh với cán bộ, công nhân nhà máy,
năm 1955.

không thể đi sau công nghiệp, nông nghiệp, thương nghiệp, giao thông vận tải. Tốt nhất là Công an đi bước trước, thí dụ : trong kháng chiến, ta không có xe lửa, nay ta có nhiều. Công an phải bảo vệ xe lửa, không để địch phá xe lửa. Trong kháng chiến, ta không có mỏ than to, bây giờ ta có mỏ Hồng-gai, có nhiều máy, có hàng vạn công nhân, thế nào địch cũng tìm cách phá hoại. Công an phải dựa vào công nhân mà bảo vệ mỏ than của ta. Ở các xí nghiệp khác cũng vậy. Ở nông thôn cải cách ruộng đất, trong bọn địa chủ có người yên phận làm ăn, nhưng cũng có bọn còn ngoan cố âm mưu phá lúa, giết trâu, đốt nhà của nông dân. Công an phải chú ý bảo vệ nông dân. Vì vậy công việc của Công an ngày càng nhiều. Công an càng phải cố gắng nhiều. Công an còn phải giúp các cơ quan giữ bí mật.

Công việc làm của Công an âm thầm nhưng rất quan trọng. Làm việc tốt tức là các chú trực tiếp góp phần quan trọng vào việc củng cố miền Bắc, chiếu cố miền Nam, đấu tranh chính trị để củng cố hòa bình, thực hiện thống nhất, hoàn thành độc lập và dân chủ trong cả nước.

Nói vào tháng 1 năm 1956.
Tài liệu của Bộ Nội vụ.

Theo đúng tài liệu của
Bộ Nội vụ.

BÀI NÓI CHUYỆN Ở TRƯỜNG CÁN BỘ CÔNG ĐOÀN

Hôm nay, Bác đến thăm các cô, các chú. Bác sẽ nói chung về công đoàn, và nói riêng cho cán bộ công đoàn. Bác sẽ nói vắn tắt mấy điểm :

1. Công đoàn phải tuyên truyền đường lối chính sách chung của Đảng, vì Đảng mình là Đảng của giai cấp vô sản. Đường lối chung là giải phóng dân tộc, giải phóng giai cấp. Giai cấp mà không có Đảng lãnh đạo thì không làm cách mạng được, Đảng mà không có giai cấp công nhân cũng không làm được gì. Đảng là đội tiên phong của giai cấp công nhân, đồng thời cũng là đội tiên phong của dân tộc.

Bởi thế, công đoàn phải hiểu để giải thích cho công nhân hiểu : công nhân không có sự lãnh đạo của Đảng thì không làm cách mạng thành công được, không thắng lợi được. Vậy phải tuyên truyền sâu rộng chính sách chung của Đảng trong hàng ngũ giai cấp công nhân.

2. Công đoàn phải giáo dục cho công nhân về đạo đức vô sản, đạo đức cách mạng.

Đạo đức vô sản, đạo đức cách mạng là thế nào ?

Mỗi một người công nhân phải hiểu rằng trong mấy mươi năm nay, Đảng, giai cấp công nhân và

nhân dân ta đấu tranh cách mạng để đánh đuổi bọn đế quốc thực dân, đánh đổ phong kiến, cho nhân dân nói chung, cho giai cấp công nhân nói riêng làm chủ nước nhà.

Vậy, đã là người chủ nước nhà, thái độ phải thế nào cho đúng ?

Công nhân phải hiểu *tương lai của công nhân và tương lai của xí nghiệp phải dính liền*. Công nhân phải hiểu xí nghiệp là của mình, làm chủ nước nhà là nói chung, làm chủ xí nghiệp là nói riêng, xí nghiệp có phát triển, tương lai của công nhân mới tiến lên.

Cá nhân mỗi công nhân, đối với nước nhà phải thế nào ?

Chế độ này là của ta, phải bảo vệ chế độ của ta. Nhà nước Việt-nam dân chủ cộng hòa là của ta, phải bảo vệ Nhà nước của ta. Ai xâm phạm đến Nhà nước của ta, đến chế độ ta, ta phải chống lại họ, bất cứ bằng lời nói hay việc làm.

Còn thế nào nữa ?

Công nhân phải hiểu *lao động là vẻ vang*. Trước kia ta lao động cho tư sản, phong kiến, đế quốc. Công nhân miền Nam hiện nay cũng thế. Còn ta bây giờ lao động cho ta. Bất cứ làm nghề gì, có ích cho nước nhà, cho nhân dân, cho giai cấp, đều là vẻ vang. Bất cứ nấu bếp, quét nhà hay làm chủ tịch, đều phải lao động cả, làm gì ích nước lợi dân là vẻ vang.

Của cải mình lao động ra là của nước nhà, của nhân dân, là của mình, là của công. Nhân dân, đặc biệt là giai cấp công nhân phải bảo vệ của cải ấy.

Đề bảo vệ của cải chung đó, đối với thói tham ô, lãng phí, ta phải chống lại.

Thế đã đủ chưa ?

Chưa đủ, mỗi một công nhân, đã là chủ của xí nghiệp, chủ nước nhà, phải *tự nguyện tự giác giữ kỷ luật lao động*. Giờ làm việc thì đi chậm, chưa hết giờ đã nghỉ không phải là thái độ của người chủ xí nghiệp, chủ Nhà nước. Nếu ai cũng hăng hái làm mà có một số công nhân lười cũng không được ! Muốn giữ kỷ luật lao động phải có tinh thần hăng hái, có tính sáng tạo. Hăng hái thì các cô, các chú đã biết. Còn thế nào là tính sáng tạo ? Trước kia tư bản không cho công nhân phát triển tài năng. Nhà máy dệt Nam-định trước chỉ cho mỗi công nhân đứng một máy, nay về ta thì công nhân đứng được nhiều máy. Nhà máy về ta, ta cố làm nhiều làm tốt, tìm hết mọi cách để tiến bộ mãi, đó là tính sáng tạo, đó là thái độ tiên tiến.

Tinh hăng hái, sáng tạo tỏ ra ở chỗ thi đua. Thi đua không phải là tranh đua. Mọi người phải cố gắng tiến bộ, không giấu nghề, người đi trước hiểu biết, dẫn người đi sau, làm cho mọi người cùng tiến bộ.

Thi đua là phải làm cho tốt. Làm xấu mau hỏng, dùng không bền. Lại phải làm *nhiều* mới đủ dùng, phải làm *nhANH* và phải làm *rẻ* không phí phạm thì giờ, nguyên vật liệu v.v..

Hiện nay có hai khẩu hiệu : Tăng gia sản xuất và thực hành tiết kiệm. Hai điều đó phải đi đôi, thiếu một là không được. Mục đích công đoàn là phải cải thiện đời sống công nhân, nâng cao đời sống vật chất, văn hóa của giai cấp công nhân nói riêng và của nhân dân nói chung.

Bây giờ anh em mong được lên lương có chính đáng không? Có. Nhưng lương tăng gấp đôi mà hàng đắt, vẫn không ăn thua gì. Nuôi lợn ít mà muốn ăn thịt nhiều là không được.

Công đoàn phải hiểu để giải thích cho công nhân, công nhân phải hiểu để giải thích cho nhân dân là: phải tăng gia sản xuất và thực hành tiết kiệm. Tiền và hàng hóa phải đi đôi với nhau.

Nói về ngân sách của ta, Nhà nước thu-thuế nông nghiệp, thuế công thương nghiệp, v.v.. để chi tiêu cho các công việc ích lợi cho dân, nhưng ta thu còn ít mà phải chi nhiều, nên còn nhờ các nước bạn giúp. Phải hiểu đó là tinh thần quốc tế vô sản rất quý. Song sự giúp đỡ của các nước bạn cho ta cũng chỉ có hạn. Căn bản là ta phải tự lực cánh sinh, cố gắng sản xuất.

Về cải thiện sinh hoạt, tuyên truyền của công đoàn có lệch lạc, chỉ nói đời sống công nhân Liên-xô, Trung-quốc hiện nay sung sướng, lương cao, nhà rộng, có xe ô-tô v.v.. Điều đó đúng, nhưng mới chỉ đúng một nửa. Liên-xô lúc Cách mạng tháng Mười mới thành công cái gì cũng còn thiếu, được thứ gì ngon thì bán ra ngoài để mua máy móc sản xuất. Có thể nói là nhân dân và giai cấp công nhân Liên-xô phải thắt lưng buộc bụng để xây dựng. Mãi 9 năm sau, tình hình mới khá hơn. Ở Trung-quốc cũng vậy, cách mạng thành công năm 1949 mà mãi đến năm 1954 mới cải thiện sinh hoạt được bước đầu. Ta thì mới xây dựng hòa bình được 2 năm. Bây giờ mà đòi cái gì cũng phải đủ là vô lý. Tuy vậy, Đảng và Chính phủ cũng luôn luôn chú ý cải thiện đời sống cho công nhân. Bây giờ có đỡ hơn trước, nhưng phải dần dần, mỗi mùa một ít, mỗi năm một ít. Có người hoặc không

hiều hoặc cố ý không muốn hiểu. Họ muốn chia rẽ Đảng với công nhân, chia rẽ Chính phủ với nhân dân. Ai nói sai, ta phải phản đối.

Tóm lại, về đạo đức vô sản, công nhân phải hiểu mình là chủ xí nghiệp, chủ nước nhà, hiểu lao động là vẻ vang, phải giữ gìn của công, chống tham ô lãng phí, phải bảo vệ kỷ luật lao động, phải thi đua làm tốt, nhiều, mau, rẻ. Cải thiện sinh hoạt phải dựa trên cơ sở tăng gia sản xuất và thực hành tiết kiệm.

3. Công đoàn và cán bộ công đoàn phải học trước để hiểu biết khoa học. Thế nào là khoa học? Như hồi xưa ta cho sét là ông thiên lôi, mưa là rồng phun nước, ốm là do ma làm. Như thế là phản khoa học. Nay ta hiểu khác, hiểu nguyên nhân rõ ràng. Con mắt ta nhìn xã hội cũng phải khoa học. Các tôn giáo theo duy tâm, còn giai cấp công nhân phải duy vật.

4. Nội bộ công nhân phải đoàn kết, nhà máy này đoàn kết với nhà máy khác, cán bộ công nhân miền Nam và miền Bắc phải đoàn kết. Người ta thường nói đoàn kết là sức mạnh vô địch. Ta kháng chiến thắng lợi, cũng nhờ đoàn kết. Ta xây dựng hòa bình thắng lợi, cũng nhờ đoàn kết.

Ta đoàn kết nội bộ công nhân, đồng thời củng cố sự liên minh của công nhân và nông dân là hai giai cấp lớn nhất, mạnh nhất.

5. Công đoàn và cán bộ công đoàn phải tìm cách này hay cách khác giải thích cho công nhân rõ tình hình trong nước và ngoài nước. Ví dụ: có người hỏi củng cố miền Bắc là thế nào? Tranh thủ miền Nam là thế nào? Tại sao phải làm như vậy mới thống nhất được nước nhà? Phải giải thích cho họ hiểu. Nếu không, họ sẽ hoang mang. Sau Cách mạng tháng

Mười, công nhân Liên-xô đều hiểu nếu mỗi người cố gắng sản xuất thêm một ki-lô than thì có lợi cho việc xây dựng Tổ quốc và đánh lui ngoại xâm. Ta bây giờ cũng thế, nếu ai nấy đều tăng gia sản xuất, thì không những lợi cho ta ở miền Bắc, mà còn giúp đồng bào miền Nam chống Mỹ — Diệm nữa. Việc Ai-cập, Hung-ga-ri thắng lợi càng tỏ rõ để quốc ngày càng yếu, phe ta ngày càng mạnh. Đó là những ví dụ dễ giải thích.

Do hiểu tình hình mà nâng cao tinh thần yêu nước của công nhân.

6. Công đoàn phải lãnh đạo hướng dẫn công nhân. Lãnh đạo phải cụ thể, không quan liêu. Phải dân chủ, bàn bạc với anh em công nhân. Phải kiểm tra. Làm mà không kiểm tra thì không biết kết quả ra sao, không hiểu sai lệch thế nào để kịp thời sửa chữa.

Cuối cùng Bác tin cho các cô, các chú biết là khóa họp thứ sáu của Quốc hội đã thông qua nghị quyết giao cho Chính phủ làm đạo luật về Công đoàn. Công đoàn phải giúp Chính phủ làm đạo luật ấy cho tốt.

Nói ngày 19 tháng 1 năm 1957.
In trong sách *Những lời kêu gọi của Hồ Chủ tịch*, Nhà xuất bản Sự thật, Hà-nội, 1958, tập IV, tr. 43-47.

Theo đúng bài in trong sách *Những lời kêu gọi của Hồ Chủ tịch*.

NÓI CHUYỆN VỚI CÁN BỘ, CÔNG NHÂN NHÀ MÁY DỆT NAM-ĐỊNH

Trước hết Bác thay mặt Trung ương Đảng và Chính phủ đến thăm anh chị em.

Hôm nay Bác nói chuyện đặc biệt với anh chị em công nhân nhà máy dệt Nam-định, nhưng tất cả anh chị em công nhân, cán bộ các ngành và đồng bào lao động nghe cũng có ích.

Bác nói chuyện, có tốt thì Bác khen, có khuyết điểm thì phê bình và phê bình đến nơi đến chốn để anh chị em sửa chữa.

Trước khi thành phố được giải phóng, anh chị em đã cố gắng đấu tranh giữ máy móc, không cho địch phá và tháo mang đi. Đây là một điểm tốt đáng khen. Từ ngày ta tiếp quản, anh chị em đã cố gắng bảo đảm mức sản xuất. Đó là điểm thứ hai đáng khen. Điểm thứ ba : trong lúc sản xuất, cán bộ, công nhân cũ lành nghề đã cố gắng sản xuất và tích cực giúp đỡ công nhân mới để mở rộng sản xuất. Đây cũng là điều đáng khen.

Chế độ thực dân phong kiến nó coi khinh phụ nữ. Từ ngày ta tiếp quản, phụ nữ đã được chú ý cất nhắc. Trong các ban quản đốc, đã có 2 phụ nữ. Đó là tốt, nhưng còn ít, chưa đủ. Phải cất nhắc nhiều

hơn nữa. Ở các nước bạn ta như Liên-xô, Trung-quốc thường thường giám đốc là phụ nữ vì nhà máy dệt thuộc về công nghệ nhẹ. Bây giờ phụ nữ ta có dám làm như thế không ? Cố học thêm thì làm được, nhưng giao cho các cô ngay, chắc chưa làm được đâu ? Nay nước ta đã được độc lập, nam nữ được bình quyền, việc lớn, việc nhỏ đều cần cất nhắc phụ nữ, nên phụ nữ phải cố gắng. Khi tiến bộ thì làm được, thế thì cố mà làm.

Trong nhà máy, công tác chính trị, văn hóa, vệ sinh, mỹ thuật phần đông có tiến bộ, nhưng chưa đủ, cần cố gắng nữa. Thí dụ : khi Bác vào thăm nhà máy thấy bụi bông bay nhiều. Công nhân hút phải nhiều bụi, như thế không hợp vệ sinh. Bác có hỏi : Sao không làm vải che mờm ? Đồng chí phó giám đốc trả lời : đã làm, nhưng chị em phụ nữ không thích đeo vì sợ mất duyên dáng và không ăn trầu được. Như thế là không đúng, không giữ được vệ sinh, sẽ mắc bệnh, phải đi bệnh viện, tốn thuốc lại bỏ sản xuất.

Điều đáng được khen nữa là Bác được nghe báo cáo cả năm ngoài nhà máy bầu được 94 chiến sĩ. Năm nay, mấy tháng đầu năm đã bầu được 1.334 lao động xuất sắc. Như thế là tốt nhưng chưa đủ, vì một vạn công nhân mà mới có hơn nghìn lao động xuất sắc, còn ít quá. Các cô, các chú phải cố gắng nữa cho đại đa số công nhân là xuất sắc thì nhà máy mới là nhà máy tiến bộ, nhà máy xuất sắc. Các cô, các chú có cố gắng không ? Lần sau có tiến bộ Bác sẽ về thăm, không tiến bộ Bác không về thăm.

Tóm lại, nhà máy đã cố gắng : giữ được máy móc, bảo đảm sản xuất, có nhiều chiến sĩ thi đua và lao động xuất sắc, công tác văn hóa xã hội cũng khá. Đó là những điểm đáng khen.

Sau đây là phê bình :

Nhà máy này trước đây là nhà máy của ai ? Của thực dân Pháp ; nó làm có lãi không ? Lãi ai ăn ? Thực dân Pháp nó hưởng, thế là nó làm chủ. Dân tộc ta trước làm nô lệ cho thực dân Pháp thì công nhân cũng làm nô lệ cho thực dân Pháp, nhưng công nhân làm trong nhà máy còn làm nô lệ cho tư bản Pháp nữa. Như vậy là công nhân chịu 2 tầng nô lệ. Nay nhờ nhân dân, bộ đội kháng chiến anh dũng, đánh đuổi thực dân Pháp, nhà máy hiện nay là của nhân dân, nhân dân giao cho Đảng, Chính phủ, Đảng và Chính phủ lại giao cho công nhân trực tiếp làm chủ.

Mình là chủ phải làm thế nào cho xứng đáng là chủ. Phải theo gương công nhân các nước bạn yêu máy như yêu con, yêu nhà máy như nhà mình. Đó là làm chủ xứng đáng. Cái gì lợi cho nhà máy là ích lợi cho mình, cái gì hại cho nhà máy là hại cho nhà mình. Đó là thái độ của người làm chủ, làm chủ nước nhà, làm chủ nhà máy.

Ngày nay miền Bắc nước ta đang khôi phục kinh tế, phát triển văn hóa, tiến dần lên chủ nghĩa xã hội. Các cô, các chú có tán thành tiến lên chủ nghĩa xã hội không ? Tiến lên chủ nghĩa xã hội không phải muốn là tức, khắc có, mà phải làm thế nào cho nó tiến lên, tức là phải lao động, lao động thiết thực. Tất cả mọi người phải lao động. Có lao động thì

mới có ăn. Không lao động thì không có ăn. Lao động nhiều hưởng nhiều, lao động ít hưởng ít.

Công nhân trong nhà máy, lao động trí óc và chân tay đều có lương bổng. Lương bổng theo sức lao động của mình, tùy theo mức sản xuất, chất lượng sản xuất. Làm tốt, làm nhiều: hưởng nhiều. Làm xấu, làm ít: hưởng ít, có khi phải bồi thường lại cho Nhà nước. Chính phủ không phát lương cho người ngồi ăn không.

Bác lấy thí dụ: nhà máy hơn một vạn công nhân, trực tiếp sản xuất có 8.000 người, không trực tiếp sản xuất hơn 2.000 người. Thế là nhiều, không đúng với xã hội chủ nghĩa vì xã hội xã hội chủ nghĩa người sản xuất phải thật nhiều, người gián tiếp phải thật ít. Số vải nhà máy dệt ra phải bán, mà phải bán có lãi. Người trực tiếp dệt nhiều chừng nào, lãi nhiều chừng ấy.

Gián tiếp sản xuất cũng cần. Phải có người làm bàn giấy, tính toán, đánh máy v.v... mới phục vụ cho người trực tiếp sản xuất, nhưng nhiều quá có bao nhiêu lãi chén hết. Bây giờ nhà máy số gián tiếp sản xuất còn nhiều quá.

Một điều nữa là một ngày có từ 12 đến 15% công nhân không đi làm. Thế là không tốt. 100 người mà từ 12 đến 15 người bỏ sản xuất thì ảnh hưởng tới dây chuyền sản xuất. Muốn tiến lên chủ nghĩa xã hội, phải khắc phục điểm đó.

Thường thường còn một số công nhân, đến 2 giờ mới đổi kíp, nhưng 1 giờ 45 phút hay 1 giờ 40 phút đã nghỉ việc. Như vậy là ăn bớt của Nhà nước, của công nhân, của nhà máy mất 10 phút, 15 phút. Nếu mỗi người nghỉ trước 6 phút thì 10 người là 1 tiếng,

cứ thế tính cho nhiều người thì ảnh hưởng không tốt đến sản xuất. Như vậy là chưa phải thái độ làm chủ. Các nước anh em người ta làm sức máy phải chạy 100% từ lúc bắt đầu cho máy chạy đến khi khóa máy lại, không có giờ chết. Sản xuất 100% là đưa lại lợi cho Nhà nước 100%. Nhưng ta chạy có 70%, thế là 30% máy phải chết. Máy chết như vậy là hại trực tiếp đến nhà máy, đến các cô, các chú. Các cô, các chú phải cố gắng mới tiến lên chủ nghĩa xã hội được.

Một điểm nữa là trong các lớp học sản xuất, tiết kiệm, nhiều nhất là 70% công nhân tham gia, còn 30% công nhân không tham gia. Số người tham gia còn ít quá. Công nhân không tham gia không phải chỉ khuyết điểm ở công nhân mà còn khuyết điểm ở chỗ tổ chức hướng dẫn học tập nữa. Khai hội nhiều, học nhiều làm công nhân mệt mỗi là hại sản xuất, cả hai cần phải sửa chữa. Về phía cán bộ, cần tổ chức học tập cho tốt, nhẹ nhàng, có ích. Về phía công nhân cần tham gia, không tham gia là không tiến bộ.

Bác phê bình thêm một điểm nữa: nhà máy đang có hiện tượng tham ô lãng phí, mà nhất là lãng phí. Như vậy là thiệt cho ai? Thiệt cho công nhân, thiệt cho Nhà nước, thiệt cho nhân dân. Nếu chỉ giám đốc và cán bộ chống tham ô lãng phí, có làm nổi không? phải có công nhân cùng làm. Các cô, các chú phải khắc phục, vì tham ô lãng phí là có tội với nhân dân, với Nhà nước. Tất cả cùng chống tham ô lãng phí thì sẽ hết được.

Một điểm nữa cũng cần nói thêm: khi lao động có tiến bộ ít nhiều, là tốt, nhưng tiến bộ thì phải đề

phòng tự mãn, chủ quan : dệt 15 mét vải, thấy làm được 18 mét, 20 mét thì cho là ổn rồi. Mình tiến bộ là tốt, nhưng so với các nước bạn thì còn kém xa.

Bác kể hai câu chuyện :

1. Ở Liên-xô khi bắt đầu khôi phục kinh tế, chưa có ai giúp. Ở nhà máy, công nhân vừa làm vừa học. Có một nữ công nhân thấy làm thế này thì hại sức khỏe, vừa chậm vừa sản xuất được ít, phải làm sao Tổ quốc giàu mạnh, nước nhà tiến lên được chủ nghĩa xã hội, đời sống công nhân được cải thiện. Sau ít tháng, chị đề nghị tổ chức sắp xếp từ coi 2 máy đến 4 máy lên 6 máy, sau coi cả vòng máy và lúc đó chị được bầu là anh hùng. Tên chị là Vi-nô-tơ-ra-cô-va. Kinh nghiệm này được phổ biến khắp các nhà máy dệt Liên-xô, làm cho sức sản xuất tăng hàng triệu thước trong tất cả mọi nhà máy Liên-xô.

2. Ở Trung-quốc có nữ công nhân 18 tuổi cũng học kinh nghiệm nước bạn, áp dụng cho hợp hoàn cảnh mình, hôm sau mức tăng lên. Kinh nghiệm được truyền khắp các nhà máy, số vải tăng hàng triệu thước. Tên chị là Xích-Kiến-Tú.

Các nước bạn như Liên-xô có Vi-nô-tơ-ra-cô-va, Trung-quốc có Xích-Kiến-Tú, phụ nữ ta có làm được không ? Ta có Liên-xô, Trung-quốc giúp đỡ. Nước bạn làm được, ta cũng làm được. Phải cố gắng cho nước ta có nhiều Vi-nô-tơ-ra-cô-va và Xích-Kiến-Tú.

Đối với cán bộ :

Đây không nói riêng gì giám đốc, mà nói chung cán bộ đều tích cực, cố gắng, nhưng cũng có khuyết điểm.

— Một là không gần gũi anh chị em công nhân. Thế là quan liêu.

— Thấy nhà máy có thành tích thì chủ quan, tự mãn, không nhận rõ thành tích là của chung, cán bộ có góp một phần nhưng công nhân nhiều hơn.

— Anh chị em công nhân phê bình góp ý kiến, cán bộ tiếp thu khó khăn, miễn cưỡng.

— Trong cán bộ phê bình và tự phê bình cũng kém. Cán bộ với công nhân, công nhân với công nhân, phê bình, tự phê bình cũng kém.

Đảng Lao động Việt-nam sở dĩ trưởng thành là nhờ có sự phê bình và tự phê bình. Phê bình và tự phê bình là một cách giúp nhau tiến bộ. Không phê bình và tự phê bình là không tiến bộ, không dân chủ.

— Có cất nhắc cán bộ phụ nữ nhưng chưa mạnh dạn, tức là còn phần nào chưa coi trọng trí tuệ, tài năng phụ nữ. Vậy phụ nữ phải làm sao cho người ta thấy phụ nữ giỏi, lúc đó cán bộ không cất nhắc, anh chị em công nhân sẽ cử mình lên.

Bây giờ sang nhiệm vụ chung của Đảng, Chính phủ và của nhân dân, cán bộ, của tất cả chúng ta là cố gắng hoàn thành tốt kế hoạch Nhà nước 1957. Trong kế hoạch có nông nghiệp, công nghiệp, thương nghiệp, giao thông vận tải v.v.. Nhưng ở đây là nói về tiết thực, trách nhiệm của giai cấp công nhân phải làm gì ?

Các cô, các chú muốn hoàn thành vượt mức kế hoạch Nhà nước thì phải : tăng năng suất, tăng chất lượng, đồng thời phải hạ giá thành. Tóm lại : phải làm mau, làm tốt, làm rẻ, làm nhiều. Dệt vải ít mà tốt không đủ cho nhân dân dùng, nhà máy ít lãi ;

làm tốt rồi lại phải nhiều, nhưng nếu giá thành cao, nhân dân ít tiền mua thì được ít lãi, nên phải rẻ, làm rẻ nhưng xấu thì không có ích. Nên phải bảo đảm cả 4 điểm trên.

Muốn thực hành 4 điểm trên phải tiết kiệm; tiết kiệm thì giờ, nguyên vật liệu, máy móc. Phải nâng cao kỷ luật lao động. Tình trạng làm thì làm, không muốn làm thì thôi, nghỉ sớm, không ốm cũng cáo ốm đề nghị, đều là thiếu kỷ luật lao động. Bộ đội không có kỷ luật, đánh giặc nhất định thua; nhà máy không có kỷ luật lao động, không phải là nhà máy tốt. Kỷ luật lao động không phải là Bác đưa ra hay ở đâu đưa đến, mà chính là các cô, các chú bàn bạc, thông qua, tự giác thi hành. Thông qua rồi, ai không theo không được.

Lại phải có chế độ trách nhiệm: giữ máy cho bền, cho sạch, phải lau chùi, không để máy chết. Tinh thần người chủ phụ trách việc gì phải làm cho tốt, cho đẹp việc ấy.

Chế độ làm khoán là một điều kiện của chủ nghĩa xã hội, nó khuyến khích người công nhân luôn luôn tiến bộ, cho nhà máy tiến bộ. Làm khoán là ích chung và lại lợi riêng. Công nhân sản xuất ra nhiều vải, cố gắng nhiều, hưởng được nhiều; làm khoán tốt thích hợp và công bằng dưới chế độ ta hiện nay. Nếu người công nhân nào thiếu tinh thần trách nhiệm, thiếu kỷ luật lao động thì làm cho mau nhưng không tốt; như vậy là không đúng, và làm khoán phải nâng cao số lượng, nhưng luôn luôn phải giữ chất lượng.

Cán bộ công nhân phải đoàn kết. Điều đó rất cần. Ta làm cách mạng tháng 8 thắng lợi, kháng chiến

thành công, lúc ấy nhân dân và bộ đội ta lực lượng còn yếu, không súng, không tiền mà đánh thắng cũng là nhờ có đoàn kết. Khó như cách mạng, khó như kháng chiến mà đoàn kết còn thắng lợi, thì làm cho nhà máy tiến bộ có khó bằng cách mạng, bằng kháng chiến không? Công nhân già trẻ, nam nữ, Hoa kiều, Bắc Nam đoàn kết giúp đỡ nhau tiến bộ. Công nhân, cán bộ đoàn kết chịu trách nhiệm trước Đảng, cán bộ tốt, công nhân cũng tốt; cán bộ không tốt sẽ ảnh hưởng xấu đến công nhân.

Cán bộ kỹ thuật và hành chính phải đoàn kết, học hỏi lẫn nhau; cán bộ hành chính không biết kỹ thuật thì không làm tròn nhiệm vụ; ngược lại, cán bộ kỹ thuật không học chính trị cũng không làm tròn nhiệm vụ, không giúp đỡ cho công nhân được tốt, nhất là dưới chế độ dân chủ, người cán bộ nào cũng phải am hiểu chính trị.

Muốn nhà máy tiến bộ, muốn thật là đoàn kết phải dân chủ. Dân chủ là dân chủ chân chính, xây dựng, thật thà phê bình. Công nhân có quyền phê bình cán bộ, phê bình lẫn nhau. Thật thà phê bình là dân chủ chân chính, chứ không phải dân chủ quá trớn.

Ở nhà máy có hơn 400 đảng viên Đảng Lao động Việt-nam; trên 1 vạn công nhân có 400 đảng viên. Như vậy cũng chưa nhiều, nhưng cũng không ít. Nếu những đảng viên làm tròn trách nhiệm của mình thì giúp cho sự tiến bộ nhà máy rất nhiều.

Nhà máy cũng có 400 đoàn viên Thanh niên lao động, cũng còn ít. Nếu những đoàn viên Thanh niên lao động làm tròn nhiệm vụ, cộng với 400 đảng viên tức 800 người thì giúp ích rất nhiều cho tiến bộ của nhà máy.

Nhà máy có một số bộ đội phục viên. Lúc kháng chiến, các cô, các chú đi đánh giặc, có truyền thống của quân đội ta là anh dũng xung phong gan dạ, không sợ khổ, sợ khó, khắc phục mọi gian khổ như : Điện-biên phủ, Hòa-bình và rất nhiều trận khác. Bây giờ các cô, các chú chuyển ngành, song phải giữ truyền thống anh dũng đó, cộng với đảng viên, thanh niên lao động, sẽ giúp cho nhà máy tiến bộ.

Nhà máy lại có một số anh chị em miền Nam là con em của Thành đồng Tổ quốc. Khi ở miền Nam, các cô, các chú không sợ giặc, không sợ gian khổ, bây giờ các cô, các chú phải giữ danh dự Thành đồng Tổ quốc, vì các cô, các chú là một bộ phận của Thành đồng Tổ quốc, phải phát huy truyền thống anh dũng đó trong sản xuất.

Nhà máy còn có Công đoàn. Công đoàn là trường học tiến lên chủ nghĩa xã hội, tiến lên chủ nghĩa cộng sản. Công đoàn sẽ giáo dục cho công nhân nam nữ biết quản lý nhà máy của mình. Chúng ta có hơn 7.000 đoàn viên công đoàn. Nếu các cô, các chú làm hết nhiệm vụ sẽ đẩy mạnh đà tiến lên của nhà máy.

Nói tóm lại : đảng viên, đoàn viên Thanh niên lao động, đoàn viên công đoàn, bộ đội phục viên, cán bộ công nhân miền Nam là những chiến sĩ cần phải gương mẫu, cần đẩy mạnh sự tiến bộ của nhà máy, cần làm đầu tàu trong sản xuất, tiết kiệm. Làm được như vậy sẽ hoàn thành tốt vượt mức kế hoạch Nhà nước năm nay, làm tròn nhiệm vụ của Đảng, Chính phủ và nhân dân, góp phần thiết thực vào công cuộc

củng cố miền Bắc, làm hậu thuẫn vững chắc cho miền Nam, đấu tranh thống nhất nước nhà.

Chúc các cô, các chú giữ đúng lời hứa và nhờ các cô, các chú chuyển lời Bác hỏi thăm anh chị em bạn sản xuất không đến đây được.

Nói ngày 24 tháng 4 năm 1957.
In trong sách *Nam-hà làm theo lời Bác*, Ban nghiên cứu lịch sử Đảng Nam-hà, 1976, tr. 36-49.

Theo đúng bài in trong sách *Nam-hà làm theo lời Bác*.

DIỄN VĂN KHAI MẠC LỚP HỌC LÝ LUẬN KHÓA I TRƯỜNG NGUYỄN-ÁI-QUỐC

Các đồng chí,

Hôm nay trường lý luận của Đảng ta khai mạc, thay mặt Trung ương, tôi chúc các đồng chí cố gắng, chúc nhà trường thành công.

Nhân dịp này, tôi nêu mấy ý kiến về học tập lý luận.

Vì sao phải học lý luận ?

Trước hết, Đảng ta tổ chức trường học lý luận cho cán bộ là để nâng cao trình độ lý luận của Đảng ta để giải quyết sự đòi hỏi của nhiệm vụ cách mạng và tình hình thực tế của Đảng ta, để Đảng ta có thể làm tốt hơn công tác của mình, hoàn thành tốt hơn nhiệm vụ cách mạng vĩ đại của mình.

Đảng ta là một Đảng Mác — Lê-nin, đã được rèn luyện, thử thách lâu dài trong đấu tranh gian khổ, vì thế Đảng ta có rất nhiều ưu điểm, ví dụ như : trung thành với chủ nghĩa Mác — Lê-nin, với tinh thần quốc tế vô sản, chiến đấu kiên quyết, nhiệt tình cách mạng dồi dào, có truyền thống đoàn kết nhất trí. Tuy vậy, Đảng ta còn có nhiều nhược điểm mà

một trong những nhược điểm lớn là trình độ lý luận còn thấp kém.

Vì Đảng ta có nhiều ưu điểm, cho nên đã lãnh đạo cách mạng thu được những thắng lợi to lớn và căn bản. Nhưng mặt khác, vì trình độ lý luận thấp kém cho nên đứng trước nhiệm vụ cách mạng ngày càng mới và phức tạp, trong việc lãnh đạo, Đảng ta không khỏi lúng túng, không tránh khỏi sai lầm khuyết điểm, ví dụ như chúng ta đã phạm những sai lầm trong cải cách ruộng đất và chỉnh đốn tổ chức, hoặc những khuyết điểm trong việc lãnh đạo kinh tế.

Hiện nay, nhiệm vụ cách mạng của Đảng ta là gì ? Đứng trong cả nước mà nói, thì ta chưa hoàn thành nhiệm vụ cách mạng dân tộc dân chủ nhân dân ; nhưng đứng về miền Bắc mà nói thì từ khi hòa bình được lập lại, miền Bắc hoàn toàn giải phóng, ta đã bước vào thời kỳ quá độ tiến dần lên chủ nghĩa xã hội. Chúng ta tiếp tục nhiệm vụ cách mạng dân tộc dân chủ nhân dân ở miền Nam và đấu tranh thống nhất nước nhà trong những điều kiện thuận lợi : chủ nghĩa xã hội đã thành hệ thống thế giới hùng mạnh ; phong trào hòa bình dân chủ và dân tộc giải phóng lên cao ; miền Bắc đã được giải phóng, đang được xây dựng và ngày càng củng cố ; nhân dân ta ở miền Nam đã được rèn luyện thử thách qua cuộc kháng chiến trường kỳ và 3 năm đấu tranh hòa bình. Tuy vậy, những nhiệm vụ đó cũng có nhiều mặt rất khó khăn và phức tạp ; ví dụ như : tình hình thế giới và trong nước đã biến đổi đòi hỏi chúng ta phải có những đường lối, phương châm, phương pháp đấu tranh cho thích hợp ; kẻ thù của chúng ta rất xảo quyệt ; cán bộ và nhân dân còn

có nhiều điểm chưa thật thông suốt đối với đường lối đấu tranh thống nhất là con đường đấu tranh lâu dài gian khổ. Điều đó đòi hỏi Đảng ta phải tự nâng cao mình lên nữa, mà muốn tự nâng cao mình thì phải tổ chức học tập lý luận trong toàn Đảng, trước hết là trong cán bộ cốt cán của Đảng.

Ở miền Bắc, chúng ta đang ở trong giai đoạn quá độ lên chủ nghĩa xã hội. Cuộc cách mạng xã hội chủ nghĩa là một cuộc biến đổi khó khăn nhất và sâu sắc nhất. Chúng ta phải xây dựng một xã hội hoàn toàn mới xưa nay chưa từng có trong lịch sử dân tộc ta. Chúng ta phải thay đổi triệt để những nếp sống, thói quen, ý nghĩ và thành kiến có gốc rễ sâu xa hàng ngàn năm. Chúng ta phải thay đổi quan hệ sản xuất cũ, xóa bỏ giai cấp bóc lột, xây dựng quan hệ sản xuất mới không có bóc lột áp bức. Muốn thế chúng ta phải dần dần biến nước ta từ một nước nông nghiệp lạc hậu thành một nước công nghiệp. Chúng ta phải dần dần tập thể hóa nông nghiệp. Chúng ta phải tiến hành cải tạo xã hội chủ nghĩa đối với công thương nghiệp tư nhân, đối với thủ công. Chúng ta phải biến một nước dốt nát, cực khổ thành một nước văn hóa cao và đời sống tươi vui hạnh phúc. Chúng ta lại phải tiến hành những nhiệm vụ đó trong những điều kiện đặc biệt của nước ta, nghĩa là trên cơ sở của một xã hội vừa mới thoát khỏi ách thực dân phong kiến, hết sức lạc hậu, và trong hoàn cảnh nước ta đang bị chia cắt làm hai miền.

Trong những điều kiện như thế, chúng ta phải dùng những phương pháp gì, hình thức gì, đi theo tốc độ nào để tiến dần lên chủ nghĩa xã hội ? Đó là những vấn đề đặt ra trước mắt Đảng ta hiện nay.

Muốn giải quyết tốt những vấn đề đó, muốn đỡ bớt mò mẫm, muốn đỡ phạm sai lầm, thì chúng ta phải học tập kinh nghiệm các nước anh em và áp dụng những kinh nghiệm ấy một cách sáng tạo. Chúng ta phải nâng cao sự tu dưỡng về chủ nghĩa Mác — Lê-nin để dùng lập trường, quan điểm, phương pháp chủ nghĩa Mác — Lê-nin mà tổng kết những kinh nghiệm của Đảng ta, phân tích một cách đúng đắn những đặc điểm của nước ta. Có như thế, chúng ta mới có thể dần dần hiểu được quy luật phát triển của cách mạng Việt-nam, định ra được những đường lối, phương châm, bước đi cụ thể của cách mạng xã hội chủ nghĩa thích hợp với tình hình nước ta. Như thế là phải học tập lý luận, phải nâng cao trình độ lý luận chung của Đảng, trước hết là của cán bộ cốt cán của Đảng.

Mặt khác, trong thời kỳ cách mạng xã hội chủ nghĩa, Đảng cần phải mạnh hơn bao giờ hết. Muốn cải tạo xã hội mà đảng viên không tự cải tạo mình, không tự nâng cao mình thì không thể được. Cuộc cách mạng xã hội chủ nghĩa đòi hỏi đảng viên và cán bộ phải có lập trường giai cấp vô sản thật vững chắc, giác ngộ về chủ nghĩa xã hội cao; đòi hỏi cán bộ và đảng viên phải rửa sạch ảnh hưởng của những tư tưởng của giai cấp bóc lột, rửa sạch chủ nghĩa cá nhân, rèn luyện chủ nghĩa tập thể. Nó đòi hỏi cán bộ và đảng viên phải khắc phục các bệnh quan liêu và cô độc hẹp hòi để liên hệ chặt chẽ với quần chúng, do đó mà phát huy được đầy đủ tính sáng tạo của hàng triệu quần chúng nhân dân xây dựng chủ nghĩa xã hội, vì chủ nghĩa xã hội chỉ có thể xây dựng được với sự giác ngộ đầy đủ và lao động sáng tạo của hàng chục triệu người. Muốn thế phải nâng cao

trình độ lý luận chung của Đảng, phải tổ chức học tập lý luận trong Đảng, trước hết là trong những cán bộ cốt cán của Đảng.

Xem thế, chúng ta thấy học tập lý luận là một sự bức thiết đối với Đảng ta như thế nào.

Lý luận quan trọng đối với Đảng như thế nào? Lê-nin, người thầy vĩ đại của chúng ta đã tóm tắt sự quan trọng của lý luận trong mấy câu như sau: « Không có lý luận cách mạng thì không có phong trào cách mạng » và « chỉ có một đảng có lý luận tiên phong hướng dẫn thì mới có thể làm tròn được vai trò chiến sĩ tiên phong ». Đảng cộng sản Liên-xô là đảng đầu tiên đã mở cho loài người con đường giải phóng, luôn luôn chú trọng đến lý luận. Vì Đảng nhận rằng lý luận vạch cho Đảng con đường đúng đắn tiến lên chủ nghĩa cộng sản.

Xem kinh nghiệm của các Đảng anh em, thì chúng ta càng thấy sự bức thiết, sự quan trọng của việc tổ chức học tập lý luận cho Đảng, trước hết là cho các cán bộ cốt cán của Đảng.

*

• •

Còn *tinh thần học tập lý luận* trong cán bộ chúng ta như thế nào?

Có thể nói từ trước đến nay, Đảng ta chưa bao giờ đứng trước nhiều vấn đề phức tạp, to lớn và khó khăn như bây giờ. Trong tình hình đó nói chung cán bộ ta đều cảm thấy nhược điểm của mình là thiếu lý luận, cho nên đều cảm thấy sự cần thiết phải học tập lý luận và yêu cầu Đảng phải tổ chức học tập lý luận cho cán bộ. Đó là một hiện tượng rất tốt.

Chúng ta phải phát huy tinh thần cầu học, cầu tiến bộ đó để đẩy mạnh phong trào học tập lý luận trong Đảng ta. Nhưng không phải cán bộ ta ai cũng hiểu như vậy. Ví dụ, trong Đảng ta hiện nay còn có nhiều người chỉ biết vui đầu suốt ngày vào công tác sự vụ, không nhận thấy sự quan trọng của lý luận, cho nên còn có hiện tượng xem thường học tập hoặc là không kiên quyết tìm biện pháp để điều hòa công tác và học tập. Hoặc là sau một thời kỳ học tập tại chức, có cán bộ phản nản trước những khó khăn của việc đọc tài liệu, khó khăn đào sâu suy nghĩ, nhất là đối với những người trình độ văn hóa còn kém, ít quen đọc sách và suy nghĩ. Hoặc vì chúng ta đã áp dụng một số kinh nghiệm một cách thiếu sáng tạo, không có kết quả, cho nên thiếu tin tưởng đối với sự cần thiết phải học tập lý luận, học tập kinh nghiệm của các nước anh em, v.v.. Đó là những hiện tượng của chủ nghĩa kinh nghiệm cần phải khắc phục. Đó cũng là một số hiện tượng có tính chất chủ nghĩa xét lại, cần phải đề phòng, để đẩy mạnh phong trào học tập lý luận hiện nay.

Trên đây là nói sự quan trọng của việc học tập lý luận. Bây giờ nói đến vấn đề lý luận liên hệ với thực tế. Lý luận rất cần thiết, nhưng nếu cách học tập không đúng thì sẽ không có kết quả. Do đó, trong lúc học tập lý luận, chúng ta cần nhấn mạnh : *lý luận phải liên hệ với thực tế.*

Thống nhất giữa lý luận và thực tiễn là một nguyên tắc căn bản của chủ nghĩa Mác — Lê-nin.

Thực tiễn không có lý luận hướng dẫn thì thành thực tiễn mù quáng. Lý luận mà không liên hệ với thực tiễn là lý luận suông. Vì vậy cho nên trong khi nhấn mạnh sự quan trọng của lý luận, đã nhiều lần đồng chí Lê-nin nhắc đi nhắc lại rằng lý luận cách mạng không phải là giáo điều, nó là kim chỉ nam cho hành động cách mạng; và lý luận không phải là một cái gì cứng nhắc, nó đầy tính chất sáng tạo; lý luận luôn luôn cần được bổ sung bằng những kết luận mới rút ra từ trong thực tiễn sinh động. Những người cộng sản các nước phải cụ thể hóa chủ nghĩa Mác — Lê-nin cho thích hợp với điều kiện hoàn cảnh từng lúc và từng nơi.

Trường Đảng là một trường học để đào tạo những chiến sĩ tiên tiến phấn đấu cho sự nghiệp của giai cấp vô sản. Các đồng chí đều là những cán bộ cốt cán của Đảng. Việc học tập lý luận của các đồng chí không phải nhằm biến các đồng chí thành những người lý luận suông, mà nhằm làm thế nào cho công tác của các đồng chí tốt hơn, nghĩa là các đồng chí phải học tập tinh thần của chủ nghĩa Mác — Lê-nin; học tập lập trường, quan điểm và phương pháp của chủ nghĩa Mác — Lê-nin để áp dụng lập trường, quan điểm và phương pháp ấy mà giải quyết cho tốt những vấn đề thực tế trong công tác cách mạng của chúng ta. Như thế chúng ta học tập lý luận là cốt để áp dụng vào thực tế. Vậy thế nào là lý luận liên hệ với thực tế?

— Khi học tập lý luận thì nhằm mục đích học để vận dụng chứ không phải học lý luận vì lý luận, hoặc vì tạo cho mình một cái vốn lý luận để sau này đưa ra mặc cả với Đảng. Tất cả những động cơ học tập không đúng đắn đều phải tẩy trừ cho sạch.

— Không phải học để thuộc lòng từng câu từng chữ, đem kinh nghiệm của các nước anh em áp dụng một cách máy móc. Nhưng chúng ta phải học chủ nghĩa Mác — Lê-nin để phân tích và giải quyết các vấn đề cụ thể của cách mạng nước ta, cho hợp với điều kiện đặc biệt của nước ta.

Khi vận dụng thì bổ sung, làm phong phú thêm lý luận bằng những kết luận mới rút ra từ trong thực tiễn cách mạng của ta.

Lý luận là sự tổng kết những kinh nghiệm của loài người, là tổng hợp những tri thức về tự nhiên và xã hội tích trữ lại trong quá trình lịch sử. Lý luận của chủ nghĩa Mác — Lê-nin là sự tổng kết kinh nghiệm của phong trào công nhân từ trước đến nay của tất cả các nước. Nó là: « Khoa học về các quy luật phát triển của tự nhiên và xã hội; khoa học về cách mạng của quần chúng bị áp bức và bị bóc lột; khoa học về thắng lợi của chủ nghĩa xã hội ở tất cả các nước; khoa học về xây dựng chủ nghĩa cộng sản » (Xta-lin).

Thực tế là các vấn đề mình phải giải quyết, là mâu thuẫn của sự vật. Chúng ta là những người cán bộ cách mạng, thực tế của chúng ta là những vấn đề mà cách mạng đề ra cho ta phải giải quyết. Thực tế bao gồm rất rộng. Nó bao gồm kinh nghiệm công tác và tư tưởng của cá nhân, chính sách và đường lối của Đảng, kinh nghiệm lịch sử của Đảng cho đến các vấn đề trong nước và trên thế giới. Trong khi học tập, đó là những thực tế mà chúng ta cần liên hệ. Tuy vậy, ở nhà trường, trước hết chúng ta cần liên hệ với tư tưởng và công tác của mình, nghĩa là dùng lý luận đã học được để phân tích

những thắng lợi và thất bại trong công tác, những mặt đúng mặt sai trong tư tưởng, phân tích một cách toàn diện và tìm nguồn gốc đúng sai về lập trường, quan điểm và phương pháp của mình. Làm như thế là tổng kết để làm cho nhận thức của chúng ta đối với các vấn đề đó được nâng cao hơn và công tác có kết quả hơn. Chúng ta làm cách mạng nhằm mục đích cải tạo thế giới, cải tạo xã hội. Muốn cải tạo thế giới và cải tạo xã hội thì trước hết phải tự cải tạo bản thân chúng ta. Do đó, cho nên trước hết là phải liên hệ lý luận với thực tế công tác và tư tưởng của mình, để tự cải tạo mình, nâng cao sự tu dưỡng của mình về lập trường, quan điểm và phương pháp của chủ nghĩa Mác — Lê-nin.

Khi học tập, chúng ta cũng cần liên hệ với những vấn đề thực tế ở trong nước và trên thế giới, những vấn đề và nhiệm vụ cách mạng hiện nay đề ra cho Đảng ta, đem lý luận học được tìm xem đường lối và phương pháp giải quyết các vấn đề đó như thế nào cho đúng, hoặc phân tích các kinh nghiệm công tác đã qua của Đảng và tìm nguyên nhân của những thành công và thất bại của Đảng. Như thế sẽ giúp cho việc củng cố lập trường, nâng cao quan điểm và phương pháp của mình.

Tuy vậy cũng cần tránh sự lệch lạc đòi hỏi trong lúc học tập phải giải quyết tất cả mọi vấn đề thực tế. Thực tế của cách mạng rất rộng, giải quyết các vấn đề thực tế ấy là cả một quá trình lâu dài của toàn Đảng. Ở nhà trường chỉ có thể đặt cơ sở cho việc liên hệ với thực tế mà thôi...

Đảng ta nhờ kết hợp được chủ nghĩa Mác — Lê-nin với tình hình thực tế của nước ta, cho nên đã thu

được nhiều thắng lợi trong công tác. Tuy vậy, việc kết hợp chân lý của chủ nghĩa Mác — Lê-nin và thực tiễn của cách mạng Việt-nam chưa được hoàn toàn. Có nhiều sai lầm, là do sự thiếu kết hợp đó. Ví dụ những sai lầm trong cải cách ruộng đất, chỉnh đốn tổ chức, xây dựng kinh tế. Hiện nay đứng về mặt xây dựng chủ nghĩa xã hội, tuy chúng ta đã có những kinh nghiệm dồi dào của các nước anh em, nhưng chúng ta cũng không thể áp dụng những kinh nghiệm ấy một cách máy móc, bởi vì nước ta có những đặc điểm riêng của ta.

Không chú trọng đến đặc điểm của dân tộc mình trong khi học tập kinh nghiệm của các nước anh em, là sai lầm nghiêm trọng, là phạm chủ nghĩa giáo điều. Nhưng nếu quá nhấn mạnh đặc điểm dân tộc để phủ nhận giá trị phổ biến của những kinh nghiệm lớn, cơ bản của các nước anh em, thì sẽ mắc sai lầm nghiêm trọng của chủ nghĩa xét lại. Vì vậy, song song với việc nhấn mạnh sự quan trọng của học tập lý luận, chúng ta phải luôn luôn nhấn mạnh nguyên tắc lý luận liên hệ với thực tế. Chúng ta phải khắc phục bệnh giáo điều, đồng thời phải đề phòng chủ nghĩa xét lại. Tóm lại, các đồng chí cần nhận thức sự quan trọng của học tập lý luận để hằng hái học tập, đồng thời trong khi học tập phải đem những điều học được để phân tích và giải quyết các vấn đề thực tế trong công tác, trong tư tưởng của bản thân mình và của Đảng, có như thế thì việc học tập của các đồng chí mới thu được kết quả tốt

Muốn thực hiện nguyên tắc lý luận liên hệ thực tế, muốn cho việc học tập đạt được mục đích đề cao lý luận, cải tạo tư tưởng, tăng cường đảng tính, thì cần phải có thái độ học tập cho đúng.

— Phải khiêm tốn, thật thà. Trong Đảng ta trình độ lý luận còn thấp kém, không ai có thể tự xưng mình là giỏi lý luận. Do đó phải nêu cao tinh thần *khiêm tốn thật thà*. Đào sâu suy nghĩ khi nghiên cứu các tác phẩm của Mác — Lê-nin, các bài giảng của các đồng chí giáo sư bạn, khiêm tốn học tập các đồng chí giáo sư bạn, cái gì biết thì nói biết, không biết thì nói không biết. *Kiêu ngạo, tự phụ, tự mãn là kẻ thù số một của học tập*.

— Phải tự nguyện, tự giác, xem công tác học tập cũng là một nhiệm vụ mà người cán bộ cách mạng phải hoàn thành cho được, do đó mà tích cực, tự động hoàn thành kế hoạch học tập, nêu cao tinh thần chịu khó, cố gắng, không lùi bước trước bất kỳ khó khăn nào trong việc học tập.

— Phải nêu cao tác phong độc lập suy nghĩ và tự do tư tưởng. Đọc tài liệu thì phải đào sâu hiểu kỹ, không tin một cách mù quáng từng câu một trong sách, có vấn đề chưa thông suốt thì mạnh dạn đề ra và thảo luận cho vỡ lẽ. Đối với bất cứ vấn đề gì đều phải đặt câu hỏi « vì sao ? », đều phải suy nghĩ kỹ càng xem nó có hợp với thực tế không, có thật là đúng lý không, tuyệt đối không nên nhắm mắt tuân theo sách vở một cách xuôi chiều. Phải suy nghĩ chín chắn.

— Phải bảo vệ chân lý, phải có nguyên tắc tính, không được ba phải, điều hòa.

— Phải đoàn kết giúp đỡ lẫn nhau học tập, mạnh dạn phê bình và thật thà tự phê bình và khi phê bình, tự phê bình thì phải xuất phát từ ý muốn đoàn kết, để đạt đến đoàn kết mới trên cơ sở mới.

Các đồng chí phải dần dần xây dựng thái độ học tập đó thành một tác phong thường xuyên trong quá trình học tập. Có như thế thì mới đúng nguyên tắc lý luận liên hệ với thực tế, làm cho việc học tập của chúng ta đạt được mục đích đào tạo những cán bộ biết vận dụng lập trường, quan điểm và phương pháp của chủ nghĩa Mác — Lê-nin để giải quyết những vấn đề cách mạng cụ thể.

Tôi phát biểu mấy ý kiến đó để giúp các đồng chí nghiên cứu. Một lần nữa, chúc nhà trường thành công.

Đọc diễn văn ngày 7 tháng 9 năm 1957.

In trong sách Hồ-Chí-Minh, Về vấn đề học tập, Nhà xuất bản Sự thật, Hà-nội, 1977, tr. 47-59.

Theo đúng bài in trong sách Về vấn đề học tập.

NÓI CHUYỆN VỀ TÌNH HÌNH VÀ NHIỆM VỤ TRƯỚC MẮT CỦA QUÂN ĐỘI¹⁾

Tuy tết đã qua rồi, nhưng sang năm mới gặp các chú, Bác thay mặt trung ương Đảng và Chính phủ chúc các chú: năm mới, thi đua mới, thắng lợi mới.

Qua ba năm xây dựng trong hòa bình, quân đội ta đã thu được kết quả khá, đặt được cơ sở để tiến lên nữa. Đặc biệt là sau hội nghị Trung ương lần thứ 12, quân đội ta chỉnh huấn chính trị tốt, làm cho toàn quân nhất trí với nghị quyết của Trung ương và những nhận định của Tổng quân ủy, do đó mà nâng cao thêm ý thức tổ chức và kỷ luật, nội bộ đoàn kết và phấn khởi. Do sự tiến bộ ấy mà các cuộc đại hội đại biểu Đảng trong quân đội ở cấp tiểu đoàn và trung đoàn đều có kết quả khá, công tác huấn luyện quân sự cũng có thành tích, công tác phục viên và thí nghiệm chế độ nghĩa vụ quân sự cũng làm khá, công tác xây dựng doanh trại cũng bắt đầu làm được. Bác thay mặt Trung ương Đảng và Chính phủ khen ngợi

1) Bài nói chuyện tại hội nghị cán bộ cao cấp toàn quân, ngày 20 tháng 3 năm 1958.

toàn thể quân đội ta, khen ngợi tất cả đảng viên và đoàn viên thanh niên trong quân đội.

Bây giờ tình hình mới và nhiệm vụ trước mắt của quân đội ta như thế nào ? Nói tóm tắt thì trên thế giới, lực lượng hòa bình và xã hội chủ nghĩa ngày càng lớn mạnh và có khả năng ngăn được chiến tranh ; nói chung tình hình hòa hoãn hơn trước ; tuy vậy, bọn đế quốc vẫn ra sức chuẩn bị chiến tranh ; vì vậy chúng ta phải luôn luôn cảnh giác.

Ở trong nước, trong khi ta tiếp tục đấu tranh để thống nhất nước nhà thì miền Bắc đã căn bản hoàn thành cải cách ruộng đất và căn bản hoàn thành khôi phục kinh tế. Năm nay, chúng ta bắt đầu phát triển kinh tế có kế hoạch dài hạn là ba năm. Đó là một thắng lợi và là một bước mới trong thời kỳ quá độ tiến dần lên chủ nghĩa xã hội.

Trước tình hình như thế, *nhiệm vụ trước mắt* của quân đội ta là thế nào ?

— Một là chúng ta phải *xây dựng quân đội ngày càng hùng mạnh và sẵn sàng chiến đấu* để giữ gìn hòa bình, bảo vệ đất nước, bảo vệ công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc và làm hậu thuẫn cho cuộc đấu tranh thống nhất nước nhà. Nhiệm vụ đó bao gồm việc xây dựng quân đội thường trực và xây dựng lực lượng hậu bị.

— Hai là *tích cực tham gia sản xuất* để góp phần xây dựng kinh tế, xây dựng và củng cố hậu phương.

Hai nhiệm vụ ấy đều rất quan trọng, nhất trí và kết hợp chặt chẽ với nhau vì đều nhằm làm cho quân đội ta ngày càng mạnh và miền Bắc ngày càng vững chắc. Đảng và Chính phủ giao cho quân đội hai

nhiệm vụ đó, và quân đội ta phải cố gắng hoàn thành cho thắng lợi.

Đề thực hiện tốt những nhiệm vụ đó thì *phải làm những gì ?*

— Phải tăng cường sự lãnh đạo của Đảng trong quân đội,

— Phải tăng cường giáo dục chính trị để nâng cao giác ngộ xã hội chủ nghĩa cho toàn quân,

— Phải tăng cường huấn luyện quân sự và kỹ thuật,

— Phải chấp hành nghiêm chỉnh chế độ và kỷ luật,

— Phải hoàn thành tốt kế hoạch sản xuất.

Đề quân đội ta hoàn thành được nhiệm vụ đó thì *cán bộ phải nâng cao quyết tâm*, đồng thời *phải cẩn thận*. Quyết tâm và cẩn thận phải đi đôi chứ không phải quyết tâm là mạo hiểm. Phải biến quyết tâm của Đảng và Chính phủ thành quyết tâm của toàn quân ta.

Thực hiện quyết tâm đó như thế nào ?

Các đơn vị bộ đội thường trực :

— Phải tích cực học tập,

— Phải chấp hành nghiêm chỉnh chế độ và kỷ luật,

— Phải sẵn sàng chiến đấu.

Các đơn vị bộ đội sản xuất phải tích cực lao động, hoàn thành tốt kế hoạch sản xuất.

Cán bộ phải có tinh thần trách nhiệm, chấp hành tốt mệnh lệnh và chỉ thị, khắc phục khó khăn, đi sâu đi sát thực tế, thường xuyên kiểm tra đôn đốc, chống quan liêu đại khái.

Quyết tâm phải biểu hiện ra như vậy.

Một điểm nữa là phải nhận rõ tình hình và nhiệm vụ một cách toàn diện, một cách thiết thực, chứ nhận thức một cách lệch lạc, chủ quan, cục bộ. Ví dụ : chỉ thấy nhiệm vụ sản xuất (vì việc này là mới) mà xem thường nhiệm vụ xây dựng quân đội, hay trái lại chỉ thấy nhiệm vụ xây dựng quân đội tiến lên mà không thấy nhiệm vụ sản xuất là quan trọng. Hoặc chỉ thấy thuận lợi, không thấy khó khăn mà chủ quan. Hoặc chỉ thấy khó khăn, không thấy thuận lợi mà bi quan. Hoặc chỉ thấy khó khăn của đơn vị mình, không thấy khó khăn của cấp trên, cấp dưới ; chỉ thấy khó khăn của quân đội, ít thấy khó khăn của Đảng, của Chính phủ và nhân dân. Phải nhận rõ trách nhiệm của mình là khắc phục khó khăn, làm tròn nhiệm vụ.

Một điểm nữa là toàn quân ta phải thi đua học tập, thi đua lao động sản xuất, phải khiêm tốn, giản dị, tiết kiệm, phải chống lãng phí, tham ô. Trong mọi công việc, cán bộ phải làm gương, nhất là cán bộ cao cấp. Đảng viên, đoàn viên trong quân đội phải làm đầu tàu, làm gương mẫu giúp đỡ mọi người cùng tiến bộ.

Một điều quan trọng nữa là phải tăng cường đoàn kết. Không phải nói nhiều, các chú cũng biết đoàn kết là sức mạnh, cách mạng nhờ đoàn kết mà thắng lợi, kháng chiến nhờ đoàn kết mà thành công.

Ngày nay, trong việc xây dựng quân đội, phát triển kinh tế, cũng phải tăng cường đoàn kết : đoàn kết trong cán bộ với nhau, đoàn kết giữa cán bộ và chiến sĩ, đoàn kết giữa cán bộ và bộ đội Bắc — Nam, đoàn kết giữa bộ đội chiến đấu và bộ đội sản xuất. Phải thực hiện đoàn kết quân dân, quân đội

phải giúp đỡ nhân dân. Nhất là các đơn vị bộ đội sản xuất, càng phải chú ý giúp đỡ nhân dân, thực hiện tốt chính sách dân tộc của Đảng và Chính phủ. Phải đoàn kết *Quân, Chính, Đảng*. Quân đội phải tôn trọng sự lãnh đạo của Đảng và Chính phủ, phải giúp đỡ các cấp ủy Đảng và chính quyền địa phương. Phải tránh tự kiêu tự đại vì lúc thành công thì dễ tự kiêu tự đại, mà đã tự kiêu tự đại là thoái bộ. Bởi vậy, quân đội ta khi thành công càng phải khiêm tốn, chớ có tự kiêu tự đại.

Nói tóm lại, toàn quân phải đoàn kết phấn đấu, quyết tâm xây dựng quân đội ta thành một *quân đội hùng mạnh, sẵn sàng chiến đấu, học tập giỏi, công tác giỏi, sản xuất giỏi*.

In trong sách *Hồ-Chí-Minh, Về vấn đề quân sự*, Nhà xuất bản Sự thật, Hà-nội, 1975.
tr. 322-328.

Theo đúng bài in trong sách *Về vấn đề quân sự*.

LỜI PHÁT BIỂU TẠI QUỐC HỘI NƯỚC VIỆT-NAM DÂN CHỦ CỘNG HÒA KHÓA I, KỲ HỌP THỨ TÁM

Thưa Đoàn chủ tịch,

Thưa các vị đại biểu,

Thay mặt Trung ương Đảng và Chính phủ, tôi xin thân ái chào mừng Quốc hội, các vị đại biểu, và chúc khóa họp Quốc hội lần thứ tám thành công tốt đẹp.

Quốc hội họp kỳ này trong lúc tình hình thế giới cũng như trong nước có những biến chuyển quan trọng.

— Trên thế giới thì lực lượng của phe hòa bình, dân chủ và xã hội chủ nghĩa đã mạnh hơn hẳn lực lượng phe đế quốc gây chiến. Việc Liên-xô thành công trong việc chế tạo tên lửa xuyên qua các lục địa và phóng vệ tinh nhân tạo càng củng cố ưu thế của phe ta. Hai cuộc hội nghị của các Đảng cộng sản và công nhân thế giới họp vào tháng 11. năm 1957 ở Mát-xcơ-va càng chứng tỏ sự đoàn kết nhất trí và sự hùng mạnh của phe xã hội chủ nghĩa và của phong trào cộng sản và công nhân thế giới. Bản Tuyên bố chung của 12 Đảng cộng sản và Đảng công nhân các nước xã hội chủ nghĩa và bản Tuyên ngôn hòa bình của hội nghị 64 Đảng cộng sản và công nhân thế

giới là những văn kiện lịch sử soi sáng đường lối đấu tranh của phong trào hòa bình — dân chủ, độc lập dân tộc và xã hội chủ nghĩa thế giới. Tôi chắc rằng Quốc hội ta nhiệt liệt hoan nghênh hai văn kiện vĩ đại ấy, và nhân dân ta càng nâng cao tình đoàn kết với các nước xã hội chủ nghĩa anh em do Liên-xô lãnh đạo.

Phong trào chống chủ nghĩa thực dân ở châu Á, châu Phi và châu Mỹ la-tinh cũng đang phát triển mạnh. Hội nghị nhân dân Á — Phi họp ở thủ đô Ai-cập vừa rồi đã củng cố sự đoàn kết và tăng cường lực lượng của các dân tộc trong cuộc đấu tranh chống chủ nghĩa thực dân, giữ gìn hòa bình và độc lập dân tộc.

Ở Việt-nam ta cũng như ở khắp nơi trên thế giới, đang sôi nổi phong trào tổ tình ủng hộ cuộc chiến đấu anh dũng của nhân dân An-giê-ri anh em, và lên án đế quốc can thiệp vào công việc nội bộ của nhân dân Nam-dương.

Hiện nay trên thế giới đang sôi nổi phong trào đấu tranh để củng cố hòa bình, đòi đình chỉ thử vũ khí nguyên tử và khinh khí, đòi họp hội nghị những người đứng đầu các nước. Vừa rồi Xô-viết tối cao Liên-xô đã quyết định Liên-xô tự mình chủ động ngừng thử vũ khí nguyên tử và khinh khí, và yêu cầu Anh, Mỹ cũng sẽ theo gương Liên-xô mà chấm dứt việc thử vũ khí nguyên tử và khinh khí. Đó là một quyết định có ý nghĩa lịch sử to lớn, góp phần tích cực vào sự nghiệp bảo vệ hòa bình thế giới.

Tôi tin chắc rằng Quốc hội ta, nhân dân ta sẽ cùng với nhân dân thế giới nhiệt liệt hoan nghênh

và ủng hộ sáng kiến đó của Liên-xô. Chúng ta thành thực biết ơn Liên-xô vĩ đại vì sự sống còn chung của loài người, đã đề ra sáng kiến đó. Chúng ta yêu cầu các chính phủ Mỹ, Anh cùng noi theo gương Liên-xô mà đình chỉ việc thử vũ khí nguyên tử và khinh khí. Chúng ta yêu cầu các nước mau thỏa thuận họp hội nghị những người đứng đầu các nước để đi tới cải thiện tình hình thế giới, thiết thực bảo vệ hòa bình.

Trong nước ta, sau ba năm hòa bình, chúng ta đã hoàn thành thắng lợi công cuộc *khôi phục kinh tế* ở miền Bắc. Công tác cải cách ruộng đất, kê cả sửa sai, đã căn bản kết thúc tốt. Các cơ sở sản xuất cũ đã được khôi phục, nhiều nhà máy mới được xây dựng lên, mức sản xuất của nhiều ngành đã đạt mức trước chiến tranh. Lương thực đã vượt xa mức đó. Hoạt động kinh tế trong nước đã trở lại bình thường, hoạt động văn hóa cũng đã bước đầu được phát triển, đời sống nhân dân cũng đã được cải thiện bước đầu.

Mặc dù kinh tế nước ta lạc hậu, lại bị chiến tranh kéo dài tàn phá nặng nề, mặc dù công tác xây dựng kinh tế, phát triển văn hóa đối với chúng ta còn mới mẻ, gặp nhiều khó khăn và không tránh khỏi những khuyết điểm, nhưng việc hoàn thành khôi phục kinh tế là một thắng lợi to lớn của nhân dân ta. Nó chứng tỏ đường lối của Đảng và Chính phủ được Quốc hội thông qua là đúng, chứng tỏ sự cố gắng của nhân dân, bộ đội và cán bộ ta trong mọi ngành và mọi công tác.

Về công việc đấu tranh giành *thống nhất nước nhà*, trong ba năm qua, Chính phủ và nhân dân ta

đã không ngừng cố gắng. Phong trào đấu tranh yêu nước của đồng bào miền Nam được giữ vững và hiện đang phát triển. Phong trào đòi hiệp thương tổng tuyển cử, đúng như Hội nghị Giơ-ne-vơ đã quy định, đòi lập lại quan hệ bình thường giữa hai miền, đang tiếp tục. Đặc biệt là hiện nay, nhân dân ta từ Nam đến Bắc đang sôi nổi hưởng ứng công hàm ngày 7 tháng 3 năm 1958 của Chính phủ ta và chống can thiệp của đế quốc Mỹ vào miền Nam. Tôi đề nghị Quốc hội nhiệt liệt hoan nghênh tinh thần anh dũng của đồng bào miền Nam và tinh thần của đồng bào cả nước đoàn kết đấu tranh giành thống nhất nước nhà.

Nhân dịp này, tôi xin thay mặt Chính phủ ta tỏ lời hoan nghênh Ủy ban quốc tế do Ấn-độ làm Chủ tịch đã có những cố gắng trông công việc giữ gìn hòa bình ở Việt-nam.

Như các vị đều biết, Đảng và Chính phủ ta đã nhận định rằng từ ngày hòa bình lập lại, miền Bắc nước ta đã từ cách mạng dân tộc-dân chủ nhân dân chuyển sang *cách mạng xã hội chủ nghĩa*. Nhiệm vụ trước mắt của toàn dân ta là ra sức xây dựng và củng cố miền Bắc, đưa miền Bắc tiến dần lên chủ nghĩa xã hội, đồng thời đấu tranh thực hiện thống nhất nước nhà, nhằm xây dựng một nước Việt-nam hòa bình, thống nhất, độc lập, dân chủ và giàu mạnh. Nhận định đó có ý nghĩa đặc biệt quan trọng. Cách mạng chuyển biến đòi hỏi phải có một sự chuyển biến sâu sắc về *tư tưởng và nhận thức*, đòi hỏi phải có những chính sách, những biện pháp về công tác tổ chức phù hợp với tình hình mới.

Cách mạng xã hội chủ nghĩa là nhằm xóa bỏ mọi chế độ người bóc lột người ở nước ta, nhằm đưa lại đời sống no ấm cho toàn dân ta. Đó là một cuộc cách mạng vĩ đại và vẻ vang nhất trong lịch sử loài người, nhưng đồng thời cũng là một cuộc cách mạng gay go, phức tạp và khó khăn nhất. Mỗi người chúng ta phải chuẩn bị tư tưởng và nghị lực để vượt qua mọi thử thách và hoàn thành thắng lợi cuộc cách mạng này.

Sau khi hoàn thành khôi phục kinh tế và bước đầu phát triển văn hóa, chúng ta bước vào thời kỳ phát triển kinh tế và văn hóa theo *kế hoạch dài hạn*. Quốc hội sẽ nghe và thảo luận bản báo cáo của Chính phủ, kiểm điểm mọi mặt công tác ba năm qua, và đề ra những nhiệm vụ lớn và công tác lớn sắp tới. Quốc hội sẽ thảo luận và thông qua *kế hoạch 1958*.

Việc thông qua kế hoạch 1958 có một ý nghĩa quan trọng, vì nó là năm đầu của kế hoạch dài hạn. Tôi tin rằng kế hoạch được Quốc hội thông qua sẽ gây tinh thần tin tưởng và phấn khởi trong cả nước, sẽ động viên mọi tầng lớp nhân dân ta hăng hái hoàn thành và hoàn thành vượt mức kế hoạch, làm cho nền kinh tế và văn hóa nước ta phát triển thêm lên và để cải thiện dần dần đời sống của nhân dân, bộ đội và cán bộ ta.

Quốc hội sẽ nghe báo cáo về vấn đề *đấu tranh thống nhất nước nhà*. Cuộc đấu tranh giành thống nhất nước nhà bằng phương pháp hòa bình trên cơ sở độc lập và dân chủ là một cuộc cách mạng lâu dài, khó khăn, phức tạp. Đế quốc Mỹ và tay sai không đếm xỉa đến nguyện vọng tha thiết nhất

của nhân dân ta, trắng trợn vi phạm các điều ước của Hội nghị Giơ-ne-vơ, âm mưu chia cắt lâu dài đất nước ta, âm mưu đưa miền Nam vào khối xâm lược Đông-Nam Á để gây lại chiến tranh. Nhưng âm mưu thâm độc của chúng nhất định sẽ thất bại. Tình hình thế giới hiện nay không cho phép bọn đế quốc tự ý muốn làm gió làm mưa. Lực lượng hòa bình và cách mạng thế giới đang tiến lên mạnh mẽ, lực lượng đế quốc đang đi vào con đường suy đồi, sự nghiệp xây dựng xã hội chủ nghĩa ở miền Bắc cũng như phong trào cách mạng ở miền Nam ngày càng phát triển thuận lợi, cho nên nhân dân ta nhất định thành công trong sự nghiệp thống nhất nước nhà.

Thưa Đoàn Chủ tịch,

Thưa các vị đại biểu,

Từ ngày bầu cử đến nay, Quốc hội ta đã luôn luôn phát huy truyền thống đoàn kết nhất trí của toàn dân ta, trong mọi công tác kháng chiến cũng như kiến quốc đều nhất trí với những nhận định của Đảng và Chính phủ. Nhờ vậy, mà mọi công tác của chúng ta do Quốc hội thông qua đều được thực hiện tốt đẹp. Đó là một truyền thống quý báu của Quốc hội ta, một ưu điểm căn bản của chế độ ta.

Tôi tin rằng trong khóa họp Quốc hội lần thứ tám này, trên cơ sở phát huy dân chủ rộng rãi, Quốc hội sẽ tập hợp được những ý kiến dồi dào của các đại biểu, của nhân dân, sẽ quyết định một cách sáng suốt các công việc quan hệ tới quốc kế dân sinh mà Chính phủ sẽ trình đề Quốc hội xét.

Tôi tin rằng, với truyền thống đoàn kết nhất trí của chúng ta, Quốc hội và Chính phủ sẽ nhất trí trong các vấn đề thảo luận.

Một lần nữa, xin chúc các đại biểu mạnh khỏe, chúc khóa họp Quốc hội thành công.

Phát biểu ngày 16 tháng 4
năm 1958. In trên báo *Nhân
dân*, số 1497, ngày 17 tháng 4
năm 1958.

Theo đúng bài in trên
báo *Nhân dân*.

ĐÀO TẠO THỂ HỆ TƯƠNG LAI LÀ TRÁCH NHIỆM NẶNG NỀ NHƯNG RẤT VẺ VANG¹⁾

Vì lợi ích mười năm thì phải trồng cây, vì lợi ích trăm năm thì phải trồng người. Chúng ta phải đào tạo ra những công dân tốt và cán bộ tốt cho nước nhà. Nhân dân, Đảng, Chính phủ giao các nhiệm vụ đào tạo thể hệ tương lai cho các cô, các chú. Đó là một trách nhiệm nặng nề, nhưng rất vẻ vang. Mong mọi người phải cố gắng làm tròn nhiệm vụ.

Tất cả các giáo viên chớ nên cho học thể này đã là đủ mà phải tiếp tục học tập thêm để tiến bộ mãi.

In trên báo *Nhân dân*, số 1645,
ngày 14 tháng 9 năm 1958.

Theo đúng bài in trên
báo *Nhân dân*.

1) Trích lời nói chuyện tại lớp học chính trị của các giáo viên cấp II, cấp III toàn miền Bắc ngày 13 tháng 9 năm 1958. Đầu đề do Nhà xuất bản đặt.

ĐẠO ĐỨC CÁCH MẠNG³

Từ lúc đầu, loài người đã phải *đấu tranh* đối với giới tự nhiên để sống còn, như chống thú dữ, chống mưa nắng... Muốn thắng lợi, thì mỗi người phải dựa vào lực lượng của số đông người, tức là của tập thể, của *xã hội*. Riêng lẻ từng cá nhân thì nhất định không thắng nổi tự nhiên, không sống còn được.

Để sống còn, loài người lại phải *sản xuất* mới có ăn, có mặc. Sản xuất cũng phải dựa vào lực lượng của tập thể, của xã hội. Chỉ riêng lẻ cá nhân cũng không sản xuất được.

Thời đại của chúng ta là thời đại văn minh, thời đại cách mạng, mọi việc càng phải dựa vào lực lượng của tập thể, của xã hội ; cá nhân càng không thể đứng riêng lẻ mà càng phải hòa mình trong tập thể, trong xã hội.

Do đó, *chủ nghĩa cá nhân* là trái ngược với *chủ nghĩa tập thể*, và chủ nghĩa tập thể, chủ nghĩa xã hội nhất định thắng, chủ nghĩa cá nhân nhất định phải tiêu diệt.

Cách sản xuất và sức sản xuất phát triển và biến đổi mãi, do đó mà tư tưởng của người, chế độ xã hội, v.v. cũng phát triển và biến đổi. Chúng ta đều biết từ đời xưa đến đời nay, cách sản xuất từ chỗ

dùng cành cây, búa đá phát triển dần đến máy móc, sức điện, sức nguyên tử. Chế độ xã hội cũng phát triển từ cộng sản nguyên thủy đến chế độ nô lệ, đến chế độ phong kiến, đến chế độ tư bản chủ nghĩa, và ngày nay gần một nửa loài người đang tiến lên chế độ xã hội chủ nghĩa và chế độ cộng sản chủ nghĩa.

Sự phát triển và tiến bộ đó không ai ngăn cản được.

Từ khi có chế độ của riêng thì xã hội chia thành *giai cấp*, *giai cấp bóc lột* và *giai cấp bị bóc lột*, do đó có *mâu thuẫn xã hội*, có *đấu tranh* giữa các *giai cấp*, và từ đó, người nào cũng thuộc vào hoặc *giai cấp này* hoặc *giai cấp khác*, không ai có thể đứng ngoài *giai cấp*. Đồng thời, mỗi người đại biểu cho *tư tưởng* của *giai cấp* mình.

Trong xã hội cũ, bọn phong kiến địa chủ, bọn tư bản và đế quốc thẳng tay áp bức, bóc lột những tầng lớp người khác, nhất là công nhân và nông dân. Chúng cướp của chung do xã hội sản xuất ra, làm của riêng của cá nhân chúng, để chúng « ngồi mát ăn bát vàng ». Nhưng miệng chúng luôn luôn huênh hoang những danh từ « đạo đức », « tự do », « dân chủ », v.v..

Không thể chịu áp bức, bóc lột mãi, công nhân, nông dân và nhân dân lao động khác nổi lên làm *cách mạng* để tự giải phóng và *đề cải tạo* xã hội cũ xấu xa thành xã hội mới tốt đẹp, trong đó những người lao động đều được ấm no sung sướng, không có người bóc lột người.

Đề giành lấy thắng lợi, *cách mạng* nhất định phải do *giai cấp công nhân lãnh đạo*. Vì nó là *giai cấp*

tiền tiến nhất, giác ngộ nhất, kiên quyết nhất, có kỷ luật nhất, và tổ chức chặt chẽ nhất. Mà đảng vô sản là bộ tham mưu của giai cấp công nhân. Cách mạng ở Liên-xô và ở các nước khác trong phe xã hội chủ nghĩa đã chứng thực điều đó, không ai chối cãi được.

Làm cách mạng để cải tạo xã hội cũ thành xã hội mới là một sự nghiệp rất vẻ vang, nhưng nó cũng là một nhiệm vụ rất nặng nề, một cuộc đấu tranh rất phức tạp, lâu dài, gian khổ. Sức có mạnh mới gánh được nặng và đi được xa. Người cách mạng phải có đạo đức cách mạng làm nền tảng, mới hoàn thành được nhiệm vụ cách mạng vẻ vang.

Sinh trưởng trong xã hội cũ, chúng ta ai cũng mang trong mình hoặc nhiều hoặc ít vết tích xấu xa của xã hội đó về tư tưởng, về thói quen... Vết tích xấu nhất và nguy hiểm nhất của xã hội cũ là chủ nghĩa cá nhân. Chủ nghĩa cá nhân trái ngược với đạo đức cách mạng, nếu nó còn lại trong mình, dù là ít thôi, thì nó sẽ chờ dịp để phát triển, để che lấp đạo đức cách mạng, để ngăn trở ta một lòng một dạ đấu tranh cho sự nghiệp cách mạng.

Chủ nghĩa cá nhân là một thứ rất gian xảo, xảo quyệt; nó khéo dỗ dành người ta đi xuống dốc. Mà ai cũng biết rằng xuống dốc thì dễ hơn lên dốc. Vì thế mà càng nguy hiểm.

Muốn gột rửa sạch những vết tích xấu xa của xã hội cũ, muốn rèn luyện đạo đức cách mạng, thì chúng ta phải ra sức học tập, tu dưỡng, tự cải tạo để tiến bộ mãi. Nếu không cố gắng để tiến bộ, thì

tức là thoái bộ, là lạc hậu. Mà thoái bộ và lạc hậu thì sẽ bị xã hội tiến bộ sa thải.

Không phải chỉ ở tại nhà trường, có lên lớp, mới học tập, tu dưỡng, rèn luyện và tự cải tạo được. Trong mọi hoạt động cách mạng, chúng ta đều có thể và đều phải học tập, tự cải tạo. Thời kỳ hoạt động bí mật, thời kỳ khởi nghĩa, thời kỳ kháng chiến, và ngày nay công việc xây dựng miền Bắc tiến dần lên chủ nghĩa xã hội và đấu tranh thống nhất nước nhà đều là những trường học rất tốt cho chúng ta rèn luyện đạo đức cách mạng.

Có đạo đức cách mạng thì khi gặp khó khăn, gian khổ, thất bại, cũng không sợ sệt, rụt rè, lùi bước. Vì lợi ích chung của Đảng, của cách mạng, của giai cấp, của dân tộc và của loài người mà không ngần ngại hy sinh tất cả lợi ích riêng của cá nhân mình. Khi cần, thì sẵn sàng hy sinh cả tính mạng của mình cũng không tiếc. Đó là biểu hiện rất rõ rệt, rất cao quý của đạo đức cách mạng.

Trong Đảng ta, các đồng chí Trần-Phú, Ngô-Gia-Tự, Lê-Hồng-Phong, Nguyễn-Văn-Cừ, Hoàng-Văn-Thụ, Nguyễn-Thị-Minh-Khai và nhiều đồng chí khác đã vì dân, vì Đảng mà oanh liệt hy sinh, đã nêu gương chói lọi của đạo đức cách mạng chí công vô tư cho tất cả chúng ta học tập.

Có đạo đức cách mạng thì khi gặp thuận lợi và thành công cũng vẫn giữ vững tinh thần gian khổ, chất phác, khiêm tốn. « Lo trước thiên hạ, vui sau thiên hạ »; lo hoàn thành nhiệm vụ cho tốt chứ không kèn cựa về mặt hưởng thụ; không

công thần, không quan liêu, không kiêu ngạo, không hủ hóa. Đó cũng là biểu hiện của đạo đức cách mạng.

Nói tóm tắt, thì đạo đức cách mạng là :

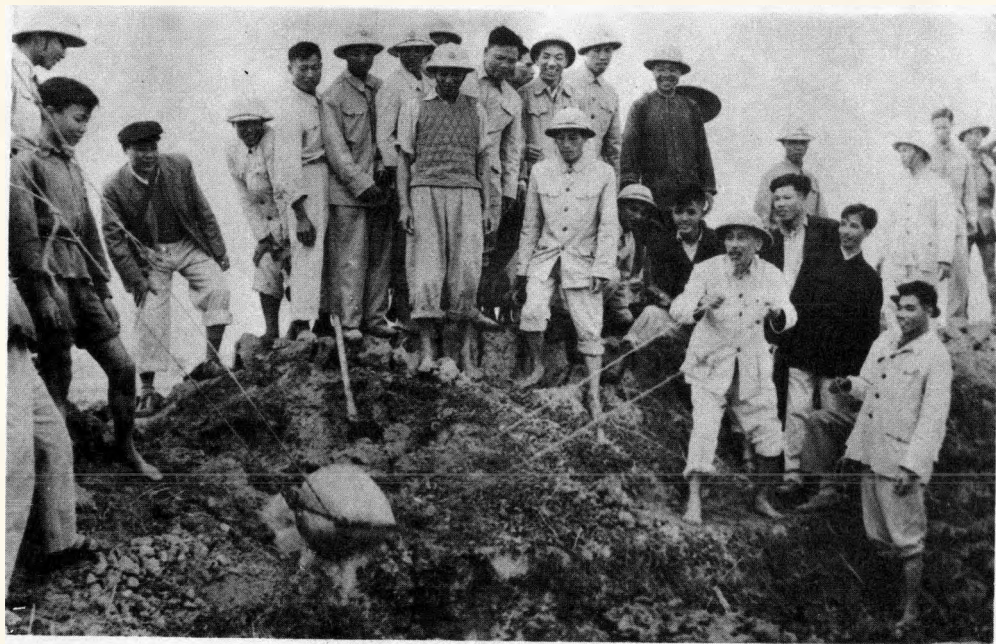
Quyết tâm suốt đời đấu tranh cho Đảng, cho cách mạng. Đó là điều chủ chốt nhất.

Ra sức làm việc cho Đảng, giữ vững kỷ luật của Đảng, thực hiện tốt đường lối, chính sách của Đảng.

Đặt lợi ích của Đảng và của nhân dân lao động lên trên, lên trước lợi ích riêng của cá nhân mình. Hết lòng hết sức phục vụ nhân dân. Vì Đảng, vì dân mà đấu tranh quên mình, gương mẫu trong mọi việc.

Ra sức học tập chủ nghĩa Mác — Lê-nin, luôn luôn dùng tự phê bình và phê bình để nâng cao tư tưởng và cải tiến công tác của mình và cùng đồng chí mình tiến bộ.

Mỗi người cách mạng phải hiểu thật sâu sắc rằng : Đảng ta là một đội ngũ tiên tiến nhất và tổ chức chặt chẽ nhất của giai cấp công nhân, là người lãnh đạo của giai cấp công nhân và nhân dân lao động. Hiện nay, giai cấp công nhân ta tuy chưa đông lắm, nhưng nó càng ngày càng phát triển. Mai sau, hợp tác xã nông nghiệp sẽ được tổ chức khắp nơi, nông thôn sẽ dùng nhiều máy móc, nông dân sẽ biến thành công nhân. Người trí thức dần dần lao động chân tay, và sự phân biệt giữa trí thức và công nhân cũng sẽ xóa bỏ dần. Công nghiệp của nước

Hồ Chủ tịch tát nước chống hạn tại cánh đồng
Quang-tó, xã Đại-thanh, huyện Thanh-trì
Hà-nội, ngày 12 tháng 1 năm 1958.

ta ngày càng phát triển. Vì vậy, số công nhân ngày thêm đông, sức công nhân ngày thêm mạnh, tiền đồ của giai cấp công nhân rất rộng rãi và vẻ vang. Nó vừa cải tạo thế giới, vừa cải tạo bản thân mình.

Người cách mạng phải thấy thật rõ điều đó, và đứng vững trên lập trường giai cấp công nhân, đề hết lòng hết sức đấu tranh cho chủ nghĩa xã hội và chủ nghĩa cộng sản, cho giai cấp công nhân và cho toàn thể nhân dân lao động. *Đạo đức cách mạng là tuyệt đối trung thành với Đảng, với nhân dân.*

Ngoài lợi ích của giai cấp công nhân và nhân dân lao động, Đảng ta không có lợi ích gì khác. Vì vậy, mục đích trước mắt của Đảng ta là đấu tranh để đưa miền Bắc tiến dần lên chủ nghĩa xã hội, và thực hiện thống nhất nước nhà.

Dưới sự lãnh đạo của Đảng, nhân dân ta đã đấu tranh anh dũng, đánh đổ thống trị của thực dân và phong kiến, giải phóng hoàn toàn miền Bắc nước ta. Đó là một thắng lợi to lớn. Nhưng cách mạng chưa phải đã thành công hoàn toàn. Vì mục tiêu hiện nay của Đảng là đấu tranh thống nhất nước nhà, để thực hiện một nước Việt-nam hòa bình, thống nhất, độc lập, dân chủ và giàu mạnh; làm cho cả nước không còn ai bị bóc lột, xây dựng một xã hội mới, trong đó mọi người được sung sướng ấm no.

Nhưng công nghiệp của ta còn lạc hậu. Nhờ có sự giúp đỡ vô tư của các nước anh em, trước hết là Liên-xô và Trung-quốc, chúng ta đang phát triển công nghiệp. Để giành lấy thắng lợi, công nhân ta phải ra sức thi đua sản xuất nhiều, nhanh, tốt, rẻ, phải chấp hành nghiêm chỉnh kỷ luật lao động

và tích cực tham gia quản lý xí nghiệp: phải chống lãng phí, tham ô, cán bộ ta phải thật sự cần, kiệm, liêm, chính, cùng công nhân tham gia lao động.

Nông dân ta đã được chia ruộng đất, đời sống có khá hơn trước một phần. Nhưng cách sản xuất vẫn còn phân tán, lạc hậu; do đó thu hoạch chưa được tăng nhiều, đời sống mới được cải thiện ít. Nông thôn ta cần phải đẩy mạnh phong trào tổ đổi công và hợp tác xã cho rộng khắp và chắc chắn, để thật sự tăng gia sản xuất, có như thế thì đồng bào nông dân mới hoàn toàn thoát khỏi cảnh nghèo khó và được ấm no hơn.

Cho nên đạo đức cách mạng là ra sức phấn đấu để thực hiện mục tiêu của Đảng, hết sức trung thành phục vụ giai cấp công nhân và nông dân lao động, tuyệt đối không thề lòng chùng.

Số đông đảng viên, đoàn viên và cán bộ ta làm đúng như thế. Nhưng cũng có một số không làm đúng. Họ lầm tưởng rằng miền Bắc không còn thực dân và phong kiến nữa, thì tức là cách mạng thành công rồi. Do đó mà họ để *chủ nghĩa cá nhân* chớm nở, họ yêu cầu hưởng thụ, yêu cầu nghỉ ngơi, họ muốn lựa chọn công tác theo ý thích của cá nhân mình, không muốn làm công tác mà đoàn thể giao phó cho họ. Họ muốn địa vị cao, nhưng lại sợ trách nhiệm nặng. Dần dần tinh thần đấu tranh và tính tích cực của họ bị kém sút, chỉ khí anh dũng và phẩm chất tốt đẹp của người cách mạng cũng kém sút; họ quên rằng tiêu chuẩn số một của người cách mạng là *quyết tâm suốt đời đấu tranh cho Đảng, cho cách mạng*.

Chúng ta cần phải biết rằng : những thắng lợi mà chúng ta đã đạt được mới chỉ là bước đầu trên đường đi muôn dặm. Chúng ta phải tiến lên, cách mạng phải tiến lên nữa. Nếu không tiến, tức là thoái. Và nếu thoái thì những thắng lợi đã đạt được sẽ không thể củng cố và phát triển.

Để tiến lên chủ nghĩa xã hội, cuộc đấu tranh phải lâu dài và gian khổ. Cần có người cách mạng là vì còn có kẻ địch chống lại cách mạng.

Kẻ địch gồm có ba loại. Chủ nghĩa tư bản và bọn đế quốc là kẻ địch rất nguy hiểm.

Thói quen và truyền thống lạc hậu cũng là kẻ địch to ; nó ngấm ngấm ngăn trở cách mạng tiến bộ. Chúng ta lại không thể trấn áp nó, mà phải cải tạo nó một cách rất cẩn thận, rất chịu khó, rất lâu dài.

Loại địch thứ ba là chủ nghĩa cá nhân, tư tưởng tiểu tư sản còn ẩn nấp trong mình mỗi người chúng ta. Nó chờ dịp—hoặc dịp thất bại, hoặc dịp thắng lợi—để ngóc đầu dậy. Nó là bạn đồng minh của hai kẻ địch kia.

Vì vậy, đạo đức cách mạng là vô luận trong hoàn cảnh nào, cũng phải quyết tâm đấu tranh, chống mọi kẻ địch, luôn luôn cảnh giác, sẵn sàng chiến đấu, quyết không chịu khuất phục, không chịu cúi đầu. Có như thế mới thắng được địch, và thực hiện được nhiệm vụ cách mạng.

Sở dĩ Đảng ta có thể lãnh đạo giai cấp công nhân và toàn dân tiến lên chủ nghĩa xã hội, là vì Đảng ta có chính sách đúng đắn và lãnh đạo thống nhất. Mà lãnh đạo thống nhất là vì toàn thể đảng viên tư tưởng nhất trí và hành động nhất trí.

Nếu đảng viên tư tưởng và hành động không nhất trí, thì khác nào một mớ cát rời, « trống đánh xuôi, kèn thổi ngược ». Như vậy, thì không thể lãnh đạo quần chúng, không thể làm cách mạng.

Lời nói và việc làm của đảng viên rất quan hệ đến sự nghiệp cách mạng, vì nó ảnh hưởng lớn đến quần chúng. Ví dụ: chính sách của Đảng và của Chính phủ ta hiện nay là tổ chức rộng khắp và chặt chẽ các tổ đổi công và hợp tác xã, thực hiện hợp tác hóa nông nghiệp. Nhưng có một số đảng viên và đoàn viên không vào tổ đổi công, không vào hợp tác xã hoặc vào nhưng không tích cực góp phần xây dựng, củng cố tổ đổi công và hợp tác xã. Đó là vì chủ nghĩa cá nhân đã đưa các đồng chí ấy đến chỗ « tự do hành động », trái với tổ chức và kỷ luật của Đảng. Dù muốn hay là không muốn, hành động của những đồng chí ấy làm giảm sút uy tín và ngăn trở sự nghiệp của Đảng, ngăn trở bước tiến của cách mạng.

Những chính sách và nghị quyết của Đảng đều vì lợi ích của nhân dân. Vì vậy, đạo đức cách mạng của người đảng viên là bất kỳ khó khăn đến mức nào cũng kiên quyết làm đúng chính sách và nghị quyết của Đảng, làm gương mẫu cho quần chúng. Mọi đảng viên phải nâng cao tinh thần trách nhiệm trước nhân dân, trước Đảng; phải ngăn ngừa và kiên quyết chống lại chủ nghĩa cá nhân.

Đảng ta đại biểu cho lợi ích chung của giai cấp công nhân, của toàn thể nhân dân lao động, chứ không phải mưu cầu lợi ích riêng của một nhóm người nào, của cá nhân nào. Điều đó ai cũng biết.

Giai cấp công nhân chẳng những đấu tranh để tự giải phóng, mà còn để giải phóng cả loài người khỏi áp bức, bóc lột. Cho nên lợi ích của giai cấp công nhân và lợi ích của nhân dân là nhất trí.

Đảng viên là người thay mặt Đảng đại biểu cho lợi ích của giai cấp công nhân và nhân dân lao động. Vì vậy, lợi ích của người đảng viên phải ở trong chứ không thể ở ngoài lợi ích của Đảng, của giai cấp. Đảng và giai cấp thắng lợi và thành công, tức là đảng viên thắng lợi và thành công. Nếu rời khỏi Đảng, rời khỏi giai cấp, thì cá nhân dù tài giỏi mấy, cũng nhất định không làm nên việc gì.

Đạo đức cách mạng là vô luận trong hoàn cảnh nào, người đảng viên cũng phải đặt *lợi ích của Đảng lên trên hết*. Nếu khi lợi ích của Đảng và lợi ích của cá nhân mâu thuẫn với nhau, thì lợi ích cá nhân phải tuyệt đối phục tùng lợi ích của Đảng.

Vì chưa rửa gột sạch *chủ nghĩa cá nhân*, cho nên có đảng viên còn « kể công » với Đảng. Có ít nhiều thành tích, thì họ muốn Đảng « cảm ơn » họ. Họ đòi ưu đãi, họ đòi danh dự và địa vị. Họ đòi hưởng thụ. Nếu không thỏa mãn yêu cầu của họ thì họ oán trách Đảng, cho rằng họ « không có tiền đồ », họ « bị hy sinh ». Rồi dần dần họ xa rời Đảng, thậm chí phá hoại chính sách và kỷ luật của Đảng.

Nhiều đồng chí hoạt động trong thời kỳ bí mật và nhiều chiến sĩ trong thời kỳ kháng chiến đã oanh liệt hy sinh cả tính mạng; những anh hùng và chiến sĩ lao động hết lòng hết sức tăng gia sản xuất; những đồng chí ấy không đòi địa vị và danh dự, không bao giờ đòi Đảng cảm ơn.

Đảng ta là một đảng có tính chất quần chúng, có hàng chục vạn đảng viên. Vì hoàn cảnh nước ta mà số đông đảng viên thuộc thành phần tiểu tư sản. Điều đó không có gì lạ. Dù vì ảnh hưởng của tư tưởng tư sản mà lúc đầu có đảng viên lập trường thiếu vững chắc, quan điểm còn mơ hồ, tư tưởng thiếu đúng đắn, nhưng được rèn luyện trong cách mạng và trong kháng chiến, nói chung đảng viên ta là tốt, trung thành với Đảng, với cách mạng.

Các đồng chí ấy hiểu rằng: đảng viên phạm sai lầm thì sẽ đưa quần chúng đến sai lầm, cho nên khi có sai lầm thì các đồng chí ấy sẵn sàng và kịp thời sửa chữa, không để nhiều sai lầm nhỏ cộng thành sai lầm to. Do đó, các đồng chí ấy biết *thật thà tự phê bình và thành khẩn phê bình*. đồng chí khác đề cùng nhau tiến bộ.

Như thế là đúng với *đạo đức cách mạng*. Trong bao nhiêu năm hoạt động bí mật, dù bị bọn thực dân khủng bố gắt gao, và Đảng ta gặp rất nhiều khó khăn nguy hiểm, nhưng Đảng ta ngày càng phát triển, càng mạnh mẽ, và đã lãnh đạo nhân dân làm cách mạng thành công, kháng chiến thắng lợi. Đó là vì Đảng ta khéo dùng cái vũ khí sắc bén *phê bình và tự phê bình*.

Nhưng vẫn có một số ít đảng viên bị *chủ nghĩa cá nhân* trói buộc mà trở nên kiêu ngạo, công thần, tự cao tự đại. Họ phê bình người khác mà không muốn người khác phê bình họ; không tự phê bình hoặc tự phê bình một cách không thật thà, nghiêm chỉnh. Họ sợ tự phê bình thì sẽ mất thể diện, mất uy tín. Họ không lắng nghe ý kiến của quần chúng. Họ xem khinh những cán bộ ngoài Đảng.

Họ không biết rằng: có hoạt động thì khó mà hoàn toàn tránh khỏi sai lầm. Chúng ta không sợ sai lầm, chỉ sợ phạm sai lầm mà không quyết tâm sửa chữa. Muốn sửa chữa cho tốt thì phải sẵn sàng nghe quần chúng phê bình và thật thà tự phê bình. Không chịu nghe phê bình và không tự phê bình thì nhất định lạc hậu, thoái bộ. Lạc hậu và thoái bộ thì sẽ bị quần chúng bỏ rơi. Đó là kết quả tất nhiên của chủ nghĩa cá nhân.

Lực lượng của giai cấp công nhân và nhân dân lao động là rất to lớn, là vô cùng vô tận. Nhưng lực lượng ấy cần có Đảng lãnh đạo mới chắc chắn thắng lợi. Đồng thời, Đảng phải đi sát quần chúng, khéo tổ chức và lãnh đạo quần chúng, thì cách mạng mới thành công.

Đạo đức cách mạng là hòa mình với quần chúng thành một khối, tin quần chúng, hiểu quần chúng, lắng nghe ý kiến của quần chúng. Do lời nói và việc làm, đảng viên, đoàn viên và cán bộ làm cho dân tin, dân phục, dân yêu, đoàn kết quần chúng chặt chẽ chung quanh Đảng, tổ chức, tuyên truyền và động viên quần chúng hăng hái thực hiện chính sách và nghị quyết của Đảng.

Trong cách mạng và kháng chiến, chúng ta đã làm đúng như vậy.

Nhưng hiện nay, *chủ nghĩa cá nhân* đang âm ảnh một số đồng chí. Họ tự cho mình cái gì cũng giỏi, họ xa rời quần chúng, không muốn học hỏi quần chúng mà chỉ muốn làm thầy quần chúng. Họ ngại làm việc tổ chức, tuyên truyền và giáo dục quần chúng. Họ mắc bệnh quan liêu, mệnh lệnh. Kết quả

là quần chúng không tin, không phục, càng không yêu họ. Chung quy là họ không làm nên trò trống gì.

*

* *

Miền Bắc nước ta đang tiến dần lên chủ nghĩa xã hội. Đó là yêu cầu cấp bách của hàng chục triệu người lao động. Đó là công trình tập thể của quần chúng lao động dưới sự lãnh đạo của Đảng ta. Chủ nghĩa cá nhân là một trở ngại lớn cho việc xây dựng chủ nghĩa xã hội. Cho nên *thắng lợi của chủ nghĩa xã hội không thể tách rời thắng lợi của cuộc đấu tranh trừ bỏ chủ nghĩa cá nhân.*

Đấu tranh chống chủ nghĩa cá nhân không phải là « giầy xéo lên lợi ích cá nhân ». Mỗi người đều có tính cách riêng, sở trường riêng, đời sống riêng của bản thân và của gia đình mình. Nếu những lợi ích cá nhân đó không trái với lợi ích của tập thể, thì không phải là xấu. Nhưng lại phải thấy rằng chỉ ở trong chế độ xã hội chủ nghĩa thì mỗi người mới có điều kiện để cải thiện đời sống riêng của mình, phát huy tính cách riêng và sở trường riêng của mình.

Không có chế độ nào tôn trọng con người, chú ý xem xét những lợi ích cá nhân đúng đắn và bảo đảm cho nó được thỏa mãn bằng chế độ xã hội chủ nghĩa và cộng sản chủ nghĩa. Trong xã hội có giai cấp bóc lột thống trị, chỉ có lợi ích cá nhân của một số rất ít người thuộc giai cấp thống trị là được thỏa mãn, còn lợi ích cá nhân của quần chúng lao động thì bị giầy xéo. Trái lại, trong chế

độ xã hội chủ nghĩa và cộng sản chủ nghĩa là chế độ do nhân dân lao động làm chủ, thì mỗi người là một bộ phận của tập thể, giữ một vị trí nhất định, và đóng góp một phần công lao trong xã hội. Cho nên lợi ích cá nhân là nằm trong lợi ích của tập thể, là một bộ phận của lợi ích tập thể. Lợi ích chung của tập thể được bảo đảm thì lợi ích riêng của cá nhân mới có điều kiện để được thỏa mãn.

Lợi ích của cá nhân gắn liền với lợi ích của tập thể. Nếu lợi ích cá nhân mâu thuẫn với lợi ích tập thể, thì đạo đức cách mạng đòi hỏi lợi ích riêng của cá nhân phải phục tùng lợi ích chung của tập thể.

Cách mạng tiến lên mãi, Đảng tiến lên mãi. Cho nên người cách mạng cũng phải tiến lên mãi.

Phong trào cách mạng lôi cuốn hàng ức hàng triệu người. Công việc cách mạng là nghìn điều muôn loại phức tạp, khó khăn. Để cân nhắc mọi hoàn cảnh phức tạp, nhìn rõ các mâu thuẫn, để giải quyết đúng các vấn đề, thì chúng ta phải cố gắng học tập lý luận Mác — Lê-nin.

Có học tập lý luận Mác — Lê-nin mới củng cố được đạo đức cách mạng, giữ vững lập trường, nâng cao sự hiểu biết và trình độ chính trị, mới làm được tốt công tác Đảng giao phó cho mình.

Học tập chủ nghĩa Mác — Lê-nin là học tập cái tinh thần xử trí mọi việc, đối với mọi người và đối với bản thân mình; là học tập những chân lý phổ biến của chủ nghĩa Mác — Lê-nin để áp dụng một cách sáng tạo vào hoàn cảnh thực tế của nước ta. Học để mà làm. Lý luận đi đôi với thực tiễn.

Nhưng có đồng chí học thuộc lòng một số sách vở về chủ nghĩa Mác — Lê-nin. Họ tự cho mình là hiểu biết chủ nghĩa Mác — Lê-nin hơn ai hết. Song khi gặp việc thực tế, thì họ hoặc là máy móc, hoặc là lúng túng. Lời nói và việc làm của họ không nhất trí. Họ học sách vở Mác — Lê-nin, nhưng không học tinh thần Mác — Lê-nin. Học để trang sức, chứ không phải để vận dụng vào công việc cách mạng. Đó cũng là *chủ nghĩa cá nhân*.

Chủ nghĩa cá nhân đẻ ra trăm thứ bệnh nguy hiểm: quan liêu, mệnh lệnh, bè phái, chủ quan, tham ô, lãng phí... Nó trói buộc, nó bịt mắt những nạn nhân của nó, những người này bất kỳ việc gì cũng xuất phát từ lòng tham muốn danh lợi, địa vị cho cá nhân mình, chứ không nghĩ đến lợi ích của giai cấp, của nhân dân.

Chủ nghĩa cá nhân là một kẻ địch hung ác của chủ nghĩa xã hội. Người cách mạng phải tiêu diệt nó.

Hiện nay, nhiệm vụ của toàn Đảng, toàn dân ta là ra sức tăng gia sản xuất và thực hành tiết kiệm để xây dựng miền Bắc tiến dần lên chủ nghĩa xã hội, làm cơ sở vững mạnh cho công cuộc thống nhất nước nhà. Đó là một nhiệm vụ cực kỳ vẻ vang. Chúng ta, tất cả đảng viên, đoàn viên, tất cả cán bộ trong Đảng và ngoài Đảng cần phải quyết tâm suốt đời phục vụ Đảng, phục vụ nhân dân. Đó là phẩm chất cao quý của người cách mạng, đó là đạo đức cách mạng, đó là tính đảng, tính giai cấp, nó bảo đảm cho sự thắng lợi của Đảng, của giai cấp, của nhân dân.

Đạo đức cách mạng không phải trên trời sa xuống. Nó do đấu tranh, rèn luyện bền bỉ hàng ngày mà phát triển và củng cố. Cũng như ngọc càng mài càng sáng, vàng càng luyện càng trong.

Có gì sung sướng vẻ vang hơn là trau dồi đạo đức cách mạng để góp phần xứng đáng vào sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội và giải phóng loài người!

Rất mong các đồng chí đảng viên, đoàn viên, cán bộ trong Đảng và ngoài Đảng đều cố gắng, đều tiến bộ.

In trong tạp chí *Học tập*, số 12
năm 1958.

Ký tên: Trần-Lục.

Theo đúng bài in trong
tạp chí *Học tập*.

NÓI CHUYỆN VỚI HỘI NGHỊ CÁN BỘ TOÀN ĐẢNG BỘ HÀ-NỘI

Thay mặt Trung ương Đảng và nhân danh là một đảng viên ở Hà-nội, tôi phát biểu một số ý kiến với hội nghị...

Thủ đô Hà-nội phải làm thế nào để trở thành một thủ đô xã hội chủ nghĩa. Muốn như thế thì mỗi một xí nghiệp, mỗi một đơn vị bộ đội, mỗi một trường học, mỗi một đường phố, mỗi một cơ quan và mỗi một nông thôn ở ngoại thành phải thành một pháo đài của chủ nghĩa xã hội.

Hà-nội cần phải củng cố và phát triển Đảng, Đoàn thanh niên lao động và công đoàn. Đảng bộ Hà-nội cần phải phát triển thêm thành phần công nhân, nông dân, lao động trí óc và phụ nữ vào Đảng.

Số đảng viên công nhân còn ít trong khi đó Hà-nội phải trở thành thủ đô một nước xã hội chủ nghĩa, nơi có nhiều xí nghiệp tập trung công nhân.

Các xí nghiệp ở Hà-nội có gần 6.500 anh hùng, chiến sĩ thi đua và lao động xuất sắc. Nếu Đảng bộ Hà-nội chú ý gần gũi, giáo dục và giúp đỡ anh chị em đó thì chắc chắn có thể phát triển được một bộ phận không phải là nhỏ vào Đảng.

Số phụ nữ là đảng viên cũng còn rất ít, cần phát triển thêm. Tóm lại, cần củng cố và phát triển Đảng — cố nhiên là thận trọng — thành phần công nhân, nông dân, phụ nữ, đồng thời cũng chú ý phát triển các thành phần khác như lao động trí óc.

Muốn đẩy mạnh mọi mặt công tác: cải tiến quản lý xí nghiệp, xây dựng các tổ đổi công và hợp tác xã ở ngoại thành, chăm sóc giáo dục thiếu nhi, vệ sinh yêu nước v.v.. thì mỗi cán bộ, đảng viên, đoàn viên thanh niên lao động phải có đạo đức cách mạng, phải thực hiện cần kiệm liêm chính, chí công vô tư, phải lấy phê bình và tự phê bình mà tiêu diệt chủ nghĩa cá nhân và bồi dưỡng chủ nghĩa tập thể. Đảng viên, đoàn viên bất cứ ở đâu, bất cứ làm công việc gì, phải thật gương mẫu. Đảng bộ Hà-nội phải làm gương mẫu cho các Đảng bộ khác. Đảng bộ Hà-nội gương mẫu sẽ góp phần đưa miền Bắc tiến lên chủ nghĩa xã hội, làm cơ sở vững mạnh đấu tranh giành thống nhất nước nhà.

Nói ngày 21 tháng 4 năm 1959.
In trong sách *Bác Hồ với nhân dân Hà-nội*, Sở văn hóa thông tin Hà-nội, 1970, tr. 81-82.

Theo đúng bài in trong sách *Bác Hồ với nhân dân Hà-nội*.

TRÍCH

**NÓI CHUYỆN TẠI HỘI NGHỊ
CÁN BỘ THẢO LUẬN DỰ
THẢO LUẬT HÔN NHÂN
VÀ GIA ĐÌNH**

... Có người nghĩ rằng Bác không có gia đình, chắc không hiểu gì mấy về vấn đề này. Bác tuy không có gia đình riêng, nhưng Bác có một đại gia đình rất lớn, đó là giai cấp công nhân toàn thế giới, là nhân dân Việt-nam. Từ gia đình lớn đó Bác có thể suy đoán được gia đình nhỏ.

Bây giờ toàn dân ta ai cũng muốn xây dựng chủ nghĩa xã hội. Muốn xây dựng chủ nghĩa xã hội phải làm gì ?

Nhất định phải tăng gia sản xuất cho thật nhiều. Muốn sản xuất nhiều thì phải có nhiều sức lao động. Muốn có nhiều sức lao động thì phải giải phóng sức lao động của phụ nữ.

Nói phụ nữ là nói phần nửa xã hội. Nếu không giải phóng phụ nữ thì không giải phóng một nửa loài người.

Nếu không giải phóng phụ nữ là xây dựng chủ nghĩa xã hội chỉ một nửa.

Rất quan tâm đến gia đình là đúng, và nhiều gia đình cộng lại mới thành xã hội, xã hội tốt thì gia đình càng tốt, gia đình tốt thì xã hội mới tốt. Hạt nhân của xã hội là gia đình. Chính vì muốn xây dựng chủ nghĩa xã hội mà phải chú ý hạt nhân cho tốt. Tục ngữ ta có câu: « Thuận vợ thuận chồng, tát bể Đông cũng cạn ».

Muốn thuận vợ thuận chồng thì lấy nhau phải thực sự yêu đương nhau.

Luật lấy vợ lấy chồng sắp đưa ra Quốc hội là một cuộc cách mạng, là một bộ phận của cách mạng xã hội chủ nghĩa.

Vì vậy phải đứng trên lập trường vô sản mà hiểu nó. Nếu đứng trên lập trường phong kiến hay là tư sản, tiểu tư sản mà hiểu luật ấy thì không đúng.

Luật lấy vợ lấy chồng nhằm giải phóng phụ nữ, tức là giải phóng phần nửa xã hội. Giải phóng người đàn bà, đồng thời phải tiêu diệt tư tưởng phong kiến, tư tưởng tư sản trong người đàn ông.

Về phần mình, chị em phụ nữ không nên ngồi chờ Chính phủ, chờ Đảng ra chỉ thị giải phóng cho mình mà tự mình phải tự cường, phải đấu tranh.

Đối với luật lấy vợ lấy chồng từ lúc chuẩn bị đến lúc đưa ra và thi hành, Đảng phải lãnh đạo vì đó là một cuộc cách mạng. Đảng lãnh đạo nghĩa là cán bộ và đảng viên phải làm cho đúng, và lãnh đạo các đoàn thể thanh niên và phụ nữ kiên quyết làm cho đúng.

... Có người hỏi rằng: « Lỡ đã có vợ hai rồi thì thế nào? Con còn nhỏ đã lỡ lấy vợ lấy chồng rồi thì thế nào? »

Luật có hiệu lực từ «sau» lúc Quốc hội thông qua và chính quyền công bố. Việc đã lỡ «trước» thì do gia đình đôi bên tự nguyện cùng nhau thỏa thuận giải quyết. Nếu không giải quyết được thì đưa ra chính quyền hòa giải.

Thi hành luật này có hai mặt:

— Có phần dễ dàng vì nhân dân ta đã được Đảng giáo dục, đã tiến bộ nhiều.

— Nhưng cũng nhiều khó khăn vì tập quán cũ đã ăn sâu lâu đời trong nhân dân. Cho nên công bố đạo luật này chưa phải đã là mọi việc đều xong, mà còn phải tuyên truyền giáo dục lâu dài mới thực hiện được tốt.

Mong các cô các chú cố gắng, bền gan hiểu rõ và làm tốt. Nhất là phải thận trọng vì luật này quan hệ đến tương lai của gia đình, của xã hội, của giống nòi.

Ngày 10 tháng 10 năm 1959

In trong sách *Những lời kêu gọi của Hồ Chủ tịch*, Nhà xuất bản Sự thật, Hà-nội, 1960, tập V, tr. 281-282.

Theo đúng bài in trong sách *Những lời kêu gọi của Hồ Chủ tịch*.

CON ĐƯỜNG CỨU NƯỚC VÀ GIẢI PHÓNG DÂN TỘC TRONG THỜI ĐẠI NGÀY NAY¹⁾

Tôi cảm ơn Nhà xuất bản Chính trị quốc gia đã cho xuất bản một số bài báo và bài nói của tôi và đã có nhã ý đề nghị tôi viết lời tựa. Biết là các bạn Xô-viết của chúng tôi đang hết sức chăm chú theo dõi phong trào cách mạng ở Việt-nam, cho nên tôi mong rằng những bài in ra trong tập văn này sẽ giúp bạn đọc Liên-xô hiểu rõ những điều sau đây:

Nhân dân Việt-nam có truyền thống yêu nước nồng nàn. Lịch sử ngàn năm của dân tộc Việt-nam đã ghi những trang oanh liệt của nhân dân đấu tranh để xây dựng nước nhà và bảo vệ nền độc lập của Tổ quốc mình.

Ca dao có câu:

*Nhiều điều phải lấy giá gương,
Người trong một nước phải thương nhau cùng.*

Câu đó nói lên sự đoàn-kết chặt chẽ của nhân dân trong đấu tranh.

1) Lời tựa cuốn « Hồ-Chí-Minh, những bài viết và nói chọn lọc », bản tiếng Nga, Nhà xuất bản Chính trị quốc gia, Mát-xcơ-va, 1959. Đầu đề do Nhà xuất bản đặt.

Cuối thế kỷ XIX chủ nghĩa đế quốc Pháp xâm lược Việt-nam. Bọn vua quan và phong kiến đề tiện và hèn nhát đầu hàng và cầu kết với bọn đế quốc để tiếp tục nô dịch nhân dân Việt-nam nhiều hơn, khiến nhân dân Việt-nam khổ cực không kể xiết. Nhưng đại bác của bọn đế quốc không thể át tiếng nói yêu nước của nhân dân Việt-nam. Trong suốt gần một thế kỷ thống trị của thực dân Pháp, phong trào cách mạng giải phóng dân tộc ở Việt-nam không ngừng phát triển, kể trước ngà, người sau đứng dậy.

Nhưng tất cả những cuộc khởi nghĩa yêu nước ấy đã bị chìm trong máu. Những đám mây đen lại bao phủ đất nước Việt-nam.

Thế rồi tiếng sấm Cách mạng tháng Mười Nga đã vang dội làm chấn động toàn thể địa cầu. Nhân dân lao động đã làm chủ nước nhà, những dân tộc nhỏ yếu giành được độc lập, ruộng đất trở về tay người cày.

Tiếng sấm Cách mạng ấy thúc đẩy những người Việt-nam yêu nước hướng về phía Liên-xô, hấp thụ lý luận vĩ đại của chủ nghĩa Mác — Lê-nin, tích cực tham gia cuộc đấu tranh cách mạng do các Đảng cộng sản Pháp và Trung-quốc tiến hành, và bắt đầu truyền bá tư tưởng của chủ nghĩa Mác — Lê-nin vào Việt-nam.

Nghen đuốc lý luận Mác — Lê-nin và kinh nghiệm Cách mạng tháng Mười vĩ đại soi sáng con đường cách mạng Việt-nam.

Muốn cứu nước và giải phóng dân tộc không có con đường nào khác con đường cách mạng vô sản. Việc thành lập Đảng cộng sản Đông-dương là đảng

đã giương cao ngọn cờ cách mạng dân tộc dân chủ lại càng chứng tỏ rõ rệt vai trò của giai cấp vô sản và đảng của nó trong phong trào giải phóng dân tộc.

Đảng Cộng sản Đông-dương, đội tiên phong của giai cấp vô sản Việt-nam thành lập ngày 6 tháng 1 năm 1930 và vai trò lãnh đạo cách mạng dân tộc dân chủ đã hoàn toàn chuyển sang tay giai cấp vô sản.

Trong phong trào thành lập xô-viết Nghệ-an (1930-1931), trong phong trào dân chủ (1936-1940), và trong cuộc đấu tranh chống ách chiếm đóng của Nhật (1940-1945), mặt trận thống nhất đã phát triển rộng rãi khắp cả nước, trên cơ sở liên minh công nông, do giai cấp vô sản và đảng của nó lãnh đạo.

Năm 1945 quân đội xô-viết dưới sự lãnh đạo tài tình của Đảng Cộng sản Liên-xô đã đánh tan chủ nghĩa phát-xít, do đó đã tạo điều kiện vô cùng thuận lợi cho sự phát triển của cách mạng thế giới. Lợi dụng tình hình đó, Đảng Cộng sản Đông-dương kêu gọi toàn thể nhân dân Việt-nam vùng dậy đấu tranh giành chính quyền. Tháng 8 năm 1945 cách mạng đã thắng lợi và Chính phủ lâm thời Việt-nam thành lập. Ngày 2 tháng 9 năm 1945, toàn thể giới đều biết tin nhân dân Việt-nam tuyên bố độc lập.

Nhưng bọn đế quốc Pháp không muốn thừa nhận sự thật đó, chúng muốn tròng ách bóc lột vào cổ nhân dân Việt-nam lần nữa. Dưới sự lãnh đạo của Đảng, nhân dân Việt-nam đã đứng dậy kháng chiến trong chín năm trời. Cuộc kháng chiến lâu dài, gian khổ và anh dũng ấy được nhân dân toàn thế giới đồng tình và được các nước xã hội

chủ nghĩa đặc biệt là Liên-xô và nước Cộng hòa nhân dân Trung-hoa ủng hộ; nó đã kết thúc thắng lợi bằng chiến thắng lịch sử Điện-biên-phủ. Hòa bình được lập lại toàn cõi Đông-dương và một nửa nước Việt-nam hoàn toàn giải phóng.

Ở miền Bắc Việt-nam đã được giải phóng, nông dân do Đảng Lao động Việt-nam lãnh đạo đã hoàn thành cuộc cách mạng ruộng đất tiến hành từ trong thời kỳ kháng chiến. Quần chúng nhân dân cả nước dưới sự lãnh đạo của Đảng đã hoàn thành nhiệm vụ cơ bản khôi phục kinh tế và bước đầu phát triển văn hóa dân tộc và tích cực tham gia thực hiện nhiệm vụ xây dựng có kế hoạch.

Cách mạng Việt-nam đi từ thắng lợi này đến thắng lợi khác, điều đó chứng minh rằng trong thời đại đế quốc chủ nghĩa, ở một nước thuộc địa nhỏ, với sự lãnh đạo của giai cấp vô sản và đảng của nó, dựa vào quần chúng nhân dân rộng rãi trước hết là nông dân và đoàn kết được mọi tầng lớp nhân dân yêu nước trong mặt trận thống nhất, với sự đồng tình và ủng hộ của phong trào cách mạng thế giới, trước hết là của phe xã hội chủ nghĩa hùng mạnh, nhân dân nước đó nhất định thắng lợi.

Bọn đế quốc không những không thể quay ngược bánh xe lịch sử mà còn phải thất bại nhục nhã.

Trong thời đại hiện nay, nhân dân Việt-nam tiếp tục đấu tranh thống nhất nước nhà, và từng bước xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc Việt-nam. Nhân dân Việt-nam quyết tâm hoàn thành nhiệm vụ trước mắt, và tin tưởng chắc chắn sẽ giành được thắng lợi.

Tình hình quốc tế và trong nước có lợi cho việc giành thắng lợi đó.

Phe xã hội chủ nghĩa đứng đầu là Liên-xô rõ ràng đã mạnh hơn phe đế quốc chủ nghĩa; phong trào giải phóng dân tộc ngày càng lên cao, lực lượng hòa bình ngày càng mở rộng và củng cố. Bọn đế quốc do Mỹ cầm đầu đang lâm vào tình trạng khủng hoảng kinh tế, chính trị và quân sự; chủ nghĩa đế quốc tất nhiên phải suy tàn và diệt vong.

Dưới ngọn cờ vĩ đại của chủ nghĩa Mác — Lê-nin, Đảng Lao động Việt-nam luôn luôn hết lòng trung thành phục vụ nhân dân, phục vụ những người lao động, mong muốn đoàn kết chặt chẽ trong đại gia đình xã hội chủ nghĩa đứng đầu là Liên-xô, kiên quyết lãnh đạo nhân dân Việt-nam hoàn thành nhiệm vụ cao cả — thống nhất nước nhà và xây dựng chủ nghĩa xã hội.

HỒ-CHÍ-MINH

In trong sách *Hồ-Chí-Minh, Những bài viết và nói chọn lọc*. Nhà xuất bản Chính trị quốc gia, Mát-xcơ-va, 1959, (bản tiếng Nga), tr. 3-6.

Dịch theo đúng bài in trong sách *Hồ-Chí-Minh, Những bài viết và nói chọn lọc*.

phong kiến vẫn chưa bị đánh đổ, nước ta chưa giành được độc lập.

Trong tình hình đó, Cách mạng tháng Mười Nga bùng nổ và thắng lợi vẻ vang. Liên bang Xô-viết được thành lập. Hệ thống thuộc địa của chủ nghĩa đế quốc bắt đầu sụp đổ. Liên-xô đem lại cho các dân tộc bị áp bức một kiểu mẫu của mỗi quan hệ bình đẳng giữa các dân tộc. Các dân tộc bị áp bức trên thế giới thấy rằng chỉ có dựa vào phong trào cách mạng xã hội chủ nghĩa, đi theo đường lối của giai cấp công nhân thì mới đánh đổ được bọn đế quốc để giành lại độc lập dân tộc hoàn toàn và bình đẳng thật sự giữa các dân tộc. Cách mạng tháng Mười Nga đã gắn liền phong trào cách mạng xã hội chủ nghĩa với phong trào cách mạng giải phóng dân tộc trong một mặt trận chung chống chủ nghĩa đế quốc.

Ở Việt-nam ta, từ sau cuộc chiến tranh thế giới thứ nhất, giai cấp tư sản dân tộc và tiểu tư sản đã không đưa được phong trào giải phóng dân tộc đến thắng lợi. Giai cấp công nhân Việt-nam đã đem ánh sáng của Cách mạng tháng Mười soi tỏ cho con đường cách mạng Việt-nam. Năm 1930, Đảng Cộng sản Đông-dương, chính đảng của giai cấp công nhân thành lập, đã vạch rõ cách mạng Việt-nam trải qua hai giai đoạn: cách mạng dân tộc dân chủ và cách mạng xã hội chủ nghĩa. Lần đầu tiên cách mạng Việt-nam có một cương lĩnh chính trị toàn diện do Đảng của giai cấp công nhân đề ra. Cách mạng Việt-nam từ đó được giai cấp công nhân và chính đảng của nó thống nhất lãnh đạo, đã phát triển nhanh chóng và vững chắc.

Xô-viết Nghệ — Tỉnh năm 1930 và cuộc vận động dân chủ năm 1936 — 1939 đã đưa phong trào cách mạng Việt-nam ngày càng lên cao, và ngày càng thắt chặt quan hệ giữa giai cấp công nhân và Đảng của nó với nông dân và các tầng lớp nhân dân khác trong nước.

Năm 1939, chiến tranh thế giới thứ hai bùng nổ. Đế quốc Pháp và quân phiệt Nhật câu kết với nhau để thống trị nước ta. Dưới sự lãnh đạo của Đảng, nhân dân ta đã nổi dậy chống đế quốc xâm lược một cách rất anh dũng, Bắc-sơn khởi nghĩa và Nam-kỳ khởi nghĩa là những tiếng báo hiệu đầu tiên cho một phong trào cách mạng rộng lớn. Năm 1941, Đảng lập Mặt trận Việt-minh và đề ra nhiệm vụ « đánh đuổi Nhật, Pháp, làm cho Việt-nam hoàn toàn độc lập, dựng lên một nước Việt-nam dân chủ cộng hòa ».

Năm 1945 Liên-xô và các lực lượng dân chủ trên thế giới đã đánh thắng bọn phát-xít, chiến tranh thế giới thứ hai kết thúc.

Nắm vững cơ hội đó, Đảng đã lãnh đạo Cách mạng tháng Tám thắng lợi. Ách thống trị của đế quốc và của bọn vua quan phong kiến bị lật đổ. Chính quyền nhân dân được thành lập trong cả nước. Ngày 2 tháng 9 năm 1945 nước Việt-nam dân chủ cộng hòa thành lập. Nền độc lập của nước Việt-nam ta được trình trọng tuyên bố trước nhân dân toàn thế giới. Sau gần một thế kỷ làm nô lệ, Tổ quốc ta được giải phóng, nhân dân ta được tự do. Một trang lịch sử rực rỡ về vang của dân tộc ta bắt đầu.

*

* *

Sau khi Cách mạng tháng Tám thành công, nhân dân ta bắt đầu xây dựng nước nhà đề củng cố và phát triển thành quả của cách mạng. Ngày 6 tháng 1 năm 1946, trong cuộc Tổng tuyển cử tự do trong cả nước, nhân dân ta bầu ra Quốc hội đầu tiên của nước ta. Ngày 9 tháng 11 năm 1946, Quốc hội đã thông qua bản Hiến pháp đầu tiên của nước ta.

Lời nói đầu của bản Hiến pháp năm 1946 đã nêu:

Nhiệm vụ của dân tộc ta trong giai đoạn này là bảo toàn lãnh thổ, giành độc lập hoàn toàn và xây dựng nước nhà trên nền tảng dân chủ. Hiến pháp Việt-nam phải ghi rõ những thành tích vẻ vang của cách mạng và phải xây dựng trên nguyên tắc đoàn kết toàn dân, đảm bảo các quyền tự do dân chủ, thực hiện chính quyền mạnh mẽ của nhân dân.

Chế độ do Hiến pháp năm 1946 xác nhận đã đảm bảo độc lập dân tộc và một nền dân chủ rộng rãi của nhân dân. Ngay từ khi mới thành lập, dưới sự lãnh đạo của Đảng, chính quyền nhân dân đã ban bố luật lao động, thi hành giảm tô, tịch thu ruộng đất của thực dân Pháp và bọn việt gian đem chia cho dân cày. Quyền bầu cử và ứng cử, quyền tham gia công việc Nhà nước của nhân dân được đảm bảo; quyền tự do dân chủ được thực hiện. Đó là một chế độ dân chủ mới.

Nhưng đế quốc Pháp lại gây ra chiến tranh để xâm lược nước ta một lần nữa. Nhân dân ta đã đoàn kết chặt chẽ chung quanh Đảng và chính quyền ta, tiến hành cuộc kháng chiến trường kỳ

và gian khổ, kiên quyết đập tan âm mưu nô dịch của đế quốc và bè lũ tay sai bán nước. Năm 1953, trong khi nhân dân ta đang kháng chiến, Quốc hội đã thông qua luật cải cách ruộng đất, thực hiện triệt để chủ trương người cày có ruộng.

Chiến thắng Điện-biên-phủ và Hội nghị Giơ-ne-vơ thắng lợi đã kết thúc vẻ vang cuộc kháng chiến vô cùng anh dũng của nhân dân ta, miền Bắc nước ta được hoàn toàn giải phóng.

Lần đầu tiên trong lịch sử, một dân tộc bị áp bức đã đánh bại cuộc xâm lược của một đế quốc hùng mạnh, đã giành lại độc lập cho dân tộc, đem lại ruộng đất cho dân cày, đưa lại quyền dân chủ thực sự cho nhân dân. Thắng lợi đó là do lòng yêu nước nồng nàn và tinh thần đấu tranh anh dũng của quân và dân ta, do toàn dân ta đoàn kết chặt chẽ trong Mặt trận dân tộc thống nhất và chính quyền nhân dân ta dựa trên nền tảng liên minh công nông dưới sự lãnh đạo của giai cấp công nhân và của Đảng, do sự ủng hộ của các nước anh em trong phe xã hội chủ nghĩa và các lực lượng hòa bình dân chủ trên thế giới.

Thắng lợi của Cách mạng tháng Tám và của cuộc kháng chiến vĩ đại chứng tỏ rằng một dân tộc dù nhỏ yếu, nhưng đoàn kết chặt chẽ dưới sự lãnh đạo của giai cấp công nhân và Đảng của nó, đi đúng đường lối của chủ nghĩa Mác — Lê-nin, thì nhất định đánh thắng được đế quốc xâm lược.

Từ khi kháng chiến thắng lợi và hòa bình lập lại, cách mạng Việt-nam đã chuyển sang một giai đoạn mới. Miền Bắc nước ta hoàn toàn giải phóng, dưới chế độ dân chủ nhân dân, đã bước vào thời kỳ quá độ tiến lên chủ nghĩa xã hội. Nhưng miền Nam, còn tạm thời sống dưới ách thống trị của đế quốc và phong kiến, thì nhân dân ta cần phải tiếp tục cuộc cách mạng dân tộc dân chủ trong điều kiện mới của nước ta.

Ở miền Bắc, sau khi hoàn toàn giải phóng, mọi mặt đều tiến bộ nhanh chóng.

Trong ba năm (1955-1957), chúng ta đã hàn gắn vết thương chiến tranh, khôi phục kinh tế.

Năm 1958, chúng ta bắt đầu thực hiện kế hoạch kinh tế ba năm nhằm phát triển và cải tạo nền kinh tế quốc dân theo chủ nghĩa xã hội.

Hội nghị Trung ương lần thứ 14 của Đảng Lao động Việt-nam đã nhận định rằng: « lực lượng xã hội chủ nghĩa ở miền Bắc hiện nay đã mạnh hơn hẳn lực lượng tư bản chủ nghĩa ».

Về mặt kinh tế và văn hóa, chúng ta đã có những tiến bộ lớn, thí dụ:

Từ năm 1955 đến năm 1959, về nông nghiệp, sản lượng thóc đã tăng từ 3 triệu 60 vạn tấn đến 5 triệu 20 vạn tấn. Về công nghiệp, năm 1955 chúng ta chỉ có 17 xí nghiệp quốc doanh, năm 1959 đã có 107 xí nghiệp quốc doanh.

Số hợp tác xã sản xuất nông nghiệp cấp thấp chiếm 43,9% tổng số nông hộ; đa số nông hộ chưa vào hợp tác xã đã vào tổ đổi công.

53% tổng số thợ thủ công vào các tổ chức hợp tác xã.

Về văn hóa, chúng ta đã căn bản xóa xong nạn mù chữ. So với năm 1955, số học sinh trường phổ thông tăng lên gấp 2 lần; số học sinh trường chuyên nghiệp trung cấp tăng lên gấp 6 lần; số sinh viên đại học tăng lên gấp 7 lần; số bác sĩ y khoa tăng 80%, v.v..

Chúng ta đang tiến lên một nền kinh tế xã hội chủ nghĩa. Đi đôi với những thắng lợi ấy, quan hệ giai cấp trong xã hội miền Bắc đã thay đổi. Giai cấp địa chủ phong kiến đã bị đánh đổ. Giai cấp công nhân ngày càng lớn mạnh và tăng cường lãnh đạo đối với Nhà nước. Giai cấp nông dân đang đi vào con đường hợp tác hóa. Liên minh công nông càng được thắt chặt. Những người trí thức cách mạng đang góp phần tích cực vào công cuộc xây dựng nước nhà. Các nhà tư sản dân tộc nói chung đều tiếp thu cải tạo xã hội chủ nghĩa. Các tầng lớp nhân dân càng đoàn kết chặt chẽ trong Mặt trận dân tộc thống nhất. So với 1946, khi bản Hiến pháp đầu tiên của nước ta được thông qua, tình hình miền Bắc nước ta hiện nay đã có những biến đổi rất lớn và rất tốt.

Trong lúc miền Bắc nước ta tiến lên chủ nghĩa xã hội, thì ở miền Nam đế quốc Mỹ và bè lũ tay sai phá hoại Hiệp nghị Giơ-ne-vơ, từ chối hiệp thương tổng tuyển cử để thống nhất nước ta. Chúng thi hành một chính sách độc tài vô cùng tàn bạo, vơ vét tài sản của nhân dân, đàn áp và khủng bố nhân dân một cách rất dã man. Chúng âm mưu chia cắt lâu dài đất nước ta, biến miền Nam nước ta thành một thuộc địa và căn cứ quân sự của đế quốc Mỹ, hòng gây chiến tranh mới ở Đông-dương.

Nhưng đồng bào ta ở miền Nam rất anh dũng, cho nên phong trào đấu tranh ở miền Nam được giữ vững và phát triển. Đồng bào miền Nam đòi cải thiện đời sống và phát triển kinh tế dân tộc, đòi tự do dân chủ, đòi hòa bình và thống nhất nước nhà, chống áp bức bóc lột, chống viện trợ Mỹ, chống khủng bố và tàn sát, chống tăng cường quân sự, chuẩn bị chiến tranh.

Miền Bắc tiến lên chủ nghĩa xã hội đang khuyến khích mạnh mẽ phong trào yêu nước ở miền Nam. Đồng bào miền Nam luôn luôn hướng về miền Bắc, hướng về Chính phủ ta và càng tin tưởng vào sự nghiệp thống nhất Tổ quốc.

Tóm lại, cách mạng Việt-nam đã chuyển sang giai đoạn mới. Chúng ta có nhiệm vụ mới. Điều kiện trong nước và trên thế giới đều thuận lợi cho ta.

Hiến pháp năm 1946, Hiến pháp dân chủ đầu tiên của nước ta, thích hợp với tình hình và nhiệm vụ cách mạng trong thời kỳ đó. Nó đã hoàn thành sứ mệnh của nó. Nhưng so với tình hình mới và nhiệm vụ cách mạng mới hiện nay thì nó không thích hợp nữa. Vì vậy mà chúng ta phải sửa đổi Hiến pháp ấy.

Dự thảo Hiến pháp sửa đổi ghi rõ những thắng lợi to lớn của nhân dân ta trong những năm qua và nêu rõ nhiệm vụ cách mạng mới trong giai đoạn lịch sử mới.

II — MẤY ĐIỂM LỚN TRONG NỘI DUNG DỰ THẢO HIẾN PHÁP SỬA ĐỔI

Sau đây tôi xin trình bày tóm tắt mấy điểm lớn trong nội dung bản dự thảo Hiến pháp sửa đổi.

1. Tính chất Nhà nước Việt-nam dân chủ cộng hòa.

Tính chất Nhà nước là vấn đề cơ bản của Hiến pháp. Đó là vấn đề nội dung giai cấp của chính quyền. Chính quyền về tay ai và phục vụ quyền lợi của ai? Điều đó quyết định toàn bộ nội dung của Hiến pháp.

Nhà nước của ta thành lập sau Cách mạng tháng Tám đã là Nhà nước dân chủ nhân dân do giai cấp công nhân lãnh đạo. Nay *Lời nói đầu* của dự thảo Hiến pháp sửa đổi lại ghi rõ:

« Nhà nước của ta là Nhà nước dân chủ nhân dân dựa trên nền tảng liên minh công nông, do giai cấp công nhân lãnh đạo ».

Để xây dựng chủ nghĩa xã hội và đấu tranh thực hiện thống nhất nước nhà, chúng ta cần phải tăng cường không ngừng sự lãnh đạo của giai cấp công nhân đối với Nhà nước dân chủ nhân dân.

Liên minh công nông là nền tảng của Nhà nước Việt-nam dân chủ cộng hòa. Nông dân ta là một lực lượng sản xuất rất to lớn, đồng thời là một lực lượng cách mạng rất to lớn. Trong cách mạng dân tộc dân chủ nhân dân, nông dân ta đã hăng hái theo Đảng đứng lên cùng giai cấp công nhân đánh đổ đế quốc và phong kiến. Hiện nay nông dân ta hăng hái đi vào con đường hợp tác hóa nông nghiệp. Đó là do tinh thần tích cực cách mạng của nông dân ta, do sự giáo dục kiên trì và liên tục của Đảng và của giai cấp công nhân. Cho nên trong công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội, Nhà nước ta ra sức giúp đỡ nông dân, củng cố liên minh công nông.

Giai cấp công nhân đoàn kết với những người thủ công và những người buôn bán nhỏ vì họ là người lao động và họ vui lòng đi vào con đường hợp tác hóa, họ tán thành và ủng hộ cách mạng xã hội chủ nghĩa.

Cách mạng xã hội chủ nghĩa gắn liền với sự phát triển khoa học và kỹ thuật, với sự phát triển văn hóa của nhân dân. Những người trí thức của chúng ta đã góp một phần xứng đáng trong kháng chiến. Họ đã được Đảng luôn luôn giúp đỡ để tiến bộ. Cho nên họ đi theo chủ nghĩa xã hội. Giai cấp công nhân đoàn kết chặt chẽ với giới trí thức để giúp họ phục vụ cách mạng, phục vụ chủ nghĩa xã hội.

Dưới sự lãnh đạo của giai cấp công nhân, giai cấp tư sản dân tộc Việt-nam đã ủng hộ cách mạng dân tộc dân chủ nhân dân. Từ ngày hòa bình lập lại, họ có đóng góp một phần trong công cuộc khôi phục kinh tế. Hiện nay chúng ta có điều kiện để cải tạo họ theo con đường xã hội chủ nghĩa. Trên miền Bắc nước ta, lực lượng kinh tế xã hội chủ nghĩa đã hơn hẳn lực lượng kinh tế tư bản chủ nghĩa. Chúng ta có chính quyền nhân dân. Phong trào đấu tranh cách mạng của quần chúng lao động ngày càng mạnh mẽ. Giai cấp tư sản dân tộc sẵn sàng tiếp thu cải tạo để góp phần vào công cuộc xây dựng nước nhà, xây dựng chủ nghĩa xã hội.

Nước ta là một nước thống nhất gồm nhiều dân tộc. Các dân tộc sống trên đất nước Việt-nam đều bình đẳng về quyền lợi và nghĩa vụ.

Hồ Chủ tịch ký sắc lệnh công bố Hiến pháp
xã hội chủ nghĩa đầu tiên của nước ta,
ngày 1 tháng 1 năm 1960.

Các dân tộc anh em trong nước ta gắn bó ruột thịt với nhau, trên một lãnh thổ chung và trải qua một lịch sử lâu đời cùng nhau lao động và đấu tranh để xây dựng Tổ quốc tươi đẹp.

Để quốc và phong kiến cố tình phá hoại tình đoàn kết và sự bình đẳng giữa các dân tộc, gây thù hằn giữa các dân tộc, thi hành chính sách « chia để trị ». Đảng và Chính phủ ta luôn luôn kêu gọi các dân tộc xóa bỏ xích mích do đế quốc và phong kiến gây ra, cùng nhau đoàn kết chặt chẽ trên cơ sở bình đẳng về quyền lợi và nghĩa vụ. Các dân tộc thiểu số đã sát cánh với anh em đa số chiến đấu chống kẻ thù chung, đưa Cách mạng tháng Tám và kháng chiến đến thắng lợi. Từ ngày hòa bình lập lại, Nhà nước ta đã giúp đỡ các dân tộc anh em tiến bộ thêm về mặt kinh tế, văn hóa và xã hội. Hai khu tự trị Việt-bắc và Thái — Mèo đã được thành lập. Các dân tộc đoàn kết chặt chẽ dưới sự lãnh đạo của Đảng và Nhà nước đang hăng hái thi đua xây dựng nước nhà.

Chính sách dân tộc của chúng ta nhằm thực hiện sự bình đẳng giúp nhau giữa các dân tộc để cùng nhau tiến lên chủ nghĩa xã hội. Ở những vùng có các dân tộc thiểu số sống tập trung thì có thể thành lập khu vực tự trị ¹⁾.

2. Đường lối chung tiến lên chủ nghĩa xã hội.

Trong gần một trăm năm qua, Việt-nam ta là một nước thuộc địa và nửa phong kiến. Kinh tế rất lạc

1) Theo Nghị quyết của Quốc hội nước ta ngày 27 tháng 12 năm 1975, về việc cải tiến hệ thống các đơn vị hành chính thì cấp khu trong cả nước đã giải thể.

hậu và gồm có nhiều thành phần phức tạp, sức sản xuất chưa được phát triển, đời sống vật chất và văn hóa của nhân dân thấp kém. Muốn biến đổi tình hình nghèo nàn ấy thì miền Bắc phải tiến lên chủ nghĩa xã hội.

Điều 9 dự thảo Hiến pháp sửa đổi đã ghi rằng đường lối tiến lên chủ nghĩa xã hội là: Nước Việt-nam dân chủ cộng hòa tiến dần từ chế độ dân chủ nhân dân lên chủ nghĩa xã hội bằng cách phát triển và cải tạo nền kinh tế quốc dân theo chủ nghĩa xã hội, biến nền kinh tế lạc hậu thành một nền kinh tế xã hội chủ nghĩa với công nghiệp và nông nghiệp hiện đại, khoa học và kỹ thuật tiên tiến. Chính sách kinh tế của nước Việt-nam dân chủ cộng hòa là không ngừng phát triển sản xuất để nâng cao mãi đời sống vật chất và văn hóa của nhân dân.

Trong nước ta hiện nay có những hình thức sở hữu chính về tư liệu sản xuất như sau:

- Sở hữu của Nhà nước tức là của toàn dân,
- Sở hữu của hợp tác xã tức là sở hữu tập thể của nhân dân lao động,
- Sở hữu của người lao động riêng lẻ,
- Một ít tư liệu sản xuất thuộc sở hữu của nhà tư bản.

Mục đích của chế độ ta là xóa bỏ các hình thức sở hữu không xã hội chủ nghĩa, làm cho nền kinh tế gồm nhiều thành phần phức tạp trở nên một nền kinh tế thuần nhất, dựa trên chế độ sở hữu toàn dân và sở hữu tập thể.

Theo điều 12 trong dự thảo Hiến pháp sửa đổi, kinh tế quốc doanh là hình thức sở hữu của toàn

dân, nó lãnh đạo nền kinh tế quốc dân, và Nhà nước phải đảm bảo cho nó phát triển ưu tiên.

Theo điều 13, kinh tế hợp tác xã là hình thức sở hữu tập thể của nhân dân lao động; Nhà nước đặc biệt khuyến khích, hướng dẫn và giúp đỡ cho nó phát triển.

Chúng ta phải phát triển thành phần kinh tế quốc doanh để tạo nền tảng vật chất cho chủ nghĩa xã hội và thúc đẩy việc cải tạo xã hội chủ nghĩa.

— Hợp tác hóa nông nghiệp là khâu chính thúc đẩy công cuộc cải tạo xã hội chủ nghĩa ở miền Bắc. Kinh nghiệm qua chứng tỏ rằng hợp tác hóa nông nghiệp ở nước ta cần phải trải qua hình thức tổ đổi công và hợp tác xã sản xuất nông nghiệp. Đó là việc rất cần thiết. Chúng ta phát triển từng bước vững chắc tổ đổi công và hợp tác xã thì hợp tác hóa nông nghiệp nhất định thành công.

— Đối với người làm nghề thủ công và lao động riêng lẻ khác, Nhà nước bảo hộ quyền sở hữu về tư liệu sản xuất của họ, ra sức hướng dẫn và giúp đỡ họ cải tiến cách làm ăn, khuyến khích họ tổ chức hợp tác xã sản xuất theo nguyên tắc tự nguyện.

— Đối với những nhà tư sản công thương, Nhà nước không xóa bỏ quyền sở hữu về tư liệu sản xuất và của cải khác của họ, mà ra sức hướng dẫn họ hoạt động nhằm làm lợi cho quốc kế dân sinh, phù hợp với kế hoạch kinh tế của Nhà nước. Đồng thời Nhà nước khuyến khích và giúp đỡ họ cải

tạo theo chủ nghĩa xã hội bằng hình thức công tư hợp doanh và những hình thức cải tạo khác.¹⁾

Theo điều 10 dự thảo Hiến pháp sửa đổi, Nhà nước lãnh đạo hoạt động kinh tế theo một kế hoạch thống nhất. Nhà nước dùng cơ quan của mình và dựa vào công đoàn, hợp tác xã và các tổ chức khác của nhân dân lao động để xây dựng và thực hiện kế hoạch kinh tế.

Từ ngày hòa bình lập lại, trong lúc bắt đầu khôi phục kinh tế, chúng ta đã đưa dần kinh tế miền Bắc vào con đường phát triển có kế hoạch. Chúng ta đã có chương trình ba năm khôi phục kinh tế (1955-1957). Hiện nay chúng ta đang thực hiện kế hoạch 3 năm bước đầu phát triển kinh tế và văn hóa và chuẩn bị điều kiện cho kế hoạch 5 năm lần thứ nhất của chúng ta. Kế hoạch 3 năm đặc biệt nhằm đẩy mạnh cuộc cải tạo xã hội chủ nghĩa đối với thành phần kinh tế cá thể của nông dân, thợ thủ công, những người lao động riêng lẻ khác và đối với thành phần kinh tế tư bản tư doanh, đồng thời nó mở mang và tăng cường lực lượng của thành phần kinh tế quốc doanh, thúc đẩy việc phát triển kinh tế theo chủ nghĩa xã hội.

3. Tò chức Nhà nước Việt-nam dân chủ cộng hòa.

Để thực hiện tốt nhiệm vụ cách mạng, Nhà nước ta phải phát triển quyền dân chủ và sinh hoạt

1) Ở đây chỉ nói đến chính sách cải tạo hòa bình đối với tư sản dân tộc trong thời kỳ cải tạo xã hội chủ nghĩa nền kinh tế quốc dân 1958 — 1960 (Không quốc hữu hóa những tư liệu sản xuất và những của cải khác của họ), mà không nói đến chính sách đối với tư sản mại bản phản động, vì lúc này bọn chúng đã chạy theo đế quốc.

chính trị của toàn dân, để phát huy tính tích cực và sức sáng tạo của nhân dân, làm cho mọi người công dân Việt-nam thực sự tham gia quản lý công việc Nhà nước, ra sức xây dựng chủ nghĩa xã hội và đấu tranh thực hiện thống nhất nước nhà.

Chính quyền cách mạng của chúng ta được xây dựng gần 15 năm nay. Hiến pháp năm 1946 đã thành lập « Nghị viện nhân dân » và « Hội đồng nhân dân » các cấp. Quốc hội là Hội đồng nhân dân toàn quốc. Ở địa phương thì có Hội đồng nhân dân địa phương. Quốc hội và Hội đồng nhân dân gồm các đại biểu do nhân dân bầu ra theo chế độ phổ thông đầu phiếu. Quốc hội quyết định những công việc quan trọng nhất của Nhà nước. Hội đồng nhân dân quyết định những công việc quan trọng nhất ở địa phương.

Trong thời kỳ kháng chiến, Quốc hội ta đã cùng với Chính phủ, đoàn kết và dìu dắt nhân dân ta đưa cuộc chiến tranh yêu nước và chống đế quốc đến thắng lợi vẻ vang. Quốc hội ta đã thông qua luật cải cách ruộng đất nhằm hoàn thành cuộc cách mạng chống phong kiến. Ở địa phương, Hội đồng nhân dân đã có công động viên nhân dân tích cực tham gia cuộc cách mạng chống đế quốc và chống phong kiến.

Từ ngày hòa bình lập lại, Quốc hội đã thông qua chương trình ba năm khôi phục kinh tế, kế hoạch 3 năm bước đầu phát triển kinh tế và văn hóa và các chính sách phát triển và cải tạo kinh tế theo chủ nghĩa xã hội, các đạo luật về tự do dân chủ, v.v. ; đó là những vấn đề rất quan trọng về quốc kế dân sinh.

Theo điều 4 dự thảo Hiến pháp sửa đổi, tất cả quyền lực trong nước Việt-nam dân chủ cộng hòa

đều thuộc về nhân dân. Nhân dân sử dụng quyền lực của mình thông qua Quốc hội và Hội đồng nhân dân các cấp do nhân dân bầu ra và chịu trách nhiệm trước nhân dân.

Chế độ tuyển cử của chúng ta thực hiện dân chủ đồng thời thực hiện sự đoàn kết toàn dân. Mọi người công dân từ 18 tuổi trở lên đều có quyền bầu cử, từ 21 tuổi trở lên đều có quyền ứng cử.

Việc tuyển cử tiến hành theo nguyên tắc phổ thông, bình đẳng, trực tiếp và bỏ phiếu kín.

Nhân dân có quyền bãi miễn đại biểu Quốc hội và đại biểu Hội đồng nhân dân nếu những đại biểu ấy tỏ ra không xứng đáng với sự tín nhiệm của nhân dân. Nguyên tắc ấy bảo đảm quyền kiểm soát của nhân dân đối với đại biểu của mình.

Điều 6 dự thảo Hiến pháp sửa đổi quy định nhiệm vụ cho tất cả các cơ quan Nhà nước là phải dựa vào nhân dân, liên hệ chặt chẽ với nhân dân, lắng nghe ý kiến và chịu sự kiểm soát của nhân dân.

Quốc hội là cơ quan quyền lực cao nhất của Nhà nước. Hội đồng nhân dân là cơ quan quyền lực của Nhà nước ở địa phương.

Quốc hội bầu ra Chủ tịch nước, Ủy ban Thường vụ Quốc hội và Hội đồng Chính phủ. Hội đồng Chính phủ là cơ quan chấp hành pháp luật và nghị quyết của Quốc hội, là cơ quan hành chính cao nhất của Nhà nước, chịu trách nhiệm và báo cáo công tác trước Quốc hội. Trong thời gian Quốc hội không họp thì Hội đồng Chính phủ chịu trách nhiệm và báo cáo công tác trước Ủy ban Thường vụ Quốc hội.

Quốc hội là cơ quan duy nhất có quyền lập pháp. Những vấn đề quan trọng nhất của Nhà nước trong phạm vi toàn quốc đều do Quốc hội quyết định.

Hội đồng nhân dân bầu ra ủy ban hành chính các cấp. Ủy ban hành chính các cấp là cơ quan chấp hành của Hội đồng nhân dân, chịu trách nhiệm và báo cáo công tác trước Hội đồng nhân dân, đồng thời chịu sự lãnh đạo trực tiếp của Ủy ban hành chính cấp trên và sự lãnh đạo thống nhất của Hội đồng Chính phủ.

Những việc quan trọng nhất ở địa phương do Hội đồng nhân dân quyết định.

Chế độ kinh tế và xã hội của chúng ta nhằm thực hiện đầy đủ quyền dân chủ của nhân dân, trên cơ sở kinh tế xã hội chủ nghĩa ngày càng phát triển, cách bóc lột theo chủ nghĩa tư bản được xóa bỏ dần, đời sống vật chất và văn hóa của nhân dân ngày càng được cải thiện. Do đó, nhân dân ta có đủ điều kiện thật sự tham gia quản lý Nhà nước.

* *

Điều 4 dự thảo Hiến pháp sửa đổi định rõ nguyên tắc tổ chức của Nhà nước ta là dân chủ tập trung, Quốc hội, Hội đồng nhân dân, Chính phủ trung ương và các cơ quan khác của Nhà nước đều theo nguyên tắc dân chủ tập trung.

Nhà nước ta phát huy dân chủ đến cao độ, đó là do tính chất Nhà nước ta là Nhà nước của nhân dân. Có phát huy dân chủ đến cao độ thì mới động viên được tất cả lực lượng của nhân dân

đưa cách mạng tiến lên. Đồng thời phải tập trung đến cao độ để thống nhất lãnh đạo nhân dân xây dựng chủ nghĩa xã hội.

4. Quyền lợi và nghĩa vụ cơ bản của công dân.

Dự thảo Hiến pháp sửa đổi nói rõ quyền lợi và nghĩa vụ cơ bản của công dân nước ta. Những quy định đó chứng tỏ tính chất thực sự dân chủ của chế độ ta.

Bọn tư bản thường khoe khoang rằng Hiến pháp của họ đảm bảo quyền tự do cá nhân, quyền tự do dân chủ, quyền lợi của mọi người công dân. Nhưng thực tế thì chỉ có giai cấp tư sản được hưởng các quyền lợi ghi trong Hiến pháp của họ. Nhân dân lao động không được thật sự hưởng quyền tự do dân chủ, cả đời bị bóc lột và phải gánh vác nặng nề để phục vụ quyền lợi của giai cấp bóc lột.

Bọn tư bản thường bịa đặt rằng: chế độ xã hội chủ nghĩa của chúng ta không tôn trọng quyền lợi cá nhân của người công dân. Nhưng thực tế thì chỉ có chế độ của chúng ta mới thật sự phục vụ lợi ích của nhân dân, trước hết là nhân dân lao động, bảo đảm mọi quyền lợi của nhân dân, mở rộng dân chủ để nhân dân thật sự tham gia quản lý Nhà nước. Vì vậy cho nên nhân dân ta đưa hết khả năng làm tròn nhiệm vụ người chủ nước nhà để xây dựng chủ nghĩa xã hội, làm cho nước ta mạnh, dân ta giàu.

Dự thảo Hiến pháp sửa đổi nêu rõ: Công dân nước Việt-nam dân chủ cộng hòa

có quyền làm việc,

có quyền nghỉ ngơi,

có quyền học tập,
có quyền tự do thân thể,
có quyền tự do ngôn luận, báo chí, hội họp, lập
hội, biểu tình,
có quyền tự do tín ngưỡng, theo hoặc không
theo một tôn giáo nào,
có quyền bầu cử, ứng cử, v.v..

Công dân đều bình đẳng trước pháp luật. Đoàn
bà có quyền bình đẳng với đàn ông về các mặt
chính trị, kinh tế, văn hóa, xã hội và gia đình.
Nhà nước chú trọng đặc biệt việc giáo dục thanh
niên về đức dục, trí dục và thể dục.

Do tính chất của Nhà nước ta, do chế độ kinh
tế và xã hội của chúng ta, Nhà nước chẳng những
công nhận những quyền lợi của công dân mà còn
bảo đảm những điều kiện vật chất cần thiết để cho
công dân thật sự được hưởng các quyền lợi đó.

Nhà nước đảm bảo quyền tự do dân chủ cho công
dân, nhưng nghiêm cấm lợi dụng các quyền tự do
dân chủ để xâm phạm đến lợi ích của Nhà nước,
của nhân dân, như điều 38 dự thảo Hiến pháp sửa
đổi đã ghi rõ.

Trong chế độ ta lợi ích của Nhà nước, của tập
thể cùng lợi ích của cá nhân căn bản là nhất trí.
Cho nên trong khi được hưởng những quyền lợi do
Nhà nước và tập thể mang lại cho mình thì mọi
người công dân phải tự giác làm tròn nghĩa vụ
đối với Nhà nước, đối với tập thể.

Vì vậy công dân có nghĩa vụ: tuân theo Hiến
pháp, pháp luật, kỷ luật lao động, trật tự công cộng
và những quy tắc sinh hoạt xã hội. Công dân có
nghĩa vụ tôn trọng tài sản công cộng, đóng thuế

theo pháp luật, làm nghĩa vụ quân sự, bảo vệ Tổ quốc.

Chỉ có dưới chế độ xã hội chủ nghĩa thì quyền lợi cá nhân và quyền lợi Nhà nước cùng quyền lợi tập thể mới nhất trí. Vì vậy chỉ có Hiến pháp xã hội chủ nghĩa mới làm cho mọi người công dân hăng hái làm tròn nghĩa vụ của mình đối với xã hội, đối với Tổ quốc.

III — NHỮNG Ý KIẾN ĐÓNG GÓP ĐỀ BỔ SUNG DỰ THẢO HIẾN PHÁP SỬA ĐỔI

Hai đợt thảo luận dự thảo Hiến pháp sửa đổi trong nhân dân là những cuộc sinh hoạt chính trị rất sôi nổi. Nhân dân ta đã hăng hái sử dụng quyền dân chủ của mình để xây dựng Hiến pháp của mình. Nhân dân các địa phương, các cơ quan, đoàn thể, các đơn vị bộ đội, Hội đồng nhân dân các tỉnh, nhiều đồng bào miền Nam và kiều bào ở nước ngoài, các báo chí đều đã góp rất nhiều ý kiến. Ban sửa đổi Hiến pháp đã nghiên cứu kỹ lưỡng tất cả những ý kiến đó. Nhân dịp này Ban sửa đổi Hiến pháp tỏ lời hoan nghênh tất cả đồng bào đã góp phần xây dựng bản dự thảo Hiến pháp sửa đổi này.

Chúng tôi xin trình bày tóm tắt mấy ý kiến chính của đồng bào đã đóng góp như sau :

1. Về Lời nói đầu của Hiến pháp, theo ý kiến của nhân dân, Ban sửa đổi Hiến pháp đã bổ sung đề nói đầy đủ hơn những thắng lợi đã đạt được, tình hình và nhiệm vụ cách mạng hiện nay, cuộc đấu tranh anh dũng của đồng bào miền Nam, nói

rõ ràng cách mạng xã hội chủ nghĩa ở miền Bắc nhất định thắng lợi và nước ta nhất định sẽ thống nhất.

2. Điều 1 của dự thảo Hiến pháp sửa đổi đều được mọi người hoàn toàn tán thành vì nó đã ghi ngay ở đầu tính chất thống nhất của nước ta. Hiện nay, tuy nước ta tạm thời bị chia cắt, nhưng toàn thể nhân dân ta ở miền Nam cũng như ở miền Bắc đều tin tưởng sắt đá rằng nước ta nhất định sẽ thống nhất. Cho nên khẳng định ngay ở điều 1 của dự thảo Hiến pháp sửa đổi tính chất thống nhất của nước ta, như vậy là hoàn toàn đúng.

3. Nhiều ý kiến đề nghị ghi rõ Nhà nước ta là Nhà nước dựa trên nền tảng liên minh công nông do giai cấp công nhân lãnh đạo, vì đó là một thực tế lịch sử vĩ đại đã đem lại cho nhân dân ta những thắng lợi cách mạng cực kỳ to lớn và đảm bảo cho việc thực hiện những nhiệm vụ cách mạng cho toàn dân ta trong giai đoạn mới. Vì trong lời nói đầu đã ghi rõ tính chất đó, cho nên trong điều 2 chỉ cần ghi: Nhà nước Việt Nam dân chủ cộng hòa là một Nhà nước dân chủ nhân dân. Như thế là đủ rõ.

4. Trong điều 3 ghi rõ nước Việt-nam là một nước thống nhất gồm nhiều dân tộc và nhiệm vụ của Nhà nước ta là giữ gìn và phát triển sự đoàn kết giữa các dân tộc.

5. Nguyên tắc tập trung dân chủ là nguyên tắc tổ chức cơ bản của các cơ quan Nhà nước trong chế độ ta, nó đã được thể hiện trong tổ chức Nhà nước của ta. Vì vậy có nhiều ý kiến đề nghị ghi rõ nó vào Hiến pháp. Chúng tôi đã bổ sung vào điều 4.

6. Có ý kiến đề nghị nên nói rõ về con đường tiến lên của nước ta, triển vọng phát triển kinh tế của nước ta. Ban sửa đổi Hiến pháp đã bỏ sung điều 9 và nói rõ nước ta sẽ trở thành một nước có nền kinh tế xã hội chủ nghĩa với công nghiệp và nông nghiệp hiện đại, khoa học và kỹ thuật tiên tiến.

7. Có nhiều ý kiến đề nghị nên quy định tuổi ứng cử cao hơn tuổi bầu cử. Chúng tôi đã sửa đổi điều 23 của dự thảo, quy định tuổi bầu cử là 18, tuổi ứng cử là 21.

8. Chúng tôi tiếp thu ý kiến đề nghị thành lập Hội đồng quốc phòng của Nhà nước và đã ghi ý kiến đó trong dự thảo: Chủ tịch nước Việt-nam dân chủ cộng hòa là Chủ tịch Hội đồng quốc phòng. Phó Chủ tịch và các thành viên khác của Hội đồng quốc phòng do Quốc hội cử theo đề nghị của Chủ tịch nước.

9. Về các Ủy ban của Quốc hội, có ý kiến đề nghị nên nói rõ trong Hiến pháp những ủy ban mà Quốc hội sẽ thành lập. Chúng tôi xét thấy có thể ghi rõ trong Hiến pháp Ủy ban thẩm tra tư cách đại biểu, Ủy ban dự án pháp luật, Ủy ban kế hoạch và ngân sách, đồng thời ghi Quốc hội có thể thành lập những Ủy ban khác để giúp Quốc hội và Ủy ban Thường vụ Quốc hội, khi Quốc hội xét thấy cần thiết.

10. Có nhiều ý kiến đề nghị ghi Chủ tịch nước cần có quyền tham dự và chủ tọa Hội đồng Chính phủ khi thấy cần thiết. Ban sửa đổi Hiến pháp tán thành đề nghị đó và đã ghi trong điều 66.

Ngoài những đề nghị mà Ban sửa đổi Hiến pháp đã đồng ý và căn cứ vào đó đề chỉnh lý bản dự thảo Hiến pháp, thì cũng còn có nhiều ý kiến góp

về những vấn đề chi tiết khác thuộc phạm vi của luật pháp hoặc phạm vi hoạt động của các cơ quan Nhà nước. Chúng tôi sẽ chuyển những ý kiến đó tới các cơ quan phụ trách đề nghiên cứu.

*
* *

Thưa các vị đại biểu,

Trước đây 14 năm, nhân dân ta vui vẻ đón chào bản Hiến pháp đầu tiên của chúng ta. Ngày nay nhân dân ta lại một lần nữa hăng hái thảo luận bản dự thảo Hiến pháp sửa đổi.

Trong quá trình thảo luận dự thảo Hiến pháp sửa đổi, nhân dân thấy rõ những khó khăn đã vượt qua và rất phấn khởi trước những thắng lợi to lớn đã đạt được. Những thắng lợi đó là miền Bắc nước ta hoàn toàn giải phóng, nhân dân ta đã thật sự nắm chính quyền, kinh tế xã hội chủ nghĩa phát triển theo một tốc độ nhanh chóng. Đời sống vật chất và văn hóa của nhân dân được cải thiện. Đạo đức cách mạng trong nhân dân ta ngày càng được nâng cao; tinh thần đoàn kết của nhân dân ngày càng được tăng cường. Sinh hoạt dân chủ được phát huy đến cao độ; nhân dân thật sự làm chủ nước nhà.

Các tầng lớp nhân dân ta ở miền Nam cũng như ở miền Bắc nhiệt liệt hoan nghênh dự thảo Hiến pháp sửa đổi. Toàn thể nhân dân ta tin chắc rằng nhất định Nam Bắc sẽ sum họp trong đại gia đình Tổ quốc Việt-nam thống nhất.

Bản Hiến pháp này sẽ làm cho đồng bào miền Nam ruột thịt vô cùng phấn khởi, càng hướng về

Quốc hội và Chính phủ ta, càng ra sức đấu tranh để thống nhất Tổ quốc.

Nhân dân cả nước biết rằng sở dĩ có dự thảo Hiến pháp sửa đổi này là nhờ Đảng, người tổ chức và lãnh đạo những thắng lợi vẻ vang đã đạt được và đảm bảo vững chắc cho những thành công to lớn trong tương lai; nhờ toàn dân ta đoàn kết và đấu tranh anh dũng theo đường lối của Đảng để xây dựng nước nhà.

Từ ngày Quốc hội giao cho nhiệm vụ dự thảo Hiến pháp sửa đổi, Ban chúng tôi đã liên tục làm việc và đã họp 27 lần. Hôm nay dự thảo đã làm xong, Ban chúng tôi xin trình dự thảo trước Quốc hội. Chúng tôi có cố gắng nhưng ý kiến của chúng tôi có hạn. Chúng tôi mong các vị đại biểu Quốc hội thảo luận và cho thêm ý kiến để Quốc hội thông qua.

Sau khi được Quốc hội thông qua, bản dự thảo này sẽ thành Hiến pháp mới của nước ta.

Bản Hiến pháp này sẽ phát huy hơn nữa lòng yêu nước và chủ nghĩa xã hội của nhân dân ta, sẽ động viên nhân dân ta đoàn kết chặt chẽ hơn nữa, cố gắng thi đua hơn nữa để xây dựng một nước Việt-nam hòa bình, thống nhất, độc lập, dân chủ và giàu mạnh.

Đọc báo cáo ngày 18 tháng 12 năm 1959.

In trong sách *Những lời kêu gọi của Hồ Chủ tịch*, Nhà xuất bản Sự thật, Hà-nội 1960. tập V, tr. 317-335.

Theo đúng bài in trong sách *Những lời kêu gọi của Hồ Chủ tịch*.

PHẦN THỨ HAI

1960 – 1965

NÓI CHUYỆN TRONG BUỔI LỄ KỶ NIỆM 30 NĂM NGÀY THÀNH LẬP ĐẢNG

Thưa các đồng chí,

Tôi xin thay mặt Trung ương Đảng và Mặt trận
hoan nghênh các đồng chí đã đến dự lễ chúc mừng
Đảng 30 tuổi.

Trong thời gian vừa qua, khắp miền Bắc nước
ta từ thành thị đến nông thôn, các nhà máy, nông
trường, hợp tác xã, các đơn vị bộ đội, các cơ
quan, trường học, v.v. ai cũng hăng hái thi đua
lấy thành tích chào mừng Đảng. Tôi xin thay mặt
Đảng gửi lời khen ngợi và cảm ơn toàn thể
đồng bào.

Đồng bào miền Nam trước đây đã từng anh dũng
tham gia cách mạng và kháng chiến, ngày nay
đang đoàn kết chặt chẽ, bền bỉ đấu tranh chống
chế độ hung tàn của Mỹ — Diệm, đòi cải thiện
đời sống, đòi tự do dân chủ, đòi hòa bình thống
nhất nước nhà và luôn luôn hướng về miền Bắc.
Tôi xin thay mặt Đảng gửi đến đồng bào lời chào
thân ái nhất; và nói với đồng bào rằng: Cuộc đấu
tranh chính nghĩa tuy phải trường kỳ gian khổ,
nhưng nhất định thắng lợi.

Thưa các đồng chí,

Với tất cả tinh thần khiêm tốn của người cách mạng, chúng ta vẫn có quyền nói rằng: **Đảng ta thật là vĩ đại !**

Đảng ta là con nòi, xuất thân từ giai cấp lao động. Trong đại gia đình vô sản quốc tế rực rỡ dưới ngọn cờ chủ nghĩa Mác — Lê-nin, Đảng ta có những người anh vĩ đại như Đảng cộng sản Liên-xô, Đảng cộng sản Trung-quốc, Đảng cộng sản Pháp và các Đảng anh em khác, gồm 35 triệu anh em chiến sĩ tiên phong của giai cấp công nhân.

Đảng ta vĩ đại thật. Từ ngày bị đế quốc Pháp xâm chiếm, nước ta là một xứ thuộc địa, dân ta là vong quốc nô, Tổ quốc ta bị giày xéo dưới gót sắt của kẻ thù hung ác. Trong mấy mươi năm khi chưa có Đảng, tình hình đen tối như không có đường ra.

Từ ngày mới ra đời, Đảng ta liền giương cao ngọn cờ cách mạng, đoàn kết và lãnh đạo toàn dân ta tiến lên đấu tranh giải phóng dân tộc, giải phóng giai cấp. Mâu cờ đỏ của Đảng chói lọi như mặt trời mới mọc, xé tan cái màn đen tối, soi đường dẫn lối cho nhân dân ta vững bước tiến lên con đường thắng lợi trong cuộc cách mạng phản đế phản phong.

— Ăn quả phải nhớ người trồng cây. Trong cuộc tung bừng vui vẻ hôm nay, chúng ta phải nhớ đến những anh hùng liệt sĩ của Đảng ta, của dân ta.

Trong 15 năm đấu tranh trước Cách mạng tháng Tám và trong tám, chín năm kháng chiến, biết bao đảng viên ưu tú và quần chúng cách mạng đã vì dân, vì Đảng mà hy sinh một cách cực kỳ

oanh liệt. Chỉ riêng trong cấp Trung ương của Đảng đã có 14 đồng chí bị đế quốc Pháp bắn, chém, hoặc đập chết trong nhà tù. Máu đào của các liệt sĩ ấy đã làm cho lá cờ cách mạng thêm đỏ chói. Sự hy sinh anh dũng của các liệt sĩ đã chuẩn bị cho đất nước ta nở hoa độc lập, kết quả tự do. Nhân dân ta đời đời ghi nhớ công ơn các liệt sĩ, và chúng ta phải luôn luôn học tập tinh thần dũng cảm của các liệt sĩ để vượt tất cả mọi khó khăn gian khổ, hoàn thành sự nghiệp cách mạng mà các liệt sĩ đã chuyển lại cho chúng ta.

— Nhân đây, tôi muốn nhắc lại rằng: Trong 31 đồng chí hiện nay là Ủy viên Trung ương ta, trước ngày khởi nghĩa đã được đế quốc Pháp tặng cho 222 năm tù đầy. Đó là không kể những án tử hình vắng mặt và những cuộc vượt ngục trước khi hết hạn ở tù. Biến cái rủi thành cái may, các đồng chí ta đã lợi dụng những ngày tháng ở tù để hội họp và học tập lý luận. Một lần nữa, việc đó lại chứng tỏ rằng chính sách khủng bố cực kỳ dã man của kẻ thù chẳng những không ngăn trở được bước tiến của cách mạng, mà trái lại nó đã trở nên một thứ lửa thử vàng, nó rèn luyện cho người cách mạng càng thêm cứng rắn. Mà kết quả là cách mạng đã thắng, đế quốc đã thua.

— Đảng ta vĩ đại thật. Một thí dụ: Trong lịch sử ta có ghi chuyện vị anh hùng dân tộc là Thánh Gióng đã dùng gốc tre đánh đuổi giặc ngoại xâm. Trong những ngày đầu kháng chiến, Đảng ta đã lãnh đạo hàng nghìn hàng vạn anh hùng noi gương Thánh Gióng dùng gậy tầm vông đánh thực dân Pháp.

Nhưng thắng đế quốc và phong kiến là tương đối dễ; thắng bần cùng và lạc hậu còn khó hơn nhiều. Ngày nay ở miền Bắc hoàn toàn giải phóng, Đảng đoàn kết và lãnh đạo nhân dân ta thi đua kiến thiết chủ nghĩa xã hội, xây dựng đời sống vui tươi no ấm và mỹ tục thuần phong. Hễ còn có một người Việt-nam bị bóc lột, bị nghèo nàn, thì Đảng vẫn đau thương, cho đó là vì mình chưa làm tròn nhiệm vụ. Cho nên Đảng vừa lo tính công việc lớn như đổi nền kinh tế và văn hóa lạc hậu của nước ta thành một nền kinh tế và văn hóa tiên tiến, đồng thời lại luôn luôn quan tâm đến những việc nhỏ như tương cà mắm muối cần thiết cho đời sống hàng ngày của nhân dân. Cho nên Đảng ta vĩ đại vì nó bao trùm cả nước, đồng thời vì nó gần gũi tận trong lòng của mỗi đồng bào ta.

— Đảng ta vĩ đại, vì ngoài lợi ích của giai cấp, của nhân dân, của dân tộc, Đảng ta không có lợi ích gì khác.

— Nhiệm vụ hiện nay của Đảng ta là lãnh đạo nhân dân đẩy mạnh thi đua tăng gia sản xuất, thực hành tiết kiệm để xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc, làm cơ sở vững chắc cho cuộc đấu tranh thực hiện thống nhất nước nhà.

Các nước anh em trong phe xã hội chủ nghĩa đều tiến bộ nhảy vọt. Thí dụ Liên-xô sẽ căn bản hoàn thành kế hoạch 7 năm xây dựng chủ nghĩa cộng sản trước thời hạn từ 1 đến 3 năm. Chỉ trong 2 năm, Trung-quốc đã căn bản hoàn thành kế hoạch 5 năm thứ hai. Triều-tiên anh em căn bản hoàn thành kế hoạch 5 năm trong 2 năm rưỡi, v.v..

Nhân dân ta có truyền thống lao động cần cù, lại được các nước anh em hết lòng giúp đỡ. Chúng ta phải có quyết tâm học tập và theo kịp các nước anh em.

Kết quả tốt đẹp của đợt thi đua lấy thành tích chào mừng Đảng đã chứng tỏ rằng sáng kiến và lực lượng của nhân dân ta rất dồi dào và to lớn. Khi tư tưởng đã thông suốt thì khó khăn gì cũng vượt được, công việc to lớn mấy cũng làm được.

Trung ương kêu gọi toàn thể đảng viên và đoàn viên thanh niên lao động, bất kỳ ở cương vị nào, làm công việc gì đều phải trau dồi đạo đức cách mạng, tẩy trừ chủ nghĩa cá nhân, cố gắng học tập chính trị, văn hóa và khoa học, kỹ thuật, làm tốt công tác kinh tế tài chính, gương mẫu trong mọi việc làm. Phải đoàn kết và học hỏi những anh em ngoài Đảng và ngoài Đoàn, đề cùng nhau tiến bộ.

Hồi khởi nghĩa, Đảng ta chỉ còn có non 5.000 đảng viên mà lãnh đạo được nhân dân cả nước làm Cách mạng tháng Tám thắng lợi. Ngày nay, hàng ngũ Đảng ta đã tăng gần 100 lần, nghĩa là độ nửa triệu đảng viên. Chúng ta lại có hơn 60 vạn đoàn viên Đoàn thanh niên lao động. Chính quyền nhân dân ta vững chắc, quân đội nhân dân hùng mạnh, Mặt trận dân tộc rộng rãi. Công nhân, nông dân và trí thức ta được rèn luyện thử thách và tiến bộ không ngừng. Nói tóm lại: lực lượng của chúng ta to lớn và ngày càng to lớn. Dưới sự lãnh đạo sáng suốt của Đảng, chúng ta nhất định thành công trong sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội, nhất định thắng lợi trong công cuộc đấu tranh thực hiện thống nhất nước nhà và góp phần xứng đáng vào việc bảo vệ hòa bình ở châu Á và thế giới.

Đảng ta vĩ đại như biển rộng, như núi cao,
Ba mươi năm phấn đấu và thắng lợi biết bao
nhiều tình.

Đảng ta là đạo đức, là văn minh,
Là thống nhất, độc lập, là hòa bình ấm no.
Công ơn Đảng thật là to
Ba mươi năm lịch sử Đảng là cả một pho lịch sử
bằng vàng.

Đảng Lao động Việt-nam vĩ đại muôn năm!
Nước Việt-nam hòa bình, thống nhất, độc lập,
dân chủ và giàu mạnh muôn năm!
Đại gia đình xã hội chủ nghĩa đứng đầu là
Liên-xô vĩ đại muôn năm!

Chủ nghĩa cộng sản muôn năm!
Hòa bình thế giới muôn năm!

Nói ngày 5 tháng 1 năm 1960.
In trên báo *Nhân dân*, số 2121,
ngày 7 tháng 1 năm 1960.

Theo đúng bài in trên
báo *Nhân dân*.

BA MƯƠI NĂM HOẠT ĐỘNG CỦA ĐẢNG¹⁾

Năm nay, Đảng ta 30 tuổi chẵn. Trong 30 năm, Đảng đã kinh qua những cuộc đấu tranh oanh liệt và thu được nhiều thắng lợi vẻ vang. Nhân dịp này, chúng ta nên nhìn lại những đoạn đường đã qua, rút ra những kinh nghiệm quý báu, và ấn định đúng đắn những nhiệm vụ cách mạng hiện nay và sắp tới để giành lấy những thắng lợi to lớn hơn nữa, vẻ vang hơn nữa.

*

Cũng như những biến chuyển to lớn ở nước ta không thể tách rời những biến chuyển chung trên thế giới, sự trưởng thành của Đảng ta có quan hệ chặt chẽ với sự trưởng thành của các Đảng anh em.

Cách mạng tháng Mười Nga thành công đã đánh tan một bộ phận lực lượng của chủ nghĩa tư bản,

1. Bài viết cho tạp chí *Những vấn đề hòa bình và chủ nghĩa xã hội* (số 2, năm 1960) nhân dịp kỷ niệm lần thứ 30 ngày thành lập Đảng ta (Ngày 3 tháng 2 năm 1960).

và mở đường giải phóng cho giai cấp công nhân và các dân tộc bị áp bức toàn thế giới. Năm 1919, V.I. Lê-nin lãnh đạo những người cách mạng chân chính ở các nước tổ chức ra Quốc tế thứ ba; từ đó, các đảng cộng sản được thành lập ở nước Pháp, ở Trung-quốc, và ở nhiều nước khác. Lúc ban đầu, nhờ sự giúp đỡ trực tiếp của Đảng Cộng sản Trung-quốc và Đảng Cộng sản Pháp mà chủ nghĩa Mác—Lê-nin và ảnh hưởng Cách mạng tháng Mười đã chọc thủng lưới sắt của thực dân Pháp truyền đến Việt-nam ta.

Từ năm 1924 trở đi, phong trào cách mạng ở Việt-nam ngày càng lên cao, công nhân ta đã có nhiều cuộc đấu tranh liên tiếp, từ đấu tranh kinh tế tiến lên đấu tranh chính trị.

Chủ nghĩa Mác—Lê-nin kết hợp với phong trào công nhân và phong trào yêu nước đã dẫn tới việc thành lập Đảng Cộng sản Đông-dương vào đầu năm 1930.

Việc thành lập Đảng là một bước ngoặt vô cùng quan trọng trong lịch sử cách mạng Việt-nam ta. Nó chứng tỏ rằng giai cấp vô sản ta đã trưởng thành và đủ sức lãnh đạo cách mạng.

Lịch sử của Đảng ta đại thể đã trải qua mấy thời kỳ:

—Thời kỳ hoạt động bí mật,

—Thời kỳ lãnh đạo Cách mạng tháng Tám thành công,

—Thời kỳ lãnh đạo kháng chiến thắng lợi,

— Thời kỳ từ nay trở đi, là thời kỳ Đảng lãnh đạo cách mạng xã hội chủ nghĩa ở miền Bắc và cuộc đấu tranh thống nhất nước nhà, hoàn thành cách mạng dân tộc dân chủ trong cả nước.

*

* *

Hầu suốt mười lăm năm đầu, Đảng phải hoạt động bí mật. Hàng ngày hàng giờ, Đảng phải đương đầu với chính sách khủng bố cực kỳ dã man của thực dân Pháp. Côn-lôn, Lao-bảo, Sơn-la và những nhà tù khác giam chặt ních những người cộng sản. Nhiều cán bộ lãnh đạo và đảng viên đã anh dũng hy sinh. Tuy vậy, do tin tưởng sâu sắc rằng cuối cùng Đảng nhất định thắng lợi, cách mạng nhất định thắng lợi, cho nên số đảng viên ngày càng đông, lực lượng Đảng ngày càng mạnh.

Ngay từ lúc đầu, Đảng đã giương cao ngọn cờ cách mạng dân tộc dân chủ, lãnh đạo phong trào giải phóng dân tộc. Trong lúc đó, giai cấp *phong kiến* đã đầu hàng đế quốc, giai cấp *tư sản* non yếu thì chỉ mong thỏa hiệp với đế quốc để tìm một lối sống. Các tầng lớp *tiểu tư sản* tuy là sôi nổi, nhưng tư tưởng bế tắc, không có đường ra. Chỉ có *giai cấp công nhân* là dũng cảm nhất, cách mạng nhất, luôn luôn gan góc đương đầu với bọn đế quốc thực dân. Với lý luận cách mạng tiên phong và kinh nghiệm của phong trào vô sản quốc tế, giai cấp công nhân ta đã tỏ ra là người lãnh đạo xứng đáng nhất và đáng tin cậy nhất của nhân dân Việt-nam.

*

* *

Thấm nhuần chủ nghĩa Mác — Lê-nin, Đảng đã đề ra đường lối cách mạng đúng đắn. Trong bản Cương lĩnh cách mạng tư sản dân quyền năm 1930, Đảng đã nêu rõ nhiệm vụ *chống đế quốc và chống phong kiến*, thực hiện dân tộc độc lập, người cày có ruộng. Cương lĩnh ấy rất phù hợp với nguyện vọng thiết tha của đại đa số nhân dân ta là nông dân. Vì vậy, Đảng đã đoàn kết được những lực lượng cách mạng to lớn chung quanh giai cấp mình. Còn các đảng phái của các giai cấp khác thì hoặc bị phá sản, hoặc bị cô lập. Do đó, quyền lãnh đạo của Đảng ta — Đảng của giai cấp công nhân — không ngừng củng cố và tăng cường.

Ngay từ ngày mới ra đời, Đảng đã tổ chức và lãnh đạo một phong trào quần chúng mạnh lớn xưa nay chưa từng có ở nước ta — *phong trào Xô-viết Nghệ — Tĩnh* năm 1930. Quần chúng công nhân và nông dân hai tỉnh Nghệ-an, Hà-tĩnh đã nổi lên lật đổ quyền thống trị của đế quốc và phong kiến, thành lập chính quyền xô-viết công nông binh, ban bố quyền tự do dân chủ cho nhân dân lao động.

Tuy đế quốc Pháp đã dập tắt phong trào đó trong một biển máu, nhưng Xô-viết Nghệ — Tĩnh đã chứng tỏ tinh thần oanh liệt và năng lực cách mạng của nhân dân lao động Việt-nam. Phong trào tuy thất bại, nhưng nó rèn luyện lực lượng cho cuộc Cách mạng tháng Tám thắng lợi sau này.

*

* *

Năm 1936, nguy cơ phát-xít và chiến tranh thế giới đã rõ. Đảng ta phối hợp với Mặt trận dân chủ chống phát-xít thế giới và Mặt trận nhân dân Pháp, đã phát động một phong trào quần chúng rộng rãi, thành lập *Mặt trận dân chủ chống phát-xít và phản động thuộc địa ở Đông-dương*. Đảng đã lãnh đạo quần chúng nhân dân đấu tranh đòi các quyền tự do dân chủ và đòi cải thiện đời sống. Phong trào ấy đã lôi cuốn và giáo dục ý thức chính trị cho hàng triệu người. Uy tín của Đảng càng mở rộng và ăn sâu trong nhân dân lao động.

Đại chiến thế giới lần thứ hai bùng nổ. Đế quốc Nhật xâm chiếm Việt-nam và câu kết với thực dân Pháp để thống trị nước ta, Đảng đã kịp thời chuyển hướng đấu tranh, đã tổ chức *Mặt trận Việt-minh* và các *đoàn thể cứu quốc* (1941) để đoàn kết chặt chẽ mọi lực lượng yêu nước chống phát-xít và thực dân. Hồi đó, Đảng tạm thời gác khẩu hiệu cách mạng ruộng đất, chỉ đề ra chính sách giảm tô, giảm tức và tịch thu ruộng đất của đế quốc và việt gian giao cho dân cày. Làm như thế để tập trung lực lượng chống đế quốc và bè lũ tay sai, lôi kéo những người yêu nước trong giai cấp địa chủ, mở rộng Mặt trận dân tộc cứu nước.

Do chính sách đúng đắn của Đảng mà phong trào cách mạng ngày càng lên cao. Các khu căn cứ được thành lập. Quân giải phóng Việt-nam được tổ chức. Đảng đã phát động *chiến tranh du kích chống Nhật* phối hợp với cuộc chiến tranh của nhân dân thế giới chống phát-xít.

Nhờ có những điều kiện đó, cho nên mùa thu năm 1945, khi Hồng quân Liên-xô đánh thắng

phát-xít, thì Đảng đã kịp thời phát động cuộc khởi nghĩa toàn quốc giành chính quyền.

Cách mạng tháng Tám thắng lợi.

Nước Việt-nam dân chủ cộng hòa ra đời.

Bắt đầu xây dựng từ mấy nhóm ít người, được rèn luyện trong những cuộc đấu tranh ác liệt, năm 1945 Đảng vẫn vẹn chỉ có độ 5.000 đảng viên (một số còn bị giam trong các nhà tù đế quốc). Thế mà Đảng đã đoàn kết và lãnh đạo được nhân dân cả nước, đưa cuộc khởi nghĩa đến thành công.

Đó là thắng lợi to lớn của nhân dân Việt-nam, mà cũng là thắng lợi đầu tiên của chủ nghĩa Mác — Lê-nin ở một nước thuộc địa.

*

* *

Cách mạng tháng Tám thành công mới được ít lâu thì Chính phủ Pháp phản bội những hiệp ước họ đã ký với ta, và gây ra cuộc chiến tranh xâm lược.

Hồi đó, nước ta đang ở trong hoàn cảnh cực kỳ khó khăn. Sau nạn đói khủng khiếp do đế quốc Pháp và phát-xít Nhật gây ra, nhân dân ta chưa lại sức. Địch thì đủ hải, lục, không quân với vũ khí hiện đại; ta thì chỉ có bộ binh nhỏ bé mới tổ chức ra, ít kinh nghiệm và thiếu mọi thứ. Tuy vậy, Đảng vẫn kiên quyết chủ trương kháng chiến, vừa ra sức lãnh đạo đánh giặc, vừa ra sức bồi dưỡng lực lượng nhân dân.

Buổi đầu kháng chiến, Đảng vẫn tiếp tục thực hành chính sách giảm tô, giảm tức. Nhưng đến lúc

kháng chiến đã phát triển mạnh, cần phải bồi dưỡng hơn nữa lực lượng nhân dân, chủ yếu là nông dân thi Đảng đã kiên quyết *phát động quần chúng cải cách ruộng đất, hoàn thành thực hiện người cày có ruộng.*

Nhờ chính sách đúng đắn ấy, lực lượng kháng chiến ngày càng mạnh thêm và đã liên tiếp thu được nhiều thắng lợi.

Nhân dân ta ngót tám mươi năm bị thực dân Pháp bóc lột, áp bức tận xương tận tủy. Bộ đội ta lúc đầu kháng chiến có những toán chỉ dùng gậy tầm vông, nhưng đã được tôi luyện và thử thách trong tám, chín năm kháng chiến. Nhân dân ta đã kết thành một khối rắn như đá, vững như đồng; quân chủ lực, quân địa phương và dân quân ta đã trở thành những bộ đội anh hùng, quyết chiến quyết thắng.

Nhờ sự đoàn kết chặt chẽ và anh dũng hy sinh của toàn quân và toàn dân ta, chúng ta đã đại thắng ở Điện-biên-phủ vào mùa hè năm 1954. Lực lượng thực dân Pháp bị tan vỡ. Chúng phải nhận đình chiến. Hiệp nghị Giơ-ne-vơ được ký kết; hòa bình ở Đông-dương được lập lại trên nền tảng công nhận độc lập chủ quyền và toàn vẹn lãnh thổ của các dân tộc Đông-dương.

Lần đầu tiên trong lịch sử, một nước thuộc địa nhỏ yếu đã đánh thắng một nước thực dân hùng mạnh. Đó là một thắng lợi vẻ vang của nhân dân Việt-nam, đồng thời cũng là một thắng lợi của các lực lượng hòa bình, dân chủ và xã hội chủ nghĩa trên thế giới.

Một lần nữa, chủ nghĩa Mác — Lê-nin đã soi đường cho giai cấp công nhân và nhân dân Việt-nam kháng chiến cứu nước thành công, giữ gìn thành quả cách mạng của mình.

*

* *

Từ ngày hòa bình được lập lại đến nay, Việt-nam đang đứng trước một tình hình mới: đất nước tạm bị chia làm hai miền. Miền Bắc đã hoàn toàn giải phóng đang xây dựng chủ nghĩa xã hội. Miền Nam thì đang bị đế quốc Mỹ và bè lũ tay sai thống trị. Chúng âm mưu biến miền Nam thành thuộc địa và căn cứ quân sự của Mỹ để gây lại chiến tranh. Chúng đang khủng bố một cách cực kỳ dã man những người yêu nước ở miền Nam. Chúng trắng trợn phá hoại Hiệp nghị Giơ-ne-vơ, cự tuyệt hiệp thương để bàn việc tổng tuyển cử tự do và hòa bình thống nhất nước Việt-nam. Chúng là kẻ thù hung ác nhất của toàn dân ta.

Vì tình hình ấy mà cách mạng Việt-nam hiện nay có *hai nhiệm vụ* phải đồng thời tiến hành: nhiệm vụ xây dựng *miền Bắc* tiến lên chủ nghĩa xã hội, và nhiệm vụ tiếp tục hoàn thành cách mạng dân tộc dân chủ ở *miền Nam*. Hai nhiệm vụ ấy đều nhằm một mục tiêu chung là: củng cố hòa bình, thực hiện thống nhất nước nhà trên nền tảng độc lập và dân chủ.

Toàn dân Việt-nam phải phấn đấu để thực hiện nhiệm vụ chung cả nước là: « Tăng cường đoàn kết toàn dân, kiên quyết đấu tranh thực hiện thống

nhất nước nhà trên cơ sở độc lập và dân chủ, hoàn thành cách mạng dân tộc dân chủ trong cả nước; ra sức củng cố và đưa miền Bắc tiến lên chủ nghĩa xã hội; xây dựng một nước Việt-nam hòa bình, thống nhất, độc lập, dân chủ và giàu mạnh; tích cực góp phần bảo vệ hòa bình ở Đông-dương, Đông-Nam Á và thế giới». (Nghị quyết của Hội nghị lần thứ 15 của Trung ương Đảng).

Miền Bắc nhất định phải tiến lên chủ nghĩa xã hội. Mà đặc điểm to nhất của ta trong thời kỳ quá độ là từ một nước nông nghiệp lạc hậu tiến thẳng lên chủ nghĩa xã hội không phải kinh qua giai đoạn phát triển tư bản chủ nghĩa.

Đế quốc Pháp để lại cho ta một nền kinh tế rất nghèo nàn. Trong nông nghiệp thì sản xuất nhỏ chiếm đại bộ phận, kỹ thuật vô cùng lạc hậu. Công nghiệp thì rất nhỏ bé và lẻ tẻ. Nông nghiệp và công nghiệp lại bị tàn phá nặng nề trong mười lăm năm chiến tranh. Đã vậy khi chúng phải rút khỏi miền Bắc, thực dân Pháp lại ra sức phá hoại kinh tế.

Vì vậy, nhiệm vụ quan trọng nhất của chúng ta là phải *xây dựng nền tảng vật chất và kỹ thuật của chủ nghĩa xã hội*, đưa miền Bắc tiến dần lên chủ nghĩa xã hội, có công nghiệp và nông nghiệp hiện đại, có văn hóa và khoa học tiên tiến. Trong quá trình cách mạng xã hội chủ nghĩa, chúng ta phải

cải tạo nền kinh tế cũ và xây dựng nền kinh tế mới, mà xây dựng là nhiệm vụ chủ chốt và lâu dài.

Từ năm 1955 đến 1957 là *thời kỳ khôi phục kinh tế*. Trong thời kỳ này, nhiệm vụ chủ yếu là khôi phục nông nghiệp và khôi phục các cơ sở công nghiệp, nhằm hàn gắn những vết thương chiến tranh, ổn định kinh tế và bước đầu cải thiện đời sống của nhân dân.

Do sự cố gắng của toàn Đảng và toàn dân, nhờ sự giúp đỡ nhiệt tình của các nước anh em, đến cuối năm 1957, nhiệm vụ ấy đã căn bản hoàn thành thắng lợi. Mức sản xuất công nghiệp và nông nghiệp đã xấp xỉ bằng năm 1939. Sản xuất *lương thực* thì kết quả đặc biệt tốt: năm 1939 miền Bắc chỉ sản xuất non hai triệu rưỡi tấn thóc, mà năm 1956 đã sản xuất hơn bốn triệu tấn.

Trong thời kỳ ấy, *quan hệ sản xuất* cũng thay đổi nhiều. Quan hệ sản xuất mới dần dần thay thế quan hệ sản xuất cũ. Cải cách ruộng đất hoàn thành đã xóa bỏ hãn chế độ chiếm hữu phong kiến về ruộng đất và giải phóng sức sản xuất ở nông thôn: mười mấy triệu nông dân đã thỏa lòng mơ ước, đã được chia ruộng đất. Độc quyền kinh tế của đế quốc đã bị quét sạch. Nhà nước ta đã nắm cả quyền kinh tế, đã xây dựng kinh tế quốc doanh có tính chất xã hội chủ nghĩa, và lãnh đạo toàn bộ kinh tế quốc dân. Với sự giúp đỡ khảng khái, vô tư của các nước anh em, trước hết là Liên-xô và Trung-quốc, chúng ta đã khôi phục 29 xí nghiệp cũ và xây dựng 55 xí nghiệp mới.

Nông dân nhiều nơi đã xây dựng những tổ đổi công có mầm mống xã hội chủ nghĩa.

Một số hợp tác xã nông nghiệp thí điểm được tổ chức.

Độ 10,7% thợ thủ công đã tham gia các tổ sản xuất.

Công thương nghiệp tư bản chủ nghĩa tư doanh bước đầu đi vào chủ nghĩa tư bản nhà nước, với các hình thức thấp và vừa như gia công, đặt hàng, kinh tiêu, đại lý v.v..

Công cuộc khôi phục kinh tế đã hoàn thành thắng lợi. Đảng ta lãnh đạo nhân dân tiến lên thực hiện kế hoạch 3 năm (1958-1960).

Trọng tâm của kế hoạch ba năm là thực hiện cải tạo xã hội chủ nghĩa đối với nông nghiệp, thủ công nghiệp và công thương nghiệp tư bản chủ nghĩa tư doanh; khâu chính là cải tạo và phát triển nông nghiệp.

Ở miền Bắc nước ta, nông nghiệp chiếm bộ phận lớn trong kinh tế, mà sản xuất nhỏ lại chiếm bộ phận lớn trong nông nghiệp. Vì nông nghiệp là nguồn cung cấp lương thực và nguyên liệu, đồng thời là một nguồn xuất khẩu quan trọng, nông thôn là thị trường tiêu thụ to nhất hiện nay, cho nên cần phải cải tạo và phát triển nông nghiệp thì mới có cơ sở để phát triển các ngành kinh tế khác.

Phải cải tạo và phát triển nông nghiệp để tạo điều kiện cho việc công nghiệp hóa nước nhà. Phải có một nền nông nghiệp phát triển thì công nghiệp mới có thể phát triển mạnh.

Trong kế hoạch 3 năm, việc cải tạo xã hội chủ nghĩa là chủ chốt. Chúng ta tập trung lực lượng

hoàn thành cải tạo xã hội chủ nghĩa chính là để tạo điều kiện thuận lợi cho việc xây dựng chủ nghĩa xã hội được nhanh chóng.

Đường lối cải tạo xã hội chủ nghĩa của Đảng đối với nông nghiệp là đưa nông dân làm ăn riêng lẻ đi dần từ tổ đổi công (có mầm mống xã hội chủ nghĩa) tiến lên hợp tác xã cấp thấp (nhửa xã hội chủ nghĩa), rồi tiến lên hợp tác xã cấp cao (xã hội chủ nghĩa).

Nông thôn ta đất hẹp người đông, kỹ thuật nông nghiệp lạc hậu, năng suất lao động thấp kém. Chỉ riêng việc tổ chức nhau lại, cải tiến kỹ thuật, quản lý cho khéo, thì cũng đã nâng cao được năng suất lao động hơn làm ăn riêng lẻ. Nông dân ta đã hiểu điều đó. Vả lại nông dân ta có truyền thống cách mạng, tin tưởng sự lãnh đạo của Đảng, nghe lời kêu gọi của Đảng. Cho nên họ hăng hái vào tổ đổi công và hợp tác xã, đi theo con đường xã hội chủ nghĩa. Hiện nay, tính đến tháng 11 năm 1959 đã có hơn 40% nông hộ vào hợp tác xã sản xuất nông nghiệp.

Quan hệ sản xuất xã hội chủ nghĩa vững chắc thì nông nghiệp nhất định phát triển tốt. Nông nghiệp phát triển tốt thì công nghiệp sẽ phát triển nhanh. Công nghiệp phát triển thì sẽ giúp nông thôn ta về thủy lợi, về phân bón, về nông cụ cải tiến, về máy móc nông nghiệp, về sức điện, v.v..

Một việc cần kíp nữa là cải tạo hòa bình đối với giai cấp tư sản dân tộc. Về kinh tế, chúng ta không tịch thu tư liệu sản xuất của họ, mà dùng chính sách chuộc lại. Về chính trị, chúng ta vẫn cho họ có quyền lợi thích đáng, họ vẫn được giữ địa vị một thành viên trong Mặt trận Tổ quốc.

Nước ta trước đây là một thuộc địa, giai cấp tư sản dân tộc vốn đã nhỏ bé lại bị đế quốc và phong kiến chèn ép, không thể ngóc đầu lên. Cho nên số đông họ đã đi theo nhân dân lao động chống đế quốc, phong kiến, đã tham gia kháng chiến. Đó là mặt ưu điểm của họ. Nhưng do bản chất giai cấp của họ, họ vẫn luyến tiếc cách bóc lột và muốn phát triển theo chủ nghĩa tư bản. Nhưng trong điều kiện miền Bắc tiến lên chủ nghĩa xã hội, ý nguyện của họ không thể nào thực hiện được. Họ thấy phải tiếp thu cải tạo xã hội chủ nghĩa, vì họ không thể tự đặt mình ra ngoài đại gia đình toàn dân Việt-nam. Và đại đa số người tư sản dân tộc đã thấy rõ rằng: thật thà tiếp thu cải tạo thì họ được hòa mình với nhân dân lao động để xây dựng Tổ quốc, xây dựng chủ nghĩa xã hội. Đó là con đường duy nhất và vẻ vang của họ.

Về văn hóa giáo dục chúng ta cũng có thành tích khá to.

Thời kỳ thuộc Pháp, hơn 85% nhân dân ta không biết đọc, biết viết. Ngày nay, ở miền Bắc nạn mù chữ đã căn bản xóa xong.

Về số học sinh các trường thì :

Năm 1939 Năm 1959-1960
cả Đông-dương có : miền Bắc ta có :

— Học sinh

đại học

582 người 7.518 người ,

— Học sinh chuyên nghiệp	438 người	18.100 người
— Học sinh phổ thông	540.000 người	1.522.200 người
Về ngành y tế :		
	Năm 1939	Năm 1959 ở
	Trung-bộ và	miền Bắc
	Bắc-bộ có :	có :
— Nhà thương	54 cái	138 cái
— Y tế xã	138 cái	1.500 cái
— Bác sĩ	86 người	292 người
— Y tá	968 người	6.020 người
— Cán bộ y tế ở xã		169.000 người

Nói một cách tóm tắt, mục đích, chủ nghĩa xã hội trước hết nhằm làm cho nhân dân lao động thoát nạn bần cùng, làm cho mọi người có công ăn việc làm, được ấm no và sống một đời hạnh phúc. Với sự cố gắng của toàn Đảng, toàn dân để tăng gia sản xuất, thực hành tiết kiệm, mọi công việc đều làm nhiều, nhanh, tốt, rẻ, thì các kế hoạch Nhà nước nhất định hoàn thành, và đời sống của nhân dân ta chắc chắn được cải thiện thêm mãi.

Trên nền tảng những thắng lợi đã đạt được, chúng ta phải ra sức chuẩn bị đầy đủ để tiến sang những kế hoạch dài hạn sau này.

Sở dĩ đạt được những thắng lợi ấy là vì:

— Đảng ta luôn luôn đứng vững trên lập trường giai cấp vô sản, tuyệt đối trung thành với lợi ích của giai cấp và của nhân dân, biết vận dụng lý luận Mác — Lê-nin vào tình hình thực tế của nước ta và đề ra đường lối, chính sách đúng đắn. Đảng ta không ngừng đấu tranh chống những khuynh hướng cải lương của giai cấp tư sản và những khuynh hướng manh động của tầng lớp tiểu tư sản trong phong trào dân tộc; chống luận điệu « tả » của bọn tơ-rốt-skit trong phong trào công nhân; chống những khuynh hướng hữu và « tả » trong Đảng khi quy định và chấp hành chiến lược và sách lược cách mạng của Đảng ở mỗi thời kỳ. Chủ nghĩa Mác — Lê-nin đã giúp Đảng ta vượt qua những trận thử thách ấy. Nhờ vậy, Đảng ta không những đã giành được quyền lãnh đạo cách mạng trong cả nước, mà còn giữ vững được quyền lãnh đạo đó trên mọi lĩnh vực và đập tan được mọi âm mưu của giai cấp tư sản hòng tranh quyền lãnh đạo cách mạng với Đảng ta.

— Chủ nghĩa Mác — Lê-nin đã giúp Đảng ta thấy rõ rằng trong điều kiện một nước nông nghiệp lạc hậu như nước ta thì vấn đề dân tộc thực chất là vấn đề nông dân, cách mạng dân tộc thực chất là cách mạng của nông dân do giai cấp công nhân lãnh đạo, và chính quyền nhân dân thực chất là chính quyền của công nông. Vì vậy, trải qua các thời kỳ, Đảng ta đã nắm vững và giải quyết đúng đắn vấn đề nông dân, củng cố được liên minh công nông. Đảng ta đã đấu tranh chống những xu hướng hữu khuynh và « tả » khuynh đánh giá thấp vai trò của nông dân là quân chủ lực của cách mạng.

là bạn đồng minh chủ yếu và tin cậy nhất của giai cấp công nhân, là lực lượng cơ bản cùng với giai cấp công nhân xây dựng chủ nghĩa xã hội. Kinh nghiệm của Đảng ta trong quá trình cách mạng đã chỉ rõ là nơi nào, lúc nào cán bộ ta giải quyết tốt lợi ích thiết thân của nông dân, nắm vững nguyên tắc liên minh công nông, thì nơi đó, lúc đó cách mạng đều tiến mạnh.

— Đảng ta đã khéo tập hợp mọi lực lượng yêu nước và tiến bộ trong *Mặt trận dân tộc thống nhất*, thực hiện đoàn kết dân tộc để đấu tranh chống đế quốc và phong kiến. Lực lượng chủ yếu trong khối đoàn kết dân tộc là công nông, cho nên liên minh công nông là nền tảng của *Mặt trận dân tộc thống nhất*. Trong quá trình xây dựng, củng cố và phát triển *Mặt trận dân tộc thống nhất*, Đảng ta luôn luôn *đấu tranh trên hai mặt trận* chống khuynh hướng cô độc, hẹp hòi, coi nhẹ việc tranh thủ tất cả những lực lượng có thể tranh thủ được; đồng thời chống khuynh hướng đoàn kết một chiều, đoàn kết mà không có đấu tranh đúng mức trong nội bộ *Mặt trận*. Kinh nghiệm 30 năm của Đảng ta trong công tác đoàn kết dân tộc đã chứng tỏ rằng cần phải đấu tranh trên hai mặt trận như thế, thì vai trò lãnh đạo của Đảng trong *Mặt trận dân tộc thống nhất* mới được bảo đảm, nền tảng công nông của *Mặt trận* mới được vững chắc, tính chất rộng rãi của *Mặt trận* mới được phát huy đầy đủ.

Đảng ta trưởng thành trong hoàn cảnh Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười Nga đã thành công. Mọi thắng lợi của Đảng ta và của nhân dân ta không thể tách rời sự ủng hộ nhiệt tình của Liên-xô, Trung-quốc và cả phe xã hội chủ nghĩa,

của phong trào cộng sản và công nhân quốc tế, của phong trào hòa bình và phong trào giải phóng dân tộc trên thế giới. Chính vì đã biết kết hợp phong trào cách mạng nước ta với phong trào cách mạng của giai cấp công nhân quốc tế và của các dân tộc bị áp bức, mà Đảng ta đã vượt qua được mọi khó khăn, đưa giai cấp công nhân và nhân dân ta đến những thắng lợi vẻ vang ngày nay.

Chúng ta chân thành cảm ơn Đảng Cộng sản Liên-xô và Đảng Cộng sản Trung-quốc đã giúp Đảng ta tự rèn luyện thành một đảng kiểu mới của giai cấp công nhân.

Chúng ta luôn luôn ghi nhớ công lao to lớn của Đảng Cộng sản Liên-xô, Đảng Cộng sản Trung-quốc và Đảng Cộng sản Pháp đã nhiệt tình giúp đỡ Đảng ta và dân ta trong cuộc đấu tranh cách mạng.

Từ nay về sau, trên con đường tiến lên giành những thắng lợi mới trong công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc và đấu tranh thống nhất nước nhà, Đảng ta sẽ luôn luôn giữ vững và tích cực góp phần củng cố tình đoàn kết quốc tế của giai cấp công nhân, tăng cường lực lượng của phe xã hội chủ nghĩa do Liên-xô đứng đầu, ra sức giáo dục cho nhân dân ta thấm nhuần sâu sắc tinh thần quốc tế xã hội chủ nghĩa kết hợp chặt chẽ với tinh thần yêu nước, liên hệ cách mạng nước ta với phong trào của nhân dân lao động và các dân tộc bị áp bức trên thế giới đấu tranh cho hòa bình, dân chủ, độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội.

*
* *

Nhìn lại 30 năm qua, thế giới đã có những biến chuyển vô cùng to lớn. Đảng ta và nhân dân ta cũng vậy.

— Trước đây 30 năm, nhân dân ta đang bị đày đoạ dưới ách nô lệ thực dân; Đảng ta mới thành lập, anh dũng nhưng còn non yếu.

Chỉ có Liên-xô là nước xã hội chủ nghĩa, bốn bề lại bị các nước đế quốc chủ nghĩa bao vây.

Đảng cộng sản và Hồng quân Trung-quốc bị bọn Quốc dân đảng phản động tấn công cực kỳ dữ dội; các Đảng anh em khác thì đều đang xây dựng bước đầu.

Chủ nghĩa đế quốc đang hoành hành trên 5 phần 6 quả đất, và đang phát-xít hóa.

Nói tóm lại, lúc đó phần lớn xã hội loài người đang bị ngột thở dưới chế độ tư bản chủ nghĩa tối tăm.

— Ngày nay, tình hình thế giới đã biến đổi hẳn, đã tươi sáng hẳn.

Liên-xô là một nước giàu mạnh vào bậc nhất thế giới, đang xây dựng chủ nghĩa cộng sản, đồng thời là thành trì kiên cố nhất của sự nghiệp giữ gìn hòa bình cho loài người.

Chủ nghĩa xã hội đã thành một hệ thống thế giới rộng lớn và vững mạnh từ Âu sang Á, gồm có hơn 1.000 triệu người.

Ở các nước, có 85 đảng cộng sản, đảng công nhân với 35 triệu chiến sĩ kiên quyết đấu tranh cho hòa bình, cho chủ nghĩa xã hội và chủ nghĩa cộng sản.

Nhiều nước thuộc địa cũ đã trở thành những nước độc lập, và từ châu Á, châu Phi đến châu Mỹ la-tinh, khắp nơi phong trào giải phóng dân tộc

nổi lên rầm rộ như nước vỡ bờ. Chủ nghĩa đế quốc đang sa lầy lút tận cổ.

Miền Bắc nước ta đã được hoàn toàn giải phóng, và nước Việt-nam dân chủ cộng hòa tự hào là một thành viên trong đại gia đình xã hội chủ nghĩa do Liên-xô vĩ đại đứng đầu. Đảng ta có hàng chục vạn đảng viên đang tổ chức và lãnh đạo nhân dân ta xây dựng miền Bắc tiến lên chủ nghĩa xã hội và đấu tranh thực hiện thống nhất nước nhà. Đảng ta đang đứng đầu trong cuộc đấu tranh cách mạng của nhân dân cả nước. Đảng ta luôn luôn gương cao ngọn cờ của chủ nghĩa yêu nước và chủ nghĩa xã hội, kiên quyết lãnh đạo toàn dân đấu tranh xây dựng một nước Việt-nam hòa bình, thống nhất, độc lập, dân chủ và giàu mạnh, góp phần bảo vệ hòa bình ở Đông-Nam Á và thế giới.

*

* *

Đề làm tròn nhiệm vụ rất nặng nề nhưng rất vẻ vang ấy, Đảng ta phải:

— Tăng cường về mặt tư tưởng và kiện toàn về mặt tổ chức. Đảng phải *phát triển tổ chức* của mình một cách thận trọng, vững chắc và rộng rãi trong quần chúng, chủ yếu là trong quần chúng công nhân, để tăng cường thành phần vô sản trong Đảng.

— Mọi đảng viên đều phải ra sức *học tập chủ nghĩa Mác — Lê-nin* củng cố lập trường giai cấp vô sản, cố gắng nắm vững những quy luật phát triển của cách mạng Việt-nam; phải luôn luôn

nâng cao đạo đức cách mạng, kiên quyết đấu tranh chống chủ nghĩa cá nhân, bồi dưỡng chủ nghĩa tập thể của giai cấp vô sản, cần kiệm xây dựng nước nhà, liên hệ chặt chẽ với quần chúng lao động, một lòng một dạ phấn đấu vì lợi ích tối cao của cách mạng và Tổ quốc.

Công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc đòi hỏi Đảng ta phải nắm vững khoa học và kỹ thuật, do đó mỗi đảng viên đều phải cố gắng *học tập văn hóa, học tập khoa học và kỹ thuật.*

Phải tăng cường sự lãnh đạo của Đảng trên mọi lĩnh vực.

— *Đoàn thanh niên Lao động phải là cánh tay đắc lực của Đảng trong việc tổ chức và giáo dục thế hệ thanh niên và nhi đồng thành những chiến sĩ tuyệt đối trung thành với sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội và chủ nghĩa cộng sản.*

— *Công đoàn phải thật sự trở thành trường học quản lý Nhà nước, quản lý kinh tế và văn hóa của giai cấp công nhân nước ta.*

— *Hội liên hiệp phụ nữ phải là lực lượng mạnh mẽ giúp Đảng động viên, tổ chức và lãnh đạo phụ nữ tiến lên chủ nghĩa xã hội.*

— *Các hợp tác xã nông nghiệp, dưới sự lãnh đạo của Đảng, phải trở thành những đội quân vững mạnh của mười mấy triệu nông dân lao động trong công cuộc phát triển sản xuất, nâng cao đời sống, giáo dục tư tưởng và xây dựng nông thôn phồn thịnh của nước ta.*

— *Quân đội ta phải ra sức học tập chính trị và kỹ thuật, xây dựng thành một lực lượng ngày càng hùng mạnh, sẵn sàng bảo vệ Tổ quốc, bảo vệ công cuộc lao động hòa bình của nhân dân ta.*

Dưới ngọn cờ của chủ nghĩa Mác — Lê-nin, với chí khí anh dũng của đội quân bất thắng, toàn Đảng ta đã đoàn kết hăng đoàn kết chặt chẽ hơn nữa, tiến lên lãnh đạo nhân dân lao động nước ta giành những thắng lợi mới trong cuộc đấu tranh xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc và thực hiện thống nhất nước nhà.

Đảng Lao động Việt-nam muôn năm!

Nước Việt-nam hòa bình, thống nhất, độc lập, dân chủ và giàu mạnh muôn năm!

Chủ nghĩa xã hội muôn năm!

Hòa bình thế giới muôn năm!

HỒ-CHÍ-MINH

In trên báo *Nhân dân*, số 2120,
ngày 6 tháng 1 năm 1960.

Theo đúng bài in trên
báo *Nhân dân*.

TRÍCH

**LỜI NÓI CHUYỆN TẠI HỘI
NGHỊ ĐẠI BIỂU NHỮNG
NGƯỜI TÍCH CỰC NHẤT
TRONG PHONG TRÀO
VĂN HÓA QUẦN CHÚNG**

Muốn tiến lên chủ nghĩa xã hội thì phải phát triển kinh tế và văn hóa. Vì sao không nói phát triển văn hóa và kinh tế? Tục ngữ ta có câu: Có thực mới vực được đạo; vì thế kinh tế phải đi trước. Nhưng phát triển để làm gì? Phát triển kinh tế và văn hóa để nâng cao đời sống vật chất và văn hóa của nhân dân ta. Các cô, các chú vừa lao động, sản xuất tích cực, vừa hoạt động văn hóa tích cực. Thế là tốt. Văn hóa phải thiết thực phục vụ nhân dân, góp phần vào việc nâng cao đời sống vui tươi, lành mạnh của quần chúng. Vì vậy, nội dung văn hóa phải có ý nghĩa giáo dục. Ví dụ: phải giáo dục thế nào là đời sống mới? Thế nào là đạo đức cách mạng? Trong việc « Tết trồng cây », phải phổ biến trồng cây như thế nào cho cây tốt, phải chăm sóc và chăm bón cây như thế nào? Ở nhiều địa phương, các cô, các chú đã sáng tác nhiều bài thơ, ca, hò, vè nói về những vấn đề đó rất thiết thực, nội dung rất tốt. Bác hoan nghênh các cô, các chú. Văn hóa phải gắn liền với lao động,

sản xuất. Văn hóa xa đời sống, xa lao động là văn hóa suông. Nhiệm vụ của người cán bộ văn hóa là phải dùng văn hóa để tuyên truyền cho việc cần kiệm xây dựng nước nhà, xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc và đấu tranh thống nhất nước nhà. Ví dụ ở trong hợp tác xã, văn hóa phải tuyên truyền, giáo dục ý thức cần kiệm xây dựng hợp tác xã, yêu hợp tác xã như nhà, chống tư tưởng làm ăn riêng lẻ và những tư tưởng lạc hậu có ảnh hưởng xấu cho việc củng cố và phát triển hợp tác xã. Ở xí nghiệp, văn hóa phải tuyên truyền, giáo dục ý thức làm chủ xí nghiệp, đẩy mạnh phong trào thi đua hoàn thành kế hoạch Nhà nước, cần kiệm xây dựng nền công nghiệp nước nhà, chống tham ô lãng phí, v.v..

Nói tóm lại, để phục vụ sự nghiệp cách mạng xã hội chủ nghĩa thì văn hóa phải xã hội chủ nghĩa về nội dung và dân tộc về hình thức.

Các cô, các chú có quyết tâm thực hiện như vậy được không ?

Trong hoàn cảnh hiện nay, chúng ta còn gặp nhiều khó khăn, trình độ văn hóa của cán bộ và nhân dân còn thấp, do đó, còn hạn chế nhiều kết quả trong công tác, trong sản xuất. Nhiệm vụ các cô, các chú là phải cố gắng hơn nữa, góp phần nâng cao trình độ văn hóa của nhân dân.

Nói ngày 11 tháng 2 năm 1960.
In trên báo *Nhân dân*, số 2156,
ngày 12 tháng 2 năm 1960.

Theo đúng bài in trên
báo *Nhân dân*.

CON ĐƯỜNG DẪN TÔI ĐẾN CHỦ NGHĨA LÊ-NIN

Ngay sau chiến tranh thế giới lần thứ nhất, tôi làm thuê ở Pa-ri, khi thì làm cho một cửa hàng phóng đại ảnh, khi thì vẽ « đồ cổ mỹ nghệ Trung-hoa » (do một xưởng của người Pháp làm ra !). Hồi đó tôi thường rải truyền đơn tố cáo tội ác bọn thực dân Pháp ở Việt-nam.

Lúc bấy giờ, tôi ủng hộ Cách mạng tháng Mười chỉ là theo cảm tính tự nhiên. Tôi chưa hiểu hết tầm quan trọng lịch sử của nó. Tôi kính yêu Lê-nin vì Lê-nin là một người yêu nước vĩ đại đã giải phóng đồng bào mình ; trước đó, tôi chưa hề đọc một quyển sách nào của Lê-nin viết.

Tôi tham gia Đảng Xã hội Pháp chẳng qua là vì các « ông bà » ấy — (hồi đó tôi gọi các đồng chí của tôi như thế) — đã tổ đồng tình với tôi, với cuộc đấu tranh của các dân tộc bị áp bức. Còn như đảng là gì, công đoàn là gì, chủ nghĩa xã hội và chủ nghĩa cộng sản là gì, thì tôi chưa hiểu.

Hồi ấy, trong các chi bộ của Đảng Xã hội, người ta bàn cãi sôi nổi về vấn đề có nên ở lại trong Quốc tế thứ hai, hay là nên tổ chức một Quốc tế thứ hai mới, hoặc tham gia Quốc tế thứ ba của

Lê-nin ? Tôi dự rất đều các cuộc họp một tuần hai hoặc ba lần. Tôi chăm chú nghe những người phát biểu ý kiến. Lúc đầu, tôi không hiểu được hết. Tại sao người ta bàn cãi hăng như vậy ? Với Quốc tế thứ hai, hoặc thứ hai rưỡi, hay là thứ ba, thì người ta cũng đều làm được cách mạng cả, sao lại phải cãi nhau ? Và còn Quốc tế thứ nhất nữa, người ta đã làm gì với nó rồi ?

Điều mà tôi muốn biết hơn cả — và cũng chính là điều mà người ta không thảo luận trong cuộc họp — là : vậy thì cái Quốc tế nào bênh vực nhân dân các nước thuộc địa ?

Trong một cuộc họp, tôi đã nêu câu hỏi ấy lên, câu hỏi quan trọng nhất đối với tôi. Có mấy đồng chí đã trả lời : Đó là Quốc tế thứ ba, chứ không phải Quốc tế thứ hai. Và một đồng chí đã đưa cho tôi đọc *Luận cương của Lê-nin về các vấn đề dân tộc và thuộc địa* đăng trên báo *Nhân đạo*.

Trong Luận cương ấy, có những chữ chính trị khó hiểu. Nhưng cứ đọc đi đọc lại nhiều lần, cuối cùng tôi cũng hiểu được phần chính. Luận cương của Lê-nin làm cho tôi rất cảm động, phấn khởi, sáng tỏ, tin tưởng biết bao ! Tôi vui mừng đến phát khóc lên. Ngồi một mình trong buồng mà tôi nói to lên như đang nói trước quần chúng đông đảo : « Hỡi đồng bào bị đọa đầy đau khổ ! Đây là cái cần thiết cho chúng ta, đây là con đường giải phóng chúng ta ! »

Từ đó tôi hoàn toàn tin theo Lê-nin, tin theo Quốc tế thứ ba.

Trước kia, trong các cuộc họp chi bộ, tôi chỉ ngồi nghe người ta nói; tôi cảm thấy người nào cũng có lý cả, tôi không phân biệt được ai đúng và ai sai. Nhưng từ đó tôi cũng xông vào những cuộc tranh luận. Tôi tham gia thảo luận sôi nổi. Mặc dù chưa biết đủ tiếng Pháp để nói hết ý nghĩ của mình, tôi vẫn đập mạnh những lời lẽ chống lại Lê-nin, chống lại Quốc tế thứ ba. Lý lẽ duy nhất của tôi là: Nếu đồng chí không lên án chủ nghĩa thực dân, nếu đồng chí không bênh vực các dân tộc thuộc địa thì đồng chí làm cái cách mạng gì?

Không chỉ tham gia các cuộc họp của chi bộ tôi mà thôi, tôi còn đến những chi bộ khác để bênh vực lập trường « của tôi ». Ở đây tôi cần nhắc thêm rằng các đồng chí Mác-xen Ca-sanh, Vai-ăng Cu-tuya-ri-ê, Mông-mút-xô và nhiều đồng chí khác đã giúp đỡ tôi hiểu biết thêm. Cuối cùng ở Đại hội thành phố Tua, tôi cùng các đồng chí ấy biểu quyết tán thành tham gia Quốc tế thứ ba.

Lúc đầu, chính là chủ nghĩa yêu nước, chứ chưa phải chủ nghĩa cộng sản đã đưa tôi tin theo Lê-nin, tin theo Quốc tế thứ ba. Từng bước một, trong cuộc đấu tranh, vừa nghiên cứu lý luận Mác — Lê-nin, vừa làm công tác thực tế, dần dần tôi hiểu được rằng chỉ có chủ nghĩa xã hội, chủ nghĩa cộng sản mới giải phóng được các dân tộc bị áp bức và những người lao động trên thế giới khỏi ách nô lệ.

Ở nước ta và ở Trung-quốc cũng vậy, có câu chuyện đời xưa về cái « cảm nang » đầy phép lạ thần tình. Khi người ta gặp những khó khăn lớn, người ta mở cảm nang ra, thì thấy ngay cách giải quyết. Chủ nghĩa Lê-nin đối với chúng ta, những

người cách mạng và nhân dân Việt-nam, không những là cái « cảm nang » thần kỳ, không những là cái kim chỉ nam, mà còn là mặt trời soi sáng con đường chúng ta đi tới thắng lợi cuối cùng, đi tới chủ nghĩa xã hội và chủ nghĩa cộng sản.

HỒ-CHÍ-MINH

Viết vào tháng 4 năm 1960
In trên báo *Nhân dân*, số 2226,
ngày 22 tháng 4 năm 1960.

Theo đúng bài in trên
báo *Nhân dân*.

THƯ GỬI CÁC CÁN BỘ GIÁO DỤC, HỌC SINH, SINH VIÊN CÁC TRƯỜNG VÀ CÁC LỚP BỒ TÚC VĂN HÓA

Nhân dịp bắt đầu năm học 1960-1961, tôi thân ái gửi lời hỏi thăm các đồng chí cán bộ giáo dục và các cháu học sinh, sinh viên các trường.

Mười lăm năm qua, các trường học và ngành giáo dục đã thu được những thành tích tốt. Trong những năm gần đây, các trường học đã tiến bộ trong việc xây dựng nhà trường xã hội chủ nghĩa.

Năm học này là năm kết thúc kế hoạch 3 năm và bắt đầu kế hoạch 5 năm lần thứ nhất nhằm xây dựng cơ sở vật chất và kỹ thuật của chủ nghĩa xã hội. Văn hóa giáo dục phải phát triển mạnh để phục vụ yêu cầu của cách mạng. Văn hóa giáo dục là một mặt trận quan trọng trong công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc và đấu tranh thực hiện thống nhất nước nhà.

Các đồng chí cán bộ và các cháu phải thi đua hoàn thành tốt nhiệm vụ trên mặt trận ấy.

Giáo dục phải phục vụ đường lối chính trị của Đảng và Chính phủ, gắn liền với sản xuất và đời

sống của nhân dân. Học phải đi đôi với hành, lý luận phải liên hệ với thực tế.

Trong việc giáo dục và học tập phải chú trọng đủ các mặt: đạo đức cách mạng, giác ngộ xã hội chủ nghĩa, văn hóa, kỹ thuật, lao động và sản xuất.

Từ trước đến nay, đồng bào ta đã hết lòng giúp đỡ công việc giáo dục. Tôi mong rằng từ nay về sau, đồng bào sẽ cố gắng giúp đỡ nhiều hơn nữa cho trường học và ai cũng tự mình cố gắng học tập.

Thân ái chúc các đồng chí cán bộ giáo dục và các cháu mạnh khỏe, cố gắng nhiều và tiến bộ nhiều.

Ngày 31 tháng Tám 1960

HỒ-CHÍ-MINH

In trên báo *Nhân dân*, số 2360,
ngày 4 tháng 9 năm 1960.

Theo đúng bài in trên
báo *Nhân dân*.

DIỄN VĂN KHAI MẠC ĐẠI HỘI ĐẠI BIỂU TOÀN QUỐC LẦN THỨ BA CỦA ĐẢNG LAO ĐỘNG VIỆT- NAM⁴

Các đồng chí thân mến,

Hôm nay, Đại hội toàn quốc lần thứ ba của Đảng ta khai mạc giữa lúc toàn dân ta vui vẻ chào mừng ngày kỷ niệm 15 năm thành lập nước Việt-nam dân chủ cộng hòa. Đại hội Đảng ta lần này có hơn 500 đại biểu thay mặt 50 vạn đảng viên trong cả nước, tiêu biểu cho truyền thống đấu tranh anh dũng của Đảng ta trong 30 năm nay. Thay mặt Trung ương, tôi thân ái chào mừng các đồng chí, chào mừng tất cả các đảng viên yêu mến của Đảng ta, chào mừng đại biểu Đảng Xã hội, Đảng Dân chủ và các đoàn thể trong Mặt trận Tổ quốc.

Đại hội Đảng ta lần này rất vui sướng và nhiệt liệt hoan nghênh các đồng chí đại biểu của

Đảng Cộng sản Liên-xô,

Đảng Cộng sản Trung-quốc,

Đảng Lao động An-ba-ni,

Đảng Cộng sản Bun-ga-ri,

Đảng Công nhân thống nhất Ba-lan,

Đảng Xã hội thống nhất Đức,

Đảng Xã hội công nhân Hung-ga-ri,
 Đảng Nhân dân cách mạng Mông-cô,
 Đảng Công nhân Ru-ma-ni,
 Đảng Lao động Triều-tiên,
 Đảng Cộng sản Tiệp,
 Đảng Cộng sản Pháp,
 Đảng Cộng sản Ấn-độ,
 Đảng Cộng sản In-đô-nê-xi-a,
 Đảng Cộng sản Nhật,
 Đảng Cộng sản Ca-na-đa,
 và các Đảng Cộng sản anh em khác.

Các đồng chí đã vì tình nghĩa quốc tế cao cả mà đến dự Đại hội của chúng ta và mang đến cho chúng ta tình thân ái của các Đảng anh em. Thật là :

*Quan sơn muôn dặm một nhà,
 Bốn phương vô sản đều là anh em !*

Thay mặt Đại hội, tôi thân ái tỏ lời hoan nghênh anh chị em công nhân, nông dân, trí thức, các đơn vị bộ đội, cán bộ các cơ quan, các cháu thanh niên và nhi đồng đã hăng hái thi đua lập thành tích chào mừng Đại hội Đảng và Quốc khánh lần thứ 15.

Các đồng chí thân mến,

Ba mươi năm qua, nhiều đồng chí và đồng bào ta đã anh dũng hy sinh cho cách mạng. Trong kháng chiến, biết bao liệt sĩ đã hy sinh cho Tổ quốc. Sáu năm nay ở miền Nam, biết bao chiến sĩ dũng cảm cũng đã hy sinh cho dân tộc ta. Đảng ta và đồng bào ta tưởng nhớ mãi mãi những người con ưu tú đã phấn đấu đến cùng cho sự nghiệp giải phóng dân tộc và cho lý tưởng cộng sản chủ nghĩa. (*Mặc niệm một phút*).

Từ Đại hội Đảng lần thứ hai đến nay đã hơn chín năm.

Trong chín năm qua, chấp hành đường lối của Đại hội lần thứ hai, Đảng đã lãnh đạo nhân dân ta *kháng chiến* cực kỳ gian khổ và anh dũng. Đại thắng oanh liệt Điện-biên-phủ đã chấm dứt cuộc chiến tranh xâm lược do thực dân Pháp gây ra và được đế quốc Mỹ giúp sức. *Hiệp nghị Giơ-ne-vơ* đã được ký kết, hòa bình được lập lại ở Đông-dương trên cơ sở các nước công nhận chủ quyền độc lập, thống nhất và lãnh thổ toàn vẹn của nước ta. *Miền Bắc Việt-nam* được hoàn toàn giải phóng. Nhưng đến nay đã sáu năm, mà nước ta vẫn chưa được thống nhất như *Hiệp nghị Giơ-ne-vơ* đã quy định, Chính phủ và nhân dân ta trước sau vẫn thi hành nghiêm chỉnh *Hiệp nghị* đã ký kết. Song Mỹ — Diệm thì cố tình chia cắt nước ta, trắng trợn phá hoại *Hiệp nghị Giơ-ne-vơ*, cho nên *miền Nam* nước ta vẫn còn phải sống đau khổ dưới ách thống trị tàn bạo của chúng.

Vì vậy, nhân dân ta đã không ngừng đấu tranh để *hòa bình thống nhất đất nước*, giải phóng *miền Nam* ra khỏi cảnh lửa bỏng, nước sôi. Cuộc đấu tranh cách mạng của đồng bào ta ở *miền Nam* đang tiếp tục sâu rộng và mạnh mẽ. *Miền Nam* rất xứng đáng với danh hiệu vẻ vang là « *Thành đồng Tổ quốc* ».

Từ khi hòa bình lập lại, ở *miền Bắc* hoàn toàn giải phóng, đã chuyển sang *giai đoạn cách mạng xã hội chủ nghĩa*. Đó là một chuyển biến có ý nghĩa to lớn của cách mạng Việt-nam. Dưới sự lãnh đạo của Đảng, cuộc *cải cách ruộng đất* đã

hoàn thành thắng lợi, đã giải phóng đồng bào nông dân lao động, thực hiện khẩu hiệu « người cày có ruộng ».

Chúng ta đã thành công trong công cuộc *khôi phục kinh tế* và đang hoàn thành thắng lợi *kế hoạch ba năm* phát triển kinh tế và văn hóa. Chúng ta đã giành được thắng lợi có tính chất quyết định trong công cuộc *cải tạo xã hội chủ nghĩa* về nông nghiệp, thủ công nghiệp và công thương nghiệp tư bản tư doanh. Chúng ta đã thu được nhiều thành tích trên mặt trận sản xuất nông nghiệp và công nghiệp, trong sự nghiệp văn hóa giáo dục, và nâng cao một bước đời sống của nhân dân ta. Miền Bắc nước ta đang ngày càng củng cố thành cơ sở vững mạnh cho cuộc đấu tranh thống nhất nước nhà. Những thắng lợi to lớn của chín năm qua đã chứng tỏ đường lối của Đảng ta là đúng đắn, sự lãnh đạo của Đảng ta là vững vàng. Đó là thắng lợi của *chủ nghĩa Mác — Lê-nin* ở một nước đã từng bị đế quốc áp bức, bóc lột. Đảng ta xứng đáng với lòng tin cậy của nhân dân ta từ Bắc đến Nam.

Đảng ta có thể tự hào là người kế tục những truyền thống vẻ vang của dân tộc ta, là người mở đường cho nhân dân ta tiến lên một tương lai rực rỡ.

Các đồng chí thân mến,

Tất cả những thắng lợi đó không phải là công lao riêng của Đảng ta. Đó là công lao chung của toàn thể đồng bào ta trong cả nước. Cách mạng là sự nghiệp của quần chúng, chứ không phải là sự nghiệp của cá nhân anh hùng nào. Thành công của Đảng ta là ở nơi Đảng ta đã tổ chức và phát

huy lực lượng cách mạng vô tận của nhân dân, đã lãnh đạo nhân dân phấn đấu dưới lá cờ tất thắng của chủ nghĩa Mác — Lê-nin.

Thắng lợi của cách mạng Việt-nam còn là do nhân dân các nước xã hội chủ nghĩa anh em, nhất là Liên-xô và Trung-quốc đã hết lòng giúp đỡ. Nhân dịp này, chúng ta nhiệt liệt tỏ lòng biết ơn các nước xã hội chủ nghĩa anh em đứng đầu là Liên-xô vĩ đại. Chúng ta cũng thành thực tỏ lòng biết ơn đối với các Đảng anh em khác, nhất là Đảng Cộng sản Pháp đã tích cực ủng hộ cuộc đấu tranh chính nghĩa của nhân dân ta. Chúng ta chân thành cảm tạ các dân tộc thuộc địa và nhân dân yêu chuộng hòa bình toàn thế giới đã luôn luôn đồng tình và ủng hộ chúng ta.

Lịch sử ba mươi năm đấu tranh của Đảng đã dạy chúng ta rằng:

Thấm nhuần chủ nghĩa Mác — Lê-nin, tuyệt đối trung thành với lợi ích của giai cấp vô sản và của dân tộc; giữ gìn sự đoàn kết nhất trí trong Đảng và sự đoàn kết nhất trí giữa các đảng cộng sản, giữa các nước trong đại gia đình xã hội chủ nghĩa, đó là cái bảo đảm chắc chắn nhất cho cách mạng thắng lợi.

Từ trước tới nay, Đảng ta đã làm đúng như thế. Từ nay về sau, Đảng ta nhất định sẽ làm đúng như thế.

Các đồng chí thân mến,

Đảng ta đã thu được nhiều thắng lợi to lớn, nhưng không phải là không có sai lầm. Song chúng ta đã không hề che giấu sai lầm, trái lại chúng ta đã thật thà tự phê bình và tích cực sửa chữa.

Thắng lợi đã không hề làm cho chúng ta say sưa, tự mãn. Ngày nay, với những kinh nghiệm của chúng ta và kinh nghiệm của các Đảng anh em, chúng ta quyết tâm phấn đấu để tiến lên nữa, tiến lên mãi.

Nhiệm vụ hiện nay của cách mạng Việt-nam là : Đưa miền Bắc tiến lên chủ nghĩa xã hội và đấu tranh thực hiện hòa bình thống nhất nước nhà, hoàn thành cách mạng dân tộc dân chủ nhân dân trong cả nước.

Quyết định của Đại hội sẽ hướng dẫn toàn Đảng và toàn dân ta xây dựng thắng lợi chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc, làm cho miền Bắc nước ta có công nghiệp và nông nghiệp hiện đại, có văn hóa khoa học tiên tiến, làm cho nhân dân ta có một đời sống ngày thêm no ấm, vui tươi.

Đại hội lần thứ hai là Đại hội kháng chiến, Đại hội lần này là Đại hội xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc và đấu tranh hòa bình thống nhất nước nhà.

Nhân dân ta đã anh hùng trong kháng chiến thì cũng anh hùng trong lao động xây dựng Tổ quốc. Nhất định chúng ta sẽ xây dựng được chủ nghĩa xã hội vẻ vang trên miền Bắc nước ta.

Miền Bắc giàu mạnh là cơ sở vững chắc của cuộc đấu tranh thống nhất nước nhà.

Đại hội lần này sẽ soi sáng hơn nữa con đường đấu tranh cách mạng của nhân dân ta nhằm hòa bình thống nhất đất nước.

Dân tộc ta là một, nước Việt-nam là một. Nhân dân ta nhất định sẽ vượt tất cả mọi khó khăn và thực hiện kỳ được « thống nhất đất nước, Nam Bắc một nhà ».

Các đồng chí thân mến,

Cách mạng Việt-nam là một bộ phận của lực lượng hòa bình dân chủ, xã hội chủ nghĩa trên thế giới. Nước Việt-nam dân chủ cộng hòa là một thành viên trong đại gia đình xã hội chủ nghĩa đứng đầu là Liên-xô vĩ đại.

Chúng ta có nhiệm vụ giữ vững vị trí tiền đồn của chủ nghĩa xã hội ở Đông-Nam châu Á, ra sức góp phần tăng cường lực lượng của phe xã hội chủ nghĩa và bảo vệ hòa bình ở Đông-Nam Á và trên thế giới.

Ngày nay, chủ nghĩa xã hội đã thành một hệ thống thế giới hùng mạnh, vững chắc như lũy thép thành đồng. Nhân dân ta vô cùng phấn khởi trước những thành công vĩ đại của Liên-xô trong sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa cộng sản và những thắng lợi to lớn của Trung-quốc và các nước xã hội chủ nghĩa anh em khác trong công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội. Nhân dân ta nhiệt liệt ủng hộ chính sách *ngoại giao hòa bình* và chủ trương *giải trừ quân bị* của Liên-xô và các nước khác trong phe xã hội chủ nghĩa. Nhân dân ta cũng rất vui mừng trước những thắng lợi của các dân tộc ở châu Á, châu Phi và châu Mỹ la-tinh trong cuộc đấu tranh vĩ đại *chống bọn đế quốc*, nhất là đế quốc Mỹ. Rõ ràng là lực lượng hòa bình, dân chủ, độc lập dân tộc và xã hội chủ nghĩa trên thế giới đã mạnh hơn hẳn phe đế quốc. Nhân dân thế giới đoàn kết chặt chẽ và đấu tranh tích cực thì nhất định có khả năng *ngăn ngừa chiến tranh thế giới, thực hiện hòa bình lâu dài*. Cuộc đấu tranh kiên quyết của các dân tộc bị áp bức nhất định sẽ *đánh bại bọn đế quốc thực*

dân. Chủ nghĩa xã hội cuối cùng nhất định sẽ toàn thắng khắp thế giới.

Trong sự nghiệp đấu tranh vĩ đại ấy, sự đoàn kết giữa lực lượng các nước xã hội chủ nghĩa và sự đoàn kết nhất trí giữa các đảng cộng sản và công nhân tất cả các nước có ý nghĩa quan trọng bậc nhất. Như bản thông cáo của Hội nghị Bu-ca-rét đã nói rõ, chúng ta tin rằng: « Các đảng cộng sản và đảng công nhân từ nay về sau sẽ củng cố hơn nữa sự đoàn kết của các nước thuộc hệ thống xã hội chủ nghĩa thế giới, và các đảng cộng sản và đảng công nhân sẽ bảo vệ sự thống nhất của mình như bảo vệ con người của con mắt trong cuộc đấu tranh cho hòa bình và an ninh của tất cả các dân tộc, cho sự toàn thắng của sự nghiệp vĩ đại của chủ nghĩa Mác — Lê-nin ».

Ngày nay, bọn đế quốc không thể làm mưa làm gió như trước nữa. Nhưng ngày nào còn bọn đế quốc thì nguy cơ chiến tranh vẫn còn. Bản Tuyên bố của Hội nghị đại biểu các đảng cộng sản và đảng công nhân các nước xã hội chủ nghĩa năm 1957 ở Mát-xcơ-va đã nhắc nhở chúng ta rằng: « Các đảng cộng sản coi cuộc đấu tranh cho hòa bình là nhiệm vụ hàng đầu của mình... Nhân dân tất cả các nước cần phải giữ gìn *tinh thần cảnh giác* cao độ đối với nguy cơ chiến tranh do chủ nghĩa đế quốc gây ra ». Và cần nhớ rằng « sự đoàn kết các lực lượng yêu nước và dân chủ càng rộng rãi và vững mạnh bao nhiêu thì thắng lợi của cuộc đấu tranh chung càng được bảo đảm chắc chắn bấy nhiêu ».

Nhân dân ta đã từng đau khổ vì bọn đế quốc, và ngày nay còn bị Mỹ — Diệm chia cắt đất nước, giày xéo miền Nam. Ngày nào mà chưa đuổi được đế quốc Mỹ ra khỏi miền Nam nước ta, chưa giải phóng được miền Nam khỏi ách thống trị tàn bạo của Mỹ — Diệm, thì nhân dân ta vẫn chưa thể ăn ngon, ngủ yên. Bởi vậy, không thể nào tách rời cuộc đấu tranh bảo vệ hòa bình, thống nhất nước nhà với cuộc đấu tranh chống đế quốc Mỹ.

Trong công cuộc đấu tranh chung để bảo vệ hòa bình và độc lập dân tộc ở Đông-dương, nhân dân Việt-nam ta kiên quyết ủng hộ cuộc đấu tranh anh dũng của nhân dân Lào hiện nay nhằm chống đế quốc Mỹ, nhằm đưa nước Lào lên con đường hòa hợp dân tộc, độc lập, thống nhất và hòa bình trung lập. Chúng ta thành tâm mong rằng quan hệ hữu nghị giữa nước ta và các nước láng giềng, trước hết là Cam-pu-chia và Lào, được xây dựng và phát triển tốt.

Các đồng chí thân mến,

Sự nghiệp cách mạng xã hội chủ nghĩa ở miền Bắc và sự nghiệp đấu tranh thống nhất nước nhà, góp phần bảo vệ hòa bình ở Đông-Nam Á và thế giới hiện nay đang đặt ra trước mắt Đảng ta những nhiệm vụ nặng nề và vẻ vang. Để bảo đảm thắng lợi của cách mạng, vấn đề có ý nghĩa quyết định là phải nâng cao hơn nữa sức chiến đấu của toàn Đảng ta, phát huy hơn nữa tác dụng lãnh đạo của Đảng ta trên mọi mặt công tác.

Từ trước tới nay, Đảng ta đã cố gắng liên hệ chặt chẽ chủ nghĩa Mác — Lê-nin với thực tế

cách mạng Việt-nam. Cán bộ và đảng viên ta nói chung đều có phẩm chất cách mạng tốt đẹp. Nhưng chúng ta còn nhiều *khuyết điểm* như: bệnh chủ quan, chủ nghĩa giáo điều và chủ nghĩa kinh nghiệm, tác phong quan liêu, chủ nghĩa cá nhân... Những khuyết điểm ấy ngăn trở sự tiến bộ của các đồng chí chúng ta. Chúng ta phải ra sức học tập chủ nghĩa Mác — Lê-nin, tăng cường giáo dục tư tưởng trong Đảng, đấu tranh khắc phục những khuyết điểm nói trên. Phải nâng cao hơn nữa tính giai cấp và tính tiên phong của Đảng, tăng cường không ngừng mối liên hệ giữa Đảng và quần chúng, phải biết đoàn kết mọi người yêu nước và tiến bộ để xây dựng thắng lợi chủ nghĩa xã hội và đấu tranh thống nhất nước nhà. Phải ra sức học tập có sáng tạo kinh nghiệm các Đảng anh em. Chúng ta tuyệt đối không được kiêu ngạo, tự mãn, chúng ta phải khiêm tốn như Lê-nin đã dạy.

Đại hội Đảng ta lần này sẽ bầu ra Ban chấp hành trung ương mới của Đảng. Chúng ta tin chắc rằng, với Ban chấp hành trung ương mới, toàn Đảng ta sẽ đoàn kết chặt chẽ hơn nữa, động viên mạnh mẽ hơn nữa nhân dân cả nước đấu tranh thực hiện mục tiêu vĩ đại trước mắt là:

Xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc, đấu tranh thực hiện hòa bình thống nhất nước nhà.

Chủ nghĩa Mác — Lê-nin vĩ đại muôn năm!

Giai cấp công nhân và nhân dân Việt-nam anh dũng muôn năm!

Đảng Lao động Việt-nam muôn năm!

TUỔI TÁC CÀNG CAO, LÒNG YÊU NƯỚC CÀNG LỚN

Truyền thống « Điện Diên-hồng » là truyền thống yêu nước vẻ vang chung của dân tộc ta, và riêng của các cụ phụ lão ta.

Mỗi khi có việc quan hệ lớn đến nước nhà nòi giống, thì các cụ không quản tuổi cao sức yếu, liền hăng hái đứng ra gánh vác phần mình và đôn đốc con em làm tròn nhiệm vụ.

Trong thời kỳ kháng chiến, chúng ta có những đội du kích « bạch đầu quân ». Sự chiến đấu anh dũng và hy sinh oanh liệt của những « đội viên tóc bạc răng long » đã làm cho lũ giặc kinh hồn, và khuyến khích chiến sĩ ta càng thêm dũng cảm. Các cụ đã góp phần không nhỏ vào cuộc thắng lợi vĩ đại của nhân dân ta.

Ngày nay, trong công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc làm nền tảng vững mạnh cho sự nghiệp đấu tranh thực hiện thống nhất nước nhà, các cụ cũng tham gia rất hăng hái. Thí dụ :

Các cụ phụ lão ở Nam-định, nhất là ở các huyện Hải-hậu, Trục-ninh... đã ra sức tham gia công việc tổ chức và phát triển hợp tác xã nông nghiệp.

Trong phong trào sản xuất vụ mùa thắng lợi, huyện Ý-yên có 99 cụ đã được bầu là « kiện tướng » làm phân. Đặc biệt cụ Tuyên đã làm được gần 7 tấn.

Các cụ phụ lão ở huyện Trục-ninh đã xung phong làm thủy lợi hơn 4.000 ngày. Cụ Hiện, năm nay 73 tuổi, đã làm luôn một chuyến 13 ngày.

Trên mặt trận văn hóa, các cụ đã góp sức nhiều trong phong trào xóa nạn mù chữ và bỏ túc văn hóa. Các cụ đã tổ chức những nhóm đỡ đầu nhà trường và ngày nào cũng lo đôn đốc con cháu đi học. Có những cụ đã quyên cả « áo thọ » của mình cho các lớp học đóng bàn ghế. Cụ Nguyễn-Đức-Âu (xã Trục-định) đã bán một cái nhà lấy tiền (500 đồng) để giúp xây dựng nhà trường.

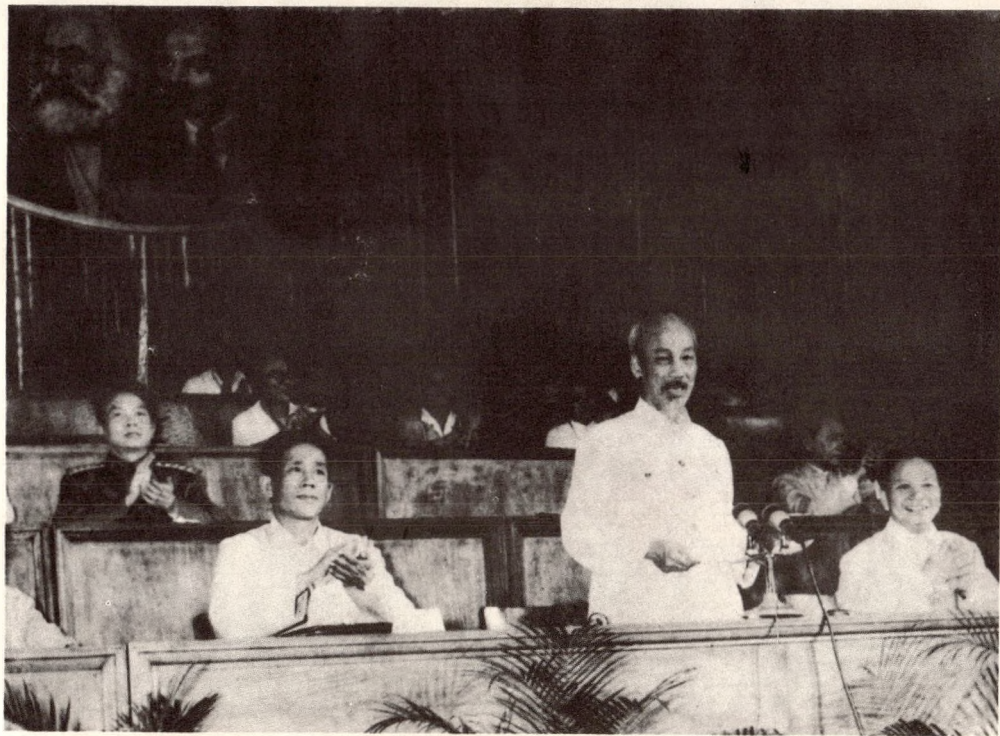
Những việc cảm động như vậy các nơi thường có.

Chúng ta nhiệt liệt hoan hô các cụ, chúc các cụ mạnh khỏe và sống lâu để đôn đốc con cháu xây dựng chủ nghĩa xã hội. Vậy có thơ rằng :

Càng già, càng dẻo lại càng dai,
Tinh thần gương mẫu chẳng nhường ai.
Đôn đốc con em làm nhiệm vụ,
Vuốt râu mừng xã hội tương lai.

In trên báo *Nhân dân*, số 2387,
ngày 1 tháng 10 năm 1960.
Ký tên : T.L.

Theo đúng bài in trên
báo *Nhân dân*.

Hồ Chủ tịch tại Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ
ba của Đảng Lao động Việt-nam, tháng 9 năm 1960.

TRÍCH

**BÀI NÓI CHUYỆN TẠI HỘI
NGHỊ PHỒ BIẾN NGHỊ
QUYẾT HỘI NGHỊ TRUNG
ƯƠNG LẦN THỨ III VÀ
KẾ HOẠCH NHÀ NƯỚC
NĂM 1961**

Năm mới, các đồng chí khai hội nghị mới, có không khí mới, điều đó rất tốt. Tốt vì các đại biểu nhất trí với Trung ương về nhận định tình hình, về nhiệm vụ, về chỉ tiêu và biện pháp thực hiện kế hoạch Nhà nước 1961, bổ sung nhiều ý kiến, đặt rõ phương hướng lãnh đạo cho năm nay.

Nhưng cần phải đi sâu hơn nữa, phải nghiên cứu kỹ Nghị quyết Đại hội toàn quốc lần thứ ba của Đảng và Nghị quyết Hội nghị Trung ương lần thứ 3, kết hợp với nghiên cứu bản Tuyên bố của Hội nghị 81 Đảng ở Mát-xcơ-va. Tình hình thế giới hiện nay đang phát triển tốt, có lợi cho cách mạng của ta. Trong kế hoạch 7 năm, Liên-xô dự định trong hai năm đầu thực hiện vượt mức 170%, nhưng kết quả thực tế đã vượt 230%. Thấy các nước anh em tiến bộ, thì mình càng phấn khởi và càng cố gắng thi đua theo kịp các nước anh em.

Các đồng chí cần nghiên cứu sâu để thấm nhuần tinh thần Nghị quyết ; nghiên cứu càng sâu thì càng thêm phần khởi, hoàn thành nhiệm vụ càng tốt. Nhưng cán bộ thấm nhuần chưa đủ. Phải làm cho tinh thần nghị quyết thấm nhuần trong toàn Đảng, toàn dân, làm cho mọi người thấy hết thắng lợi, khả năng và khó khăn của ta, thấy rõ khả năng của ta to lớn hơn khó khăn nhiều, làm sao cho mọi người *vui vẻ, hăng hái* làm tròn nhiệm vụ, vì khi nhân dân *vui vẻ, hăng hái* thì mọi khó khăn sẽ vượt được.

Mặt khác, các Bộ, các Ban ở trung ương phải phối hợp chặt chẽ với nhau, phối hợp chặt chẽ với các địa phương, nhà máy, nông trường... để bảo đảm công tác ăn khớp, mau lẹ, sản xuất tốt, tránh lối trống đánh xuôi kèn thổi ngược, lãng phí sức người, sức vật, lãng phí của cải, tiền bạc.

Muốn thực hiện tốt kế hoạch, các đồng chí cần nhớ mấy điều :

— Đường lối chủ trương có rồi, phải có *biện pháp* thực hiện cho tốt. Chủ nghĩa xã hội là phải có *biện pháp*. *Kế hoạch một phần, biện pháp phải hai phần, và quyết tâm phải ba phần*, có như thế mới có thể hoàn thành và hoàn thành vượt mức kế hoạch Nhà nước.

— Phải xuyên qua ba điều đó mà *thường xuyên kiểm tra đôn đốc*.

— *Công tác tư tưởng, chính trị* phải kết hợp chặt chẽ với công tác kế hoạch. Tư tưởng thông, mọi người *hăng hái* thực hiện kế hoạch mới tốt.

— Một điều nữa, đặc biệt quan trọng là muốn làm nhà cho tốt phải xây nền cho vững. Muốn thực

hiện kế hoạch tốt phải chăm lo củng cố chi bộ. Thực tế cho thấy chỗ nào chi bộ tốt, công việc trôi chảy ; chỗ nào chi bộ yếu, công việc xộc xệch. Chi bộ được củng cố phải biểu hiện trước hết ở chỗ đảng viên, đoàn viên thanh niên lao động ở hợp tác xã, xí nghiệp, cơ quan, công trường... phải gương mẫu.

Chúng ta có sáu, bảy triệu lao động chính ở miền Bắc. Nếu tất cả đảng viên, đoàn viên đều gương mẫu thì nhất định sẽ khuyến khích được năm, sáu triệu lao động khác cũng làm theo, và nhất định kế hoạch Nhà nước của chúng ta sẽ hoàn thành vượt mức.

Mục đích của chúng ta là xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc, nâng cao không ngừng đời sống nhân dân và đấu tranh hòa bình thống nhất nước nhà. Hai việc đó gắn liền với nhau. Nếu miền Bắc ngày càng vững mạnh, đời sống đồng bào miền Bắc được cải thiện nhiều hơn nữa, mọi người ăn no, mặc ấm, kết quả thực tế đó sẽ là một sức mạnh, là tấm gương sáng cổ vũ đồng bào miền Nam đấu tranh chống chế độ Mỹ — Diệm và thực hiện thống nhất nước nhà.

Đại biểu các địa phương, các ngành đều nhất trí với nhiệm vụ, chỉ tiêu mà Trung ương nêu ra. Nhất định chúng ta sẽ cố gắng hoàn thành tốt, hoàn thành vượt mức kế hoạch Nhà nước năm nay, tạo điều kiện tốt cho việc thực hiện kế hoạch 5 năm lần thứ nhất.

BÀI NÓI CHUYỆN TẠI ĐẠI HỘI ĐẢNG BỘ HÀ-NỘI

Tôi thay mặt Trung ương thân ái chào Đại hội.

Dưới ánh sáng của Đại hội lần thứ III của Đảng, Hội nghị lần thứ III của Trung ương, và Hội nghị 81 Đảng anh em ở Mát-xcơ-va, chắc rằng Đại hội này bàn bạc các vấn đề được thuận lợi hơn và sâu sắc hơn.

Dưới sự lãnh đạo của Đảng, trong mấy năm qua, thủ đô Hà-nội cũng như toàn miền Bắc ta đã cố gắng nhiều và đã thu được thành tích khá trong mọi công tác chính trị, kinh tế, văn hóa, xã hội.

Những kết quả tốt đẹp ấy, đồng chí Tuyên đã báo cáo rõ; tôi chỉ nói thêm rằng Trung ương rất vui lòng khen ngợi cán bộ, đảng viên, đoàn viên thanh niên và đồng bào thủ đô ta.

Ở đây, tôi chỉ nêu tóm tắt mấy vấn đề mà chúng ta cần phải chú ý nhiều hơn nữa, để hoàn thành tốt kế hoạch năm 1961, làm đà tốt cho toàn bộ kế hoạch 5 năm.

— Về công nghiệp — Cần phải tiếp tục phát triển một cách thiết thực phong trào cải tiến quản lý xí nghiệp, thực hiện đều đặn và bền bỉ công nhân thực sự tham gia quản lý, cán bộ thực sự tham gia lao động. Phải thực hiện sản xuất nhiều, nhanh, tốt, rẻ.

Cần giúp đỡ bà con tư sản tiếp tục học tập và tiếp tục cải tạo bản thân mình để tiến mãi. Cần phát triển và củng cố tổ chức của công nhân ở các xí nghiệp công tư hợp doanh; cần tăng cường quản lý và chấn chỉnh các hợp tác xã thủ công nghiệp.

— Về nông nghiệp — Cần phải ra sức củng cố hợp tác xã nông nghiệp; đẩy mạnh cải tiến kỹ thuật canh tác, hướng dẫn các hợp tác xã tăng gia sản xuất cho thích hợp với hoàn cảnh và yêu cầu của thủ đô.

— Về văn hóa, giáo dục — Chúng ta đã xóa xong nạn mù chữ, đó là một thắng lợi to. Cần phải tiến lên nữa, chớ để có người mù chữ lại.

Phong trào vệ sinh nên liên tục, không nên khi thì rầm rộ, khi thì bỏ qua, như hiện nay. Cần giáo dục rộng khắp cho nhân dân biết giữ vệ sinh. Giáo dục phải đi đôi với kỷ luật, để chấm dứt những thói xấu như vứt bậy, đái bậy trong các vườn hoa và trên các đường đi.

Cần phải chú ý nhiều hơn nữa việc giáo dục trẻ con. Nói chung, các cháu đều ngoan. Nhưng vì giáo dục nhà trường không kết hợp chặt chẽ với giáo dục gia đình và giáo dục xã hội, cho nên trong giờ học thì cháu nào cũng ngoan, ngoài giờ học thì có một số vì nhàn rảnh và không ai săn sóc mà dễ sinh hư. Việc giáo dục trẻ con, mọi người đều phải đóng góp

một phần, nhưng Đoàn thanh niên phải là người phụ trách chính, Đảng thì phải ra sức giúp.

Nói về cán bộ — Cán bộ cần phải không ngừng nâng cao *tinh thần trách nhiệm* đối với Đảng và một lòng một dạ phục vụ nhân dân.

Nói chung, số đông cán bộ ta đều tận tụy, đều cố gắng làm tròn nhiệm vụ. Nhưng vẫn còn một số bị chủ nghĩa cá nhân trói buộc, do đó mà phạm nhiều sai lầm, khuyết điểm. Vài thí dụ :

Đối với *nhân dân* thì quan liêu, mệnh lệnh ; xem thường pháp luật, không tôn trọng quyền lợi của nhân dân (như có khi khám xét nhà mà không báo trước cho chủ nhà).

Tự tiện ra mệnh lệnh lung tung (như bán bánh ngọt không cho người mua mang bánh về nhà, bắt người ta ăn tại chỗ).

— Đối với *tập thể* thì kèn cựa địa vị, tính thiệt suy hơn, chỉ hỏi Đảng và Chính phủ đã làm gì cho mình, không tự hỏi mình đã làm gì ích lợi cho nhân dân, cho xã hội.

— Đối với *cửa công* thì lãng phí, tham ô, ở các xí nghiệp và các hợp tác xã ít nhiều đều có hiện tượng xấu như vậy.

Đối với *bản thân* thì không lo trau dồi đạo đức cách mạng, không lo học tập để tiến bộ, mà chỉ lo ăn ngon, mặc đẹp hơn người khác...

Trung ương mong rằng đồng chí nào có những khuyết điểm đó thì cố gắng mà sửa chữa, các đồng chí khác thì cố gắng giúp đỡ họ sửa chữa. Chúng ta phải thực hiện *thật thà tự phê bình*, và *thành khẩn phê bình*, để tiến bộ không ngừng

Vài điều nữa cần phải chú ý:

Cần phải sắp xếp thời giờ *hợp* và thời giờ *học* cho *hợp* lý. Hiện nay ở đâu cũng có nạn khai hội quá nhiều và quá lâu.

Cần phải luôn luôn nâng cao *cảnh giác*.

Các đồng chí,

Năm nay, chúng ta bắt đầu kế hoạch 5 năm. Kế hoạch 5 năm là một chuyển biến rất to và rất mới trong sự nghiệp cách mạng của chúng ta. Vì vậy, con người chúng ta cũng phải chuyển biến mạnh, tư tưởng, tác phong và quyết tâm của chúng ta cũng phải chuyển biến mạnh để giành lấy thắng lợi mới, để hoàn thành và hoàn thành vượt mức kế hoạch năm nay, làm đà tốt để hoàn thành tốt kế hoạch 5 năm.

Trước hết là Đảng ta phải chuyển mạnh. Đảng mạnh là do các *chi* bộ mạnh. Chi bộ mạnh là do các đảng viên hăng hái và gương mẫu.

Ở thủ đô có độ 5 vạn đảng viên, trong đó có gần 21.500 đảng viên thuộc Đảng bộ Hà-nội.

Có 47.500 đoàn viên Đoàn thanh niên Lao động, trong đó gần 30.000 thuộc Thành đoàn Hà-nội. Tôi luôn luôn nói đến thanh niên, vì trong mọi công việc thanh niên ta luôn luôn hăng hái xung phong và họ xứng đáng là cánh tay đắc lực của Đảng.

Hà-nội có 600.000 nhân dân, 150.000 là các cháu bé, gần 100.000 là đảng viên và đoàn viên thanh niên.

Cứ độ 35 người ngoài Đảng thì có 10 đảng viên và đoàn viên.

Như vậy, nếu đảng viên và đoàn viên đoàn kết chặt chẽ, đều gương mẫu trong mọi công tác; và mỗi đảng viên, mỗi đoàn viên gần gũi giúp đỡ bốn bạn ngoài Đảng, cùng nhau đẩy mạnh *thi đua yêu nước*, thì khó khăn gì cũng khắc phục được, nhiệm vụ gì cũng hoàn thành tốt.

Kết luận là cần phải ra sức củng cố các chi bộ, để tất cả các chi bộ trở nên thật sự hạt nhân lãnh đạo của Đảng ở mọi Bộ, mọi ngành, mọi nghề, mọi nơi.

Đảng bộ các cơ quan trung ương cần phải giúp đỡ và kết hợp chặt chẽ với Đảng bộ Hà-nội trong mọi công tác.

Mục đích của chủ nghĩa xã hội là gì ?

Nói một cách giản đơn và dễ hiểu là : *không ngừng nâng cao đời sống vật chất và tinh thần của nhân dân*, trước hết là nhân dân lao động.

Trong hoàn cảnh miền Bắc ta, để đạt mục đích đó, chúng ta cần phải chịu khó, chịu khổ, ra sức phấn đấu, thực hiện khẩu hiệu *cần kiệm xây dựng nước nhà*, xây dựng chủ nghĩa xã hội. Rồi chúng ta sẽ sung sướng.

Chủ nghĩa xã hội thắng lợi ở miền Bắc, tức là giúp sức cho đồng bào miền Nam đấu tranh, tức là đưa sự nghiệp hòa bình thống nhất nước nhà đến thắng lợi.

Thời đại chúng ta là thời đại xã hội chủ nghĩa ngày càng thắng lợi.

Nhân dân ta cần cù anh dũng, các nước anh em ra sức giúp ta. Toàn Đảng, toàn dân ta đều ra sức phấn đấu, chúng ta nhất định thắng lợi.

Đảng bộ thủ đô và đồng bào, trước hết là công nhân thủ đô, phải gương mẫu, làm đầu tàu, để đưa toàn miền Bắc giành lấy thắng lợi.

Chúc Đại hội thành công.

Nói ngày 1 tháng 2 năm 1961.

In trên báo *Nhân dân*, số 2511,

ngày 2 tháng 2 năm 1961.

Theo đúng bài in trên

báo *Nhân dân*.

BÀI NÓI CHUYỆN TẠI ĐẠI HỘI CÔNG ĐOÀN TOÀN QUỐC LẦN THỨ II

Thưa Đại hội,

Tôi xin thay mặt Đảng và Chính phủ nhiệt liệt hoan nghênh Đoàn đại biểu Liên hiệp công đoàn thế giới và tổ chức công đoàn các nước anh em và các nước bạn. Tôi trân trọng cảm ơn các đồng chí đã mang đến cho chúng tôi tình đoàn kết vô sản quốc tế. Tôi mong rằng các đồng chí chẳng những khen ngợi những ưu điểm, mà cũng thật thà phê bình những khuyết điểm của chúng tôi, để chúng tôi tiến bộ nhiều hơn nữa.

Tôi thân ái chào mừng các đại biểu của Đại hội, và nhờ các đại biểu chuyển lời thân ái khuyến khích và thăm hỏi của Đảng, của Chính phủ và của tôi đến tất cả anh em, chị em lao động chân tay và lao động trí óc.

Tôi cũng cùng tất cả anh em đại biểu gửi lời chào thân ái đến đồng bào lao động miền Nam, và chúc đồng bào đấu tranh thắng lợi.

Thưa các đồng chí,

Mục đích của Đại hội này là bàn bạc và thông qua những biện pháp tốt nhất để thực hiện tốt những

đường lối, chính sách mà Đại hội lần thứ III của Đảng ta đã vạch ra về công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc, làm cơ sở vững mạnh cho cuộc đấu tranh thực hiện hòa bình thống nhất nước nhà.

Trong báo cáo của đồng chí Duàn, đồng chí Nghị và đồng chí Việt đã nêu rõ ràng, đầy đủ các vấn đề quan trọng. Hôm nay, tôi xin chỉ tóm tắt nêu một vấn đề, là vấn đề *làm người chủ nước nhà*.

Suốt bao năm trường, Đảng ta cùng quân và dân ta đã anh dũng hy sinh chiến đấu, đánh đổ thực dân, phong kiến, để giành lại cho nhân dân lao động *cái quyền làm chủ nước nhà*. Vậy ngày nay tất cả những người lao động — lao động chân tay và lao động trí óc — đều phải nhận thật rõ : *mình là người chủ nước nhà*.

Đã có quyền hạn làm chủ, thì phải làm *trọn nghĩa vụ của người chủ*. Nghĩa vụ đó là : *cần kiệm xây dựng nước nhà*, xây dựng chủ nghĩa xã hội, nhằm mục đích không ngừng nâng cao đời sống vật chất và văn hóa của nhân dân, trước hết là nhân dân lao động.

Muốn đạt mục đích ấy, thì phải thi đua sản xuất *nhiều, nhanh, tốt, rẻ* và thực hành *tiết kiệm*.

Thử hỏi chúng ta đã thực hiện đầy đủ nghĩa vụ đó chưa ? Chưa !

Công nhân và cán bộ ta có cố gắng, có thành tích. Nhưng phải cố gắng nhiều hơn nữa, mới thực hiện đầy đủ nghĩa vụ đó. Một thí dụ :

Với sự hy sinh đóng góp của nhân dân ta và sự hết lòng giúp đỡ của các nước anh em — trước hết là Liên-xô và Trung-quốc — hiện nay chúng ta đã có

172 xí nghiệp nhà nước (và khoảng 600 cơ sở công nghiệp địa phương). Nhưng ở các xí nghiệp nhà nước, chúng ta sử dụng máy móc chỉ đạt non 50% công suất. Như thế khác nào chỉ có 86 xí nghiệp hoạt động sản xuất, còn 86 xí nghiệp thì bị bỏ không ! Do đó mà *lãng phí* một cách vô cùng nghiêm trọng máy móc, thời gian, sức người, sức của.

Vì đâu mà có tình trạng nghiêm trọng ấy ? Vì một số khá đông cán bộ và công nhân chưa thật thấm nhuần tinh thần cần kiệm xây dựng chủ nghĩa xã hội, chưa làm tròn nghĩa vụ của người chủ xí nghiệp, người chủ nước nhà. Do đó mà tổ chức thiếu khoa học, kỷ luật lao động lỏng lẻo, kém ý thức bảo vệ an toàn lao động và bảo vệ của công, thiếu tinh thần trách nhiệm, v.v.. Đó là mấy khuyết điểm mà Công đoàn phải quyết tâm khắc phục cho kỳ được.

Phát minh, sáng kiến, cải tiến kỹ thuật cũng là một vấn đề quan trọng. Phải nhận rằng đại đa số công nhân ta đều cần cù, thông minh và có nhiều sáng kiến hay. Theo báo cáo thì trong năm 1958, công nhân có hơn 6 vạn sáng kiến. Chỉ trong tháng hai năm nay, công nhân nhiều xí nghiệp, như nhà máy Gia-lâm, nhà máy Trần-Hung-Đạo, v.v. có những sáng kiến tăng năng suất từ gấp đôi đến gấp 15 lần ; nhà máy cơ khí Duyên-hải (Hải-phòng) có những sáng kiến vượt 225 tiêu chuẩn tiên tiến, v.v..

Nếu Công đoàn biết khuyến khích, áp dụng, cải tiến và phổ biến rộng rãi những sáng kiến ấy, thì năng suất lao động sẽ nâng cao không ngừng.

Đề công nhân xóa bỏ hết tư tưởng « làm thuê » và thực hiện nhiệm vụ làm chủ xí nghiệp, chúng ta cần tiếp tục đẩy mạnh phong trào cải tiến quản lý xí

nghiệp. Công nhân phải thật sự tham gia quản lý, cán bộ phải thật sự tham gia lao động. Tất cả công nhân và cán bộ trong xí nghiệp đoàn kết thành một khối, thành người chủ tập thể thì khó khăn gì cũng khắc phục được, kế hoạch nào cũng hoàn thành tốt.

Mọi người thấm nhuần tinh thần làm chủ nước nhà, làm chủ xí nghiệp, thì phong trào *thi đua yêu nước* nhất định sẽ sôi nổi, bền bỉ, rộng khắp và thắng lợi to.

Khi công nhân và cán bộ đưa hết tinh thần và lực lượng để tăng gia sản xuất và thực hành tiết kiệm, để làm tròn nhiệm vụ của người chủ, thì Công đoàn cũng phải làm tròn nhiệm vụ của mình đối với họ. Cán bộ công đoàn phải thực hiện « bốn cùng » với công nhân. Công đoàn phải có biện pháp thiết thực để nâng cao trình độ văn hóa và kỹ thuật của công nhân, phải tùy khả năng cộng với cố gắng mà nâng cao đời sống vật chất của họ ; phải chú ý bảo vệ sức khỏe, bảo vệ an toàn lao động và tăng cường công tác vệ sinh.

Các nước anh em chẳng những giúp ta về máy móc, kỹ thuật và các thứ cần thiết khác, mà còn giúp ta nhiều về tinh thần, về tác phong. Một thí dụ : Sau những phá hoại khủng khiếp của hai cuộc chiến tranh thế giới và những năm nội chiến, dưới sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản, nhân dân lao động Liên-xô đã thất lưng buộc bụng gần 18 năm để xây dựng chủ nghĩa xã hội. Ngày nay, Liên-xô đang xây dựng

thắng lợi chủ nghĩa cộng sản, đã là một nước giàu mạnh vào bậc nhất thế giới, tuy vậy, nhân dân Liên-xô càng ra sức thi đua tăng gia sản xuất và thực hành tiết kiệm, hàng chục triệu người đang sôi nổi thi đua để giành danh hiệu vẻ vang là « đội lao động cộng sản chủ nghĩa ». Do đó mà kế hoạch to lớn 7 năm sẽ hoàn thành và hoàn thành vượt mức trước thời hạn từ một đến ba năm. Các nước khác trong phe xã hội chủ nghĩa đều học tập Liên-xô và có phong trào thi đua sôi nổi.

Chúng ta phải có quyết tâm noi gương và học tập Liên-xô và các nước anh em khác trong công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội.

Liên-xô, Trung-quốc và các nước anh em lại phái các đồng chí chuyên gia sang giúp ta. Chúng ta phải đoàn kết chặt chẽ với các đồng chí chuyên gia, học tập tác phong và kinh nghiệm của các đồng chí đó.

Các đồng chí,

Nhân dân lao động ta sẵn có truyền thống cực kỳ anh hùng, đã làm cách mạng thành công, kháng chiến thắng lợi. Hiện nay, chúng ta đang làm cách mạng xã hội chủ nghĩa, một cuộc cách mạng tuy trường kỳ gian khổ, song nhất định thắng lợi, chỉ phải đổ mồ hôi mà không đổ máu¹⁾, một cuộc cách mạng nhằm đánh thắng lạc hậu và bần cùng, để xây dựng hạnh phúc muôn đời cho nhân dân ta, cho con cháu ta. Tôi tin chắc rằng, dưới sự lãnh đạo đúng đắn của

1) Hồ Chủ tịch nói câu này trong điều kiện cách mạng xã hội chủ nghĩa ở Việt-nam, lực lượng cách mạng mạnh hơn hẳn lực lượng phản cách mạng; giai cấp đối kháng không thể vũ trang chống lại cách mạng và buộc phải đi theo con đường cải tạo hòa bình mà Đảng ta đã vạch ra

Đảng và sự hướng dẫn tận tụy của Công đoàn, nhân dân lao động ta sẽ ra sức phát huy truyền thống anh hùng của mình và sẽ giành được thắng lợi to lớn.

Trong cuộc cách mạng này, Công đoàn có một nhiệm vụ rất nặng nề nhưng rất vẻ vang. Cán bộ, đảng viên và đoàn viên thanh niên, các anh hùng và chiến sĩ lao động phải gương mẫu, phải làm đầu tàu trong mọi công việc, để đưa công nhân ta từ thắng lợi này đến thắng lợi khác.

Các đồng chí,

Bản Tuyên ngôn lịch sử của 81 đảng Mác — Lê-nin tại Hội nghị Mát-xcơ-va đã nêu rõ : Chế độ tư bản đế quốc ngày càng suy đồi, chủ nghĩa xã hội ngày càng lớn mạnh. Cùng giai cấp công nhân thế giới, chúng ta mạnh bạo giương cao ngọn cờ chủ nghĩa Mác — Lê-nin, đoàn kết chặt chẽ giữa các nước anh em trong phe xã hội chủ nghĩa mà trung tâm là Liên-xô vĩ đại, chúng ta nhất định thắng lợi trong sự nghiệp xây dựng một nước Việt-nam hòa bình, thống nhất, độc lập, dân chủ và giàu mạnh.

Chúc Đại hội thành công tốt đẹp.

Nói ngày 27 tháng 2 năm 1961.

In trên báo *Nhân dân*, số 2536,

ngày 28 tháng 2 năm 1961.

Theo đúng bài in trên

báo *Nhân dân*.

XÂY DỰNG NHỮNG CON NGƯỜI CỦA CHỦ NGHĨA XÃ HỘI¹

Các đồng chí,

Toàn Đảng ta sắp làm một cuộc chỉnh huấn để nâng cao sức chiến đấu mới, tiến lên giành những thắng lợi mới, trong thời kỳ phát triển mới của cách mạng.

Nhân dịp này, tôi xin góp một vài ý kiến :

VÌ SAO CẦN CHỈNH HUẤN ?

30 năm qua, dưới sự lãnh đạo của Đảng, nhân dân ta đã đấu tranh cực kỳ gian khổ, anh dũng, và đã giành được thắng lợi to lớn. Ngày nay, cách mạng xã hội chủ nghĩa ở miền Bắc đã giành được những thắng lợi có ý nghĩa quyết định. Công cuộc cải tạo xã hội chủ nghĩa đã căn bản hoàn thành. Chế độ người bóc lột người căn bản đã bị xóa bỏ. Nhân dân lao động đã trở thành người chủ xã hội, người chủ Nhà nước.

Với thắng lợi ấy, chúng ta đã có thể đưa miền Bắc tiến nhanh, tiến mạnh, tiến vững chắc lên chủ nghĩa xã hội, làm cho nước ta có một nền công nghiệp hiện đại, nông nghiệp hiện đại, có một nền

Hồ Chủ tịch chụp ảnh với đại biểu phụ nữ các dân tộc ít người
trên toàn miền Bắc, tháng 3 năm 1961.

văn hóa và khoa học tiên tiến. Miền Bắc ta giàu mạnh là cơ sở vững chắc cho cuộc đấu tranh để hòa bình thống nhất nước nhà.

Chúng ta đã đánh thắng chế độ thực dân và phong kiến. Nhiệm vụ chủ yếu của chúng ta ngày nay là đánh thắng lạc hậu và nghèo nàn, xây dựng chủ nghĩa xã hội, làm cho nhân dân ta có một đời sống thật sung sướng, tốt đẹp. Công cuộc ấy rất vĩ đại và cũng rất khó khăn. Nhưng toàn Đảng, toàn dân ta quyết tâm làm thì nhất định làm được.

Muốn xây dựng chủ nghĩa xã hội, trước hết cần có những con người xã hội chủ nghĩa.

Đợt chỉnh huấn này là một cuộc vận động lớn về tư tưởng trong Đảng và trong nhân dân lao động, nhằm xây dựng những con người của chủ nghĩa xã hội, có tư tưởng và tác phong xã hội chủ nghĩa.

THẾ NÀO LÀ TƯ TƯỞNG VÀ TÁC PHONG XÃ HỘI CHỦ NGHĨA?

— Có ý thức làm chủ Nhà nước, tinh thần tập thể xã hội chủ nghĩa và tư tưởng « mình vì mọi người, mọi người vì mình ».

Nhà nước ta ngày nay là của tất cả những người lao động. Vậy công nhân, nông dân, trí thức cách mạng cần nhận rõ rằng: hiện nay nhân dân lao động ta là những người làm chủ nước ta, chứ không phải là những người làm thuê cho giai cấp bóc lột như thời cũ nữa. Chúng ta có quyền và có đủ điều kiện để tự tay mình xây dựng đời sống tự do, hạnh phúc cho mình. Nhân dân lao động là những người chủ tập thể của tất cả những của cải vật chất và văn

hóa, đều bình đẳng về quyền lợi và nghĩa vụ. Bởi vậy mọi người đều phải thấm nhuần sâu sắc tư tưởng « mình vì mọi người, mọi người vì mình ».

Chủ nghĩa cá nhân, lợi mình hại người, tự do vô tổ chức, vô kỷ luật và những tính xấu khác là kẻ địch nguy hiểm của chủ nghĩa xã hội.

Đã là người chủ Nhà nước thì phải chăm lo việc nước như chăm lo việc nhà. Người công nhân phải yêu quý máy móc như yêu quý con mình, người nông dân phải yêu quý trâu bò của hợp tác xã như bạn thân của mình. Mọi người phải biết giữ gìn của công, phải chăm lo việc tập thể như chăm lo việc gia đình.

Đã là người chủ thì phải biết tự mình lo toan, gánh vác, không ỷ lại, không ngồi chờ. Mỗi người phải ra sức góp công, góp của để xây dựng nước nhà. Chớ nên « ăn cỗ đi trước, lội nước đi sau ». Ai cũng phải là một chiến sĩ dũng cảm phấn đấu xây dựng chủ nghĩa xã hội.

Cán bộ và đảng viên càng phải nâng cao tinh thần phụ trách trước Đảng và trước quần chúng, hết lòng hết sức phục vụ nhân dân, phải yêu kính nhân dân. Phải thật sự tôn trọng quyền làm chủ của nhân dân. Tuyệt đối không được lên mặt « quan cách mạng » ra lệnh ra oai. Phải nắm vững quan điểm giai cấp, đi đúng đường lối quần chúng, thành tâm học hỏi quần chúng, kiên quyết dựa vào quần chúng, giáo dục và phát động quần chúng tiến hành mọi chủ trương, chính sách của Đảng và của Nhà nước. Phải thật thà, ngay thẳng ; không được giấu dốt, giấu khuyết điểm, sai lầm. Phải khiêm tốn, gần gũi quần chúng, không được kiêu ngạo ; phải thực sự cầu thị, không được

chủ quan. Phải luôn luôn chăm lo đến đời sống của quần chúng. Phải « *chỉ công vô tư* » và có tinh thần « *lo trước thiên hạ, vui sau thiên hạ* ». Đó là đạo đức của người cộng sản.

Sức mạnh vô địch của Đảng là ở *tinh thần kỷ luật tự giác, ý thức tổ chức* nghiêm chỉnh của cán bộ và đảng viên.

Chúng ta phải làm đúng lời dạy của Lê-nin vĩ đại : giữ gìn sự thống nhất của Đảng như con người của mắt. Phải hết lòng tôn trọng tập thể, phát huy dân chủ nội bộ ; tuyệt đối không được độc đoán cá nhân, tự đặt mình cao hơn tổ chức, tự cho phép mình đứng ngoài kỷ luật. Càng có công lao, càng phải khiêm tốn. Chớ vì có ít nhiều công lao mà sinh bệnh công thần, kèn cựa, địa vị. Phải nhớ rằng : mọi thành công là do sức phấn đấu, hy sinh của toàn Đảng, toàn dân, không phải của một cá nhân anh hùng nào. Đối với Đảng, đối với nhân dân, chúng ta có một nghĩa vụ vẻ vang là : suốt đời làm người con trung thành của Đảng, người đầy tớ tận tụy của nhân dân.

Trái lại, đối với kẻ địch, người cộng sản phải luôn luôn tỉnh táo, giữ vững lập trường, quyết không được vì hoàn cảnh hòa bình mà mất cảnh giác. Phải luôn luôn sẵn sàng đập tan mọi âm mưu độc ác của kẻ địch, bảo vệ những thành quả của cách mạng, bảo vệ lao động hòa bình của nhân dân. Muốn đánh thắng kẻ địch bên ngoài, thì trước hết phải đánh thắng kẻ địch bên trong là *chủ nghĩa cá nhân*.

— *Tất cả phục vụ sản xuất.*

Nhiệm vụ quan trọng bậc nhất của chúng ta hiện nay là phát triển sản xuất, để nâng cao đời sống vật chất và văn hóa của nhân dân. Muốn có chủ nghĩa

xã hội thì không có cách nào khác là phải dốc lực lượng của mọi người ra để sản xuất. Sản xuất là mặt trận chính của chúng ta hiện nay ở miền Bắc. Trong kháng chiến, Đảng ta nêu khẩu hiệu: *Tất cả cho tiền tuyến!* thì ngày nay, khẩu hiệu của chúng ta là: *Tất cả phục vụ sản xuất!* Tất cả chúng ta, bất kỳ ở cấp nào, ngành nào, đều phải góp sức làm cho sản xuất phát triển. Chúng ta phải phấn đấu cho *nông nghiệp* phát triển toàn diện, mạnh mẽ và vững chắc, trước hết bảo đảm cho lương thực được dồi dào. Chúng ta phải phấn đấu cho nền *công nghiệp* mau lớn mạnh, cho công nghiệp hóa xã hội chủ nghĩa thành công như đã đề ra trong Nghị quyết Đại hội lần thứ III của Đảng.

Mỗi người công nhân, nông dân, trí thức, cán bộ, viên chức đều phải hiểu rõ *nghĩa vụ vẻ vang* của mình là phục vụ sản xuất.

Phải lấy kết quả thiết thực đã góp sức bao nhiêu cho sản xuất và lãnh đạo sản xuất mà đo ý chí cách mạng của mình. Hãy kiên quyết chống bệnh nói suông, thói phô trương hình thức, lối làm việc không nhằm mục đích nâng cao sản xuất.

Muốn phát triển sức sản xuất thì trước hết phải *nâng cao năng suất lao động* và muốn nâng cao năng suất lao động thì phải tổ chức lao động cho tốt.

Chúng ta phải phấn đấu đề củng cố và phát triển các hợp tác xã nông nghiệp; phải tiếp tục cải tiến quản lý các xí nghiệp, và không ngừng cải tiến kỹ thuật trong tất cả các ngành kinh tế. Phải sử dụng hợp lý sức lao động. Phải cố gắng học tập dùng kỹ thuật mới, xây dựng cơ sở kỹ thuật mới, kiên quyết từ bỏ lối làm ăn lạc hậu. Những

việc đó không phải ngày một ngày hai mà xong, nhưng có quyết tâm, có tổ chức, thì nhất định làm được.

Vấn đề có ý nghĩa quyết định là cán bộ và đảng viên hiểu rõ yêu cầu mới của cách mạng là phát triển sản xuất, hiểu rõ nâng cao năng suất lao động là nguồn của cải to lớn nhất. Do đó, cần phải thiết thực tổ chức bộ máy sản xuất mới, tích cực học tập quản lý kinh tế, cải tiến kỹ thuật. Ngày nay, Đảng yêu cầu cán bộ và đảng viên chẳng những *thạo về chính trị*, mà còn *phải giỏi về chuyên môn*; không thể lãnh đạo chung chung. Lại phải biết đoàn kết với những người ngoài Đảng, phải biết *dựa vào quần chúng* phát huy sức sáng tạo của quần chúng lao động, học tập kinh nghiệm của quần chúng, phải tạo mọi điều kiện cho nhân dân lao động có thể nắm được những hiểu biết khoa học, kỹ thuật; ra sức đào tạo thật nhiều cán bộ kỹ thuật, cán bộ quản lý cần thiết cho sản xuất phát triển. Chỉ có như thế, chúng ta mới xây dựng thắng lợi chủ nghĩa xã hội.

— Cần kiệm xây dựng nước nhà.

Nước ta còn nghèo. Muốn sung sướng thì phải có tinh thần tự lực cánh sinh, cần cù lao động. Phải cố gắng sản xuất. Lao động là *nghĩa vụ thiêng liêng*, là *nguồn sống, nguồn hạnh phúc của chúng ta*. Trong xã hội ta, không có nghề nào thấp kém, chỉ những kẻ lười biếng, ỷ lại mới đáng xấu hổ. Người nấu bếp, người quét rác cũng như thầy giáo, kỹ sư, nếu làm tròn trách nhiệm thì đều vẻ vang như nhau. Ai sợ khó, sợ khổ, muốn « *ngồi mát, ăn bát vàng* », người đó mới là kém vì không phải là người xã hội chủ nghĩa.

Mỗi người phải tự giác giữ vững kỷ luật lao động.

Thanh niên càng phải xung phong hăng hái thực hiện khẩu hiệu : « Đâu cần thanh niên có, đâu khó thanh niên làm ».

Mỗi thứ của cải chúng ta làm ra phải tốn bao nhiêu mồ hôi và sức lao động. Chúng ta chỉ có thể xây dựng chủ nghĩa xã hội bằng cách *tăng gia sản xuất và thực hành tiết kiệm*. Sản xuất mà không tiết kiệm thì khác nào gió vào nhà trống. Cho nên phải biết giữ gìn của công. *Tham ô, lãng phí* tài sản của Nhà nước, của tập thể, của nhân dân là hành động trộm cắp, mà ai cũng phải thù ghét, phải trừ bỏ. Phải biết quý trọng sức người là vốn quý nhất của ta. Chúng ta cần hết lòng chăm sóc sức khỏe và sử dụng thật hợp lý sức lao động của nhân dân ta.

Cán bộ và đảng viên càng phải nâng cao tinh thần phụ trách, nêu gương « *cần, kiệm, liêm, chính* », không xâm phạm một đồng xu, hạt thóc của Nhà nước, của nhân dân ; phải chống bệnh quan liêu, mệnh lệnh là nguồn gốc sinh ra *tham ô, lãng phí*. Trong mọi công việc, phải tính toán, cân nhắc cẩn thận. « *Thì giờ là vàng bạc* ». Phải kiên quyết chống thói hội họp lu bù, mất thì giờ, hại sức khỏe mà không kết quả thiết thực.

— *Tiến nhanh, tiến mạnh, tiến vững chắc lên chủ nghĩa xã hội.*

Tiến nhanh, tiến mạnh là quy luật của chủ nghĩa xã hội. Muốn sản xuất được nhiều, nhanh, tốt, rẻ, thì phải có nhiệt tình cách mạng. Nhưng lại còn phải hiểu biết và nắm vững khoa học.

Mỗi người lao động cần có tinh thần dám nghĩ, dám làm, vươn lên hàng đầu, thành người lao động

tiên tiến. Công nhân, nông dân ta và người lao động trí óc cần tin rằng chúng ta có đầy đủ sức mạnh, can đảm và thông minh để xây dựng cuộc đời mới của mình. Chỉ cần chúng ta có đầy đủ ý thức làm chủ, tinh thần tập thể, kỷ luật và ra sức học tập, nâng cao trình độ văn hóa, kỹ thuật, có tinh thần sáng tạo, tìm tòi cái mới, học tập cái mới, ủng hộ cái mới, thực hiện cái mới thì việc gì chúng ta cũng làm được.

Cán bộ và đảng viên lại càng phải có tinh thần ấy, phải gạt bỏ những thái độ sai lầm như: thỏa mãn với thành tích bước đầu, bảo thủ, tự mãn với những kinh nghiệm đã có, có ít nhiều tri thức thì kiêu căng, coi khinh quần chúng, hoài nghi những sáng kiến bình thường của quần chúng; lười biếng, không tích cực học tập cái mới, v.v..

Nhân dân lao động ta rất giàu kinh nghiệm và tính sáng tạo, đất nước ta có rất nhiều cửa cải. Với quyết tâm của ta, với sự giúp đỡ của các nước anh em, nhất định chúng ta hoàn toàn có thể làm cho nước ta giàu mạnh. dân ta sung sướng, theo kịp các nước anh em.

Hãy tiến lên, tiến nhanh, tiến mạnh, tiến vững chắc lên chủ nghĩa xã hội! Tiến nhanh, tiến mạnh, không phải là phiêu lưu, làm ẩu. Phải thiết thực đi từng bước, phải *tiến vững chắc*. Phải nắm vững *quy luật* phát triển của cách mạng, phải tính toán cẩn thận những *điều kiện cụ thể*, những *biện pháp cụ thể*. Kế hoạch phải chắc chắn, cân đối. Chớ đem chủ quan của mình thay cho điều kiện thực tế. Phải *chống bệnh chủ quan, tác phong quan liêu, đại khái*. Phải *xây dựng tác phong điều tra, nghiên cứu* trong mọi

công tác cũng như trong khi định ra mọi chính sách của Đảng và của Nhà nước.

Các đồng chí,

Những tư tưởng, tác phong mới mà Đảng ta yêu cầu mỗi cán bộ, mỗi đảng viên và mỗi người lao động cần phải bồi dưỡng cho mình, tóm lại là :

— Ý thức làm chủ và tinh thần tập thể xã hội chủ nghĩa,

— Quan điểm « tất cả phục vụ sản xuất »,

— Ý thức cần kiệm xây dựng nước nhà,

— Tinh thần tiến nhanh, tiến mạnh, tiến vững chắc lên chủ nghĩa xã hội.

Trái lại, những tư tưởng, tác phong xấu cần chống lại là :

— Chủ nghĩa cá nhân,

— Quan liêu, mệnh lệnh,

— Tham ô, lãng phí,

— Bảo thủ, rụt rè.

Đó là một cuộc vận động, giáo dục tư tưởng có ý nghĩa rất to lớn đối với sự nghiệp cách mạng của chúng ta ngày nay.

Chúng ta sẽ đem hết tinh thần phụ trách trước Đảng, trước nhân dân mà tiến hành chỉnh huấn cho thật tốt.

Cán bộ các cấp lãnh đạo, cán bộ các ngành cần phải làm gương mẫu.

Mỗi người phải cố gắng bản thân, đồng thời dựa vào sự giúp đỡ của tập thể thật thà tự phê bình và thành khẩn phê bình để thấy rõ cái hay và cái dở, để sửa chữa khuyết điểm, phát triển ưu điểm.

Chúng ta phải làm cho mỗi cán bộ, đảng viên đều tiến bộ, phấn khởi.

Làm cho toàn thể nhân dân lao động ta càng hăng hái tiến lên xây dựng thành công chủ nghĩa xã hội và củng cố miền Bắc thành cơ sở vững mạnh cho cuộc đấu tranh thực hiện hòa bình thống nhất nước nhà.

Các đồng chí,

Nghị quyết của Đại hội lần thứ III của Đảng là như ánh mặt trời soi sáng con đường tiến lên chủ nghĩa xã hội. Năm nay là như mùa xuân của kế hoạch 5 năm đầu của chúng ta.

Chúng ta hãy phấn khởi như mùa xuân; với nhiệt tình như ánh nắng, vui vẻ tiến lên, quyết làm cho cuộc chinh huấn này đại thắng lợi.

Nói vào tháng 3 năm 1961.
In trong tạp chí *Học tập*, số
tháng 4 năm 1961.

Theo đúng bài in trong
tạp chí *Học tập*.

BÀI NÓI CHUYỆN TẠI ĐẠI HỘI LẦN THỨ III CỦA ĐOÀN THANH NIÊN LAO ĐÔNG VIỆT-NAM

Các đồng chí yêu quý,

Bác thân ái chào mừng các đoàn đại biểu anh em, chào mừng các đại biểu của Đại hội, chào mừng các cháu thanh niên cả nước, nhất là các cháu thanh niên miền Nam đang cùng đồng bào đấu tranh anh dũng chống chế độ Mỹ — Diệm để giành lại tự do dân chủ và thống nhất nước nhà.

Bao giờ Nam-Bắc sum họp một nhà, thì Bác có thể tự hào rằng, mình là một trong những người vui sướng nhất trên thế giới, vì lý do sau đây: Từ năm 1925, ngay khi mới thành lập, Hội thanh niên cách mạng đồng chí đã lo đặt viên đá đầu tiên để chuẩn bị cho tổ chức thanh niên sau này. Lúc đó, Hội bắt đầu nuôi dạy 10 thiếu niên Việt-nam. Những cháu này dần dần được Đoàn thanh niên Cộng sản Quảng-châu nhận vào Đoàn và giáo dục thêm.

Đến năm 1927, Quốc dân đảng Trung-hoa phản bội cách mạng. Đảng Cộng sản và Đoàn thanh niên Cộng sản Trung-quốc phải đi vào bí mật. Hội thanh niên cách mạng đồng chí cũng thế. Một số cháu thanh

niên Việt-nam cũng bị phân hóa, và cuối cùng chỉ còn lại một Lý-Tử-Trọng là người thanh niên cộng sản Việt-nam đã anh dũng hy sinh cho cách mạng.

Từ chỗ chỉ có một Lý-Tử-Trọng đến ngày nay chúng ta có 78 vạn đoàn viên Đoàn thanh niên Lao động hăng hái ra sức giúp Đảng xây dựng chủ nghĩa xã hội và đấu tranh thống nhất Tổ quốc. Tiến bộ đó làm cho Bác rất vui sướng và trẻ lại. Nó làm cho lòng Bác phơi phới như hoa nở trong mùa xuân.

Hơn nữa, bên cạnh 36 triệu đồng chí trong 87 Đảng anh em, lại có hàng chục triệu thanh niên cộng sản đoàn kết nhất trí và hăng hái đấu tranh. Thế là thanh niên Việt-nam ta có hàng chục triệu anh em thân thiết, và Bác cũng tự hào là mình có hàng chục triệu cháu thanh niên cộng sản khắp năm châu.

Với lực lượng mạnh mẽ và ngày càng mạnh mẽ của các đảng Mác — Lê-nin và các Đoàn thanh niên cộng sản, chắc chắn rằng chủ nghĩa xã hội sẽ thắng lợi khắp cả thế giới, như đã ghi trong lời Tuyên bố của Hội nghị Một-scu cuối năm 1960.

Nhà thơ Pháp, đồng chí Vai-ăng Cu-tuy-ri-ê viết :
« Chủ nghĩa cộng sản là mùa xuân của loài người »

Nhà thơ Xô-viết, đồng chí Mai-a-cốp-xki viết :
« Chủ nghĩa cộng sản là tuổi trẻ của thế giới do những người trẻ tuổi xây dựng nên ».

Bác thì nói một cách mộc mạc : Thanh niên Việt-nam, thanh niên thế giới ! Hãy hăng hái tiến lên xây dựng chủ nghĩa xã hội, xây dựng chủ nghĩa cộng sản !

Bây giờ Bác góp vài ý kiến để giúp Đại hội bàn bạc

— Ở các xí nghiệp và nông thôn, trong quân đội, cơ quan và trường học, thanh niên ta đều tin tưởng vào Đảng, đều cố gắng nhiều và có thành tích khá trong mọi ngành hoạt động. Đó là ưu điểm đáng khen.

Hiện nay, *nhiệm vụ* của thanh niên là ra sức giúp Đảng xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc, làm nền tảng vững mạnh cho công cuộc đấu tranh thực hiện hòa bình thống nhất nước nhà; trước mắt là phải hoàn thành và hoàn thành vượt mức kế hoạch năm nay, làm đà tốt cho cả kế hoạch 5 năm lần thứ nhất của chúng ta.

Muốn làm tròn nhiệm vụ vẻ vang ấy, thanh niên ta cần phải thấm nhuần *tinh thần làm chủ nước nhà* và phải *trau dồi đạo đức của người cách mạng*.

Đạo đức cách mạng là bất kỳ ở cương vị nào, bất kỳ làm công việc gì, đều không sợ khó, không sợ khổ, đều một lòng, một dạ phục vụ lợi ích chung của giai cấp, của nhân dân, đều nhằm mục đích xây dựng chủ nghĩa xã hội.

Đạo đức cách mạng là đạo đức tập thể, nó phải đánh thắng và tiêu diệt chủ nghĩa cá nhân.

Chủ nghĩa cá nhân là việc gì cũng chỉ lo cho lợi ích riêng của mình, không quan tâm đến lợi ích chung của tập thể. « Miễn là mình béo, mặc thiên hạ gầy ». Nó là mẹ đẻ ra tất cả mọi tính hư nết xấu như: lười biếng suy bì, kiêu căng, kèn cựa, nhút nhát, lãng phí, tham ô, v.v.. Nó là kẻ thù hung ác của đạo đức cách mạng, của chủ nghĩa xã hội.

— Thanh niên ta phải cố gắng học. Do hoàn cảnh trong xã hội cũ hạn chế mà số đông thanh niên công nông ta ít được học. Muốn xây dựng chủ nghĩa xã

hội thì nhất định phải có học thức. Cần phải học văn hóa, chính trị, kỹ thuật. Cần phải học lý luận Mác — Lê-nin kết hợp với đấu tranh và công tác hàng ngày. Cần phải học kinh nghiệm tốt của các đoàn thanh niên bạn. Học đi đôi với hành. Lê-nin có nói: « Không học thì không thể trở thành người cộng sản ».

— Cần phải làm đầu tàu, làm gương mẫu trong phong trào thi đua yêu nước. Phải thực hiện khẩu hiệu « Đầu Đảng cần thì thanh niên có, việc gì khó thì thanh niên làm ».

— Đoàn thanh niên Lao động cần phải phụ trách :

+ Việc tổ chức và giáo dục cho tốt các cháu *nhì* đồng chuẩn bị cho các cháu ấy mai sau trở nên những đoàn viên tốt.

+ Việc đẩy mạnh phong trào đời sống mới một cách thiết thực và liên tục, từ việc nhỏ đến việc to.

+ Việc tuyên truyền sâu rộng và chấp hành nghiêm chỉnh *luật hôn nhân và gia đình*.

Sau đây là mấy điều cần phải chú ý :

— Thanh niên có nhiều sáng kiến hay, gây những phong trào có ích và lúc đầu rất sôi nổi. Như thế là tốt. Nhưng *phong trào cần phải liên tục* và có nội dung thiết thực. Không nên chỉ có hình thức, càng không nên « đầu voi đuôi chuột ».

— Trong sản xuất, thanh niên đều hăng hái. Nhưng chưa biết nắm chặt lấy *chỉ tiêu kế hoạch* mà phấn đấu để hoàn thành và hoàn thành vượt mức.

— Một số khá đông thanh niên chưa hiểu thấu rằng tất cả lao động có ích cho xã hội đều là vẻ vang, vì vậy họ chưa thiết tha yêu nghề, thường « đứng núi này, trông núi nọ ». Nhiều thanh niên nông thôn chưa hiểu rằng nông nghiệp là cực kỳ quan trọng

cho quốc kế dân sinh, vì vậy mà họ chưa thật thích thú với sản xuất nông nghiệp. Thanh niên ta cần phải hiểu rằng : bất kỳ công việc gì, mà ra sức khắc phục khó khăn, hoàn thành tốt nhiệm vụ, đều là vẻ vang, đều là anh hùng.

Vài ý kiến về lãnh đạo :

— Cán bộ lãnh đạo cần phải chống bệnh quan liêu, chống cách lãnh đạo chung chung. Cần phải đi sâu đi sát, điều tra nghiên cứu. Cần phải khuyến khích, thu góp, bổ sung và phổ biến rộng rãi những sáng kiến hay, những kinh nghiệm tốt của quần chúng.

Cần phải lãnh đạo toàn diện và cụ thể.

— Trong thời kỳ kháng chiến, mặt trận chính của chúng ta là đánh giặc thực dân. Ngày nay, *kinh tế* là mặt trận chính của chúng ta. Vì vậy, cán bộ lãnh đạo cần phải biết kinh tế, biết kỹ thuật. Chưa biết thì phải cố gắng học cho biết.

— Cần phải đi sâu vào đời sống, hiểu rõ tâm lý của các lớp thanh niên và giúp đỡ họ giải quyết các vấn đề một cách thiết thực.

Vấn đề phát triển Đoàn.

Miền Bắc nước ta có độ non 4 triệu thanh niên. Hiện nay số đoàn viên chỉ chiếm độ 1 phần 4 tổng số đó. Thế nghĩa là Đoàn có thể và nên phát triển mạnh hơn nữa. Phong trào thi đua yêu nước làm nẩy nở ra nhiều thanh niên tích cực và tiên tiến ở các ngành, các nghề. Đó là điều kiện thuận lợi giúp cho Đoàn phát triển mạnh mẽ và vững chắc.

Thưa Đại hội,

Chúng ta ở trong giai đoạn lịch sử cực kỳ vĩ đại : Chế độ tư bản đế quốc ngày càng suy sụp xuống. Chế độ xã hội chủ nghĩa ngày càng mạnh mẽ lên. Từ

Cách mạng tháng Mười Nga thành công đến cuộc kháng chiến của Việt-nam thắng lợi, những trận đấu tranh cực kỳ gian khổ khó khăn, nhiều khi phải hy sinh xương máu, những người cách mạng lớp trước đã phụ trách và đã xây dựng nền tảng để cho thanh niên tiến lên. Ngày nay, thanh niên ta cũng phải ra sức phấn đấu, nhưng phấn đấu để xây dựng chủ nghĩa xã hội không phải hoạt động bí mật, càng không phải hy sinh xương máu, và phấn đấu với những điều kiện *khó khăn ít mà thuận lợi nhiều*. Nhất là miền Bắc nước ta. Nhân dân ta sẵn có truyền thống anh dũng và cần cù, chúng ta lại có các nước anh em — trước hết là Liên-xô và Trung-quốc — hết lòng giúp đỡ. Vậy, Đại hội này cần định một *chương trình hoạt động thật cụ thể và thiết thực* để làm cho thanh niên ta thấm nhuần sâu sắc tinh thần làm chủ nước nhà và đạo đức của thanh niên cách mạng, đưa tất cả trí tuệ và lực lượng của tuổi trẻ góp vào công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc và đấu tranh thực hiện thống nhất nước nhà.

Dưới sự lãnh đạo sáng suốt của Đảng, Bác tin chắc rằng thanh niên ta sẽ hoàn thành thắng lợi những nhiệm vụ rất vẻ vang của đạo quân xung phong tất thắng trong sự nghiệp xây dựng một nước Việt-nam hòa bình, thống nhất, độc lập, dân chủ và giàu mạnh.

Chúc Đại hội thành công tốt đẹp ! •

Nói ngày 24 tháng 3 năm 1961.

In trên báo *Nhân dân*, số 2561.

ngày 25 tháng 3 năm 1961.

Theo đúng bài in trên

báo *Nhân dân*.

**THƯ GỬI THIẾU NIÊN, NHI
ĐỒNG TOÀN QUỐC NHÂN
DỊP KỶ NIỆM 20 NĂM
NGÀY THÀNH LẬP ĐỘI
THIẾU NIÊN TIỀN PHONG**

Các cháu yêu quý,

15 tháng 5 năm 1961 là ngày kỷ niệm 20 tuổi của Đội thiếu niên tiên phong. Bác gửi các cháu lời chúc mừng thân ái nhất.

Trong thời kỳ qua, từ Bắc đến Nam, thiếu niên và nhi đồng đã hăng hái tham gia cách mạng và kháng chiến, có những thiếu niên và nhi đồng đã oanh liệt hy sinh cho Tổ quốc, như Kim-Đồng, Lê-Văn-Tám và nhiều cháu khác.

Từ ngày hòa bình trở lại, ở miền Bắc có Đảng lãnh đạo, có Đoàn giúp đỡ, các cháu đều chăm chỉ học hành, tham gia lao động, cháu nào cũng ngoan. Bác vui lòng khen ngợi các cháu.

Nhưng chúng ta phải luôn luôn nhớ đến thiếu niên và nhi đồng ở miền Nam ruột thịt, đang bị bọn Mỹ — Diệm áp bức đọa đày !

Đề ủng hộ đồng bào miền Nam (kể cả thiếu niên và nhi đồng) đấu tranh chống Mỹ — Diệm, đồng bào miền Bắc phải thi đua xây dựng chủ nghĩa xã hội,

làm cơ sở vững mạnh để thực hiện hòa bình thống nhất nước nhà.

Các cháu cũng tham gia đấu tranh, bằng cách thực hiện mấy điều sau đây :

- Yêu Tổ quốc, yêu đồng bào.
- Học tập tốt, lao động tốt.
- Đoàn kết tốt, kỷ luật tốt.
- Giữ gìn vệ sinh.
- Thật thà, dũng cảm.

Mai sau, các cháu sẽ là *người chủ* của nước nhà. Cho nên ngay từ rày, các cháu cần phải rèn luyện đạo đức cách mạng để chuẩn bị trở nên người công dân tốt, người cán bộ tốt của nước Việt-nam hòa bình, thống nhất, độc lập, dân chủ và giàu mạnh.

Bác gửi các cháu nhiều cái hôn !

BÁC HỒ

In trên báo *Nhân dân*, số 2610,
ngày 14 tháng 5 năm 1961.

Theo đúng bài in trên
báo *Nhân dân*.

BÀI NÓI TẠI HỘI NGHỊ LẦN THỨ 5 CỦA BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG⁶

Các đồng chí,

Chúng ta có thể nói : Hội nghị Trung ương lần này *kết quả tốt*. Kết quả tốt bởi vì có Đại hội lần thứ III của Đảng soi sáng, vì có đợt chỉnh huấn, vì thảo luận rộng rãi và chuyên đi sâu vào một vấn đề.

Chúng ta phải ra sức tiến nhanh, tiến mạnh, tiến vững chắc trong công cuộc phát triển nông nghiệp, vì :

— « Có thực mới vực được đạo », phải làm cho nhân dân ta ngày càng thêm ấm no.

— Nông nghiệp phải cung cấp đủ lương thực và nguyên liệu để phát triển công nghiệp, để bảo đảm công nghiệp hóa xã hội chủ nghĩa.

— Nông nghiệp tốt, công nghiệp tốt, thì xây dựng tốt chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc, làm cơ sở vững mạnh cho sự nghiệp đấu tranh thực hiện hòa bình thống nhất nước nhà.

Chúng ta nhất trí nhận rằng phong trào hợp tác xã nói chung là tốt. Đồng thời chúng ta cũng thấy nó còn có những *khuyết điểm* cần phải sửa chữa. Đó là những khuyết điểm trong lúc phát triển. Ví như một đứa con lớn quá nhanh, áo quần may tháng này thì tháng sau đã thấy chật. Khuyết điểm phổ biến nhất là nhiều ban quản trị còn yếu, vì cán bộ tiến không kịp với mức độ phát triển của hợp tác xã, ví như những tiểu đội trưởng mà phải chỉ huy những đại đội hoặc tiểu đoàn. Chúng ta cần phải giúp cán bộ tiến cho kịp với nhiệm vụ của họ.

Theo ý tôi, chúng ta nên nêu bật và nhấn mạnh mấy điểm sau đây :

— Tất cả đường lối, phương châm, chính sách... của Đảng đều chỉ *nhằm nâng cao đời sống của nhân dân* nói chung, của nông dân nói riêng. Muốn đạt mục đích đó thì nhất định phải củng cố và phát triển hợp tác xã cho thật tốt, phải *nâng cao không ngừng thu nhập của xã viên*.

Cần nêu bật và nhấn mạnh điều đó, vì hiện nay còn có người nghĩ rằng : Đảng khuyến khích tăng gia sản xuất cho nhiều để bán nhiều lương thực cho Nhà nước, chứ không phải vì lợi ích của nông dân.

— Cần phải ra sức *củng cố chi bộ ở nông thôn*. Chi bộ tốt thì ban quản trị mới tốt. Ban quản trị tốt thì xã viên mới đoàn kết và hăng hái sản xuất, hợp tác xã mới củng cố và phát triển tốt.

Đồng thời cần quy định rõ tư cách và quyền hạn của cán bộ quản trị. Thí dụ : Đại hội xã viên bầu ra cán bộ quản trị và có quyền cách chức cán bộ nào

bất lực; cán bộ quản trị phải chí công vô tư; tài chính phải công khai, v.v..

— Cần làm cho mỗi xã viên thấm nhuần *tinh thần làm chủ và tinh thần cần kiệm xây dựng hợp tác xã*.

— Cần phải tăng cường hơn nữa việc *kiểm tra đôn đốc*, để kịp thời phát hiện và phổ biến những kinh nghiệm tốt, và kịp thời uốn nắn những nhược điểm, những khuyết điểm của hợp tác xã.

— Trung ương đã nhất trí về đường lối, chính sách, chỉ tiêu, biện pháp... Chúng ta phải *biến sự nhất trí ấy thành quyết tâm*. Chúng ta phải truyền đạt sự nhất trí và quyết tâm của Trung ương đến tận mỗi cán bộ, mỗi xã viên, làm cho toàn Đảng, toàn dân biến Nghị quyết của Trung ương thành một cao trào *thi đua* tăng gia sản xuất và thực hành tiết kiệm để không ngừng nâng cao đời sống của nhân dân.

— Sau Hội nghị này, các Bộ và các ngành ở trung ương cần có kế hoạch sẵn sàng phục vụ sản xuất nông nghiệp một cách thiết thực. Cán bộ tỉnh và cán bộ huyện cần giải thích rõ ràng và rộng khắp Nghị quyết của Trung ương, làm cho mỗi cán bộ, mỗi xã viên vui vẻ và phấn khởi thi đua thực hiện Nghị quyết của Trung ương, trước mắt là tranh thủ một vụ mùa thắng lợi.

Đồng bào nông dân ta sẵn có truyền thống cần cù lao động và hăng hái phấn đấu. Khi đã thấm nhuần tinh thần của Nghị quyết của Hội nghị Trung ương, chắc nông dân ta sẽ rất phấn khởi và sẽ có một chuyển biến to lớn trong sản xuất nông nghiệp.

Nhân dịp này, tôi thay mặt Trung ương khen ngợi hợp tác xã Đại-phong và phong trào thi đua với Đại-phong, và nhắc nhở cán bộ cùng xã viên chớ tự mãn với thành tích, mà phải cố gắng để tiến bộ nhiều hơn nữa.

Nói vào tháng 7 năm 1961.
In trên báo *Nhân dân*, số 2708,
ngày 20 tháng 8 năm 1961.

Theo đúng bài in trên
báo *Nhân dân*.

BÀI NÓI CHUYỆN VỚI ĐỒNG BÀO VÀ CÁN BỘ XÃ ĐẠI-NGHĨA (HÀ-ĐÔNG)

Các cô, các chú,

Hôm nay, Bác, đồng chí Nguyễn-Chí-Thanh và đồng chí Trần-Quang-Huy thay mặt Trung ương Đảng đến thăm cán bộ và đồng bào xã Đại-nghĩa. Bác sẽ nói chuyện về nông nghiệp nói chung, và về Nghị quyết Hội nghị lần thứ V của Trung ương Đảng bàn vấn đề phát triển nông nghiệp trong kế hoạch 5 năm lần thứ nhất (1961-1965). Trong lúc Bác nói, nếu có chỗ nào chưa hiểu thì các cô, các chú hỏi thêm.

Xã Đại-nghĩa thuộc huyện Mỹ-đức. Cái tên rất đẹp. Các cô, các chú phải phát triển kinh tế, phát triển văn hóa, làm sao cho xứng với cái tên đó.

Theo báo cáo thì trong thời gian qua, xã Đại-nghĩa có nhiều tiến bộ.

Ba năm rưỡi trước đây, xã Đại-nghĩa chỉ mới có tổ đổi công. Từ những tổ đổi công đã tiến lên có chín hợp tác xã nhỏ, và bây giờ thì thành ba hợp tác xã lớn quy mô toàn thôn, mỗi hợp tác xã có trên dưới 200 hộ.

Trước đây, diện tích trồng trọt tính theo đầu người ở xã Đại-nghĩa là hơn 3 sào. Do có tổ chức hợp tác xã mà mở rộng được diện tích, mỗi đầu người bây giờ bình quân có 7 sào trồng trọt.

Thời thực dân Pháp, đại đa số đồng bào xã nhà vì không có ruộng, phải đi làm thuê, làm mướn, nhiều người phải bỏ làng đi nơi khác kiếm ăn. Bây giờ, do có tổ chức, do tăng gia sản xuất, 97% gia đình trong xã đã đủ ăn. Chẳng những đủ ăn mà còn thừa thóc bán cho Nhà nước được 53 tấn.

Sơ sánh với trước kia, đời sống của đồng bào xã Đại-nghĩa ngày nay khá giả hơn nhiều. Nhà cửa, giường, ghế, áo, quần đều hơn trước, văn hóa cũng có tiến bộ. Các cô, các chú còn nhớ trong lúc kháng chiến, Đảng có nêu ba khẩu hiệu: diệt giặc đói, diệt giặc dốt, diệt giặc ngoại xâm. Bây giờ, giặc ngoại xâm ở miền Bắc đã bị diệt rồi. Còn giặc đói thì chúng ta đang dần dần diệt cho kỳ hết. Giặc dốt cũng thế.

Xã Đại-nghĩa trước chỉ có một trường tư với 20 học trò. Những học trò ấy hầu hết là con cái địa chủ, phú nông. Còn đại đa số đồng bào thì mù chữ. Bây giờ, trong xã đã có nhiều trường học. Cả xã, tính từ cấp 2 trở lên, có 150 học trò. Trong số đó, có 5 cháu học đại học, và 1 cháu đi học ở Liên-xô. Những cái đó trước đây không thể mơ tưởng được. Và như thế là tiến bộ.

Trên đây là những điểm tốt, những tiến bộ của xã Đại-nghĩa.

Bây giờ, Bác hỏi cán bộ xã Đại-nghĩa. Trước khi có đổi công hợp tác, xã Đại-nghĩa không cấy vụ mùa,

chỉ cấy một vụ chiêm đã thu hoạch 21 tạ một héc-ta.¹⁾ Năm 1958, có tổ đổi công, xã Đại-nghĩa đã cấy hai vụ, và vụ mùa đầu tiên thu hoạch 32 tạ một héc-ta. Nhưng đến năm nay, vụ chiêm chỉ thu hoạch 13 tạ một héc-ta, vụ mùa thì dự kiến thu hoạch 27 tạ.

Xã Đại-nghĩa, trước kia chỉ cấy một vụ, ngày nay cấy được hai vụ, đó là tiến bộ.

Nhưng đem so vụ chiêm năm nay với vụ chiêm trước khi có đổi công hợp tác, đem so vụ mùa này với vụ mùa năm 1958 thì năng suất có kém. Như thế là thế nào ?

(Đồng chí bí thư chi bộ xã Đại-nghĩa đứng lên trả lời : « Báo cáo Bác, thế là thoái bộ ạ ! »)

Vì sao thoái bộ ?

(Đồng chí bí thư : « Thưa Bác, vì tư tưởng chưa thông suốt, còn bảo thủ ».)

Vì sao tư tưởng chưa thông suốt, còn bảo thủ ?

(Đồng chí bí thư : « Thưa Bác, vì lãnh đạo chưa tốt ».)

Ai lãnh đạo ?

(Đồng chí bí thư : « Thưa Bác, cháu ạ ».)

Không phải một mình chú, mà cả chi bộ Đảng.

Bây giờ, chú đã thấy khuyết điểm. Nhưng chưa đủ. Cần làm cho cả chi bộ, chi đoàn thanh niên, dân quân và đồng bào xã Đại-nghĩa thấy khuyết điểm. So với trước kia thiếu đói, ngày nay xã Đại-nghĩa đã đủ ăn và có thừa thóc bán cho Nhà nước cho nên sinh ra tự mãn. Từ tự mãn đi đến bảo thủ. Mới tiến bộ một chút đã dừng lại. Như thế là không « Đại ». « Đại » là phải tiến lên mãi.

1) Những chữ héc-ta trong bài này, ở nguyên bản là chữ mẫu tây.

Xã Đại-nghĩa có ba hợp tác xã bậc thấp. Các cô, các chú phải ra sức tăng cường các hợp tác xã đó và đẩy mạnh sản xuất. Đồng thời, phải chuẩn bị tốt để khi có đủ điều kiện thì đưa hợp tác xã lên bậc cao. Chuẩn bị tốt là làm cho xã viên tự nguyện tự giác, không được gò ép, mệnh lệnh. Gọi là hợp tác xã bậc cao thì đoàn kết phải cao, sản xuất phải cao, thu nhập chung của hợp tác xã phải cao, thu nhập riêng của xã viên phải cao.

Xã Đại-nghĩa có nhiều tiến bộ. Nhưng còn có chỗ phải cố gắng. Như quản lý hợp tác xã còn kém, sản xuất hoa màu còn yếu.

Xã Đại-nghĩa có 29 đảng viên và 90 đoàn viên thanh niên lao động. Như thế là ít. Trong phong trào thi đua tăng gia sản xuất, thực hành tiết kiệm, nảy nở ra những đồng chí lập trường vững, công tác giỏi, học tập tốt, chúng ta phải chọn và nhất định chọn được để kết nạp vào Đảng, vào Đoàn. Cố nhiên, không được kết nạp bừa bãi.

Đảng viên phụ nữ ở xã Đại-nghĩa thì lại càng ít, chỉ có hai đồng chí. Như thế là các chú còn trọng nam khinh nữ. Không có lẽ cả xã chỉ có hai chị em xứng đáng được vào Đảng. Vai trò của phụ nữ trong sản xuất rất quan trọng. Các chú không chú ý dìu dắt, giúp đỡ chị em, tổ chức chị em vào Đảng là không đúng.

Đó là Bác nói tóm tắt về xã Đại-nghĩa. Xã Đại-nghĩa có những ưu điểm phải phát triển, có những khuyết điểm phải ra sức sửa chữa. Các đội sản xuất của xã Đại-nghĩa làm sao phải đuổi kịp đội sản xuất số 8 thuộc hợp tác xã Phù-lưu-tế, là đội sản xuất tiên tiến của tỉnh. Các cô, các chú có làm được không?

(Mọi người đồng thanh trả lời : « Thưa Bác, có ạ ».)

Đề tiến bộ hơn nữa, xã Đại-nghĩa cần thi hành đúng Nghị quyết Hội nghị lần thứ V của Trung ương Đảng về vấn đề phát triển nông nghiệp trong kế hoạch 5 năm lần thứ nhất.

Nghị quyết Hội nghị lần thứ V của Trung ương Đảng là một chương trình to lớn do Đảng đề ra để tiếp tục tiến công vào nghèo khổ và lạc hậu, làm cho nông thôn miền Bắc nước ta ngày thêm ấm no, khỏe mạnh, tươi vui.

Dưới đây, để giúp các cô, các chú nắm được nghị quyết đó, Bác nói về bốn vấn đề :

1. Kế hoạch phát triển nông nghiệp trong 5 năm ở miền Bắc nước ta.
2. Nhiệm vụ của hợp tác xã.
3. Nhà nước đối với hợp tác xã.
4. Sự lãnh đạo của Đảng.

KẾ HOẠCH PHÁT TRIỂN NÔNG NGHIỆP TRONG 5 NĂM Ở MIỀN BẮC NƯỚC TA.

Nghị quyết Hội nghị lần thứ V của Trung ương Đảng có một ý chính thấu suốt từ đầu đến cuối, đó là : làm sao cho bà con nông dân hiểu mình là người chủ tập thể làm chủ hợp tác xã, làm chủ Nhà nước, mà đã làm chủ thì phải đoàn kết chặt chẽ để tăng gia sản xuất, thực hành tiết kiệm, nhằm nâng cao đời sống vật chất và văn hóa của mình.

Trước sau như một, Đảng luôn luôn vì lợi ích của nhân dân nói chung và của nông dân nói riêng mà phấn đấu. Ngoài lợi ích của nhân dân, Đảng không có

lợi ích nào khác. Vì lợi ích của nhân dân, Đảng đã lãnh đạo cách mạng thắng lợi, lãnh đạo kháng chiến và cải cách ruộng đất thành công. Nông dân đã có ruộng, đã làm chủ nông thôn. Là người chủ, bà con nông dân phải ra sức tăng gia sản xuất, thực hành tiết kiệm.

Các cô, các chú bây giờ đã có kinh nghiệm. Muốn tăng gia sản xuất, phải làm thủy lợi để chống thiên tai. Muốn làm thủy lợi, phải có nhiều người, có sức lớn. Và muốn như vậy thì phải *xây dựng hợp tác xã*.

Vì lợi ích chung của cả nước, vì lợi ích của nông dân, Đảng đã lãnh đạo nông dân xây dựng hợp tác xã. Ở miền Bắc nước ta hiện nay cứ 100 hộ nông dân thì có 88 hộ vào hợp tác xã. Trong số đó, có 24 hộ vào hợp tác xã bậc cao. Đã có hơn một vạn hợp tác xã quy mô toàn thôn.

Phong trào hợp tác hóa nông nghiệp phát triển như thế là nhanh, lành mạnh, và nói chung là tốt. Nhưng cũng có những khuyết điểm, nhược điểm. Như công tác quản lý hợp tác xã còn kém. Quy mô của hợp tác xã nhiều nơi còn bé. Cán bộ hợp tác xã còn quan liêu, mệnh lệnh. Sản xuất chưa toàn diện. Coi trọng sản xuất lúa là tốt, nhưng còn xem nhẹ hoa màu và cây công nghiệp. Do xem nhẹ hoa màu nên chăn nuôi không phát triển được. Coi trọng tăng năng suất là đúng, nhưng chưa chú ý tăng diện tích bằng cách tăng vụ, trồng xen kẽ, vỡ hoang. Chú trọng tăng cường kinh tế tập thể của hợp tác xã là đúng, nhưng chưa chú ý thích đáng đến kinh tế phụ gia đình của xã viên.

Nội bộ hợp tác xã có nơi đoàn kết tốt, có nơi chưa tốt.

Các chi bộ, cán bộ nói chung đều cố gắng. Nhưng có một số không theo kịp phong trào, vì các đồng chí ấy còn mắc bệnh quan liêu, mệnh lệnh, chưa thật một lòng một dạ phục vụ sản xuất, phục vụ nhân dân.

Đề giúp khắc phục những khuyết điểm, nhược điểm trên và tiến bộ hơn nữa, Đảng đã đề ra kế hoạch 5 năm về phát triển nông nghiệp.

Mục đích của kế hoạch 5 năm này là nhằm nâng cao đời sống vật chất và văn hóa của nhân dân nói chung, của nông dân nói riêng. Trước mắt, làm cho mức sống của bần nông và trung nông lớp dưới lên ngang với mức sống hiện nay của trung nông lớp trên. Và khi đạt mức ấy rồi thì cần phải tiến lên nữa. Đưa mức sống của bần nông và trung nông lớp dưới lên ngang với mức sống hiện nay của trung nông lớp trên, điều này có nơi đã làm được. Ví dụ như xã Ninh-tập ở Hưng-yên. Có đồng bào bần nông thu hoạch cả năm 1.100 cân thóc trong lúc trung nông lớp trên chỉ được 1.024 cân. Như thế, không những ngang mà còn hơn.

Nông thôn tăng gia sản xuất, thực hành tiết kiệm thì ngày càng giàu có. Nông thôn giàu có sẽ mua nhiều hàng hóa của công nghiệp sản xuất ra. Đồng thời, sẽ cung cấp đầy đủ lương thực, nguyên liệu cho công nghiệp và thành thị. Như thế là nông thôn giàu có giúp cho công nghiệp phát triển. Công nghiệp phát triển lại thúc đẩy nông nghiệp phát triển mạnh hơn nữa. Công nghiệp, nông nghiệp phát triển thì dân giàu, nước mạnh.

Đề đạt được mục đích đó, sản xuất nông nghiệp phải có kế hoạch. Hội nghị lần thứ V của Trung ương Đảng đã định ra những nhiệm vụ của kế hoạch phát triển nông nghiệp từ nay đến năm 1965 như sau :

Về *lượng thực*, phải có 9 triệu rưởi tấn, trong đó 7 triệu tấn là thóc, còn 2 triệu rưởi tấn là hoa màu khô quy ra thóc. Mỗi héc-ta mỗi mùa cần cố gắng thu hoạch 24 tạ.

Phải hết sức phát triển *hoa màu*. Chỉ có thóc, không có hoa màu thì không được. Hoa màu không những là *lượng thực* quý của người, mà còn dùng để chăn nuôi. Xã Đại-nghĩa vì thiếu chú ý hoa màu cho nên chăn nuôi kém.

Sản xuất được nhiều hoa màu thì phải chú trọng việc *chế biến hoa màu*.

Ngoài lúa và hoa màu, phải đẩy mạnh trồng các thứ rau, mía, bông, chè, dâu nuôi tằm, cây ăn quả, v.v..

Muốn đạt được những kết quả trên, ngoài việc *tăng vụ*, trồng xen kẽ, *tăng năng suất*, ta phải *võ hoang* 55 vạn héc-ta (nông trường quốc doanh võ hoang 20 vạn héc-ta, nhân dân 35 vạn héc-ta).

Xã Đại-nghĩa có hơn 600 hộ xã viên, chăn nuôi được 500 lợn, nghĩa là bình quân mỗi hộ chưa được một con. Như vậy là quá ít. Hợp tác xã nuôi 950 vịt đẻ, gia đình xã viên có độ 7.000 gà, vịt, ngỗng, bình quân mỗi hộ chỉ nuôi trên 10 con. Như vậy cũng còn ít. Nhiều nơi khác cũng có tình trạng tương tự.

Phải *phát triển mạnh* chăn nuôi để bảo đảm có thêm thịt ăn, thêm sức kéo, thêm phân bón. Cuối kế hoạch 5 năm, dự định phải nuôi được 1 triệu 80 vạn

trâu, bò cày, 8 triệu rưỡi lợn. Cần mở rộng hơn nữa việc chăn nuôi dê, thỏ, gà, vịt, v.v..

Xã Đại-nghĩa trồng cây cũng chưa nhiều. Chung quanh nhà, trong vườn có nhiều xoan, cây ăn quả. Nhưng trên các bờ ruộng, đập và những nơi công cộng, trồng cây còn ít.

Phải tiếp tục *trồng cây*. Trồng cây phải chú ý chăm sóc, trồng cây nào sống cây ấy. Trồng ít, trồng vừa mà cây nào được cây ấy, còn hơn trồng nhiều mà có nhiều cây chết. Nếu mỗi năm, mỗi người trồng 4 cây, trong 5 năm sẽ có đủ gỗ làm nhà, đóng giường, bàn, ghế, làm nông cụ, sẽ có nhiều cây ăn quả hơn. Cần kết hợp trồng cây lấy gỗ, cây ăn quả và cây công nghiệp lâu năm. Trồng cây thì dễ. Nhưng chính dễ mà thành khó, vì cán bộ không chú ý lãnh đạo.

Cần đẩy mạnh *thả cá* để cung cấp thêm thực phẩm bổ sung cho thịt, cải thiện đời sống nhân dân. Nuôi cá cũng dễ. Có nước và có công người thì cá phát triển. Xã Đại-nghĩa mấy năm trước có thả cá, nhưng không đắp bờ khoanh vùng cho nên cá đi hết. Phải rút kinh nghiệm ấy để từ nay nuôi cá cho tốt.

Phải *kết hợp đúng đắn việc phát triển kinh tế tập thể của hợp tác xã là chính với việc phát triển thích đáng kinh tế phụ gia đình của xã viên*. Hợp tác xã Đại-nghĩa đã để lại cho mỗi gia đình xã viên 5% đất để sản xuất. Do đó, thu nhập của xã viên được bảo đảm. Như thế là đúng và tốt. Nhưng ở Đại-nghĩa việc chăm lo kinh tế tập thể của hợp tác xã chưa được đúng mức. Phải sửa chữa thiếu sót đó.

Những nơi khác chưa chú ý thích đáng đến kinh tế phụ gia đình của xã viên thì cần học tập kinh nghiệm của xã Đại-nghĩa, giúp đỡ cho xã viên sản xuất tốt, tăng thêm thu nhập của xã viên.

Trong kế hoạch 5 năm, có nói phải chú ý đến *nông nghiệp miền núi*. Miền núi phải phát triển mạnh nông nghiệp, tiến dần thành những vùng nông nghiệp mới.

Trong kế hoạch 5 năm còn nói đến việc bắt đầu *khoanh vùng nông nghiệp*. Như nơi nào sản xuất lúa nhiều và tốt thì nơi đó sẽ thành vùng sản xuất lúa là chính, nơi nào sản xuất chè nhiều và tốt thì nơi đó sẽ thành vùng sản xuất chè là chính, v.v.. Làm như vậy thì sẽ sử dụng một cách hợp lý và có lợi nhất của cải giàu có của đất nước ta và sức lao động dồi dào của nhân dân ta. Làm như vậy thì sau này dùng máy móc cũng dễ và tiện.

Những nhiệm vụ trên đây, toàn Đảng và toàn dân phải quyết tâm làm cho được. Chẳng những làm được như thế, mà còn phải làm hơn thế nữa. Muốn vậy, phải *tăng cường lực lượng của hợp tác xã*.

NHIỆM VỤ CỦA HỢP TÁC XÃ

Bây giờ, Bác nói đến nhiệm vụ của hợp tác xã. Có 8 điểm sau đây :

Một là hợp tác xã phải thế nào ?

Hợp tác xã phải đoàn kết tốt, sản xuất tốt, để tăng thêm thu nhập chung của hợp tác xã và thu nhập riêng của xã viên, nâng cao đời sống của xã viên.

Hợp tác xã phải nâng cao năng suất lao động và tăng thêm số ngày lao động. Xã Đại-nghĩa hàng năm

mỗi người mới làm 130 ngày công. Như thế còn ít. Giá trị một ngày công còn thấp, vì năng suất lao động thấp.

Hợp tác xã phải hoàn thành và hoàn thành vượt mức kế hoạch trồng trọt và chăn nuôi của mình.

Phải chấp hành thật tốt chính sách của Nhà nước và nghĩa vụ đối với Nhà nước, như bán thóc, nộp thuế, v.v...

Hai là vấn đề tổ chức.

Nếu hợp tác xã nhỏ quá thì không đủ sức để phát triển sản xuất. Nhưng nếu to quá thì không đủ sức để quản lý. Nghị quyết Hội nghị lần thứ V của Trung ương Đảng quy định quy mô của hợp tác xã nên từ 150 đến 200 hộ. Như thế là vừa.

Phải củng cố hợp tác xã cho tốt, tiến lên một cách vững chắc.

Kế hoạch sản xuất của hợp tác xã phải đem bàn bạc một cách dân chủ với xã viên. Phải tuyên truyền giáo dục cho xã viên hiểu, xã viên tự nguyện làm. Tuyệt đối không được dùng cách gò ép, mệnh lệnh, quan liêu.

Đối với những người chưa vào hợp tác xã, cũng không được gò ép và không được coi thường họ. Trái lại, phải gần gũi, giúp đỡ họ. Hợp tác xã đoàn kết chặt, sản xuất tốt, thu nhập cao, họ nhận thấy hợp tác xã là hơn hẳn thì họ sẽ tự nguyện xin vào.

Ba là về đường lối giai cấp của Đảng ở nông thôn.¹⁾

Phải tiếp tục bồi dưỡng bản nông và trung nông lớp dưới làm nòng cốt cho hợp tác xã. Bồi dưỡng

1) Đây là thời kỳ đầu của phong trào hợp tác hóa nông nghiệp, giai cấp nông dân tập thể chưa hình thành.

là thế nào ? Như người nào chưa biết chữ, biết tính thì giúp họ học chữ, học tính. Như phải giúp anh chị em nắm vững đường lối, chính sách của Đảng, để anh chị em ngày càng nâng cao năng lực làm việc.

Đối với bà con trung nông thì phải đoàn kết chặt chẽ, thực hiện khẩu hiệu « *Bần nông, trung nông đoàn kết một nhà* », làm cho mọi người trong hợp tác xã đều vui vẻ, hăng hái xây dựng hợp tác xã và phát triển sản xuất.

Đối với đảng viên thuộc thành phần trung nông lớp trên, nếu có lập trường vững chắc, chấp hành nghiêm chỉnh các chính sách của Đảng, công tác tích cực và được bà con xã viên tín nhiệm, thì vẫn có thể được bầu giữ những trách nhiệm chủ chốt trong hợp tác xã.

Bốn là vấn đề hợp nhất những hợp tác xã nhỏ thành hợp tác xã lớn, đưa hợp tác xã bậc thấp lên hợp tác xã bậc cao.

Để làm tốt việc này, trước hết phải giữ vững nguyên tắc tự nguyện, không được gò ép.

Trước khi hợp nhất hợp tác xã hoặc đưa hợp tác xã lên bậc cao, phải chuẩn bị tốt tổ chức của ban quản trị để không ảnh hưởng đến sản xuất của hợp tác xã.

Phải giải quyết tốt tình hình chênh lệch về mặt kinh tế giữa các hợp tác xã. Ví dụ có bốn hợp tác xã, hợp tác xã A giàu, hợp tác xã B nghèo, hai hợp tác xã C và D trung bình. Nếu không giải quyết cho khéo và đúng, hợp tác xã A sẽ không muốn hợp nhất, hai hợp tác xã C và D thì thế nào cũng được, như thế thì việc hợp nhất không thành công. Giải quyết

tình hình chênh lệch kinh tế giữa các hợp tác xã có nhiều khó khăn. Nhưng nếu cán bộ biết nghe ý kiến của xã viên, làm tốt công tác tư tưởng, thì vẫn có thể giải quyết được.

Một vấn đề nữa là phải giải quyết tốt việc chuyển những tư liệu sản xuất chính của xã viên thành của chung hợp tác xã. Như về trâu bò, có nơi trả giá quá cao. Như thế thì thiệt cho hợp tác xã, cho những xã viên không có trâu bò. Nhưng có nơi lại trả giá quá thấp. Như thế lại thiệt cho người có trâu bò, họ sẽ không bằng lòng, và cũng không có lợi cho hợp tác xã.

Năm là phân phối thế nào cho đúng ?

Phân phối phải theo mức lao động. Lao động nhiều thì được phân phối nhiều, lao động ít thì được phân phối ít. Lao động khó thì được phân phối nhiều, lao động dễ thì được phân phối ít. Không nên có tình trạng người giỏi, người kém, việc khó, việc dễ, cũng công điểm như nhau. Đó là chủ nghĩa bình quân. Phải tránh chủ nghĩa bình quân.

Trước kia, hợp tác xã quy mô còn nhỏ thì có người là xã viên, có người không phải là xã viên. Nay hợp tác xã lên quy mô toàn thôn thì hầu hết đều là xã viên. Mỗi hợp tác xã như một gia đình, có người khỏe, người yếu, có người già, người trẻ. Cho nên trong hợp tác xã, phải giúp đỡ lẫn nhau. Đối với những người già yếu, neo đơn, thương binh, gia đình liệt sĩ, hợp tác xã phải khéo tìm cách chia công việc cho họ để họ cũng làm được, đồng thời phải chú ý giúp đỡ họ.

Sáu là ban quản trị phải thế nào ?

Ban quản trị phải dân chủ. Trước hết, ban quản trị phải gồm những người do xã viên lựa chọn và bầu cử ra, sau khi được cử, nếu không làm tròn nhiệm vụ thì xã viên có quyền cách chức. Mọi công việc của hợp tác xã, trước khi làm, ban quản trị phải đem ra bàn bạc với xã viên, hỏi ý kiến xã viên.

Ban quản trị phải công bằng, không được thiên vị.

Ban quản trị phải minh bạch. Tài chính phải công khai, thu và chi phải báo cáo cho xã viên biết. Nếu không báo cáo thì xã viên sẽ nghi ngờ ban quản trị tham ô, lãng phí. Do đó mà mất đoàn kết nội bộ. Không có đoàn kết, hợp tác xã không thể tiến lên được.

Ban quản trị phải chống tham ô, lãng phí. Có nơi khi bắt đầu cày bừa cũng làm mấy con lợn đẻ « liên hoan ». Hễ có cơ hội là bày ra chè chén. Hay khi gặt về tuốt lúa rồi chia « rơm » cho xã viên và bà con mình đem về tuốt lại. Như thế là tham ô, lãng phí. Không được dung túng những việc như thế.

Ban quản trị cần đặt kế hoạch sản xuất hàng năm, từng vụ của hợp tác xã. Kế hoạch ấy cố nhiên phải đem bàn bạc kỹ với xã viên để xã viên hiểu và quyết tâm thực hiện. Nhưng kế hoạch ấy phải phù hợp với kế hoạch của Nhà nước, với thực tế của địa phương. Nếu không phù hợp với kế hoạch của Nhà nước, thì sẽ làm cho kế hoạch chung của Nhà nước không thực hiện được. Nếu không phù hợp với thực tế của địa phương, thì kế hoạch của hợp tác xã sẽ thành viên vông.

Ban quản trị cần sử dụng hợp lý sức lao động trong hợp tác xã. Phải thực hiện ba khoán, một

thưởng. Nếu ai thực hiện vượt mức quy định thì được thưởng. Có như thế mới khuyến khích mọi người cố gắng hơn nữa. Thưởng, phạt phải công bằng.

Ban quản trị phải một lòng một dạ hướng vào tăng gia sản xuất, thực hành tiết kiệm, tăng thu nhập và nâng cao đời sống của xã viên. Ban quản trị cần điều khiển công việc của hợp tác xã cho tốt để mọi người vui vẻ, hăng hái sản xuất.

Bây là xã viên phải thế nào ?

Dưới thời đế quốc và phong kiến, chúng ta bị bắt buộc làm nô lệ. Ngày nay, chúng ta đã đánh đuổi đế quốc và đánh đổ phong kiến ở miền Bắc. Chúng ta thành người chủ tập thể, làm chủ hợp tác xã, làm chủ Nhà nước. Mỗi xã viên cần nâng cao tinh thần làm chủ tập thể.

Xã viên phải đoàn kết chặt chẽ, thương yêu, giúp đỡ lẫn nhau. Phải có quyết tâm *cần kiệm xây dựng hợp tác xã*. Phải làm đúng kỷ luật lao động. Phải nâng cao trình độ giác ngộ giai cấp, giác ngộ xã hội chủ nghĩa, nâng cao tinh thần cảnh giác đối với kẻ địch.

Những xã viên là đảng viên, đoàn viên thanh niên lao động phải là những người xung phong gương mẫu trong mọi mặt sản xuất, công tác, học tập, đoàn kết.

Tám là cải thiện đời sống.

Về đời sống vật chất, phải làm sao cho ai nấy đều ăn no, mặc ấm, có nhà ở cao ráo, có đường sá sạch sẽ. Giữ gìn vệ sinh ở nông thôn là điều rất quan trọng.

Về đời sống văn hóa thì xóa nạn mù chữ, thực hiện bỏ túc văn hóa, rồi học lên nữa. Xã viên ít nhất phải học lớp 3, lớp 4. Cán bộ và thanh niên ít nhất phải học lớp 5, lớp 6. Bà con cần cố gắng học văn hóa. Vì có văn hóa thì mới quản lý hợp tác xã được tốt.

Đồng bào nông dân làm ăn cả năm vất vả, khó nhọc, phải có lúc nghỉ ngơi, giải trí. Cần tổ chức những hoạt động văn hóa, văn nghệ, thể dục, thể thao.

Đề đạt mục đích trên, phải làm sao cho được mùa. vì « có thực mới vực được đạo ».

Muốn được mùa phải sản xuất tốt.

Muốn sản xuất tốt, nhà nông có 9 việc phải làm :

Trước hết, phải thấy rằng cây lúa cũng như con người, nó phải ăn, phải uống. Cho nên *phân phải đủ, nước phải đủ*.

Phân đủ, nước đủ, nhưng rễ lúa mọc dưới đất không sâu thì cây lúa không hút được nhiều nước, nhiều phân, cây lúa không chắc. Muốn rễ lúa mọc sâu, phải *cày sâu, bừa kỹ*.

Nhưng nếu cấy thưa thì thu hoạch cũng vẫn kém. Phải *cấy dày hợp lý* thì thu hoạch sẽ được nhiều. Nói « cấy thưa thừa thóc, cấy dày cóc ắp » là không đúng, là bảo thủ.

Về lúa, phải *chọn giống tốt*. Chọn giống tốt và giữ giống cho tốt là những việc rất quan trọng.

Phân nhiều, nước đủ thì lúa lên mạnh. Nhưng cỏ cũng lên nhanh. Phải *làm cỏ sạch, làm cỏ nhiều lần* nếu không thì lúa sẽ xấu, thu hoạch sẽ kém.

Hiện nay, cày, bừa và các nông cụ khác của ta ở nông thôn còn lạc hậu nhiều. Như trong việc gánh

phân bón ruộng, nếu 100 người gánh mỗi người trung bình 30 cân thì gánh được 3.000 cân. Thế là 100 người gánh vất vả mà không đủ bón cho một héc-ta. Gánh phân bón ruộng, cấy mạ xuống đồng, lúa chín gặt rồi gánh về, tất cả những việc đó làm mất rất nhiều công sức của bà con nếu nông cụ còn lạc hậu.

Dùng một máy cấy thông thường thì một người trung bình cấy bằng hai người; nếu dùng thạo thì có thể cấy bằng ba, bốn người. Dùng một xe cút kit chở ít nhất cũng được 80 cân. Một người dùng xe cút kit có thể làm gấp hai, ba người gánh. Với những nông cụ cải tiến như thế, một người có thể làm thay cho ba người, để hai người đi làm việc khác. Cho nên, phải *cải tiến nông cụ*. Cải tiến nông cụ thì công việc đỡ nặng nhọc, lại nhanh, kịp thời vụ. Không cải tiến nông cụ, không thể tăng được năng suất lao động, không thể tiến bộ được.

Lúa tốt rồi, phải thăm đồng luôn đề phòng sâu cắn, chuột phá. *Trừ sâu, diệt chuột* là rất cần thiết.

Muốn lúa tốt, thu hoạch nhiều, còn phải làm *kịp thời vụ*. Chín điều trên có quan hệ mật thiết với nhau, thiếu một điều là không được.

Nông dân ta có nhiều kinh nghiệm sản xuất. Phải tìm cách tổ chức trao đổi kinh nghiệm sản xuất với nhau, để sản xuất ngày càng tốt hơn.

NHÀ NƯỚC ĐỐI VỚI HỢP TÁC XÃ

Các hợp tác xã và bà con nông dân, từ trước đến nay, nói chung đã chấp hành nghiêm chỉnh các chính sách của Đảng và Chính phủ, đã làm trọn nghĩa vụ của mình đối với Nhà nước. Nhưng có lúc, có nơi,

nông dân hay hợp tác xã không muốn bán thóc thừa hay nộp thuế chậm, v.v.. Đó là vì nông dân, hợp tác xã chưa hiểu Chính phủ đối với nông dân, đối với hợp tác xã, đã cố gắng như thế nào.

Nông dân đóng thuế, bán thóc, trả nợ cho Chính phủ thì Chính phủ lại dùng để chi tiêu vào những công việc có ích cho nông dân, cho hợp tác xã.

Chính phủ phải xuất tiền xây dựng những trường học, mời thầy để đào tạo cán bộ các ngành về nông nghiệp. Chính phủ có trách nhiệm xây dựng những công trình thủy lợi lớn và cùng nông dân, hợp tác xã làm những công trình thủy lợi vừa. Để phát triển nông nghiệp, hợp tác xã phải tậu trâu bò, sắm nông cụ, mua phân hóa học, v.v.. Hợp tác xã còn nghèo, thường thường Chính phủ phải giúp đỡ, phải cho vay vốn.

Những khoản chi tiêu ấy một phần là do nông dân, hợp tác xã nộp thuế, bán thóc, v.v.. cho Nhà nước mà có. Nếu nông dân, hợp tác xã không làm trọn nghĩa vụ đối với Nhà nước, thì Nhà nước sẽ không có đủ tiền để giúp đỡ và làm lợi cho nông dân, cho hợp tác xã.

Từ Phủ Thủ tướng đến Ban công tác nông thôn của Đảng, đến các Bộ Nông nghiệp, Thủy lợi, Lâm nghiệp, Công nghiệp, Thương nghiệp, Tài chính, Ngân hàng, v.v.. đều phải có kế hoạch phục vụ nông nghiệp, giúp nông dân, hợp tác xã phát triển sản xuất.

Các nông trường quốc doanh cũng có nhiệm vụ tìm mọi cách giúp đỡ hợp tác xã.

Chính phủ cần mua của hợp tác xã lương thực, nông sản, Chính phủ cũng bán cho hợp tác xã phân

hóa học, nông cụ và sau này những máy móc nông nghiệp. Việc mua bán ấy phải có hợp đồng ký kết giữa Chính phủ và hợp tác xã. Sau khi đã ký hợp đồng, các hợp tác xã phải bảo đảm làm đúng hợp đồng, mà về phía Chính phủ cũng vậy. Như thế mới công bằng.

Mua bán phải theo giá cả thích đáng. Thường thường, người mua muốn mua rẻ, người bán muốn bán đắt. Đối với chúng ta, không thể làm như thế được. Giá cả phải bảo đảm cho Nhà nước, hợp tác xã và xã viên cùng có lợi để xây dựng nước nhà.

Về thuế, cũng phải làm sao cho Nhà nước, hợp tác xã và nông dân cùng có lợi. Thuế phải khuyến khích sản xuất. Cho nên Nhà nước chỉ thu thuế những cây trồng chính. Trồng xen kẽ được miễn thuế. Tăng vụ chưa quá 3 năm, vỡ hoang chưa quá 5 năm, đều chưa phải nộp thuế.

Chính phủ cố gắng phục vụ lợi ích của hợp tác xã, của nông dân, và của nhân dân nói chung. Hợp tác xã, nông dân phải bảo đảm làm tròn nghĩa vụ đối với Nhà nước. Làm như vậy thì ích nước, lợi nhà, xã viên có lợi, hợp tác xã có lợi, Nhà nước cũng có lợi.

SỰ LÃNH ĐẠO CỦA ĐẢNG

Đảng đã lãnh đạo nhân dân làm cách mạng. Cách mạng thắng lợi. Đảng đã lãnh đạo nhân dân kháng chiến chống ngoại xâm. Kháng chiến đã thành công. Đảng đã lãnh đạo nông dân làm cải cách ruộng đất. Nông dân đã có ruộng đất.

Ngày nay, Đảng lãnh đạo nông dân xây dựng hợp tác xã. Phong trào hợp tác hóa phát triển mạnh mẽ.

mở đường cho nông dân tiến tới no ấm. Đảng lại đề ra kế hoạch 5 năm phát triển nông nghiệp. Kế hoạch đó nhất định là đúng và có lợi cho nông dân, cho nước nhà. Vì trước sau như một, ngoài lợi ích của nhân dân, Đảng không có lợi ích nào khác. Các hợp tác xã, đồng bào nông dân phải quyết tâm thực hiện kế hoạch 5 năm phát triển nông nghiệp mà Đảng đã đề ra.

Đề hoàn thành kế hoạch đó, Đảng phải tăng cường sự lãnh đạo của mình.

Các cơ quan Nhà nước phải quan tâm hơn nữa đến nông nghiệp, phát huy nhiều hơn nữa tác dụng của ngành mình trong sản xuất nông nghiệp.

Các cán bộ tỉnh, huyện phải đi sâu xuống các hợp tác xã, giúp đỡ các hợp tác xã tiến bộ.

Nhưng cán bộ tỉnh, huyện không thể đi khắp được. Cho nên cái gốc trong việc lãnh đạo hợp tác xã vẫn là chi bộ Đảng ở cơ sở. Chi bộ phải tăng cường hơn nữa việc đoàn kết nông thôn, và làm cho toàn thể xã viên, toàn thể nông dân phấn khởi, hăng hái tăng gia sản xuất, thực hành tiết kiệm, phát triển và củng cố hợp tác xã. Chi đoàn thanh niên lao động cần giúp chi bộ thi hành các chính sách của Đảng và Nhà nước.

Phải nâng cao trình độ giác ngộ xã hội chủ nghĩa, tinh thần yêu nước, ý thức làm chủ của xã viên. Phải phát huy tác dụng của phụ nữ.

Tất cả đảng viên, đoàn viên phải gương mẫu trong công tác. Các chi ủy, các ban chấp hành chi đoàn phải gồm những đảng viên, đoàn viên ưu tú, có tư tưởng tốt, công tác tích cực, kiên quyết chấp hành chính sách của Đảng và Chính phủ. Phải có kinh

nghiệm sản xuất, phải học cho biết kỹ thuật nông nghiệp, phải lãnh đạo tốt các ban quản trị hợp tác xã và các đội sản xuất. Phải đi đúng đường lối quần chúng, biến những Nghị quyết của Đảng thành quyết tâm của quần chúng. Phải kiên quyết chống bệnh quan liêu, mệnh lệnh.

Tất cả đảng viên, đoàn viên, dân quân phải là lực lượng xung phong trong công tác nông nghiệp.

Lúc kháng chiến, chúng ta lấy thành tích chiến đấu diệt giặc để đánh giá chi bộ, chi đoàn giỏi hay kém. Bây giờ, ở miền Bắc nước ta, chúng ta tập trung lực lượng tiến công vào nghèo nàn và lạc hậu. Chúng ta lấy thành tích lao động sản xuất để đánh giá đảng viên, đoàn viên, đánh giá chi bộ, chi đoàn.

Làm tròn kế hoạch 5 năm phát triển nông nghiệp dễ hay khó ?

Nông nghiệp của ta có khó khăn, vì còn phụ thuộc nhiều vào thiên nhiên. Nhưng chúng ta có nhiều điều kiện thuận lợi. Nhân dân ta cần cù, Đảng lãnh đạo sáng suốt. Các nước anh em hết lòng giúp đỡ chúng ta. Những thuận lợi đó là căn bản.

Chúng ta đoàn kết nhất trí, hăng hái thi đua tăng gia sản xuất, thực hành tiết kiệm, thì nhất định hoàn thành vượt mức kế hoạch 5 năm về nông nghiệp.

Nông thôn ta sẽ tiến nhanh, tiến mạnh, tiến vững chắc lên chủ nghĩa xã hội. Đời sống của nông dân ta sẽ no ấm, vui tươi hơn.

Nông thôn sẽ giàu có và thúc đẩy công nghiệp phát triển mạnh mẽ, do đó mà góp phần xứng đáng vào công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc và đấu tranh thực hiện thống nhất nước nhà.

Bây giờ Bác hỏi : Các cô, các chú có dám thi đua với hợp tác xã Đại-phong không ?

(Mọi người đồng thanh trả lời : « Thưa Bác, có ! »).

Đến cuối năm 1963, hợp tác xã Đại-phong sẽ :

— Tăng diện tích trồng trọt bình quân mỗi đầu người lên 1 mẫu 1 sào.

— Sản xuất 3 vụ thu hoạch 7 tấn một héc-ta. Trong đó, vụ chiêm thu hoạch 26 tạ, vụ tám 22 tạ, hoa màu 22 tạ quy ra thóc.

— Lương thực cộng cả lúa và hoa màu quy thành thóc, mỗi đầu người là 1.149 cân.

— Mỗi gia đình trong hợp tác xã nuôi 3 lợn, 10 gà, 30 vịt.

— Văn hóa thì cán bộ chủ chốt học hết lớp 6, đảng viên và đoàn viên học hết lớp 5, xã viên học hết lớp 3.

— Bảo đảm 2 phần 3 số nhà ở của xã viên được lợp ngói.

— Đưa mức sống xã viên lên ngang mức sống hiện nay của trung nông lớp trên.

Các cô, các chú có quyết tâm thi đua với hợp tác xã Đại-phong không ?

(Mọi người đồng thanh trả lời : « Quyết tâm ! »)

Sau cùng, Bác mong đồng bào và cán bộ Hà-đông sẽ nghiên cứu kỹ Nghị quyết Hội nghị lần thứ V của Trung ương Đảng. Trong lúc nghiên cứu, cần kiểm điểm xem cái gì đã làm được, cái gì chưa làm được, và đề ra kế hoạch phấn đấu mới. Bác mong Hà-đông sẽ trở thành một trong những tỉnh khá nhất của miền Bắc.

Nói vào tháng 10 năm 1961
In trên báo *Nhân dân*, số 2768,
ngày 20 tháng 10 năm 1961

Theo đúng bài in trên
báo *Nhân dân*.

TRÍCH

BÀI NÓI CHUYỆN VỚI NHỮNG CÁN BỘ, ĐẢNG VIÊN HOẠT ĐỘNG LÂU NĂM

Chúng tôi, đồng chí Khai và hai đồng chí Ủy viên Trung ương ở địa phương là đồng chí Đồng và đồng chí Mân, rất sung sướng thay mặt Trung ương Đảng đến hỏi thăm các đồng chí.

Nhân đây, tôi xin nhắc lại mấy điều :

Đảng ta là Đảng chỉ có một điều là phục vụ Tổ quốc, phục vụ nhân dân, phục vụ xã hội chủ nghĩa và cộng sản chủ nghĩa. Ngoài ra, không còn có lợi ích nào khác. Trong thời kỳ cách mạng bí mật, thời kỳ kháng chiến, có nhiều đồng chí hy sinh cực kỳ anh dũng. Có đồng chí phải xa nhà, xa cửa, xa vợ, xa con, bị địch bắt, ít ra cũng bị tù đầy, thường khi bị xử tử là khác. Có đồng chí theo đuổi cách mạng, hoạt động từ đầu đến cuối, khi Đảng giao việc gì, bảo việc gì đều làm nấy, không kể sang, hèn, địa vị cao, thấp ; không có việc gì khó Đảng giao mà không làm. Đó là những anh hùng. Có đồng chí từ năm 1930 đến nay vẫn cứ đeo đuổi cách mạng.

không đòi hỏi gì cho gia đình và cho cá nhân cả. Đó là những người con ưu tú của Đảng, của cách mạng. Ngoài lợi ích của nhân dân, Đảng không có lợi ích nào khác. Lúc khổ sở, khó khăn thì đảng viên ta đi trước, khi sướng thì đảng viên ta hưởng sau. Các đồng chí ở đây có biết chữ Trung-quốc không ? (*Ở dưới trả lời : Có ạ !*). Chắc các đồng chí đều hiểu câu : « Tiên thiên hạ chi ưu nhi ưu, hậu thiên hạ chi lạc nhi lạc » ¹⁾, chứ không phải : « Tiên thiên hạ chi lạc nhi lạc, hậu thiên hạ chi ưu nhi ưu ». Hiểu cả chữ ? (*Cả hội trường đồng thanh trả lời : Hiểu ạ !*).

Cũng vì vậy, Đảng ta, mặc dù bị những cơn khủng bố ác liệt, có khi bị tan rã, nhưng Đảng vẫn ngày càng mạnh. Đảng là gì ? Đảng là mỗi chúng ta. Đảng lớn lên là do mỗi chúng ta lớn lên. Hiện bây giờ Đảng ta đang ngày càng lớn lên, nếu chỉ có đồng chí già thôi, Đảng ta chỉ có từng này thôi, (*Bác chỉ tay vào hội trường*) thì cách mạng, kháng chiến có làm được không ? (*Mọi người đáp : Không ạ ?*) Vậy cần phải có đồng chí trẻ. Đảng ta quang minh chính đại. Đảng như thế, đảng viên cũng phải như thế. Đảng ta lớn như thế, ta phải hiểu.

Các đồng chí già là rất quý, là gương bền bỉ đấu tranh, dìu dắt, bồi dưỡng, đào tạo thêm đồng chí trẻ. Đồng chí già phải giúp đỡ cho đồng chí trẻ tiến bộ. Như thế đòi hỏi ở đồng chí già phải có thái độ độ lượng, dìu dắt đồng chí trẻ. Đó cũng là một tiêu chuẩn đạo đức cộng sản chủ nghĩa.

1) Nghĩa là : Lo thì lo trước mọi người, vui thì vui sau mọi người.

Công việc ngày càng nhiều. Trước đây, Đảng ta tổ chức đánh Tây, đánh Nhật rất gian nan cực khổ. Nhưng so với trước, công việc bây giờ khó khăn hơn, to lớn hơn, phức tạp hơn. Bây giờ, Đảng ta phải làm nhiều chuyện : Xây dựng nhà máy, xây dựng hợp tác xã ; làm sao cho người nông dân, người công nhân ăn no, mặc ấm ; làm sao cho nước càng ngày càng mạnh, dân càng ngày càng giàu. Ngày nay làm cả việc chống trời nữa.

— Làm thủy lợi có phải chống trời không ?

(Cả hội trường đồng thanh trả lời : Phải ạ !)

— Diệt sâu có phải chống trời không ?

(Cả hội trường đồng thanh trả lời : Phải ạ !)

Dân không đủ muối, Đảng phải lo. Dân không có gạo ăn đủ no, dân không có vải mặc đủ ấm, Đảng phải lo. Các cháu bé không có trường học, Đảng phải lo. Tôi lo chuyện này lắm : các cháu mất choẹt, da búng. Tất cả mọi việc, Đảng phải lo. Việc xây dựng chủ nghĩa xã hội, chủ nghĩa cộng sản, đấu tranh giành thống nhất nước nhà, Đảng phải lo. Ngay đến cả tương, cà, mắm, muối của dân, Đảng đều phải lo. Nay tổ chức hợp tác xã, Đảng cũng phải lo sao cho tốt. Các đồng chí phải làm việc rất nhiều. Đảng ngày càng cần nhiều cán bộ. Đảng viên bất kỳ làm gì cũng phải gương mẫu. Ta làm nhà máy, tuy có các đồng chí Liên-xô, Trung-quốc và các nước trong phe xã hội chủ nghĩa giúp đỡ, nhưng cũng cần phải có cán bộ trẻ. Có nhiều chuyện trước không có, bây giờ phải làm, như xem thiên văn để biết gió bão, tin cho máy bay đi, báo cho thuyền đánh cá ngoài biển, v.v... Những việc đó các đồng chí có làm được không ? Không làm được. Vì phải học, mà học thì

rất khó khăn, tính vi, cần phải có lớp trẻ. Một cái máy tính, một giây đồng hồ làm được hàng ngàn phép toán, không phải cộng, trừ, nhân, chia thông thường. Ta phải học toán. Toán rất cao. Bà con thường nghe nói Liên-xô bắn tên lửa trúng đích và xa một vạn hai ngàn cây số. Xa lắm, không thấy đâu, phải có tính toán giỏi mới trúng đích. Những cái đó, bảo chúng mình làm, thì không làm được đâu. Hay như con tàu vũ trụ bay cao hơn 300 cây số, lại bay vòng quanh quả đất (*Bác đưa tay làm hiệu*) ; đồng chí đầu bay một vòng rồi trở về ; đồng chí thứ hai bay 17 vòng cũng trở về an toàn. Bây giờ bảo chúng mình bay, có bay được không ? Lộn nhào được mấy vòng thì có gì trong ruột đều nôn ra hết. (*Bác cười và cả hội trường cũng cười rộ lên*).

Vì vậy, Đảng nói : cần cán bộ già, đồng thời rất cần nhiều cán bộ trẻ. Các đồng chí già đánh Tây. Đánh Tây là dọn đường. Nhưng không thể nạnh kẹ : chúng tôi vác cuốc, vác cào làm đường, già rồi mà chưa được đi xe, các anh mới lớn lên đã được đi xe. Thế là nạnh người đi xe. Có đúng không ? Sau này đến cộng sản chủ nghĩa, bọn trẻ còn đi xe sướng hơn nữa kia. Già có việc già, trẻ có việc trẻ. Tục ngữ có câu « măng mọc quá pheo ». Măng mọc sau, mà tốt hơn tre đấy. Không lẽ ta ngồi nói : « Măng, sao mày mọc quá tao ? ». (*Mọi người cười vui vẻ*).

Công việc ngày càng nhiều, càng mới. Một mặt, Đảng phải đào tạo, dìu dắt đồng chí trẻ. Một mặt, đảng viên già phải cố gắng mà học.

— Đồng chí năm nay bao nhiêu tuổi ? (*Bác chỉ tay hỏi một đồng chí ngồi phía trước*).

— *Thưa Bác, 65 tuổi ạ ! (Một đồng chí đứng dậy trả lời).*

Tôi năm nay 71 tuổi, ngày nào cũng phải học. Việc lớn, việc nhỏ, tôi phải tham gia. Công việc cứ tiến mãi. Không học thì không theo kịp, công việc nó sẽ gạt mình lại phía sau. Chúng ta là đảng viên già, hiểu biết của chúng ta hồi 30 tuổi so với sự hiểu biết của lớp trẻ bây giờ, kể cả ở Liên-xô, Trung-quốc, thì chúng mình dốt lắm. Tôi cũng dốt lắm. Một cháu bé bây giờ đã nghe nói đến vệ tinh, biết nghe ra-đi-ô. Tôi và các đồng chí hồi đó không biết. Trước đây, có đồng chí nào biết ra-đi-ô không ? (*Có tiếng trả lời : Chưa biết ạ !*). Tôi cũng chưa biết. Thế mà các cháu bé bây giờ đã biết. Nếu thế hệ già không hơn thế hệ trẻ thì không tốt. Thế hệ già thua thế hệ trẻ mới là tốt. Các cháu không hơn là bệt. Bệt là không tốt. Người ta thường nói : « Con hơn cha là nhà có phúc ». Ta hiểu như thế, nhưng không có tư tưởng thật lùi, nạnh kệ : tao làm cách mạng già đời không được gì. Nó mới vào, mà Bộ trưởng, Thứ trưởng, chủ tịch, chủ nhiệm, v.v..

Bây giờ, tôi sang phần thứ hai. Đây là những điểm nhỏ, tôi gom góp, nói để các đồng chí rõ :

— Có đồng chí nói thế này : đưa lớp trẻ vào mới làm được việc. Nhưng thâm tâm lại mong muốn là con cháu của mình kia.

Con cháu mình là ai ? Con cháu mình là tất cả, là thanh niên Việt-nam. Chứ không phải như thời phong kiến : Cha làm quan, con là cậu ấm. Con mình xấu thì đề bạt sao được. Đảng là Đảng của giai cấp, của nhân dân, của thế giới, chứ không riêng cho con cháu mình.

— Có đồng chí nói : Tôi làm cách mạng nhiều năm, sao nay cứ làm ở xã thôi ? Lại có người nói : Sao Đảng lại không đề bạt tôi lên cao hơn nữa ?

Cái đó không đúng. Việc của dân, của nước, việc gì có ích cho xã hội là làm. Đảng không thiên tư, thiên vị. Không biết các đồng chí có hiểu không ? Làm Chủ tịch nước mệt lắm. Trăm việc đều phải lo. Trời mưa, trời nắng, gió bão v.v., chưa ai lo, mình đã phải lo. Các cháu choẹt mắt, chưa ai lo, mình đã phải lo. Trước người ta thường nói : « Thiên tử nhất nhật vạn cơ ». Thực ra thì « thiên tử » không có « cơ » gì đâu. Bây giờ làm Chủ tịch, không phải « thiên tử », nhưng lại phải lo mọi việc. Có đồng chí tưởng là làm Chủ tịch, Bộ trưởng mới sướng. Đồng chí nào ở hợp tác xã làm tốt là anh hùng. Bộ trưởng mà không làm tròn nhiệm vụ là tội. Cho làm việc ở xã là hèn thì không đúng. Vì Đảng ta còn cần nhiều cán bộ làm hợp tác xã tốt. Hợp tác xã tốt là làm cho dân giàu, nước mạnh.

Cũng có một số đồng chí hoạt động không tích cực, nói mình già, yếu, mệt, nhưng lại trách Đảng, trách nhân dân, trách phong trào sao lại không đưa mình lên. Cái đó không nên. Đó là mắc bệnh công thần. Mình mới làm nên một chút đã cho bằng trời rồi. Đảng không đưa mình lên thì mình tìm cách dìm đảng viên trẻ mới đề bạt lên. Đảng rất quý, rất trọng các đồng chí già, nhưng Đảng cũng rất cần nhiều cán bộ trẻ để làm những việc mà đảng viên già không làm được. Tôi cũng là một trong những đồng chí già. Tôi có lái được xe không ? Không, phải nhờ đồng chí trẻ. Muốn học lái xe thì phải học các đồng chí trẻ.

Chớ có nói : Sao mình không được đi xe, nó lại được đi xe.

— Có đồng chí nói : có những thành phần không tốt, khi trước nó phản cộng sản, nay nó được đề bạt ; mình trung thành với cách mạng thì không được chú ý.

Không đúng. Cổ nhiên, một đôi lúc các ban tổ chức địa phương hay Trung ương không cần thận... Đó là nhầm. Nhưng bất kỳ ai, có khả năng, đủ tiêu chuẩn, cần cho nhu cầu của cách mạng là phải dùng. Ví dụ : giữa hai đứa con của người trong Đảng và người ngoài Đảng, con của đồng chí mình thì kém, dốt hơn, con của người ngoài Đảng thì thông minh, ngoan ngoãn hơn. Vậy thì ta nên đưa ai đi ? Con của người ngoài Đảng hay con của người trong Đảng ? (*Cả hội trường đồng thanh trả lời : Con của người ngoài Đảng*). Đúng, vì Đảng ta là Đảng của giai cấp, đồng thời cũng là của dân tộc, không thiên tư, thiên vị. Đảng không lo riêng cho một đồng chí nào hết. Đảng lo việc cho cả nước. Đó là chính sách cán bộ.

.....

Khi cách mạng thành công, cả Đông-dương — bao gồm cả Việt, Miên, Lào — chỉ có trong ngoài 5.000 đảng viên. Bây giờ, riêng Nghệ-an có 53.000 đảng viên, thế là hơn 10 lần. Nếu Đảng ta không biết chọn lọc, kết nạp, đề bạt đồng chí mới thì đâu có như ngày nay. Kháng chiến bị hy sinh đi một số, nếu Đảng không biết huấn luyện, đào tạo, cất nhắc thì làm sao mà có như ngày nay. Chỉ có 5.000 đảng viên mà làm nổi cờ, nổi trống, cách mạng thành công. Bây giờ Nghệ-an có 53.000 đảng viên, lại có 5 vạn — vì đoàn viên thanh niên lao động Nghệ-an còn ít — đoàn viên

thanh niên lao động. Vậy là có 10 vạn cán bộ cách mạng, mà không làm cho Nghệ-an thành một tỉnh gương mẫu, không làm nổi cò, nổi trống lên thì thế nào ? Có xấu hổ không ? Các đồng chí già nghĩ thế nào ? Đồng chí trẻ nghĩ thế nào ? Đồng bào Nghệ-an nghĩ thế nào ?

Trước đây, tù đầy, chết chóc, càng làm càng nguy hiểm mà vẫn làm. Bây giờ, làm cho mình ăn, mình mặc, càng làm càng no ấm mà không làm được à ? (Đồng chí Võ-Thúc-Đồng, Bí thư Tỉnh ủy, đứng dậy nói : « Tỉnh ủy quyết tâm đưa phong trào tỉnh nhà lên. Đề nghị các đồng chí cũng quyết tâm với Tỉnh ủy để đưa phong trào lên ! » Cả hội trường hô vang « Quyết tâm ! Quyết tâm ! »).

Nói chung, các đồng chí vì không hiểu, nên có những tư tưởng phức tạp trên. Nhất là bệnh công thần, cho rằng không ai giỏi bằng ta, không ai làm bằng ta. Các đồng chí giúp nhau tiêu diệt tư tưởng ấy đi. Trước chưa hiểu, nay hiểu rồi thì phải sửa đổi.

Đại đa số các đồng chí hiện nay đang tích cực hoạt động theo khả năng của mình, cần phải cố gắng tích cực hơn nữa. Những đồng chí được đề bạt vào các cấp cũng cần chú ý mà học tập, đừng cho mình già rồi mà tiêu cực. Tôi đi thăm một nông trường ở Liên-xô, có 3 cụ : một cụ 140 tuổi, một cụ 110 tuổi, một cụ 105 tuổi mà vẫn đang hoạt động trong nông trường. Tôi hỏi : Sao các cụ không nghỉ đi thôi ? Các cụ nói : Chúng tôi không nghỉ, còn làm được gì thì làm. Cụ cao tuổi nhất mà còn nhảy múa giỏi, cưỡi ngựa giỏi, bắn giỏi. So với các cụ ấy, thì chúng mình đây đang còn thanh niên cả. (Mọi người cười vui vẻ).

Nay chúng ta có hai nhiệm vụ :

1. Bất kỳ Đảng giao cho việc gì, nhân dân giao cho việc gì, phải cố gắng làm tròn nhiệm vụ.

2. Đào tạo thanh niên cho họ làm việc hơn mình, không nên nạnh kệ.

Mặt khác, thanh niên phải biết công lao các đồng chí già, phải thấy các đồng chí già đã trải qua phong ba bão táp, có kinh nghiệm, thanh niên phải học tập. Có số thanh niên tưởng xây dựng chủ nghĩa xã hội ngày nay là trên trời rơi xuống, không biết sự gian nan, cực khổ cũ. Các đồng chí già phải kể lại cho họ nghe. Đó là một cách giáo dục thanh niên. Cố gắng mà dùi dất thanh niên ; không nên công thần, không nên tiêu cực. Đó là hai tư tưởng xấu. Một người cách mạng hoạt động và học tập cho đến phút cuối cùng, không bao giờ tiêu cực. Các đồng chí có tán thành không ? (*Cả hội trường đồng thanh trả lời : Tán thành ạ !*).

— Có đồng chí xin biểu báo *Học tập*. Báo cũng là một ngành kinh tế. Nó làm công tác giáo dục, nhưng kinh tế. Có phải nuôi người viết không ? Có phải mua giấy, mua mực không ? (*Có tiếng trả lời : Có ạ !*) Vậy, một người mua không được thì 5, 7 người góp nhau lại mua. Nếu biểu thì biểu ai ? Ở đây có bao nhiêu người ? (*Ở dưới trả lời : 900 người ạ !*). Biểu người này, không biểu người kia thì không được, mà biểu cả 900 người thì nay mai không có báo *Học tập* nữa. Nó sập tiệm mà.

— Còn vấn đề lo cho con cháu của các đồng chí. Cái đó là đúng. Nhưng, nếu là con tôi — à, tôi không

có con — mà nó không có khả năng, nó xấu cũng phải dẹp lại. Không phải hễ cứ bố là cán bộ thì con là « cậu ấm ». Bố có việc của bố, con có việc của con. Cố nhiên, con của những đồng chí đã mất đi, Đảng phải lo. Nhưng nếu bố mẹ nó đang còn, nó xấu, mà đòi hỏi đặc biệt chú ý, thì chú ý cái gì ?

— Về việc đề bạt vào các cấp lãnh đạo. Cấp nào là cấp lãnh đạo ? Cấp nào là không lãnh đạo ? Hợp tác xã có phải là lãnh đạo không ? Đội lao động có phải là lãnh đạo không ? Xã có lãnh đạo, huyện có lãnh đạo, tỉnh có lãnh đạo. Chỉ sợ mình không có chí khí, chỉ lo mình không có sức mà lãnh đạo. Nói Đảng cất nhắc là thế nào ? Đảng là dân chủ, do dưới bầu lên. Các đồng chí trong chi bộ bầu, cấp trên chuẩn y. Cấp trên không có quyền bầu.

Trong lãnh đạo cần có già, có trẻ. Công việc ngày càng mới. Càng về sau này, càng nhiều cái mới, càng ít cái cũ. Con người ta để ra, ai cũng lớn lên, già đi, rồi chết. Chết rồi thì bảo người ta bầu làm sao được. Có người nay còn lãnh đạo đó, nhưng sau này tiến lên mấy móc, nếu không biết kỹ thuật, có lãnh đạo được không ? Nếu không biết, phải mời anh ra, cho người khác giỏi hơn vào làm... chớ không phải như ngày xưa mà tưởng rằng : « sống lâu lên lão làng ».

Cố nhiên, đối với các đồng chí già, đồng chí trẻ phải có những hành động tỏ rõ lòng tôn trọng của mình, như đi xem văn công đều phải mua vé cả ; nhưng mời đồng chí già, nhiều tuổi ngồi trên hay nhường chỗ. Nhưng cũng không phải là « xuân thu

lương kỳ » ¹⁾ để đồng chí già lên kiệu mà khiêng đi. Nếu làm như thế thì thật là vô lý.

Hôm nay, tôi rất sung sướng gặp các đồng chí, nói lên mấy ý kiến, mong các đồng chí trao đổi. Chúc các đồng chí mạnh khỏe, vui vẻ, phấn chấn, tiến lên mãi mãi.

Nói ngày 9 tháng 12 năm 1961.
In trong sách *Về vấn đề cán bộ*, Nhà xuất bản Sự thật, Hà-nội, 1974, tr. 101-111.

Theo đúng bài in trong sách *Về vấn đề cán bộ*.

1). Mỗi năm hai lần.

BÀI NÓI CHUYỆN TẠI HỘI NGHỊ LẦN THỨ BẢY CỦA BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG LAO ĐỘNG VIỆT-NAM⁷

Các đồng chí,

Nước ta : ở về xứ nóng, khí hậu tốt,

Rừng vàng biển bạc, đất phì nhiêu.

Nhân dân dũng cảm và cần kiệm.

Các nước anh em giúp đỡ nhiều.

Thế là chúng ta có đủ cả ba điều kiện thuận lợi — thiên thời, địa lợi và nhân hòa — để xây dựng chủ nghĩa xã hội, tức là xây dựng đời sống ấm no sung sướng cho nhân dân ta.

Việc mà toàn Đảng, toàn dân ta cần phải làm là ra sức kết hợp và vận dụng thật khéo ba điều kiện đó vào công cuộc xây dựng kinh tế của miền Bắc nước ta.

Đại hội Đảng lần thứ III đã có Nghị quyết chỉ rõ đường lối chung về phát triển kinh tế.

Hội nghị Trung ương lần thứ V đã có Nghị quyết về phát triển nông nghiệp.

Hội nghị Trung ương lần thứ VII đã có Nghị quyết về phát triển công nghiệp.

Thế là chúng ta có phương hướng rõ ràng, biện pháp cụ thể.

Ở đây, tôi chỉ tóm tắt nêu vài ý kiến đề giúp các đồng chí tham khảo.

Việt-nam ta có câu tục ngữ « Có thực mới vực được đạo ». Trung-quốc cũng có câu tục ngữ « Dân dĩ thực vi thiên ».

Hai câu ấy tuy đơn giản, nhưng rất đúng lẽ.

Muốn nâng cao đời sống của nhân dân thì trước hết phải giải quyết tốt *vấn đề ăn* (rồi đến *vấn đề mặc* và các vấn đề khác). Muốn giải quyết tốt *vấn đề ăn* thì phải làm thế nào cho có đầy đủ *lương thực*. Mà lương thực là do nông nghiệp sản xuất ra. Vì vậy, *phát triển nông nghiệp là việc cực kỳ quan trọng*.

Ở các xứ rét, mỗi năm tuyết giá dai dẳng, chỉ trồng trọt được một mùa. Khí hậu nước ta ấm áp cho phép ta quanh năm trồng trọt, thu hoạch bốn mùa. Như thế là *thiên thời* rất thuận lợi. Vùng đồng bằng miền Bắc tuy ruộng ít, người nhiều, nhưng chúng ta trồng xen, tăng vụ, thì một mẫu đất có thể hóa ra hai. Miền ngược thì có nhiều vùng đất rộng mênh mông và màu mỡ, tha hồ cho chúng ta vỡ hoang. Như thế là *địa lợi* rất tốt.

Hiện nay, ruộng đất là của nông dân. Hơn 85% nông dân đã vào hợp tác xã. Hơn 35% hợp tác xã đã thành toàn thôn. Ít lâu nữa, hầu hết nông dân sẽ được tổ chức vào hợp tác xã. Mười mấy triệu đồng bào nông dân được tổ chức chặt chẽ, đó là một lực lượng vô cùng to lớn : Đào non cũng trúc, lấp biển cũng bằng. Thế là điều kiện *nhân hòa* cũng rất thuận lợi.

Điều quan trọng bậc nhất hiện nay để phát triển mạnh nông nghiệp là : *chỉnh đốn các ban quản trị hợp tác xã cho thật tốt*. Ban quản trị tốt thì hợp tác xã tốt. Hợp tác xã tốt thì nông nghiệp nhất định phát triển tốt.

Công nghiệp và nông nghiệp là hai chân của nền kinh tế.

Nông nghiệp phải phát triển mạnh để cung cấp đủ lương thực cho nhân dân ; cung cấp đủ nguyên liệu (như bông, mía, chè...) cho nhà máy, cung cấp đủ nông sản (như lạc, đỗ, đậu...) để xuất khẩu đổi lấy máy móc.

Công nghiệp phải phát triển mạnh để cung cấp đủ hàng tiêu dùng cần thiết cho nhân dân, trước hết là cho nông dân ; cung cấp máy bơm nước, phân hóa học, thuốc trừ sâu... để đẩy mạnh nông nghiệp ; và cung cấp dần dần máy cày, máy bừa cho các hợp tác xã nông nghiệp. Công nghiệp phát triển thì nông nghiệp mới phát triển. Cho nên công nghiệp và nông nghiệp phải giúp đỡ lẫn nhau và cùng nhau phát triển, như hai chân đi khỏe và đi đều thì tiến bước sẽ nhanh, và nhanh chóng đi đến mục đích. Thế là thực hiện *liên minh công nông* để xây dựng chủ nghĩa xã hội, xây dựng đời sống ấm no sung sướng cho nhân dân.

Do sự cố gắng của bản thân ta và nhờ sự giúp đỡ tận tình của các nước anh em, nhất là Liên-xô và Trung-quốc, công nghiệp của ta phát triển khá nhanh. Ví dụ : trong tổng giá trị sản lượng công nghiệp và nông nghiệp, năm 1955 công nghiệp chỉ chiếm non 17%. Năm 1961 công nghiệp đã chiếm hơn 43%. Tuy vậy, so với nhu cầu thì công nghiệp

vẫn còn non kém. Sức điện, gang, thép, máy móc, hóa chất..., chưa đủ cung cấp cho nông nghiệp và các ngành kinh tế khác. Các thứ đã sản xuất được thì chất còn kém, giá còn đắt.

Đề đạt mục đích công nghiệp hóa xã hội chủ nghĩa, toàn Đảng, toàn dân ta phải ra sức thực hiện đầy đủ Nghị quyết của Hội nghị thứ VII của Trung ương.

Theo ý tôi, cái *thìa khóa* của việc phát triển nông nghiệp là chỉnh đốn tốt ban quản trị hợp tác xã. Cái *thìa khóa* của việc phát triển công nghiệp là ở cơ sở thì đầy mạnh quản lý xí nghiệp, và cán bộ, công nhân phải thạo kỹ thuật; các cơ quan lãnh đạo thì phải đi sâu đi sát, phục vụ sản xuất.

Trong sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội, chúng ta nhất định có những *khó khăn*. Biến đổi một xã hội cũ thành một xã hội mới, không phải là một chuyện dễ. Nhưng đó là những khó khăn trong sự trưởng thành. Toàn Đảng, toàn dân đồng sức đồng lòng thì khó khăn gì cũng nhất định khắc phục được.

Mặt khác chúng ta có những điều kiện rất thuận lợi về thiên thời, địa lợi, nhân hòa. Phong trào *thi đua yêu nước*, nhất là từ năm 1961, đã chứng tỏ điều đó. Công nhân, nông dân và cán bộ ta đã có hàng vạn sáng kiến để khắc phục khó khăn, tăng gia sản xuất, thực hành tiết kiệm.

Trong phong trào thi đua yêu nước, đã nảy nở ra hàng chục anh hùng lao động, hàng nghìn chiến sĩ thi đua, hàng vạn lao động tiên tiến, và hàng trăm tổ và đội lao động xã hội chủ nghĩa.

Đó là những lực lượng đầu tàu cực kỳ hùng mạnh. Với sự lãnh đạo của Đảng, kết hợp phong trào thi đua yêu nước với cuộc vận động chống tham ô, lãng

phí, quan liêu, làm cho mọi người thối nhũn ý thức làm chủ nước nhà và tinh thần cần kiệm xây dựng Tổ quốc, thì chúng ta nhất định thắng lợi trong việc công nghiệp hóa xã hội chủ nghĩa ở miền Bắc, làm cơ sở vững mạnh cho sự nghiệp đấu tranh thực hiện hòa bình thống nhất nước nhà.

Mong các đồng chí nghiên cứu thật kỹ, phổ biến thật khắp và chấp hành thật đúng hai Nghị quyết thứ V và thứ VII của Trung ương, biến quyết tâm của Đảng thành quyết tâm của quần chúng. Làm được như vậy thì chúng ta nhất định thắng lợi !

Nói vào tháng 4 năm 1962.
In trên báo *Nhân dân*, số 3009,
ngày 20 tháng 6 năm 1962.

Theo đúng bài in trên
báo *Nhân dân*.

LỜI KHAI MẠC ĐẠI HỘI LIÊN HOAN ANH HÙNG, CHIẾN SĨ THI ĐUA TOÀN QUỐC LẦN THỨ III

Các đồng chí,

Bác rất sung sướng thay mặt Trung ương Đảng và Chính phủ nhiệt liệt hoan nghênh các đại biểu ưu tú trong phong trào thi đua yêu nước của chúng ta.

Bác sung sướng báo cho Đại hội biết rằng : Trong số anh hùng lao động Việt-nam, chúng ta có thêm hai vị anh hùng là đồng chí Ga-ga-rin và đồng chí Ti-tốp.

Chúng ta nhiệt liệt chào mừng các đồng chí đại biểu các nước anh em, đại biểu Công hội Liên-xô và Công hội Trung-quốc, và các đồng chí chuyên gia đã đến dự Đại hội này.

Có nhiều chiến sĩ thi đua xứng đáng được tham gia Đại hội này, nhưng không đến dự được, Bác thân ái gửi lời hỏi thăm các chiến sĩ đó.

Các đồng chí,

Từ tháng 6-1948, trong lúc toàn dân ta đang anh dũng kháng chiến chống thực dân Pháp, Đảng ta phát động phong trào *thi đua yêu nước* và đã được đồng bào hăng hái ủng hộ. Đến nay là 14 năm, trong

thời gian đó đã có những biến đổi và những tiến bộ rất to lớn. Vài thí dụ :

— 14 năm trước đây, phần lớn nước ta đang bị giặc xâm chiếm. Về công nghiệp chúng ta chỉ có một số máy cũ kỹ, lén lút trong rừng, để làm các thứ vũ khí thô sơ. Số nhiều ruộng đất là của địa chủ. Nền giáo dục của ta còn non yếu...

— Ngày nay, miền Bắc nước ta hoàn toàn giải phóng. Chúng ta có hàng trăm nhà máy hiện đại, do giai cấp công nhân làm chủ. Ruộng đất là của nông dân, và 85% đồng bào nông dân đã đoàn kết thành những đại gia đình hợp tác xã, đang đẩy mạnh sản xuất nông nghiệp. 95% nhân dân ta xóa xong nạn mù chữ, số trường học và số học trò đã tăng gấp mười mấy lần so với trước ngày Cách mạng tháng Tám, văn hóa khoa học phát triển nhanh chóng. Đời sống vật chất và văn hóa của nhân dân ta ở miền Bắc đều tiến bộ rõ rệt.

Nhìn lại những kết quả tốt đẹp đó, nhân dân ta có quyền tự hào rằng sự hy sinh phấn đấu của mình đã thu được thắng lợi lớn. Đồng thời chúng ta hết lòng biết ơn sự giúp đỡ tận tình của Liên-xô, Trung-quốc và các nước anh em khác trong phe ta. Tuy vậy, chúng ta quyết không vì những thắng lợi đó mà tự mãn.

Hiện nay chúng ta đang xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc. *Chủ nghĩa xã hội là nhằm nâng cao đời sống vật chất và văn hóa của nhân dân*, và do nhân dân tự xây dựng lấy. Muốn đạt mục đích đó, thì nhân dân ta phải ra sức thi đua tăng gia sản xuất và thực hành tiết kiệm ; mỗi người phải cố gắng trở

thành lao động tiên tiến, chiến sĩ thi đua, anh hùng lao động, mỗi người phải nâng cao *tinh thần làm chủ nước nhà*.

Về phong trào thi đua yêu nước, chúng ta cũng tiến bộ khá nhiều.

Tại Đại hội liên hoan lần thứ hai (1958) có 456 đại biểu, và tất cả có 41.130 chiến sĩ thi đua và lao động tiên tiến. Đại hội lần này có hơn 1.000 đại biểu và tất cả có 288.144 chiến sĩ thi đua và lao động tiên tiến. Một điều mới đáng nêu lên là phong trào thi đua đã từ từng người tiến dần lên từng tập thể. Hiện nay đã có hơn 1 vạn tổ và đội tiên tiến và 563 tổ và đội đã ghi tên thi đua để giành lấy danh hiệu *lao động xã hội chủ nghĩa*. Đó là một bước tiến rất tốt.

Ngoài lời khen ngợi chung, Bác muốn khen ngợi riêng chị em phụ nữ đã tiến bộ khá nhiều. Ở Đại hội này có hơn 160 cô đại biểu, trong số đó có 80 đại biểu nông nghiệp và 28 đại biểu thuộc đồng bào miền ngược. Trong các tổ và đội tiên tiến gồm có những tổ và đội phụ nữ, thí dụ đội C.9 toàn là các cháu gái thanh niên. Tổ in bao xi-măng Hải-phòng thì có những thành tích đặc biệt như đã bót từ 6 máy xuống 2 máy, từ 34 người bót còn 13 người, mà năng suất thì từ 12.000 bao tăng lên 32.000 bao. Điều đáng khen nữa là chị em rất đoàn kết thương yêu nhau. Khi được thưởng hơn 15% về tăng năng suất chị em đã tình nguyện chỉ lĩnh dưới 15%, còn lại để giúp tích lũy cho Nhà nước. Phụ trách tổ này là cô Trần-Thị-Hảo liên tục 4 năm chiến sĩ thi đua.

Các đồng chí,

Các đồng chí đã đưa hết tinh thần sáng tạo và ý chí quật cường, vượt mọi khó khăn để không ngừng nâng cao năng suất lao động, hoàn thành và hoàn thành vượt mức kế hoạch Nhà nước, thế là các đồng chí đã trở thành người xung phong của nhân dân ta trong phong trào thi đua yêu nước, trong sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội.

Trong phong trào thi đua, chúng ta cần phải làm đúng khẩu hiệu *nhiều, nhanh, tốt, rẻ*. Nâng cao không ngừng năng suất lao động, kết quả sẽ nhiều và nhanh. Nhưng nếu sản xuất ra nhiều mà phẩm chất kém, thì sẽ gây nhiều lãng phí cho Nhà nước, cho nhân dân. Vì vậy, khi sản xuất phải bảo đảm *chất lượng cho tốt*.

Nếu sản xuất ra nhiều và tốt, nhưng giá đắt quá, ít người mua được, thì hàng hóa sẽ ứ đọng, sản xuất sẽ bế tắc và không nâng cao được đời sống của nhân dân. Vì vậy, sản xuất đã phải *tốt lại phải rẻ*. Muốn đạt mục đích đó thì phải ra sức *tiết kiệm*. Tiết kiệm tiền vốn, tiết kiệm sức người, tiết kiệm thời gian, tiết kiệm lương thực, tiết kiệm nguyên liệu, vật liệu. Nếu mỗi năm chúng ta tiết kiệm được từ 5 đến 10%, thì chúng ta sẽ có thêm khoảng 100 triệu đồng để xây dựng thêm nhà máy, để sản xuất thêm, để nâng cao thêm đời sống của nhân dân.

Trong phong trào thi đua, rất nhiều *sáng kiến* nảy nở. Chỉ trong năm 1961, ở các nhà máy, hầm mỏ, công trường, hợp tác xã, nhà thương, trường học, các đơn vị bộ đội, v.v. tất cả có hơn 13 vạn sáng kiến. Điều đó chứng tỏ rằng nhân dân lao động ta

rất thông minh. Cán bộ và cơ quan phụ trách cần phải tổng kết, phân tích, chọn lọc và phổ biến rộng khắp những sáng kiến đó thì kết quả sẽ to lớn gấp bội.

Mấy điểm quan trọng nữa : *kỷ luật lao động* phải thật nghiêm, tinh thần cảnh giác phải thật cao. Trong khi ra sức sản xuất, nhân dân ta phải luôn luôn sẵn sàng đập tan âm mưu địch phá hoại thành quả lao động của chúng ta. Quân đội, công an, dân quân cần tiếp tục phát huy truyền thống chiến đấu dũng cảm, củng cố quốc phòng, bảo vệ trật tự, an ninh.

Chúng ta ra sức xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc, đồng thời từng giờ từng ngày chúng ta phải nhớ đến đồng bào ta ở miền Nam đang đau khổ dưới chế độ phát-xít dã man của Mỹ — Diệm, và đang đấu tranh vô cùng anh dũng. Mỗi một tấn than, mỗi một cái máy, mỗi một tạ lương thực, v.v. mà chúng ta tăng gia thêm và tiết kiệm được đều giúp vào tốc độ xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc, đều là ủng hộ cuộc đấu tranh anh dũng của đồng bào miền Nam, đều là góp phần thực hiện hòa bình thống nhất nước nhà.

Công việc của chúng ta ngày càng phát triển, chúng ta phải khắc phục nhiều khó khăn. Nhưng nhân dân ta cần cù và dũng cảm. Trong thời kỳ cách mạng và kháng chiến, và ngày nay xây dựng chủ nghĩa xã hội, nhân dân ta luôn luôn tin tưởng ở Đảng, đoàn kết khăng khít với Đảng ta. Nước ta có rừng vàng biển bạc, của cải tiềm tàng rất nhiều. Ta lại có các nước anh em giúp đỡ. Đó là những điều kiện căn bản vô cùng thuận lợi để phát triển, cho nên tương lai của ta rất tươi sáng, vẻ vang.

Trong công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội, chúng ta cần phải học tập Liên-xô, Trung-quốc và các nước anh em khác. Thí dụ khi chúng ta đang xây dựng chủ nghĩa xã hội, thì nhân dân Liên-xô anh em — dưới sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản — đang hằng hái thi đua thực hiện Nghị quyết của Đại hội lần thứ 22 của Đảng, xây dựng chủ nghĩa cộng sản. Hiện nay có hơn 20 triệu người (tức là độ 10 người dân kể cả gái, trai, già, trẻ thì có 1 người) đang ra sức thi đua để giành lấy danh dự vẻ vang là « chiến sĩ thi đua lao động cộng sản chủ nghĩa ». Chúng ta phải cố gắng học theo nhân dân Liên-xô. Miền Bắc nước ta có 16 triệu người. Nếu chúng ta có 1 triệu 60 vạn người ra sức thi đua để giành lấy danh dự « chiến sĩ thi đua lao động xã hội chủ nghĩa », thì khoảng 20 năm nữa, khi Liên-xô đã thắng lợi hoàn thành chủ nghĩa cộng sản, chúng ta cũng sẽ thắng lợi hoàn thành chủ nghĩa xã hội. Toàn Đảng, toàn dân ta phải cố gắng làm cho được như vậy.

Anh hùng, chiến sĩ thi đua và lao động tiên tiến phải làm đầu tàu lôi cuốn người khác cùng tiến bộ ; đồng thời phải luôn luôn khiêm tốn, luôn luôn cố gắng học hỏi thêm để tiến bộ không ngừng. Đảng viên, đoàn viên thanh niên và cán bộ công đoàn phải làm gương mẫu trong mọi công việc. Như vậy thì đội ngũ lao động to lớn của chúng ta nhất định khắc phục được mọi khó khăn, đánh thắng sự bần cùng và lạc hậu, xây dựng thắng lợi chủ nghĩa xã hội, nâng cao đời sống của nhân dân ta ngày thêm sung sướng, vui tươi. Miền Bắc ta lớn mạnh càng

làm cho đồng bào ta ở miền Nam thêm hăng hái đấu tranh, Tổ quốc ta mau đến ngày thống nhất, *Nam Bắc mau sum họp một nhà*.

Chúc các đại biểu, các chiến sĩ thi đua mạnh khỏe và luôn luôn tiến bộ.

Phát biểu ngày 4 tháng 5 năm 1962. In trên báo *Nhân dân*, số 2963, ngày 5 tháng 5 năm 1962.

Theo đúng bài in trên báo *Nhân dân*.

**ĐOÀN KẾT, ĐOÀN KẾT,
ĐẠI ĐOÀN KẾT, THÀNH
CÔNG, THÀNH CÔNG, ĐẠI
THÀNH CÔNG**

Các đồng chí,

Bác rất vui lòng các cô các chú đã cố gắng học tập và nhận rõ trách nhiệm của mình.

Chắc mọi người đã thấy rõ, chính sách Mặt trận dân tộc thống nhất của Đảng ta đã đưa lại những thắng lợi to lớn :

Đoàn kết trong Mặt trận *Việt-minh*, nhân dân ta đã làm Cách mạng tháng Tám thành công, lập nên nước Việt-nam dân chủ cộng hòa.

Đoàn kết trong Mặt trận *Liên-Việt*, nhân dân ta đã kháng chiến thắng lợi, lập lại hòa bình ở Đông-dương, hoàn toàn giải phóng miền Bắc.

Đoàn kết trong Mặt trận *Tổ quốc Việt-nam*, nhân dân ta đã giành được thắng lợi trong công cuộc khôi phục kinh tế, cải tạo xã hội chủ nghĩa và trong sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc.

Mục đích phấn đấu của Mặt trận dân tộc thống nhất là xây dựng một nước Việt-nam hòa bình, thống nhất, độc lập, dân chủ và giàu mạnh.

Cương lĩnh của Mặt trận là nhằm xây dựng miền Bắc vững mạnh, dần dần nâng cao đời sống của nhân dân, bằng cách phát triển công nghiệp, nông nghiệp, văn hóa, khoa học. Nó nhằm đoàn kết toàn dân, một lòng một dạ, kề vai sát cánh, cùng nhau phấn đấu thực hiện hòa bình thống nhất nước nhà.

Bất kỳ ai, dù quá khứ của họ thế nào, miễn là ngày nay họ thật lòng ủng hộ công cuộc xây dựng miền Bắc và đấu tranh thống nhất nước nhà, thì chúng ta đoàn kết với họ.

Chủ nghĩa Mác — Lê-nin dạy chúng ta rằng: muốn làm cách mạng thắng lợi thì phải phân biệt rõ ai là bạn ai là thù, phải thực hiện thêm bầu bạn, bớt kẻ thù. Mọi người yêu nước và tiến bộ là bạn của ta. Đế quốc Mỹ, bọn tay sai của Mỹ, bọn phản cách mạng là kẻ thù của ta.

Để làm tròn trách nhiệm lãnh đạo cách mạng, Đảng ta phải dựa vào giai cấp công nhân, lấy liên minh công nông làm nền tảng vững chắc để đoàn kết các tầng lớp khác trong nhân dân. Có như thế mới phát triển và củng cố được lực lượng cách mạng và đưa cách mạng đến thắng lợi cuối cùng.

Đảng ta có chính sách Mặt trận dân tộc đúng đắn, cho nên đã phát huy được truyền thống đoàn kết và yêu nước rất vẻ vang của dân tộc ta.

Chính sách Mặt trận là một chính sách rất quan trọng. Công tác Mặt trận là một công tác rất quan trọng trong toàn bộ công tác cách mạng. Các cán bộ và đảng viên ta cần nắm vững và chấp hành đúng Nghị quyết của Đại hội Đảng và Nghị quyết Bộ Chính trị về vấn đề Mặt trận dân tộc thống

nhất. Trong cách mạng dân tộc dân chủ nhân dân cũng như trong cách mạng xã hội chủ nghĩa, Mặt trận dân tộc thống nhất vẫn là một trong những lực lượng to lớn của cách mạng Việt-nam.

Chúng ta phải đoàn kết chặt chẽ các tầng lớp nhân dân, động viên lực lượng của nhân dân, để phấn đấu hoàn thành sự nghiệp công nghiệp hóa xã hội chủ nghĩa ở miền Bắc và đấu tranh thực hiện hòa bình thống nhất nước nhà.

Phải đoàn kết tốt các đảng phái, các đoàn thể, các nhân sĩ trong Mặt trận Tổ quốc Việt-nam, thực hiện hợp tác lâu dài, giúp đỡ lẫn nhau, cùng nhau tiến bộ.

Phải đoàn kết các dân tộc anh em, cùng nhau xây dựng Tổ quốc. Phải ra sức làm cho miền núi tiến kịp miền xuôi, vùng cao tiến kịp vùng thấp. Giữa nông trường và đồng bào địa phương, giữa đồng bào ở đồng bằng đến vỡ hoang và đồng bào miền núi, cần phải đoàn kết chặt chẽ, thương yêu giúp đỡ lẫn nhau.

Phải đoàn kết chặt chẽ giữa đồng bào lương và đồng bào các tôn giáo, cùng nhau xây dựng đời sống hòa thuận ấm no, xây dựng Tổ quốc. Phải chấp hành đúng chính sách tôn trọng tự do tín ngưỡng đối với tất cả các tôn giáo.

Ở những vùng tôn giáo có nhiều hợp tác xã nông nghiệp phát triển khá tốt. Nhưng ở một vài nơi, vì có kẻ xấu phản tuyên truyền cho nên một số xã viên giáo dân không an tâm sản xuất, do đó mà năng suất không tăng, xã viên thu nhập kém. Có một số người làm việc đạo lại cố ý tổ chức lễ « làm phúc » kéo dài hàng tuần giữa lúc đang

gặt hái gấp. Như thế là công tác của Mặt trận vừa đoàn kết vừa đấu tranh làm chưa được tốt; quản lý hợp tác xã còn kém; công việc đạo sắp đặt chưa hợp lý.

Nguyện vọng của đồng bào giáo dân là « phần xác no ấm, phần hồn thông dong ». Muốn được như thế thì phải ra sức củng cố hợp tác xã, phát triển sản xuất, tăng thu nhập cho xã viên. Đồng thời phải đảm bảo tín ngưỡng tự do. Nhưng hoạt động tôn giáo không được cản trở sản xuất của nhân dân, không được trái với chính sách và pháp luật của Nhà nước.

Muốn làm tốt những việc nói trên, cán bộ và đảng viên :

— Phải thông suốt và thực hiện đúng chính sách của Đảng và Chính phủ, đồng thời phải giải thích cho mọi người hiểu thật thấu và làm cho đúng.

— Phải đi đường lối quần chúng, không được quan liêu, mệnh lệnh, và gò ép nhân dân. Nhiệm vụ của chính quyền dân chủ là phục vụ nhân dân; tổ chức, giáo dục, động viên nhân dân xây dựng cuộc sống mới. Chúng ta phải thật sự dân chủ với nhân dân, và chuyên chính với bọn phản cách mạng, bọn phá hoại lợi ích của nhân dân.

— Phải thành thực lắng nghe ý kiến của người ngoài Đảng. Cán bộ và đảng viên không được tự cao tự đại, cho mình là tài giỏi hơn mọi người; trái lại phải học hỏi điều hay điều tốt của mọi người.

— Cán bộ làm công tác Mặt trận phải tích cực và phải chủ động giúp cấp ủy Đảng lãnh đạo công tác Mặt trận, phổ biến và thực hiện chính sách của

Đảng về Mặt trận; làm việc phải kiên nhẫn, phải tha thiết với công tác Mặt trận.

Cán bộ và đảng viên có quyết tâm làm như thế, thì công tác Mặt trận nhất định sẽ tiến bộ nhiều.

Cuối cùng, Bác thân ái chúc các cô, các chú nhiều thắng lợi trong công tác, và thực hiện đúng khẩu hiệu :

**Đoàn kết, đoàn kết, đại đoàn kết,
Thành công, thành công, đại thành công!**

In trên báo *Nhân dân*, số 3081,
ngày 31 tháng 8 năm 1962.

Theo đúng bài in trên
báo *Nhân dân*.

BAI NOI CHUYEN TẠI ĐẠI HỘI VĂN NGHỆ TOÀN QUỐC LẦN THỨ BA

Tôi thay mặt Trung ương Đảng và Chính phủ thân ái chào mừng Đại hội, và khen ngợi các đồng chí đã có những cố gắng và những thành tích trong mấy năm qua.

Nhân dịp này, tôi cũng gửi lời thân ái hỏi thăm những anh em văn nghệ yêu nước ở miền Nam đang cùng đồng bào dũng cảm hy sinh, đấu tranh chống Mỹ — Diệm.

Trong thư của Trung ương Đảng gửi Đại hội và những lời phát biểu của các đại biểu đã nói khá đủ những điều cần phải nói. Hôm nay, tôi chỉ kể vài kinh nghiệm cũ và nêu vài ý kiến chung.

Dưới chế độ thực dân Pháp, dù chúng khủng bố tàn nhẫn, và nuôi nấng thứ văn chương nịnh Tây, nhưng ở nước ta vẫn có văn chương cách mạng.

Văn chương cách mạng như những thơ ca của các cụ Phan-Chu-Trinh, Phan-Bội-Châu và những người yêu nước khác, thì bị gọi là « cấm vật ». Nếu không giữ được bí mật, thì người viết cũng như người xem đều bị bắt bớ tù đầy. Tuy vậy, vì quần chúng sẵn lòng ghét Tây và yêu nước, cho nên những thơ ca ấy đã được truyền tụng

trong dân gian, và đã có tác dụng cổ động tinh thần cách mạng.

Nghề *múa hát* thì chỉ là một thứ tiêu khiển cho bọn «ngồi mát ăn bát vàng». Chúng còn khinh rẻ và gọi những nghệ sĩ múa hát là «xướng ca vô loại».

Hồi đó chỉ có *chiếu bóng* câm, bọn thực dân Pháp dùng chiếu bóng để bôi nhọ dân tộc ta. Thí dụ : Trong hội chợ ở Mác-xây ngoài những tranh vẽ lũ công Khanh Việt-nam đang lúc nhúc lạy quỳ trước vua bù nhìn cùng chó ngạo, toàn quyền, khâm sứ, ngoài những công nhân trần trụi kéo xe thuê, còn có chiếu bóng : trong phim có những bà già ăn trầu răng đen, những nông dân gầy gò rách rưới, những người đóng khổ đang trèo dừa... Chúng gọi đó là «Hình ảnh An-nam».

Rõ ràng là dân tộc bị áp bức, thì văn nghệ cũng mất tự do. Văn nghệ muốn tự do thì phải tham gia cách mạng.

Từ ngày Cách mạng tháng Tám thành công, nhân dân ta được giải phóng, thì những người văn nghệ cũng có điều kiện thuận lợi để phát triển tài năng của mình, góp phần vào công cuộc kháng chiến và xây dựng Tổ quốc.

17 năm qua, nước ta có những cuộc biến đổi long trời chuyển đất : Cách mạng thành công, kháng chiến thắng lợi, xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc, đấu tranh chống Mỹ — Diệm ở miền Nam, khắp nơi sôi nổi thi đua yêu nước. Ở Việt-nam chúng ta có những sự tích vô cùng oanh liệt, những chiến sĩ cực kỳ anh hùng. Ở các nước anh em trong đại gia đình xã hội chủ nghĩa cũng vậy.

Quần chúng đang chờ đợi những tác phẩm văn nghệ xứng đáng với thời đại vẻ vang của chúng ta, những tác phẩm *ca tụng* chân thật những người mới, việc mới chẳng những để làm gương mẫu cho chúng ta ngày nay, mà còn để giáo dục con cháu ta đời sau.

Trong thời kỳ quá độ, bên những thành tích tốt đẹp là chính, vẫn còn sót lại những cái xấu xa của xã hội cũ như: tham ô, lãng phí, lười biếng, quan liêu, đánh con, đập vợ, v.v.. Đối với những thói xấu đó, văn nghệ cũng cần phải *phê bình* rất nghiêm khắc, nhằm làm cho xã hội ta ngày càng lành mạnh tốt đẹp hơn.

Nói tóm lại: phải có khen cũng phải có chê. Nhưng khen hay là chê đều phải đúng mức. Khen quá lời thì người được khen cũng hồ người. Mà chê quá đáng thì người bị chê cũng khó tiếp thụ.

Quần chúng mong muốn những tác phẩm có *nội dung* chân thật và phong phú, có *hình thức* trong sáng và vui tươi. Khi chưa xem thì muốn xem, xem rồi thì có *bổ ích*. Quần chúng còn mong các đồng chí văn nghệ chú ý dùm hai điều nữa: một là chớ mượn chữ Hán quá nhiều, thậm chí có khi « chữ Tạc vạc ra chữ Tô ». Hai là khi viết phải *cẩn thận hơn*, tránh viết những câu kỳ khôi như « no cơm áo », « cười thênh thênh », v.v..

Để làm tròn nhiệm vụ cao quý của mình, văn nghệ sĩ cần phải rèn luyện đạo đức cách mạng, nâng cao tinh thần phục vụ nhân dân, giữ gìn thái độ khiêm tốn; phải thật sự hòa mình với quần chúng, cố gắng học tập chính trị, trau dồi nghề

nghiệp; phải hết lòng giúp đỡ thanh niên, làm cho văn nghệ nước nhà ngày càng thêm trẻ thêm xuân.

Tôi xin kết thúc câu chuyện bằng lời thân ái chúc các đồng chí đoàn kết chặt chẽ, phấn khởi và tiến bộ nhiều !

Chúc mọi người đồng lòng chung sức xây dựng văn nghệ của ta ngày càng phong phú về tư tưởng và nghệ thuật, góp phần xứng đáng với cả dân tộc đang anh dũng xây dựng một nước Việt-nam hòa bình, thống nhất, độc lập, dân chủ và giàu mạnh.

Nói ngày 1 tháng 12 năm 1962.
In trên báo *Nhân dân*, số 3173,
ngày 2 tháng 12 năm 1962.

Theo đúng bài in trên
báo *Nhân dân*.

TÌNH HỮU NGHỊ VIỆT — LÀO ¹⁾

Thương nhau mấy núi cũng trèo,
Mấy sông cũng lội, mấy đèo cũng qua.
Việt — Lào, hai nước chúng ta,
Tình sâu hơn nước Hồng-hà, Cửu-long.

In trên báo *Nhân dân*, số 3274,
ngày 14 tháng 3 năm 1963

1) Trích bài in trên báo *Nhân dân*. Đầu đề do Nhà xuất bản đặt.

LỜI PHÁT BIỂU TẠI QUỐC HỘI NƯỚC VIỆT-NAM DÂN CHỦ CỘNG HÒA KHÓA II, KỲ HỌP THỨ SÁU

Thưa các đồng chí đại biểu,

Tôi vừa nhận được một tin tức làm cho tôi rất cảm động và sung sướng. Đó là tin Quốc hội có ý định tặng cho tôi huân chương Sao vàng, huân chương cao quý nhất của nước ta. Tôi xin tỏ lòng biết ơn Quốc hội.

Nhưng tôi xin Quốc hội cho phép tôi chưa nhận huân chương ấy. Vì sao ? Vì huân chương là để tặng thưởng người có công huân ; nhưng tôi tự xét chưa có công huân xứng đáng với sự tặng thưởng cao quý của Quốc hội.

Tổ quốc ta hiện đang tạm bị chia cắt làm đôi. Bọn đế quốc Mỹ đang tăng cường cuộc chiến tranh xâm lược ở miền Nam Việt-nam. Đồng bào miền Nam đang bị dày dọa dưới chế độ dã man của Mỹ — Diệm. Không một ngày nào mà Mỹ — Diệm không khủng bố, tàn sát, giết người, đốt làng, rải rác thuốc độc, phá hoại mùa màng, dùng bạo lực ép buộc đồng bào vào những trại tập trung, những địa ngục mà chúng gọi là « ấp chiến lược ».

Trong hoàn cảnh nước sôi lửa bỏng, đồng bào miền Nam đang hàng ngày hàng giờ hy sinh xương máu, anh dũng đấu tranh kiên quyết chống bọn cướp nước hại dân, để giành lấy quyền tự do, quyền sinh sống.

Đoàn kết chặt chẽ chung quanh Mặt trận dân tộc giải phóng miền Nam, đồng bào miền Nam không phân biệt gái, trai, già, trẻ; không phân biệt sĩ, nông, công, thương; không phân biệt người Kinh, người Thượng; đồng tâm nhất trí, vượt mọi khó khăn gian khổ, kiên quyết chiến đấu đến thắng lợi cuối cùng.

Trong khi miền Bắc ra sức thi đua xây dựng chủ nghĩa xã hội để ủng hộ đồng bào miền Nam, thì đồng bào miền Nam anh dũng chiến đấu để bảo vệ công cuộc xây dựng hòa bình ở miền Bắc. Cho nên nhân dân miền Bắc từng giờ từng phút nhớ đến đồng bào miền Nam.

Gần 20 năm trường, hết đấu tranh chống thực dân Pháp, lại đấu tranh chống Mỹ — Diệm, đồng bào miền Nam thật là những người con anh hùng của dân tộc anh hùng Việt-nam. Miền Nam thật là xứng đáng với danh hiệu « Thành đồng của Tổ quốc » và xứng đáng được tặng huân chương cao quý nhất.

Vì những lẽ đó, tôi xin Quốc hội đồng ý thế này :

Chờ đến ngày miền Nam hoàn toàn giải phóng, Tổ quốc hòa bình thống nhất, Bắc — Nam sum họp một nhà, Quốc hội sẽ cho phép đồng bào miền Nam trao cho tôi huân chương cao quý. Như vậy thì toàn dân ta sẽ sung sướng, vui mừng.

Nhân dịp này, tôi thách Tổng thống Ken-nơ-đi trả lời mấy câu hỏi sau đây :

— Việt-nam xa cách Hoa-kỳ hàng vạn dặm. Nhân dân Việt-nam và nhân dân Hoa-kỳ không thù oán gì nhau. Ông có lý do gì mà gây nên cuộc chiến tranh xâm lược ở miền Nam Việt-nam, hoang phí hàng tỷ đô-la của nhân dân Hoa-kỳ để ủng hộ một chính quyền thối nát độc tài, đã bị nhân dân miền Nam Việt-nam phỉ nhổ ? Ông có quyền gì mà bắt buộc hàng vạn thanh niên con em người Hoa-kỳ sang giết hại người miền Nam Việt-nam vô tội, rồi họ cũng bị chết trong cuộc chiến tranh phi nghĩa, bần thỉu ấy ?

— Năm 1954 là đại biểu Quốc hội Hoa-kỳ, ông đã phê bình Tổng thống Ai-xen-hao⁸ như sau :

« Tung tiền bạc, vũ khí và quân lính vào trong vùng rừng núi Đông-dương mà không có một chút hy vọng xa xôi về thắng lợi — có thể là một điều nguy hiểm, vô ích, là một hành động tự sát... Tôi thành thật tin rằng không có một sự tăng cường viện trợ quân sự nào của Mỹ ở Đông-dương có thể chinh phục được một kẻ địch ở đâu cũng có, đồng thời không thấy ở đâu, một kẻ địch... được nhân dân có cảm tình, ủng hộ và che chở... »

Vì sao Tổng thống Ken-nơ-đi⁹ lại hành động tự sát một cách u mê, điều mà nghị sĩ Ken-nơ-đi đã cảnh cáo một cách sáng suốt ?

— Du luận chính đáng của nhân dân Mỹ mà các nhân sĩ Hoa-kỳ đã nêu lên trong bức thư gửi cho Tổng thống (1-3-1963) tức là : Chấm dứt sự can thiệp quân sự Mỹ vào miền Nam Việt-nam, và triệu tập một cuộc hội nghị quốc tế để vạch ra

một giải pháp hòa bình. Tổng thống Ken-nơ-đi có muốn hay là không muốn làm theo dư luận chính đáng của nhân dân Mỹ ?

Tổng thống Ken-nơ-đi phải hiểu lịch sử. Lịch sử đã chứng tỏ rằng: Khi một dân tộc đã đoàn kết nhất trí, đấu tranh giành độc lập tự do (như tổ tiên Tổng thống ngày trước, và nhân dân miền Nam Việt-nam hiện nay), thì nhất định họ sẽ thắng lợi. Cho nên chắc chắn rằng:

Đồng bào miền Nam nhất định sẽ thắng.

Nam Bắc nhất định sẽ sum họp một nhà.

Tổ quốc yêu dấu của chúng ta nhất định sẽ hòa bình thống nhất.

Một lần nữa, tôi xin cảm ơn Quốc hội !

Phát biểu ngày 8 tháng 5 năm
1963.

In trên báo *Nhân dân*, số 3329,
ngày 9 tháng 5 năm 1963.

Theo đúng bài in trên
báo *Nhân dân*.

BÀI NÓI CHUYỆN VỚI ĐẠI HỘI ĐẠI BIỂU TOÀN QUỐC LẦN THỨ NHẤT CỦA HỘI PHỔ BIẾN KHOA HỌC KỸ THUẬT VIỆT-NAM

Bác thay mặt Trung ương Đảng và Chính phủ thân ái chào mừng Đại hội.

Nhân dịp này, Bác phát biểu vài ý kiến như sau :

Trước hết, chúng ta hãy nhắc lại Nghị quyết Đại hội lần thứ III của Đảng, phần nói về khoa học, kỹ thuật. Nghị quyết nói: «*Đẩy mạnh công tác nghiên cứu và phổ biến khoa học và kỹ thuật một cách có trọng điểm, có từng bước vững chắc, nhằm phục vụ sản xuất, phục vụ dân sinh, phục vụ quốc phòng*. Ra sức đào tạo cán bộ khoa học và xây dựng các cơ sở nghiên cứu khoa học cần thiết, kết hợp với việc phổ biến rộng rãi những hiểu biết khoa học và kỹ thuật trong đông đảo quần chúng, thúc đẩy phong trào thi đua cải tiến kỹ thuật, sáng chế phát minh. Mở rộng sự hợp tác với các nước anh em trong việc nghiên cứu khoa học, kỹ thuật».

Chúng ta đều biết rằng trình độ khoa học, kỹ thuật của ta hiện nay còn thấp kém. Lề lối sản xuất chưa cải tiến được nhiều. Cách thức làm việc còn

nặng nhọc. Năng suất lao động còn thấp kém. Phong tục tập quán lạc hậu còn nhiều.

Nhiệm vụ của khoa học là ra sức cải biến những cái đó. Khoa học là tổng kết những kinh nghiệm đấu tranh giữa giai cấp bị bóc lột và giai cấp bóc lột, và đấu tranh giữa con người với thiên nhiên. Ở đây chỉ nói riêng về khoa học tự nhiên và kỹ thuật.

Khoa học phải từ sản xuất mà ra và phải trở lại phục vụ sản xuất, phục vụ quần chúng, nhằm nâng cao năng suất lao động và không ngừng cải thiện đời sống của nhân dân, bảo đảm cho chủ nghĩa xã hội thắng lợi. Như vậy, nhiệm vụ của khoa học, kỹ thuật là cực kỳ quan trọng, cho nên mọi ngành, mọi người đều phải tham gia công tác khoa học, kỹ thuật, để nâng cao năng suất lao động, sản xuất ra nhiều của cải vật chất, để xây dựng chủ nghĩa xã hội thắng lợi.

Mấy năm nay, Ban vận động trung ương Hội phổ biến khoa học và kỹ thuật hoạt động đã góp phần đẩy mạnh sản xuất, do đó đã được quần chúng tin cậy. Như thế là rất tốt.

Chúng ta đều biết rằng: Dưới chế độ xã hội chủ nghĩa, khoa học là tài sản chung của toàn dân chứ không phải tài sản riêng của một nhóm người nào. Bởi vậy các cô, các chú phải ra sức đem hiểu biết khoa học, kỹ thuật của mình truyền bá rộng rãi trong nhân dân lao động, để nhân dân đầy mạnh thi đua, sản xuất nhiều, nhanh, tốt, rẻ. Có như vậy nước mới giàu, dân mới mạnh và đời sống của nhân dân mới được cải thiện về mọi mặt. Đó là nhiệm vụ vẻ vang của các cô, các chú.

Những điều đem phổ biến phải thiết thực, phải chính xác, phải làm sao cho quần chúng có thể hiểu được và làm được. Sau khi đã phổ biến, ta phải theo dõi, giúp đỡ quần chúng học tập và áp dụng cho tốt. Nếu chỉ phổ biến rồi bỏ mặc quần chúng, không quan tâm theo dõi họ thực hiện được hay là không, kết quả tốt hay là xấu, như vậy là thiếu tinh thần trách nhiệm.

Các đồng chí phải đi xuống tận các xí nghiệp, các hợp tác xã, hỏi han công nhân, nông dân yêu cầu gì, họ làm ăn và sinh sống như thế nào, và phổ biến những điều cần thiết giúp đỡ họ cải tiến kỹ thuật, phát triển sản xuất, cải thiện đời sống. Các đồng chí phải là những chiến sĩ trên mặt trận tư tưởng, văn hóa và khoa học, kỹ thuật; phải góp tài góp sức để cải biến bộ mặt xã hội của nước ta, làm cho nhân dân ta sản xuất và công tác theo khoa học, và đời sống của nhân dân ta văn minh, tức là khoa học, lành mạnh và vui tươi. Đó là nhiệm vụ rất nặng nề mà cũng rất vẻ vang.

Nhân dân ta rất cần cù, thông minh và khéo léo. Trong sản xuất và sinh hoạt, họ có rất nhiều kinh nghiệm quý báu. Cán bộ ta cần tham gia tổng kết những kinh nghiệm quý báu ấy. Việc này, các cô, các chú làm được còn ít, cần phải làm tốt hơn nữa. Cán bộ ta lại phải học tập những đức tính cần cù, giản dị và thiết thực của công nhân, nông dân để trau dồi thêm tư tưởng và tác phong của mình.

Các hội viên là công nhân, nông dân phải nêu cao vai trò xung phong gương mẫu trong việc học tập và áp dụng khoa học, kỹ thuật. Những kinh nghiệm và sáng kiến mình có thì phải phổ biến cho

người khác cùng áp dụng; đồng thời phải bền bỉ, cố gắng học tập khoa học và kỹ thuật.

Hội phổ biến khoa học và kỹ thuật có nhiệm vụ rất lớn trong việc thực hiện chính sách của Đảng và Nhà nước về công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội. Hội cần được củng cố và phát triển tốt xuống tận các cơ sở sản xuất công nghiệp, nông nghiệp và các cơ sở khác. Trước mắt, Hội phải phục vụ tốt ba cuộc vận động sau đây :

1. Cuộc vận động « cải tiến quản lý hợp tác xã, cải tiến kỹ thuật nhằm phát triển sản xuất nông nghiệp toàn diện, mạnh mẽ và vững chắc ».

2. Cuộc vận động « nâng cao tinh thần trách nhiệm, tăng cường quản lý kinh tế tài chính, cải tiến kỹ thuật, chống tham ô, lãng phí, quan liêu ».

3. Cuộc « vận động đồng bào miền xuôi tham gia xây dựng kinh tế ở miền núi ».

Phải kết hợp đầy mạnh phong trào thi đua yêu nước trong ba cuộc vận động đó.

Muốn cho công tác phổ biến khoa học, kỹ thuật thành phong trào mạnh mẽ, Hội phải dựa vào lực lượng to lớn của các tổ chức quần chúng như thanh niên, phụ nữ, công đoàn..., đồng thời phải phối hợp chặt chẽ với các ngành chuyên môn và các tổ chức khoa học khác. Hội phải giúp đỡ các ngành, các đoàn thể hoàn thành thắng lợi kế hoạch của Nhà nước.

Hội còn có nhiệm vụ dạy bảo các cháu thiếu niên về khoa học, kỹ thuật, làm cho các cháu ngay từ thuở nhỏ đã biết yêu khoa học, để mai sau các cháu trở thành những người có thói quen sinh hoạt và làm việc theo khoa học.

Đảng, Chính phủ và nhân dân ta đặt nhiều hy vọng vào Hội phổ biến khoa học và kỹ thuật, và mong Đại hội này có những quyết nghị thiết thực. Mong các cô, các chú cố gắng thi đua làm tròn nhiệm vụ, cố gắng rèn luyện mình thành những chiến sĩ xuất sắc trong công việc phổ biến khoa học, kỹ thuật. Như thế là các cô, các chú góp phần xứng đáng vào sự nghiệp xây dựng thắng lợi chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc và đấu tranh thực hiện hòa bình thống nhất nước nhà.

Nói ngày 18 tháng 5 năm 1963.

In trên báo *Nhân dân*, số 3339,

ngày 19 tháng 5 năm 1963.

Theo đúng bài in trên

báo *Nhân dân*.

CÁC DÂN TỘC TRONG CẢ NƯỚC ĐOÀN KẾT XÂY DỰNG CHỦ NGHĨA XÃ HỘI VÀ BẢO VỆ TÒ QUỐC ¹⁾

Bác thay mặt Trung ương Đảng và Chính phủ đến thăm các cô, các chú về dự Hội nghị Tuyên giáo miền núi.

Cả Hội nghị có hơn 200 đại biểu, thế mà chỉ có 5 phụ nữ, trong 5 phụ nữ lại không có một phụ nữ dân tộc thiểu số nào. Trong lúc còn công tác bí mật, trước Cách mạng tháng Tám, trong kháng chiến các chị em phụ nữ miền núi rất anh dũng bảo vệ cán bộ, giúp đỡ cách mạng. Hồi đó báo của Mặt trận Việt-minh, nếu không có phụ nữ thì không ra được đâu. Trong việc đề phòng bọn mật thám, phụ nữ có công rất lớn. Ở vùng đồng bào Mán, mật thám Pháp, mật thám Nhật, mật thám Bảo-Đại như rươi. Đầu làng đi vào, cuối làng đi ra, cứ chiều đến bọn chúng rải tro khắp lối đi, vì chúng biết cán bộ mình hoạt động ban đêm. Sáng sớm dậy, nó đi dò dấu chân, dấu giày, dấu dép. Chị em phụ nữ đêm khuya lo cơm nước, sáng tinh mơ

1) Nói chuyện tại Hội nghị Tuyên giáo miền núi ngày 31 tháng 8 năm 1963. Đầu đề do Nhà xuất bản đặt.

lại đi xóa hết dấu chân của cán bộ đã đi qua. Nhiệt tình cách mạng của chị em phụ nữ các dân tộc thiểu số cao như vậy đấy. Trong mọi mặt hoạt động cách mạng, phụ nữ các dân tộc thiểu số đều có đóng góp lớn lao. Một cuộc họp như thế này, mà quên mất vai trò phụ nữ, thì chắc ở các địa phương, các chú cũng quên mất vai trò phụ nữ.

Trong cuộc Hội nghị này có 12 dân tộc, như thế là tốt. Nhưng chưa đủ. Có 26 cán bộ xã và hợp tác xã, như thế cũng ít. Điều này chứng tỏ cái gì? Nó chứng tỏ rằng trong công tác tuyên giáo, đối với phụ nữ các chú chưa xem trọng; đối với hợp tác xã, cũng chưa xem trọng. Nếu hiện nay các cô các chú không hướng vào xây dựng hợp tác xã cho tốt, thì tuyên truyền cái gì? Huấn luyện cái gì? Bác nói thế có đúng không?

Ở đây có 85 cán bộ các cơ quan trung ương. Những cán bộ ở trung ương đến đây, không phải chỉ là để nghe, mà phải nhận trách nhiệm của mình, góp phần vào công tác tuyên truyền huấn luyện đồng bào miền núi. Y tế nhận trách nhiệm gì? Mậu dịch nhận trách nhiệm gì? Giao thông, thủy lợi nhận trách nhiệm gì?... Chứ không phải đến dự cho có mặt đông đủ, rồi về.

Nói chung, công tác tuyên truyền huấn luyện ở miền núi, các cô các chú có cố gắng, có tiến bộ. Nhưng chưa đủ, có thể nói còn phải cố gắng nhiều hơn nữa.

Công tác tuyên truyền phải *cụ thể, thiết thực*. Tuyên truyền cái gì? Tuyên truyền cho ai? Tuyên truyền để làm gì? Tuyên truyền cách thế nào? Đó là những vấn đề các chú phải tự hỏi tự trả lời. Chứ không phải chờ trên gửi tài liệu xuống,

rồi theo một, hai, ba, bốn mà làm. Thí dụ: Một tỉnh có đồng bào Thái, đồng bào Mèo, thì tuyên truyền huấn luyện đối với đồng bào Thái khác, đồng bào Mèo khác, phải có sự thay đổi cho thích hợp. Bởi vì đời sống, trình độ đồng bào Mèo và Thái khác nhau, cho nên tuyên truyền huấn luyện phải khác. Tuyên truyền huấn luyện phải xuất phát từ chỗ nào? Xuất phát từ *nhiệt tình cách mạng, tình thương yêu chân thành* đồng bào các dân tộc, từ tình thần *hết lòng phục vụ* đồng bào các dân tộc. Có như thế, mới tìm ra cái đúng cái hay mà làm. Chứ không phải Trung ương bảo làm, tỉnh bảo làm, thì tôi làm. Tuyên truyền cũng thế, huấn luyện cũng thế. Phải làm sao để hiểu, nói sao để người ta hiểu được, hiểu để làm. Vì thế nên tuyên truyền phải thiết thực. Không phải tuyên truyền đề mà tuyên truyền, huấn luyện đề mà huấn luyện.

Bác nói mấy kinh nghiệm. Ở Tân-trào, lúc đó mới làm xong cái nhà văn hóa. Hôm khánh thành, có hai đồng chí cán bộ, một nam một nữ, đến nói chuyện. Mỗi đồng chí diễn thuyết mất một giờ. Diễn thuyết xong, đồng bào vỗ tay hoan hô. Lúc đó Bác ở trong quần chúng. Bác mới hỏi một cô: Có hiểu gì không? Cô ta trả lời: Không. Bác lại hỏi một cụ. Cụ ấy trả lời: Các đồng chí nói rất hay, nhưng tôi không hiểu gì cả. Đó là kinh nghiệm tuyên truyền. Còn huấn luyện thì thế nào? Một hôm đi qua xã Hồng-Thái. Bác thấy có một số thanh niên, cả nam và cả nữ ngồi nghỉ ở dưới gốc cây đa. Bác cũng lại đấy ngồi nghỉ. Bác hỏi:

— Các anh các chị đi đâu về đấy?

— Chúng em đi học về.

- Học gì đấy ?
- Học Các Mác.
- Có hay không ?
- Hay lắm.
- Thế có hiểu không ?
- Không hiểu gì hết.

Lớp ấy là lớp huấn luyện của Mặt trận lúc bấy giờ. Mỗi xã cử mấy người đem cơm gạo đi ăn để học. Học cái gì ? Học Các Mác. Hay thì có hay, nhưng không hiểu gì hết.

Đây là những kinh nghiệm làm không tốt. Bây giờ nói kinh nghiệm làm tốt. Ở một lớp huấn luyện khác, có đồng chí Giáp, đồng chí Đồng phụ trách. Mỗi người được chọn đi học như thế, mang theo gạo, ngô để ăn và bớt một ít để góp nuôi thầy giáo. Mỗi lớp huấn luyện như thế, học một số việc cụ thể, thiết thực. Một là gì, hai là gì, rồi ba, bốn, năm là gì ? Làm như thế nào. Học mười ngày rồi về, đi làm. Họ làm rất tốt. Phong trào Việt-minh ở Cao-bằng hồi đó phát triển rất nhanh. Họ làm khoảng sáu tháng, hết « tử », họ lại về học lần nữa. Tuyên truyền huấn luyện không nên nói trên trời dưới đất, nào là khách quan, chủ quan, nào là tích cực, tiêu cực, không đầu vào đầu cả.

Các chú so sánh hai kinh nghiệm đó, mà tuyên truyền huấn luyện. Một bên nói « hay » mà không hiểu, một bên nói dễ hiểu, thiết thực, người ta hiểu được và làm được.

Bây giờ Bác nói đến nhiệm vụ tuyên huấn hiện nay. Trước Cách mạng tháng Tám và trong kháng chiến, thì nhiệm vụ tuyên huấn là làm cho đồng

bào các dân tộc hiểu được mấy việc: *Một là* : đoàn kết. *Hai là* : làm cách mạng hay kháng 'chiến để đòi độc lập. Chỉ đơn giản thế thôi. Bây giờ mục đích tuyên truyền huấn luyện là: *Một là* : đoàn kết. *Hai là* : xây dựng chủ nghĩa xã hội. *Ba là* : đấu tranh thống nhất nước nhà.

Nhưng nếu cứ nói nào là làm « cách mạng xã hội chủ nghĩa », nào là « tiến lên chủ nghĩa xã hội », nào là « xây dựng chủ nghĩa xã hội », đồng bào các dân tộc thiểu số khó hiểu, ít người hiểu. Phải nói rõ xây dựng chủ nghĩa xã hội là *làm cái gì* ? Nói nôm na để cho người ta dễ hiểu, hiểu để người ta làm được. Không nên lúc nào cũng trích Các Mác, cũng trích Lê-nin, làm cho đồng bào khó hiểu. Nói thế nào cho đồng bào hiểu được, đồng bào làm được, đó là nói được chủ nghĩa Mác — Lê-nin. Nói thiết thực, nói đúng lúc, đúng chỗ, mới là hiểu chủ nghĩa Mác — Lê-nin. Nếu nói không đúng chỗ không phải là chủ nghĩa Mác — Lê-nin. Bác còn nhớ trong Đại hội Quốc tế cộng sản lần thứ 7, đồng chí Đì-mi-tơ-rốp có kể chuyện này : Hồi đó ở Đức mới có một cuộc bãi công rất to. Đảng cử một đồng chí đến để tuyên truyền. Đáng lẽ người ta đang bãi công, thì phải nói bãi công nên làm thế nào. Nhưng đồng chí này lại nói chủ nghĩa Mác là gì, thặng dư giá trị là gì... Như thế là nói không đúng chỗ, không thiết thực. May mà đồng chí đó không bị quần chúng ném đá. Tuyên truyền như thế không ăn thua gì cả.

Nhiệm vụ công tác tuyên huấn có thể chia ra hai mặt: Một mặt là làm sao *mưu lợi ích cho đồng bào*. Một mặt nữa là làm sao *tránh được tệ hại cho đồng bào*. Bây giờ muốn mang lại lợi ích cho đồng bào

các dân tộc, thì phải nâng cao đời sống của đồng bào. Muốn nâng cao đời sống của đồng bào, không phải cứ nói mà ra cơm gạo. Cơm gạo không phải trên trời rơi xuống. Muốn có cơm gạo thì mỗi người phải làm cái gì? Muốn no ấm thì phải làm cái gì? Phải làm thế nào? — Phải *tăng gia sản xuất*. Nhưng tăng gia sản xuất được bao nhiêu, chén hết bấy nhiêu, eúng bái hết bấy nhiêu, thì có được không? — Phải *tiết kiệm*, để phát triển sản xuất hơn nữa mới bảo đảm no ấm lâu dài, chắc chắn. Muốn tăng gia sản xuất, muốn tiết kiệm, thì đồng bào phải làm gì? Từng người một, từng gia đình một thì không làm được mấy. Thí dụ bây giờ chống hạn, riêng một gia đình có chống hạn được không? Không được. Diệt sâu, một gia đình có làm được không? Một nhà làm không được thì phải nhiều nhà. Nhiều nhà thì phải thế nào? — Phải *tổ chức hợp tác xã*. Hợp tác xã tổ chức được rồi, nếu quản lý không tốt, quan liêu, tham ô, lãng phí thì có được gì không? Không được. Vì vậy, tổ chức hợp tác xã rồi, thì phải *quản lý hợp tác xã cho tốt*. Không phải nói gì cao xa, mà nói giản dị, thiết thực như thế thì đồng bào dễ hiểu. Bây giờ, ở miền núi đã có những hợp tác xã tốt. Vừa rồi, trong Đại hội liên hoan anh hùng, chiến sĩ thi đua toàn miền Bắc, có 67 hợp tác xã được khen thưởng. Trong đó có 20 hợp tác xã của đồng bào miền ngược. Cái gì miền xuôi làm được, thì miền ngược cũng làm được. 20 hợp tác xã đó, vì sao làm được tốt? Vì cán bộ tốt, không quan liêu, tham ô, lãng phí. Chi bộ tốt, chi đoàn tốt, đảng viên tốt, đoàn viên tốt, cho nên 20 hợp tác xã này làm được tốt:

20 hợp tác xã này làm được thế, vì sao các chỗ khác không làm được? Trong phong trào hợp tác xã nói chung cả miền Bắc, và nói riêng miền núi, thì có hai tỉnh kém nhất. Đó là hai tỉnh Lạng-sơn và Cao-bằng. Lạng-sơn, Cao-bằng trong lúc bí mật, trong kháng chiến, phong trào rất tốt. Cán bộ Cao-bằng đi hoạt động khắp nơi, khắp các ngành. Vì sao hiện nay Cao-bằng, Lạng-sơn chỉ còn có được khoảng 50% số hộ vào hợp tác xã? Có phải vì đồng bào nông dân không thích hợp tác xã không? — Không phải. Thế thì vì ai?

(Một đồng chí ở Cao-bằng đứng lên nói: Thưa Bác, vì lãnh đạo ạ).

— Các chú phải trả lời: là vì tôi. Mỗi người phải nhận lấy phần trách nhiệm của mình mà không nên nói lãnh đạo chung chung. Trung ương cũng lãnh đạo, Tỉnh ủy cũng lãnh đạo. Cao-bằng, Lạng-sơn là hai tỉnh miền núi tương đối lớn. Vậy trước Hội nghị này, cán bộ Cao-bằng, Lạng-sơn có dám hứa trước Đảng, trước Hội nghị là về sau cố hết sức làm cho phong trào hợp tác xã tỉnh mình được tốt hay không?

(Các cán bộ Cao-bằng và Lạng-sơn đều hứa sẽ báo cáo lại với Tỉnh ủy để có biện pháp làm cho phong trào hợp tác hóa ở hai tỉnh tiến lên tốt hơn, vững hơn).

Hiện nay, đời sống đồng bào các dân tộc miền núi đã có nhiều tiến bộ, về cả hai mặt vật chất và tinh thần. Tuy không được đều nhau giữa các dân tộc, nhưng nói chung đều có tiến bộ. Về lương thực, bình quân ở miền núi là hơn 400 cân, như ở Hòa-bình là 500 cân. Còn về mặc, đồng bào miền

núi mặc cũng khá hơn trước. Khi Bác lên thăm Cao-bằng năm ngoái, so sánh bây giờ với lúc Bác hoạt động bí mật, thì khác hẳn. Đồng bào các dân tộc đều ăn mặc lành lặn. Thanh niên trai gái rất diện. Bệnh tật ốm đau đã giảm nhiều. Như thế tức là đời sống tiến bộ. Tiến bộ khá, nhưng không đều, chỗ nhiều, chỗ ít. Đồng bào rẻo cao, so với trước thì có hơn, nhưng có nơi còn khó khăn. Phải săn sóc, *giúp đỡ nhiều hơn nữa đối với đồng bào rẻo cao về mọi mặt.*

Về văn hóa ở miền núi đã tiến bộ nhiều. Đồng bào Thái, đồng bào Mèo, đồng bào Tày, đồng bào Nùng đã có chữ của mình. Như thế là tốt. Nạn mù chữ đã xóa bỏ được nhiều, nhưng còn chậm, cần phải đẩy mạnh việc học văn hóa hơn nữa. Nhân dịp này Bác gửi lời khen anh chị em giáo viên miền xuôi xung phong lên miền núi làm công tác giáo dục. Số học sinh con em các dân tộc ở các trường phổ thông đã tăng rất nhiều, bây giờ bằng một phần ba số học sinh toàn Đông-dương trước kia. Các cô các chú có thể tự hào, nhưng không được tự mãn. Trước kia, số người có trình độ đại học cả miền núi chỉ có 2 người. Bây giờ đã có hơn 700 người của 20 dân tộc đã tốt nghiệp hoặc đang học đại học (500 người đang học ở các trường đại học trong nước, ngót 100 thanh niên miền núi đi học ở các nước bạn và hơn 100 người đã tốt nghiệp). Bây giờ tỉnh nào cũng có trường cấp 3, huyện nào cũng có trường cấp 2, xã nào cũng có trường cấp 1. Tuy có trường tốt, có trường còn kém, nhưng như thế là một tiến bộ lớn. Hiện nay lại có hơn 30 trường thanh niên dân tộc vừa học

vừa làm, để đào tạo cán bộ địa phương, vừa có văn hóa, vừa có kỹ thuật, vừa giỏi lao động. Loại trường đó rất tốt, cần giúp cho những trường đó phát triển đúng phương hướng, là vì có chỗ chưa đúng. Như ở Hòa-bình, trường thanh niên lao động xã hội chủ nghĩa có nhiều kinh nghiệm, kết quả tốt, nhưng phát triển đến lúc có nhiều trâu bò, nhiều ruộng đất, có máy móc cải tiến, rồi biến nó thành nông trường. Làm như thế là không đúng. Đây là *trường học để đào tạo cán bộ*, chứ không phải là nông trường để kinh doanh có lãi. Cố nhiên là phải làm để cho có đủ ăn đủ mặc, nhưng phải nhớ rằng đây không phải là nông trường để kinh doanh lấy lãi. Các chú cần phải *chú ý phát triển loại trường thanh niên dân tộc vừa học vừa làm* đó. Bây giờ nhiều tỉnh đã có. Những tỉnh chưa có phải cố gắng mở những trường như thế. Giai cấp công nhân phát triển trong các dân tộc thiểu số khá nhiều. Ở các mỏ a-pa-tit Lao-cai, mỏ thiếc Cao-bằng, khu gang thép Thái-nguyên, công nhân người các dân tộc rất đông. Hồi trước, mấy cô bé dân tộc còn hay xấu hổ. Bây giờ đã lái được xe, lái được máy xúc, không kém gì công nhân nam giới. Đó là một tiến bộ rất lớn.

Nhưng còn có mặt chưa tốt như: *Vệ sinh* còn kém, *lấy vợ lấy chồng* quá sớm. Bác còn nhớ lúc Bác ở trên đó, con đồng chí A lấy con gái đồng chí B, đến khi về nhà chồng, cô dâu còn bé khóc lóc và đòi trả về nhà mẹ. Bây giờ cũng đang còn như thế. Những hủ tục khác như cúng bái ma chay còn nhiều. Có nơi nuôi gà, nuôi lợn được bao nhiêu giết để cúng gần hết. Trong kháng chiến, ở những vùng có bộ đội, có cơ quan của ta ở, thì ta giúp đỡ

nhân dân chữa bệnh để họ đỡ cúng bái. Bây giờ có nhiều bệnh viện, bệnh xá, ở biên giới có các đồng chí công an vũ trang cũng giúp dân chữa bệnh rất tốt. Nhưng chưa phải là đã hết cúng bái mê tín. Vì đó là phong tục tập quán đã lâu đời. Muốn cải tạo phong tục tập quán được tốt, thì tuyên huấn phải làm, mà phải làm bền bỉ liên tục, làm dần dần, chứ không thể chủ quan nóng vội, muốn làm hết ngay một lúc.

Về mặt *kinh tế*, đồng bào miền núi nhiều nơi còn chưa biết tiết kiệm. Có bao nhiêu ăn hết bấy nhiêu. Ăn, cúng, cưới xin, đều chưa biết tiết kiệm. Nhiều nơi còn *cấy chay* chưa biết dùng phân. Không bỏ phân thì năng suất kém. *Thủy lợi cũng còn kém*. Bác có đi mấy chỗ, thì thấy rằng thủy lợi mà làm to như dưới xuôi thì khó. Nhưng làm thủy lợi nhỏ thì không khó lắm đâu. Những nơi khe núi, nếu mình biết đắp đập, cũng chứa được nước để lúc cần mở ra. Những chỗ như thế không phải là ít. Ở Lạng-son, Cao-bằng, Hà-giang, v.v. đều có, nhưng cán bộ ta chưa chú ý. Thủy lợi kém thì mùa màng bấp bênh.

Các cô các chú cần hết sức chú ý vấn đề bảo vệ rừng. Nếu cứ để tình trạng đồng bào phá một ít, nông trường phá một ít, công trường phá một ít, thậm chí đoàn thám dò địa chất cũng phá một ít, thì rất tai hại. Phá rừng thì dễ, nhưng gây lại rừng thì phải mất hàng chục năm. Phá rừng nhiều như vậy sẽ ảnh hưởng đến khí hậu, ảnh hưởng đến sản xuất, đời sống rất nhiều. Ta thường nói: « Rừng vàng bể bạc ». Rừng là vàng; nếu mình biết bảo vệ, xây dựng thì rừng rất quý.

Về giao thông ở miền núi, đường sá còn rất kém. Cổ nhiên đắp đường lớn là do trung ương phụ trách, Bộ giao thông chịu trách nhiệm. Nhưng địa phương có thể làm những đường nhỏ. Làng này qua làng khác, thì xã tự động làm. Nhiều xã đã làm tốt. Nên làm cho đồng bào thấy rõ lợi ích của việc làm thêm đường sá, tuyên truyền giải thích cho khéo, thì đồng bào tự làm và làm tốt.

Nói tóm lại, cái gì phải làm?

— Đoàn kết dân tộc, củng cố hợp tác xã, phát triển thủy lợi, mở mang đường sá, đẩy mạnh sản xuất.

Cái gì phải xóa?

— Mê tín hủ tục.

Cái gì cần phát triển?

— Văn hóa giáo dục, vệ sinh phòng bệnh.

Các chú đều biết là miền núi nước ta chiếm một vị trí quan trọng đối với quốc phòng, đối với kinh tế. Vì vậy Trung ương Đảng và Chính phủ, mà trực tiếp là các cấp ủy Đảng, các ủy ban địa phương, các cô các chú, phải làm sao nâng cao đời sống vật chất và văn hóa của đồng bào các dân tộc. Muốn như thế phải tổ chức hợp tác xã. Tổ chức, củng cố, phát triển hợp tác xã nông nghiệp cho thật tốt, tăng gia sản xuất và thực hành tiết kiệm cho thật tốt. Làm được như vậy thì vừa nâng cao đời sống đồng bào các dân tộc, vừa góp phần cung cấp những thứ cần thiết cho Nhà nước. Nếu hợp tác xã tổ chức được tốt, được vững, thì đồng bào làm được nhiều việc, đẩy mạnh sản xuất lương thực, trồng cây công nghiệp, phát triển chăn nuôi, khai thác các thứ lâm sản quý, làm thêm các ngành

nghề, để tăng thu nhập cho hợp tác xã, cải thiện đời sống cho xã viên, góp sức với Nhà nước để xây dựng chủ nghĩa xã hội và đấu tranh thống nhất nước nhà. Muốn làm được như thế phải tuyên truyền huấn luyện cho tốt, phải nói thiết thực rõ ràng để đồng bào dễ nghe, dễ hiểu và làm được tốt. Vấn đề quan trọng nhất ở miền núi hiện nay là xây dựng hợp tác xã cho tốt, củng cố cho tốt, quản lý cho tốt, làm thủy lợi tốt, phát triển giao thông giữa huyện này huyện khác, giữa tỉnh này tỉnh khác cho tốt.

Hiện nay có hàng chục vạn đồng bào miền xuôi lên tham gia phát triển kinh tế miền núi. Đồng bào miền núi phải đoàn kết giúp đỡ đồng bào miền xuôi. Và đồng bào miền xuôi phải đoàn kết giúp đỡ đồng bào miền núi. Đó là hai phía, đó là chính sách dân tộc của Đảng. Bác có nghe báo cáo thể này: đồng bào miền xuôi lên, được đồng bào miền núi giúp đỡ có nhiều cố gắng, sản xuất tốt, ăn ở tốt với đồng bào địa phương. Nhưng có một số rất ít đồng bào miền xuôi còn có những hành động không đúng, cho nên ảnh hưởng đến tình đoàn kết anh em. Cái đó không phổ biến lắm đâu, nhưng cũng có. Như thế là không tốt. Phải đoàn kết các dân tộc, phải đoàn kết thương yêu giúp đỡ lẫn nhau về mọi mặt.

Miền núi đối với quốc phòng rất quan trọng. Vì vậy, phải chăm lo đến việc củng cố quốc phòng, duy trì trật tự trị an, để chủ động tiêu diệt nhanh chóng bọn biệt kích, đập tan âm mưu của bọn phản động. Cố nhiên đây là trách nhiệm chính của bộ đội, của công an biên phòng, của dân quân. Nhưng toàn Đảng toàn dân đều có trách nhiệm giúp sức

vào việc đó. Điểm này ở miền núi làm cũng khá. Bác khen công an vũ trang, dân quân du kích, đồng bào miền núi ở những nơi đã làm việc này tương đối tốt. Nhưng phải cố gắng hơn nữa.

Muốn làm được tốt những việc trên thì cán bộ, đảng viên, đoàn viên, bộ đội, công an vũ trang phải gương mẫu. Trước hết là cán bộ, đảng viên phải gương mẫu, phải tránh thói công thần. Trong các đồng chí cũ, có một số đồng chí cũ công thần rất nặng. Có bệnh công thần thì không chịu lắng nghe ý kiến quần chúng, không chăm lo đời sống của nhân dân. Công lao của một người dù to thế nào, so với công lao của nhân dân, so với công lao của bộ đội, v.v. thì cũng nhỏ bé như hạt bụi, chẳng thấm vào đâu. Đã mắc phải bệnh công thần, thì không tiến bộ mà thoái bộ, sinh ra quan liêu, bảo thủ, tự cao tự đại. Cũng phải khắc phục những tư tưởng dân tộc lớn, dân tộc hẹp hòi, tự ti dân tộc. Người dân tộc lớn dễ mắc bệnh kiêu ngạo. Cán bộ địa phương, nhân dân địa phương lại dễ cho mình là dân tộc bé nhỏ, tự ti, cái gì cũng cho là mình không làm được, rồi không cố gắng. Đó là những điểm phải tránh. Từng cán bộ, từng đảng viên, đoàn viên, bộ đội, công an vũ trang, đều phải chú ý điểm này. Phải củng cố vững chắc, phát triển tốt Đảng và Đoàn thanh niên. Muốn củng cố phát triển tốt Đảng, Đoàn, trước hết nội bộ phải đoàn kết chặt chẽ từ tỉnh, huyện đến xã. Nếu người ý kiến này, kẻ ý kiến khác, trống đánh xuôi, kèn thổi ngược, chẳng những hại đến nội bộ mà còn hại đến nhân dân nữa. Những nơi làm được tốt như 20 hợp tác xã được nêu ở trên, là do chi bộ Đảng, chi đoàn tốt, đoàn kết tốt. Cán bộ,

đảng viên, đoàn viên phải gương mẫu, phải thiết thực, miệng nói tay làm để làm gương cho nhân dân. Nói hay mà không làm thì vô ích. Đó là một tật xấu. Trong kháng chiến, nếu có cán bộ chỉ huy du kích miệng hô « tiến lên » mà bản thân mình lại thụt lùi, thì các chú thấy thế nào ? Làm sao mà anh em tiến lên được.

Bây giờ đây cũng thế. Bây giờ mình cũng phải đánh thắng giặc nghèo khổ lạc hậu ; chống lụt, chống hạn, cũng đều là đánh giặc, cũng khó khăn gian khổ. Cán bộ, đảng viên, đoàn viên phải miệng nói tay làm, phải xung phong gương mẫu.

Nước ta có nhiều dân tộc, đây là điểm tốt. Mỗi dân tộc có một tiếng nói riêng, có khi hai dân tộc một tiếng nói. Cán bộ đi làm việc chỗ nào, phải học tiếng ở đấy. Thí dụ các chú đi tuyên truyền ở nơi đồng bào Mèo, mà phải có một người phiên dịch thì không ăn thua. Bởi vì người phiên dịch ấy chưa chắc đã phiên dịch hết ý của chú, có khi phiên dịch lại sai đi nữa là khác. Cứ làm như thế cũng không gây được tình cảm thân thiết giữa cán bộ với quần chúng. Bác cho rằng học tiếng của các dân tộc không khó lắm đâu. Học làm thơ, làm ca, mới khó, chứ học tiếng dân tộc để nói chuyện cho đồng bào hiểu, để hòa mình với đồng bào thì không khó đâu. Điểm đó các cô các chú vẫn còn kém.

Trên kia Bác nói là cán bộ các ngành trung ương phải nhận trách nhiệm ở Hội nghị này, phải có kế hoạch giúp đỡ thiết thực đồng bào miền núi. Bây giờ Bác nói thêm. Bộ đội, công an, công nhân trong nông trường, lâm trường, công trường, xí nghiệp, cán bộ thương nghiệp, y tế, các giáo viên

và tất cả cán bộ các ngành phải thấy rằng mỗi người đều phải là người tuyên truyền chính sách của Đảng, của Nhà nước. Và mỗi người cần phải là người tuyên truyền cách cải tiến đời sống của đồng bào như thế nào. Muốn như vậy các cơ quan Nhà nước, các cấp ủy Đảng phải nhận rõ trách nhiệm của mình, phải có tinh thần phụ trách, phải lãnh đạo, theo dõi, kiểm tra đôn đốc, giúp đỡ cán bộ. Cái đó đến bây giờ nhiều nơi làm kém. Các đồng chí lãnh đạo các ngành, các tỉnh, các huyện còn có thiếu sót về mặt này. Bác nhắc lại là các cơ quan trung ương phải có kế hoạch đầy mạnh phong trào miền núi lên, về kinh tế cũng như về văn hóa, tất cả các mặt.

Tóm tắt lại là: Ra sức giúp đỡ đồng bào phát triển những việc có lợi ích cho đời sống vật chất và văn hóa của các dân tộc. Ra sức làm cho tốt, cho khéo để xóa bỏ những cái có hại như hủ tục mê tín dị đoan, thiếu vệ sinh, tảo hôn, v.v.. Tuyên truyền không cần phải nói tràng giang đại hải. Mà nói ngắn gọn, nói những vấn đề thiết thực, chắc chắn làm được, để cho mọi người hiểu rõ và quyết tâm làm bằng được. Cố nhiên không phải làm một ngày, một buổi mà phải làm từng bước, làm bước nào chắc chắn bước ấy. Bây giờ đang có ba cuộc vận động lớn. Công việc tuyên truyền, huấn luyện, văn hóa, giáo dục của các cô các chú phải kết hợp chặt chẽ với ba cuộc vận động đó. Công việc của các cô các chú không phải đơn giản. Nhưng Bác nhắc lại là nếu xuất phát từ nhiệt tình cách mạng, thương yêu đồng bào thì nhất định sẽ làm tốt. Đồng bào các dân tộc rất thật thà và

BÁO CÁO TẠI HỘI NGHỊ CHÍNH TRỊ ĐẶC BIỆT ¹⁰

Thưa các cụ và các đồng chí thân mến,

Từ ngày hòa bình lập lại đến nay vừa đúng 10 năm. Trong thời gian ấy, ở trong nước và trên thế giới có nhiều biến đổi to lớn. Cuộc Hội nghị chính trị đặc biệt này là cơ hội tốt để chúng ta xem lại những sự kiện đã qua và bàn bạc về những vấn đề sắp tới.

10 năm qua là 10 năm đấu tranh và xây dựng, nhân dân ta đã vượt qua nhiều khó khăn, và tranh được nhiều thắng lợi.

Trước đây 10 năm, chiến thắng Điện-biên-phủ đã kết thúc vẻ vang cuộc kháng chiến lâu dài gian khổ và anh dũng của nhân dân cả nước ta, chống thực dân Pháp xâm lược và sự can thiệp của đế quốc Mỹ. Đó là thắng lợi vĩ đại của nhân dân ta, mà cũng là thắng lợi chung của tất cả các dân tộc bị áp bức trên thế giới. Chiến thắng Điện-biên-phủ càng làm sáng ngời chân lý của chủ nghĩa Mác—Lê-nin trong thời đại ngày nay: chiến tranh xâm lược của bọn đế quốc nhất định thất bại, cách mạng giải phóng của các dân tộc nhất định thành công.

Chiến thắng Điện-biên-phủ đã đưa đến thắng lợi của Hội nghị Giơ-ne-vơ năm 1954 về Đông-dương.

Hiệp nghị Giơ-ne-vơ đã trình trọng công nhận quyền độc lập thống nhất và toàn vẹn lãnh thổ của nhân dân Việt-nam cũng như của nhân dân anh em Lào và Căm-pu-chia. Các nước phương Tây Mỹ, Anh, Pháp tham gia Hội nghị ấy đều cam kết tôn trọng những quyền dân tộc bất khả xâm phạm đó.

Nhưng ngay sau Hội nghị Giơ-ne-vơ, các nước đế quốc do Mỹ giật dây đã lập ra cái gọi là khối « phòng thủ Đông-Nam Á » kỳ thật là khối xâm lược Đông-Nam Á. Từ đó, đế quốc Mỹ ngày càng trắng trợn can thiệp vào miền Nam nước ta và nước Lào, gây ra cuộc chiến tranh nổi da nẫu thịt ở hai nơi ấy. Chúng dùng mọi thủ đoạn thâm độc để uy hiếp nền hòa bình và trung lập của Căm-pu-chia. Chúng dùng Thái-lan làm bàn đạp để xâm lược các nước kể trên. Gần đây bọn đế quốc Mỹ—Anh lại nặn ra cái « đại Mã-lai » nhằm đe dọa nước Cộng hòa In-đô-nê-xi-a.

Chúng lầm tưởng có thể đè bẹp được các dân tộc mới trỗi dậy, và biến một số nước ở Đông-Nam Á thành những căn cứ quân sự để tiến công các nước xã hội chủ nghĩa. Nhưng âm mưu thâm độc ấy đang bị nhân dân Việt-nam, Lào, Căm-pu-chia, In-đô-nê-xi-a kiên quyết đánh bại và sẽ đánh bại hoàn toàn.

Đáng lẽ thì sau Hội nghị Giơ-ne-vơ, nhân dân cả nước ta có thể yên cư lạc nghiệp, xây dựng nước nhà. Nhưng bọn đế quốc Mỹ và bè lũ tay sai đã phá hoại Hiệp nghị đó, chia cắt nước ta, gây ra cuộc chiến tranh tàn khốc ở miền Nam. Chúng đốt phá làng mạc, giết hại nhân dân, giam cầm hãm hiếp, mổ bụng, chặt đầu, trẻ không tha già không nể.

Tội ác tày trời của chúng làm cho cả loài người văn minh sục sôi căm giận. Chính vì vậy mà 14 triệu đồng bào miền Nam ta kiên quyết đứng dậy kháng chiến đến cùng. Đồng bào miền Bắc ta vì máu chảy ruột mềm mà không một giờ phút nào không nhớ đến miền Nam anh dũng và sự nghiệp đấu tranh thống nhất nước nhà.

Thưa các cụ và các đồng chí,

10 năm qua, dưới chính quyền của nhân dân, 17 triệu đồng bào ta ở miền Bắc đều đoàn kết một lòng, ra sức xây dựng đất nước, xây dựng một đời sống mới, tăng cường lực lượng về mọi mặt. Những thành tích to lớn của miền Bắc ngày càng tỏ rõ chế độ xã hội chủ nghĩa là rất tốt đẹp và đang cổ vũ mạnh mẽ cuộc đấu tranh yêu nước của đồng bào miền Nam.

Cảnh tượng miền Bắc ngày càng đổi mới, càng lớn mạnh là một việc đáng tự hào, phấn khởi của cả dân tộc ta, từ Bắc đến Nam. Đó cũng là điều vui mừng chung của anh em bầu bạn ta khắp thế giới.

Có nhớ lại tình cảnh của miền Bắc ta khi hòa bình mới lập lại, thì mới thấy rõ những tiến bộ của nhân dân ta hiện nay.

Chiến tranh xâm lược của bọn thực dân đã làm cho nền kinh tế của ta kiệt quệ.

1/7 ruộng đất bị bỏ hoang, 1/3 ruộng đất không có nước tưới để cày cấy, các công trình thủy lợi đều bị phá hủy, 1/4 số trâu bò bị giặc bắn giết. Hàng chục vạn nóc nhà, hàng trăm thị trấn lớn nhỏ bị đốt trụi. Số nhà máy đã ít ỏi lại đều bị giặc tàn phá, máy móc bị tháo dỡ mang đi, sản xuất bị

bế tắc. Đường sá, cầu cống, xe cộ phần lớn bị phá hoại. Ở thành phố, hàng chục vạn công nhân thất nghiệp. Nạn đói đe dọa khắp nơi.

Tóm lại là một cảnh tượng hoang tàn, xơ xác. Nhưng nhân dân ta đã anh dũng trong kháng chiến chống địch, thì nay cũng anh dũng trong cuộc đấu tranh gian khổ, vượt mọi khó khăn để xây dựng lại đời sống của mình.

Trong vòng 3 năm, chúng ta đã hàn gắn xong những vết thương chiến tranh, khôi phục hầu hết các cơ sở nông nghiệp và công nghiệp. Sản xuất nông nghiệp đã mau chóng vượt xa mức cao nhất trước chiến tranh; sản xuất công nghiệp xấp xỉ thời thực dân Pháp thống trị. Trong thời gian ấy, chúng ta đã hoàn thành *cải cách ruộng đất*, chia ruộng đất và trâu bò cho hơn 10 triệu đồng bào nông dân lao động. Thế là nông dân ta đã thật sự làm chủ nông thôn, làm chủ cuộc đời của mình.

Trong 3 năm sau, chúng ta lại giành thêm thắng lợi lớn trong công cuộc *cải tạo xã hội chủ nghĩa*. 11 triệu đồng bào nông dân lao động đã tự nguyện vào các hợp tác xã, vững bước tiến trên con đường làm ăn tập thể. Hầu hết thợ thủ công đều được tổ chức lại.

Toàn bộ công thương nghiệp tư bản đã được hòa bình cải tạo. Kinh tế quốc doanh xã hội chủ nghĩa không ngừng lớn mạnh, chiếm ưu thế tuyệt đối trong các ngành kinh tế quốc dân.

Chế độ người bóc lột người căn bản bị xóa bỏ. Quan hệ sản xuất xã hội chủ nghĩa được xây dựng, mọi người lao động đều là anh em, đoàn kết thành một lực lượng vĩ đại xây dựng nước nhà.

Từ 3 năm nay, dưới ánh sáng của Đại hội lần thứ 3 của Đảng ta, nhân dân ta đang phấn khởi thi đua thực hiện kế hoạch 5 năm lần thứ nhất, thực hiện một bước công nghiệp hóa xã hội chủ nghĩa, xây dựng bước đầu cơ sở vật chất và kỹ thuật của chủ nghĩa xã hội.

Đến nay,

Về nông nghiệp, chúng ta đã làm nhiều công trình thủy lợi lớn nhỏ, tưới cho hơn nửa triệu mẫu tây ruộng đất. Đã vỡ hoang hơn 30 vạn mẫu tây, đã đẩy mạnh sản xuất các loại phân bón và nông cụ cải tiến. Nhà nước đã tăng cường sự giúp đỡ đồng bào nông dân và ra sức phát triển nguồn vốn của hợp tác xã để xây dựng cơ sở vật chất và kỹ thuật cho nông nghiệp, thực hiện thâm canh để tăng năng suất. Mặc dù 3 năm qua thường bị hạn hán, bão lụt, sản xuất nông nghiệp vẫn phát triển toàn diện và vững chắc.

So với năm 1939 sản lượng lương thực tăng hơn 2 lần, chăn nuôi tăng gần gấp đôi, giá trị cây công nghiệp tăng gấp 7. Nền nông nghiệp của ta đang ngày càng vươn lên mạnh mẽ, làm cơ sở vững chắc cho sự nghiệp công nghiệp hóa xã hội chủ nghĩa.

Về công nghiệp, chúng ta đã xây dựng thêm nhiều xí nghiệp mới. Từ 41 nhà máy (trong đó chỉ có 20 nhà máy lớn) năm 1954, đến nay chúng ta đã có 1.000 nhà máy (trong đó có 217 nhà máy lớn). Những cơ sở quan trọng của các ngành công nghiệp nặng: chế tạo máy móc, sức điện, luyện kim, hóa chất, khai mỏ, v.v. dần dần được xây dựng. Công nghiệp nhẹ và thủ công nghiệp đã sản xuất được phần lớn hàng tiêu dùng trong nước.

Nền kinh tế nước ta hiện nay về căn bản đã trở thành một nền kinh tế tự chủ đang vững bước tiến lên.

Về văn hóa xã hội, dưới thời thực dân Pháp thống trị, 95% dân ta mù chữ, ngày nay 95% dân ta đều biết đọc biết viết. So với ngày hòa bình mới lập lại, số học sinh phổ thông tăng gấp 3 lần rưỡi; số học sinh đại học và chuyên nghiệp trung cấp tăng gấp 25 lần. Có mấy dân tộc thiểu số đã có chữ viết của mình. Nhiều con em các dân tộc đã tốt nghiệp đại học. Công tác y tế đã có nhiều thành tích, đã ngăn chặn được nhiều bệnh dịch và bệnh xã hội cũ, sức khỏe của nhân dân được nâng cao. Trẻ em ngày càng được săn sóc chu đáo hơn.

Đời sống văn hóa của quần chúng ngày càng thêm tiến bộ, nền văn học nghệ thuật với nội dung xã hội chủ nghĩa và tính chất dân tộc, ngày càng phát triển mạnh mẽ.

Trong 10 năm qua, miền Bắc nước ta đã tiến những bước dài chưa từng thấy trong lịch sử dân tộc. Đất nước, xã hội và con người đều đổi mới. Nhiều khu công nghiệp lớn đã mọc lên. Những thành phố trước kia là nơi ăn chơi nay đã trở thành những trung tâm sản xuất. Nhiều nơi ở nông thôn trước kia chỉ cày cấy một mùa nay đã làm đôi ba vụ, nông nghiệp phát triển toàn diện. Những miền trung du và thượng du ngày xưa là xa xôi hẻo lánh, nay đang đón tiếp hàng chục vạn đồng bào miền xuôi lên cùng đồng bào miền núi khai thác tài nguyên phong phú của đất nước.

Xã hội miền Bắc ngày nay là xã hội của những người lao động làm chủ tập thể, nêu cao tinh thần

tự lực cánh sinh, cần kiệm xây dựng chủ nghĩa xã hội, xây dựng đời sống mới cho mình và cho con cháu muôn đời mai sau. Xã hội miền Bắc ngày nay là một đại gia đình gồm mọi tầng lớp nhân dân, mọi dân tộc anh em thân ái đoàn kết giúp đỡ lẫn nhau, đồng cam cộng khổ, phấn đấu cho lợi ích chung của Tổ quốc. Chế độ ta là chế độ mới, nhân dân ta đang trau dồi đạo đức mới, đạo đức xã hội chủ nghĩa của những người lao động « ta vì mọi người, mọi người vì ta ». Trong khi xây dựng cái mới, chúng ta phát triển những đức tính tốt đẹp của tổ tiên ta và học tập những gương tốt của nhân dân các nước anh em.

Chúng ta tự hào có nhiều *cụ ông cụ bà* ngoài 70, 80 tuổi vẫn hằng hái học tập và lao động, lập ra những đội « bạch đầu quân » trồng cây gây rừng, đôn đốc phong trào bình dân học vụ và vận động vệ sinh phòng bệnh

Phụ nữ ta có thành tích lớn trong sản xuất nông nghiệp và công nghiệp; có nhiều anh hùng chiến sĩ thi đua, đội trưởng sản xuất trong các nhà máy, chủ nhiệm hợp tác xã, đội trưởng dân quân, bác sĩ, giáo viên... rất giỏi.

Thanh niên ta tích cực xung phong cố gắng làm tròn nhiệm vụ đầu tàu trong mọi hoạt động kinh tế, văn hóa, quốc phòng, thực hiện khẩu hiệu « đầu cần thanh niên có, đầu khó có thanh niên ».

Các cháu nhi đồng ta rất ngoan, chăm học chăm làm; nhiều cháu đã dũng cảm cứu bạn trong cơn nguy hiểm, nhiều cháu thật thà đem trả của rơi, thương yêu giúp đỡ nhau và thi đua làm « nghìn việc tốt ».

Làng xóm ta xưa kia lam lũ quanh năm mà vẫn quanh năm đói rách. *Làng xóm* ta ngày nay bốn mùa nhộn nhịp cảnh làm ăn tập thể. Đâu đâu cũng có trường học, nhà gửi trẻ, nhà hộ sinh, câu lạc bộ, sân và kho của hợp tác xã, nhà mới của xã viên. Đời sống vật chất ngày càng ấm no, đời sống tinh thần ngày càng tiến bộ.

Hiện nay *cuộc vận động cải tiến quản lý hợp tác xã, cải tiến kỹ thuật* đang lôi cuốn hàng triệu nông dân sôi nổi tham gia bàn định phương hướng và kế hoạch sản xuất, cải tiến kỹ thuật, tạo ra một chuyển biến mới trong nông nghiệp, một khí thế mới trong nông thôn ta.

Trong các *xí nghiệp, công trường và các cơ sở kinh tế khác*, công nhân và cán bộ ta với ý thức làm chủ tập thể, đang hăng hái thi đua lao động, phát huy sáng kiến, ra sức thực hiện từng bước cuộc cách mạng kỹ thuật, nhằm tăng năng suất lao động, đẩy mạnh sản xuất, nâng cao chất lượng và hạ giá thành sản phẩm. Hiện nay, khắp nơi sôi nổi chuẩn bị tiến hành *cuộc vận động « 3 xây, 3 chống »* : ra sức nâng cao ý thức trách nhiệm, cải tiến quản lý, cải tiến kỹ thuật, tẩy trừ nạn tham ô, lãng phí, quan liêu. Các cuộc vận động có ý nghĩa cách mạng ấy nhằm sản xuất nhiều nhanh tốt rẻ, hoàn thành tốt kế hoạch của Nhà nước, nhất định sẽ tạo ra một sự chuyển biến mạnh mẽ trong nền kinh tế quốc dân, góp phần quan trọng vào việc tiến hành từng bước công nghiệp hóa xã hội chủ nghĩa, và nâng cao hơn nữa đời sống của nhân dân ta.

Anh chị em *lao động trí óc* thì đang cố gắng nghiên cứu, sáng tác, phát minh, đẩy mạnh công tác

khoa học kỹ thuật, công tác giáo dục, văn nghệ, đã có nhiều cống hiến cho sự nghiệp phát triển kinh tế và văn hóa, xây dựng Tổ quốc giàu mạnh, đào tạo cán bộ cho tương lai.

Quân đội và các lực lượng *vũ trang nhân dân* đang phấn khởi tiến lên chính quy và hiện đại, rèn luyện tinh thần cách mạng, nâng cao giác ngộ xã hội chủ nghĩa, trình độ chiến thuật và kỹ thuật, luôn luôn sẵn sàng chiến đấu bảo vệ Tổ quốc, giữ gìn trật tự trị an, kiên quyết đập tan mọi hành động phá hoại của đế quốc Mỹ và tay sai của chúng.

Kiêu bào ta tuy mình ở đất khách quê người, nhưng lòng thì luôn luôn hướng về Tổ quốc. Khi về nước, *kiêu bào ta* đã hăng hái góp tài góp sức vào công cuộc xây dựng nước nhà.

Trên mọi lĩnh vực hoạt động ở miền Bắc, phong trào **thi đua yêu nước** đang động viên nhân dân ta phát huy nhiệt tình cách mạng và sức lao động sáng tạo, xây dựng hàng nghìn tổ và đội lao động xã hội chủ nghĩa, lập những thành tích xuất sắc trong mọi ngành, ra sức thực hiện thắng lợi kế hoạch Nhà nước năm 1964 và kế hoạch 5 năm lần thứ nhất.

Thưa các cụ và các đồng chí,

10 năm qua là 10 năm đấu tranh gian khổ và thắng lợi vẻ vang. Có kết quả tốt đẹp đó là do sự lãnh đạo đúng đắn của Đảng và Chính phủ và do sức phấn đấu dũng cảm của đồng bào ta; đồng thời nhờ có sự giúp đỡ nhiệt tình của các nước anh em, nhất là của Liên-xô và Trung-quốc. Nhân dịp này, tôi thay mặt nhân dân, Đảng và Chính

phủ ta chân thành cảm ơn các nước xã hội chủ nghĩa anh em.

Chúng ta phấn khởi trước những thành tích lớn đã đạt được. Song chúng ta cũng phải thấy rõ những *khó khăn lớn* trên bước đường phát triển của cách mạng và những *khuyết điểm, nhược điểm* mà chúng ta cần phải ra sức khắc phục. Thí dụ: trình độ quản lý kinh tế còn kém, tinh thần trách nhiệm chưa thật cao, chất lượng sản phẩm chưa thật tốt, tệ quan liêu, lãng phí, tham ô còn nhiều, v.v..

Nhưng với sự cố gắng của toàn Đảng, toàn dân, phát huy tinh thần tự phê bình và phê bình mạnh mẽ, đồng tâm hiệp lực, hăng hái tiến lên, thì chúng ta nhất định sẽ vượt qua được mọi khó khăn và nhất định sẽ giành được những thắng lợi to lớn hơn nữa.

Toàn thể đồng bào miền Bắc phải luôn luôn nhớ rằng: trong lúc chúng ta đang sinh hoạt, và xây dựng trong hòa bình, thì đồng bào miền Nam ta đang hy sinh, anh dũng chiến đấu chống đế quốc Mỹ và bè lũ tay sai. Vì vậy, mỗi người chúng ta phải làm việc bằng hai để đền đáp lại cho đồng bào miền Nam ruột thịt.

Thưa các cụ và các đồng chí,

Chúng ta vô cùng tự hào với *miền Nam* anh hùng của dân tộc ta. 10 năm qua ở miền Nam là 10 năm đấu tranh oanh liệt, 10 năm thắng lợi vẻ vang. Suốt 20 năm trời, đồng bào miền Nam đã không ngừng đấu tranh để bảo vệ Tổ quốc. Hết chống thực dân Pháp lại chống đế quốc Mỹ, lực lượng yêu nước miền Nam đã vượt mọi gian khổ khó khăn càng đánh càng mạnh, càng mạnh càng

thắng. Thật xứng đáng với danh hiệu « Thành đồng của Tổ quốc ».

Hiện nay, nhân dân thế giới, và cả dư luận nước Mỹ, đều thấy rõ cuộc chiến tranh xâm lược của đế quốc Mỹ ở miền Nam Việt-nam nhất định sẽ thất bại. Thậm chí trong bọn cầm quyền ở Mỹ cũng có những người bắt đầu nhìn thấy sự thật là Mỹ và tay sai đã đến bước đường cùng! Đế quốc Mỹ đã trút vào miền Nam hàng nghìn triệu đô-la, hàng vạn tấn vũ khí, đã phái đến hơn 20 nghìn cố vấn quân sự chỉ huy hơn nửa triệu quân của chính quyền miền Nam để tiến hành một cuộc chiến tranh vô cùng tàn khốc chống đồng bào miền Nam ta. Kết quả là chúng càng đánh càng thua, càng thua càng bí.

Vì sao đế quốc Mỹ thất bại? Chúng cho là vì bọn tay sai của chúng bất lực. Chúng tưởng thay đổi bù nhìn thì tình hình sẽ chuyển tốt. Nhưng càng thay đổi bù nhìn thì tình hình của chúng lại càng nguy khốn thêm.

Chúng đổ lỗi cho quân đội miền Nam không muốn chiến đấu. Đúng như vậy. Quân đội miền Nam cũng là nòi giống Việt-nam lẽ nào lại theo lệnh giặc Mỹ mà bán giết đồng bào của mình! Càng ngày họ càng giác ngộ và tìm cơ hội quay súng lại chống bọn cướp nước và bán nước.

Bọn xâm lược Mỹ và tay sai còn vu khống miền Bắc cung cấp vũ khí cho lực lượng yêu nước ở miền Nam. Nhưng mọi người đều biết rằng vũ khí của các chiến sĩ yêu nước miền Nam chính là vũ khí của Mỹ làm ra mà chính quân đội miền Nam là người tiếp tế cho họ. Báo chí Mỹ cũng đã

thú nhận rằng trong một năm qua, du kích miền Nam đã cướp được hơn 8.000 súng Mỹ để tự trang bị cho mình. Hiện nay, bọn hiếu chiến Mỹ và bè lũ tay sai mới của chúng lại ba hoa hô hào « Eắc tiến » ! Nhưng chúng phải hiểu rằng : Nếu chúng liều lĩnh động đến miền Eắc thì nhất định chúng sẽ thất bại thảm hại. Vì nhân dân cả nước ta sẽ kiên quyết đánh lại chúng, vì các nước xã hội chủ nghĩa và nhân dân tiến bộ toàn thế giới sẽ hết sức ủng hộ ta ; vì nhân dân Mỹ và các nước đồng minh của Mỹ cũng sẽ phản đối chúng.

Tình hình ở miền Nam hiện nay chứng tỏ một cách rõ rệt sự thất bại không thể tránh khỏi của đế quốc Mỹ trong cuộc « chiến tranh đặc biệt » này. Cuộc « chiến tranh đặc biệt » mà chúng đang thí nghiệm ở miền Nam Việt-nam đã thất bại, thì chúng cũng sẽ thất bại ở bất kỳ nơi nào khác. Đó là ý nghĩa quốc tế của cuộc đấu tranh yêu nước của đồng bào miền Nam ta đối với phong trào giải phóng dân tộc trên thế giới.

Trước tình hình đó, dư luận thế giới cũng như dư luận ở Mỹ đều quan tâm tìm cách giải quyết cuộc chiến tranh ở miền Nam Việt-nam.

Về phía chúng ta, từ trước đến nay, chúng ta luôn luôn chủ trương rằng : giải pháp duy nhất đúng đắn về vấn đề miền Nam là phải thực hiện nghiêm chỉnh những điều khoản cơ bản của Hiệp nghị Giơ-ne-vơ 1954 về Đông-dương :

Các nước tham gia Hội nghị Giơ-ne-vơ, trong đó có nước Mỹ, phải làm đúng lời cam kết của mình : tôn trọng chủ quyền, độc lập, thống nhất,

toàn vẹn lãnh thổ của nước Việt-nam, không can thiệp vào nội trị của Việt-nam.

Cũng như Chính phủ nước Việt-nam dân chủ cộng hòa, chính quyền miền Nam phải thực hiện nghiêm chỉnh những điều khoản rất trọng yếu: không tham gia liên minh quân sự với nước ngoài; không cho phép nước ngoài lập căn cứ quân sự, không nhận nhân viên quân sự nước ngoài vào đất nước mình.

Chúng ta hoàn toàn ủng hộ những đòi hỏi rất đúng đắn của Mặt trận dân tộc giải phóng miền Nam,¹¹ đòi chấm dứt sự can thiệp của đế quốc Mỹ ở miền Nam, đòi quân đội và vũ khí của Mỹ phải rút khỏi miền Nam, để công việc nội bộ của miền Nam do nhân dân miền Nam tự giải quyết lấy theo tinh thần Cương lĩnh của Mặt trận.

Về vấn đề hòa bình thống nhất nước Việt-nam, Chính phủ ta đã nhiều lần tỏ rõ quan điểm và thái độ của mình theo tinh thần bản Cương lĩnh của Mặt trận Tổ quốc Việt-nam và bản Chương trình của Mặt trận dân tộc giải phóng miền Nam.

Chúng ta hoàn toàn ủng hộ điểm 9 trong Chương trình của Mặt trận dân tộc giải phóng miền Nam:

« Yêu cầu bức thiết của đồng bào trong toàn quốc là phải hòa bình thống nhất Tổ quốc. Mặt trận dân tộc giải phóng miền Nam chủ trương thống nhất nước nhà từng bước bằng phương pháp hòa bình, trên nguyên tắc hai miền cùng nhau thương lượng, cùng nhau bàn bạc mọi hình thức và biện pháp có lợi cho dân tộc, có lợi cho Tổ quốc Việt-nam.

Trong khi nước nhà chưa thống nhất, chính phủ hai miền cùng nhau thương lượng, cam kết không tuyên truyền chia rẽ dân tộc, không tuyên truyền chiến tranh, không dùng binh lực đối với nhau. Thực hiện trao đổi kinh tế, văn hóa giữa hai miền. Cho nhân dân hai miền được tự do đi lại, buôn bán, thăm viếng, tự do gửi thư từ cho nhau ».

Nhân dân Việt-nam ta thành thật cảm ơn nhân dân các nước xã hội chủ nghĩa và nhân dân thế giới đã kiên quyết ủng hộ cuộc đấu tranh chính nghĩa của đồng bào miền Nam để tự giải phóng, của cả dân tộc ta để thực hiện hòa bình thống nhất nước nhà.

Với nhân dân Mỹ, tôi muốn nói rằng cuộc chiến tranh phi nghĩa mà Chính phủ Mỹ đang tiến hành ở miền Nam nước chúng tôi, đã làm tổn nhiều của, chết nhiều người của nhân dân Mỹ, lại làm ô nhục thanh danh nước Mỹ. Bây giờ đã đến lúc nhân dân Mỹ phải kiên quyết đấu tranh hơn nữa để chấm dứt cuộc chiến tranh bẩn thỉu này, để cứu vãn danh dự của nước Mỹ, và xây dựng tình hữu nghị giữa nhân dân hai nước chúng ta.

Thưa các cụ và các đồng chí,

10 năm qua trên thế giới đã diễn ra những biến đổi cách mạng vĩ đại, có lợi cho sự nghiệp đấu tranh vì hòa bình, độc lập dân tộc, dân chủ và chủ nghĩa xã hội.

Cách đây một thế kỷ, Mác đã kêu gọi giai cấp vô sản toàn thế giới đoàn kết lại để làm cách mạng. Nửa thế kỷ sau, Lê-nin lại kêu gọi giai cấp vô sản và các dân tộc bị áp bức đoàn kết lại để đánh đổ chủ nghĩa đế quốc. Dưới sự lãnh đạo của Lê-nin và Đảng Cộng sản Nga vĩ đại, Cách mạng tháng

Mười đã thành công rực rỡ, đã dựng nên nước Liên-xô hùng mạnh và mở một kỷ nguyên mới trong lịch sử loài người, kỷ nguyên thắng lợi của chủ nghĩa xã hội. Trong đại chiến thế giới thứ hai, Liên-xô đã đánh tan quân phát-xít, cứu loài người khỏi ách thống trị dã man của chúng, tạo cơ hội cho cách mạng thành công ở nhiều nước.

Cách mạng Trung-quốc thành công, nước Cộng hòa nhân dân Trung-hoa thành lập, đã làm nghiêng hẳn cán cân lực lượng trên thế giới về phía cách mạng, cổ vũ mạnh mẽ cuộc đấu tranh của các dân tộc bị áp bức và nhân dân lao động toàn thế giới¹⁾. Phe xã hội chủ nghĩa hình thành, ngày càng lớn

1) Lúc đó đánh giá ý nghĩa cách mạng Trung-quốc như vậy là phù hợp với thực tế khách quan, phù hợp với tinh thần của bản Tuyên ngôn của Hội nghị đại biểu các đảng cộng sản và công nhân tại Mát-xcơ-va, tháng 11 năm 1960 :

« Cuộc cách mạng nhân dân ở Trung-quốc đã giáng một đòn chí mạng vào các vị trí của chủ nghĩa đế quốc ở châu Á, đã góp phần lớn lao làm cho sự so sánh lực lượng trên thế giới thay đổi có lợi cho chủ nghĩa xã hội. Cuộc cách mạng ấy là một sức thúc đẩy mạnh mẽ mới đối với phong trào giải phóng dân tộc, nó có ảnh hưởng to lớn đối với nhân dân thế giới, nhất là nhân dân các nước châu Á, châu Phi và châu Mỹ la-tinh ».

Ngày nay, tập đoàn phản động trong giới cầm quyền Bắc-kinh liên minh với bọn đế quốc và bọn phản động quốc tế do đế quốc Mỹ cầm đầu, thi hành chính sách phản bội chủ nghĩa Mác — Lê-nin, thực hiện mưu đồ bành trướng đại dân tộc và bá quyền nước lớn, phá hoại sự nghiệp cách mạng của nhân dân Trung-quốc và cách mạng thế giới. Điều đó, ở một chừng mực nhất định, có gây khó khăn cho phong trào cách mạng thế giới. Nhưng

. . .

mạnh và đang trở nên nhân tố quyết định sự tiến hóa của xã hội loài người, là chỗ dựa mạnh mẽ của cuộc đấu tranh giải phóng dân tộc ở châu Á, châu Phi và châu Mỹ la-tinh.

Chủ nghĩa đế quốc càng bị thất bại liên tiếp và nặng nề, càng đi vào con đường suy vong thì càng hung ác, liều lĩnh. Ngày nay, nhân dân thế giới đều nhìn thấy rõ chân tướng xấu xa của đế quốc Mỹ, xâm lược và hiếu chiến, đang điên cuồng tiến hành những âm mưu cực kỳ thâm độc chống các nước xã hội chủ nghĩa, chống độc lập và chủ quyền của các dân tộc, chống hòa bình và an ninh trên thế giới. Khắp mọi nơi, ở châu Á, châu Phi và châu Mỹ la-tinh, các dân tộc đều đứng lên đấu tranh quyết liệt chống lại bọn đế quốc do Mỹ cầm đầu và đã liên tiếp giành được những thắng lợi vẻ vang.

Chính sách đối ngoại của Đảng và Nhà nước ta là tăng cường đoàn kết với các nước xã hội chủ nghĩa anh em trên cơ sở chủ nghĩa Mác — Lê-nin và chủ nghĩa quốc tế vô sản; kiên quyết đấu tranh chống chính sách xâm lược và gây chiến của chủ nghĩa đế quốc, đứng đầu là đế quốc Mỹ,

không vì thế mà cân cân lực lượng trên thế giới thay đổi. Bởi vì nhân dân Trung-quốc và nhân dân thế giới đang đấu tranh chống lại tập đoàn phản động Bắc-kinh; hệ thống xã hội chủ nghĩa, đứng đầu là Liên-xô vĩ đại, đang ngày càng lớn mạnh; ba dòng thác cách mạng của nhân dân thế giới ngày càng phát triển, đang cổ vũ, lôi cuốn hàng nghìn triệu người vào cuộc đấu tranh vì hòa bình, độc lập dân tộc, dân chủ và chủ nghĩa xã hội.

thực hiện chung sống hòa bình giữa các nước có chế độ chính trị và xã hội khác nhau; kiên quyết ủng hộ phong trào đấu tranh giải phóng dân tộc và bảo vệ độc lập dân tộc; ủng hộ phong trào đấu tranh của giai cấp công nhân và nhân dân thế giới vì hòa bình, độc lập dân tộc, dân chủ và chủ nghĩa xã hội. Tình hình thực tế những năm qua chứng tỏ chính sách đó là hoàn toàn đúng đắn và đã thu được những thắng lợi to lớn. Địa vị quốc tế của nước ta không ngừng được nâng cao. Chúng ta tranh thủ được sự đồng tình và ủng hộ ngày càng rộng rãi và mạnh mẽ của các nước anh em và của nhân dân toàn thế giới đối với công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc, đối với sự nghiệp đấu tranh giải phóng của đồng bào miền Nam và cuộc đấu tranh của nhân dân cả nước ta để thực hiện hòa bình thống nhất nước nhà.

Là một nước ở Đông-Nam Á, chúng ta hết lòng ủng hộ cuộc đấu tranh chính nghĩa của các dân tộc trong khu vực này chống lại sự xâm lược và nô dịch của chủ nghĩa đế quốc, chủ nghĩa thực dân cũ và mới.

Đối với *Vương quốc Lào*, là nước láng giềng, chúng ta luôn luôn mong muốn và sẵn sàng phát triển quan hệ hữu nghị về mọi mặt. Chúng ta hết lòng ủng hộ cuộc đấu tranh chính nghĩa của nhân dân Lào, chống lại sự xâm lược của đế quốc Mỹ, ủng hộ những cố gắng của Chính phủ liên hiệp ở Lào do Hoàng thân Xu-va-na Phu-ma làm Thủ tướng, nhằm thực hiện Hiệp nghị Giơ-ne-vơ năm 1962 về Lào, bảo vệ nền hòa bình, trung lập của Lào. Chúng ta thành thật chúc Chính phủ liên

hiệp Lào sớm thực hiện được hòa hợp dân tộc, mau chóng ổn định tình hình để xây dựng một nước Lào phồn vinh.

Đối với *Vương quốc Căm-pu-chia*, chúng ta luôn luôn chủ trương xây dựng những mối quan hệ láng giềng hữu nghị. Chúng ta hoàn toàn ủng hộ thái độ kiên quyết của Chính phủ Căm-pu-chia chống lại sự khiêu khích và đe dọa xâm lược của đế quốc Mỹ và bọn tay sai. Chúng ta đã nhiều lần tuyên bố ủng hộ và sẵn sàng tham dự hội nghị quốc tế để bảo đảm nền trung lập và toàn vẹn lãnh thổ của Căm-pu-chia do thái tử Quốc trưởng Xi-ha-núc đề nghị.

Chúng ta tin chắc rằng, với sự ủng hộ mạnh mẽ của nhân dân thế giới, nhân dân Căm-pu-chia nhất định sẽ giữ vững độc lập và chủ quyền dân tộc, giữ vững trung lập và toàn vẹn lãnh thổ, góp phần xứng đáng vào sự nghiệp bảo vệ hòa bình và an ninh ở khu vực này.

Chúng ta hoàn toàn ủng hộ nhân dân In-đô-nê-xi-a, dưới sự lãnh đạo của Tổng thống Xu-các-nô, kiên quyết đấu tranh chống khối « Đại Mã-lai », do bọn đế quốc tạo ra, nhằm duy trì đặc quyền đặc lợi của chúng ở Đông-Nam Á, làm bàn đạp tấn công phong trào giải phóng dân tộc trong khu vực này. Nhưng chắc chắn âm mưu của bọn đế quốc sẽ thất bại, cuộc đấu tranh chính nghĩa của nhân dân In-đô-nê-xi-a nhất định sẽ thắng lợi.

Vì lợi ích chung của phong trào cách mạng thế giới và sự nghiệp đấu tranh chống chủ nghĩa đế quốc, chúng ta luôn luôn ra sức góp phần vào việc bảo vệ và tăng cường tình đoàn kết trong phe xã

hội chủ nghĩa và phong trào cộng sản quốc tế. Căn cứ vào Nghị quyết của Hội nghị lần thứ 9 của Trung ương Đảng Lao động Việt-nam, chúng ta nguyện tiếp tục cùng các đảng mác-xít lê-nin-nít anh em kiên trì phấn đấu để bảo vệ sự trong sáng của chủ nghĩa Mác — Lê-nin và những nguyên tắc cách mạng của hai bản Tuyên bố Mạc-tư-khoa¹². Chúng ta hoàn toàn tin tưởng rằng những sự bất đồng ý kiến trong phong trào cộng sản quốc tế sẽ được khắc phục. Chủ nghĩa Mác — Lê-nin nhất định sẽ thắng lợi, phe xã hội chủ nghĩa và phong trào cộng sản quốc tế sẽ càng đoàn kết và hùng mạnh hơn, phát huy tác dụng thúc đẩy mạnh mẽ sự nghiệp cách mạng của giai cấp công nhân và nhân dân toàn thế giới, giành thắng lợi ngày càng to lớn cho hòa bình, độc lập dân tộc, dân chủ và chủ nghĩa xã hội.

Thưa các cụ và các đồng chí,

Chúng ta đã cùng nhau điếm lại những sự kiện lớn trong mười năm qua ở nước ta và trên thế giới. Nhân dân ta đã lớn lên, mạnh mẽ hơn, giàu kinh nghiệm hơn. Chúng ta càng vững bước tiến tới hoàn thành sự nghiệp cách mạng của dân tộc : xây dựng chủ nghĩa xã hội, xây dựng đời sống mới ở miền Bắc, ủng hộ cuộc đấu tranh yêu nước của đồng bào miền Nam, thực hiện một nước Việt-nam hòa bình, thống nhất, độc lập, dân chủ và giàu mạnh, góp phần giữ gìn hòa bình ở Đông-Nam Á và thế giới.

Để thực hiện mục đích to lớn ấy, *trước mắt chúng ta phải làm những việc sau đây :*

1. Toàn Đảng, toàn dân, toàn quân ta đã đoàn kết cần đoàn kết hơn nữa. Mọi người hãy nêu cao chí

khí phấn đấu, tinh thần cách mạng, không sợ gian khổ khó khăn, phát huy ý thức làm chủ tập thể, dám nghĩ dám làm, hăng hái vươn lên làm tròn nhiệm vụ, hoàn thành thắng lợi kế hoạch Nhà nước năm nay và kế hoạch 5 năm lần thứ nhất.

2. Phải làm tốt cuộc vận động « cải tiến quản lý, cải tiến kỹ thuật, đẩy mạnh sản xuất nông nghiệp » ; cuộc vận động « 3 xây, 3 chống » trong công nghiệp và các ngành kinh tế quốc dân.

Phải đẩy mạnh phong trào đồng bào miền xuôi lên tham gia phát triển kinh tế và văn hóa ở miền núi.

Phải ra sức thi đua yêu nước, phát triển tốt các tổ, đội lao động xã hội chủ nghĩa và các hợp tác xã nông nghiệp tiên tiến.

3. Tăng cường không ngừng chính quyền nhân dân. Nghiêm chỉnh thực hiện dân chủ với nhân dân, chuyên chính với kẻ địch. Triệt để chấp hành mọi chế độ và pháp luật của Nhà nước. Cần tiến hành tốt cuộc bầu cử đại biểu Quốc hội khóa III sắp tới.

Phải củng cố lực lượng quốc phòng, giữ gìn trật tự trị an, luôn luôn cảnh giác, sẵn sàng đập tan mọi hoạt động khiêu khích và phá hoại của đế quốc Mỹ và bọn tay sai của chúng.

4. Phải hết lòng ủng hộ cuộc đấu tranh yêu nước của đồng bào miền Nam. Mỗi người phải hăng hái lao động và công tác, góp phần thiết thực vào công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc và sự nghiệp đấu tranh thực hiện hòa bình thống nhất nước nhà.

5. Phải nêu cao tinh thần quốc tế vô sản, giữ gìn và phát triển tình hữu nghị với các nước xã hội

chủ nghĩa anh em; hết lòng ủng hộ phong trào giải phóng của các dân tộc ; đoàn kết với giai cấp công nhân và nhân dân toàn thế giới trong cuộc đấu tranh chống chủ nghĩa đế quốc do Mỹ cầm đầu, đấu tranh cho hòa bình, độc lập dân tộc, dân chủ và chủ nghĩa xã hội.

Sự nghiệp cách mạng là một sự nghiệp lâu dài và gian khổ, song nhất định thắng lợi. Mọi người chúng ta, bất kỳ ai, làm việc gì, ở cương vị nào, đều phải là những chiến sĩ dũng cảm của sự nghiệp vẻ vang ấy.

Cán bộ của Đảng, của Nhà nước và của các đoàn thể nhân dân, đảng viên và đoàn viên thanh niên lao động cần phải xung phong gương mẫu trong sản xuất và công tác, hết lòng hết sức phục vụ nhân dân, luôn luôn trau dồi đạo đức cách mạng, cần kiệm liêm chính.

Chúng ta hãy phát huy truyền thống của dân tộc ta là một dân tộc anh hùng, luôn luôn sẵn sàng hy sinh phấn đấu vì quyền lợi tối cao của Tổ quốc, của nhân dân và sự nghiệp cách mạng toàn thế giới. Những thắng lợi mới to lớn và vẻ vang đang chờ chúng ta!

Toàn Đảng, toàn dân ta hãy phấn khởi tiến lên!

Thưa các cụ và các đồng chí,

Trên đây là một vài thiện kiến. Mong các cụ và các đồng chí thảo luận và góp ý kiến thêm.

Báo cáo ngày 27 tháng 3 năm
1964. In trên báo *Nhân dân*,
số 3651, ngày 28 tháng 3 năm
1964.

Theo đúng bài in trên
báo *Nhân dân*.

THƯ GỬI ĐẠI HỘI HỢP TÁC XÃ VÀ ĐỘI SẢN XUẤT NÔNG NGHIỆP TIỀN TIẾN MIỀN NÚI VÀ TRUNG DU

Từ khi hòa bình lập lại đến nay, miền núi và trung du đã có nhiều tiến bộ lớn.

Về chính trị thì các dân tộc đều bình đẳng, dân chủ, đoàn kết.

Về văn hóa, xã hội thì nhiều người đã biết chữ, nhiều trường tiểu học, trung học lần lượt mọc lên. Công việc vệ sinh, phòng bệnh, chữa bệnh càng ngày càng khá, các thói quen cũ lạc hậu đã được bỏ bớt dần.

Về kinh tế thì miền núi và trung du đã có hơn 70% nông hộ vào hợp tác xã nông nghiệp. Đồng bào đã được no ấm hơn, nhà ở nhiều nơi đã làm mới sạch sẽ, gọn gàng hơn, v.v..

Tục ngữ ta có câu « tiền rừng bạc bể ». Miền núi và trung du là rừng tiền của miền Bắc nước ta.

Đất đai cấy lúa tính đầu người thì không ít hơn đồng bằng. Đất trồng màu có nhiều. Đất trồng cây công nghiệp ngắn ngày và dài ngày rất nhiều. Đất để trồng cây gây rừng lại còn nhiều hơn nữa. Đồng, bãi cỏ, núi đá để chăn nuôi trâu, bò, dê, lợn, v.v. đang còn nhiều lắm.

Miền núi và trung du của miền Bắc nước ta là một khu vực rất quan trọng cả về công nghiệp và nông nghiệp. Chúng ta phải làm cho miền núi và trung du thành một nơi giàu có về nông nghiệp để nâng cao hơn nữa đời sống của nhân dân, để thực hiện công nghiệp hóa xã hội chủ nghĩa nước nhà.

Để thực hiện mục đích đó, căn cứ vào nghị quyết của Đảng và căn cứ vào tình hình của miền núi và trung du, Bắc nêu một số ý kiến sau đây:

1. Ra sức củng cố và phát triển hợp tác xã nông nghiệp. Hiện nay ở miền núi và trung du mới có gần 30% hợp tác xã khá. Chúng ta phải phấn đấu làm cho tất cả hợp tác xã đều khá.

2. Các khu, tỉnh, huyện, xã, hợp tác xã cần có phương hướng sản xuất đúng:

a) Về *lúa*: hết sức chú ý thâm canh ruộng lúa nước để có năng suất cao, đồng thời làm tốt *thủy lợi* để tăng vụ. Giảm dần lúa nương và lúa đồi vì năng suất quá thấp mà lại gây ra xói mòn.

b) Về *màu*: chú trọng tăng diện tích, nhưng cũng hết sức chú trọng thâm canh để tăng năng suất ngô, khoai, sắn, v.v.. Đồng thời chú trọng chế biến hoa màu và vận động nhân dân ăn độn để tiết kiệm gạo.

c) Về *cây công nghiệp*: khả năng trồng cây công nghiệp rất lớn. Phải trồng thật nhiều gai, trâu, sỏ, chè, hồi, cây màng tang, đỗ tương, lạc, mía, v.v.. Các thứ này dân ta cần nhiều và xuất khẩu cũng được tiền. Phải trồng thêm nhiều *cây ăn quả*.

d) Về *chăn nuôi*: phải đẩy mạnh chăn nuôi vì ở miền núi và trung du có nhiều điều kiện thuận lợi.

Không những chú ý chăn nuôi lợn mà lại phải hết sức chú ý chăn nuôi trâu, bò, ngựa, dê, ong, v.v.. Một số nơi cần vắt sữa bò, sữa trâu để dùng như hợp tác xã Cao-đa đã làm.

đ) Về bảo vệ rừng : Hợp tác xã nào cũng phải có kế hoạch trồng rừng và tích cực bảo vệ rừng. Nếu rừng kiệt thì không còn gỗ, và mất nguồn nước thì ruộng nương mất màu, gây ra lụt lội và hạn hán. Vì vậy đồng bào miền núi và trung du cũng như đồng bào miền xuôi lên tham gia phát triển kinh tế ở đây phải bảo vệ rừng như bảo vệ nhà cửa của mình.

3. Các việc đó cần làm cho tốt và muốn làm tốt thì :

a) Hợp tác xã phải được củng cố, tức là làm cho xã viên có tinh thần làm chủ, làm cho ban quản trị được vững vàng và có năng lực, phải thực hành dân chủ, chống tham ô, lãng phí, quan liêu, phải đoàn kết chặt chẽ trong hợp tác xã, làm tốt công tác cải tiến quản lý, cải tiến kỹ thuật và không ngừng nâng cao trình độ chính trị và văn hóa cho cán bộ và xã viên.

b) Các dân tộc phải đoàn kết chặt chẽ muôn người như một, thương yêu giúp đỡ lẫn nhau. Chú trọng giúp đỡ đồng bào vùng cao và làm tốt công tác an ninh trật tự, củng cố quốc phòng.

c) Việc đón tiếp đồng bào miền xuôi lên tham gia phát triển kinh tế miền núi phải làm cho tốt: phải nêu cao tinh thần giúp đỡ lẫn nhau và học tập lẫn nhau.

Đồng bào miền xuôi lên phải đoàn kết chặt chẽ với đồng bào địa phương mình đến, phải gương mẫu trong mọi việc.

d) *Chi bộ* phải được củng cố và tăng cường, tức là làm cho mọi đảng viên có tư tưởng xã hội chủ nghĩa cao, có đạo đức cách mạng, có năng lực quản lý kinh tế. *Chi đoàn thanh niên Lao động* phải hăng hái làm đầu tàu trong mọi công tác của hợp tác xã.

Cuối cùng, Bác chúc Đại hội thành công, Bác gửi lời thăm tất cả đồng bào ở miền núi và trung du.

Hà-nội, ngày 11 tháng 4 năm 1964

HỒ-CHÍ-MINH

In trên báo *Nhân dân*, số 3668,
ngày 14 tháng 4 năm 1964.

Theo đúng bài in trên
báo *Nhân dân*.

TRẢ LỜI TẠP CHÍ MAI-NÔ-RI-TY ỐP OĂN¹⁾

Tôi chân thành cảm ơn quý báo đã tạo cơ hội cho tôi nói chuyện cùng nhân dân Mỹ về tình hình miền Nam Việt-nam hiện nay.

Từ nước Việt-nam, cách xa nước Hoa-kỳ hàng vạn cây số, tôi gửi đến các bạn Mỹ lời chào hữu nghị và lời kêu gọi thiết tha này.

Tôi mong các bạn sẽ hiểu rõ hơn sự thật cay đắng ngày nay ở miền Nam Việt-nam, một nửa Tổ quốc chúng tôi. Ở đây đang diễn ra một cuộc chiến tranh vô cùng tàn khốc, một cuộc chiến tranh lớn nhất, dai dẳng nhất, đẫm máu nhất hiện nay trên trái đất này. Cuộc chiến tranh gọi là « đặc biệt » ấy kỳ thật là một cuộc chiến tranh xâm lược do Chính phủ Mỹ cùng bọn tay sai tiến hành, đang hàng ngày gây tang tóc và đau khổ cho 14 triệu đồng bào miền Nam chúng tôi, đã làm chết và bị thương hàng nghìn thanh niên Mỹ của các bạn. Cuộc « chiến tranh đặc biệt » ấy đang đốt cháy làng mạc, phá hoại đồng ruộng, đang giày xéo

1) Tạp chí Mai-nô-ri-ty ốp oăn là tạp chí do một nhóm nhân sĩ trí thức tiến bộ Mỹ xuất bản. Bài trả lời của Hồ Chủ tịch đã đăng trên tạp chí đó số ra ngày 21 tháng 5 năm 1964 để kỷ niệm ngày sinh của Hồ Chủ tịch.

một nửa đất nước chúng tôi đã làm hao tổn hàng nghìn triệu đô-la của nhân dân Mỹ. Hơn nữa cuộc chiến tranh đầy tội ác ghê tởm đó chẳng những xâm phạm đến quyền tự do, độc lập của đồng bào miền Nam chúng tôi, mà còn bôi nhọ cả thanh danh và những truyền thống tốt đẹp của nhân dân Mỹ.

Nhân dân Việt-nam hiểu rõ rằng nhân dân Mỹ muốn sống hòa bình và hữu nghị với các dân tộc khác. Tôi đã đến nước Mỹ, tôi hiểu nhân dân Mỹ rất trọng chính nghĩa, và có nhiều tài năng. Nhân dân Việt-nam không bao giờ lầm lẫn nhân dân Mỹ yêu chuộng công lý với những Chính phủ Mỹ đã phạm nhiều tội ác đối với nhân dân Việt-nam chúng tôi từ mười năm nay. Chính những kẻ đang phá hoại nền độc lập, tự do của dân tộc chúng tôi, cũng là những kẻ đã phản bội bản Tuyên ngôn độc lập của nước Mỹ, trong đó đã nêu cao chân lý « tất cả mọi người sinh ra đều bình đẳng », và nêu cao những quyền bất khả xâm phạm của con người: « quyền sống, quyền tự do và quyền mưu cầu hạnh phúc ».

Mọi người đều biết, năm 1954, nhân dân và quân đội Việt-nam đã đánh thắng đội quân của thực dân Pháp xâm lược trong trận Điện-biên-phủ. Sau đó, Hội nghị Giơ-ne-vơ năm 1954 về Đông-dương đã hợp với sự tham gia của chín nước trong đó có Mỹ. Hiệp nghị Giơ-ne-vơ đã được ký kết, các nước tham dự Hội nghị, kể cả nước Mỹ, đã long trọng tuyên bố tôn trọng những quyền dân tộc bất khả xâm phạm là độc lập, chủ quyền, thống

nhất và toàn vẹn lãnh thổ của nhân dân Việt-nam, cũng như của nhân dân Lào và nhân dân Căm-pu-chia. Hiệp nghị đó cũng quy định rằng : vĩ tuyến 17 chỉ là giới tuyến quân sự tạm thời giữa hai miền Bắc và Nam Việt-nam, và đến năm 1956 thì chính quyền hai miền phải tiến hành tổng tuyển cử nhằm thực hiện hòa bình thống nhất nước nhà.

Trung thành với lợi ích của hòa bình và quyền lợi tối cao của dân tộc và Tổ quốc, Chính phủ nước Việt-nam dân chủ cộng hòa, từ ngày Hiệp nghị Giơ-ne-vơ được ký kết đến nay, trước sau như một, vẫn luôn luôn chủ trương tôn trọng và thi hành nghiêm chỉnh Hiệp nghị đó, và kiên quyết đòi các bên hữu quan cũng phải làm như vậy.

Đáng lẽ sau Hội nghị Giơ-ne-vơ, nhân dân Việt-nam chúng tôi có thể được sống yên ổn để xây dựng đất nước. Nhưng Chính phủ Mỹ đã giày xéo lên Hiệp nghị Giơ-ne-vơ đó. Họ đã lập ra cái gọi là « khối phòng thủ Đông-Nam Á », kỳ thật là khối xâm lược Đông-Nam Á. Từ đầu năm 1962, Chính phủ Mỹ lại ngang nhiên lập bộ chỉ huy quân sự Mỹ ở Sài-gòn để trực tiếp điều khiển chiến tranh ở miền Nam Việt-nam. Chính phủ Mỹ ngày càng trắng trợn can thiệp vào miền Nam Việt-nam, nuôi dưỡng một lũ tay sai thực hiện chính sách của họ, giết hại đồng bào chúng tôi. Chúng phá hoại Hiệp nghị Giơ-ne-vơ, kéo dài tình trạng chia cắt nước chúng tôi, gây đau khổ trong lòng của cả một dân tộc.

Mười năm nay, nhân dân chúng tôi ở miền Bắc đã làm chủ cuộc đời của mình, được sống trong hòa bình, phát triển kinh tế và văn hóa, xây dựng cuộc

sống mới no ấm, vui tươi. Còn đồng bào miền Nam chúng tôi, trước đã cùng nhân dân cả nước trải qua chín năm kháng chiến gian khổ và anh dũng chống thực dân Pháp xâm lược, thì đến nay đã phải chịu thêm mười năm sống trong cảnh chiến tranh tàn khốc do đế quốc Mỹ và bè lũ tay sai gây ra. Chính vì đế quốc Mỹ xâm lược và bọn tay sai của chúng mà hơn 16 vạn đồng bào chúng tôi ở miền Nam đã bị giết, 68 vạn người bị tra tấn thương tật, 37 vạn người đang bị giam giữ trong các nhà tù. Trong số những nạn nhân ấy, có nhiều người già, đàn bà và trẻ con.

Hiện nay cuộc chiến tranh xâm lược ghê tởm ấy lại càng thêm ác liệt, dưới sự thúc đẩy và chỉ huy của 25 nghìn binh sĩ Mỹ, với những máy bay, xe lội nước, súng đạn, thuốc độc của Mỹ và đội quân đánh thuê hơn 60 vạn người của chính quyền tay sai của Mỹ ở miền Nam Việt-nam.

Đã mười năm nay, tất cả các chính phủ Mỹ và tất cả bọn tay sai của chúng muốn dùng sức mạnh tàn bạo của chúng hòng đè bẹp sức kháng chiến của nhân dân một dân tộc anh hùng. Chúng muốn biến 14 triệu đồng bào miền Nam chúng tôi thành những người nô lệ, biến miền Nam đất nước chúng tôi thành một thuộc địa kiểu mới, một căn cứ quân sự, để uy hiếp nền độc lập của các nước ở Đông-dương và Đông-Nam Á, để tiến công miền Bắc chúng tôi.

Gần đây, Bộ trưởng quốc phòng Mỹ Mắc Na-ma-ra lại đến miền Nam Việt-nam, ra lệnh cho bọn tay sai đẩy mạnh hơn nữa cuộc chiến tranh tàn khốc và bàn kế hoạch « Bắc tiến ». Bộ trưởng ngoại giao

Mỹ Đìn Ra-xơ vừa sang Ma-ni họp Hội đồng khối quân sự Đông-Nam Á chủ yếu để bàn vấn đề miền Nam Việt-nam, cũng lại đến miền Nam Việt-nam ngay sau khi hội nghị xong, nhằm xúc tiến âm mưu dùng khối quân sự này tăng cường xâm lược miền Nam. Chúng muốn biến Việt-nam thành một Triều-tiên thứ hai chăng ?

Nhưng sự thật đã chứng tỏ rằng con đường xâm lược của đế quốc Mỹ ở miền Nam Việt-nam hiện nay chỉ là một « con đường hăm không lối thoát », đúng như lời cố Tổng thống Ken-nơ-đi đã thú nhận.

Nhân dân miền Nam anh dũng quyết không lùi bước trước mũi súng của kẻ xâm lược và lũ bán nước. Đồng bào chúng tôi *thà hy sinh hết thảy, nhưng quyết không chịu làm nô lệ*. Đến nay, dưới sự lãnh đạo của Mặt trận dân tộc giải phóng miền Nam, các lực lượng yêu nước ở miền Nam ngày càng phát triển mạnh mẽ và ngày càng có uy tín to lớn trong nước và trên thế giới. Hơn một nửa dân số và hơn 2 phần 3 đất đai toàn miền Nam đã được giải phóng. Chỉ trong ba năm qua, Quân đội giải phóng và nhân dân miền Nam đã tiêu diệt và làm tan rã hàng chục vạn quân địch, hàng nghìn binh sĩ Mỹ đã chết và bị thương. Quân giải phóng đã bắn rơi hàng trăm máy bay, và đã thu được hàng vạn súng các loại do Mỹ chế tạo. Tất cả những chiến lược và chiến thuật mà Mỹ đã đem dùng ở miền Nam Việt-nam đều hoàn toàn thất bại. Trong tám nghìn « ấp chiến lược » (thực tế là những trại tập trung theo kiểu phát-xít) đã được dựng lên, hơn 80% đã bị phá vỡ. Tất cả những thắng lợi ấy của các lực lượng yêu nước

ở miền Nam đủ chứng tỏ rằng nhân dân miền Nam tự mình có đủ khả năng đánh bại mọi âm mưu và kế hoạch xâm lược của đế quốc Mỹ, và cuộc chiến tranh xâm lược mà Chính phủ Mỹ cùng bọn tay sai đang tiến hành chỉ là một cuộc chiến tranh tuyệt vọng, không thể tránh khỏi thất bại. Những chiêu bài « chống cộng sản », « vì dân chủ, tự do », những luận điệu vu khống miền Bắc can thiệp hoặc « xâm lược miền Nam », mà Chính phủ Mỹ cùng bọn tay sai dùng để che đậy những tội ác của chúng ở miền Nam Việt-nam, không thể lừa dối được ai. Và dù đã mấy lần « thay ngựa », đế quốc Mỹ cũng không ra khỏi được tình trạng ngày càng sa lầy ở miền Nam Việt-nam và không thể che giấu được những thất bại liên tiếp của chúng trước mắt nhân dân Mỹ ngày càng hiểu rõ sự thật.

Chính vì vậy mà phong trào đấu tranh của nhân dân Mỹ ngày càng sôi nổi, đòi chấm dứt cuộc chiến tranh xâm lược bản thổ ở miền Nam Việt-nam. Và ngay trong giới cầm quyền Mỹ, ngày càng thêm nhiều tiếng nói phản đối chính sách mù quáng tiếp tục cuộc chiến tranh tuyệt vọng này. Nhân dân Việt-nam hết lòng cảm ơn những tổ chức công nhân, thanh niên, sinh viên, phụ nữ, và những nhân sĩ trí thức, nghị sĩ, linh mục tiến bộ ở Mỹ đã và đang dũng cảm lên tiếng, biểu tình, vạch trần chính sách xâm lược đầy tội ác của Chính phủ Mỹ và ủng hộ cuộc đấu tranh chính nghĩa của các lực lượng yêu nước ở miền Nam Việt-nam.

Tôi muốn nói thêm với những người bạn Mỹ rằng :

Chẳng những chúng tôi đau, xót vì đồng bào miền Nam chúng tôi phải gian khổ, hy sinh, mà chúng tôi cũng thương xót cho các bà mẹ và các người vợ Mỹ đã mất con, mất chồng trong cuộc chiến tranh phi nghĩa ở miền Nam Việt-nam do bọn quân phiệt Mỹ tiến hành.

Chúng ta không thể cứ để mãi Chính phủ Mỹ và bọn tay sai làm theo ý muốn đen tối của chúng. Đã đến lúc phải chặn bàn tay đẫm máu của chúng lại !

Đương nhiên, trước hết đồng bào miền Nam chúng tôi phải chiến đấu đến cùng để tự giải phóng.

Nhưng nhân dân Mỹ cũng là nạn nhân của đế quốc Mỹ, các bạn hãy cùng nhân dân Việt-nam đấu tranh quyết liệt chống bọn quân phiệt hiếu chiến và xâm lược ở nước các bạn.

Hãy đòi chấm dứt ngay cuộc chiến tranh bẩn thỉu ở miền Nam Việt-nam !

Hãy đòi Chính phủ Mỹ phải để cho công việc nội bộ của Việt-nam do nhân dân Việt-nam tự giải quyết lấy. Phải triệt để tôn trọng những điều khoản của Hiệp định Giơ-ne-vơ năm 1954 về Đông-dương, công nhận những quyền dân tộc bất khả xâm phạm của nhân dân Việt-nam !

Đó là cách duy nhất để giải quyết vấn đề miền Nam Việt-nam hiện nay mà nước Mỹ không mất thể diện.

Tôi mong lời kêu gọi khẩn thiết này sẽ đến tai nhân dân Mỹ. Một lần nữa, tôi cảm ơn các nhân sĩ

trí thức và nhân dân tiến bộ của nước Mỹ đã vì công lý và tự do, vì hòa bình và tình hữu nghị giữa nhân dân hai nước chúng ta mà dũng cảm đấu tranh chống chính sách xâm lược của Chính phủ Mỹ ở miền Nam Việt-nam.

Viết vào tháng 5 năm 1964.
In trên báo *Nhân dân*, số 3708,
ngày 25 tháng 5 năm 1964.

Theo đúng bài in trên
báo *Nhân dân*.

LỜI PHÁT BIỂU TẠI BUỔI CHIỀU ĐÀI MỪNG QUÂN ĐỘI TA 20 TUỔI

Thưa các đồng chí,

Nhân dịp kỷ niệm lần thứ 20 ngày thành lập Quân đội nhân dân Việt-nam, tôi thay mặt Trung ương Đảng, Chính phủ thân ái khen ngợi bộ đội chủ lực, bộ đội địa phương, công an nhân dân vũ trang và dân quân, tự vệ trong cả nước đã lập được nhiều thành tích và có nhiều tiến bộ trong chiến đấu, học tập, công tác và sản xuất.

Tôi vui mừng hoan nghênh đồng chí Đại tướng Kim-Tsang-Bông và các đồng chí trong Đoàn đại biểu quân sự nước Cộng hòa dân chủ nhân dân Triều-tiên anh em, chúc cuộc đi thăm hữu nghị của các đồng chí thành công tốt đẹp.

Quân đội ta là quân đội anh hùng của một dân tộc anh hùng. Mới ra đời, với gậy tày, súng kíp đã cùng toàn dân đánh Pháp, đánh Nhật, đưa Cách mạng tháng Tám đến thành công. Lên mười tuổi thì cùng toàn dân giành được thắng lợi lớn Điện-biên-phủ, đánh bại cuộc chiến tranh xâm lược của đế quốc Pháp được Mỹ giúp sức.

Quân đội ta anh dũng trong kháng chiến mà cũng anh dũng trong hòa bình. Đã làm tốt nhiệm vụ

bảo vệ miền Bắc, đập tan mọi hành động khiêu khích, phá hoại của đế quốc Mỹ và tay sai. Đã giáng trả lại đế quốc Mỹ những đòn địch đáng như ngày 5 tháng 8 năm 1964 vừa qua.

Quân đội ta cũng đã góp phần tích cực xây dựng kinh tế, phát triển văn hóa, làm tròn nhiệm vụ của một quân đội cách mạng.

Quân đội ta trung với Đảng, hiếu với dân, sẵn sàng chiến đấu hy sinh vì độc lập, tự do của Tổ quốc, vì chủ nghĩa xã hội. Nhiệm vụ nào cũng hoàn thành, khó khăn nào cũng vượt qua, kẻ thù nào cũng đánh thắng.

Cán bộ và chiến sĩ thương yêu nhau như ruột thịt, chia ngọt sẻ bùi. Quân và dân như cá với nước, đoàn kết một lòng, học hỏi, giúp đỡ lẫn nhau.

Quân đội ta có tinh thần yêu nước chân chính, lại có tinh thần quốc tế vô sản cao cả, luôn luôn đoàn kết với nhân dân và quân đội các nước xã hội chủ nghĩa anh em, với nhân dân các nước đang đấu tranh giải phóng dân tộc và nhân dân yêu chuộng hòa bình trên thế giới.

Quân đội ta có sức mạnh vô địch, vì nó là một quân đội nhân dân do Đảng ta xây dựng, Đảng ta lãnh đạo và giáo dục.

Cán bộ và chiến sĩ phải luôn luôn khiêm tốn, luôn luôn cố gắng hơn nữa. Phải phát huy bản chất và truyền thống cách mạng. Phải học tập tinh thần quyết chiến quyết thắng của quân và dân miền Nam anh dũng trong cuộc kháng chiến cứu nước, chống đế quốc Mỹ xâm lược và bè lũ tay sai.

Kẻ địch còn nhiều âm mưu thâm độc. Toàn dân và toàn quân ta phải luôn luôn nâng cao cảnh giác, sẵn sàng chiến đấu, hăng hái thi đua yêu nước với tinh thần « mỗi người làm việc bằng hai » để xây dựng và bảo vệ miền Bắc xã hội chủ nghĩa làm cơ sở vững mạnh cho sự nghiệp giải phóng miền Nam, thực hiện hòa bình thống nhất nước nhà.

Thắng lợi nhất định sẽ về ta.

Phát biểu ngày 22 tháng 12 năm 1964. In trên báo *Nhân dân*, số 3919, ngày 23 tháng 12 năm 1964.

Theo đúng bài in trên báo *Nhân dân*.

BÀI NÓI TẠI HỘI NGHỊ BỘ CÔNG NGHIỆP NẶNG

Bác thầy mặt Trung ương Đảng và Chính phủ thân ái chúc các đồng chí đại biểu năm mới. Nhân dịp này, Bác nêu vài ý kiến với Hội nghị.

Chắc các đồng chí đã nói nhiều, bàn bạc nhiều, vậy Bác chỉ tóm tắt vài điểm đề Hội nghị tham khảo.

1. *Nhiệm vụ* công nghiệp nặng rất nặng nề nhưng rất vẻ vang.

Đề nâng cao không ngừng đời sống của nhân dân, đề xây dựng thắng lợi chủ nghĩa xã hội, chúng ta phải quyết tâm phát triển tốt công nghiệp nặng. Một ví dụ :

Quan trọng nhất trong đời sống của nhân dân là vấn đề ăn. Đề giải quyết tốt vấn đề ăn thì sản xuất lương thực phải dồi dào. Muốn như vậy, thì công nghiệp phải giúp cho nông nghiệp có nhiều máy làm thủy lợi, máy cày, máy bừa, nhiều phân hóa học, v.v..

Công nghiệp nặng cũng phải cung cấp đủ máy móc các loại cho công nghiệp nhẹ và thủ công nghiệp phát triển nhanh chóng.

2. Về *ưu điểm* : Năm 1964, cán bộ và công nhân đã cố gắng thực hiện kế hoạch. Như than Hòn-gai đã vượt kế hoạch 20 vạn tấn. Ngành cơ khí vượt kế

hoạch 1,7%. Ngành điện đã đặt thêm 98 trạm, hơn 360 cây số đường dây để phục vụ nông nghiệp, và đã tiết kiệm được bảy vạn tấn than, v.v.. Đó là những thành tích đáng khen. Về ưu điểm Bác chỉ nêu mấy ví dụ thôi.

3. Về *khuyết điểm*: Việc xây dựng các công trình *chậm chạp*, ảnh hưởng đến kế hoạch sản xuất. Đã hoàn một số công trình về cơ khí. Điện và than tăng *chậm*.

Chấp hành thiếu nghiêm chỉnh một số quyết định của Đảng và Nhà nước: có việc đã quyết định rồi mà không làm ngay; hoặc đưa ra bàn lại và quyết định lại; hoặc xin rút bớt chỉ tiêu kế hoạch.

Công tác quản lý còn kém, nhất là quản lý kỹ thuật. Chất lượng sản phẩm còn kém.

Lãng phí nhiều: Ở các xí nghiệp, bình quân mỗi người thật sự làm việc chỉ độ sáu giờ rưỡi, máy móc chỉ dùng hết độ 65% công suất, lại vì chăm sóc kém mà thường hư hỏng. Các chú thử tính xem, vì lãng phí thời giờ, lãng phí máy móc, lãng phí nguyên liệu, cộng lại nó đã tổn hại bao nhiêu tài sản của Nhà nước, của nhân dân?

Nguyên nhân chính của những khuyết điểm trên đây là do: cán bộ lãnh đạo kém đoàn kết, có nhiều cán bộ còn kèn cựa về địa vị, thắc mắc về đãi ngộ; một số ít cán bộ thậm chí tham ô, hủ hóa. Nói tóm lại, cán bộ còn nặng chủ nghĩa cá nhân, không làm gương mẫu tốt.

4. Cuộc vận động « *ba xây, ba chống* » nhằm phát huy ưu điểm và sửa chữa khuyết điểm, đã thu được kết quả bước đầu. Vài ví dụ:

— Công ty than Hòn-gai đã sản xuất vượt kế hoạch 20 vạn tấn.

— Tờ sửa chữa của mỏ thiếc Cao-bằng, trước kia một tuần chỉ sửa chữa được 15 xe goòng, nay sửa chữa được 35 xe.

— Nhà máy Trần-Hưng-Đạo điều chỉnh mức lao động, tiết kiệm được gần 39.000 giờ công sản xuất và tiết kiệm được 3 vạn đồng về tiền phạt do lãng phí điện; bộ phận cấp phát thu nhật được 135 tấn gang thép; tổ bào 2 trước kia một tháng chỉ làm được 130 cái thân máy, nay làm được 210 cái, v.v..

Cũng những cán bộ và công nhân ấy, cũng những máy móc ấy, vì làm « ba xây, ba chống » khá, vì tư tưởng được nâng cao mà sản lượng tăng lên khá. Toàn ngành công nghiệp nặng cần phải cố gắng làm thật tốt cuộc vận động « ba xây, ba chống ». Muốn như vậy, thì từ Bộ đến mỗi cơ sở sản xuất phải quyết tâm chuyển mạnh, cán bộ lãnh đạo phải làm gương mẫu, phải cải tiến phương pháp công tác, phải ra sức phát huy trí tuệ và tinh thần sáng tạo của quần chúng công nhân. Phải tăng cường sự lãnh đạo của Đảng. củng cố và phát triển tốt chi bộ, công đoàn, đoàn thanh niên. Phải thắt chặt tình đoàn kết nhất trí giữa Đảng và quần chúng. Phải đẩy mạnh thi đua yêu nước, thực hiện khẩu hiệu sản xuất nhiều, nhanh, tốt, rẻ.

Chúng ta cần biết ơn sự giúp đỡ của các nước anh em, cần học hỏi các đồng chí chuyên gia bạn. Nhưng phải biết tự lực cánh sinh là chính.

Với ý chí cần kiệm xây dựng nước nhà, với tinh thần làm chủ tập thể, mỗi cán bộ, mỗi công nhân phải trau dồi đạo đức cách mạng trong sinh hoạt và

trong công tác để hoàn thành thắng lợi *nhiệm vụ cách mạng* của mình.

Như vậy, chúng ta sẽ hoàn thành tốt kế hoạch Nhà nước năm 1965 và chuẩn bị tốt cho kế hoạch 5 năm lần thứ hai. Làm được như vậy là chúng ta ủng hộ một cách thiết thực cuộc kháng chiến chống Mỹ, cuộc cách mạng yêu nước của đồng bào miền Nam ruột thịt.

Chúc Hội nghị thành công tốt đẹp, và nhờ các đại biểu chuyển lời hỏi thăm thân ái của Trung ương Đảng, Chính phủ và của Bác đến toàn thể cán bộ và công nhân.

Nói ngày 31 tháng 12 năm 1964.
In trên báo *Nhân dân*, số 3929,
ngày 2 tháng 1 năm 1965.

Theo đúng bài in trên
báo *Nhân dân*.

NÓI CHUYỆN TẠI HỘI NGHỊ NGÀNH CÔNG NGHIỆP NHẹ

Bác thay mặt Trung ương Đảng và Chính phủ thân ái hỏi thăm các đồng chí đại biểu. Nhân đây Bác góp vài ý kiến đề Hội nghị tham khảo.

Mọi chính sách của Đảng và Chính phủ ta đều nhằm xây dựng chủ nghĩa xã hội và không ngừng nâng cao đời sống của nhân dân.

Ngành công nghiệp nhẹ quan hệ rất khăng khít với đời sống hàng ngày của nhân dân. Vì vậy, nhiệm vụ của công nghiệp nhẹ là rất quan trọng. Hội nghị đã kiểm điểm kỹ càng công tác năm ngoái và định ra rõ ràng phương hướng công tác năm nay ; đã thấy những ưu điểm để phát triển và những khuyết điểm để quyết tâm sửa chữa.

1. Về ưu điểm : Năm ngoái, công nghiệp nhẹ đã có cố gắng và đã đạt một số thành tích. Như so với năm 1963 thì năm 1964 :

Công nghiệp nhẹ trung ương tăng độ 21%.

Công nghiệp nhẹ quốc doanh địa phương tăng độ 5%.

Thủ công nghiệp tăng độ 4%.

Giá thành có hạ chút ít : 1%.

Năng suất lao động cũng có tăng chút ít: 2⁰/₀.

— Đã sản xuất thêm mấy mặt hàng mới, như vải ga-bác-đin, giấy in đặc biệt, lụa hoa, quạt điện, v.v..

— Sản xuất được mấy thứ để thay thế cho hàng trước đây phải mua của nước ngoài, như keo dán gỗ cơ-lô-rát ka-li, v.v..

— Về cải tiến kỹ thuật, đã có trên 7.000 sáng kiến, làm được máy hút dầu mỗi sợi, máy tự động chặt que diêm, v.v..

— Để cải thiện đời sống của công nhân và cán bộ, có 33 xí nghiệp đã tăng gia được gần 600 tấn chất bột, hơn 260 tấn thịt, v.v.. Khá nhất là nhà máy xà-phòng đã tự túc thực phẩm cả năm.

2. Khuyết điểm: Bên những ưu điểm đáng khen đó, công nghiệp nhẹ còn khá nhiều *khuyết điểm* cần phải ra sức sửa chữa, như:

— *Chất lượng* nhiều mặt hàng còn thấp kém, thí dụ thuốc lá, đồ gỗ, xà-phòng, bóng đèn, phích nước, v.v..

— *Chế độ* trách nhiệm chưa rõ ràng từng ngành, từng ban, từng người... Do đó mà việc quản lý không chặt chẽ.

— Đặc biệt là việc *giáo dục chính trị* còn sơ sài, thiếu sót. Vì vậy mà một số cán bộ và công nhân còn mang nặng chủ nghĩa cá nhân, thái độ làm thuê, thiếu tinh thần làm chủ tập thể. Do đó mà có những hiện tượng xấu như lười biếng, kèn cựa, thiếu kỷ luật, kém đoàn kết, tham ô, lãng phí.

Một thí dụ về lãng phí — Nhà máy đường Việt-tri tuy có thành tích, như đi vào sản xuất vụ 1964-1965 sớm hơn thời hạn 9 ngày; trong tháng thi đua,

mỗi công nhân sản xuất vượt mức từ 2 đến 4 tấn đường tốt. Nhưng cũng trong lúc đó thì nhà máy vì vận chuyển chậm trễ mà để 620 tấn mía (ở huyện Vĩnh-tường) bị khô héo.

3. Một câu chuyện thật — Có mấy gia đình công nhân được nhận buồng ở mới. Nhờ anh em giúp đỡ, họ đã mua sắm giường ghế, bóng đèn, phích nước, xe đạp, nồi sanh, v.v.. Mọi người đều phấn khởi. Tiếc thay các thứ đó chỉ dùng được mấy hôm « đã có vấn đề ». Thêm vào đó các cháu đi học, mua giấy thì chỗ mỏng chỗ dày, bút chì thì gọt đến đâu, gãy đến đấy.

Các cô, các chú thử nghĩ xem, cảm tình những gia đình ấy đối với cán bộ phụ trách công nghiệp nhẹ « nông hậu » thế nào ?

Công nghiệp địa phương và thủ công nghiệp còn chiếm 50% giá trị tổng sản lượng công nghiệp nhẹ, nhưng so với năm 1963 thì năm 1964 có sút kém ; riêng về muối, năm 1964 còn hụt mức quy định. Bộ công nghiệp nhẹ cần phải tăng cường lãnh đạo hai ngành ấy hơn nữa.

4. Về « ba xây, ba chống », Bác chỉ nói tóm tắt mấy điểm. Đó là một cuộc vận động cách mạng to lớn, nhằm làm cho công nhân và cán bộ nâng cao giác ngộ xã hội chủ nghĩa, nhận rõ hơn trách nhiệm của mình, và làm tốt mọi công tác Đảng và Chính phủ giao cho.

Xây tốt thì chống mới tốt. Chống tốt thì xây mới tốt. Xây và chống là như hai chân của cuộc vận động, phải tiến bước nhịp nhàng. Phải làm khăn trương nhưng không nóng vội, quyết không được

làm qua loa. Đơn vị nào làm thì phải làm thật tốt, rồi rút kinh nghiệm để làm tốt đơn vị khác.

Để làm cho cuộc vận động đạt kết quả tốt, thì trước hết cán bộ — từ Bộ trưởng, Thứ trưởng đến cán bộ cơ sở — phải xung phong gương mẫu, phải thật thà tự phê bình và hoan nghênh quần chúng phê bình mình. Phải mở rộng dân chủ, phải thật sự phát động quần chúng một cách sôi nổi và liên tục.

Lấy gì mà xem xét ngành nào làm tốt hay là làm kém « ba xây, ba chống » ? Ngành nào mà nội bộ đoàn kết, phấn khởi thi đua, sản xuất những thứ ăn, mặc, ở, dùng của nhân dân cho *nhieu, nhanh, tốt, rẻ*. Đó là đơn vị làm tốt « ba xây, ba chống ».

5. Lực lượng của công nghiệp nhẹ — Bộ công nghiệp nhẹ có ngót 40.000 công nhân và cán bộ. Trong số đó có 6 anh hùng lao động, hơn 1.230 chiến sĩ thi đua, ngót 11.400 lao động tiên tiến. Đó là một đội ngũ lao động rất mạnh mẽ.

Lại có hơn 11.150 đảng viên và đoàn viên thanh niên, tức là hơn một phần tư tổng số cán bộ và công nhân. (Khi Cách mạng tháng Tám thành công, Đảng ta chỉ có non 5.000 đồng chí). Các *chi bộ* phải củng cố tốt và phát triển tốt thành những hạt nhân lãnh đạo thật vững chắc của Đảng trong các ngành. Cán bộ, đảng viên và đoàn viên phải gương mẫu trong mọi công tác, và phải ra sức giúp đỡ anh chị em ngoài Đảng, ngoài Đoàn cùng tiến bộ. Như thế mới xứng đáng với Đảng, với Đoàn. Cán bộ phải thường xuyên đi sát cơ sở để giúp họ giải quyết các khó khăn và quan tâm đến đời sống của họ.

Các cô các chú phải có quyết tâm *đầy mạnh thi đua*, hoàn thành thắng lợi kế hoạch năm nay và

chuẩn bị tốt cho kế hoạch năm sau. Như thế là ngành công nghiệp nhẹ góp phần vào sự nghiệp xây dựng thắng lợi chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc và thiết thực ủng hộ đồng bào miền Nam ruột thịt đang chiến đấu anh dũng và thắng lợi vẻ vang.

Chúc Hội nghị thành công tốt đẹp. Và nhờ các đại biểu chuyển đến toàn thể cán bộ và công nhân lời chào thân ái của Trung ương Đảng, của Chính phủ và của Bắc.

Nói ngày 16 tháng 1 năm 1965.
In trên báo *Nhân dân*, số 3944,
ngày 17 tháng 1 năm 1965.

Theo đúng bài in trên
báo *Nhân dân*.

PHẦN THỨ BA

1965 - 1969

BÀI NÓI CHUYỆN TẠI HỘI NGHỊ PHỒ BIẾN KẾ HOẠCH NHÀ NƯỚC NĂM 1965

Bác thay mặt Trung ương Đảng và Chính phủ thân ái hỏi thăm các đồng chí đại biểu.

Mấy hôm nay, các đồng chí đã kiểm điểm việc thực hiện kế hoạch Nhà nước năm ngoái, bàn nhận những chỉ tiêu về kế hoạch năm nay, và tiến hành thật thà phê bình và nghiêm túc tự phê bình. Như thế là tốt.

Năm 1964, trong công tác kinh tế, văn hóa, xã hội và quốc phòng nói chung đều có kết quả tốt. Nhưng vẫn còn nhược điểm và khuyết điểm. Thấy rõ nhược điểm và khuyết điểm để ra sức sửa chữa, đó cũng là một tiến bộ.

Xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc và đấu tranh để thực hiện hòa bình thống nhất nước nhà là công việc mới mẻ, khó khăn và vĩ đại. Chúng ta có quyết tâm và nghị lực khắc phục khó khăn, sửa chữa khuyết điểm, phát triển ưu điểm, thì nhất định chúng ta sẽ thắng lợi.

Về nội dung kế hoạch, các đồng chí đã bàn bạc kỹ. Bác không đi vào chi tiết như ngành này tăng

mấy phần trăm, ngành kia tăng mấy phần trăm, v.v..
Bác chỉ nêu vài ý kiến sau đây :

— Đặt ra *kế hoạch* thật tốt, thật sát là rất cần, nhưng đó chỉ là bước đầu. Kế hoạch 10 phần thì *biện pháp* cụ thể phải 20 phần, *chỉ đạo thực hiện* sát sao phải 30 phần. Có như thế mới chắc chắn hoàn thành tốt kế hoạch.

Khi đặt kế hoạch phải *nhìn xa*. Có nhìn xa mới quyết định đúng đắn thời kỳ nào phải làm công việc gì là chính. Phải *thấy rộng*. Có thấy rộng mới sắp đặt các ngành hoạt động một cách cân đối. Khi đi vào thực hiện thì mỗi ngành, mỗi nghề phải rất *tỉ mỉ, chu đáo*, thật sát với mỗi cơ sở. Đó là « một bộ ba » để hoàn thành tốt kế hoạch.

Để hoàn thành tốt kế hoạch, điều quan trọng bậc nhất là bồi dưỡng *tu.tưởng chính trị* cho cán bộ và quần chúng. Phải làm cho mỗi người thấm nhuần tinh thần làm chủ lập thể, ý chí cần kiệm xây dựng nước nhà.

Hiện nay chúng ta đang tiến hành cải tiến quản lý hợp tác xã ở nông thôn, « ba xây, ba chống » ở các xí nghiệp, vận động đồng bào miền xuôi tham gia phát triển kinh tế và văn hóa miền núi. Chúng ta khéo kết hợp những cuộc vận động đó, thì kế hoạch Nhà nước chắc chắn sẽ hoàn thành thắng lợi.

Một điều rất cần thiết nữa là phải củng cố tốt và phát triển tốt *chi bộ và chi đoàn thanh niên lao động*. Hiện nay chúng ta có hơn nửa triệu đảng viên và gần một triệu đoàn viên. Đó là một lực lượng rất to

lớn. Chi bộ lãnh đạo tốt, đảng viên và đoàn viên đều xung phong gương mẫu trong công tác, thì kế hoạch nhất định sẽ hoàn thành và hoàn thành vượt mức.

Mấy năm qua, kinh nghiệm còn ít, chúng ta phải học tập, mò mẫm, cho nên tuy thành tích không ít, nhưng khuyết điểm cũng nhiều.

Bây giờ chúng ta lịch duyệt đã quá nhiều, chúng ta phải tổng kết những kinh nghiệm đã có, phải có một sự chuyển biến mạnh mẽ, phải cố gắng làm việc cho tốt hơn.

Từng giờ từng phút, từ cán bộ đến quần chúng đều phải cố gắng thực hiện « mỗi người làm việc bằng hai để đền đáp cho đồng bào miền Nam ruột thịt ». Miền Nam anh dũng đang hy sinh xương, máu để đi từ thắng lợi này đến thắng lợi khác trong cuộc chiến đấu chống đế quốc Mỹ xâm lược và bảo vệ miền Bắc, thì trong công cuộc xây dựng nước nhà, miền Bắc phải quyết tâm vượt mọi khó khăn để hoàn thành nhiệm vụ và ủng hộ miền Nam.

1965 là một năm vĩ đại : Đảng thân yêu của chúng ta vừa 35 tuổi. Nước Việt-nam dân chủ cộng hòa chấn 20 năm. Kế hoạch 5 năm lần thứ nhất sắp kết thúc.

Dưới sự lãnh đạo của Đảng, quần chúng và cán bộ ta phải kết hợp tinh thần cách mạng với thái độ khoa học, để hoàn thành thắng lợi kế hoạch năm nay và chuẩn bị tốt cho kế hoạch những năm sau.

Khẩu hiệu của chúng ta là : Đoàn kết, Đấu tranh, Thắng lợi.

Nhân dịp tết Nguyên đán sắp tới, Bác nhờ các đồng chí đại biểu chuyển lời Bác thân ái chúc đồng bào và cán bộ các địa phương một ngày tết tiết kiệm và vui tươi.

Nói ngày 19 tháng 1 năm 1965.
In trên báo *Nhân dân*, số 3947,
ngày 20 tháng 1 năm 1965.

Theo đúng bài in trên
báo *Nhân dân*.

LỜI PHÁT BIỂU TẠI QUỐC HỘI NƯỚC VIỆT-NAM DÂN CHỦ CỘNG HÒA, KHÓA III, KỲ HỌP THỨ HAI

Thưa các đồng chí,

Quốc hội ta họp kỳ này trong tình hình rất khản trương nhưng cũng đầy phấn khởi và tin tưởng. Phong trào chống Mỹ, cứu nước đang dâng lên sôi nổi khắp nơi. Cả miền Bắc và miền Nam đều giành được nhiều thắng lợi to lớn.

Hơn 10 năm qua, đế quốc Mỹ cùng bọn tay sai đã tiến hành một cuộc chiến tranh vô cùng tàn bạo, chúng đã gây ra biết bao tang tóc cho đồng bào ta ở miền Nam. Từ mấy tháng nay chúng lại điên cuồng mở rộng chiến tranh ra miền Bắc nước ta. Bất chấp Hiệp nghị Giơ-ne-vơ năm 1954 và luật pháp quốc tế, chúng đã đưa hàng trăm máy bay, hàng chục tàu chiến liên tiếp đến bắn phá miền Bắc. Phơi trần bộ mặt ăn cướp của chúng, giặc Mỹ đang trắng trợn xâm phạm nước ta. Chúng hòng dùng sức mạnh của vũ khí để bắt 30 triệu đồng bào ta làm nô lệ cho chúng. Nhưng chúng đã lầm to, nhất định chúng sẽ thất bại nhục nhã.

Dân tộc Việt-nam ta là một dân tộc anh hùng. Hơn 10 năm qua, 14 triệu đồng bào miền Nam ta đã

chịu đựng mọi gian khổ, hy sinh, chiến đấu vô cùng anh dũng. Từ hai bàn tay trắng, đồng bào miền Nam đã lấy súng giặc đánh lại giặc, đã tiến lên giành thắng lợi này đến thắng lợi khác, và đang tiến công liên tục, đánh cho giặc Mỹ cướp nước và bè lũ bán nước ngày càng thất bại, ngày càng sa lầy. Càng bị thua to, chúng càng dùng những thủ đoạn tàn ác nhất, như bom na-pan và hơi độc để giết hại đồng bào ta ở miền Nam. Chính vì bị sa lầy ở miền Nam, mà chúng lỏng lẻo tiến công ra miền Bắc.

Quen thói vừa ăn cướp vừa la làng, chính đế quốc Mỹ là kẻ *xâm lược*, mà chúng lại trơ tráo vu khống miền Bắc ta « *xâm lược* » miền Nam. Chính đế quốc Mỹ là kẻ *phá hoại hòa bình*, *phá hoại Hiệp nghị Giơ-ne-vơ*, mà chúng còn trắng trợn tuyên bố vì mong muốn « *lập lại hòa bình* », vì đề « *bảo vệ Hiệp nghị Giơ-ne-vơ* » mà chúng đem quân đội Mỹ đến nước ta để bắn giết, đốt phá. Chính đế quốc Mỹ là kẻ *đang tàn phá đất nước ta*, giết chóc đồng bào ta, mà chúng còn giả nhân giả nghĩa, ba hoa tuyên bố sẽ giúp một tỷ đô-la cho nhân dân Việt-nam ta và các nước Đông-Nam Á để « *phát triển kinh tế và cải thiện đời sống* ».

Tổng thống Mỹ Giôn-xon¹³ còn lớn tiếng đe dọa dùng sức mạnh để khuất phục nhân dân ta. Đó chỉ là ảo tưởng điên rồ. Nhân dân ta quyết không bao giờ chịu khuất phục.

Kế hoạch Tay-lơ đã tiêu tan. Kế hoạch Mác-Na-ma-ra cũng phá sản. Kế hoạch « *leo thang* » mà hiện nay đế quốc Mỹ đang cố thực hiện ở miền Bắc cũng nhất định sẽ thất bại. Dù Mỹ đưa thêm mấy chục vạn binh sĩ Mỹ và cố lôi kéo thêm quân đội các nước

chư hầu vào cuộc chiến tranh tội ác này, thì quân và dân ta cũng quyết đánh thắng chúng.

Bản tuyên bố của *Mặt trận dân tộc giải phóng miền Nam* đã nêu cao chí khí anh hùng ấy. Lời kêu gọi của *Mặt trận tổ quốc Việt-nam* đã nêu rõ quyết tâm đánh thép ấy.

Chúng ta yêu chuộng hòa bình, nhưng chúng ta không sợ chiến tranh. Chúng ta quyết đánh đuổi giặc Mỹ xâm lược, để bảo vệ tự do, độc lập và toàn vẹn lãnh thổ của Tổ quốc ta.

Nhân dân cả nước ta tin tưởng vững chắc rằng : với sức đoàn kết chiến đấu, tinh thần dũng cảm và trí tuệ sáng tạo của mình, với sự đồng tình và ủng hộ của nhân dân thế giới, chúng ta nhất định sẽ đưa cuộc kháng chiến vĩ đại này đến thắng lợi hoàn toàn.

Nhân dân ta rất biết ơn và quý trọng tình đoàn kết anh em và sự giúp đỡ chí tình của các nước xã hội chủ nghĩa, nhất là Liên-xô và Trung-quốc, của nhân dân khắp năm châu đang tích cực ủng hộ ta chống đế quốc Mỹ xâm lược, kẻ thù hung ác nhất của loài người.

Đối với nhân dân Lào và nhân dân Căm-pu-chia đang anh dũng đấu tranh chống đế quốc Mỹ và bọn tay sai, nhân dân ta luôn luôn thắt chặt tình đoàn kết, ủng hộ hết lòng.

Chúng ta rất hoan nghênh những thanh niên các nước tỏ lòng tình nguyện đến Việt-nam để cùng chúng ta chống giặc Mỹ.

Nhân dân Mỹ bị chính phủ họ tuyên truyền lừa bịp và vơ vét hàng tỷ đô-la để vút vào hố chiến

tranh. Hàng nghìn thanh niên con em họ đã chết và bị thương thê thảm ở chiến trường Việt-nam, cách xa nước Mỹ hàng muôn dặm. Ngày nay nhiều đoàn thể và nhân sĩ Mỹ đang đòi Chính phủ họ chấm dứt ngay cuộc chiến tranh phi nghĩa và rút ngay quân đội Mỹ ra khỏi miền Nam Việt-nam. Nhân dân ta kiên quyết đánh đuổi đế quốc Mỹ, kẻ thù không đội trời chung. Nhưng chúng ta luôn luôn tỏ tình hữu nghị với nhân dân tiến bộ Mỹ.

Một lần nữa, Chính phủ Việt-nam dân chủ cộng hòa trình trọng tuyên bố *lập trường* của mình trước sau như một là :

Kiên quyết bảo vệ nền độc lập, chủ quyền, thống nhất và toàn vẹn lãnh thổ của nước Việt-nam. Nước Việt-nam là một, dân tộc Việt-nam là một, không ai được xâm phạm đến quyền thiêng liêng ấy của nhân dân ta. Đế quốc Mỹ phải tôn trọng Hiệp nghị Giơ-ne-vơ, phải rút khỏi miền Nam Việt-nam ! Phải chấm dứt ngay những cuộc tiến công vào miền Bắc. Đó là *biện pháp duy nhất* để giải quyết vấn đề chiến tranh ở Việt-nam, để thực hiện Hiệp nghị Giơ-ne-vơ năm 1954, để bảo vệ hòa bình của các nước ở Đông-dương và Đông-Nam Á. Không có giải pháp nào khác. Đó là câu trả lời của nhân dân và Chính phủ ta cho đế quốc Mỹ.

Các đồng chí,

Nhân dân ta đang sống trong một thời kỳ lịch sử vô cùng oanh liệt. Nước ta có vinh dự lớn là một tiền đồn của phe xã hội chủ nghĩa và của các dân tộc trên thế giới đang đấu tranh chống chủ nghĩa đế quốc, chủ nghĩa thực dân cũ và mới.

Nhân dân ta chiến đấu hy sinh chẳng những vì tự do, độc lập riêng của mình, mà còn vì tự do, độc lập chung của các dân tộc và hòa bình trên thế giới.

Trên mặt trận chiến đấu chống đế quốc Mỹ xâm lược, nghĩa vụ của dân tộc ta rất nặng nề mà cũng rất vẻ vang.

Lúc này *chống Mỹ, cứu nước* là nhiệm vụ thiêng liêng nhất của mọi người Việt-nam yêu nước. Dưới sự lãnh đạo của Mặt trận dân tộc giải phóng, người đại diện chân chính và duy nhất của nhân dân miền Nam, đồng bào, và chiến sĩ *miền Nam* anh hùng đang tiến lên giành những thắng lợi ngày càng to lớn để *giải phóng miền Nam, bảo vệ miền Bắc*.

Quân và dân ta ở *miền Bắc* vừa hăng hái thi đua xây dựng chủ nghĩa xã hội, vừa anh dũng chiến đấu bảo vệ *miền Bắc* và hết lòng ủng hộ *miền Nam*.

Tôi đề nghị Quốc hội ta nhiệt liệt ủng hộ bản tuyên bố của Mặt trận dân tộc giải phóng *miền Nam* và lời kêu gọi của Mặt trận tổ quốc Việt-nam ! Nhiệt liệt hoan hô đồng bào và chiến sĩ *miền Nam* anh hùng ! Nhiệt liệt khen ngợi quân và dân ta ở *miền Bắc* đang hăng hái thi đua sản xuất và đánh giặc lập công !

Tôi kêu gọi đồng bào và chiến sĩ ta :

Hãy luôn luôn nâng cao chí khí anh hùng cách mạng, tinh thần cảnh giác và chiến đấu !

Hãy đẩy mạnh phong trào thi đua *mỗi người làm việc bằng hai*, kiên quyết vượt mọi khó khăn, ra sức xây dựng và bảo vệ *miền Bắc* xã hội chủ nghĩa, hết lòng ủng hộ cuộc đấu tranh yêu nước của đồng bào *miền Nam* !

ĐÁNH THẮNG NGAY TỪ TRẬN ĐẦU, ĐÁNH TIÊU DIỆT DỊCH¹⁾

Các chú thân mến,

Hôm nay Bác đến thăm các chú, thấy chú nào cũng hăng hái, mạnh khỏe, phấn khởi, Bác rất vui lòng. Sau đây Bác dặn các chú vài lời tóm tắt:

1. Giặc Mỹ đang « leo thang » ở miền Bắc, còn ở miền Nam chúng đang tăng thêm quân, thêm súng — Có chú nào sợ không ? (*Bộ đội đồng thanh trả lời : « Không sợ ạ ! Quyết đánh cho chúng biết tay quân dân ta ! »*).

— Đúng ! Nó đưa thêm chừng nào, ta diệt thêm chừng đó. Các chú bộ đội Phòng không — Không quân đã cùng với quân dân ta bắn rơi gần 400 máy bay, lập công như vậy là tốt. Các chú có vất vả gian khổ, nhưng so với quân dân miền Nam thì chưa thấm vào đâu. Phải noi gương quân dân miền Nam đánh giỏi, đánh mạnh, đánh trúng hơn nữa. Chúng ta hạ được gần 400 máy bay Mỹ, nhưng còn phải bắn

1) Nói chuyện với đoàn Xung kích và đại đội I — đoàn Tam-đảo lúc đang chuẩn bị đi chiến đấu bảo vệ tên lửa ra quân lần đầu. Đầu đề do Nhà xuất bản đặt.

rơi nhiều hơn. Đừng thấy thế mà chủ quan, đã gọi là quân sự thì phải cảnh giác cao, sẵn sàng chiến đấu tốt.

2. Các chú chắc đã được nghe phổ biến Nghị quyết của Trung ương, Quân ủy Trung ương, nhưng Bác tóm lại vài điểm cho dễ nhớ :

— Phải nêu cao quyết tâm đánh thắng giặc Mỹ xâm lược, có quyết tâm thì làm gì cũng được — Các chú có quyết tâm không ? Quyết tâm có chắc không ? (*Bộ đội đồng thanh đáp : « Có ạ ! Có ạ ! »*).

— Phải có tinh thần dũng cảm. Quân dân ta rất anh hùng, cả các cháu bé cũng dũng cảm, nhưng các chú vẫn phải thường xuyên tu dưỡng, rèn luyện. Phải có quyết tâm đánh, mà đã đánh phải có quyết tâm đánh thắng. Phải chuẩn bị tinh thần đánh liên tục, đánh cho khi nào giặc Mỹ phải rút khỏi Việt-nam mới thôi.

— Phải làm sao đánh tiêu diệt được chúng. Vừa qua, súng của ta không phải ít nhưng chưa đánh tiêu diệt được. Ví dụ : nó vào 10 chiếc, ta bắn rơi có 2, đó là chưa đánh tiêu diệt được. Nguyên nhân tại sao ? Chú nào biết ? (*Một chiến sĩ đứng dậy thưa với Bác : « Thưa Bác, vì chúng cháu cảnh giác chưa cao ạ ! »*) — Không phải ta thiếu cảnh giác. Vấn đề là ở chỗ tinh thần của con người phải truyền qua súng, tức là làm sao phải có kỹ thuật giỏi. Hồi này thằng địch không đến đúng tầm cho ta bắn như trước, ta phải tìm nó mà bắn. Muốn bắn trúng, bắn rơi máy bay ngay từ loạt đạn đầu tiên, phải tập luyện thật công phu. Có bắn trúng, bắn rơi ngay từ loạt đạn đầu thì mới bắn rơi được tại chỗ. Những yêu cầu đó liên hệ mật thiết với nhau. Bắn trúng từ

loạt đạn đầu tiên, bắn rơi tại chỗ sẽ tiết kiệm được đạn. Đạn đắt tiền lắm. Các chú bắn còn tốn đạn, tất nhiên là không chú nào muốn thế, nhưng chính vì kỹ thuật chưa cao. Thằng Mỹ nó đánh xong cũng rút kinh nghiệm, ta đánh xong cũng phải chú ý rút kinh nghiệm, đừng nặng về liên hoan, nhẹ về rút kinh nghiệm. Ta thường nói: « Một viên đạn, một quân thù », ở đây với cỡ pháo này, Bác cho các chú « 20 viên một quân thù ». Các chú cố học sẽ làm được.

3. Bộ đội Phòng không — Không quân có nhiều binh chủng hợp thành, lúc đánh phải hiệp đồng cho tốt, ai đánh tầng thấp, ai đánh tầng giữa, ai đánh trên cao phải phối hợp rất chặt chẽ. Bác không phải nhà quân sự, nói như vậy có đúng không? (*Bộ đội đồng thanh đáp: « Đúng lắm ạ ! »*). Phải có tinh thần lập công tập thể. Ai cũng muốn lập công, khi máy bay địch đến ai cũng bắn. Khi máy bay rơi ai cũng bảo mình bắn, lúc bắn không rơi lại đổ lỗi cho nhau. Đó là điều không nên làm — Công là công chung — Tranh công đổ lỗi là biểu hiện của chủ nghĩa cá nhân, chủ nghĩa đơn vị.

4. Các chú phải hết sức chú ý vấn đề dân chủ và kỷ luật. Kỷ luật trong dân chủ, dân chủ phải có kỷ luật. Bác thấy có nơi còn có hiện tượng cán bộ cáu kỉnh với chiến sĩ, như vậy không tốt. Có gì cứ bình tĩnh bảo nhau, bàn với nhau. Càng cẩu càng khó nghe. Muốn dân chủ tốt, kỷ luật cao, cán bộ phải gương mẫu phê bình và tự phê bình. Ví dụ: Bác và các chú khai hội với nhau, Bác tự phê bình trước thì các chú mới dám phê bình. Các chú có khuyết điểm, Bác phê bình lại. Mục đích phê bình và tự

phê bình là để học cái hay, tránh cái dở, chứ không phải để nói xấu nhau.

Phải đoàn kết chặt chẽ giữa cán bộ và chiến sĩ, giữa bộ đội với nhau, giữa nhân dân với bộ đội. Ta làm cách mạng thắng lợi, kháng chiến thành công, đánh Mỹ giỏi chính là do ta đoàn kết chặt chẽ. Một ngón tay thì yếu, nhưng 5 ngón tay nắm lại thành quả đấm thì rất mạnh.

Cuối cùng, Bác căn dặn các chú : *Phải tin tưởng vững chắc là ta nhất định thắng, Mỹ nhất định phải thua*. Lúc này mà còn phân vân : tàu địch to, tàu ta nhỏ ; tàu bay địch nhiều, súng ta ít liệu có đánh được không là biểu hiện của quyết tâm chưa cao. Tuy không dám tự nhận là sợ địch nhưng chính đã sợ địch. Phải khẳng định rằng : Dù đế quốc Mỹ có lắm súng, nhiều tiền. Dù chúng có B.57, B.52, hay « bê » gì đi chăng nữa ta cũng đánh. Từng ấy máy bay, từng ấy quân Mỹ chứ nhiều hơn nữa ta cũng đánh, mà đã đánh là nhất định thắng.

Ở đây có nhiều chú đã tham gia kháng chiến chắc còn nhớ lúc đầu Tây nó rất mạnh, có đủ mọi thứ, mạnh gấp mấy ta. Nhưng Đảng nói : « Kháng chiến nhất định thắng lợi ». Ta thắng lợi vì ta quyết tâm, ta đoàn kết. Vì có lòng tin ở thắng lợi nên ta dám dùng giáo, mác, đánh với xe tăng của địch, cướp súng địch giết địch, ta không có tàu bay mà đánh tan xác được hàng trăm máy bay địch. Các đồng chí cũ nên kể lại những chuyện đó cho anh em mới nghe. Trước Cách mạng cũng vậy, địch có chính quyền, quân đội, cảnh sát, tòa án... Ta cả Đông-dương có chưa đầy 5000 đảng viên với hai bàn tay không, nhưng Đảng đã bảo : « Cách mạng nhất định thành công » — Ta

thành công chính vì ta đoàn kết, quyết tâm, tin tưởng.

Bây giờ cũng vậy, Mỹ là tên đầu sỏ của phe đế quốc, rất nguy hiểm, rất xảo quyệt, nhưng đánh nhau với ta, vẫn bị thua. Năm 1960, quân dân miền Nam chưa có một tấc sắt trong tay, kẻ địch thì đủ mọi thứ, nhưng tới nay ta càng đánh càng mạnh, càng mạnh càng thắng. Sáu tháng đầu năm 1965 ta thắng đến nỗi bọn Mỹ phải kêu la ầm ĩ. Như ở Đà-nẵng thắng thiếu tướng Mỹ khoe: « Ở đó chuột không chui lọt, chim không bay qua nổi ». Thế mà ta vào được, phá được. Chính vì ta có quyết tâm, dám nghĩ, dám làm, dám đánh và dám thắng.

Ta phải có lòng tin sắt đá ở Đảng. Đảng đã nói: « Nhất định đánh thắng giặc Mỹ xâm lược » là nhất định thắng. Hồi trước Cách mạng tháng Tám, trước kháng chiến ta còn yếu. Nay ta rất mạnh, cả thế giới lại ủng hộ ta, có những nước ở tất vùng Bắc-cực, Nam-cực cũng ủng hộ ta. Đánh nhau có hy sinh, có gian khổ, nhưng bền gan, vững chí thì cuối cùng ta nhất định thắng, địch nhất định thua.

Các chú đã thông tình hình nhiệm vụ, còn phải tuyên truyền cho mọi người rõ, làm cho cả nước một lòng chống Mỹ, cứu nước và tin là nhất định thắng lợi.

Bác chúc các chú mạnh khỏe, bắn rơi được nhiều máy bay Mỹ.

Nói ngày 19 tháng 7 năm 1965.
Tài liệu của Bộ tư lệnh
Phòng không — Không quân.

Theo đúng tài liệu của
Bộ tư lệnh Phòng không
— Không quân.

LỜI KÊU GỌI THI ĐUA SẢN XUẤT VÀ CHIẾN ĐẤU CHỐNG MỸ, CỨU NƯỚC¹⁴

Đồng bào và bộ đội thân mến,

Nhân dịp kỷ niệm ngày 20-7, tôi thân ái gửi đến đồng bào và bộ đội cả nước lời thăm hỏi thăm thiết nhất.

Nhân dân Việt-nam ta rất yêu chuộng *độc lập và hòa bình*.

Vì vậy, trước đây toàn dân ta đã đoàn kết nhất trí, kiên quyết kháng chiến đánh thắng thực dân Pháp, và giành được thắng lợi vĩ đại.

Hiệp nghị Giơ-ne-vơ năm 1954 đã trịnh trọng công nhận chủ quyền, độc lập, thống nhất và toàn vẹn lãnh thổ của Việt-nam ta.

Nhưng đế quốc Mỹ đã dùng đủ cách phá hoại Hiệp nghị Giơ-ne-vơ. Hơn 10 năm nay, chúng đã tiến hành chiến tranh xâm lược miền Nam nước ta, hòng biến miền Nam Việt-nam thành một thuộc địa kiểu mới, một căn cứ quân sự của Mỹ, để chia cắt lâu dài nước ta, tiến công phe xã hội chủ nghĩa,

uy hiếp độc lập và hòa bình các nước ở châu Á và các nơi khác.

Hơn 10 năm nay, đồng bào miền Nam đã chiến đấu cực kỳ anh dũng, chịu đựng biết bao hy sinh, đề tự giải phóng khỏi ách tàn bạo của đế quốc Mỹ và lũ tay sai.

Dưới ngọn cờ vẻ vang của *Mặt trận dân tộc giải phóng*, đồng bào và Quân giải phóng miền Nam anh hùng đoàn kết một lòng, càng đánh càng mạnh, càng mạnh càng thắng, và đang giành nhiều thắng lợi lớn trên khắp các chiến trường. Đồng bào miền Nam kiên quyết chiến đấu là để giải phóng miền Nam, bảo vệ miền Bắc, thống nhất Tổ quốc, đồng thời là góp phần vào việc bảo vệ hòa bình và độc lập của các dân tộc khác.

Đề hòng cứu vãn tình hình khốn đốn của chúng, gán dây đế quốc Mỹ đã đưa thêm hàng vạn quân Mỹ và chư hầu vào tăng cường xâm lược miền Nam, và dùng máy bay đánh phá dã man miền Bắc nước ta. Chúng đã phạm nhiều tội ác tày trời đối với nhân dân ta. Cả thế giới đều sục sôi căm giận và nghiêm khắc lên án chúng.

Bọn giặc Mỹ hòng dùng sức tàn bạo để khuất phục nhân dân Việt-nam ta, dọa nạt các dân tộc ở Đông-dương, Đông-Nam Á và trên thế giới. Nhưng chúng đã lầm to.

Dân tộc ta là một dân tộc anh hùng. Chúng ta đã từng đánh đổ phát-xít Nhật, đánh bại thực dân Pháp. và hiện nay đang kiên quyết đánh thắng đế quốc Mỹ xâm lược.

Chúng ta quyết tâm giành độc lập hoàn toàn cho Tổ quốc, giành tự do hoàn toàn cho nhân dân.

Đứng trước nguy cơ giặc Mỹ cướp nước, đồng bào miền Bắc và đồng bào miền Nam đoàn kết một lòng, kiên quyết chiến đấu ; dù phải chiến đấu 5 năm, 10 năm, 20 năm hoặc lâu hơn nữa, chúng ta cũng kiên quyết chiến đấu đến thắng lợi hoàn toàn.

Đế quốc Mỹ rất dã man và quỷ quyệt. Một mặt chúng rêu rao « hòa bình », một mặt chúng gấp rút xây dựng thêm nhiều căn cứ quân sự, phái thêm nhiều quân đội vào miền Nam, tăng cường ném bom bắn phá ở miền Bắc. Giọng lưỡi « đàm phán hòa bình » của chúng quyết không lừa bịp được nhân dân ta và nhân dân thế giới. Như Chính phủ ta đã nhiều lần tuyên bố, cách giải quyết đúng đắn nhất vấn đề Việt-nam là Chính phủ Mỹ phải *thi hành đúng Hiệp nghị Giơ-ne-vơ năm 1954*, thực hiện 4 điểm do Chính phủ Việt-nam dân chủ cộng hòa¹⁵ đã nêu ra, và 5 điều do Mặt trận dân tộc giải phóng miền Nam¹⁶ đã nói rõ.

Để làm tròn nhiệm vụ thiêng liêng « chống Mỹ, cứu nước », tôi kêu gọi đồng bào và chiến sĩ miền Bắc dũng cảm tiến lên, hăng hái thi đua sản xuất và chiến đấu.

— Các lực lượng vũ trang nhân dân hãy anh dũng chiến đấu, giành nhiều thắng lợi to lớn hơn nữa ; đánh tan các cuộc tiến công phá hoại bằng máy bay của giặc Mỹ.

— Công nhân và nông dân hãy hăng hái thi đua tăng gia sản xuất, thực hành tiết kiệm, « một người làm việc bằng hai » và sẵn sàng chiến đấu để bảo vệ miền Bắc, ủng hộ miền Nam.

— *Anh chị em trí thức* hãy cống hiến nhiều nhất cho Tổ quốc, góp phần xứng đáng vào sự nghiệp chống Mỹ, cứu nước.

— *Các cháu thanh niên* gái cũng như trai hãy thực hiện tốt « ba sẵn sàng » xung phong dâng tất cả tinh thần và lực lượng của tuổi trẻ cho sự nghiệp chống Mỹ, cứu nước, cho Tổ quốc và chủ nghĩa xã hội.

— *Chị em phụ nữ* hãy thực hiện thật tốt « ba đảm đang », góp phần đắc lực đánh thắng giặc Mỹ xâm lược.

— Đồng bào các *dân tộc*, các *tôn giáo* hãy đoàn kết chặt chẽ như anh em một nhà, cùng nhau ra sức chống Mỹ, cứu nước.

Đế quốc Mỹ đang thất bại và sẽ hoàn toàn thất bại. Nhân dân ta đang ở thế tiến công và nhất định sẽ giành được thắng lợi vẻ vang. Nhưng kẻ địch còn nhiều âm mưu độc ác, cuộc đấu tranh yêu nước của nhân dân ta còn nhiều gian khổ khó khăn. Vì vậy, chúng ta phải luôn luôn nâng cao tinh thần cảnh giác và chí khí chiến đấu, chớ chủ quan khinh địch. Khó khăn không nản chí, thắng lợi không kiêu căng.

Cả nước đang hướng về miền Nam thân yêu, thành đồng của Tổ quốc.

Đồng bào miền Nam anh dũng hãy giương cao ngọn cờ cứu nước vẻ vang của *Mặt trận dân tộc giải phóng* tiến lên giành những thắng lợi ngày càng to lớn hơn, quyết đánh bại tất cả lực lượng hung tàn, tất cả âm mưu thâm độc của đế quốc Mỹ và bọn tay sai, quyết giành lại độc lập, tự do cho nhân dân, tiến tới hòa bình thống nhất Tổ quốc.

Binh sĩ và nhân viên của chính quyền Sài-gòn ! Các người cũng là con Lạc cháu Hồng, không lẽ các người cứ cam tâm làm nô lệ cho giặc Mỹ, chống lại đồng bào, để tiếng xấu muôn đời ? Các người hãy tỉnh ngộ trở về với đồng bào, góp phần giải phóng quê hương, phụng sự Tổ quốc, các người sẽ được nhân dân hoan nghênh.

Đối với nhân dân Mỹ đang dùng cầm đầu tranh chống chiến tranh xâm lược của Chính phủ Mỹ, tôi thay mặt nhân dân Việt-nam tỏ lời hoan nghênh.

Các bạn hãy đẩy mạnh phong trào chống chiến tranh xâm lược của Chính phủ Mỹ ở Việt-nam để cứu con em các bạn khỏi bị đưa đi chết một cách thê thảm cho quyền lợi riêng của những người đang áp bức bóc lột các bạn.

Các binh sĩ Mỹ và binh sĩ các nước chư hầu đang bị đẩy vào cuộc chiến tranh đầy tội ác, hãy mau mau giác ngộ. Nhân dân Việt-nam với các người vốn không có thù hằn gì. Đế quốc Mỹ đang bắt các người đi làm bia đỡ đạn, chết thay cho chúng. Chúng nhất định sẽ thất bại. Các người hãy đấu tranh đòi về nước với cha mẹ, vợ con. Nhân dân Việt-nam sẽ ủng hộ các người.

Sự nghiệp chống Mỹ, cứu nước của Việt-nam ta được nhân dân các nước anh em xã hội chủ nghĩa, nhân dân châu Á, châu Phi, châu Mỹ la-tinh và các nước khác trên thế giới nhiệt liệt đồng tình và hết lòng ủng hộ.

Tôi thay mặt đồng bào cả nước nhiệt liệt cảm ơn
• Liên-xô, Trung-quốc và các nước xã hội chủ nghĩa anh em khác ; cảm ơn nhân dân tiến bộ khắp năm châu.

Nhân dân Việt-nam quyết tâm làm tròn nhiệm vụ thiêng liêng giải phóng Tổ quốc của mình, chặn tay bọn đế quốc Mỹ xâm lược, giữ vững tiền đồn của phe xã hội chủ nghĩa ở Đông-Nam Á, tích cực góp phần vào phong trào độc lập dân tộc và bảo vệ hòa bình thế giới.

Đồng bào và chiến sĩ thân mến,

Chính vì yêu chuộng độc lập và hòa bình mà chúng ta kiên quyết đánh giặc Mỹ xâm lược.

Sự nghiệp chống Mỹ, cứu nước của nhân dân ta là chính nghĩa. Nhân dân khắp thế giới đều nghiêm khắc lên án Mỹ, đều nhiệt liệt ủng hộ ta.

Đồng bào cả nước hãy tin tưởng chắc chắn vào thắng lợi cuối cùng, vào tương lai rực rỡ của Tổ quốc ta. Hãy quyết tâm vượt mọi gian khổ, khó khăn, đánh thắng giặc Mỹ xâm lược.

Vì Tổ quốc, vì độc lập và hòa bình, toàn dân ta anh dũng tiến lên !

Địch nhất định thua ! Ta nhất định thắng !

In trên báo *Nhân dân*, số 4125,
ngày 20 tháng 7 năm 1965.

Theo đúng bài in trên
báo *Nhân dân*.

THƯ GỬI THANH NIÊN

Các cháu thanh niên thân mến,

Ngày 2-9 năm nay, chúng ta chúc mừng lần thứ 20 Cách mạng tháng Tám thành công và nước Việt-nam dân chủ cộng hòa 20 tuổi. Nhiều cháu thanh niên gái và trai năm nay cũng vừa đúng hoặc xấp xỉ tuổi 20.

Nhân dịp này, Bác thân ái chúc mừng các cháu thanh niên trong cả nước, và Bác có mấy lời nhắn nhủ các cháu như sau :

Hai mươi năm trước đây, thực dân Pháp cùng bọn vua quan phong kiến còn thống trị nước ta, dân ta còn là những người nô lệ.

Cách mạng tháng Tám thành công đã giải phóng 25 triệu đồng bào ta. Nước Việt-nam dân chủ cộng hòa thành lập là Nhà nước đầu tiên *của nhân dân ta*. Từ đó nhân dân ta làm chủ đất nước của mình, cùng nhau ra sức xây dựng cuộc đời độc lập, tự do, hạnh phúc.

Nhưng thực dân Pháp lại đến xâm lược nước ta một lần nữa. Đồng bào cả nước ta từ Nam đến Bắc đã kháng chiến cực kỳ anh dũng trong suốt chín năm. Cuối cùng chúng ta đã đánh thắng thực dân Pháp và bẻ gãy bệ đỡ của nó. Hòa bình được lập lại. *Miền*

Bắc nước ta được hoàn toàn giải phóng đã chuyển sang một giai đoạn mới : giai đoạn cách mạng xã hội chủ nghĩa.

Mười một năm qua, *miền Bắc* ta xây dựng không ngừng, ngày càng đổi mới. Chúng ta đã xóa bỏ chế độ người bóc lột người, nhân dân lao động hoàn toàn làm chủ cuộc đời của mình, cùng nhau xây dựng chủ nghĩa xã hội và đã thu được nhiều thành tích rực rỡ.

Trong sự nghiệp vĩ đại ấy, *thanh niên ta ở miền Bắc* được sự giáo dục của Đảng và sự diu dặt của Đoàn đã tỏ ra rất xứng đáng là thế hệ của Cách mạng tháng Tám vẻ vang. Đại đa số các cháu thanh niên đều hăng hái thi đua trên mọi mặt trận : nông nghiệp, công nghiệp, quốc phòng, khoa học kỹ thuật, giáo dục, văn hóa, y tế, v.v..

Cũng trong mười một năm qua, dưới ách thống trị tàn bạo của đế quốc Mỹ và bè lũ tay sai, đồng bào *miền Nam* ta đã chiến đấu vô cùng anh dũng, ngày nay đang liên tiếp đánh mạnh kẻ địch trên khắp các chiến trường và đã giành được nhiều thắng lợi vẻ vang.

Hơn một năm nay, đế quốc Mỹ và bọn tay sai càng điên cuồng đẩy mạnh chiến tranh ở miền Nam và mở rộng chiến tranh đến miền Bắc, gây thêm đau thương tang tóc cho đồng bào ta ! Quân và dân ta ở cả hai miền một lòng chống Mỹ, cứu nước, đã chiến đấu anh dũng vô cùng, càng đánh càng mạnh, càng đánh càng thắng.

Trong sự nghiệp chống Mỹ, cứu nước hiện nay, theo tiếng gọi của Tổ quốc, thanh niên cả nước ta

càng giương cao ngọn cờ của chủ nghĩa anh hùng cách mạng, lập nhiều thành tích xuất sắc.

Hàng triệu *thanh niên miền Bắc* đã hăng hái tham gia phong trào « ba sẵn sàng »¹⁾. Hàng vạn cháu trai và gái đã tình nguyện vào các đội thanh niên xung phong chống Mỹ, cứu nước.

Các cháu thanh niên *miền Nam* sinh ra và lớn lên trong hai cuộc đấu tranh yêu nước, ngày nay dưới ngọn cờ của *Mặt trận dân tộc giải phóng miền Nam* đã được rèn luyện thành một thế hệ thanh niên vô cùng gan dạ, thông minh, không sợ gian khổ, hy sinh, quyết chiến, quyết thắng, noi gương oanh liệt của các anh Nguyễn-Văn-Trỗi, Trần-Văn-Đang và nhiều liệt sĩ khác.

Khắp thành thị, nông thôn, miền xuôi, miền núi, thanh niên ta ngày nay đã thành một đội quân to lớn, hăng hái tiến lên, quyết tâm phấn đấu, hy sinh vì Tổ quốc thân yêu, vì tiến bộ xã hội.

Bác rất vui lòng khen ngợi các cháu thanh niên trong cả nước. Nhân dịp này, Bác muốn dặn thêm các cháu mấy điều :

— Phải luôn luôn nâng cao chí khí cách mạng « trung với nước, hiếu với dân, nhiệm vụ nào cũng

1) Nội dung của phong trào 3 sẵn sàng :

1 — Sẵn sàng chiến đấu dũng cảm và sẵn sàng nhập ngũ (bộ đội chủ lực, bộ đội địa phương, công an nhân dân vũ trang, dân quân tự vệ)»

2 — Sẵn sàng khắc phục mọi khó khăn, đầy mạnh sản xuất, công tác và học tập trong bất kỳ tình huống nào.

3 — Sẵn sàng đi bất cứ đâu, làm bất cứ nhiệm vụ gì mà Tổ quốc cần đến.

hoàn thành, khó khăn nào cũng vượt qua, kẻ thù nào cũng đánh thắng », Không sợ gian khổ, hy sinh, hăng hái thi đua tăng gia sản xuất và anh dũng chiến đấu, xung phong đi đầu trong sự nghiệp chống Mỹ, cứu nước.

— Phải tin tưởng sâu sắc ở lực lượng và trí tuệ của tập thể, của nhân dân. Tăng cường đoàn kết và giúp đỡ lẫn nhau. Nâng cao ý thức tổ chức và kỷ luật. Kiên quyết chống chủ nghĩa cá nhân và chủ nghĩa tự do.

— Luôn luôn trau dồi đạo đức cách mạng, khiêm tốn và giản dị. Chống kiêu căng, tự mãn. Chống lãng phí, xa hoa. Thực hành tự phê bình và phê bình nghiêm chỉnh để giúp nhau cùng tiến bộ mãi.

— Ra sức học tập nâng cao trình độ chính trị, văn hóa, khoa học kỹ thuật và quân sự để cống hiến ngày càng nhiều cho Tổ quốc, cho nhân dân.

— Luôn luôn chú ý diu dặt và giáo dục thiếu niên và nhi đồng, làm gương tốt về mọi mặt cho đàn em noi theo.

Bác gửi lời thân ái đến :

— Các cháu thanh niên Việt kiều ở nước ngoài luôn luôn hướng về Tổ quốc.

— Các cháu thanh niên Hoa kiều kề vai sát cánh với thanh niên Việt-nam trong công cuộc chống Mỹ, cứu nước.

— Các cháu thanh niên các nước hăng hái ghi tên tình nguyện cùng nhân dân Việt-nam đấu tranh chống đế quốc Mỹ xâm lược.

Các cháu thanh niên thân mến,

Các cháu là thế hệ anh hùng trong thời đại anh hùng. Bác mong các cháu đều xứng đáng là những anh hùng trong sự nghiệp cách mạng tiêu diệt chủ nghĩa đế quốc và xây dựng xã hội mới.

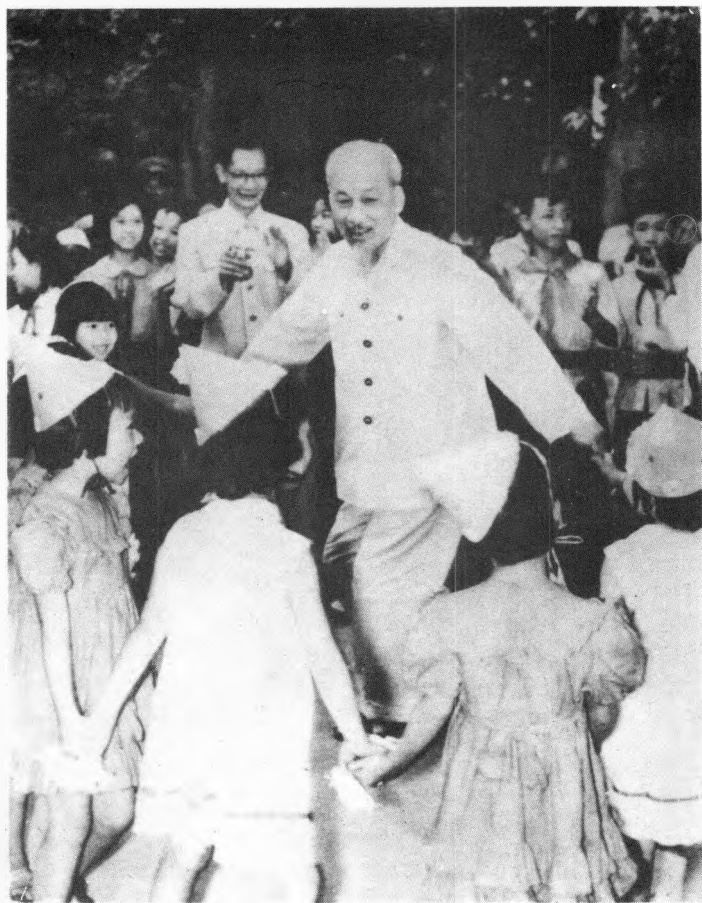
Bác hôn các cháu.

Ngày 2 tháng 9 năm 1965

BÁC HỒ

In trên báo *Nhân dân*, số 4169,
ngày 2 tháng 9 năm 1965.

Theo đúng bài in trên
báo *Nhân dân*.

**Hồ Chủ tịch vui với các cháu thiếu nhi,
năm 1965.**

HAI MƯƠI NĂM ĐẤU TRANH THẮNG LỢI CỦA CÁCH MẠNG VIỆT-NAM¹⁾

Ngày 2 tháng 9 năm nay, nước Việt-nam dân chủ cộng hòa vừa tròn 20 tuổi. Tuổi hai mươi là tuổi thanh xuân đầy sức sống và hy vọng của một đời người. Nước Việt-nam dân chủ cộng hòa đến tuổi hai mươi cũng như vậy, đầy sức mạnh và lòng tin ở tương lai tươi sáng của mình.

Từ ngày Cách mạng tháng Tám 1945 thắng lợi, nước Việt-nam dân chủ cộng hòa ra đời, trong hai mươi năm ấy, nhân dân Việt-nam đã trải qua biết bao thử thách gian nan, và cũng đã giành được rất nhiều thành tích rực rỡ.

Chế độ dân chủ nhân dân thành lập chưa được mấy ngày, thực dân Pháp đã quay trở lại hòng bắt nhân dân Việt-nam làm nô lệ cho chúng một lần nữa. Cuộc kháng chiến anh dũng chống thực dân Pháp bắt đầu từ Nam-bộ, một năm sau thì trở thành cuộc kháng chiến vĩ đại của toàn dân. Với quyền làm chủ thiêng liêng của mình, nhân dân Việt-nam đã tiến hành một cuộc chiến tranh yêu nước cực kỳ gian khổ và vô cùng anh dũng trong suốt 9 năm. Cuối

1) Bài viết cho báo *Thời mới* (Liên-xô).

cùng, quân đội và nhân dân Việt-nam đã giành được chiến thắng lịch sử Điện-biên-phủ, giành được thắng lợi ở Hội nghị Giơ-ne-vơ năm 1954, lập lại hòa bình ở Đông-dương.

Cách mạng Việt-nam chuyển sang một giai đoạn mới, nhân dân Việt-nam có hai nhiệm vụ chiến lược : tiến hành cách mạng xã hội chủ nghĩa ở miền Bắc và tiếp tục sự nghiệp giải phóng miền Nam, hòa bình thống nhất đất nước.

Ở miền Bắc Việt-nam hoàn toàn giải phóng, trong ba năm (1955 — 1957), nhân dân Việt-nam, dưới sự lãnh đạo của Đảng Lao động Việt-nam và Nhà nước của mình, bắt tay vào khôi phục kinh tế, hàn gắn những vết thương chiến tranh, hoàn thành công cuộc cải cách ruộng đất, thực hiện nguyện vọng từ hàng nghìn năm của nông dân là người cày có ruộng. Trong ba năm sau (1958 — 1960), công cuộc cải tạo xã hội chủ nghĩa được thắng lợi quyết định, xóa bỏ vĩnh viễn các giai cấp bóc lột và đưa nhân dân lao động vào con đường làm ăn tập thể, xây dựng quan hệ sản xuất hoàn toàn mới, xã hội chủ nghĩa. Trên cơ sở đó, công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội có điều kiện tiến hành trên quy mô rộng rãi về mọi mặt, đưa miền Bắc từng bước tiến lên con đường công nghiệp hóa xã hội chủ nghĩa.

Đến nay, sau hơn 10 năm hòa bình xây dựng, miền Bắc Việt-nam đã có nhiều thay đổi to lớn. Với các hợp tác xã, *nông nghiệp* đã phát triển vững chắc, bảo đảm đủ lương thực cho 17 triệu người. *Công nghiệp* đã xây dựng được thêm nhiều cơ sở quan trọng, bảo đảm được phần lớn hàng tiêu dùng cần thiết cho nhân dân và một phần tư liệu sản xuất. Sự

ngiệp giáo dục, văn hóa tiến bộ nhanh chóng, xóa xong nạn mù chữ, hàng triệu trẻ em và người lớn vào các trường học, và đào tạo thêm hàng vạn cán bộ khoa học kỹ thuật. Sức khỏe của nhân dân tăng lên rõ rệt, các bệnh dịch nguy hiểm đã chấm dứt. Phụ nữ được giải phóng. Các tôn giáo đoàn kết, các dân tộc đoàn kết, thương yêu nhau như anh em một nhà. Cuộc sống tự do, no ấm, tươi vui tỏa ánh sáng của chế độ xã hội chủ nghĩa từ thành thị đến nông thôn, khắp đồng bằng và miền núi. Nhân dân hoàn toàn làm chủ vận mạng của mình. Thật là khác hẳn ngày xưa một trời một vực, cũng khác hẳn cảnh tượng đau khổ ở miền Nam dưới gót sắt tàn bạo của đế quốc Mỹ và bè lũ tay sai.

Hơn 20 năm qua, 14 triệu nhân dân miền Nam Việt-nam vẫn chưa được sống một ngày hòa bình hạnh phúc. Sau 9 năm cùng nhân dân cả nước chống thực dân Pháp, đồng bào chúng tôi ở miền Nam đã phải trải qua 11 năm đấu tranh gian khổ chống đế quốc Mỹ và bọn bù nhìn. Thế là hơn 20 năm nay, ngọn lửa chiến tranh xâm lược chưa bao giờ tắt trên dải đất miền Nam Việt-nam, đã gây ra biết bao đau thương, tang tóc. Đế quốc Mỹ đã trắng trợn chà đạp lên Hiệp nghị Giơ-ne-vơ năm 1954, dùng bọn nguy quyền bán nước để thi hành một chính sách phát-xít đầm máu, biến miền Nam Việt-nam thành một thuộc địa kiểu mới và một căn cứ quân sự của Mỹ, hòng chia cắt lâu dài đất nước Việt-nam, đe dọa nghiêm trọng nền hòa bình và an ninh của các dân tộc ở Đông-dương và Đông-Nam Á.

Hơn 10 năm nay, đế quốc Mỹ và bọn tay sai của chúng đã dùng tất cả những thủ đoạn dã man nhất,

cả những bom na-pan, chất độc hóa học để tàn phá làng mạc và giết hại đồng bào miền Nam chúng tôi. Chúng lầm tưởng sức tàn bạo có thể khuất phục được nhân dân miền Nam Việt-nam. Nhưng đồng bào miền Nam chúng tôi rất anh hùng đã đứng lên chiến đấu vô cùng oanh liệt chống bọn cướp nước và lũ bán nước. Giương cao ngọn cờ vẻ vang của *Mặt trận dân tộc giải phóng*, nhân dân miền Nam Việt-nam đã tiến từ thắng lợi này đến thắng lợi khác, đã giải phóng hơn ba phần tư dân số với bốn phần năm đất đai và đang tiến công dồn dập, giành chủ động trên các chiến trường. Tất cả các kế hoạch xâm lược của đế quốc Mỹ đều bị phá sản. Rõ ràng đế quốc Mỹ đã bị sa lầy đến tận cổ ở miền Nam Việt-nam. Chúng càng đánh càng thua, càng thua càng bí.

Chính vì hòng gỡ thế bí ở miền Nam mà một năm nay đế quốc Mỹ đã liều lĩnh dùng hàng trăm máy bay ném bom phá hoại miền Bắc. Và gần đây, trong khi rêu rao « thương lượng hòa bình » giả dối, Giôn-xơn lại đưa thêm 5 vạn quân để tăng số quân Mỹ hiện nay lên đến 12 vạn rưỡi tên, nhằm đẩy mạnh cuộc chiến tranh xâm lược miền Nam. Những hành động điên rồ ấy càng vạch trần bộ mặt xảo quyệt của đế quốc Mỹ và càng đưa chúng vào con đường thất bại nặng nề hơn. Chúng đã thua 14 triệu nhân dân miền Nam Việt-nam, thì làm sao có thể thắng được 31 triệu người của cả một dân tộc anh hùng? Nhân dân Việt-nam đoàn kết triệu người như một, kiên quyết đứng vững trên tiền tuyến của phong trào đấu tranh vĩ đại của nhân dân toàn thế giới chống đế quốc Mỹ. Nước Việt-nam dân chủ cộng hòa kiên quyết giữ vững vị trí tiền đồn của phe xã

hội chủ nghĩa ở Đông-Nam Á, quyết đánh tan mọi kế hoạch phiêu lưu của giặc Mỹ xâm lược. Cuộc chiến đấu chống Mỹ, cứu nước của nhân dân Việt-nam hiện nay chẳng những nhằm bảo vệ quyền dân tộc thiêng liêng của mình, mà còn góp phần bảo vệ hệ thống xã hội chủ nghĩa và bảo vệ hòa bình ở châu Á và thế giới.

Trong sự nghiệp chính nghĩa của mình, nhân dân Việt-nam được sự ủng hộ và giúp đỡ nhiệt tình của nhân dân các nước xã hội chủ nghĩa anh em cũng như của nhân dân tiến bộ toàn thế giới. Nhân đây, một lần nữa, tôi xin chân thành cảm ơn các nước xã hội chủ nghĩa anh em, nhất là Liên-xô và Trung-quốc, đã hết lòng giúp đỡ nhân dân chúng tôi về mọi mặt, cảm ơn nhân dân các nước Á, Phi, Mỹ la-tinh và nhân dân toàn thế giới kể cả nhân dân tiến bộ Mỹ đã nhiệt liệt đồng tình và ủng hộ nhân dân chúng tôi trong cuộc đấu tranh chống Mỹ, cứu nước.

Dù chúng phái thêm bao nhiêu quân đội, đế quốc Mỹ xâm lược nhất định cũng sẽ hoàn toàn thất bại. Nhân dân Việt-nam nhất định thắng lợi vẻ vang. Miền Nam Việt-nam nhất định sẽ được giải phóng. Nước Việt-nam nhất định sẽ được hòa bình thống nhất. Đó là quyết tâm đánh thép, đó là lòng tin sắt đá của 31 triệu nhân dân Việt-nam chúng tôi trong cuộc đấu tranh thiêng liêng chống Mỹ, cứu nước.

Cuộc đấu tranh cách mạng trường kỳ, gian khổ và vô cùng anh dũng đã rèn luyện và đã dạy cho nhân dân Việt-nam chúng tôi nhiều bài học lớn như :

— Phải có đường lối cách mạng đúng, có đảng của giai cấp vô sản lãnh đạo đúng. Đường lối ấy chỉ có thể là đường lối của chủ nghĩa Mác — Lê-nin được

vận dụng một cách sáng tạo vào hoàn cảnh cụ thể của dân tộc. Ở Việt-nam, đường lối ấy chỉ có thể là đường lối của giai cấp vô sản và đảng của nó là Đảng Lao động Việt-nam. Đảng phải thật sự là đội tiên phong dũng cảm và bộ tham mưu sáng suốt của giai cấp vô sản, của nhân dân lao động và của cả dân tộc.

— Đảng phải liên hệ mật thiết với quần chúng, phải kiên quyết giữ vững *liên minh công nông* trong các giai đoạn của cách mạng dân tộc dân chủ và cách mạng xã hội chủ nghĩa. Phải bảo đảm thực hiện *Mặt trận dân tộc thống nhất* chặt chẽ và rộng rãi, đoàn kết tất cả mọi người yêu nước chung quanh đảng của giai cấp vô sản.

— Phải xây dựng và lãnh đạo vững chắc *lực lượng vũ trang cách mạng của nhân dân*, bảo đảm đánh thắng bất cứ kẻ thù nào, bất cứ trong hoàn cảnh nào.

— Phải luôn luôn củng cố và tăng cường *Nhà nước dân chủ nhân dân*, kiên quyết giữ vững chuyên chính đối với kẻ thù của dân tộc, của giai cấp, và thực hiện dân chủ thật sự đối với nhân dân.

— Phải tuyệt đối trung thành với *chủ nghĩa quốc tế vô sản*, luôn luôn củng cố và phát triển tình đoàn kết hữu nghị với tất cả các lực lượng cách mạng và tiến bộ trên thế giới, nhất là với các nước xã hội chủ nghĩa anh em, với các dân tộc ở châu Á, châu Phi, châu Mỹ la-tinh, với giai cấp công nhân và nhân dân lao động ở các nước tư bản chủ nghĩa, đang đấu tranh chống chủ nghĩa đế quốc, chủ nghĩa thực dân cũ và mới.

Đó là những điều cơ bản đưa cách mạng Việt-nam đến những thắng lợi vẻ vang. Đó là những kinh nghiệm bản thân của nhân dân Việt-nam trong hơn 20 năm đấu tranh anh dũng.

20 năm chỉ là một thời gian ngắn trong lịch sử của một dân tộc. Nước Việt-nam dân chủ cộng hòa còn trẻ tuổi. Những thắng lợi mà nhân dân Việt-nam đã giành được cũng mới là bước đầu. Trước mắt, nhân dân Việt-nam phải xây dựng và củng cố chế độ xã hội chủ nghĩa ở miền Bắc và hoàn thành cách mạng giải phóng dân tộc ở miền Nam, tiến tới hòa bình thống nhất Tổ quốc. Con đường cách mạng còn nhiều gian khổ, khó khăn, còn đòi hỏi nhiều hy sinh cố gắng. Song nhìn vào quá khứ anh dũng và hiện tại vẻ vang, nhân dân Việt-nam tin tưởng chắc chắn ở tương lai rực rỡ của mình. Nhân dân Việt-nam rất phấn khởi tiến lên dưới ngọn cờ lãnh đạo của Đảng Lao động Việt-nam. Vì đó là ngọn cờ tất thắng của chủ nghĩa Mác — Lê-nin. Vì con đường thắng lợi của cách mạng Việt-nam chính là theo con đường của Cách mạng tháng Mười Nga, mà Lê-nin vĩ đại đã vạch ra cho nhân dân lao động toàn thế giới, cho các dân tộc bị áp bức và cho cả loài người tiến bộ đi đến thắng lợi hoàn toàn.

In trên báo *Nhân dân*, số 4170,
ngày 4 tháng 9 năm 1965.

Theo đúng bài in trên
báo *Nhân dân*.

BÀI NÓI CHUYỆN TẠI HỘI NGHỊ CÁN BỘ CAO CẤP NGHIÊN CỨU NGHỊ QUYẾT HỘI NGHỊ LẦN THỨ 12 CỦA TRUNG ƯƠNG

Năm hết Tết đến, Bác chúc các cô, các chú mạnh khỏe.

Các cô, các chú đã nghiên cứu Nghị quyết Trung ương. Hôm nay, Bác chỉ nói một số điểm chính.

Mỹ đưa quân vào miền Nam. Đời sống của một tên lính Mỹ, nào bánh, thịt, thuốc lá, kẹo cao su, đủ thứ, một tên lính Mỹ đi đánh so với một tên lính ngụy tốn gấp 15 lần. Chúng dùng sư đoàn không vận số 1 đi bằng máy bay lên thẳng, nhanh thật, nhưng lúc xuống bộ, nó không cơ động. Lính Mỹ to xác, trang bị đủ thứ, kèn càng, nặng nề; còn Quân giải phóng của ta tuy nhỏ bé nhưng rất nhanh nhẹn; đánh giáp lá cà thì lính Mỹ không ăn thua gì lắm. Ta thấy chỗ mạnh của nó, vũ khí của nó mới, tiền của nó nhiều, nhưng ta cũng biết những khuyết điểm của nó mà là khuyết điểm lớn, cơ bản. Bây giờ tất cả thiên hạ đều chống nó, nhân dân Mỹ, thanh niên, trí thức Mỹ cũng chống nó, mà chống mạnh, đã có những thanh niên tự đốt mình để chống lại chính sách xâm lược của chính phủ Mỹ. Xưa nay chưa từng thấy, bây giờ thấy như thế. Ở Mỹ bây giờ có người Mỹ da đen

cũng làm cho bọn thống trị Mỹ đau đầu. Chống lại chính sách phân biệt chủng tộc, người Mỹ da đen từ trước đến giờ cũng có đấu tranh, họ đấu tranh một cách hợp pháp, hòa bình ; từ năm ngoái đến nay họ đấu tranh kịch liệt.

Bây giờ Mỹ có 20 vạn quân ở miền Nam, nó có thể đưa thêm vào hơn nữa đến 30, 40, 50 vạn quân. Ta vẫn thắng, nhất định ta thắng. Ta nói như thế không phải để tuyên truyền, mà căn bản là như thế, không phải chỉ ta nói, mà trong nước Mỹ cũng có người nói như thế. Moóc-xơ, một nghị sĩ Mỹ, nói : « Đưa nhiều lính Mỹ sang Nam Việt-nam thì quan tài về Mỹ ngày càng nhiều ». Cái đó có thật. Dư luận thế giới, thậm chí dư luận ở Mỹ cũng nói Mỹ nhất định không thắng được trong chiến tranh ở miền Nam. Mỹ và ta đánh nhau, Mỹ không thắng được thì ai thắng ? Ta thắng.

Một tờ báo gọi là *Người Mỹ*, xuất bản ở Hồng-kông hồi tháng 8-1964 viết : « Việt cộng là những chiến sĩ rất táo bạo và đánh giỏi, chúng ta (tức là Mỹ) đang thất bại trong cuộc chiến tranh này, dù chúng ta thừa nhận hay không thừa nhận cũng thế ». Một tờ báo nữa gọi là *Sao sáng buổi chiều*, xuất bản ở Mỹ cũng thời gian ấy, viết : « Trong cuộc chiến tranh Triều-tiên đã có 34.000 lính Mỹ chết (đây là nó nói bớt đi), các chuyên gia quân sự cho rằng ở Việt-nam nếu chiến tranh kéo dài thì số lính Mỹ chết sẽ gấp 10 lần như thế », tức là 34 vạn. Bây giờ khác lúc chiến tranh Triều-tiên. Phong trào phản đối chiến tranh xâm lược của Mỹ cũng khác. Ta bây giờ khác Triều-tiên trước kia. Nhân dân Mỹ cũng khác trước kia.

Thứ nhất, phải nhận rõ ưu điểm và khuyết điểm của địch, do đó, chúng ta tin chắc chắn chúng ta nhất định thắng.

Thứ hai, thắng lợi không phải tự nhiên mà đến, biết như vậy chúng ta phải làm gì nữa. Toàn Đảng, toàn quân, toàn dân ta quyết tâm đánh thắng giặc Mỹ xâm lược. Vì toàn Đảng, toàn dân, toàn quân ta quyết tâm, cho nên ta nhất định thắng dù phải hy sinh gian khổ đến đâu. Chúng ta phải quyết tâm chiến đấu đến cùng để giành độc lập dân tộc và thống nhất nước nhà, đồng thời chúng ta phải hoàn thành tốt đẹp nhiệm vụ quốc tế.

Các cô, các chú cũng nghe nói Mỹ lấy chiến trường miền Nam làm thí điểm về chiến thuật, trang bị, vũ khí. Nếu ở miền Nam nó thắng thì nó dùng cách ấy để ăn cướp các dân tộc khác. Nếu chúng ta thắng ở miền Nam tức là chúng ta đã đè được lực lượng xâm lược của Mỹ, đó là ta góp phần vào cách mạng thế giới. Vì vậy, ta quyết chiến, quyết thắng ở miền Nam chẳng những là vì nhiệm vụ của ta, mà còn là nghĩa vụ của ta đối với cách mạng thế giới.

Các đồng chí nhất định phải biến quyết tâm của Đảng, của Trung ương thành quyết tâm của mỗi đảng viên, mỗi chiến sĩ, mỗi người dân để thực hiện tốt nghị quyết này. Trong năm qua, quân và dân ta có nhiều thành tích trong sản xuất và chiến đấu, nhưng chúng ta không được thỏa mãn với những thành tích đó. Chúng ta phải cố gắng hơn nữa để giành nhiều thắng lợi lớn hơn nữa. Thời gian sắp tới, cuộc chiến đấu chống Mỹ, cứu nước của nhân dân ta ở cả hai miền sẽ gay go, quyết liệt

hơn nữa. Vì vậy, Bác nhắc các cô, các chú mấy việc dưới đây :

1. Vì sao Giôn-xơn phái nhiều người đi nhiều nước ở châu Á, châu Phi, châu Mỹ la-tinh và cả châu Âu ? Bây giờ nó lúng túng, rút lui ở miền Nam tức là thất bại đối với toàn thế giới, mất mặt về chính trị, về kinh tế, về các mặt khác, mà nếu cứ tiếp tục chiến tranh thì thất bại thêm ; rút lui hoặc tiếp tục chiến tranh, nó cũng thất bại. Cho nên có thể nói chính phủ Giôn-xơn tiến thoái lưỡng nan, như người cưỡi trên lưng cọp, cứ ngồi đấy cũng khó, bước xuống cũng nguy hiểm.

Nó phái người đi như thế để làm gì ? Để nói với người khác ở ngoài, có người nghe cũng êm tai, vì nó cũng nói lập lờ là nó thừa nhận bản bốn điểm của Chính phủ ta, nó công nhận Hiệp nghị Giơ-ne-vơ, nó không muốn có căn cứ quân sự ở Việt-nam, v.v.. Nó đánh ở đâu ? Nó đánh ở miền Nam, thế mà nó đến Ghi-nê, Ma-li, Dăm-bi-a... để làm gì ? Để nói, đấy người Mỹ muốn hòa bình, đây các ông xem 14 điểm hợp tình hợp lý, bọn Việt-nam không muốn hòa bình, vì Việt-nam không muốn hòa bình, chúng tôi phải đánh, đã đánh chúng tôi phải đánh tợn. Mục đích của nó là như thế. Nó phái người đi như thế không phải những tay vừa đâu, bọn tai to mặt lớn cả, phó tổng thống, đại sứ đặc biệt, đại sứ ở Liên hợp quốc, v.v.. Nếu nó mạnh, nó chắc thắng thì việc gì nó đi như thế ?

Ta nói : bây giờ các người đánh nhau với ai ? với nhân dân miền Nam. Đối với miền Bắc, các người ở trên bán xuống, ta ở dưới bán lên. Mới thế thôi. Các người phải nói chuyện với Mặt trận dân tộc

giải phóng miền Nam, vì Mặt trận dân tộc giải phóng miền Nam là người đại biểu duy nhất của nhân dân miền Nam.

Ai là kẻ xâm lược, ai là kẻ bị xâm lược? Ở miền Nam, bây giờ vì sao có đánh nhau? Kẻ bị xâm lược đánh nhau với kẻ đi xâm lược. Muốn có hòa bình, kẻ xâm lược phải rút đi. Thế thôi. Rất rõ ràng, dễ hiểu. Nó cứ nói loanh quanh. Mục đích của nó là lừa phỉnh dư luận thế giới, lấy cớ đỡ cho chúng ta là hiếu chiến để nó mở rộng chiến tranh, cho nên có thể nó sẽ làm dữ hơn ở miền Nam và ở miền Bắc. Ta chớ chủ quan. Bây giờ có bọn quân phiệt đòi ném bom Hà-nội, Hải-phòng, có thể nó làm thật, chớ chủ quan. Chúng ta phải biết như thế để chuẩn bị, đề đề phòng.

Phải thấy rõ âm mưu của Mỹ, phải giáo dục cho cán bộ, đảng viên, chiến sĩ và nhân dân nhận rõ âm mưu xâm lược của đế quốc Mỹ. Chúng ta chống lại việc chúng tăng cường chiến tranh xâm lược, đồng thời chúng ta chống lại việc chúng tung ra những luận điệu « thương lượng hòa bình » để lừa bịp dư luận thế giới và dư luận ở Mỹ. Mỗi người chúng ta phải nâng cao cảnh giác, không được chủ quan, phải luôn luôn sẵn sàng chiến đấu chống Mỹ đánh phá miền Bắc. Phải hăng hái tham gia sự nghiệp giải phóng miền Nam, phải tuyên truyền cho đồng bào miền Bắc hiểu rõ nhiệm vụ của ta phải tham gia sự nghiệp giải phóng miền Nam, vì miền Nam là của nước ta. Phải nói miền Bắc là hậu phương của miền Nam. Các ngành, các cơ quan, các địa phương, mọi người dân phải tham gia đặc lực vào sự nghiệp giải phóng miền Nam, đồng thời phải tích cực giúp đỡ

nhân dân Lào. Lào ở bên cạnh ta. Bây giờ Mỹ cũng gây chiến tranh ở đó. Nếu Mỹ và bọn phản động Lào thắng ở Lào, tức là có hại cho ta, hại nhiều không phải ít.

Ta ở miền Bắc, phải chống chiến tranh phá hoại của Mỹ. Đối với miền Nam, phải hết sức tham gia với đồng bào miền Nam, đồng thời phải ra sức giúp đỡ cách mạng Lào. Chúng ta phải ra sức cố gắng giành cho được thắng lợi quyết định ở miền Nam, bởi vì cuộc chiến tranh này căn bản là ở miền Nam. Mỹ thua ở miền Nam tức là nó thua, ta thắng ở miền Nam tức là ta thắng. Cho nên phải giành thắng lợi quyết định trong một thời gian, ta không nói mấy năm, mấy tháng, mấy ngày, nhưng trong một thời gian càng ngắn càng tốt. Cố nhiên mình làm càng gọn càng bớt hy sinh tổn thất. Đến bao giờ, không nói rõ được, vì do lực lượng chủ quan của ta cũng có, tình hình thế giới cũng có, và do phía Mỹ nữa. Làm sao ở miền Nam tiêu diệt và phá tan được quân nguy, tiêu diệt được nhiều quân Mỹ, đó là ta giành được thắng lợi quyết định.

2. Các đơn vị, các địa phương phải rút kinh nghiệm những cuộc chiến đấu vừa qua, đề chuẩn bị cho những cuộc chiến đấu quyết liệt hơn sắp tới. Bộ đội chủ lực, bộ đội địa phương và dân quân du kích phải phối hợp chặt chẽ hơn nữa, và giúp đỡ lẫn nhau trong việc bắn máy bay Mỹ.

Vừa qua, có một số địa phương chủ quan, đến khi địch ném bom, đồng bào bị tổn thất. Các cô, các chú, tất cả đảng viên phải hiểu: nhân dân ta rất ngoan cường, rất tin vào Đảng, nhân dân ta đưa tính mệnh và tài sản gửi cho Đảng. Vì vậy, mỗi một đảng

viên, mỗi một chi bộ, mỗi một cơ quan phải có trách nhiệm, phải bảo vệ chu đáo tính mệnh và tài sản của đồng bào. Vì có một số nơi cán bộ chủ quan, để đồng bào bị chết chóc, tài sản bị mất mát, như thế là có tội với đồng bào. Đồng bào hy sinh tính mệnh, tài sản, Bác rất đau lòng. Không phải ta không có kinh nghiệm, ta có rất nhiều kinh nghiệm, kinh nghiệm tốt cũng có, kinh nghiệm không tốt cũng có, mà các địa phương không biết rút kinh nghiệm, không biết học nhau. Từ đây về sau, chúng ta phải rất chú ý.

3. Những nơi có lệnh phân tán, phải tích cực phân tán những xí nghiệp và kho tàng. Các thành phố, thị xã, thị trấn phải sơ tán người già, trẻ em và những cơ quan không trực tiếp chiến đấu hoặc phục vụ chiến đấu đi nơi khác để tránh máy bay địch bắn phá. Làm việc đó, phải có kế hoạch, phải khẩn trương nhưng chớ lụp chụp. Việc sơ tán này làm chưa được tốt lắm, có chỗ lụp chụp quá. Khi không thấy máy bay đến lại về hết cả. Có nông trường lúa thóc nhiều, có lệnh sơ tán, người phụ trách không sơ tán nói là chưa được lệnh của ngành dọc. Một đồng chí Trung ương đi qua bảo phải sơ tán ngay đi, vừa sơ tán hôm trước, hôm sau Mỹ ném bom trúng vào kho thóc đã sơ tán. Khi sơ tán xong người ta đến thanh toán tiền công, người phụ trách bảo: chúng tôi không nhờ các ông sơ tán, ai nhờ thì đến bảo họ thanh toán cho. Như thế là sai hết sức!

4. Trong việc sơ tán có nhiều vấn đề, nhất là thành phố. Nhiều gia đình bố mẹ lương ít, con đông, nghe nói chỗ đất mỗi cháu sơ tán góp 20 đồng, nơi rẻ cũng 15 đồng. Lương bình quân của công nhân,

số đông cán bộ khoảng 50 đồng, 60 đồng, có nhà 5. 6 cháu. Vì vậy trong việc sơ tán, phải thiết thực giúp đồng bào giải quyết khó khăn.

Những gia đình thương binh, gia đình liệt sĩ, gia đình có con là chiến sĩ đi xa, cần phải giúp đỡ. Các đoàn thể như thanh niên, phụ nữ phải phụ trách việc này. Chính phủ phải góp phần vào việc này, trực tiếp có kế hoạch là thanh niên, phụ nữ.

Nếu chỗ tổ chức sơ tán được tốt, người phụ trách tốt, trường học phụ trách tốt, chi bộ địa phương phụ trách tốt thì làm việc này được tốt. Nếu trường học phụ trách không tốt, không có sáng kiến, hay địa phương, chi bộ không chú ý thì việc sơ tán không tốt. Ở Đại hội phụ nữ ba đảm đang, có một cô phụ trách các cháu mẫu giáo; trước khi đi sơ tán, cô giáo đi gặp tất cả bố mẹ các cháu, xem gia đình thế nào, dặn dò các cháu trước khi đi sơ tán, nhắc phải làm gì cho các cháu. Đến chỗ sơ tán, cô giáo đi thăm tất cả các gia đình để gây cảm tình với các gia đình ấy, kết nghĩa các cháu sơ tán đến với các cháu địa phương. Cô giáo lại đi xem những chỗ gần đấy để xem tình hình giá cả, v.v.. Vì vậy sau khi đi sơ tán, các cháu rất mạnh khỏe, vui vẻ. Tiếc rằng ít người làm được như thế. Bây giờ phải cố gắng làm.

Việc sơ tán có nhiều vấn đề lắm. Vấn đề cung cấp gạo, vấn đề giúp đỡ người có nghề tiếp tục sản xuất, vấn đề con cái, vấn đề đi lại, những vấn đề ấy các ngành và thanh niên, phụ nữ phải phụ trách.

Nghe nói có nơi người lao động chính trong gia đình đi lĩnh gạo, cứ đi đi về về hết ngày, không làm được gì cả, vì gạo chỉ phát cho vài ba ngày, đi mười

mấy cây số, đi về ăn hết, lại đi. Đó là do làm máy móc. Nơi nào đông người sơ tán đến thì giá thức ăn ở địa phương đắt hơn, đời sống thêm khó khăn. Nếu số người sơ tán không làm vệ sinh cho tốt và giúp đỡ bà con làm vệ sinh cho tốt, thì cũng có vấn đề. Những việc ấy, tất cả các ngành phải chú ý giải quyết. Các cơ quan, đoàn thể, trường học sơ tán về phải bàn bạc với chi bộ. Chi bộ ở địa phương phải giúp giải quyết cho được.

5. Mùa Đông — Xuân hiện nay có gặp khó khăn, nhiều nơi mạ bị ống, không cấy được. Phải có kế hoạch chuyển cho kịp thời, cố làm sao vụ này có kết quả tốt để quân và dân có gạo ăn no đánh thắng. Dù khó khăn đến mấy, vấn đề lương thực cũng phải giải quyết cho được. Nếu không làm được lúa, phải chuyển nhanh, thiếu cơm có khoai, thiếu khoai có sắn. Ta chỉ cần nắm rau, bát cơm, tí muối là đánh được cả ngày, không như bọn Mỹ.

6. Phải hết sức chú ý làm nghề nông cho tốt, đồng thời phải chú ý làm công nghiệp địa phương và thủ công nghiệp. Chúng ta vừa chiến đấu vừa sản xuất. Công nghiệp trung ương phải tiếp tục sản xuất. Kế hoạch phải ăn khớp với tình hình chiến tranh bây giờ, lại phải chuẩn bị cho hòa bình lập lại. Đồng thời phải tiết kiệm. Phải giải quyết cho khéo, tuyên truyền cho tốt. Tăng gia sản xuất và thực hành tiết kiệm. Có cái làm dễ và có ích như hũ gạo chống Mỹ, cứu nước, mỗi ngày bỏ một nhúm gạo, ai cũng làm được nhưng phải kiên nhẫn. Phải hiểu vì sao phải làm và làm để làm gì, nhất là cụ già, chị em phụ nữ làm rất tốt. Việc này phải được phổ biến.

Các đồng chí phụ trách ở các bộ, các ban, các ngành ở trung ương cần phải thường xuyên đi kiểm tra và giải quyết công việc tại chỗ, phải chống bệnh giấy tờ, hội họp nhiều, đi kiểm tra giúp đỡ ít. Chuyển hướng phải mạnh. Phải nhớ bây giờ là thời kỳ chiến tranh. Tác phong của các bộ, các ngành, cán bộ phải chuyển biến. Từ nay các đồng chí lãnh đạo khu ủy, tỉnh ủy, thành ủy lên gặp các bộ, các ban ở trung ương, các đồng chí phụ trách như là bộ trưởng, thứ trưởng, trưởng ban, phó ban, tức là các đồng chí có thể giúp đỡ được địa phương, phải làm việc trực tiếp với các đồng chí ở khu, tỉnh để giải quyết công việc cho tốt, cho nhanh.

Ta nói chống bệnh quan liêu, bây giờ phải chống người quan liêu. Thí dụ: chú ở Nam-hà có vấn đề gì không giải quyết được lên gặp Bộ, gặp đồng chí nào, gõ cửa mấy lần, mất bao nhiêu thì giờ, nếu không giải quyết được tốt, chú biên thư cho Bác. Cứ làm như thế.

Có lần Bác lên thăm nhà máy chè Phú-thọ, các đồng chí chuyên gia nói rất sẵn sàng dạy cho ta 20 cán bộ để làm thí điểm cách trồng chè cho tốt, nhà máy chè nghe như thế rất mừng. Nhà máy gửi báo cáo lên cho bộ nông lâm. Ông bộ nông lâm nói việc dạy học phải hỏi bộ giáo dục, chúng tôi không giải quyết. Lên bộ giáo dục thì bộ giáo dục nói đây là việc trồng chè, chúng tôi không giải quyết được. Gần hai năm không giải quyết. Khi Bác lên thăm, tình cờ các chuyên gia nói lại. Khi về, Bác gặp ông nông lâm, Bác nói nhất định phải cho 20 cán bộ học cái này; ông nông lâm giải quyết. Thế là học được.

Việc hợp tác xã hội chủ nghĩa giữa các ngành, các cấp chưa được tốt. Phải sửa đổi lề lối làm việc cho thiết thực, để giải quyết công việc cho tốt, cho nhanh.

7. Phải kiện toàn sự lãnh đạo của các cấp, các ngành, phải mạnh dạn giao việc cho những cán bộ trẻ đã được rèn luyện, thử thách, phải rất coi trọng việc củng cố các chi bộ, và chi đoàn ở cơ sở. Phải chú ý kết nạp vào Đảng, vào Đoàn những người xuất sắc trong sản xuất và chiến đấu. Phải làm cho Đảng và Đoàn lớn mạnh để hoàn thành tốt mọi mặt công tác, đặc biệt phải chú ý cất nhắc cán bộ phụ nữ vào các cơ quan lãnh đạo, nhất là các ngành hoạt động thích hợp với phụ nữ.

Đây Bác nói về các cháu gái. Trong chiến đấu, các cháu gan lắm. Không nói ở miền Nam, bây giờ ở miền Nam có bà Phó tổng tư lệnh Quân đội giải phóng là người đảng viên rất tốt. Riêng ở miền Bắc, các cô, các chú thấy lúc bắn máy bay, các cháu gái rất gan, các cháu 17, 18 tuổi gan lắm, lại mưu trí nữa. Đây là nói chiến đấu, còn sản xuất cũng có rất nhiều gương tốt. Có chỗ ông chủ nhiệm đi bộ đội, công việc do cháu gái làm, làm lại tốt hơn trước kia, nhưng óc trọng nam khinh nữ chưa phải đã hết. Tinh thần tự ty vẫn còn không phải ít.

Nói chung, các cháu gái rất hăng. Thí dụ đi chặt gỗ, việc ấy nặng nhọc, lúc hăng các cháu làm được hết; hay là đi đắp đường, chỗ núi non khó khăn, các cháu cũng làm được. Nhưng lãnh đạo không nên để các cháu làm những việc như thế. Con gái có kinh chẳng hạn, trong lúc có kinh lội nước, dầm

mưa, sau này sức khỏe không tốt. Cho nên phân phối công tác cho phụ nữ phải thích hợp.

Phải tích cực đào tạo, sử dụng cán bộ chuyên môn trong tất cả các ngành, các cấp. Cán bộ chính trị phải chú trọng học tập kinh tế, kỹ thuật để lãnh đạo sản xuất được tốt. Cán bộ chính trị phải biết kỹ thuật, không biết, chỉ chính trị suông, không lãnh đạo được.

Phải tích cực đào tạo và sử dụng tốt cán bộ. Vì sao ? Có khi đào tạo mà không sử dụng được. Thí dụ : có mấy chục cháu thanh niên đi học 5 năm ở nước ngoài về, ta không biết dùng làm gì. Thế là nước anh em mất công đào tạo, các cháu mất 5 năm đi học, cho nên phải đào tạo và sử dụng tốt. Có công trình sư khi đi học về lại đưa làm phiên dịch. Đây là trách nhiệm của bộ giáo dục và trách nhiệm của tất cả các ngành.

Các đồng chí phụ trách phải sửa đổi lề lối làm việc cho thích hợp với tình hình chiến tranh, phải đi sát quần chúng, sát cơ sở. Các đồng chí lãnh đạo phải gương mẫu, phải quan tâm đến đời sống của cán bộ, của đồng bào, phải đồng cam cộng khổ. Trong kháng chiến chống Pháp, ngoài đường lối, chính sách, chiến lược, chiến thuật của ta đúng, đồng cam cộng khổ là cái không thể thiếu được. Lúc đó là như nhau hết cả. Chỉ chiếc ba lô lên lưng là đi. Việc ấy ảnh hưởng chẳng những cho cán bộ nói chung mà còn ảnh hưởng trong nhân dân nữa. Nhân dân thấy bộ đội ta, Chính phủ ta cũng sống như nhân dân, làm việc cho nhân dân, lo lắng cho nhân dân, không có quan cách gì cả.

8. Các cô, các chú nên thấm nhuần và làm cho cán bộ thấm nhuần điều này : phải có tinh thần *cảnh giác*, *phòng gian bảo mật*. Việc đó chúng ta làm chưa được tốt lắm. Các nơi còn làm lộ bí mật, cán bộ còn nói lung tung, làm lộ bí mật của Đảng, của Nhà nước. Bệnh ba hoa còn nhiều; còn làm mất tài liệu bí mật. Cái đó rất quan trọng. Công tác phòng gian của ta còn kém. Chúng ta phải ra sức *chống chiến tranh gián điệp* của địch, bằng cách giáo dục cho mọi người luôn luôn cảnh giác, thực hiện triệt để khẩu hiệu « ba không ». Ở Quảng-bình có kinh nghiệm tốt là tổ chức các cháu thiếu nhi theo dõi những người lạ mặt vào làng, nhân dân thực hiện tốt « ba không ». Các nơi khác cũng nên làm như vậy.

Việc giữ bí mật có khó không ? Không khó. Thí dụ : bây giờ các cô, các chú đi khai hội ở đây về, ai hỏi cũng không nói, chỉ nói những cái mà Ban bí thư đã quy định. Phải giữ bí mật. Cái gì không được nói thì tuyệt đối không nói ra. Nguyễn-Du nói rất đúng là : « Ở đây tai vách mạch rừng... ».

Gián điệp Mỹ tập trung tất cả kỹ thuật của phát-xít Đức, của Nhật, của các nước. Ở Mỹ có CIA rất lớn, ngoài CIA, còn cơ quan trinh thám của nó nữa. Bộ ngoại giao cũng có, bộ quốc phòng cũng có, bộ kinh tế cũng có. Ở quốc hội cũng có cơ quan rất to, có những giáo sư, trạng sư tập trung ở đấy, nó tiêu xài rất nhiều tiền, bên này nghe một ít, bên kia nghe một ít, nó thu thập, nó chấp lại để tìm bí mật của ta.

Địch làm cách ấy, ta phải làm cách của ta, nghĩa là tất cả cán bộ, tất cả chiến sĩ, tất cả đảng viên,

đoàn viên phải giữ bí mật cho Đảng. Ta phải giáo dục cho đảng viên, đoàn viên, chiến sĩ, nhân dân ta hết sức giữ bí mật. Có làm được không ? Nhất định làm được, vì ta có kinh nghiệm trong thời kỳ kháng chiến, nhất là thời kỳ hoạt động bí mật. Việc này ta làm được. Cán bộ phải gương mẫu.

Bản Nghị quyết này phải giữ rất bí mật, phổ biến giải thích đến phạm vi nào, các đồng chí phụ trách phải theo đúng quy định của Ban bí thư.

Cả nước ta đang tiến hành cuộc kháng chiến oanh liệt chống Mỹ để bảo vệ miền Bắc, giải phóng miền Nam, thực hiện thống nhất nước nhà, đồng thời để hoàn thành nhiệm vụ khó khăn nhưng vẻ vang góp phần vào cách mạng thế giới. Dù khó khăn gian khổ đến mấy, chúng ta cũng có thể vượt qua. Nhân dân ta rất anh dũng, Đảng ta có đường lối đúng đắn, cuộc kháng chiến của chúng ta được các nước anh em, nhất là Liên-xô, Trung-quốc và nhân dân thế giới đồng tình, ủng hộ và hết lòng giúp đỡ, cho nên chúng ta nhất định giành được thắng lợi.

Cuộc kháng chiến của ta là toàn dân, thực sự là cuộc chiến tranh nhân dân.

Bây giờ thanh niên có sáng kiến tổ chức những đội thanh niên xung phong chống Mỹ, cứu nước. Đây là một sáng kiến rất hay. Bởi vì nó kéo cả thanh niên của thế hệ mới. Thanh niên ít tiếm nhiệm thói xấu của xã hội cũ, được sống trong không khí mới nhiều hơn. Bất kỳ là đoàn viên hay không đoàn viên, thanh niên đều hiểu chủ nghĩa xã hội. Thanh niên có lòng yêu nước, cho nên cần tổ chức cho khéo, cho

tốt lực lượng thanh niên đề đẩy mạnh sự nghiệp chống Mỹ, cứu nước.

Thanh niên các công trường có chỗ làm rất tốt. Vì sao các nơi khác không học tập kinh nghiệm ?

Bạch đầu quân làm các việc như trồng cây gây rừng, khuyến khích con cháu, các cụ làm rất tốt. Bác nghe nói, ở Đông-anh, có chỗ có cái giếng xây bỏ đã lâu vì nước không tốt, các cụ rủ nhau tháo gạch ra, đưa gạch đó xây hầm trú ẩn cho các cháu bé. Việc ấy các cụ tự nghĩ ra.

Hay là Hội mẹ chiến sĩ, nhiều nơi làm rất tốt. Thí dụ : xã Quang-trung, huyện Gia-lâm đã tổ chức lại Hội mẹ chiến sĩ, có 292 mẹ, từ 50 tuổi trở lên, đã tình nguyện xin vào Hội mẹ chiến sĩ, xung phong đỡ đầu từng gia đình chiến sĩ, đặc biệt đối với những gia đình neo đơn. Tối đến các mẹ đến cho lợn gà ăn, thu xếp công việc, chăm sóc các cháu, v.v..

Bây giờ các cụ ông, cụ bà, ai cũng muốn làm được một việc gì để góp phần vào công cuộc chống Mỹ, cứu nước. Phải làm sao phát triển Bạch đầu quân của cụ ông, Hội mẹ chiến sĩ của cụ bà. Các cháu nhi đồng cũng rất ngoan, nhiều cháu cũng có công như trồng cây, nuôi gà, chăn trâu, giúp bộ đội, có cháu bắt được cả việt gian. Phải giải thích làm sao cho mọi người đều làm việc có ích cho sự nghiệp chống Mỹ, cứu nước, tự nguyện, tự giác làm, không ép buộc. Thế mới là toàn dân kháng chiến, chiến tranh nhân dân thực sự. Cán bộ phải cố gắng, phải chịu khó, phải biết cách làm.

Mong các cô, các chú về làm sao biến Nghị quyết của Trung ương thành quyết tâm của toàn Đảng.

toàn dân, toàn quân, và nhờ các cô, các chú chuyển lời thân ái chúc năm mới đến đồng bào địa phương, cán bộ, chiến sĩ địa phương, các cụ phụ lão, các cháu thanh niên và nhi đồng, sang năm mới giành được nhiều thắng lợi mới.

Nói ngày 16 tháng 1 năm 1966.
In thành sách *Bài nói chuyện của Hồ Chủ tịch tại Hội nghị nghiên cứu Nghị quyết của Trung ương, ngày 16-1-1966*, tạp chí *Tuyên huấn* xuất bản, 1966.

Theo đúng cuốn sách *Bài nói chuyện của Hồ Chủ tịch tại Hội nghị nghiên cứu Nghị quyết của Trung ương, ngày 16-1-1966*.

NÓI CHUYỆN TẠI ĐẠI HỘI THI ĐUA BẢO ĐẢM GIAO THÔNG VẬN TẢI QUYẾT TÂM ĐÁNH THẮNG GIẶC MỸ XÂM LƯỢC

Các cô, các chú đã đọc báo hôm nay chưa ?

Hôm nay, báo đưa tin quân và dân miền Nam đánh rất giỏi. Trong 40 ngày, chiến đấu liên tục, đã tiêu diệt hơn 4.700 tên xâm lược Mỹ, 400 lính Pắc-Chung-Hi, 2.300 lính ngụy, hạ được hơn 300 máy bay. Đây là chỉ ở Bình-định thôi, chưa kể các nơi khác.

Quân và dân miền Bắc cũng khá, hạ được của chúng nó 931 máy bay. Đó là mới tính đến hôm qua, còn từ hôm qua đến nay có những cái mình bắn được nhưng chưa đến khám rõ ràng nên chưa kể vào đây.

Bây giờ, ngành giao thông vận tải có quyết tâm thi đua với quân và dân miền Nam và quân đội phòng không của ta không ?

Chắc các cô, các chú cán bộ ở đây nói cũng nhiều và các cô, các chú nghe cũng nhiều rồi, nên Bác chỉ nói ít thôi. Những cái Bác nói có khi các chú cũng đã nói rồi.

Giao thông vận tải rất quan trọng, quan trọng đối với chiến đấu, đối với sản xuất, đối với đời sống của

nhân dân. Nó rất quan trọng, cho nên phải cố gắng. Muốn chiến đấu tốt, muốn sản xuất tốt, muốn đời sống nhân dân được bình thường thì giao thông vận tải phải làm tốt. Nếu giao thông có chỗ nào đó nghẽn lại thì nó sẽ có ảnh hưởng trực tiếp ngay đến chiến đấu, đến sản xuất, đến đời sống của nhân dân.

Điều đó, chắc các cô, các chú đã hiểu. Bác không cần nói nhiều.

Bây giờ, chiến tranh của ta là chiến tranh gì ? Đó là chiến tranh nhân dân. Vì vậy, giao thông vận tải cũng là giao thông vận tải nhân dân. Nghĩa là ngành của các cô, các chú từ Bộ trở xuống, về chuyên môn, muốn làm cho tốt thì phải dựa vào nhân dân. Nơi nào làm công tác chính trị tốt, kết hợp với nhân dân tốt thì giao thông, vận tải tốt hơn.

Muốn nhân dân tốt với mình, thì mình phải tốt với nhân dân.

Bác có theo dõi về giao thông vận tải, chỗ nào các cô, các chú đối với nhân dân tốt, thì nhân dân sẽ hết lòng hết sức giúp đỡ. Vì vậy, giao thông vận tải ở chặng đường ấy tốt, vùng ấy tốt.

Địch càng gần thất bại càng điên cuồng, mà càng điên cuồng thì nó càng ra sức phá hoại. Vì vậy chiến tranh càng gay go ác liệt hơn. Mình phải biết trước, không chủ quan khinh địch.

Mỹ là một nước to nhất bên phe tư bản đế quốc. Người nó đông nhất, của nó nhiều nhất, vũ khí nó mới nhất. Nó đánh với một nước, nói chung là mới có một nửa nước, có miền Nam thôi, còn miền Bắc thì nó ra thả bom rồi nó chạy. Thực sự đánh là miền Nam.

Nó có 200 triệu người, miền Nam có 14 triệu người.

Nó có hải quân, không quân. Miền Bắc cũng có hải quân, không quân, nhưng so với nó thì còn nhỏ, còn ít.

Quân và dân miền Nam chỉ có bộ binh mà đánh lại hải, lục, không quân của nó.

Thế cho nên nhiều nơi họ ủng hộ mình, họ kính trọng mình, họ phục mình, họ thương mình.

Vì họ thương mình, nên có những người, ví dụ như ông P. đã viết thư cho Bác, nói : « Tôi biết là nhân dân Việt-nam cực kỳ anh hùng, do Đảng của Việt-nam lãnh đạo cực kỳ kiên quyết, trước sau nhân dân Việt-nam cũng thắng. Nhưng mà (lại có nhưng mà) đánh với một nước to và hung dữ như Mỹ, đến khi thắng thì vườn tược, nhà cửa, nhân dân sẽ bị tổn thất nhiều. Vì vậy tôi bàn với đồng chí (ông ấy gọi Bác là đồng chí) tìm lúc nào mình đang thắng sẽ nói chuyện với Mỹ, để chấm dứt chiến tranh, sớm đi đến hòa bình ».

Đây là lòng tốt của họ. Họ không hiểu tại sao, nước ta nhỏ như thế, nghèo như thế, lạc hậu như thế mà lại đánh thắng Mỹ. Cho nên ta cứ phải giải thích. Mà giải thích cũng khó. Họ không thấy thực tế trước mắt. Nói cây súng trường mà bắn máy bay phản lực thì thiên hạ ít người tin lắm. Thế mà ta bắn được. Thế mới giỏi, thế mới cừ chứ !

Đế quốc Mỹ lại càng không tin. Bây giờ thì nó tin rồi. Nó bị mấy vố rồi nó tin.

Mỹ thua thì nó xấu hổ lắm. Nó tức mình lắm. Bởi vì nó đã thua ở Trung-quốc, thua ở Triều-tiên, bây giờ mà thua ở Việt-nam nữa, nó mất mặt, xấu hổ. Vì thế cho đến phút cuối cùng nó cần, nó cố cần rồi nó thua nữa.

Bây giờ nhân dân tiến bộ Mỹ đối với ta tốt. Chính trong bọn thống trị Mỹ, khi ta chưa đánh lớn thì nó êm thấm cả. Quốc hội nó năm ngoài thông qua một nghị quyết cho Giôn-xơn tha hồ muốn làm gì thì làm. Muốn bao nhiêu quân đội, bao nhiêu tiền, chúng cho hết. Nhưng vừa rồi đây chúng cắn nhau, cãi nhau lung tung. Vì chúng nó thua. Tuy vậy, mình không nên chủ quan khinh địch.

Ta càng gần thắng lợi, địch càng gần thất bại. Mà càng gần thất bại nó càng cố hết sức cắn một miếng thật đau rồi mới chịu nhả.

Chắc các cô, các chú cũng biết chiến tranh của nó có thể nói là toàn diện về chính trị, về kinh tế, về tài chính, về tất cả các thứ. Nhưng ở ngoài Bắc ta đây nó nhằm nhiều vào giao thông vận tải.

Vì vậy, nhiệm vụ của các cô, các chú bên giao thông vận tải rất quan trọng, phải làm cho tốt, làm cho kỳ được. Mùa mưa sắp tới, thiên nhiên có khi « đồng minh » với địch. Lợi dụng mùa mưa, địch có thể đem bom ném đê, ném đập. Ném đê, ném đập, về pháp luật quốc tế là cấm. Nhưng nó có kể gì đâu. Nó thua là nó cứ làm. Vì vậy, mình phải có phương án, có kế hoạch, phải chuẩn bị sẵn sàng. Nhưng không phải trời bao giờ cũng đồng minh với nó mà không đồng minh với ta đâu ? Mùa mưa ở ngoài Bắc phải lo lắng hơn, phải chuẩn bị tốt hơn, nhưng ở trong Nam lại đánh tốt hơn. Bởi vì tàu bay, tàu bò của nó chịu không làm gì được. Mùa mưa có khi ở chỗ này không tốt, thì ở chỗ khác lại có lợi. Ta phải lo, phải chuẩn bị trước cho tốt. Chúng ta thắng nhưng không được chủ quan khinh địch. Phải tìm mọi cách làm cho tốt, vượt qua các khó khăn của ta.

Giao thông vận tải có nhiều ngành. Có ngành thủy, có ngành bộ, có xe, có cầu, có phà, v.v.. Các cô, các chú phải ra sức thi đua với nhau. Thi đua làm cho giao thông: một là thông suốt, hai là an toàn, ba là liên tục. Phải nhằm vào ba cái đó mà thi đua. Đồng thời phải cảnh giác, phải giữ bí mật. Mình làm con đường mới, cái cầu mới mà không giữ bí mật là nó mò đến.

Nói chung, ngành giao thông vận tải có cố gắng, có thành tích, nhưng cũng có khuyết điểm, mà có những khuyết điểm khá nặng. Đây Bác nói mấy khuyết điểm chính:

Điểm thứ nhất: Từ Bộ đến các cấp lãnh đạo không kịp thời giải quyết những khó khăn về công tác, về đời sống của công nhân, của thanh niên xung phong. Có khi người đến rồi mà kế hoạch làm việc lập chưa xong, gạo chưa đến, công cụ chưa đủ hay là chưa có. Thế là lãng phí.

Điểm thứ hai: Có nơi bố trí công tác và bố trí máy móc không hợp lý nên năng suất thấp.

Điểm thứ ba: Công tác quản lý chưa chặt chẽ, còn tham ô, lãng phí.

Điểm thứ tư: Có những địa phương, nhất là những địa phương hiện nay địch chưa phá phách lắm thì rất chủ quan khinh địch, không chuẩn bị sẵn sàng, hoặc cấp trên có thúc thì cũng chuẩn bị qua loa thôi. Vì không chuẩn bị sẵn sàng nên có nơi đã bị thiệt hại.

Bác mong các cô, các chú nhanh chóng sửa chữa những khuyết điểm trên đây, làm tốt công tác giao

thông vận tải. Cán bộ tỉnh, cán bộ huyện, cán bộ xã phải hợp sức với giao thông vận tải làm cho tốt.

Giao thông vận tải là một mặt trận. Vì vậy, mỗi công nhân, thanh niên trong ngành giao thông vận tải phải là một chiến sĩ. Phải quyết tâm làm cho giao thông vận tải thắng lợi. Giao thông vận tải thắng lợi tức là chiến tranh đã thắng lợi phần lớn rồi.

Các cô, các chú phải hiểu như thế.

Muốn cho mỗi chiến sĩ nắm vững và thấm nhuần tinh thần đó, thì cấp trên từ Bộ trở xuống phải giáo dục chính trị cho tốt. Cũng người công nhân ấy nếu được học chính trị, được hiểu, thì khi ra làm việc sẽ khác ngay. Người không hiểu biết chính trị, chỉ phất phơ cốt làm sao cho hết ngày, hết giờ thôi. Do đó, giáo dục chính trị, tư tưởng là một điều rất quan trọng.

— Cùng trong một ngành và các ngành với nhau phải đoàn kết chặt chẽ và giúp đỡ lẫn nhau.

— Phải tăng gia sản xuất và thực hành tiết kiệm. Tăng gia sản xuất để cải thiện sinh hoạt của mình, cố nhiên là ở những nơi nào có thể làm được. Còn tiết kiệm là tiết kiệm sức người, tiết kiệm thì giờ, tiết kiệm tiền của của Nhà nước tức là của mình. Các cô, các chú làm được như thế thì mặt trận giao thông vận tải nhất định thắng lợi.

Bây giờ Bác nói thêm. Các cô, các chú trong ngành đã có cố gắng, có thành tích và cũng có khuyết điểm. Bác hỏi ra thì có mấy tập thể có thành tích đặc biệt.

Nói khen, thì Bác đã khen chung rồi.

Bây giờ, Bác muốn đặc biệt khen riêng những tập thể xuất sắc. Bác gọi đến đơn vị nào thì một đồng chí đứng lên :

- Đội xe 202 của Công ty ô-tô số 2
- Đội sửa chữa cầu Hàm-rông
- Hợp tác xã thuyền biển Phúc-thọ
- Công trường 217
- Công trường 12
- Công trường 050
- Công trường 15
- Tổ Trần-Thị-Lý.

Vài hôm nữa là kỷ niệm 35 năm ngày thành lập Đoàn thanh niên mà đoàn viên và thanh niên xung phong chiếm gần một nửa lực lượng của ngành giao thông vận tải. Vì vậy, Bác có lời khen ngợi chung tất cả thanh niên, đặc biệt tổ Sơn-la toàn là cháu gái.

Đây là những tập thể kiểu mẫu, Bác đặc biệt thay mặt Trung ương Đảng và Chính phủ khen ngợi những tập thể này.

Bác nghèo không có gì thưởng, Bác đi bắt tay một cái, phải không ?

Lúc mới đến, Bác đã hứa không nói nhiều. Bác phải giữ lời hứa. Bác nói chuyện thế là kết thúc.

Bác nhờ các cô, các chú về địa phương chuyển lời chào, lời hỏi thăm của Trung ương Đảng, của

Chính phủ và của Bác đến cán bộ, đến anh em công nhân, anh chị em thanh niên và đồng bào địa phương.

Sau Đại hội này về, các cô, các chú phải cố gắng làm sao cho thật tốt như các cô, các chú đã hứa thi đua với quân dân miền Nam, thi đua với bộ đội phòng không miền Bắc. Cố gắng làm cho được, lần sau báo cáo tin thắng lợi cho nhiều.

Nói ngày 24 tháng 3 năm 1966.

Theo băng ghi âm
của Phòng tuyên truyền
Bộ Giao thông vận tải.

LỜI PHÁT BIỂU TẠI QUỐC HỘI NƯỚC VIỆT-NAM DÂN CHỦ CỘNG HÒA KHÓA III, KỲ HỌP THỨ BA

Thưa các đồng chí đại biểu Quốc hội,

Quốc hội ta họp lần này trong lúc cuộc kháng chiến chống Mỹ, cứu nước của toàn dân ta ngày càng trở nên quyết liệt và ta đang giành được nhiều thắng lợi vẻ vang.

Bị thua to ở miền Nam ta, giặc Mỹ liều mạng ném vào chiến trường đó 25 vạn quân viễn chinh Mỹ và quân chư hầu, đề cùng quân nguy hiểm cường đầy mạnh cuộc chiến tranh xâm lược. Chúng mở những cuộc càn quét quy mô lớn. Chúng đi đến đâu là « đốt sạch, giết sạch, phá sạch ». Chúng dùng bom na-pan, hơi độc và chất độc hóa học để giết hại đồng bào ta, tàn phá làng mạc ta. Chúng làm tưởng sức mạnh tàn bạo của vũ khí có thể làm cho đồng bào miền Nam ta khuất phục. Nhưng đồng bào miền Nam anh hùng vẫn không hề mảy may nao núng và sẽ không bao giờ nao núng ! Như đổ thêm dầu vào lửa, những tội ác cực kỳ man rợ của giặc Mỹ và bọn tay sai chỉ làm sục sôi thêm chí căm thù của nhân dân ta trong cả nước. Với tinh thần dũng cảm tuyệt vời, với ý chí kiên quyết diệt giặc, cứu

Hồ Chủ tịch thăm trận địa pháo cao xạ,
ngày 16 tháng 9 năm 1966.

nước, quân và dân miền Nam luôn luôn anh dũng tiến lên, liên tiếp tiến công quân địch trên khắp các mặt trận, tiêu diệt hàng vạn quân Mỹ, tiêu diệt và làm tan rã hàng chục vạn quân ngụy. Đồng bào ta ở các đô thị miền Nam cũng đang vùng lên đấu tranh với một khí thế rất mạnh. Những chiến công oanh liệt, những thắng lợi to lớn của quân và dân miền Nam đang làm nức lòng đồng bào ta trong cả nước và làm phấn khởi bè bạn ta khắp năm châu.

Tôi đề nghị Quốc hội ta nhiệt liệt hoan hô các chiến sĩ và đồng bào miền Nam anh hùng.

Chính vì ngày càng sa lầy và bị động, và hòng gỡ thế bí ấy mà đế quốc Mỹ đã liều lĩnh mở rộng cuộc chiến tranh phá hoại bằng không quân đến miền Bắc. Hơn một năm nay, mỗi ngày chúng đã dùng hàng trăm máy bay liên tiếp bắn phá miền Bắc nước ta. Chúng cũng lầm tưởng rằng bom đạn của chúng có thể làm lung lay quyết tâm của nhân dân ta. Nhưng chiến sĩ và đồng bào miền Bắc ta đã chiến đấu vô cùng anh dũng. Đến nay 973 máy bay Mỹ đã bị bắn rơi, một số giặc Mỹ lái máy bay đã bị bắt.

Vì Tổ quốc thân yêu, vì miền Nam ruột thịt, vì chủ nghĩa xã hội, quân và dân ta ở miền Bắc đã có một tinh thần chiến đấu rất cao, một sức chiến đấu rất mạnh. Vừa ra sức sản xuất, vừa sẵn sàng chiến đấu, đồng bào và chiến sĩ ta đều tỏ ra rất anh hùng. Khí thế cách mạng ngày càng dâng cao, phong trào thi đua ngày càng sôi nổi. Từ cụ già đến cháu bé, nhất là các cháu thanh niên, gái cũng như trai, ai ai cũng hăng hái thi đua góp phần chống Mỹ, cứu nước.

Tôi đề nghị Quốc hội ta nhiệt liệt hoan hô quân và dân ta ở miền Bắc đã lập được thành tích lớn trong chiến đấu và trong sản xuất.

Các đồng chí thân mến,

Chúng ta đã thắng lợi vẻ vang, nhưng đó mới là thắng lợi bước đầu. Giặc Mỹ cướp nước và bọn việt gian bán nước chưa bị thất bại hoàn toàn, chúng còn nhiều âm mưu thâm độc. Tay chúng càng gây ra tội ác dã man, thì miệng chúng lại càng rêu rao « hòa bình », « thương lượng ». Tuy cuộc kháng chiến còn lâu dài, gian khổ, nhưng nhân dân ta quyết kháng chiến đến thắng lợi cuối cùng. Nhân dân ta rất yêu chuộng hòa bình, nhưng phải có độc lập, tự do thật sự mới có hòa bình chân chính. Dân tộc Việt-nam ta là một dân tộc anh hùng, chúng ta quyết chiến đấu đến thắng lợi hoàn toàn để giành lấy hòa bình, độc lập, tự do thật sự.

Quân và dân ta ở miền Bắc đã cố gắng càng phải cố gắng hơn nữa, kiên quyết tiến lên, thi đua sản xuất, thi đua diệt giặc, đẩy mạnh công cuộc chống Mỹ, cứu nước; đẩy mạnh công tác phòng không nhân dân; chúng ta phải *quân sự hóa* trong sinh hoạt và trong công tác. Chúng ta phải ra sức bảo vệ và xây dựng miền Bắc vững mạnh, hết lòng hết sức ủng hộ sự nghiệp giải phóng miền Nam, làm tròn nhiệm vụ hậu phương lớn đối với tiền tuyến lớn.

Dưới sự lãnh đạo sáng suốt của Mặt trận dân tộc giải phóng, từ nông thôn đến thành thị, từ rừng núi đến đồng bằng, đồng bào ta ở miền Nam đang tăng cường đoàn kết, kiên quyết chiến đấu, dũng cảm

tiến lên, để giải phóng miền Nam, góp phần bảo vệ miền Bắc, tiến tới hòa bình thống nhất Tổ quốc.

Nhân dân ta có trách nhiệm và vinh dự to lớn đứng trên tuyến đầu của nhân dân thế giới chống đế quốc Mỹ xâm lược. Vì độc lập và thống nhất của Tổ quốc ta, vì an ninh của phe xã hội chủ nghĩa, vì sự nghiệp cách mạng và bảo vệ hòa bình của nhân dân thế giới, đồng bào cả nước ta đoàn kết một lòng, quyết làm tròn sứ mạng nặng nề nhưng vô cùng vẻ vang là *đánh thắng giặc Mỹ xâm lược*.

Với tấm lòng kính yêu, nhân dân các nước xã hội chủ nghĩa anh em và nhân dân tiến bộ toàn thế giới hàng ngày theo dõi cuộc kháng chiến vĩ đại của chúng ta, và ngày càng ra sức ủng hộ, giúp đỡ nhân dân ta chiến đấu và chiến thắng. Để đáp lại tình nghĩa quốc tế cao quý ấy, nhân dân ta càng phải nâng cao chí khí cách mạng, phấn khởi tiến lên, quyết giành lấy thắng lợi hoàn toàn.

Nhân dịp này, một lần nữa, thay mặt nhân dân ta, Quốc hội ta, Chính phủ ta và Đảng Lao động Việt-nam, tôi xin tỏ lòng biết ơn sâu sắc các nước xã hội chủ nghĩa anh em, cảm ơn nhân dân tiến bộ toàn thế giới đã nhiệt tình ủng hộ và giúp đỡ sự nghiệp chống Mỹ, cứu nước của chúng ta. Tôi cũng tỏ lòng hoan nghênh nhân dân tiến bộ Mỹ đang dũng cảm đấu tranh chống cuộc chiến tranh xâm lược đầy tội ác của Chính phủ Mỹ ở Việt-nam.

Để chấm dứt cuộc chiến tranh này, giải pháp duy nhất đúng đắn đã được nêu rõ trong bức thư tôi đã gửi cho nhiều vị đứng đầu Nhà nước và Chính phủ của nhiều nước. Giải pháp duy nhất đúng đắn đó cũng được nêu rõ trong bản Tuyên bố năm

điều của Mặt trận dân tộc giải phóng, người đại diện chân chính duy nhất của nhân dân miền Nam Việt-nam.

Một lần nữa, chúng ta nói với Tổng thống Giôn-xơn: Nếu Mỹ thực sự muốn hòa bình thì phải rút hết quân đội Mỹ và quân đội chư hầu, chấm dứt cuộc chiến tranh xâm lược ở miền Nam Việt-nam;

Phải lập tức chấm dứt không điều kiện cuộc chiến tranh phá hoại ở miền Bắc;

Vấn đề thống nhất nước Việt-nam hoàn toàn do nhân dân Việt-nam tự giải quyết, không có sự can thiệp của nước ngoài, như Hiệp nghị Giơ-ne-vơ đã quy định.

Chính nghĩa thuộc về nhân dân ta.

Nhân dân Việt-nam nhất định thắng! Đế quốc Mỹ nhất định thua!

Đồng bào và chiến sĩ cả nước anh dũng tiến lên!

Quyết tâm đánh thắng giặc Mỹ xâm lược!

In trên báo *Nhân dân*, số 4403,
ngày 26 tháng 4 năm 1966.

Theo đúng bài in trên
báo *Nhân dân*.

BÀI NÓI CHUYỆN Ở LỚP HUẤN LUYỆN ĐẢNG VIÊN MỚI¹⁾

Bác thay mặt Trung ương Đảng hoan nghênh các đồng chí. Sau đây là vài điều Bác muốn nói với các cô, các chú hôm nay :

Vì sao chúng ta vào Đảng ? Phải chăng để thăng quan, phát tài ? Không phải ! Trước đây, khi Đảng còn hoạt động bí mật, các đồng chí chúng ta vào Đảng, chỉ một lòng một dạ làm cách mạng. Bọn đế quốc, phong kiến bắt bớ, cầm tù, xử tử rất nhiều cán bộ, đảng viên của Đảng, nhưng các đồng chí chúng ta vẫn hăng hái hoạt động. Có những đồng chí như Trần-Phú, Nguyễn-Văn-Cừ, Lê-Hồng-Phong, Nguyễn-Thị-Minh-Khai, Hoàng-Văn-Thụ, và rất nhiều đồng chí khác đã anh dũng hy sinh cho Đảng, cho cách mạng.

Chúng ta vào Đảng là để hết lòng hết sức phục vụ giai cấp, phục vụ nhân dân, làm tròn nhiệm vụ của người đảng viên.

1) Lớp huấn luyện đảng viên mới do Thành ủy Hà-nội tổ chức ngày 14 tháng 5 năm 1966.

Muốn xứng đáng với danh hiệu người đảng viên, các cô, các chú phải không ngừng rèn luyện tư tưởng vô sản và giữ vững lập trường vô sản, cố gắng học hỏi để nâng cao trình độ hiểu biết của mình.

Điều lệ của Đảng có quy định rõ nhiệm vụ của đảng viên là : ra sức học tập chủ nghĩa Mác — Lê-nin và đường lối, chính sách của Đảng, học tập văn hóa, kỹ thuật và nghiệp vụ ; không ngừng nâng cao trình độ chính trị, tư tưởng và năng lực công tác của mình.

Nhiệm vụ cách mạng của nhân dân ta hiện nay đòi hỏi mỗi đảng viên phải : tuyệt đối tin tưởng vững chắc vào đường lối, chủ trương của Đảng ; có ý chí quyết chiến, quyết thắng để quốc Mỹ xâm lược, thực hiện chủ nghĩa anh hùng cách mạng ; ra sức làm tốt mọi công tác trong *sản xuất* và *chiến đấu*. Vì vậy mỗi đảng viên phải tích cực học tập. Phải thực hiện lời dạy của Lê-nin là học, học nữa, học mãi. Học phải đi đôi với hành. Học để hành càng ngày càng tốt hơn.

Bác thường nghe nói có đồng chí mới 40 tuổi mà đã cho mình là già cho nên ít chịu học tập. Nghĩ như vậy là không đúng, 40 tuổi chưa phải là già. Bác đã 76 tuổi nhưng vẫn cố gắng học thêm. Chúng ta phải học và hoạt động cách mạng suốt đời. Còn sống thì còn phải học, còn phải hoạt động cách mạng.

Đề lãnh đạo cách mạng, Đảng phải mạnh. Đảng mạnh là do chi bộ tốt. Chi bộ tốt là do các đảng viên đều tốt. Muốn xây dựng chi bộ « bốn tốt » thì phải bồi dưỡng lập trường vô sản cho đảng viên. Muốn có lập trường vô sản vững chắc, thì đảng viên phải có ý thức giai cấp, đồng thời phải có lý luận cách

mạng. Không có lý luận về chủ nghĩa xã hội khoa học thì không thể có lập trường giai cấp vững vàng. Vì vậy, các cô, các chú phải chịu khó học tập lý luận Mác — Lê-nin, học tập đường lối, chính sách của Đảng; đồng thời phải học tập văn hóa, kỹ thuật và nghiệp vụ.

Từ khi có chỉ thị của Ban Bí thư về giáo dục đảng viên, nhiều nơi đã quan tâm đến việc giáo dục đảng viên dự bị, mỗi năm một vài lần các đảng viên được học tập nghị quyết của Trung ương, học tập chương trình chính trị do Ban Tuyên giáo trung ương biên soạn. Các trường Đảng của tỉnh, các lớp huấn luyện ở huyện đã bồi dưỡng được khá nhiều cán bộ, đảng viên. Năm 1965, theo báo cáo của 21 tỉnh, thành, các lớp huyện đã huấn luyện được hơn 32.300 đảng viên là chi ủy, tổ trưởng, v.v.. Như vậy là công tác giáo dục đảng viên có kết quả khá. Nhưng vẫn còn nhiều khuyết điểm :

— Số đảng viên mới kết nạp nhiều nhưng số được huấn luyện thì còn ít, cuối năm 1965, 31 đơn vị, có 56.760 đảng viên dự bị, nhưng mới huấn luyện được hơn 25.800 đồng chí, tức là chưa được một nửa.

— Việc giáo dục đảng viên còn làm theo từng vụ, từng việc, chưa có chương trình, kế hoạch giáo dục toàn diện và lâu dài.

— Một số cấp ủy chưa quan tâm đến việc giáo dục đảng viên, có nơi đã khoán trắng việc giáo dục đảng viên cho cán bộ tuyên giáo.

Để sửa chữa những thiếu sót đó, từ nay Đảng ta cần phải quan tâm hơn nữa đến việc giáo dục đảng viên.

Theo điều lệ Đảng, những đảng viên mới phải học tập nắm vững những hiểu biết cơ bản sau đây :

— *Chủ nghĩa cộng sản.*

Vì sao ít nhất cũng phải học những điều cơ bản, những điều a, b, c, về chủ nghĩa cộng sản ?

Vì chủ nghĩa cộng sản là mục đích cuối cùng của Đảng ta. Đấu tranh cho chủ nghĩa cộng sản là lẽ sống của người đảng viên.

Nội dung của chủ nghĩa cộng sản rất rộng. Bước đầu mỗi đảng viên phải học để nắm được nội dung chủ nghĩa cộng sản là gì ? Muốn thực hiện chủ nghĩa cộng sản, giai cấp công nhân phải lãnh đạo nhân dân lao động làm cách mạng đánh đổ chính quyền của giai cấp bóc lột, thiết lập chuyên chính vô sản. Đảng ta đã lãnh đạo nhân dân đấu tranh như thế nào để tiến lên thực hiện dần dần chủ nghĩa cộng sản ở Việt-nam ? Học tập làm cho mỗi đảng viên nâng cao quyết tâm phấn đấu suốt đời cho lý tưởng cộng sản, biến quyết tâm đó thành hành động thực tế trong lao động sản xuất, trong chiến đấu và trong đời sống hàng ngày. Các cô, các chú cần luôn luôn ghi nhớ : Người cộng sản chúng ta không được phút nào quên lý tưởng cao cả của mình là : suốt đời làm cách mạng phấn đấu cho Tổ quốc hoàn toàn độc lập, làm cho chủ nghĩa xã hội và chủ nghĩa cộng sản thắng lợi hoàn toàn trên Tổ quốc ta và trên thế giới. Một ngày nào mà miền Nam ta chưa được giải phóng, Tổ quốc ta chưa được thống nhất, nhân dân ta chưa được sung sướng, yên vui thì tất cả chúng ta vẫn phải đem hết tinh thần và nghị lực mà phấn đấu, hy sinh cho sự nghiệp cách mạng hoàn toàn thắng lợi.

— Đường lối cơ bản và nhiệm vụ trước mắt của cách mạng Việt-nam.

Vì sao phải học tập đường lối của Đảng? Vì có nắm vững đường lối cách mạng mới thấy rõ phương hướng tiến lên của cách mạng, mới hiểu rõ mình phải làm gì và đi theo phương hướng nào để thực hiện mục đích của Đảng trong giai đoạn cách mạng hiện nay.

Nội dung đường lối cách mạng Việt-nam rất rộng. Bước đầu phải cố gắng học để hiểu rõ hai nhiệm vụ cách mạng và mối quan hệ giữa hai nhiệm vụ đó: nhiệm vụ xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc, nhiệm vụ cách mạng giải phóng miền Nam. Hiểu rõ nội dung ba cuộc cách mạng ở miền Bắc nước ta hiện nay: cách mạng quan hệ sản xuất, cách mạng kỹ thuật, cách mạng văn hóa và tư tưởng. Hiểu rõ tình hình mới, nhiệm vụ mới, nâng cao quyết tâm đánh thắng giặc Mỹ xâm lược, sẵn sàng chịu đựng mọi hy sinh, gian khổ, khắc phục mọi khó khăn, làm thật tốt bất cứ nhiệm vụ gì do Đảng giao cho.

— Tổ chức cơ sở của Đảng, nhiệm vụ, quyền hạn và phương pháp công tác của người đảng viên.

Đề hoạt động cách mạng, thực hiện nhiệm vụ, đường lối của Đảng, mỗi đảng viên phải hoạt động trong một tổ chức cơ sở của Đảng. Cho nên các cô, các chú phải hiểu rõ vai trò và nhiệm vụ của chi bộ, cố gắng góp phần của mình vào việc xây dựng chi bộ « bốn tốt ». Phải hiểu rõ quyền hạn, nhiệm vụ của người đảng viên, nâng cao tinh thần trách nhiệm của mình đối với Đảng. Các cô, các chú còn phải nắm được phương pháp công tác cách mạng của Đảng, ví dụ như cách vận động quần chúng. Không đi theo

đường lối quần chúng của Đảng thì sẽ mắc bệnh quan liêu, mệnh lệnh, xa rời quần chúng.

Muốn học tập có kết quả tốt thì phải có thái độ đúng và phương pháp đúng.

Thời kỳ bí mật, điều kiện học tập của đảng viên rất khó khăn : thiếu thầy, thiếu sách, thiếu tự do, nhưng cán bộ và đảng viên vẫn quyết tâm vì cách mạng mà học, dù hoàn cảnh khó khăn thế nào cũng tìm đủ mọi cách mà học. Bây giờ điều kiện thuận lợi nhiều, cho nên các cô, các chú càng phải ra sức học tập cho tốt.

Phương châm, phương pháp học tập là *lý luận liên hệ với thực tế*. Học xong, về xí nghiệp, về hợp tác xã, về cơ quan... Phải biến những điều đã học thành hành động cách mạng thực tế. *Học phải đi đôi với hành*, chứ không phải học để nói suông.

Nhớ hồi kháng chiến, có một lần Bác đi dự hội nghị về, thấy một số đồng chí đang nghỉ ở một gốc cây đa to bóng mát, Bác hỏi :

— Các cháu đi đâu về ?

— Chúng cháu đi học.

— Học những gì ?

— Học Các Mác.

— Có hay không ?

— Thưa Bác hay lắm.

— Có hiểu không ?

Họ ấp úng :

— Thưa Bác, nhiều cái khó quá, không hiểu được.

Học như thế là phí công, phí của.

Chúng ta phải học tập một cách thiết thực hơn.

Sau lớp học này các cấp ủy phải làm gì ?

— Ban tuyên giáo trung ương cần căn cứ vào *trình độ khác nhau của đảng viên mà soạn ra các chương trình học tập, đảm bảo cho đảng viên ở cơ sở có thể thường xuyên học tập.*

— *Các cấp ủy phải quan tâm hơn nữa đến việc giáo dục đảng viên. Từ nay trở đi công tác giáo dục đảng viên phải là một điều quan trọng trong chương trình công tác của cấp ủy. Phải bồi dưỡng giảng viên lý luận cho các chi bộ.*

— *Tất cả các đảng viên phải cố gắng học tập, coi việc học tập lý luận và chính trị là một nhiệm vụ quan trọng của mình.*

*

* *

Đảng viên phải là cốt cán trong cuộc vận động « ba xây, ba chống », trong cuộc vận động « cải tiến quản lý, cải tiến kỹ thuật, đẩy mạnh sản xuất nông nghiệp », phải gương mẫu trong sản xuất và chiến đấu, phải gương mẫu trong đạo đức cách mạng.

Hàng ngày phải tự kiểm điểm để cố gắng làm đúng 10 nhiệm vụ của đảng viên. Người ta, hàng ngày ai cũng phải rửa mặt cho sạch sẽ. Đảng viên phải coi việc tự kiểm điểm như rửa mặt. Hàng ngày mỗi đảng viên phải tự kiểm điểm mình. Phải lấy 10 nhiệm vụ đảng viên mà tự kiểm điểm.

Năm 1945 khắp cả nước, Đảng ta chỉ có độ 5.000 đồng chí, mà đã đoàn kết và lãnh đạo được toàn

dân làm Cách mạng tháng Tám thành công. Hiện nay, riêng Hà-nội đã có gần 42.000 đảng viên, tức là hơn tám lần đảng viên cả nước trước đây, chúng ta phải cố gắng làm cho đảng bộ Hà-nội trở nên kiểu mẫu, làm đầu tàu trong học tập, sản xuất và chiến đấu.

Chúc các cô, các chú cố gắng và thành công !

In trên báo *Nhân dân*, số 4510.
ngày 12 tháng 8 năm 1966.

Theo đúng bài in trên
báo *Nhân dân*.

KHÔNG CÓ GÌ QUÝ HƠN ĐỘC LẬP TỰ DO¹⁷

Hỡi đồng bào và chiến sĩ cả nước !

Đế quốc Mỹ dã man, gây ra chiến tranh xâm lược hòng ăn cướp nước ta, nhưng chúng đang thua to.

Chúng ồ ạt mang gần 30 vạn quân viễn chinh vào miền Nam nước ta. Chúng nuôi dưỡng nguy quyền nguy quân làm công cụ hại dân phản nước. Chúng dùng những phương tiện chiến tranh cực kỳ man rợ, như chất độc hóa học, bom na-pan, v.v.. Chúng dùng chính sách đốt sạch, giết sạch, phá sạch. Bằng những tội ác ấy, chúng hòng khuất phục đồng bào miền Nam ta.

Nhưng dưới sự lãnh đạo kiên quyết và khôn khéo của Mặt trận dân tộc giải phóng, quân và dân miền Nam ta đoàn kết chặt chẽ, chiến đấu anh dũng, đã thắng lợi rất vẻ vang, và quyết tâm chiến đấu đến thắng lợi hoàn toàn, để giải phóng miền Nam, bảo vệ miền Bắc, tiến tới thống nhất nước nhà.

Giặc Mỹ trắng trợn dùng không quân bắn phá miền Bắc nước ta, hòng gỡ thế thất bại của chúng ở miền Nam, và hòng ép chúng ta « đàm phán » theo ý muốn của chúng.

Nhưng miền Bắc không hề nao núng. Quân và dân ta càng hăng hái thi đua sản xuất, chiến đấu

anh dũng. Đến nay chúng ta đã bắn tan xác hơn 1.200 máy bay địch. Chúng ta quyết đánh thắng chiến tranh phá hoại⁹¹ của địch, đồng thời hết sức hết lòng ủng hộ đồng bào miền Nam ruột thịt.

Gần đây, giặc Mỹ điên cuồng leo thang thêm một bước rất nghiêm trọng: chúng bắn phá ngoại ô Hà-nội và Hải-phòng. Đó là hành động tuyệt vọng của chúng, khác nào con thú dữ bị thương nặng, giãy giụa một cách hung tợn trước hơi thở cuối cùng.

Giôn-xon và bè lũ phải biết rằng: chúng có thể đưa 50 vạn quân, 1 triệu quân hoặc nhiều hơn nữa để đẩy mạnh chiến tranh xâm lược ở miền Nam Việt-nam. Chúng có thể dùng hàng nghìn máy bay, tăng cường đánh phá miền Bắc. Nhưng chúng quyết không thể lay chuyển được chí khí sắt đá, quyết tâm chống Mỹ, cứu nước của nhân dân Việt-nam anh hùng. Chúng càng hung hăng thì tội của chúng càng thêm nặng. Chiến tranh có thể kéo dài 5 năm, 10 năm, 20 năm hoặc lâu hơn nữa. Hà-nội, Hải-phòng và một số thành phố, xí nghiệp có thể bị tàn phá, song nhân dân Việt-nam quyết không sợ! *Không có gì quý hơn độc lập, tự do.* Đến ngày thắng lợi, nhân dân ta sẽ xây dựng lại đất nước ta đàng hoàng hơn, to đẹp hơn!

*

* * *

Mọi người đều biết: mỗi lần sắp đẩy mạnh chiến tranh tội ác thì giặc Mỹ lại rêu rao cái trò bịp bợm « hòa bình đàm phán », hòng đánh lừa dư luận thế giới, và đổ lỗi cho Việt-nam không muốn « đàm phán hòa bình »!

Này, Tổng thống Giôn-xơn, người hãy công khai trả lời trước nhân dân Mỹ và nhân dân thế giới : Ai đã phá hoại Hiệp nghị Giơ-ne-vơ, là hiệp nghị bảo đảm chủ quyền độc lập, thống nhất và toàn vẹn lãnh thổ của nước Việt-nam ? Phải chăng quân đội Việt-nam sang xâm lược nước Hoa-kỳ và giết hại người Hoa-kỳ ? Hay là Chính phủ Mỹ đã đem quân đội Hoa-kỳ đến xâm lược nước Việt-nam và giết hại người Việt-nam ?

Mỹ phải chấm dứt chiến tranh xâm lược Việt-nam, phải rút hết quân đội Mỹ và chư hầu ra khỏi Việt-nam thì hòa bình sẽ trở lại ngay lập tức. Lập trường của Việt-nam đã rõ ràng : đó là 4 điểm của Chính phủ Việt-nam dân chủ cộng hòa và 5 điều của Mặt trận dân tộc giải phóng miền Nam Việt-nam. Ngoài ra, không có cách nào khác !

Nhân dân Việt-nam rất yêu chuộng hòa bình, hòa bình thật sự, hòa bình trong độc lập tự do, chứ không phải thứ hòa bình giả hiệu, « hòa bình » kiểu Mỹ.

Vì độc lập của Tổ quốc, vì nghĩa vụ đối với các dân tộc đang chống đế quốc Mỹ, toàn dân và toàn quân ta đoàn kết một lòng, không sợ hy sinh gian khổ, kiên quyết chiến đấu đến thắng lợi hoàn toàn. Trước đây, trong hoàn cảnh khó khăn hơn nhiều, mà chúng ta đã thắng phát-xít Nhật và thực dân Pháp. Ngày nay, điều kiện trong nước và trên thế giới thuận lợi cho ta hơn, sự nghiệp chống Mỹ, cứu nước của nhân dân ta càng chắc chắn sẽ hoàn toàn thắng lợi.

*

* *

Đồng bào và chiến sĩ yêu quý,

Chúng ta có chính nghĩa, có sức mạnh đoàn kết của toàn dân từ Bắc đến Nam, có truyền thống đấu tranh bất khuất, lại có sự đồng tình ủng hộ rộng lớn của các nước xã hội chủ nghĩa anh em và nhân dân tiến bộ cả thế giới. Chúng ta nhất định thắng !

Trước tình hình mới, chúng ta quyết đồng tâm nhất trí, vượt mọi gian khổ hy sinh, kiên quyết hoàn thành nhiệm vụ lịch sử vẻ vang của dân tộc ta là *đánh thắng giặc Mỹ xâm lược !*

Nhân dịp này, tôi xin thay mặt nhân dân Việt-nam, nhiệt liệt cảm ơn sự ủng hộ và giúp đỡ hết lòng của nhân dân các nước xã hội chủ nghĩa, của nhân dân tiến bộ trên thế giới, kể cả nhân dân Mỹ. Hiện nay, trước âm mưu tội ác mới của đế quốc Mỹ, tôi tin chắc rằng nhân dân và Chính phủ các nước xã hội chủ nghĩa anh em, các nước yêu chuộng hòa bình và chính nghĩa trên thế giới càng ra sức ủng hộ và giúp đỡ hơn nữa nhân dân Việt-nam chống Mỹ, cứu nước đến thắng lợi hoàn toàn.

Nhân dân Việt-nam nhất định thắng !

Giặc Mỹ xâm lược nhất định thua !

Việt-nam hòa bình, thống nhất, độc lập, dân chủ và giàu mạnh muôn năm !

Đồng bào và chiến sĩ cả nước, anh dũng tiến lên !

In trên báo *Nhân dân*, số 4484,
ngày 17 tháng 7 năm 1966.

Theo đúng bài in trên
báo *Nhân dân*.

BÀI NÓI NHÂN DỊP KỶ NIỆM LẦN THỨ 20 NGÀY THÀNH LẬP HỘI LIÊN HIỆP PHỤ NỮ VIỆT-NAM

Bác thay mặt Trung ương Đảng và Chính phủ thân ái chúc mừng Hội liên hiệp phụ nữ Việt-nam 20 tuổi.

Hội phụ nữ mới 20 tuổi. Nhưng truyền thống anh hùng của phụ nữ Việt-nam ta đã có gần 2.000 năm và ngày càng phát triển.

Từ đầu thế kỷ thứ nhất, Hai Bà Trưng phát cờ khởi nghĩa, đánh giặc, cứu dân cho đến ngày nay mỗi khi nước nhà gặp nguy nan, thì phụ nữ ta đều hăng hái đứng lên, góp phần xứng đáng của mình vào sự nghiệp giải phóng dân tộc. Do đó, ta có câu tục ngữ rất hùng hồn: « Giặc đến nhà, đàn bà cũng đánh ».

Nhân dân ta rất biết ơn các bà mẹ cả hai miền Nam Bắc đã sinh đẻ và nuôi dạy những thế hệ anh hùng của nước ta. Trong thời kỳ cách mạng hoạt động bí mật và trong những năm kháng chiến chống bọn thực dân Pháp và lũ can thiệp Mỹ, phụ nữ ta đều có công lao to lớn. Gương anh dũng của đồng chí Minh-Khai và của cháu Võ-Thị-Sáu luôn luôn sáng ngời để cho phụ nữ ta học tập.

Trong cuộc chống Mỹ, cứu nước hiện nay, các bà mẹ chiến sĩ đã khuyến khích con cháu mình vào bộ đội đánh giặc, cứu nước, còn ân cần nuôi nấng, giúp đỡ và bảo vệ cán bộ và chiến sĩ khác như con cháu mình. Thí dụ: bà mẹ Suốt ở Quảng-bình đã xông pha bom đạn, không sợ sóng to gió lớn, suốt ngày đêm chèo thuyền đưa bộ đội và cán bộ qua sông để chiến đấu. Bà mẹ Cán, người Thái ở Sơn-la có sáu con thì hai đi bộ đội, bốn vào du kích, bản thân bà mẹ cũng hăng hái vào bạch đầu quân. Bà mẹ Dích ở Thái-bình đã cho cả bốn con trai và một con rề vào bộ đội. Bản thân bà mẹ vừa lo việc nhà cho các con, vừa hăng hái giúp đỡ gia đình chiến sĩ. Mẹ Dích còn rất tự hào là cả nhà gồm có bốn con trai, hai con gái, một con rề đều về vang được tham gia Đảng Lao động Việt-nam. Nước ta tự hào có hàng ngàn, hàng vạn bà mẹ quý báu như vậy.

Miền Nam anh hùng có đội quân đấu tranh chính trị gồm hàng vạn chiến sĩ toàn là phụ nữ. Họ rất mưu trí và dũng cảm làm cho địch phải khiếp sợ và gọi họ là « đội quân tóc dài ». Phó tổng tư lệnh Quân giải phóng là cô Nguyễn-Thị-Định. Cả thế giới chỉ nước ta có vị tướng quân gái như vậy. Thật là vẻ vang cho miền Nam, cho cả dân tộc ta.

Phong trào « năm tốt » của phụ nữ miền Nam, phong trào « ba đảm đang » của phụ nữ miền Bắc là phong trào yêu nước nồng nàn và rộng khắp, lôi cuốn đông đảo phụ nữ hai miền thi đua sản xuất, phục vụ chiến đấu và trực tiếp chiến đấu, góp phần to lớn vào sự nghiệp chống Mỹ, cứu nước của toàn dân.

Trong phong trào chống Mỹ, cứu nước, ở miền Nam có nhiều chị em rất anh hùng. Như các cô Út

Tịch, Tạ-Thị-Kiều, Trần-Thị-Vân và nhiều cô khác. Ở miền Bắc có 10 phụ nữ công, nông, binh được tuyên dương anh hùng, 723 phụ nữ trong các ngành đã có thành tích đặc biệt và được Bác thưởng huy hiệu.

Dưới chế độ xã hội chủ nghĩa, hàng vạn phụ nữ đã trở thành cán bộ chuyên môn các ngành và cán bộ lãnh đạo, làm giám đốc và phó giám đốc các xí nghiệp, chủ nhiệm hợp tác xã nông nghiệp, chủ tịch ủy ban hành chính, bí thư chi bộ Đảng, v.v..

Trong phong trào thanh niên xung phong chống Mỹ, cứu nước, nhiều cháu *thanh niên gái* đã nêu gương dũng cảm trong sản xuất và chiến đấu như thanh niên gái Vinh-linh, vừa sản xuất giỏi, vừa chiến đấu giỏi, tổ cầu đường Trần-Thị-Lý ở Quảng-bình và tiểu đội 9, đại đội 814 đã bảo đảm tốt giao thông dưới làn bom đạn, đội dân quân gái ở Nam-ngạn đã góp phần bắn được nhiều máy bay giặc Mỹ, v.v..

Theo gương các bà, các mẹ và các chị anh hùng, nhiều cháu thiếu niên và *nhi đồng gái* cũng rất ngoan. Trong phong trào thiếu niên « làm nghìn việc tốt », hơn 20 vạn cháu gái đã được bầu là cháu ngoan Bác Hồ.

Trong hai năm học vừa qua, có 1.489 cháu học rất giỏi được giải thưởng đặc biệt của Bác, non một nửa số đó là cháu gái.

357 cháu bé có những hành động rất dũng cảm đã được Bác thưởng huy hiệu, 88 cháu là cháu gái. Thí dụ : cháu *Tứ* 13 tuổi, ở Thái-bình, đã công một bạn gái bị què chân đi học suốt ba năm liền.

Theo gương tốt của bạn *Tứ*, hai cháu *Hoàng-Thị-Phiến* và *Lê-Thị-Thửu* ở Vinh-linh đều mười tuổi,

đã thay nhau công cháu Việt tám tuổi (con một chiến sĩ miền Nam tập kết) đi học vì chân cháu có tật, nhà trường lại cách xa hai cây số, phải qua hai ngọn đồi.

Cháu *Nguyễn-Thị-Sành* 12 tuổi, ở Hà-bắc, đã nhảy xuống nước cứu hai bạn nhỏ khỏi chết đuối.

Trong khi máy bay giặc Mỹ bắn phá dữ dội làng xóm ở Vĩnh-linh, cháu *Dương-Thị-Đổng*, chín tuổi, đã dũng cảm cứu đàn trâu của hợp tác xã thoát khỏi bom đạn.

Như thế là từ xưa đến nay, từ Nam đến Bắc, từ trẻ đến già, phụ nữ Việt-nam ta thật là anh hùng.

Hiện nay, giặc Mỹ đang thua to. Càng thua to, chúng càng liều lĩnh mở rộng chiến tranh ở miền Nam, càng điên cuồng bắn phá ở miền Bắc. Bác mong phụ nữ ta ra sức phát huy hơn nữa truyền thống dũng cảm và đảm đang, cùng toàn quân và toàn dân ta, bảo vệ độc lập, tự do của Tổ quốc, đưa sự nghiệp chống Mỹ, cứu nước đến thắng lợi hoàn toàn.

Chúc các cô, các cháu luôn luôn cố gắng, đoàn kết chặt chẽ, hăng hái thi đua, giành nhiều thành tích mới.

Nói ngày 19 tháng 10 năm 1966.
In trên báo *Nhân dân*, số 4573,
ngày 20 tháng 10 năm 1966.

Theo đúng bài in trên
báo *Nhân dân*.

BÀI NÓI CHUYỆN VỚI CÁN BỘ VÀ NHÂN DÂN TỈNH THÁI-BÌNH

Hôm nay, Bác cùng các đồng chí Tố-Hữu và Hoàng-Anh, thay mặt Trung ương Đảng và Chính phủ, về thăm Thái-bình là tỉnh trong năm 1966 đã sản xuất khá giỏi. Bây giờ Bác có mấy câu chuyện nói với các cụ, các cô, các chú.

Hiện nay, nhiệm vụ quan trọng nhất của toàn Đảng và toàn dân ta là *sản xuất giỏi, chiến đấu giỏi* để đánh thắng giặc Mỹ xâm lược. Sản xuất và chiến đấu là hai mặt trận quan hệ rất mật thiết với nhau. Các hợp tác xã nông nghiệp là *đội quân hậu cần* của quân đội chiến đấu ngoài mặt trận. Các xã viên hợp tác xã là chiến sĩ sản xuất, cần phải cố gắng như chiến sĩ ngoài mặt trận. Các xã viên hợp tác xã phải sản xuất tốt để bộ đội và nhân dân ta ăn no đánh thắng. Vì vậy nhiệm vụ của các hợp tác xã nông nghiệp, của bà con xã viên, của cán bộ công tác ở nông thôn là rất quan trọng.

Các chiến sĩ ở ngoài mặt trận phải có đủ vũ khí, phải nắm vững chiến thuật để đánh thắng giặc Mỹ xâm lược. Trên mặt trận sản xuất, cán bộ và xã viên phải nắm vững kỹ thuật canh tác để thâm canh tăng năng suất. Muốn tăng năng suất trước hết phải làm

tốt *thủy lợi*, phải nhiều *phân bón*. Phân bón thì có thứ phân bón sẵn có, chỉ cần ra sức lấy là được, như bùn, nước phù sa. Nhưng phân chuồng vẫn là loại phân bón tốt nhất. Muốn có nhiều phân chuồng thì phải chăn nuôi tốt, nhất là *nuôi lợn*. Có đủ nước, nhiều phân rồi, lại còn phải *chọn giống* tốt, phải *phòng trừ* sâu bệnh thì mới thu hoạch được nhiều. Trong sản xuất có nhiều việc quan hệ với nhau. Có làm tốt cả các biện pháp thì ruộng mới có năng suất cao, mùa màng mới thắng lợi.

Trên mặt trận sản xuất nông nghiệp, phải coi trọng cả lúa và hoa màu. Có lúa lại phải có nhiều hoa màu thì lương thực mới dồi dào. Hoa màu dùng làm thức ăn cho người, lại còn để chăn nuôi lợn.

Trong việc chăn nuôi còn phải chú ý *nuôi nhiều cá*, để thêm thức ăn.

Một việc rất quan trọng nữa là phải *trồng cây gây rừng*. Trồng cây nào phải tốt cây ấy. Trồng 100 cây mà sống cả, tốt cả thì hơn trồng 1.000 cây mà chỉ sống được 90 cây. Việc trồng cây nên dựa vào lực lượng các cụ phụ lão và các cháu nhi đồng. Các cụ vừa có kinh nghiệm trồng cây, vừa cẩn thận, tỉ mỉ chăm sóc cây cối. Các cháu nhỏ ở nông thôn cần giúp các cụ giữ gìn cây cối, không để cho trâu bò phá hại.

Muốn làm tốt những công việc sản xuất thì phải *tổ chức và phân phối sức lao động* cho tốt. Sau này, kháng chiến thắng lợi, chúng ta sẽ có nhiều máy móc để thay thế cho sức người và sức trâu bò. Nhưng bây giờ chúng ta còn cần nhiều sức trâu bò. « Con trâu là đầu cơ nghiệp ». Phải *chăm sóc trâu bò*, không được để trâu bò đói rét.

Muốn sử dụng tốt sức người vào công việc sản xuất, thì cần ra sức cải tiến công cụ. Một người gánh khỏe cũng chỉ được độ 50 cân, nhưng một người kéo một cái xe thì có thể chở được hơn vài tạ, tức là gấp mấy lần gánh.

Sức người có nhiều loại: có thanh niên, có phụ nữ, có người trẻ, có người già. Phải phân công cho hợp lý, người khỏe thì làm việc nặng, người yếu thì làm việc nhẹ.

Phải đặc biệt chú ý đến sức lao động phụ nữ. Phụ nữ là đội quân lao động rất đông. Phải giữ gìn sức khỏe cho phụ nữ để chị em tham gia sản xuất được tốt. Ví dụ: khi phụ nữ có kinh thì hợp tác xã chớ phân công cho họ đi làm ở chỗ ruộng sâu, nước rét. Các hợp tác xã phải có những tổ giữ trẻ tốt để phụ nữ có con mọn có chỗ gửi các cháu để yên tâm lao động.

Một điều nữa Bác cần nói là: phải kính trọng phụ nữ. Chúng ta làm cách mạng là để tranh lấy bình quyền, bình đẳng, trai gái đều ngang quyền như nhau. Lê-nin dạy chúng ta: phụ nữ là một nửa xã hội. Nếu phụ nữ chưa được giải phóng thì xã hội chưa được giải phóng cả. Phụ nữ thì phải tự mình phấn đấu giữ gìn quyền bình đẳng với đàn ông. Đàn ông phải kính trọng phụ nữ. Nhưng Bác nghe nói vẫn có người đánh chửi vợ! Đó là một điều đáng xấu hổ. Như thế thì còn gì là tình nghĩa vợ chồng? Như thế là phạm pháp, là cực kỳ dã man. Chi bộ Đảng phải giáo dục đảng viên và nhân dân về quyền bình đẳng giữa vợ chồng. Đoàn thể phụ nữ và thanh niên phải bảo ban nhau cách cư xử hòa thuận trong gia đình. Bác mong

rằng : từ nay về sau sẽ không còn thói xấu đánh chửi vợ nữa.

Bây giờ Bác nói đến tình hình các hợp tác xã nông nghiệp ở Thái-bình. Nói chung đều có tiến bộ, thu hoạch khá. Nhưng chưa phải hợp tác xã nào cũng đều tốt cả. Cho nên các hợp tác xã đã khá rồi phải cố gắng vươn lên nữa. Các hợp tác xã kém thì phải cố gắng tiến lên thành hợp tác xã khá. Các hợp tác xã đều phải :

— Đoàn kết chặt chẽ giữa xã viên với nhau, đoàn kết giữa ban quản trị và xã viên ;

— Thực hành dân chủ, nghĩa là công việc đều phải bàn bạc với xã viên, cán bộ không được quan liêu, mệnh lệnh ;

— Tài chính phải công khai, tuyệt đối chống tham ô, lãng phí.

Các hợp tác xã phải làm thế nào để các xã viên đều thấy rằng mình là người chủ tập thể của hợp tác xã, có quyền bàn bạc và quyết định những công việc của hợp tác xã. Có như thế thì xã viên sẽ đoàn kết chặt chẽ, phấn khởi sản xuất, và hợp tác xã sẽ tiến bộ không ngừng.

Năm nay, Thái-bình được mùa khá. Nhưng chớ vì được mùa mà chủ quan. Cụ thể là :

a) Phải cố gắng hơn nữa, không nên cho như thế là đủ rồi. Phải làm cho năng suất cao hơn nữa ;

b) Phải tiết kiệm, không được lãng phí ;

c) Thái-bình vốn là một tỉnh đất hẹp, người đông. Cho nên phải hết sức tăng năng suất cây trồng, nhưng vẫn phải đi vơ hoang thêm ruộng đất. Trong việc vơ hoang có xã Nam-cường, năm nọ Bác về

thăm thì mới bắt đầu vỡ hoang. Bây giờ Nam-cường chẳng những sản xuất đủ ăn mà còn xung phong bán thóc làm nghĩa vụ cho Nhà nước. Như thế là rất tốt.

Ruộng đất khôn lắm, nó cũng biết suy tính đấy. Người chăm sóc nó chừng nào thì nó trả ơn cho người chừng ấy. Về chuyện ruộng đất, có hai nhóm tranh luận với nhau: nhóm A thì cho đất tốt là do người chăm sóc nó. Nhóm B thì cho đất tốt, đất xấu là do nó vốn có sẵn như vậy. Bác cho rằng: nhóm A là đúng. Như hợp tác xã Tân-phong chẳng hạn. Đất Tân-phong trước đây cũng không tốt mấy. Nhưng đảng bộ và bà con xã viên ở đó quyết tâm cải tạo đất. Bây giờ cả hợp tác xã Tân-phong đạt hơn 7 tấn thóc một héc-ta. Đạt được như vậy cũng chưa phải tốt bậc, còn có thể đạt cao hơn nữa.

Bác nghe nói ở Thái-bình đang có phong trào *báo công, bình công*. Trong sự nghiệp chống Mỹ, cứu nước ai có công thì báo công, và đưa ra trước xã viên bình công. Làm như thế là tốt vì:

— Ai có công, ai không có công, bà con xã viên đều biết. Do đó thúc đẩy lẫn nhau cùng cố gắng lập công mới.

— Người có công gì tự báo công để tập thể bình bầu, như thế là thực hành quyền dân chủ trong nhân dân, làm cho mọi người đều phấn khởi và cố gắng.

— Đó cũng là một dịp phê bình và tự phê bình một cách thiết thực, nhân dân tự giáo dục lẫn nhau,

qua đó mà mọi người biết làm việc gì thì tốt, làm thế nào là tốt...

Về việc *xây dựng Đảng ở Thái-bình*, phát triển Đảng như vậy là khá. Nhưng đảng viên phụ nữ hiện nay mới chiếm 17% tổng số đảng viên, như thế là còn ít, còn hẹp hòi với phụ nữ. Trong lúc đề bạt cán bộ trẻ, phải chú ý đến sự đoàn kết giữa đảng viên cũ và đảng viên mới. Trong Đảng ta có nhiều đảng viên già, nhiều đảng viên trẻ. Đảng viên nhiều tuổi thì từng trải. Đảng viên trẻ tuổi thì hăng hái. Cho nên đảng viên phải giúp đỡ lẫn nhau cùng nhau tiến bộ. Công việc cách mạng rất nhiều, không sợ thiếu việc. Phải chú ý phát triển Đảng vào thanh niên. Không nên hẹp hòi. Nhưng việc phát triển Đảng phải làm cẩn thận, không được câu thả.

Còn hai điều nữa phải rất chú ý :

Một là việc phòng không nhân dân phải làm tốt hơn nữa. Dịch càng thua càng liều lĩnh. Chiến tranh có thể còn gay go hơn. Cho nên phải *đào nhiều hầm hào* để bảo vệ tính mạng và tài sản của nhân dân.

Hai là nhân dân phải ra sức bảo vệ tài sản của Nhà nước và của hợp tác xã hơn nữa. Phải giáo dục nhân dân, làm cho mọi người rõ : của Nhà nước, của hợp tác xã, tức là của mình, do đó mọi người phải ra sức giữ gìn, không để cho mất mát, hao hụt.

Cuối cùng, Bác nhờ các cụ, các cô, các chú chuyển lời thăm hỏi tới toàn thể bà con xã viên trong hợp tác xã, công nhân trong xí nghiệp, cán bộ trong cơ quan, các đơn vị bộ đội và công an, dân quân trong tỉnh. Năm nọ Bác về thăm, cán bộ và đồng bào trong

tỉnh đã hứa với Bác sẽ đưa phong trào tiến lên mạnh mẽ. Bây giờ, Bác rất vui lòng thấy Thái-bình có tiến bộ nhiều. Bác mong các đồng chí và đồng bào đều cố gắng hơn nữa để làm cho Thái-bình trở thành một tỉnh gương mẫu về mọi mặt.

Nói ngày 1 tháng 1 năm 1967.
In trên báo *Nhân dân*, số 4663,
ngày 13 tháng 1 năm 1967.

Theo đúng bài in trên
báo *Nhân dân*.

NÓI CHUYỆN VỚI CÁC TẬP THẺ ANH HÙNG VÀ CÁC ANH HÙNG CHỐNG MỸ, CỨU NƯỚC¹⁾

Thi đua mỗi người làm việc bằng hai không phải là trước đây làm một ngày 8 giờ, nay làm 16 giờ. Thi đua mỗi người làm việc bằng hai là phải thi đua hợp lý hóa sản xuất, cải tiến kỹ thuật để tăng năng suất lao động và chất lượng sản phẩm. Phải cải tiến cách hội họp, học tập, giảm bớt những cuộc họp không cần thiết để bảo vệ sức khỏe cho công nhân.

Các cô, các chú vừa chúc Bác mạnh khỏe. Nếu các cô, các chú làm việc tốt thì Bác càng khỏe hơn. Các cô, các chú được tuyên dương là anh hùng phải nhận rõ rằng vinh dự đó là vinh dự chung của tập thể, chứ không phải chỉ là của riêng từng người. Nếu không có Đảng, không có nhân dân, không có tập thể thì mọi người không trở thành anh hùng được. Có anh hùng là vì có tập thể anh hùng. Có

1) Nói chuyện trong buổi tiếp đại biểu các đơn vị anh hùng và các anh hùng dự Đại hội anh hùng, chiến sĩ thi đua chống Mỹ, cứu nước họp vào cuối tháng 12 năm 1966, đầu tháng 1 năm 1967, tại Hà-nội. Đầu đề do Nhà xuất bản đặt.

tập thể anh hùng là vì có nhân dân anh hùng, dân tộc anh hùng, Đảng anh hùng. Sự nghiệp anh hùng của nhân dân ta gắn liền với sự nghiệp đấu tranh cách mạng của nhân dân thế giới.

Vì vậy, các anh hùng và các đơn vị anh hùng phải luôn luôn khiêm tốn, không được kiêu ngạo. Phải luôn luôn đoàn kết giúp đỡ nhau, cố gắng học hỏi, không ngừng sản xuất, công tác và chiến đấu để tiến bộ mãi, lập nhiều thành tích to lớn hơn nữa, làm trọn mọi nhiệm vụ, góp phần cùng toàn dân đánh thắng giặc Mỹ xâm lược để bảo vệ miền Bắc, giải phóng miền Nam, tiến tới thống nhất đất nước.

In trên báo *Nhân dân*, số 4660,
ngày 10 tháng 1 năm 1967.

In trong sách *Thi đua yêu
nước*, Nhà xuất bản Sự thật,
Hà-nội, 1970, tr. 64.

Theo đúng bài in trong
sách *Thi đua yêu nước*.

BÀI NÓI TẠI LỚP BỒI DƯỠNG CÁN BỘ LÃNH ĐẠO CẤP HUYỆN

Các cô, các chú,

Hôm nay, Bác rất vui, vì ít khi Bác được gặp các đồng chí huyện ủy đồng như thế này.

Lớp học có bao nhiêu đồng chí ?

— *Thưa Bác, tất cả có 288 đồng chí, trong đó có 131 đồng chí ở huyện.*

Có bao nhiêu cô ?

— *Thưa Bác, có 16.*

Cán bộ nữ ít như vậy là một thiếu sót. Các đồng chí phụ trách lớp học chưa quan tâm đến việc bồi dưỡng cán bộ nữ. Đây cũng là thiếu sót chung ở trong Đảng. Nhiều người còn đánh giá không đúng khả năng của phụ nữ, hay thành kiến, hẹp hòi. Như vậy là rất sai. Hiện nay, có nhiều phụ nữ tham gia công tác lãnh đạo ở cơ sở. Nhiều người công tác rất giỏi. Có cháu gái làm chủ nhiệm hợp tác xã toàn thôn, không những hăng hái mà còn làm tốt. Các cháu gái ở các hợp tác xã thường có nhiều ưu điểm: ít mắc tệ tham ô, lãng phí, không hay chèn ép, ít hống hách mệnh lệnh như một số cán bộ nam,

có đúng như thế không ? Nếu Bác nói không đúng, các đồng chí cứ phát biểu.

— *Thưa Bác, đúng ạ !*

Bác mong rằng các đồng chí hãy thật sự sửa chữa bệnh thành kiến, hẹp hòi đối với phụ nữ. Các cô, nhất là các cô ở huyện, phải đấu tranh mạnh. Vì các cô mà không đấu tranh thì những đồng chí nam có thành kiến với phụ nữ sẽ không tích cực sửa chữa.

Lớp học này nhằm bồi dưỡng cho các đồng chí hiểu rõ hơn đường lối chống Mỹ, cứu nước, đường lối xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc, đường lối chiến tranh nhân dân, phương hướng phát triển nông nghiệp và công tác Đảng, công tác quần chúng trong tình hình hiện nay, để các đồng chí khi về địa phương có thể làm tốt hơn các công tác chiến đấu, sản xuất, tổ chức đời sống nhân dân, xây dựng các tổ chức ở cơ sở, làm cho huyện ủy trở thành huyện ủy « bốn tốt ».

Yêu cầu, nội dung học tập như trên trong tình hình hiện nay là rất thiết thực. Các đồng chí Trung ương đã đến giảng bài. Các cô, các chú nghe có hiểu không, có nắm vững không ?

— *Thưa Bác, có.*

Nói đến chuyện học, Bác nói lại câu chuyện cũ mà Bác thường hay nhắc tới để các cô, các chú nghe.

Hồi kháng chiến chống Pháp, có một lần Bác đi công tác về, thấy một số đồng chí đang nghỉ ở một gốc cây đa to, bóng mát. Bác hỏi :

— Các cô, các chú đi đâu về ?

— Chúng cháu đi học về.

— Học cái gì ?

— Học Các Mác.

— Có hay không ?

— Hay lắm !

— Có hiểu không ?

Họ ấp úng trả lời :

— Thưa Bác, nhiều cái khó quá, không hiểu được.
Như vậy là học không thiết thực.

Bác kể một câu chuyện khác. Trước Cách mạng tháng Tám, trong vùng giải phóng ở Tân-trào có làm một nhà văn hóa. Một hôm có một cán bộ nam, một cán bộ nữ đến diễn thuyết, họ nói rất say sưa. Lúc ấy Bác cũng ngồi cạnh đấy. Bác ghé sang một người ngồi bên cạnh, hỏi ông có hiểu gì không ? Ông ta lắc đầu nói không hiểu gì cả. Cái đó cũng dễ hiểu thôi. Vì mấy đồng chí kia nói nhiều quá, lại dùng những chữ cao xa. Trình độ hiểu biết của đồng bào ta lúc ấy còn thấp, mà nói nào là « chủ quan », « khách quan », « tích cực », « tiêu cực », v.v. cho nên họ không hiểu.

Vui chuyện, Bác kể lại mấy câu chuyện cũ, nhưng cũng đề nói với các cô, các chú là bây giờ chúng ta phải học tập thiết thực để về làm cho tốt. Và khi về địa phương mở lớp cho cán bộ, đảng viên ở xã cũng phải chú ý theo tinh thần lớp học trên này mà làm.

Bây giờ lớp học sắp bế mạc, Bác căn dặn các cô, các chú mấy điều :

1. *Cần nắm vững đường lối, chính sách của Đảng, chịu khó đi sâu, đi sát cơ sở, hợp tác xã* để hiểu rõ tình hình sản xuất, đời sống của nhân dân, tình hình các chi bộ và các đoàn thể quần chúng. Do đó mà có chủ trương, biện pháp cho đúng, cho kịp thời.

Điểm này có lẽ các đồng chí nắm vững rồi. Bác chỉ nhắc các cô, các chú phải đi sâu, đi sát cơ sở, nắm ở cơ sở để chỉ đạo phong trào, không nên xuống cơ sở theo lối chuồn chuồn đập nước. Vấn đề này nghe thì dễ, nhưng thực hiện chưa tốt lắm. Hiện nay, có một số đồng chí huyện ủy chưa thật sự lăn lộn ở cơ sở, còn ngại khó ngại khổ, cho nên chưa nắm được tình hình cụ thể của địa phương mình phụ trách.

Hiện nay, mỗi huyện ủy có từ 15 đến 20 đồng chí. Phải chia nhau mà nắm tình hình. Mỗi đồng chí huyện ủy nắm một, hai xã. Phải đi sâu, đi sát nắm vững tình hình, không những phải nắm vững tình hình hợp tác xã, mà còn phải nắm vững tình hình ăn, ở, học tập, sức khỏe... của các gia đình. Nếu không đi sâu, đi sát cơ sở, nắm vững tình hình sản xuất và đời sống của nhân dân thì các đồng chí làm thế nào có thể vận dụng đúng đắn đường lối, chính sách của Đảng, chủ trương của tỉnh vào huyện mình ?

2. *Phải chăm lo xây dựng hợp tác xã, xây dựng chi bộ Đảng, Đoàn thanh niên, Hội phụ nữ cho thật tốt.*

Chi bộ là nền móng của Đảng, chi bộ tốt thì mọi việc sẽ tốt. Cho nên các cô, các chú phải quan tâm đến việc xây dựng chi bộ, phải làm cho chi bộ trở

thành « bốn tốt ». Phải làm thiết thực, đừng hình thức, đừng báo cáo sai.

Muốn trở thành chi bộ « bốn tốt », trước hết đảng viên phải gương mẫu, làm đúng chính sách, phải thật sự *tôn trọng quyền làm chủ của nhân dân*, lắng nghe ý kiến của quần chúng thì mới được dân tin, dân phục, dân yêu. Như vậy công việc khó mấy cũng làm được.

Đoàn viên và các đội thanh niên xung phong phải là cánh tay của chi bộ, xung phong đi đầu trong sản xuất, chiến đấu. *Các ban quản trị hợp tác xã phải dân chủ, phải chống tham ô, lãng phí*. Tệ tham ô trong hợp tác xã bây giờ còn nhiều. Ai chịu trách nhiệm về tình hình ấy ? Huyện có chịu trách nhiệm không ? Trong cán bộ huyện, có cán bộ nào tham ô, mệnh lệnh không ? Các cô, các chú phải nghiêm khắc kiểm tra.

3. *Cán bộ, đảng viên phải đoàn kết chặt chẽ, bảo đảm dân chủ và kỷ luật trong Đảng*. Đảng viên cũ, mới, già, trẻ, gái, trai phải thương yêu nhau, giúp đỡ nhau cùng tiến bộ.

Hiện nay, trong đội ngũ cán bộ của Đảng có cán bộ già, có cán bộ trẻ. Cán bộ già là vốn quý của Đảng, họ có kinh nghiệm về mặt lãnh đạo, được rèn luyện, thử thách nhiều trong thực tế đấu tranh. Nhưng cũng có một số cán bộ già đến một thời kỳ nào đấy là dừng lại, không tiến lên được, hay bám lấy cái cũ, không nhạy cảm với cái mới. Còn cán bộ trẻ tuy chưa có một số ưu điểm như cán bộ già, nhưng họ lại hăng hái, nhạy cảm với cái mới, chịu khó học tập, cho nên tiến bộ rất nhanh.

Đảng ta phải khéo kết hợp cán bộ già với cán bộ trẻ. Không nên coi thường cán bộ trẻ. Một số ít cán bộ già mắc bệnh công thần, cho mình là người có công lao, hay có thái độ « cha chú » với cán bộ trẻ, đảng viên trẻ nói gì cũng gạt đi, cho là « trứng khôn hơn vịt », « măng mọc quá tre ». Thời đại của ta hiện nay rất oanh liệt. Xã hội, thế giới phát triển rất nhanh. Thế mà các đồng chí lớn tuổi lại coi thường cán bộ trẻ là không đúng. Còn cán bộ trẻ không được kiêu ngạo, phải khiêm tốn học hỏi các đồng chí già có kinh nghiệm.

Tất cả cán bộ, đảng viên của Đảng phải vì Đảng, vì dân mà hăng hái phấn đấu. Phải chịu khó học tập chính trị, kinh tế, khoa học, kỹ thuật để nâng cao năng lực, làm cho kinh tế phát triển, chiến đấu thắng lợi, đời sống của nhân dân ngày càng no ấm, tươi vui.

Khi nói đến học tập khoa học, kỹ thuật, có người còn cho là cao xa quá. Nhưng biết nói một cách phổ thông, nôm na như chúng ta vẫn làm thì không phải là cao xa, không tiếp thụ nổi. Ví dụ: làm bèo hoa dâu là khoa học, kỹ thuật, cách ủ phân cũng là khoa học, kỹ thuật. Khoa học, kỹ thuật là như vậy, không chịu khó học tập thì không lãnh đạo được sản xuất, không đưa được năng suất cây trồng lên.

4. *Phải dựa vào quần chúng mà phát động mọi phong trào sản xuất, chiến đấu.* Phải làm cho quần chúng luôn luôn phấn khởi, tin tưởng.

Làm việc gì cũng phải có quần chúng. Không có quần chúng thì không thể làm được. Vừa rồi trên báo *Nhân dân* có đăng câu chuyện về phòng không. Có mấy đồng chí cán bộ xã ngồi bàn với nhau.

Phòng không là phải đào hầm, xây hầm, tốn mấy vạn viên gạch, mấy nghìn cây tre, và mấy trăm đồng nữa. Chi phí lớn quá và khó thực hiện. Nhưng có một cô kỹ sư có ý kiến là cần đưa ra quần chúng bàn bạc tham gia. Sau đó mời quần chúng lại, nói rõ âm mưu của địch là hiện nay nó bắn lung tung như thế, ta phải đào hầm hố để ẩn nấp. Vậy ta nên đào như thế nào ? Thế là quần chúng giơ tay hưởng ứng, người thì xin góp mấy tấm ván, người thì xin góp mấy chục viên gạch, người thì xin góp mấy cây tre... Chỉ trong hai ngày là họ làm xong tất cả các hầm trú ẩn. Ở Quảng-bình, Vĩnh-linh do đi theo đường lối quần chúng mà nhân dân đào được hàng nghìn cây số hào, hàng chục vạn hầm. Cho nên việc gì có quần chúng tham gia bàn bạc, khó mấy cũng trở nên dễ dàng và làm được tốt. Các đồng chí ở Quảng-bình nói rất đúng :

Đễ mười lần không dân cũng chịu,

Khó trăm lần dân liệu cũng xong.

Ở Thái-bình, Quảng-bình và một số nơi khác đang tiến hành việc « bình công », « báo công ». Qua bình công, báo công, ai làm được gì tốt, ai không làm hoặc làm xấu mọi người đều biết. Đó mới thật sự dân chủ, đó là cách phê bình, tự phê bình rất tốt. Làm như vậy, quần chúng tự giáo dục cho nhau và giáo dục cho cả cán bộ nữa. Vì trong cán bộ, có những đồng chí tốt, miệng nói tay làm, nhưng cũng có một số đồng chí « chỉ tay năm ngón », không chịu làm. Bình công, báo công cũng là cách rất tốt để lựa chọn những người tốt mà tuyên truyền giáo dục, đưa họ vào Đảng, bồi dưỡng họ thành cán bộ. Như vậy là không bao giờ thiếu cán bộ. Đó là cách làm công tác xây dựng Đảng rất tốt.

Các cô, các chú thấy làm như thế có tốt không ?

— *Thưa Bác, tốt ạ !*

— Có làm được không ?

— *Thưa Bác, làm được.*

Nhưng có đồng chí lại không làm được như thế. Từ trước tới giờ, có nơi dân chưa nói, hoặc không dám nói, vì sợ cán bộ « trù », cán bộ « chụp mũ ». Những cán bộ có khuyết điểm thường sợ dân nói. Nhưng nếu thành thật với dân, biết mình có lỗi, xin lỗi dân thì dân cũng rất vui lòng và sẽ tha thứ cho. Dân ta rất tốt, rất yêu thương Đảng, yêu thương cán bộ. Khi ta có khuyết điểm mà nói trước dân, chẳng những dân không ghét, không khinh, mà còn thương yêu, quý trọng, tin nhiệm ta hơn nữa.

5. *Trước mắt, vụ sản xuất đông — xuân rất khẩn trương. Cần làm kịp thời vụ. Phải chú ý chăm sóc trâu bò, không để trâu bò bị rét, phải cho trâu bò ăn no, ở ấm. Chú ý giáo dục quần chúng tiết kiệm. Chớ liên hoan lu bù. Cấm nấu rượu lậu, giết lợn, bò, ăn uống lãng phí. Các đồng chí ở huyện phải đi xuống xã mà xem xét, kiểm tra, chớ làm theo lối quan liêu, tỉnh gửi giấy về huyện, huyện gửi giấy về xã. Giấy không thể che rét cho trâu bò được. Làm như vậy trâu bò sẽ bị gầy đi vì đói, vì rét, ảnh hưởng rất lớn đến sản xuất.*

Chăm sóc trâu bò là đề sản xuất, chứ không phải đề liên hoan, đề đánh chén ! Tết sắp đến, do đó cần chú ý tiết kiệm. Trung ương thường nhắc nhở các địa phương : « Chúng ta phải ra sức sản xuất và tiết kiệm ». Nhiều nơi đã thực hiện tốt. Nhưng có nơi, giấy gửi đi hình như chữ bị hao mòn, chữ « tiết kiệm » lại hóa ra chữ « tiết canh » !

Bác nói có sách, mách có chứng. Bác đọc một đoạn đăng ở báo *Hải-phòng*: « Vì cán bộ thiếu gương mẫu, ở xã Mỹ-phúc nạn lạm sát lợn vẫn thường xảy ra. Khánh thành trạm bơm cũng giết hai con lợn. Hợp tác xã tổng kết cũng giết bốn con lợn. Rồi đội sản xuất tổ chức ăn tập đoàn cũng giết một con lợn », v.v..

Lại đây nữa ! Xã Đoàn-kết và xã Ngô-Quyền ở huyện Thanh-miền đã giết trái phép nhiều lợn và trâu để dùng vào việc ăn uống liên hoan.

Cán bộ, đảng viên làm như vậy là không gương mẫu, nêu gương xấu.

Sở dĩ có tình trạng đó là do không dân chủ. Đảng viên không dám nói, dân không dám nói. Như thế này thì xã viên không oán sao được ? Như thế này thì hợp tác xã làm sao mà tiến lên được ? Dân người ta làm cả ngày cả đêm mà một số ít người thì đứng tới cái gì cũng chén, mà lại chén nhiều chứ không phải chén ít !

Trên đây là một vài thí dụ những nơi không tốt, nhưng chúng ta cũng có nhiều nơi làm tốt.

Xã Đ. thuộc Thái-nguyên là một xã người đông, ruộng ít. Sản xuất có nhiều khó khăn. Hơn một năm nay, máy bay giặc Mỹ luôn luôn bắn phá các thôn xóm trong xã. Nhưng nhân dân xã Đ. vẫn dũng cảm lao động, tổ chức đời sống cho phù hợp với thời chiến, phát triển sản xuất phục vụ sự nghiệp chống Mỹ, cứu nước và xây dựng chủ nghĩa xã hội. Vụ mùa năm 1965 thu hoạch kém, mức thu nhập của xã viên bị sút. Bà con xã Đ. đã động viên nhau sản xuất, bảo đảm tự túc lương thực không ỷ lại vào Nhà nước. Nhân dân trong xã đã khắc

phục mọi khó khăn đưa diện tích, năng suất và sản lượng vụ lúa chiêm vừa qua lên cao hơn tất cả các năm trước. Rau, màu trồng gấp đôi, gấp rưỡi. Mọi gia đình đều có vườn rau tự túc. Hợp tác xã chú ý quản lý hoa màu để điều hòa cho những gia đình thiếu ăn trong những ngày giáp hạt. Tệ ăn uống lãng phí trong các dịp cưới xin, cúng bái đều xóa bỏ. Bà con tính toán mức ăn hàng tháng trong gia đình để có kế hoạch ăn thêm màu, tiết kiệm gạo, bảo đảm có đủ lương thực cho đến hết vụ.

Nhờ thực hành tiết kiệm và phát triển sản xuất đúng hướng cho nên trong những ngày giáp hạt, trong lúc nhiều xã khác phải xin Nhà nước cung cấp gạo, thì xã Đ. không những có đủ lương thực điều hòa trong xã mà còn làm nghĩa vụ lương thực vượt mức kế hoạch Nhà nước.

Như thế là ở đây vừa có thiên tai, vừa có địch họa. Họ sản xuất chẳng những đề tự túc mà lại còn làm nghĩa vụ đối với Nhà nước.

Vụ mùa năm 1966, mặc dù bị máy bay địch bắn phá nhiều lần, hạn và sâu bệnh khá nặng, nhưng xã Đ. vẫn thu được thắng lợi lớn nhất từ trước tới nay. Năng suất lúa tăng từ bốn đến bảy tạ thóc một héc-ta so với những năm trước. Các xã viên chọn thóc tốt phơi khô, quạt sạch đem nộp ngay cho Nhà nước. Sau khi tính toán đủ mức ăn của xã viên đã bán thêm năm tạ thóc theo giá khuyến khích. Các cụ « bạch đầu quân » ở hợp tác xã Minh-hòa và Thống-nhất vỡ ruộng cày cấy thu được một số thóc đem bán cho Nhà nước. Mọi người nêu khẩu hiệu: « Tiết kiệm một hạt gạo là cung cấp một viên đạn cho bộ đội ta bắn vào đầu giặc Mỹ ».

Mười trận máy bay địch ném bom, bắn phá, nhiều nhà cửa và tài sản của nhân dân bị hư hại. Song, nhờ tổ chức phòng tránh tốt, cả xã không có người nào chết và bị thương. Bà con bảo nhau « còn người còn của », họ giúp đỡ nhau lương thực, quần áo, nồi niêu, bát đĩa, chăn màn, không phải xin Nhà nước một đồng nào.

Hơn hai năm nay, xã Đ. luôn luôn dẫn đầu phong trào gửi tiền tiết kiệm ở Thái-nguyên. Năm 1965 bình quân mỗi người trong xã gửi được 13 đồng 20. Năm 1966, đến cuối tháng 11 toàn xã đã gửi được 4 vạn 2 nghìn đồng, chưa kể số vốn đã huy động phục vụ sản xuất. Tính bình quân mỗi người gửi được 31 đồng. Hầu hết các đồng chí chi ủy, đảng viên và cán bộ đều nêu gương hàng đầu gửi tiền tiết kiệm. Nhiều đồng chí sau khi bán lợn, bán gà, bán nông sản chỉ giữ lại số tiền cần thiết để tiêu dùng, còn bao nhiêu đều gửi vào quỹ tín dụng ở xã. Các đồng chí giáo viên ở xã cũng tiết kiệm chi tiêu, gửi được gần 1.000 đồng vào quỹ tín dụng, góp thêm vốn cho bà con nông dân sản xuất. Nhiều bà con trong xã, như bà Lê-Thị-Thư đã tiết kiệm chi tiêu, gửi được 2.000 đồng.

Nhờ gửi tiền tiết kiệm mà các hợp tác xã có thêm vốn phát triển sản xuất, cải thiện đời sống của xã viên. Năm nay, hợp tác xã tín dụng ở xã đã cho các hợp tác xã vay 2.000 đồng để mua các tư liệu sản xuất, mua thêm máy xay xát và 120 con lợn giống ; giúp thêm tiền cho những gia đình bị máy bay địch bắn phá.

Hợp tác xã này đáng nêu gương về công tác phòng không làm tốt, sản xuất tốt, tiết kiệm tốt, đoàn kết giúp đỡ nhau tốt. Các xã khác cần noi theo.

Những gương tốt như vậy, ta nên học, nên bắt chước. Còn những gương xấu, ta nên tránh.

6. *Phải tích cực làm tốt công tác phòng không, đào thêm nhiều hầm hố. Phải giúp đỡ đồng bào sơ tán, nhất là các cụ già, các cháu bé. Giúp đỡ những gia đình bị nạn bom đạn, gia đình thương binh, liệt sĩ và bộ đội đi xa.*

Cuối cùng, Bác nhờ các cô, các chú chuyển lời chào của Bác và các đồng chí Trung ương, của Chính phủ đến đồng bào, cán bộ, bộ đội, dân quân, các cháu thanh niên và nhi đồng. Các đồng chí cố gắng làm việc tốt, trở thành huyện « bốn tốt ».

Còn mấy ngày nữa là tết. Tết này là tết kháng chiến chống Mỹ, cứu nước. Ta phải tỏ chức tết cho thật vui vẻ nhưng tiết kiệm. Các cô, các chú có hứa sẽ làm được như vậy không ?

— *Thưa Bác, có ạ !*

Nói ngày 18 tháng 1 năm 1967.
In trên báo *Nhân dân*, số 4722,
ngày 14 tháng 3 năm 1967.

Theo đúng bài in trên
báo *Nhân dân*.

THƯ GỬI MẶT TRẬN DÂN TỘC GIẢI PHÓNG MIỀN NAM VIỆT-NAM

*Kính gửi Luật sư Nguyễn-Hữu-Thọ, Chủ tịch
Đoàn chủ tịch, và các vị trong Ủy ban trung ương
Mặt trận dân tộc giải phóng miền Nam.*

Thưa đồng chí Chủ tịch và các vị thân mến,

*Thưa đồng bào, chiến sĩ và cán bộ miền Nam
thân mến,*

Đang lúc quân và dân cả hai miền nước ta liên tiếp giành được nhiều thắng lợi vẻ vang trong sự nghiệp chống Mỹ, cứu nước, thì Mặt trận dân tộc giải phóng miền Nam Việt-nam công bố bản Cương lĩnh chính trị. Đó là một cương lĩnh đại đoàn kết toàn dân, một cương lĩnh quyết tâm đánh thắng hoàn toàn giặc Mỹ và bẻ gãy tay sai bán nước.

Bảy năm qua, dưới sự lãnh đạo sáng suốt của Mặt trận, đồng bào và chiến sĩ miền Nam anh hùng đoàn kết chặt chẽ, chiến đấu dũng cảm, đã đập tan mọi kế hoạch xâm lược của kẻ thù. Hơn một triệu quân Mỹ, quân ngụy và quân chư hầu bị giáng những vũ nặng nề. Giặc Mỹ đang thất bại và bế tắc. Trên đà thắng lợi, quân và dân miền Nam đang dồn dập tiến công địch về mọi mặt và ở khắp mọi nơi. Những thắng lợi vẻ vang đó ngày càng củng cố và

nâng cao ở trong nước và trên thế giới uy tín của Mặt trận dân tộc giải phóng miền Nam là người đại diện chân chính duy nhất của nhân dân miền Nam Việt-nam. Dân tộc Việt-nam ta, Tổ quốc Việt-nam ta rất tự hào về miền Nam anh hùng, Thành đồng của Tổ quốc.

Bị sa lầy ở miền Nam, giặc Mỹ điên cuồng vừa mở rộng chiến tranh ở miền Nam vừa « leo thang » bắn phá ở miền Bắc. Đồng thời chúng lại rêu rao luận điệu hòa bình giả dối. Nhưng bom đạn quyết không đe dọa được đồng bào ta. Lời xảo trá quyết không lừa gạt được đồng bào ta. Nhân dân Việt-nam ta quyết chiến đấu cho đến lúc không còn bóng của xâm lược Mỹ trên đất nước thân yêu của mình.

Đoàn kết là sức mạnh vô địch của chúng ta. Bản Cương lĩnh chính trị của Mặt trận là ngọn cờ đại đoàn kết toàn thể nhân dân miền Nam đề cùng nhau chống Mỹ, cứu nước đến thắng lợi cuối cùng. Nhân dân ta đã đoàn kết, càng đoàn kết rộng rãi và chặt chẽ hơn nữa ! Chúng ta càng đoàn kết rộng rãi và chặt chẽ hơn nữa với anh em, bè bạn ta trên thế giới, kể cả nhân dân tiến bộ Mỹ, đang ra sức ủng hộ chúng ta ! Dù giặc Mỹ hung ác đến đâu, sức mạnh đoàn kết vĩ đại của chúng ta nhất định sẽ đánh thắng chúng.

Đồng bào, chiến sĩ và cán bộ miền Nam ta rất đoàn kết, rất anh hùng, cho nên đã thắng to. Ngày nay, toàn dân miền Nam triệu người như một, càng đoàn kết chặt chẽ, càng thực hiện đầy đủ Cương lĩnh chính trị đúng đắn của Mặt trận, càng phát huy khí phách anh hùng, nhất định sẽ hoàn thành thắng lợi sự nghiệp giải phóng miền Nam, bảo vệ miền Bắc, tiến tới hòa bình thống nhất Tổ quốc.

Với quyết tâm đánh thắng giặc Mỹ, mười bảy triệu đồng bào miền Bắc nguyện ra sức thi đua sản xuất và chiến đấu, làm tròn nghĩa vụ thiêng liêng đối với miền Nam ruột thịt.

Với sức mạnh đại đoàn kết vô địch, chúng ta nhất định thắng lợi !

Đến ngày thống nhất nước nhà,

Bắc Nam sum họp thì ta vui lòng !

Nhân dịp này, tôi gửi đến các cụ phụ lão, các bà mẹ chiến sĩ, các cán bộ và chiến sĩ, các anh hùng và dũng sĩ diệt Mỹ, các cháu thanh niên và nhi đồng nhiều cái hôn thân ái.

Tôi thân ái gửi đến đồng chí Chủ tịch và các vị trong Ủy ban trung ương Mặt trận dân tộc giải phóng miền Nam lời chào quyết thắng.

Hà-nội, ngày 6 tháng 9 năm 1967

HỒ-CHÍ-MINH

In trên báo *Nhân dân*, số 4903,
ngày 13 tháng 9 năm 1967.

Theo đúng bản in trên
báo *Nhân dân*.

CÁCH MẠNG THÁNG MƯỜI VĨ ĐẠI MỞ RA CON ĐƯỜNG GIẢI PHÓNG CHO CÁC DÂN TỘC¹⁸

Cùng với nhân dân Liên-xô và nhân dân lao động toàn thế giới, nhân dân Việt-nam đang sôi nổi chào mừng ngày kỷ niệm lần thứ 50 cuộc Cách mạng tháng Mười Nga vĩ đại.

Trong cao trào chống Mỹ, cứu nước, với quyết tâm đánh thắng giặc Mỹ xâm lược và xây dựng thành công chủ nghĩa xã hội trên đất nước mình, nhân dân Việt-nam nhiệt liệt hướng về Liên-xô, quê hương của Lê-nin vĩ đại và của Cách mạng tháng Mười vẻ vang, đầy lòng biết ơn và tin tưởng.

Giống như mặt trời chói lọi, Cách mạng tháng Mười chiếu sáng khắp năm châu, thức tỉnh hàng triệu hàng triệu người bị áp bức, bóc lột trên trái đất. Trong lịch sử loài người chưa từng có cuộc cách mạng nào có ý nghĩa to lớn và sâu xa như thế.

Cách mạng tháng Mười là thắng lợi đầu tiên của chủ nghĩa Mác và học thuyết Lê-nin ở một nước lớn là Liên-xô, rộng một phần sáu thế giới. Đó là thắng lợi vĩ đại nhất của giai cấp công nhân, của nhân dân lao động và các dân tộc bị áp bức do giai cấp công nhân và đội tiên phong của họ là Đảng

bôn-sê-vích lãnh đạo. Cách mạng tháng Mười đã dùng bạo lực cách mạng đánh đổ giai cấp tư sản và giai cấp phong kiến địa chủ, lập nên chính quyền của những người lao động, xây dựng một xã hội hoàn toàn mới, một xã hội không có người bóc lột người.

Cách mạng tháng Mười mở ra con đường giải phóng cho các dân tộc và cả loài người, mở đầu một thời đại mới trong lịch sử, thời đại quá độ từ chủ nghĩa tư bản lên chủ nghĩa xã hội trên toàn thế giới.

Về ý nghĩa lịch sử của Cách mạng tháng Mười, Lê-nin nói :

« Chúng ta có quyền tự hào và thật thế, chúng ta tự hào là chúng ta có vinh hạnh được bắt đầu xây dựng Nhà nước xô-viết và do đó, mở đầu một thời đại mới trong lịch sử thế giới, thời đại thống trị của một giai cấp mới, giai cấp bị áp bức trong tất cả các nước tư bản chủ nghĩa và ở bất cứ nơi nào cũng đang tiến tới một cuộc đời mới, tiến tới chiến thắng giai cấp tư sản, tiến tới chuyên chính của giai cấp vô sản, tiến tới giải phóng loài người khỏi ách tư bản, khỏi những cuộc chiến tranh đế quốc chủ nghĩa » ^{1*}

Tình hình thế giới trong 50 năm qua đã chứng minh hùng hồn nhận định thiên tài ấy của Lê-nin. Thật vậy, từ Cách mạng tháng Mười, trên thế giới đã diễn ra rất nhiều sự biến đổi cách mạng cực kỳ to lớn !

^{1*} Lê-nin, Toàn tập, tập 33, bản tiếng Pháp, Nhà xuất bản Xã hội, Pa-ri và Nhà xuất bản Ngoại văn, Mát-xcơ-va, 1961, tr. 47.

Liên-xô, Nhà nước chuyên chính vô sản đầu tiên, đã tỏ ra có sức mạnh phi thường. Ngay từ khi mới thành lập, Liên-xô chẳng những đập tan được bọn phản cách mạng trong nước, mà còn đánh thắng cuộc can thiệp vũ trang của 14 nước đế quốc ; chưa đầy 30 năm sau lại đánh thắng hoàn toàn bọn phát-xít Đức — Ý — Nhật, chẳng những bảo vệ được Nhà nước xô-viết mình mà còn góp phần to lớn giải phóng nhiều nước khác, cứu cả loài người khỏi ách nô lệ của chủ nghĩa phát-xít.

Mặc dù bị chiến tranh tàn phá nặng nề và chịu đựng muôn nghìn gian khổ, hy sinh (20 triệu người chết, 1.710 đô thị bị tàn phá, và hơn 3 vạn xí nghiệp bị hư hại), do sự lãnh đạo đúng đắn của Đảng và sự cố gắng phi thường của toàn dân, chỉ trong mấy năm, Liên-xô đã phấn đấu vô cùng anh dũng, hàn gắn lại vết thương của chiến tranh, xây dựng thành công chủ nghĩa xã hội và tiến lên xây dựng cơ sở vật chất và kỹ thuật của chủ nghĩa cộng sản. Liên-xô đã trở thành một nước công nghiệp lớn có một nền khoa học và kỹ thuật hiện đại bậc nhất trên thế giới và là nước đầu tiên đã mở đường chinh phục vũ trụ.

Sau Cách mạng tháng Mười Nga, thắng lợi của cách mạng Trung-quốc cũng có ý nghĩa quốc tế cực kỳ quan trọng. Đó là một thắng lợi vĩ đại mới của chủ nghĩa Mác — Lê-nin ở một nước nửa thuộc địa và nửa phong kiến với 700 triệu dân do Đảng Cộng sản Trung-quốc lãnh đạo. Chưa đầy 20 năm, từ một nước nông nghiệp lạc hậu bị bọn đế quốc nước ngoài cùng bọn tư sản quan liêu và địa chủ phong kiến trong nước áp bức, bóc lột nặng nề,

Trung-quốc đã vùng dậy giành lại và củng cố nền độc lập dân tộc, xây dựng chủ nghĩa xã hội, và ngày nay đã trở thành một nước lớn có công nghiệp hiện đại, nông nghiệp phát triển, khoa học và kỹ thuật tiên tiến.

Thắng lợi của cách mạng giải phóng dân tộc và cách mạng xã hội chủ nghĩa ở các nước Ba-lan, Bun-ga-ri, Cộng hòa dân chủ Đức, Hung-ga-ri, Ru-ma-ni, Tiệp-khắc, An-ba-ni, Mông-cổ, Triều-tiên, Cu-ba và Việt-nam cũng có ý nghĩa lịch sử rất to lớn.

Với tất cả những thắng lợi nói trên, đã hình thành một hệ thống xã hội chủ nghĩa thế giới, kéo liền từ Trung Âu đến Đông-Nam Á và một tiền đồn xã hội chủ nghĩa đầu tiên ở châu Mỹ la-tinh. Phe xã hội chủ nghĩa được thành lập và ngày càng lớn mạnh. Đó là nhân tố quyết định sự phát triển của cách mạng thế giới và tương lai tươi sáng của loài người.

Được Cách mạng tháng Mười Nga và các nước xã hội chủ nghĩa cổ vũ và giúp đỡ, phong trào cách mạng của giai cấp công nhân ở các nước tư bản và phong trào giải phóng dân tộc ở các nước thuộc địa đang dâng lên mạnh mẽ và ngày càng phát triển với quy mô chưa từng thấy. Khắp châu Á, châu Phi và châu Mỹ la-tinh, phong trào giải phóng dân tộc nổi lên như vũ bão, làm tan rã từng mảng hệ thống thuộc địa của chủ nghĩa đế quốc, mở đường cho hàng trăm triệu người thoát khỏi xiềng xích nô lệ và tiến lên độc lập, tự do.

Lực lượng của phe xã hội chủ nghĩa, phong trào đấu tranh của giai cấp công nhân ở các nước tư bản

chủ nghĩa và phong trào cách mạng giải phóng dân tộc, cả ba lực lượng cách mạng vĩ đại đó hợp lại thành một sức mạnh vô cùng to lớn, liên tục đánh vào những dinh lũy của chủ nghĩa đế quốc do đế quốc Mỹ cầm đầu. Hình thế chung hiện nay trên thế giới là các lực lượng cách mạng và yêu chuộng hòa bình đã mạnh hơn các lực lượng đế quốc chủ nghĩa, phản động và gây chiến. Nói chung, cách mạng thế giới đang ở thế tiến công, ngày càng lớn mạnh và thắng lợi. Trái lại, chủ nghĩa đế quốc và các thế lực phản động khác đang ở vào thế phòng ngự, ngày càng suy yếu, thất bại và sẽ đi đến diệt vong.

Chủ nghĩa xã hội, chủ nghĩa cộng sản từ chỗ chỉ là một ước mơ cao đẹp của loài người, sau Cách mạng tháng Mười vĩ đại đã trở thành một hiện thực trong xã hội, có sức mạnh vô cùng to lớn lôi cuốn hàng nghìn triệu người vào hành động cách mạng, vì hòa bình, độc lập dân tộc, dân chủ và tiến bộ xã hội.

Thắng lợi vĩ đại của Cách mạng tháng Mười đã dạy cho giai cấp công nhân, nhân dân lao động và các dân tộc bị áp bức trên toàn thế giới nhiều bài học hết sức quý báu, bảo đảm cho sự nghiệp giải phóng triệt để của giai cấp công nhân và của cả loài người. Giai cấp công nhân và nhân dân Việt-nam ngày càng thấm nhuần những lời dạy của Lê-nin và những bài học lớn của Cách mạng tháng Mười.

— Cần có sự lãnh đạo của một *đảng cách mạng chân chính của giai cấp công nhân*, toàn tâm toàn

ý phục vụ nhân dân. Chỉ có sự lãnh đạo của một đảng biết vận dụng một cách sáng tạo chủ nghĩa Mác — Lê-nin vào điều kiện cụ thể của nước mình thì mới có thể đưa cách mạng giải phóng dân tộc đến thắng lợi và cách mạng xã hội chủ nghĩa đến thành công.

— Thực hiện cho được *liên minh công nông* vì đó là sự bảo đảm chắc chắn nhất những thắng lợi của cách mạng. Chỉ có khối liên minh công nông do giai cấp công nhân lãnh đạo mới có thể kiên quyết và triệt để đánh đổ các thế lực phản cách mạng, giành lấy và củng cố chính quyền của nhân dân lao động, hoàn thành nhiệm vụ lịch sử của cách mạng dân tộc, dân chủ và tiến lên chủ nghĩa xã hội.

— Dưới sự lãnh đạo của giai cấp công nhân và trên cơ sở liên minh công nông ngày càng vững chắc, trong mỗi giai đoạn cách mạng, cần tập hợp mọi lực lượng cách mạng và tiến bộ thành một *mặt trận rộng rãi*, thực hiện thống nhất hành động dưới nhiều hình thức giữa các lực lượng ấy để chống kẻ thù chung.

— Trong cuộc đấu tranh gian khổ chống kẻ thù của giai cấp và của dân tộc, cần dùng bạo lực cách mạng chống lại bạo lực phản cách mạng, giành lấy chính quyền và bảo vệ chính quyền.

Tùy tình hình cụ thể mà quyết định những hình thức đấu tranh cách mạng thích hợp, sử dụng đúng và khéo kết hợp các hình thức đấu tranh vũ trang và đấu tranh chính trị để giành thắng lợi cho cách mạng.

— Không ngừng tăng cường và củng cố nền chuyên chính vô sản. Sau khi đã giành được chính quyền thì nhiệm vụ hàng đầu của giai cấp công nhân là phải tăng cường nền chuyên chính vô sản để hoàn thành những nhiệm vụ lịch sử của cách mạng, triệt để xóa bỏ chế độ người bóc lột người, xây dựng quan hệ sản xuất xã hội chủ nghĩa, xây dựng chủ nghĩa xã hội để tiến lên chủ nghĩa cộng sản.

— Trong cuộc đấu tranh một mất một còn giữa một bên là giai cấp công nhân, nhân dân lao động và các dân tộc bị áp bức với một bên là bọn đế quốc cùng bè lũ tay sai bán nước, bọn phong kiến địa chủ và tư sản phản động, nhân dân các nước cần có tinh thần cách mạng triệt để, luôn luôn giương cao ngọn cờ của chủ nghĩa anh hùng cách mạng, không sợ gian khổ, hy sinh, kiên quyết đấu tranh đến cùng vì độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội.

— Kết hợp chặt chẽ lòng yêu nước với tinh thần quốc tế vô sản trong cách mạng giải phóng dân tộc cũng như trong cách mạng xã hội chủ nghĩa. Trong thời đại ngày nay, cách mạng giải phóng dân tộc là một bộ phận khăng khít của cách mạng vô sản trong phạm vi toàn thế giới; cách mạng giải phóng dân tộc phải phát triển thành cách mạng xã hội chủ nghĩa thì mới giành được thắng lợi hoàn toàn. Thắng lợi của cuộc đấu tranh vì độc lập, tự do của các dân tộc gắn liền với sự ủng hộ và giúp đỡ tích cực của phe xã hội chủ nghĩa và của phong trào công nhân ở các nước tư bản chủ nghĩa.

«Giai cấp vô sản và các dân tộc bị áp bức đoàn kết lại!». Lời kêu gọi thiêng liêng ấy của Lê-nin còn vang mãi bên tai chúng ta, nhắc nhở

chúng ta luôn luôn bảo vệ và tăng cường tình đoàn kết vĩ đại giữa các lực lượng cách mạng vì lợi ích chung của giai cấp công nhân và của loài người.

Trên đây là tóm tắt những kinh nghiệm thực tiễn của cách mạng Việt-nam chúng tôi.

Việt-nam có câu tục ngữ: « Uống nước nhớ nguồn ». Càng nhớ lại những ngày tủi nhục mất nước, nhớ lại mỗi bước đường đấu tranh cách mạng đầy hy sinh, gian khổ mà cũng đầy thắng lợi về vang thì giai cấp công nhân và nhân dân Việt-nam càng thấm thía công ơn to lớn của Lê-nin và Cách mạng tháng Mười.

Trước Cách mạng tháng Mười, nhân dân Việt-nam bị bọn đế quốc thực dân bưng tai bịt mắt chưa hiểu gì về chủ nghĩa Mác và cũng chưa nghe nói đến Lê-nin. Với thắng lợi của Cách mạng tháng Mười vĩ đại chấn động thế giới, chủ nghĩa Mác — Lê-nin dần dần được truyền bá ở Việt-nam. Đầu năm 1930, Đảng Cộng sản Đông-dương (tức Đảng Lao động Việt-nam ngày nay) ra đời, phất cao ngọn cờ lãnh đạo cách mạng. Một phong trào giải phóng dân tộc sôi nổi dâng lên, đến đỉnh cao nhất là Xô-viết Nghệ — Tĩnh (1930 — 1931). Từ đó, giai cấp công nhân và nhân dân Việt-nam đã tìm thấy con đường giải phóng của mình. Bất chấp chính sách khủng bố đẫm máu của bọn thực dân, nhân dân Việt-nam vẫn kiên quyết tiến lên. Tháng Tám năm 1945, thừa dịp Quân đội xô-viết anh hùng đánh thắng bọn phát-xít Đức và

bọn phát-xít Nhật, Đảng Cộng sản Đông-dương đã lãnh đạo toàn dân khởi nghĩa, giành chính quyền trong cả nước, đánh đổ phát-xít Nhật và bè lũ tay sai, thành lập nước Việt-nam dân chủ cộng hòa. Cách mạng tháng Tám Việt-nam là một cuộc cách mạng dân tộc dân chủ nhân dân đầu tiên thắng lợi ở Đông-Nam Á. Mới giành được chính quyền còn non trẻ chưa đầy một tháng, chưa có thời gian để tổ chức và củng cố lực lượng của mình, nhân dân Việt-nam chỉ có gây tầm vông làm vũ khí, đã phải tiến hành một cuộc kháng chiến lâu dài và anh dũng chống bọn thực dân Pháp xâm lược có đế quốc Mỹ giúp sức và cuối cùng đã giành được thắng lợi vĩ đại ở Điện-biên-phủ, giải phóng hoàn toàn miền Bắc. Hiệp nghị Giơ-ne-vơ năm 1954 được ký kết, chính thức thừa nhận những chủ quyền dân tộc thiêng liêng của nhân dân Việt-nam là : độc lập, chủ quyền, thống nhất và toàn vẹn lãnh thổ. Từ năm 1954, nhân dân Việt-nam tiến hành hai nhiệm vụ chiến lược cách mạng : cải tạo xã hội chủ nghĩa và xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc, đồng thời đấu tranh yêu nước để giải phóng miền Nam khỏi ách thống trị của đế quốc Mỹ và bè lũ tay sai, tiến tới thực hiện thống nhất nước nhà.

Cuộc cách mạng xã hội chủ nghĩa ở *miền Bắc* đã giành được những thắng lợi to lớn. Sau khi hoàn thành thắng lợi cải cách ruộng đất, Đảng Lao động Việt-nam đã lãnh đạo nhân dân tiến hành cải tạo xã hội chủ nghĩa đối với nông nghiệp, thủ công nghiệp, công thương nghiệp tư bản chủ nghĩa và thương nghiệp nhỏ, xây dựng quan hệ sản xuất mới, xóa bỏ chế độ người bóc lột người. Cơ sở vật chất và

kỹ thuật của chủ nghĩa xã hội được xây dựng từng bước, sản xuất nông nghiệp và công nghiệp không ngừng phát triển, mức sống vật chất của nhân dân ngày càng được nâng cao. Về mặt văn hóa, đã xóa xong nạn mù chữ và mở rộng sự nghiệp giáo dục.

Trong những năm đó, ở miền Nam, mặc dù đế quốc Mỹ và bọn bù nhìn bán nước ra sức khủng bố và tàn sát dã man, đồng bào miền Nam Việt-nam chúng tôi không hề khuất phục, trái lại vẫn tiếp tục cuộc đấu tranh chính trị và đấu tranh vũ trang cực kỳ anh dũng. Nhân dân miền Nam Việt-nam đã đánh thắng cuộc « chiến tranh đặc biệt » của đế quốc Mỹ và đang đánh thắng cuộc « chiến tranh cục bộ » của chúng, một cuộc chiến tranh xâm lược vô cùng tàn bạo, với hơn một triệu quân gồm có gần 50 vạn quân viễn chinh Mỹ và hơn nửa triệu quân ngụy và quân chư hầu, với hàng nghìn máy bay, hàng trăm tàu chiến, hàng triệu tấn vũ khí hiện đại và những phương tiện chiến tranh dã man nhất : những chất độc hóa học, hơi độc, những bom na-pan, bom bi, v.v.. Dã man hơn cả bọn phát-xít Hít-le trước kia, chúng thi hành khắp nơi chính sách đốt sạch, phá sạch, giết sạch. Hồng gờ thế bị sa lầy ở miền Nam Việt-nam, đế quốc Mỹ tiến hành cuộc chiến tranh phá hoại bằng máy bay và tàu chiến ngày càng ác liệt đối với miền Bắc chúng tôi. Chúng bắn phá các đường giao thông, các khu công nghiệp, các vùng đông dân cư ở thành thị và nông thôn, các nhà thương, trường học, nhà thờ, đền chùa, đê đập, v.v.. Bằng bom đạn, chúng lầm tưởng có thể làm nhụt lòng yêu nước và phá hoại tinh đoàn kết chiến đấu thiêng liêng của nhân dân Việt-nam ở cả hai miền.

Nhưng vì độc lập và tự do của Tổ quốc mình, 31 triệu nhân dân Việt-nam đoàn kết một lòng *quyết tâm chống Mỹ, cứu nước, quyết tâm đánh thắng giặc Mỹ xâm lược*.

Cuộc kháng chiến chống Mỹ, cứu nước của nhân dân Việt-nam đã giành được nhiều thắng lợi to lớn. Trên chiến trường miền Nam, chỉ tính trong hai mùa khô^{1*} vừa qua, số quân địch bị tiêu diệt là 290.000, trong đó có 128.000 quân Mỹ và chư hầu. Chiến dịch mùa khô trước (năm 1965 — 1966), tổng số quân Mỹ, quân ngụy và chư hầu là 700.000, đã bị Quân giải phóng và quân du kích miền Nam đánh, loại ra ngoài vòng chiến đấu 114.000 tên. Chiến dịch mùa khô 1966 — 1967, tổng số quân địch là 1.200.000 tên, đã bị loại ra ngoài vòng chiến đấu 175.000 tên.

Ở miền Bắc, từ tháng 8 năm 1964 đến tháng 9 năm 1967, hơn 2.300 máy bay Mỹ đã bị hạ. Rõ ràng, đế quốc Mỹ càng tăng thêm quân xâm lược thì thất bại của chúng càng nặng nề. Mặc dù còn nhiều gian khổ, hy sinh, nhân dân Việt-nam càng đánh càng mạnh và nhất định sẽ thắng lợi hoàn toàn.

Vì sao cách mạng Việt-nam đã giành được thắng lợi to lớn như vậy ? Vì sao nhân dân Việt-nam nhất định sẽ đánh thắng giặc Mỹ xâm lược được trang bị mạnh mẽ hơn nhiều ?

Đó là do sự lãnh đạo đúng đắn của Đảng Lao động Việt-nam và của Mặt trận dân tộc giải phóng miền Nam. Đảng Lao động Việt-nam khi định ra đường lối chính trị của mình, luôn luôn cố gắng kết hợp

1 * Mùa khô có 7 tháng, bắt đầu từ tháng 10 năm trước đến cuối tháng 4 năm sau.

chân lý phổ biến của chủ nghĩa Mác — Lê-nin với thực tiễn cách mạng Việt-nam, đồng thời khiêm tốn học tập kinh nghiệm quý báu của các đảng anh em. Đảng chúng tôi luôn luôn coi trọng việc giáo dục cán bộ, đảng viên và nhân dân nâng cao tinh thần triệt để cách mạng, tinh thần dũng cảm hy sinh vì lợi ích của giai cấp và của dân tộc. Đảng chúng tôi luôn luôn giữ vững quan hệ khăng khít với quần chúng. Do đó, Đảng được nhân dân hết lòng tin yêu và ủng hộ; đường lối, chính sách của Đảng được nhân dân ra sức thực hiện. Đảng chúng tôi đã xây dựng được *Mặt trận dân tộc thống nhất* chống chủ nghĩa đế quốc dựa trên cơ sở *liên minh công nông*. Mặt trận đó bao gồm các đảng phái dân chủ, các đoàn thể nhân dân, các tổ chức tôn giáo, các dân tộc cùng nhau phấn đấu dưới sự lãnh đạo của Đảng Lao động Việt-nam để thực hiện Cương lĩnh chung của Mặt trận, xây dựng một nước Việt-nam hòa bình, thống nhất, độc lập, dân chủ và giàu mạnh.

Đảng chúng tôi biết sử dụng các hình thức đấu tranh cách mạng tùy theo tình hình cụ thể của phong trào, đặc biệt là *kết hợp đấu tranh vũ trang với đấu tranh chính trị, tiến hành cuộc chiến tranh nhân dân lâu dài, gian khổ và anh dũng để đánh thắng quân xâm lược*.

Đảng chúng tôi luôn luôn giáo dục cho cán bộ, đảng viên và cho quần chúng nhân dân *lòng yêu nước chân chính và chủ nghĩa quốc tế vô sản*, luôn luôn tăng cường đoàn kết hữu nghị với Liên-xô, nước Cộng hòa nhân dân Trung-hoa và các nước anh em khác. Đảng chúng tôi chủ trương dựa vào sức mình là chính, đồng thời tranh thủ sự

ủng hộ và giúp đỡ tích cực của các nước xã hội chủ nghĩa anh em và của nhân dân yêu chuộng hòa bình và công lý trên toàn thế giới, kể cả nhân dân tiến bộ nước Mỹ.

Qua kinh nghiệm của bản thân mình, nhân dân Việt-nam tin tưởng chắc chắn rằng trong điều kiện thuận lợi cho phong trào cách mạng của thời đại ngày nay, bất cứ một dân tộc nào, dù nhỏ nhưng nếu đoàn kết chặt chẽ và kiên quyết chiến đấu theo đường lối chính trị và quân sự đúng đắn, lại được sự ủng hộ và giúp đỡ tích cực của phe xã hội chủ nghĩa và của nhân dân cách mạng trên thế giới, thì nhất định có thể đánh thắng bất cứ bọn đế quốc xâm lược nào, kể cả tên đế quốc đầu sỏ là đế quốc Mỹ.

Đi theo con đường do Lê-nin vĩ đại đã vạch ra, con đường của Cách mạng tháng Mười, nhân dân Việt-nam đã giành được thắng lợi rất to lớn. Chính vì vậy mà mối tình gắn bó và lòng biết ơn của nhân dân Việt-nam đối với Cách mạng tháng Mười vẻ vang, đối với Lê-nin vĩ đại và đối với nhân dân Liên-xô là vô cùng sâu sắc.

Nhân dân Việt-nam luôn luôn nhớ rằng những thắng lợi của mình không tách rời sự giúp đỡ to lớn của Liên-xô, của nước Cộng hòa nhân dân Trung-hoa và các nước xã hội chủ nghĩa anh em khác, không tách rời sự ủng hộ tích cực của nhân dân tiến bộ toàn thế giới.

Nhân dịp kỷ niệm lần thứ 50 cuộc Cách mạng tháng Mười vẻ vang, thay mặt toàn thể nhân dân Việt-nam, tôi tỏ lòng biết ơn sâu sắc đối với Đảng của Lê-nin và nhân dân Liên-xô anh em đã hết lòng giúp đỡ cuộc kháng chiến chống Mỹ, cứu nước của nhân dân chúng tôi.

Trong niềm vui chung của giai cấp công nhân, nhân dân lao động và các dân tộc bị áp bức trên thế giới chúc mừng lễ kỷ niệm lần thứ 50 cuộc Cách mạng tháng Mười vĩ đại, nhân dân Việt-nam xin chúc nhân dân Liên-xô anh em lập thêm nhiều thành tích rực rỡ trong sự nghiệp xây dựng cơ sở vật chất và kỹ thuật của chủ nghĩa cộng sản và ngày càng phát huy vai trò to lớn của mình trong cuộc đấu tranh của nhân dân thế giới chống chủ nghĩa đế quốc, vì hòa bình, độc lập dân tộc, dân chủ và chủ nghĩa xã hội.

— Chủ nghĩa Mác — Lê-nin muôn năm !

— Tình đoàn kết anh em giữa nhân dân Việt-nam và nhân dân Liên-xô muôn năm !

— Tình đoàn kết anh em trong đại gia đình các nước xã hội chủ nghĩa và trong phong trào cộng sản quốc tế muôn năm !

HỒ-CHÍ-MINH

In trên báo *Nhân dân*, số 4952,
ngày 1 tháng 11 năm 1967.

Theo đúng bài in trên
báo *Nhân dân*.

THƯ CHÚC MỪNG NĂM MỚI

Đồng bào và chiến sĩ yêu quý,

Từ năm 1965, đế quốc Mỹ đưa hàng chục vạn quân trực tiếp xâm lược miền Nam nước ta và gây chiến tranh phá hoại miền Bắc nước ta, nhân dân ta đoàn kết một lòng, kiên quyết đánh Mỹ, cứu nước, đã giành được nhiều thắng lợi vẻ vang.

Đến cuối năm 1967, quân và dân miền Nam anh hùng đã diệt, làm bị thương và làm tan rã hàng chục vạn quân Mỹ, quân ngụy và quân chư hầu.

Quân và dân miền Bắc anh hùng đã bắn tan xác hơn 2.680 máy bay giặc Mỹ.

Sang năm nay, bọn Mỹ xâm lược càng bị động càng lúng túng, quân và dân ta thừa thắng xông lên, nhất định giành được nhiều thắng lợi to lớn hơn nữa.

Nhân dịp năm mới, tôi thay mặt đồng bào và chiến sĩ ta, gửi lời chúc mừng đến các nước xã hội chủ nghĩa anh em, các nước bầu bạn và nhân dân toàn thế giới, kể cả nhân dân tiến bộ Mỹ, đã nhiệt liệt ủng hộ cuộc đấu tranh chính nghĩa của nhân dân ta.

Tôi chúc kiều bào ta ở nước ngoài, năm mới cố gắng mới, tiến bộ mới!

Với đồng bào và chiến sĩ cả nước ta, tôi chúc mừng năm mới như sau:

*Xuân này hơn hẳn mấy xuân qua,
Thắng trận tin vui khắp nước nhà
Nam Bắc thi đua đánh giặc Mỹ.
Tiến lên!*

Toàn thắng đi về ta!

Xuân 1968
HỒ-CHÍ-MINH

In trên báo *Nhân dân*, số 5013,
ngày 1 tháng 1 năm 1968.

Theo đúng bài in trên
báo *Nhân dân*.

Ý KIẾN VỀ VIỆC LÀM VÀ XUẤT BẢN LOẠI SÁCH NGƯỜI TỐT, VIỆC TỐT

Hôm nay Bác mời các chú đến để bàn cách thực hiện điều mà Bác đã đề nghị với Ban bí thư Trung ương Đảng. Bác muốn bàn luận dân chủ, các chú có ý kiến gì trái với Bác thì cứ cãi, nhất trí rồi về làm mới tốt được. Không nên Bác nói gì, các chú cũng cứ ghi vào sổ mà trong bụng thì chưa thật rõ, rồi các chú không làm, hay làm một cách qua loa.

Bác đề nghị cho Bác được trình bày trước ý kiến của Bác:

— Từ năm 1959, Bác có ý định dùng huy hiệu của Bác như thế nào cho tốt. Có người đề nghị cho các nơi được làm huy hiệu của Bác để bán cho nhân dân. Có người lại đề nghị không nên bán mà nên cho, coi như một phần thưởng. Bác thấy nên cho thì đúng hơn. Nhưng cho ai?

Các chú vẫn thường nói: nhân dân ta rất anh hùng, ra ngô gặp anh hùng. Điều đó rất đúng. Có thể nói trong mỗi nhà đều có anh hùng, như thế ra ngô mới gặp anh hùng chứ! Nhìn lại lịch sử mấy nghìn năm của ông cha ta, ta cũng thấy điều đó. Cứ mỗi lần có những thử thách lớn thì nhân

dân ta lại tỏ rõ khí phách, nêu cao phẩm chất tốt đẹp của mình. Ngày nay, chúng ta lại đang đứng trước những thử thách rất lớn, truyền thống anh hùng hàng nghìn năm đang được nhân dân ta phát huy đến độ cao chưa từng thấy. Và đã có những người làm nên sự tích oanh liệt được Đảng và Nhà nước tuyên dương. Đó là những bông hoa rất đẹp trong vườn hoa chung của dân tộc. Nhưng dù sao, số người và những tập thể được công nhận là anh hùng, dũng sĩ, chiến sĩ thi đua, được tặng huân chương, huy chương vẫn chỉ là số ít so với hàng triệu, hàng chục triệu con người hàng ngày góp gió thành bão, đang gánh vác mọi việc nước, việc nhà để đánh thắng giặc Mỹ và xây dựng chủ nghĩa xã hội. Có tập thể vĩ đại ấy mới có Đảng ta vĩ đại, mới có Cách mạng tháng Tám thắng lợi, mới có kháng chiến chống Pháp thành công, mới có sự nghiệp chống Mỹ, cứu nước được cả thế giới khen ngợi. Đánh thắng giặc Mỹ rồi, cũng với tập thể anh hùng ấy, chúng ta sẽ xây dựng thành công chủ nghĩa xã hội và chủ nghĩa cộng sản. Cho nên Bác nghĩ: cần có những phần thưởng để khuyến khích, động viên, cổ vũ mọi người hăng hái làm tròn nhiệm vụ. Từ ngày hòa bình lập lại, Bác có yêu cầu báo của Đảng và của các đoàn thể mở ra mục *Người mới, việc mới* để làm việc đó đi đôi với phong trào thi đua ở các cấp, các ngành.

Bây giờ nên gọi là *Người tốt, việc tốt* cho đúng hơn. Đối với anh hùng, dũng sĩ, chiến sĩ thi đua được Đảng và Nhà nước khen thưởng thì phải qua nhiều cấp, nhiều ngành cân nhắc, xét duyệt.

Còn với người tốt làm những việc tốt thì việc khen thưởng có thể đơn giản hơn. Nếu Trung ương cho phép Bác làm, thì Bác nghe báo cáo, đọc báo và chỉ cần điều tra lại một chút cho đúng sự thật là Bác có thể thưởng huy hiệu...

— Các chú sẽ xem bản kê này, Bác đã ghi rõ mỗi ngành, mỗi giới, mỗi địa phương, già, trẻ, gái, trai, miền ngược, miền xuôi, Việt kiều mới về nước... có bao nhiêu người được khen thưởng. Những con số ghi trong này không có nghĩa là ngành này, giới này, tỉnh này anh hùng hơn ngành, giới, tỉnh kia. Nơi nào có ít người được khen là do khuyết điểm của cấp lãnh đạo ở đó. Một số cán bộ ta hình như mãi làm công tác hành chính, sự vụ hơn là đề nhiều tâm sức xây dựng con người, xây dựng Đảng và các tổ chức cách mạng, cho nên không chịu theo dõi việc làm hàng ngày của cán bộ, đảng viên và quần chúng nhân dân. Ai làm tốt, không kịp thời nêu gương, ai làm xấu, không kịp thời giúp đỡ sửa chữa. Có nơi khi nhận được huy hiệu của Bác gửi về, đã biết tổ chức trao tặng hẳn hoi và làm cho mọi người, ít nhất là trong tập thể của người đó, noi gương và làm theo. Nhưng có nơi lại làm theo lối hành chính, chuyển cho người được khen như chuyển một cái công văn. Hoặc cho vào ngăn kéo cất kỹ, quên không trao cho người được thưởng! Đó là những cán bộ không biết làm việc, hoặc có cái nhìn không đúng. Những chiến công và thành tích nổi bật, vang dội thì ai cũng có thể thấy được. Còn những việc nhỏ, bình thường thôi, nhưng ích nước lợi dân, thì hay bị xem thường.

Hình như các chú cũng chưa coi trọng những việc nhỏ như thế.

Các chú có biết biển cả do cái gì tạo nên không ?

Từng giọt nước nhỏ thấm vào lòng đất, chảy về một hướng mới thành suối, thành sông. Biết bao nhiêu giọt nước nhỏ hợp lại mới thành biển cả. Một pho tượng hay một lâu đài cũng phải có cái nền rất vững chắc mới đứng vững được. Nhưng người ta dễ nhìn thấy pho tượng và lâu đài mà không chú ý đến cái nền. Như thế là chỉ thấy cái ngọn mà quên mất cái gốc !

Người tốt, việc tốt nhiều lắm. Ở đâu cũng có. Ngành, giới nào, địa phương nào, lứa tuổi nào cũng có. Thí dụ : có cháu gái, tên là Xuân ở Quảng-bình đã chiến đấu dũng cảm, góp phần bắn rơi máy bay Mỹ. Nhiều cháu gái cũng làm được như cháu Xuân. Nếu tất cả cháu gái đều dám làm và làm được như thế thì chỉ riêng con gái Việt-nam cũng đủ đánh thắng giặc Mỹ rồi.

Các chú có thấy các cháu bé Việt-nam nhặt được của rơi đem trả có ý nghĩa như thế nào không ? Ở nước Mỹ và các nước tư bản, người ta giết nhau chỉ vì đồng bạc giấy. Thế mà ở Việt-nam ta, các cháu bé đã biết sống như thế nào. Có cháu đã bảo mẹ công đi tìm chú công an để trả lại của bắt được. Có cháu bé lên 6 tuổi cùng bạn đi chơi, bạn nó sảy chân ngã xuống ao, nếu chạy về gọi người lớn thì bạn nó chết mất, cháu liền bám vào bụi cỏ bờ ao, nhơ cái chân nhỏ xíu ra, miệng bảo bạn : « Bám vào đây ! Bám vào đây ! ». Cháu tuy nhỏ tuổi mà đã biết thương bạn như vậy. Thương bạn, thông minh và dũng cảm, cháu lại khiêm tốn

Hồ Chủ tịch chủ trì cuộc họp của Bộ chính trị bàn về cuộc
Tổng tiến công mùa xuân 1968.

nữa, cứu được mạng người mà không khoe khoang. Văn minh chiến thắng bạo tàn. Xã hội ta văn minh hơn xã hội Mỹ từ những việc làm của các cháu bé như vậy.

Bộ đội ta không những biết đánh giặc giỏi mà còn biết đỡ đỡ cho dân nữa. Có chú bộ đội đi đường thấy người đàn bà sắp đẻ, thật là khó xử, vì chú ấy chưa học đỡ đỡ bao giờ. Nhưng chú bộ đội vẫn tìm mọi cách giúp đỡ, và tuy tàu xe rất khó khăn, vẫn đưa được cả hai mẹ con về tới gia đình. Như thế mới là bộ đội của nhân dân.

Các cụ già Việt-nam cũng giỏi lắm, còn sức còn phục vụ. Các cụ cùng con cháu đánh giặc giữ nước, xung phong chăm sóc sức khỏe thương bệnh binh, đỡ đầu lớp mẫu giáo, trông nom vườn trổ, gương mẫu trồng cây, trồng rừng. Có những cụ ông, cụ bà chuyên nhận nuôi những con trâu ghe, trâu gầy của hợp tác xã thành những con trâu béo khỏe có thể kéo cày, kéo gỗ được...

— Nếu Bác ngồi kể lại những việc làm như thế thì kể mãi cũng không hết được. Bác chỉ muốn nhắc các chú một điều: chớ bỏ qua những việc mà các chú tưởng là tầm thường. Hai cô con gái đi đường thấy cái hố nhỏ ở vỉa hè đã rủ nhau đi lấy đất lấp lại cho đồng bào khỏi vấp ngã. Một người nông dân đi giữa trời mưa thấy bao gạo của Nhà nước không có gì che phủ, đã cởi tấm ni-lông của mình ra đậy gạo cho Nhà nước. Cụ già Việt kiều trở về Tổ quốc để cùng chia sẻ những khó khăn, cùng gánh vác công việc đánh Mỹ và xây dựng chủ nghĩa xã hội... Tất cả những việc làm như vậy đều nói lên tinh thần yêu nước, đạo đức

trong sáng, thuần phong mỹ tục của nhân dân ta. Chúng ta đánh giặc và xây dựng xã hội mới bằng những việc làm muôn hình muôn vẻ của hàng chục triệu con người như thế, chứ không phải chỉ bằng một vài việc làm nổi bật và vang dội của một số cá nhân anh hùng.

(Hồ Chủ tịch hỏi chúng tôi có ý kiến gì cần bàn cãi không. Và Người yêu cầu cho biết kế hoạch dự định làm như thế nào. Một đồng chí trình bày với Người về cách phân công cho các nhà xuất bản).

— Các chú định ngành nào, giới nào thì nêu cao người của ngành ấy, giới ấy, có phải như thế không ?

Vậy Bác xin hỏi các chú điều này : con gái có cần phải học con trai, học anh em, chồng con mình không ? Con trai có cần phải học con gái không ? Trẻ em có cần phải học người già không ? Bộ đội có cần phải học nhân dân không ? Tiền tuyến có cần phải học hậu phương không ? Anh hùng chiến sĩ có cần phải học những người bình thường không ? Cán bộ đảng viên có cần phải học quần chúng nhân dân không ? Cấp trên có cần phải học cấp dưới không ?

* * * *

— Như vậy là các chú cũng đồng ý với Bác : một người phải biết học nhiều người. Hơn nữa, cần làm cho món ăn tinh thần được phong phú, không nên bắt mọi người chỉ được ăn một món thôi. Cũng như vào vườn hoa, cần cho mọi người được thấy nhiều loại hoa đẹp. Ta xây dựng con người cũng phải có ý định rõ ràng như nhà kiến trúc. Định xây dựng những ngôi nhà như thế nào rồi

mới dùng gạch, vữa, vôi cát, tre gỗ... mà xây nên. Những gương người tốt làm việc tốt muôn hình muôn vẻ là vật liệu quý để các chú xây dựng con người. Lấy gương tốt trong quần chúng nhân dân và cán bộ đảng viên để giáo dục lẫn nhau còn là một phương pháp lấy quần chúng giáo dục quần chúng rất sinh động và có sức thuyết phục rất lớn. Đó cũng là cách thực hành đường lối quần chúng trong công tác giáo dục.

(Hồ Chủ tịch căn dặn về cách viết cho quần chúng):

— Các chú còn hay mắc cái tật nói chữ nhiều. Người ốm, các chú gọi là « bệnh nhân ». Làm bệnh nhân thì oai hơn người ốm có phải không ? Giúp đỡ thì các chú không thích bằng « tương trợ ». Hình như các chú tương trợ Bác thì quan trọng hơn là giúp đỡ Bác ! Tiếng Việt của ta rất phong phú, ta phải làm giàu thêm cho tiếng của ta, nhưng không nên vay mượn lu bù để lờn thiên hạ. Ngày xưa, ta còn bị thực dân cai trị, có những người không thạo tiếng mẹ đẻ, nói năng chẳng ai hiểu gì, lại cho mình là trí thức cao. Bây giờ ta độc lập rồi, đừng nên bắt chước những thói xấu của thời nô lệ. Ta là cán bộ cách mạng, ta nói và viết cho quần chúng nhân dân mà mọi người không hiểu ta nói cái gì, sao có thể gọi là cán bộ cách mạng được.

(Hồ Chủ tịch kể lại, Người vừa xem báo thấy có tin đã làm xong cuốn Ngữ pháp tiếng Việt. Người nói):

— Đã tiếng Việt lại còn ngữ pháp ! Sao không gọi là « Mẹo tiếng Việt » ? Cái gì tiếng ta đã có và

dễ hiểu rồi thì đặt thêm ra làm gì ? Mấy chú cải cách chữ Việt không khéo lại làm cho người ta khó hiểu thêm. Có tiếng ta dùng đã quen rồi, các chú lại tự ý sửa đổi. Tại sao lại viết : Quốc hội họp kỳ thứ bốn ?

Các chú đi hỏi các cụ xóm. Xưa nay nhân dân ta vẫn nói thứ tư chứ ai nói thứ bốn bao giờ !

(Hồ Chủ tịch lại nói về vẽ cho quần chúng) :

— Vẽ rất quan trọng. Bác gần tám mươi tuổi rồi mà Bác còn nhớ hình ảnh ông Tử-Lộ đội gạo nuôi mẹ trong sách giáo khoa ngày xưa. Nhân dân ta rất thích tranh vẽ, nhưng có những bức vẽ không ai hiểu gì cả. Hình như mấy chú vẽ cho mình xem chứ không phải vẽ cho quần chúng. Vẽ con gái đi đánh giặc mà các chú bắt người ta phải mặc áo dài tha thướt và đội nón bài thơ !

(Hồ Chủ tịch đưa cho chúng tôi xem một tờ báo có hình vẽ 3 cô du kích Hà-nội — Huế — Sài-gòn) :

— Nếu các chú không tin, các chú thử đem hỏi các cháu gái ở mấy thành phố này xem. Chắc các cháu sẽ bảo : các chú vẽ ai chứ các cháu cầm súng đánh giặc không bao giờ lại ăn mặc như thế !

Bác không giỏi về mỹ thuật nên có thể không đánh giá đúng tranh vẽ của các chú. Nhưng Bác nghĩ rằng nghệ thuật phải gần với cuộc sống, người vẽ không thể tùy ý muốn tưởng tượng ra thế nào cũng được, rồi quần chúng phê bình lại bảo người ta dốt.

(Trở lại những cuốn sách sắp làm, Hồ Chủ tịch dặn thêm) :

— Vẽ loại sách này, các chú không nên tham viết dài. Nhân dân ta có truyền thống kể chuyện

ngắn gọn mà lại có duyên. Các chú phải học cách kể chuyện của nhân dân. Nên kèm theo nhiều tranh vẽ dễ hiểu mà đẹp, nhưng đừng vì vẽ nhiều mà tính giá đắt quá.

(*Hồ Chủ tịch hỏi về khuôn khổ cuốn sách. Người xem rất kỹ hàng chục cuốn sách loại viết về anh hùng, dũng sĩ, chiến sĩ thi đua mà chúng tôi đã đưa cho Người xem để nói về khuôn khổ cuốn sách mà chúng tôi định lựa chọn. Hồ Chủ tịch khen*):

— Các chú làm được khá nhiều và trình bày cũng khá.

Nhưng các chú có khuyết điểm là « mặc áo gấm đi đêm ». Các chú làm được nhiều, lại không biết tuyên truyền giới thiệu cho nhiều người biết mà đọc.

(*Hồ Chủ tịch chọn một cuốn sách làm mẫu*):

Loại sách mới, các chú nên làm theo khuôn khổ như thế này: không nên to quá, cũng không nên nhỏ quá. Ngoài bìa cần có dòng chữ *Loại sách Người tốt, việc tốt*. Tên sách là gì thì mỗi ngành, mỗi giới chọn, các đồng chí lãnh đạo ngành, giới phải bàn tập thể để đặt tên sách cho đúng, cho hay. Rồi phải có lời tựa nữa. Lời tựa cũng phải viết tập thể. Sau khi có sách rồi, các chú lại phải biết tuyên truyền giới thiệu bằng mồm nữa.

Ngành giới nào cũng phải làm công tác tuyên truyền giới thiệu. Và các chú nhớ ở trang đầu mỗi cuốn sách đều phải ghi một câu *Hoan nghênh bạn đọc phê bình*. Từ nay trở đi trên sách hay trên báo, các chú nên luôn luôn có câu đó. Bác biết các chú văn hay chữ tốt, nhưng dù sao, nhân

dân trăm tai nghìn' mất vẫn có nhiều ý kiến thông minh có thể giúp các chú tiến bộ hơn. Không riêng gì viết sách viết báo, mà công tác gì muốn làm tốt đều phải coi trọng ý kiến của nhân dân.

*

* *

Lâu nay, các chú tuyên truyền, giáo dục chủ nghĩa Mác — Lê-nin như thế nào ? Kết quả ra sao ?

(Các đồng chí báo cáo với Hồ Chủ tịch những việc đang làm).

— Các chú làm khá nhiều việc đấy. Nhưng có mấy điều Bác muốn biết rõ hơn. Các chú dạy cho cán bộ, đảng viên và nhân dân về chủ nghĩa Mác — Lê-nin, chắc có nhiều người thuộc, nhưng các chú có làm cho mọi người hiểu chủ nghĩa Mác — Lê-nin là thế nào không ? Theo Bác, hiểu chủ nghĩa Mác — Lê-nin tức là cách mạng phân công cho việc gì, làm Chủ tịch nước hay nấu ăn, đều phải làm tròn nhiệm vụ. Không nên đào tạo ra những con người thuộc sách lầu lầu, cụ Mác nói thế này, cụ Lê-nin nói thế kia, nhưng nhiệm vụ của mình được giao quét nhà lại để cho nhà đầy rác. Đó là điều thứ nhất cần rõ.

— Các chú có biết nhân dân ta sống với nhau như thế nào không ?

(Một đồng chí trả lời : — Thưa Bác, nhân dân ta có câu « tối lửa tắt đèn có nhau »).

— Đúng là như vậy ! Nhân dân ta từ lâu đã sống với nhau có tình có nghĩa như thế. Từ khi có Đảng ta lãnh đạo và giáo dục, tình nghĩa ấy càng cao đẹp hơn, trở thành tình nghĩa đồng bào, đồng

chí, tình nghĩa năm châu bốn biển một nhà. Hiểu chủ nghĩa Mác—Lê-nin là phải sống với nhau có tình có nghĩa. Nếu thuộc bao nhiêu sách mà sống không có tình có nghĩa thì sao gọi là hiểu chủ nghĩa Mác—Lê-nin được! Đó là điều thứ hai cần phải rõ.

Mấy chục năm nay, nhân dân ta thực hành chủ nghĩa Mác—Lê-nin bằng cách ra sức làm tròn nhiệm vụ cách mạng và sống với nhau có tình có nghĩa. Lấy gương người tốt, việc tốt có thật trong nhân dân và cán bộ, đảng viên ta mà giáo dục lẫn nhau, đó chính là một cách tuyên truyền, giáo dục chủ nghĩa Mác—Lê-nin thiết thực nhất.

(Hồ Chủ tịch lại hỏi về thanh niên):

— Các chú Tuyên huấn có xem xét công tác giáo dục thanh niên không?

Đối với các cháu học ở trong nước và đi học nước ngoài các chú giáo dục các cháu thế nào?

(Các đồng chí báo cáo với Hồ Chủ tịch về những việc đang làm. Hồ Chủ tịch nhận xét):

— Thanh niên ta bây giờ giỏi lắm. Chỉ nói về đánh giặc, so với cuộc kháng chiến chống Pháp hơn mười năm về trước, cũng đã thấy con hơn cha rồi. Ta có câu «con hơn cha là nhà có phúc». Bác mong các cháu bây giờ và sau này ngày càng giỏi thì mới xây dựng chủ nghĩa xã hội và chủ nghĩa cộng sản được. Nhưng bên cạnh những điều đáng khen, vẫn còn những chuyện không xứng đáng với thanh niên ta. Trước đây Bác và các chú bước vào con đường cách mạng, ai cũng sẵn sàng nhận lấy hai cái này: một là ngồi tù, hai là lên máy chém. Ngoài cái được lớn là độc lập tự do cho nhân dân,

Tổ quốc, không ai nghĩ sẽ giành phần danh lợi cho cá nhân mình. Bây giờ ta đã có chính quyền rồi, hoàn cảnh đã khác trước. Một số cháu khi phấn đấu vào Đoàn hay vào Đảng lại có ý nghĩ là để được tín nhiệm, để mau được đề bạt và lên lương! Phải uốn cây từ lúc cây non, đừng để cho tâm hồn các cháu bị vẩn đục vì chủ nghĩa cá nhân như thế.

Đối với các cháu học sinh đại học sau mấy năm học các cháu sẽ bước vào đời, trở thành những cán bộ có trình độ văn hóa, khoa học khá. Nhưng các cháu ấy có biết cán bộ nghĩa là gì không? Các chú dạy các cháu rất nhiều điều, nhưng có một điều phải thật rõ: Làm cán bộ tức là suốt đời làm đầy tớ trung thành của nhân dân. Mấy chữ a, b, c này không phải ai cũng thuộc đâu, phải học mãi, học suốt đời mới thuộc được.

Mấy chục năm nay, nhân dân ta phải tập trung sức lực để đánh giặc cho nên về xây dựng đời sống ta chưa làm được nhiều. Nhưng đánh thắng giặc Mỹ rồi thì những việc chính của cách mạng là làm thế nào giải quyết ngày càng tốt hơn những vấn đề: ăn, mặc, ở, đi lại, học hành, phòng và chữa bệnh...; tóm lại là không ngừng nâng cao đời sống vật chất và tinh thần của nhân dân. Những điều lớp người này chưa làm xong thì lớp người sau phải tiếp tục làm. Các chú không nên nói cao xa mà phải nói rất cụ thể cho các cháu hiểu. Thí dụ: các cháu học ngành xây dựng thì phải hiểu rằng nhân dân ta còn thiếu nhiều nhà ở. Đi học ở nước ngoài thì phải học những cái hay cái tốt của bạn, để làm sao xây dựng được nhiều và nhanh những ngôi nhà thoáng mát, thuận tiện,

hợp khi hậu và rẻ tiền cho nhân dân. Nếu các cháu tốt nghiệp rồi, việc trước tiên lại chỉ lo sao cho mình có quần áo đẹp, có căn nhà riêng sang trọng làm tổ ấm, thì công tác giáo dục của các chú không thể coi là có kết quả được! Bác nghe nói có cháu trước khi vào đại học đã có người yêu hoặc đã có vợ, nhưng khi « thành tài » rồi lại chê người cũ. Như thế là không có đạo đức, làm sao trở thành cán bộ tốt được!

Tuy vậy, những cái hư hỏng chỉ là số ít. Nhà trường, đoàn thể và gia đình hàng ngày phải biết phòng ngừa và đẩy lùi những cái không tốt đó cho các cháu. Phải thấy phần đông các cháu là tốt. Cần lấy ngay những gương tốt đó của các cháu và những gương người tốt việc tốt trong nhân dân để giáo dục các cháu. Không nên nói lý luận suông!

(Hồ Chủ tịch hỏi đến công tác giáo dục về lịch sử và nêu ra một số sách về lịch sử nước ngoài và chuyện thần thoại nước ngoài):

— Các chú làm loại sách này cho ai đọc?

.....

— Bác không phản đối việc giáo dục cho thanh niên ta những hiểu biết về thế giới, về lịch sử các nước, về những cái hay của loài người. Nhưng ta phải phân biệt cái gì nên làm trước, cái gì làm sau cho thiết thực và có ích. Trước kia, thực dân Pháp còn cai trị nước ta, có những người trí thức Việt-nam rất thông thuộc lịch sử, địa lý và các chuyện thần thoại của nước Pháp, của Hy-lạp và La-mã. Nhưng khi hỏi đến các vị anh hùng là tổ tiên, ông cha mình, hỏi đến địa lý nước mình

thì mù tịt. Nay ta độc lập, tự do rồi, cố nhiên ta không đào tạo nên những con người như thế.

Tuy vậy, Bác nhắc các chú điều này: Bây giờ do cuộc chống Mỹ, cứu nước của ta có một vị trí rất lớn đối với thế giới, ta lại đánh thắng đế quốc Mỹ, nên ngày càng có nhiều người nước ngoài tìm hiểu rất kỹ về Việt-nam. Coi chừng, có nhiều người Việt-nam lại không hiểu rõ lịch sử, đất nước, con người và những cái vốn rất quý báu của mình bằng người nước ngoài. Nếu có tình hình như vậy, thì các chú làm công tác tuyên truyền giáo dục phải phụ trách!

(Hồ Chủ tịch hỏi về công tác giáo dục cán bộ đảng viên. Người nói):

— Muốn giáo dục nhân dân, làm cho mọi người đều tốt cả thì cán bộ đảng viên phải tự giáo dục rèn luyện hàng ngày. Người xưa còn biết tu thân mỗi buổi tối kiểm điểm mình và dùng hai cái lọ đồ đen, đồ trắng để ghi việc tốt việc xấu. Đảng viên, cán bộ ta từ nhân dân anh hùng mà ra, phải sống cho xứng với nhân dân và Đảng anh hùng.

Bác rất vui mừng thấy phần đông đảng viên, cán bộ ta đã tỏ ra xứng đáng với danh hiệu của mình. Nhưng cũng có một số trường hợp khiến Bác không vui.

Trước đây, khi cách mạng còn trong bóng tối, hoặc khi còn ở chiến khu, chúng ta chỉ có hai bộ quần áo nâu, đi công tác thì ba-lô lên vai và đi bộ. Khó khăn, thiếu thốn, ốm đau ta đều dựa vào nhân dân. Nay tình hình đã khác trước. Đời sống nhân dân khá hơn xưa, cán bộ ta ăn ở cũng khá

hơn, đi công tác có xe đạp, có ô-tô nữa. Nhưng có một số người không nhớ lúc hàn vi, lại để cho chủ nghĩa cá nhân nảy nở. Đã có xe rồi, lại « phấn đấu » để có chiếc xe đẹp hơn, chiếm mất phần của người khác. Đã có nhà ở rồi, lại « phấn đấu » theo kiểu như thế để có nhà đẹp hơn. Làm như vậy là trái với đạo đức cách mạng. Các chú có biết rằng dân tộc ta vĩ đại, Đảng ta vĩ đại, ta được anh em bầu bạn khắp năm châu yêu mến và ca ngợi là vì cái gì không ?

Vì cuộc chiến đấu chống Mỹ, cứu nước của nhân dân ta do Đảng ta lãnh đạo là chí công vô tư, mình vì mọi người.

Từ nay về sau, nhân dân ta và Đảng ta phải giữ gìn và phát huy mãi mãi đạo đức trong sáng ấy. Một dân tộc, một Đảng và mỗi con người, ngày hôm qua là vĩ đại, có sức hấp dẫn lớn, không nhất định hôm nay và ngày mai vẫn được mọi người yêu mến và ca ngợi, nếu lòng dạ không trong sáng nữa, nếu sa vào chủ nghĩa cá nhân. Cho nên trong khi ta kiên trì và đẩy mạnh cuộc chiến đấu chống Mỹ, cứu nước, làm cho văn minh chiến thắng bạo tàn thì đồng thời phải loại trừ những cái xấu xa do chế độ cũ để lại trong xã hội và trong mỗi con người.

Mỗi con người đều có cái thiện và cái ác ở trong lòng. Ta phải biết làm cho phần tốt ở trong mỗi con người này nở như hoa mùa xuân và phần xấu bị mất dần đi, đó là thái độ của người cách mạng. Đối với những người có thói hư tật xấu, trừ hạng người phản lại Tổ quốc và nhân dân, ta cũng phải giúp họ tiến bộ bằng cách làm cho

cái phần thiện trong con người họ nảy nở để đẩy lùi phần ác, chứ không phải đập cho tơi bời. Lấy gương người tốt việc tốt để hàng ngày giáo dục lẫn nhau là một trong những cách tốt nhất để xây dựng Đảng, xây dựng các tổ chức cách mạng, xây dựng con người mới, cuộc sống mới.

(*Hồ Chủ tịch quay sang hỏi một đồng chí*):

— Chú có biết người xưa đã có những cách giáo dục sâu sắc như thế nào không? Chú còn nhớ những chuyện *Nhị thập tứ hiếu* không?

.....

— Bác gần tám mươi tuổi mà vẫn còn nhớ chuyện ông Lão-Lai, vợ chồng Quách-Cự, chú bé Hán-Lục-Tích... hiếu thảo với cha mẹ như thế nào. Những chuyện như thế ngày xưa cả những người không biết chữ cũng thuộc. Các chú phải biết rút kinh nghiệm, học tập cách giáo dục của ông cha ta. Các chú có thể làm tốt hơn, vì đạo đức ngày nay cao rộng hơn: không phải chỉ có hiếu với bố mẹ, mà trung với nước, hiếu với dân. Đạo lý ngày xưa các cụ nêu lên không phải ai cũng làm được, vì con người sống trong xã hội cũ là xã hội người đi áp bức bóc lột người, quan hệ giữa người với người thường là xấu. Bây giờ xã hội mới, không có áp bức bóc lột, ai cũng có thể vươn tới đỉnh cao của đạo đức cách mạng. Những gương thánh hiền ngày xưa chỉ có mấy chục và là chuyện của nước ngoài, chuyện tưởng tượng ra. Còn thánh hiền ngày nay bao gồm hàng triệu con người có thật trong nhân dân Việt-nam ta, ở trong nhà hay ra ngõ đều có thể gặp được. Đó là những anh hùng, dũng sĩ, chiến sĩ thi đua. Đó là hàng triệu « người

tốt việc tốt » đang chống Mỹ, cứu nước, xây dựng chủ nghĩa xã hội, đang cùng nhau viết nên những trang sử vô cùng oanh liệt mà con cháu ta sẽ mãi mãi tự hào.

.....

— Có điều gì chưa rõ thì các chú cứ nói. Ta sẽ bàn nữa.

Nếu về nhà thấy có điều gì nữa thì báo cho Bác biết, rồi lại bàn tiếp.

Thế bao giờ thì các chú làm xong những cuốn sách đầu tiên ?

(Các đồng chí hứa với Hồ Chủ tịch đến ngày mồng 2 tháng 9).

— Trước khi in, các chú gửi cho Bác xem một số bài. Viết giản dị thôi và phải đúng sự thật. Không được bịa ra. Gửi cho Bác xem cả bìa sách và một số tranh vẽ các chú định làm. Ta làm những cuốn đầu tiên, rồi rút kinh nghiệm để làm tốt hơn những cuốn sau này.

Nói vào tháng 6 năm 1968.
In trong sách *Hồ-Chí-Minh, Về công tác văn hóa văn nghệ*, Nhà xuất bản Sự thật, Hà-nội, 1977, tr. 98 — 116.

Theo đúng bài in trong sách *Về công tác văn hóa văn nghệ*.

LỜI KÊU GỌI NHÂN NGÀY 20 THÁNG 7 NĂM 1968

Hỡi đồng bào và chiến sĩ cả nước,

Trước đây 14 năm, với chiến thắng vĩ đại Điện-biên-phủ, Hiệp nghị Giơ-ne-vơ được ký kết, công nhận độc lập, chủ quyền, thống nhất và toàn vẹn lãnh thổ của dân tộc Việt-nam ta. Đáng lẽ từ tháng 7 năm 1956, nhân dân ta đã có tổng tuyển cử, nước ta đã hoàn toàn độc lập, tự do, hòa bình, thống nhất, Bắc Nam đã sum họp một nhà.

Song đế quốc Mỹ hiếu chiến phản bội lời cam kết của chúng, đã phá hoại trắng trợn Hiệp nghị Giơ-ne-vơ. Chúng nặn ra chính quyền bù nhìn buôn dân bán nước, chúng tiến hành chiến tranh xâm lược ở miền Nam nước ta. Nhưng chúng đã vấp phải sức kháng chiến cực kỳ anh dũng của đồng bào và chiến sĩ miền Nam ta và đã bị thất bại nặng nề. Hồng gờ thế bị động và sa lầy ở miền Nam, từ hơn ba năm nay, chúng điên cuồng ném bom, bắn phá miền Bắc. Chúng phá hoại nền độc lập, hòa bình trung lập của Lào và luôn luôn uy hiếp, khiêu khích Vương quốc Căm-pu-chia.

Cuộc chiến tranh xâm lược của Mỹ trên đất nước ta hiện nay là một cuộc chiến tranh tàn bạo nhất trong lịch sử loài người. Giặc Mỹ tưởng lầm rằng,

với hơn một triệu quân, trong đó có hơn 50 vạn quân Mỹ, với sức mạnh của vũ khí hiện đại, chúng có thể khuất phục được nhân dân ta. Sự thật hoàn toàn trái lại. Đồng bào và chiến sĩ miền Nam anh hùng, cả dân tộc Việt-nam anh hùng đã kiên quyết đứng lên, triệu người như một, chiến đấu yê cùng anh dũng, đánh bại mọi kế hoạch quân sự và chính trị của quân thù, giành nhiều thắng lợi ngày càng to lớn.

Từ đầu xuân năm 1968 đến nay, cuộc kháng chiến ở *miền Nam* tiến lên một thời kỳ mới: đồng bào và chiến sĩ miền Nam đã mở cuộc tổng tiến công và nổi dậy đồng loạt vào các thành thị¹⁹, lập nên nhiều chiến công oanh liệt, làm rung chuyển nước Mỹ và chấn động năm châu. Việc thành lập *Liên minh các lực lượng dân tộc, dân chủ và hòa bình*²⁰ là một thắng lợi to lớn của chính sách đoàn kết toàn dân chống Mỹ, cứu nước, làm cho bọn Mỹ nguy càng lộ rõ bộ mặt cướp nước và bán nước của chúng và càng bị cô lập. Ở *miền Bắc*, hơn ba nghìn máy bay của giặc Mỹ đã bị bắn rơi. Thế là « Nam Bắc hai miền đều đánh giỏi ». Đế quốc Mỹ ngày càng thua to, nhất định sẽ hoàn toàn thất bại.

Song « chết thì chết, nết không chừa », giặc Mỹ vẫn rất ngoan cố. Ở miền Nam, chúng vẫn tiếp tục đẩy mạnh chiến tranh, đánh phá hết sức dã man các thành thị, triệt hạ nhiều vùng ở nông thôn, đồng thời bắn phá điên cuồng các tỉnh ở phía Nam miền Bắc.

Tại cuộc nói chuyện ở Pa-ri, trước thái độ nghiêm chỉnh và lập trường chính đáng của ta,

chúng vẫn trơ tráo đòi « có đi có lại » một cách cực kỳ vô lý. Rõ ràng là đế quốc Mỹ vẫn chưa chịu từ bỏ cuộc chiến tranh xâm lược đầy tội ác của chúng, vẫn cố bám lấy miền Nam nước ta, hòng chia cắt lâu dài Tổ quốc ta.

Trước tình hình nghiêm trọng ấy, nhân dân cả nước ta càng phải kiên trì và đẩy mạnh cuộc kháng chiến chống Mỹ, cứu nước. Vì độc lập, tự do, 31 triệu đồng bào ta quyết vượt mọi gian khổ hy sinh, quyết đánh và quyết thắng. Bọn xâm lược Mỹ ngày càng bị động và thất bại, đang ở bước đường cùng. Quân và dân cả nước ta đang ở thế chủ động và tiến công, càng đánh mạnh càng thắng lớn.

Đồng bào và chiến sĩ *miền Nam*, đoàn kết chặt chẽ và rộng rãi dưới ngọn cờ vẻ vang của *Mặt trận dân tộc giải phóng*, nhất định sẽ chiến đấu mạnh mẽ hơn nữa, giành những thắng lợi vĩ đại hơn nữa.

Đồng bào và chiến sĩ *miền Bắc* phải luôn luôn nâng cao cảnh giác, chiến đấu anh dũng, thi đua sản xuất, đánh bại cuộc chiến tranh phá hoại của địch, sẵn sàng đập tan mọi âm mưu leo thang mới của chúng, và hết lòng hết sức giúp đỡ miền Nam ruột thịt, làm tròn nhiệm vụ của hậu phương lớn đối với tiền tuyến lớn.

Nam Bắc một lòng, nhân dân cả nước ta kiên quyết kháng chiến, quyết tâm đánh thắng giặc Mỹ xâm lược, giải phóng miền Nam, bảo vệ miền Bắc, tiến tới hòa bình thống nhất nước nhà.

Nhân dân ta rất yêu chuộng hòa bình nhưng phải có độc lập, tự do thật sự thì mới có hòa bình chân chính. Lập trường của ta rất chính đáng,

Hồ Chủ tịch nói chuyện thân mật với các cán bộ cao cấp toàn quân,
tháng 5-1969.

rõ ràng: ngày nào để quốc Mỹ chấm dứt chiến tranh xâm lược nước ta, chấm dứt ném bom, bắn phá miền Bắc, rút hết quân Mỹ và quân chư hầu ra khỏi miền Nam Việt-nam, để nhân dân ta tự do giải quyết công việc nội bộ của mình, thì ngày đó hòa bình sẽ lập lại ngay. Đó là nguyện vọng của nhân dân ta, mà cũng là nguyện vọng của nhân dân tiến bộ Mỹ và nhân dân yêu chuộng hòa bình, công lý trên thế giới. Cách duy nhất để lập lại hòa bình là quân Mỹ và quân chư hầu phải rút hết về nước! Nước Việt-nam của người Việt-nam!

Đồng bào và chiến sĩ yêu quý!

Dân tộc Việt-nam ta đang tiến hành cuộc kháng chiến vĩ đại nhất trong lịch sử của mình. Vì độc lập, tự do của Tổ quốc, vì lợi ích của phe xã hội chủ nghĩa, của các dân tộc bị áp bức và của cả loài người tiến bộ, chúng ta đang chiến đấu và chiến thắng một kẻ thù hung ác nhất trên thế giới. Trên đất nước ta đang diễn ra cuộc chiến đấu quyết liệt giữa chính nghĩa và phi nghĩa, giữa văn minh và bạo tàn. Nhân dân các nước xã hội chủ nghĩa anh em và nhân dân tiến bộ toàn thế giới đang hàng ngày nhìn về Việt-nam ta, nhiệt liệt khen ngợi đồng bào và chiến sĩ ta. Nhân dịp này, thay mặt nhân dân Việt-nam, tôi chân thành cảm ơn các nước xã hội chủ nghĩa anh em và tất cả bầu bạn khắp năm châu đã hết lòng giúp đỡ nhân dân ta trong sự nghiệp thiêng liêng chống Mỹ, cứu nước.

Nhân dân ta rất anh hùng. Đường lối ta rất đúng đắn. Chúng ta có chính nghĩa. Chúng ta có chí khí kiên cường, quyết chiến, quyết thắng. Chúng

ta có sức mạnh vô địch của toàn dân đoàn kết và
được cả loài người tiến bộ đồng tình và ủng hộ.

Đế quốc Mỹ nhất định thua !

Nhân dân ta nhất định thắng !

Đồng bào và chiến sĩ cả nước hãy hái tiến lên !

In trên báo *Nhân dân*, số 5212,
ngày 20 tháng 7 năm 1968.

Theo đúng bài in trên
báo *Nhân dân*.

**THU GỬI CÁC CÁN BỘ, CÔ
GIÁO, THẦY GIÁO, CÔNG
NHÂN, NHÂN VIÊN, HỌC
SINH CÁC CẤP NHÂN DỊP
ĐẦU NĂM HỌC 1968—1969**

Các cô, các chú và các cháu thân mến,

Nhân dịp đầu năm học thứ tư chống Mỹ, cứu nước, Bác thân ái gửi lời thăm hỏi tất cả các cô, các chú và các cháu.

Trong hoàn cảnh cả nước có chiến tranh, sự nghiệp giáo dục của chúng ta vẫn phát triển nhanh, mạnh hơn bao giờ hết.

Bác vui lòng biết rằng mặc dù hoàn cảnh khó khăn, hiện nay miền Bắc nước ta đã có một vạn hai nghìn trường phổ thông, mỗi xã đều có trường cấp một, nhiều xã đã có trường cấp hai, các huyện đều có ít nhất một trường cấp ba. Số người đi học đã hơn sáu triệu, trong đó có hơn một triệu cán bộ và công nông đang học bổ túc văn hóa. Số người vào học các trường đại học và trung học chuyên nghiệp tăng gần gấp ba lần so với

trước chiến tranh chống Mỹ. Hơn 30 trường đại học và 200 trường trung học chuyên nghiệp đã phối hợp chặt chẽ với các ngành và các địa phương, đẩy mạnh công tác đào tạo cán bộ, tập trung cũng như tại chức.

Các trường đã có nhiều cố gắng trong việc thi đua dạy tốt và học tốt, bảo đảm an toàn cho thầy và trò, làm cho đời sống vật chất và tinh thần ngày càng tiến bộ.

Mặc dù giặc Mỹ điên cuồng đánh phá miền Bắc ác liệt, chúng không những đã thất bại thảm hại trên mặt trận chính trị, quân sự, mà ta đã thắng chúng cả trên mặt trận giáo dục và đào tạo cán bộ.

Làm được như vậy là nhờ Đảng ta có đường lối đúng đắn, quân đội và nhân dân ta rất anh hùng; và cũng do các cô, các chú, các cháu trong các trường học đã cùng nhau vượt qua nhiều khó khăn để hoàn thành tốt nhiệm vụ.

Nhân dịp này, Bác khen ngợi những cố gắng và thành tích mà các cô, các chú và các cháu đã đạt được.

Nhưng để quốc Mỹ vẫn còn ngoan cố. Cách mạng nước ta còn phải khắc phục nhiều khó khăn gian khổ để đạt thắng lợi hoàn toàn. Hiện nay, Đảng và nhân dân giao cho các cô, các chú, các cháu nhiệm vụ lớn hơn trước. Vì vậy, Bác nhắc các cô, các chú và các cháu mấy điều sau đây:

— Thầy và trò phải luôn luôn nâng cao tinh thần yêu Tổ quốc, yêu chủ nghĩa xã hội, tăng cường

tình cảm cách mạng đối với công nông, tuyệt đối trung thành với sự nghiệp cách mạng, triệt để tin tưởng vào sự lãnh đạo của Đảng, sẵn sàng nhận bất kỳ nhiệm vụ nào mà Đảng và nhân dân giao cho, luôn luôn cố gắng cho xứng đáng với đồng bào miền Nam anh hùng.

— Dù khó khăn đến đâu cũng phải tiếp tục thi đua dạy tốt và học tốt. Trên nền tảng giáo dục chính trị và lãnh đạo tư tưởng tốt, phải phấn đấu nâng cao chất lượng văn hóa và chuyên môn nhằm thiết thực giải quyết các vấn đề do cách mạng nước ta đề ra, và trong một thời gian không xa, đạt những đỉnh cao của khoa học và kỹ thuật.

— Các cô, các chú, các cháu phải cùng nhau tổ chức và quản lý đời sống vật chất và tinh thần ở các trường học ngày một tốt hơn, tăng cường bảo đảm sức khỏe và an toàn.

Nhiệm vụ của cô giáo, thầy giáo là rất quan trọng và rất vẻ vang.

Giáo dục là sự nghiệp của quần chúng. Cần phải phát huy đầy đủ dân chủ xã hội chủ nghĩa, xây dựng quan hệ thật tốt, đoàn kết thật chặt chẽ giữa thầy và thầy, giữa thầy và trò, giữa học trò với nhau, giữa cán bộ các cấp, giữa nhà trường và nhân dân để hoàn thành thắng lợi nhiệm vụ đó.

Giáo dục nhằm đào tạo những người kế tục sự nghiệp cách mạng to lớn của Đảng và nhân dân ta, do đó các ngành, các cấp Đảng và chính quyền địa phương phải thật sự quan tâm hơn nữa đến sự

ngiệp này, phải chăm sóc nhà trường về mọi mặt, đẩy sự nghiệp giáo dục của ta lên những bước phát triển mới. -

Bác mong chờ những thành tích mới của các cô, các chú và các cháu.

Chào thân ái và quyết thắng
BÁC HỒ

Viết ngày 15 tháng 10 năm
1968.
In trên báo *Nhân dân*, số 5299,
ngày 16 tháng 10 năm 1968.

Theo đúng bài in trên
báo *Nhân dân*.

TIẾN LÊN ĐÁNH THẮNG HOÀN TOÀN GIẶC MỸ XÂM LƯỢC¹⁾

Hỡi đồng bào và chiến sĩ cả nước,

Trước những thắng lợi to lớn của quân và dân ta cả hai miền, nhất là ở miền Nam từ đầu xuân đến nay, ngày 1 tháng 11 năm 1968, Chính phủ Mỹ đã buộc phải chấm dứt không điều kiện việc ném bom và bắn phá trên toàn bộ lãnh thổ nước Việt-nam dân chủ cộng hòa.

Thế là, sau bốn năm chiến đấu vô cùng anh dũng, quân và dân ta đã giành được thắng lợi vẻ vang: bắn rơi hơn 3.200 máy bay, bắn cháy hàng trăm tàu chiến lớn nhỏ, *đánh thắng cuộc chiến tranh phá hoại²⁾* của đế quốc Mỹ trên miền Bắc nước ta.

Đó là một thắng lợi có ý nghĩa rất quan trọng đối với sự nghiệp chống Mỹ, cứu nước vĩ đại của nhân dân ta.

Đế quốc Mỹ tưởng lầm với sức tàn phá dã man của bom đạn, chúng có thể làm suy yếu miền Bắc, ngăn chặn sự ủng hộ của hậu phương lớn đối

1) Lời kêu gọi ngày 3 tháng 11 năm 1968 nhân dịp đế quốc Mỹ buộc phải ngừng ném bom, bắn phá miền Bắc. Đầu đề do Nhà xuất bản đặt.

với tiền tuyến lớn và làm giảm sút sức chiến đấu của miền Nam. Sự thật là : càng chiến đấu chống giặc Mỹ, miền Bắc càng vững mạnh về mọi mặt và luôn luôn hết lòng hết sức ủng hộ cuộc đấu tranh giải phóng của đồng bào miền Nam anh hùng. Càng chiến đấu chống giặc Mỹ, đồng bào miền Nam càng đoàn kết chặt chẽ, sức càng mạnh, thắng càng to.

Thắng lợi đó là thắng lợi của đường lối cách mạng đúng đắn của Đảng ta, thắng lợi của lòng yêu nước nồng nàn và của sức mạnh toàn dân đoàn kết quyết chiến quyết thắng, thắng lợi của chế độ xã hội chủ nghĩa tốt đẹp. Đó là thắng lợi chung của quân và dân ta ở cả hai miền Nam — Bắc. Đó cũng là thắng lợi của nhân dân các nước anh em và bè bạn ta khắp năm châu.

Nhân dịp này, thay mặt Đảng và Chính phủ, tôi nhiệt liệt khen ngợi đồng bào và chiến sĩ ta trong cả nước, và chân thành cảm ơn sự giúp đỡ to lớn và sự đồng tình, ủng hộ của các nước xã hội chủ nghĩa anh em, của các nước bạn gần xa và của nhân dân toàn thế giới, kể cả nhân dân tiến bộ Mỹ.

Đồng bào và chiến sĩ thân mến!

Chúng ta đã đánh thắng cuộc chiến tranh phá hoại của đế quốc Mỹ ở miền Bắc. Song đó chỉ mới là thắng lợi bước đầu. Đế quốc Mỹ rất ngoan cố và xảo quyệt. Chúng nói « hòa bình », « thương lượng » nhưng vẫn chưa chịu từ bỏ dã tâm xâm lược của chúng. Hơn một triệu quân Mỹ, quân ngụy và quân chư hầu còn đang hàng ngày gây ra biết bao tội ác dã man đối với đồng bào miền Nam ta.

Vì vậy, nhiệm vụ thiêng liêng của toàn dân ta lúc này là phải nâng cao *tinh thần quyết chiến quyết thắng, quyết tâm giải phóng miền Nam, bảo vệ miền Bắc, tiến tới hòa bình thống nhất Tổ quốc*.

Hễ còn một tên xâm lược trên đất nước ta, thì ta còn phải tiếp tục chiến đấu, quét sạch nó đi.

Đồng bào và chiến sĩ *miền Nam* anh hùng, dưới ngọn cờ vẻ vang của *Mặt trận dân tộc giải phóng*, liên tục tiến công, liên tục nổi dậy, kiên quyết tiến lên, giành lấy thắng lợi hoàn toàn.

Quân và dân *miền Bắc* quyết ra sức thi đua yêu nước, xây dựng chủ nghĩa xã hội và làm tròn nghĩa vụ của mình đối với đồng bào *miền Nam* ruột thịt, luôn luôn nâng cao cảnh giác, tự lực cánh sinh, tăng cường lực lượng, sẵn sàng chiến đấu, đập tan mọi âm mưu mới của địch.

Chúng ta tin rằng: sự nghiệp chống Mỹ, cứu nước của nhân dân ta ngày càng được sự đồng tình, ủng hộ và giúp đỡ to lớn của nhân dân các nước anh em và nhân dân toàn thế giới, kể cả nhân dân tiến bộ Mỹ.

Trải qua gần một trăm năm dưới ách nô lệ thực dân và hơn 20 năm chống chiến tranh xâm lược của bọn đế quốc, hơn ai hết, nhân dân ta rất thiết tha yêu quý hòa bình để xây dựng đất nước. Nhưng phải là *hòa bình thật sự trong độc lập, tự do*.

Vì vậy, chúng ta kiên quyết đòi:

— Chính phủ Mỹ phải chấm dứt chiến tranh xâm lược Việt-nam. Phải vĩnh viễn từ bỏ mọi hành động xâm phạm chủ quyền và an ninh của nước Việt-nam dân chủ cộng hòa.

— Phải rút hết quân Mỹ và quân chư hầu ra khỏi miền Nam Việt-nam.

— Công việc nội bộ của miền Nam phải do nhân dân miền Nam tự giải quyết theo Cương lĩnh chính trị của Mặt trận dân tộc giải phóng, nước ngoài không được can thiệp vào.

— Công việc thống nhất nước Việt-nam phải do nhân dân hai miền Nam — Bắc tự giải quyết, nước ngoài không được can thiệp vào.

Đồng bào và chiến sĩ yêu quý,

Trước mắt chúng ta còn nhiều gian khổ hy sinh, nhưng sự nghiệp chống Mỹ, cứu nước vĩ đại của nhân dân ta đang tiến mạnh đến ngày thắng lợi. Tổ quốc đang kêu gọi chúng ta hăng hái tiến lên, đánh thắng hoàn toàn giặc Mỹ xâm lược!

Để quốc Mỹ nhất định thua!

Nhân dân ta nhất định thắng!

In trên báo *Nhân dân*, số 5317,
ngày 3 tháng 11 năm 1968.

Theo đúng bài in trên
báo *Nhân dân*.

BÀI NÓI CHUYỆN VỚI CÁC ĐẠI BIỂU CÔNG NHÂN VÀ CÁN BỘ NGÀNH THAN

Các đồng chí,

Bác rất hoan nghênh các cô, các chú công nhân và cán bộ ngành than đã cử đại biểu đến báo cáo những cố gắng và kết quả bước đầu của ngành than với Bác và các đồng chí Trung ương có mặt tại đây.

Người ta thường gọi than là « vàng đen ». Nó rất cần thiết cho công nghiệp, nông nghiệp, thương nghiệp, vận tải, quốc phòng và đời sống của nhân dân.

Trong sự nghiệp chống Mỹ, cứu nước và xây dựng chủ nghĩa xã hội càng cần rất nhiều than.

Ở nước ta có nhiều mỏ than, công nhân ta thì cần cù và anh dũng, lại có các nước anh em giúp ta về thiết bị, kỹ thuật, cho nên ta có thể sản xuất than nhiều, nhanh, tốt, rẻ.

Nhưng tình hình sản xuất than hiện nay lại không như thế.

Năm 1965 đã sản xuất được ngót 4 triệu 30 vạn tấn, nhưng mấy năm gần đây thì sản lượng giảm sút. Sự giảm sút đó, một phần do tình hình chiến tranh. Nhưng nguyên nhân chính là do *quản lý kém* và *tổ chức kém*. Chỉ lấy một ví dụ: Toàn ngành mỏ có hàng vạn người, nhưng số người làm các việc hành chính, quản trị, gián tiếp sản xuất quá nhiều.

Cần giảm bớt số người gián tiếp đó để thêm vào số người trực tiếp sản xuất.

Trong Hội nghị của ngành than ngày 10-10-1968, đồng chí Thủ tướng Phạm-Văn-Đồng và nhiều đồng chí khác, cả cán bộ và công nhân đã phát biểu ý kiến một cách dân chủ, thẳng thắn và góp nhiều đề nghị rất tốt nhằm đẩy mạnh việc sản xuất than.

Hôm nay, Bác chỉ nói thêm mấy điểm, để nhắc nhở các cô, các chú cố gắng thi đua làm cho tốt hơn nữa.

1. Trong Hội nghị của ngành than, các đồng chí Bộ trưởng, giám đốc, cán bộ và công nhân đã **phê bình** và **tự phê bình**, thật thà nêu rõ những sai lầm, thiếu sót trong ngành, và mạnh dạn đề ra cách sửa chữa. Đó là một điều tốt. Vì vậy, Hội nghị xong, trong cán bộ và công nhân đã có một không khí phấn khởi, tin tưởng, mức sản xuất than đã bắt đầu nâng lên so với trước. Theo báo cáo, trước Hội nghị, chỉ có mỏ Cọc 6 đã hoàn thành kế hoạch cả năm trước thời hạn 4 tháng. Sau Hội nghị, mỏ Hà-tu, mỏ Đèo-nai, mỏ Thống-nhất... đều đã cố gắng hoàn thành kế hoạch cả năm và đã nhận sản xuất thêm mấy vạn tấn than ngoài kế hoạch.

Xí nghiệp ô-tô Hòn-gai mới đây cũng đã hoàn thành kế hoạch trước thời hạn.

Thế là khi tư tưởng đã chuyển biến thì việc làm cũng tiến bộ, mức sản xuất được nâng cao.

Nhưng đó chỉ mới là chuyển biến bước đầu. Các cô, các chú phải luôn luôn cố gắng hơn nữa để mức sản xuất than tăng nhanh và vững chắc.

2. Ngành sản xuất than cũng như quân đội đánh giặc. Toàn thể công nhân và cán bộ phải có nhiệt tình cách mạng và tinh thần yêu nước rất cao, ý chí quyết đánh quyết thắng rất vững, phải đoàn kết nhất trí, phải có đầy đủ ý thức làm chủ nước nhà, làm chủ xí nghiệp, vượt mọi khó khăn, nhằm vào một mục đích chung là sản xuất thật nhiều than cho Tổ quốc. *Như thế mới thật xứng đáng với đồng bào và chiến sĩ miền Nam đang anh dũng chiến đấu chống giặc Mỹ xâm lược và bọn tay sai bán nước.*

3. Công nhân phải tham gia quản lý.

Cán bộ các cấp cần tham gia lao động.

Có như vậy, cán bộ và công nhân mới thật sự đoàn kết và giải quyết được nhanh chóng các vấn đề trong sản xuất, đẩy mạnh được sản xuất.

Kỷ luật lao động phải nghiêm.

Quản lý lao động, quản lý vật tư phải chặt chẽ.

Phải đẩy mạnh phong trào thi đua yêu nước.

Kiên quyết chống nạn quan liêu, chống tham ô, lãng phí.

Phải chăm lo đời sống vật chất và văn hóa của công nhân.

4. Đề kết thúc, Bác nhắc thêm là phải chú ý tổ chức tốt việc phòng không và luôn luôn cảnh giác, sẵn sàng chiến đấu.

Đảng viên, đoàn viên và thanh niên nói chung phải gương mẫu trong sản xuất, trong học tập, trong việc giữ vững kỷ luật và cải thiện đời-sống của công nhân.

Bác mong tất cả công nhân và cán bộ cố gắng hơn nữa, đẩy mạnh ngành than trở thành một ngành gương mẫu cho các ngành kinh tế khác và tỉnh Quảng-ninh trở thành một tỉnh giàu đẹp.

Cuối cùng, Bác nhờ các cô, các chú chuyển đến tất cả anh chị em công nhân và cán bộ ở các mỏ, đến các gia đình và đến toàn thể đồng bào và chiến sĩ tỉnh Quảng-ninh lời thăm hỏi thân ái của Bác và Trung ương.

Nói ngày 5 tháng 11 năm 1968.
In trên báo *Nhân dân*, số 5331,
ngày 17 tháng 11 năm 1968.

Theo đúng bài in trên
báo *Nhân dân*.

THƯ CHÚC MỪNG NĂM MỚI

Đồng bào và chiến sĩ yêu quý,

Năm 1968 là một năm quân và dân cả nước ta chiến thắng rất oanh liệt. Đế quốc Mỹ đã buộc phải chấm dứt không điều kiện cuộc chiến tranh phá hoại ở miền Bắc.

Từ đầu xuân 1968, đồng bào và chiến sĩ miền Nam anh hùng liên tục tiến công, liên tục nổi dậy, giành được nhiều thắng lợi rất vẻ vang.

Chắc chắn giặc Mỹ sẽ hoàn toàn thất bại. Quân và dân ta trong cả nước, thừa thắng xông lên, nhất định sẽ thắng lợi hoàn toàn.

Nhân dịp năm mới 1969, thay mặt nhân dân cả nước ta, tôi nhiệt liệt chúc mừng và cảm ơn các nước xã hội chủ nghĩa anh em, các nước bầu bạn và nhân dân yêu chuộng hòa bình, công lý trên thế giới, kể cả nhân dân tiến bộ Mỹ, đã hết lòng ủng hộ và giúp đỡ sự nghiệp chống Mỹ, cứu nước của nhân dân Việt-nam.

Tôi thân ái chúc đồng bào, chiến sĩ, cán bộ và bà con Hoa kiều cả hai miền Nam Bắc và kiều bào ta ở nước ngoài, năm mới đoàn kết, chiến đấu, thắng lợi. Và có mấy lời mừng xuân như sau:

Năm qua thắng lợi vẻ vang,

Năm nay tiền tuyến chắc càng thắng to.

Vì độc lập, vì tự do
Đánh cho Mỹ cút, đánh cho ngụy nhào.
Tiến lên! Chiến sĩ, đồng bào,
Bắc Nam sum họp, xuân nào vui hơn!

Xuân 1969
HỒ-CHÍ-MINH

In trên báo *Nhân dân*, số 5376,
ngày 1 tháng 1 năm 1969.

Theo đúng bài in trên
báo *Nhân dân*.

Hồ Chủ tịch tiếp phái đoàn Mặt trận dân tộc giải phóng miền Nam
ra thăm miền Bắc, năm 1969.

TẾT TRỒNG CÂY²²

Ngày nay, đồng bào ta ai cũng hiểu rõ trồng cây gây rừng có ích lợi to lớn cho kinh tế và quốc phòng. Vì vậy, *Tết trồng cây* là ngày mở đầu cho việc trồng cây suốt cả năm, đã trở thành một tục lệ tốt đẹp của nhân dân ta. Tính chung trong mấy năm nay, theo báo cáo của Tổng cục Lâm nghiệp, nhân dân ta đã trồng được hàng chục vạn héc-ta cây các loại trên các đồi, bãi, vườn, hai bên đường, trên bờ mương máng, v.v..

Trong mấy năm chống chiến tranh phá hoại của giặc Mỹ, nhân dân ta càng nhận rõ lợi ích của việc trồng cây, cho nên phong trào trồng cây càng phát triển. Việc trồng cây ngày càng hướng vào những yêu cầu thiết thực như lấy gỗ, cây ăn quả, cây chắn gió phục vụ thâm canh lúa, bảo vệ đê, bao đồi, chống xói mòn, chống cát bay, v.v.. Những dải rừng được trồng ở ven biển, dọc đường giao thông, trong thôn xóm, đã có tác dụng lớn.

Những nơi có thành tích trồng cây trước đây như Lạc-trung, Ngọc-long, Liên-phương, v.v. vẫn tiếp tục phát triển. Gần đây, có thêm một số nơi phong trào trồng cây khá, như các tỉnh Nam-hà, Quảng-ninh, Hà-tĩnh. Nhất là Lạng-son phong trào đang vươn lên mạnh. Nguyên nhân chính là do

các tỉnh ủy, các cấp Đảng và chính quyền thiết thực lãnh đạo nhân dân ra sức trồng cây và bảo vệ cây.

Một thí dụ: xã Đô-lương (Lạng-sơn) có nhiều đất rừng, nhưng trước đây không biết chăm lo trồng cây. Từ năm 1964, trong cuộc vận động cải tiến quản lý hợp tác xã, Đô-lương hợp bảy hợp tác xã nhỏ thành ba hợp tác xã lớn. Việc trồng rừng được quản lý tốt, bảo vệ tốt, kết quả bước đầu là với 270 héc-ta rừng được chăm sóc, hàng năm đã bán cho Nhà nước 1.100 mét khối gỗ và 1.000 mét khối củi.

Nhờ trồng cây tốt cho nên thủy lợi cũng tiến bộ. Hơn 100 héc-ta ruộng trước kia bỏ hóa, nay đã trở thành ruộng 5 tấn. Đóng góp lương thực nghĩa vụ ngày càng tăng, năm 1967 được 130 tấn thóc, năm 1968 được 141 tấn thóc.

Thu nhập của hợp tác xã cũng ngày càng tăng, năm 1965 thu được 16.250 đồng, năm 1967 thu được 50.240 đồng. Nhờ vậy, đời sống của xã viên ngày càng cải thiện. Ví dụ đó chứng tỏ trồng cây gây rừng rất ích nước lợi nhà.

Những cá nhân có thành tích xuất sắc như: Anh hùng trồng cây Nguyễn-Văn-Tần, cán bộ miền Nam tập kết ở Vinh-phủ; cụ Nguyễn-Văn-Quốc, 74 tuổi, ba năm liền chiến sĩ thi đua về trồng cây ở Ninh-bình; ông Hoàng-Đông-Hán ở Quảng-ninh; cụ Sùng-Chín-Tín ở Hà-giang; cụ Nông-Quảng-Liêm ở Lạng-sơn, tự tay mình trồng được 3.500 cây trên đồi trọc, cây nào cũng tốt, cụ còn vận động cả hợp tác xã trồng được hàng vạn cây xanh tươi, v.v..

Bên cạnh những gương tốt đó, còn có những địa phương trồng cây gây rừng chưa tốt, hoặc kém bảo vệ chăm sóc, cho nên trồng nhiều mà cây sống ít, diện tích đồi trọc còn nhiều. Nguyên nhân là do ngành lâm nghiệp chưa quan tâm đúng mức, nhưng chủ yếu là do cấp ủy và ủy ban hành chính địa phương chưa lãnh đạo tốt phong trào trồng cây. Các địa phương đó cần học tập và thi đua với những nơi có phong trào trồng cây khá. *Chúng ta phải trồng cây cho cả đồng bào miền Nam nữa.*

Kinh nghiệm cho thấy rằng: mọi người đều nên tham gia trồng cây, nhưng lực lượng các cụ phụ lão có tổ chức là quan trọng và các cháu thiếu nhi là lực lượng góp phần đặc lực.

Năm nay, chúng ta thi đua trồng cây cho thật tốt, phải bảo đảm trồng cây nào tốt cây ấy, tổ chức « một Tết trồng cây quyết thắng giặc Mỹ xâm lược ».

In trên báo *Nhân dân*, số 5411,
ngày 5 tháng 2 năm 1969.
Ký tên: T. L.

Theo đúng bài in trên
báo *Nhân dân*.

NÂNG CAO TRÁCH NHIỆM CHĂM SÓC VÀ GIÁO DỤC THIỆU NIÊN, NHI ĐỒNG

Nói chung trẻ con ta rất tốt.

Ở miền Nam, các cháu bé rất dũng cảm, đã hăng hái giúp đỡ bộ đội, giúp đỡ gia đình có người kháng chiến, làm giao liên, đánh du kích, v.v.. Nhiều cháu mới hơn 10 tuổi đã trở thành dũng sĩ diệt Mỹ.

Ở miền Bắc, các cháu đều hăng hái thi đua làm « nghìn việc tốt » như giúp đỡ gia đình bộ đội, trả lại của rơi, gan góc liều mình cứu bạn, v.v.. Ở nông thôn thì nhiều nơi các cháu tổ chức giúp các hợp tác xã chăm sóc trâu bò béo khỏe, trồng cây và bảo vệ cây xanh tốt. Các cháu sơ tán xa gia đình vẫn cố gắng vượt mọi khó khăn, kính thầy yêu bạn, đoàn kết với đồng bào địa phương và thi đua học tập tốt, lao động tốt. Nhiều cháu học giỏi, tất cả các môn đều đạt điểm 5, điểm 10, đã được giải thưởng của Bác Hồ.

Hàng trăm cháu có thành tích xuất sắc đã được Bác Hồ thưởng huy hiệu. Hơn hai triệu cháu được bình bầu là cháu ngoan Bác Hồ.

Nhân dân ta rất tự hào có nhiều con cháu tiến bộ như thế. Mong các cháu ngày càng cố gắng hơn nữa và tiến bộ hơn nữa.

Song vẫn còn một số ít cháu chậm tiến vì chưa được chăm sóc dạy dỗ đến nơi đến chốn.

Thiếu niên, nhi đồng là người chủ tương lai của nước nhà. Vì vậy chăm sóc và giáo dục tốt các cháu là nhiệm vụ của toàn Đảng, toàn dân. Công tác đó phải làm kiên trì, bền bỉ. Trong thời gian tới và trong dịp hè này, cần phải đẩy mạnh công tác thiếu niên, nhi đồng đạt nhiều kết quả tốt và thiết thực.

Trước hết các gia đình (tức là ông bà, cha mẹ, anh chị) phải làm thật tốt công việc ấy. Các đảng ủy đường phố và hợp tác xã phải phụ trách chỉ đạo thiết thực và thường xuyên. Ủy ban thiếu niên, nhi đồng, Đoàn thanh niên, ngành giáo dục và các ngành, các đoàn thể cần phải có kế hoạch cụ thể chăm sóc, giáo dục các cháu ngày càng khỏe mạnh và tiến bộ. Các Tỉnh ủy, Thành ủy cần phải phụ trách đôn đốc việc này cho có kết quả tốt.

Vì tương lai của con em ta, dân tộc ta, mọi người, mọi ngành phải có quyết tâm chăm sóc và giáo dục các cháu bé cho tốt.

In trên báo *Nhân dân*, số 5526,
ngày 1 tháng 6 năm 1969.
Ký tên : T. L.

Theo đúng bài in trên
báo *Nhân dân*.

VỀ CHỦ NGHĨA LÊ-NIN VÀ CÁCH MẠNG VIỆT-NAM¹⁾

Hỏi : Thưa đồng chí Chủ tịch rất kính mến, đồng chí đã tìm thấy tư tưởng Lê-nin bằng cách nào ?

Trả lời : Đồng chí biết rằng tôi sang châu Âu từ trước chiến tranh thế giới thứ nhất. Tôi đã sống nhiều năm ở Pa-ri, sống chật vật bằng cách làm những nghề vặt : giúp việc cho một người thợ chụp ảnh, sơn « đồ cổ Trung-quốc », dĩ nhiên là đồ giả. Hồi đó nước chúng tôi đang ở dưới ách chủ nghĩa thực dân Pháp, bị bóc lột ghê gớm và khổ sở vô cùng. Tôi biết rất ít về các vấn đề chính trị, nhưng tôi muốn Tổ quốc tôi được giải phóng, các « dân tộc thuộc địa » được giải phóng. Tôi bắt đầu viết và phát những truyền đơn tố cáo tội ác của bọn thực dân Pháp. Tôi chưa biết đảng là gì, công đoàn là gì, càng không rõ chủ nghĩa xã hội khác chủ nghĩa cộng sản ở chỗ nào. Nhưng có những « ông bà » — lúc đầu tôi gọi các đồng chí tôi trong Đảng Xã hội như thế — đã tỏ đồng tình với tôi. Vì vậy tôi đã tham gia Đảng Xã hội. Tôi biết rất ít

1) Trả lời phỏng vấn của đồng chí Sác-lơ Phuốc-ni-ô (Charles Fourniaux), phóng viên báo *Nhân đạo* (L'Humanité), ngày 15 tháng 7 năm 1969.

về Cách mạng tháng Mười và về Lê-nin; về cảm tính tôi thấy mình có mối tình đoàn kết với cuộc cách mạng Nga và người lãnh đạo cuộc cách mạng ấy, nhưng tôi chưa hề đọc tác phẩm nào của Lê-nin. Cho nên tôi rất lúng túng trước các cuộc bàn cãi sôi nổi xảy ra những năm 1919 — 1920 trong nội bộ Đảng Xã hội về vấn đề có nên ở lại Quốc tế thứ hai hay tham gia Quốc tế thứ ba? Một số đồng chí lại đề nghị thành lập Quốc tế thứ hai ruồi. Tôi càng lúng túng vì trong cuộc bàn cãi, người ta rất ít nói đến sự đoàn kết với các dân tộc thuộc địa. Nhưng đó lại là vấn đề mà tôi quan tâm hơn hết và do đó mà tôi đã tìm ra được con đường đúng. Khi tôi nêu câu hỏi: « Ai khẳng định rõ ràng là mình đoàn kết với các dân tộc bị chủ nghĩa thực dân áp bức? » thì người ta trả lời: *Quốc tế thứ ba*. Rồi một đồng chí đưa cho tôi đọc *Luận cương về các vấn đề thuộc địa và dân tộc*¹⁾ của Lê-nin vừa đăng trên báo *Nhân đạo*. Bài đó khó hiểu, vì có những từ ngữ mà tôi không biết rõ. Nhưng tôi đọc đi đọc lại, và dần dần tôi hiểu ý nghĩa của nó một cách sâu sắc. Bản *Luận cương* làm cho tôi cảm động, phấn khởi, sáng tỏ, tin tưởng biết bao! Tôi xúc động đến phát khóc lên. Ngồi một mình trong buồng mà tôi nói to lên như đang nói trước quần chúng đông đảo: « Hỡi đồng bào bị đọa đầy đau khổ, đây là cái cần thiết cho chúng ta, đây là con đường giải phóng chúng ta ». Từ đó tôi đã có một sự lựa chọn: tán thành Quốc tế thứ ba và hoàn toàn tin theo Lê-nin.

1) Đây là nói về bản Sơ thảo lần thứ nhất những luận cương về vấn đề dân tộc và vấn đề thuộc địa.

Hỏi : Thế là trên cơ sở tin theo Lê-nin và đấu tranh giải phóng các dân tộc bị chủ nghĩa thực dân áp bức mà đồng chí đã dự vào cuộc đấu tranh tiến hành ở Pa-ri nhằm tham gia Quốc tế thứ ba, cuộc đấu tranh này đưa đến kết quả là việc thành lập Đảng Cộng sản Pháp tại Đại hội Tua. Đến tháng 12-1970 thì được nửa thế kỷ.

Trả lời : Đúng. Từ ngày Luận cương của Lê-nin đã hoàn toàn soi sáng cho tôi, tôi không còn chỉ dự các cuộc họp của Đảng một cách thụ động nữa. Tôi lao vào cuộc chiến đấu, hăng hái bàn cãi, tiến công mạnh mẽ những kẻ chống lại Lê-nin và Quốc tế thứ ba ; dĩ nhiên là tôi phải phát biểu bằng tiếng Pháp, như vậy càng thêm khó khăn cho tôi. Nhưng, như tôi đã nói nhiều lần, hồi đó tôi được các đồng chí Mác-xen Ca-sanh, Vai-ăng Cu-tuy-ri-ê, Mông-mút-xô giúp đỡ nhiều. Tôi không chỉ tranh luận trong chi bộ tôi, mà còn đi đến các chi bộ khác đề nêu câu hỏi : « Nếu các đồng chí không lên án chủ nghĩa thực dân, nếu các đồng chí không đoàn kết với các dân tộc thuộc địa, thì các đồng chí làm thứ cách mạng gì ? ».

Ở Đại hội Tua, tôi tham luận, đặt vấn đề đấu tranh chống chủ nghĩa thực dân Pháp, tố cáo những tội ác của nó ở Đông-dương. Một nghị sĩ xã hội ngắt lời tôi và nói rằng ông ta đã phát biểu đề « bênh vực dân bản xứ », nhưng tôi bảo im đi và tôi tiếp tục kêu gọi giúp đỡ nhân dân Việt-nam và tất cả các dân tộc thuộc địa. Và dĩ nhiên là tôi đã bỏ phiếu cùng những đồng chí tán thành Quốc tế thứ ba, cùng cái đa số sau đó thành lập Đảng Cộng sản Pháp.

Hỏi : Hồi đó, đối với đồng chí là một người cách mạng trẻ tuổi và đối với các dân tộc bị chủ nghĩa

thực dân áp bức, Lê-nin thể hiện điều gì, nên hình dung điều đó như thế nào ?

Trả lời : Dĩ nhiên là hồi đó các dân tộc châu Á, châu Phi và châu Mỹ la-tinh chưa biết thật rõ Lê-nin là ai, thậm chí còn không biết nước Nga ở đâu. Sự dốt nát là một chỗ dựa chủ yếu của chế độ thực dân. Tuy nhiên, bằng cách truyền miệng, ở châu Phi cũng như ở châu Á và châu Mỹ la-tinh, người ta nhắc đi nhắc lại rằng ở một nơi nào đó trên thế giới, có một dân tộc đã lật đổ bọn bóc lột mình và tự quản lý lấy công việc của mình, không có bọn chủ và bọn toàn quyền; họ nói với nhau rằng việc đó xảy ra ở Nga và đứng đầu những con người dũng cảm ấy là người dũng cảm nhất : Lê-nin. Do đó, người ta được biết Lê-nin không những đã giải phóng dân tộc mình, mà còn muốn giải phóng các dân tộc khác ; Người đang hoạt động để giải phóng người da vàng cũng như người da đen hoặc người da trắng ; Người có một cương lĩnh hành động để đạt mục đích ấy. Sự thật là dần dần lọt ra những tin tức về Quốc tế thứ ba đấu tranh cho tất cả những người bị bóc lột, không trừ ai, và người ta biết rằng đứng đầu Quốc tế thứ ba là Lê-nin. Như vậy, thì việc quần chúng nhân dân châu Á, châu Phi và châu Mỹ la-tinh, tất cả những người bị áp bức ấy đầy thiện cảm và tin tưởng đối với Lê-nin, có lấy gì làm lạ ? Trước con mắt các dân tộc phương Đông, Lê-nin không phải chỉ là một lãnh tụ, một người chỉ huy. Đó cũng là một người thầy có sức hấp dẫn ; tính coi thường sự xa hoa, lòng ham mê công việc, đời sống trong sạch, sự giản dị và tâm hồn cao thượng của Người

làm cho quả tim chúng tôi hướng về Người, không gì ngăn nổi. Lòng kính mến của chúng tôi đối với Người gần như lòng hiếu thảo, là một trong những đức tính cơ bản ở nước chúng tôi. Đối với chúng tôi là những người bị ngược đãi, sỉ nhục, Lê-nin là hiện thân của tình bác ái. Phải trông thấy các học sinh trường Đại học các dân tộc phương Đông khi họ nghe tin Lê-nin mất mới rõ. Những thanh niên đó, đại diện cho tinh hoa cách mạng của châu Phi và châu Á, đã khóc òa lên, vì họ hết sức thương mến Lê-nin.

Hỏi : Đồng chí rời nước Pháp lúc nào và đã sống ở đất nước của Lê-nin như thế nào ?

Trả lời : Tôi rời nước Pháp sang nước Nga vào nửa cuối năm 1923. Từ lâu tôi đã muốn tới xứ sở của Cách mạng, nhưng việc đó không giản đơn. Đường biển thì ít bảo đảm, cái chết của Lơ-phép-vơ và các bạn cùng đi chứng tỏ điều đó. Vậy phải đi đường bộ. Tôi liên hệ với những nhân viên xe lửa để sắp đặt một chuyến đi bí mật. Họ không giấu giếm rằng việc đó không phải dễ, nhưng cuối cùng họ bảo đảm là họ sẽ đưa tôi sang Bá-linh và từ đấy họ sẽ xoay xở để giao tôi cho những đồng chí đáng tin cậy. Nhưng rồi tôi không cần đến những sự sắp đặt ấy vì tôi đã lên đường, ngồi ở toa xe hạng nhất, miệng ngậm xì-gà, như một nhà tư sản trẻ tuổi du lịch quanh thế giới.

Nhưng trước đó phải vượt qua một sự khó khăn. Hồi đó, Bộ thuộc địa cho hai người « bảo vệ » không rời tôi nửa bước. Để xoa dịu sự cảnh giác của họ, trong một thời gian khá lâu, tôi sống một cách rất đúng mực: buổi sáng đến xưởng,

buổi chiều đến thư viện (một nghị sĩ giúp tôi xin được một cái thẻ) và đôi khi, buổi tối, dự mít tinh hay đi xem chiếu bóng. Dần dần, sự cảnh giác của những người theo dõi tôi dịu đi. Thế là một buổi tối, tôi ra khỏi nhà, hai tay đút túi, và tôi vào một rạp chiếu bóng qua cửa trước, nhưng rồi ra ngay cửa sau, và đi lên nhà ga phía Bắc, ở đấy một đồng chí đang đợi với chiếc va-li của tôi — ồ, chiếc va-li rất nhẹ — và tôi lên xe lửa đi Bá-linh. Mặc dù được Đảng Cộng sản Pháp giúp đỡ, lúc ra đi, tôi không giàu lắm. Nhưng đến Bá-linh, tôi trở nên triệu phú. Ở đây đang bị nạn lạm phát và khi mua một tờ báo, tôi nhận thấy nó không rộng bằng diện tích của tất cả những tờ giấy bạc mà tôi bỏ ra để mua. Các đồng chí người Đức dẫn tôi đến một bến tàu biển; ở đấy tôi lên một chiếc tàu Xô-viết. Tôi lên Xanh Pê-téc-xbua — hồi đó chưa gọi là Lê-nin-grát — trong tay không có một giấy tờ gì, và không quen biết ai. Tôi phải ở thành phố này một thời gian cho đến khi các đồng chí Liên-xô biết rõ tôi là một người cách mạng chân chính. Khi đó, sự cảnh giác là rất cần thiết. Tôi đến Mát-xcơ-va vào mùa đông. Trời rét lắm rồi. Tôi trọ ở một khách sạn, cách điện Crem-lin không xa; tại đấy có nhiều đồng chí nước ngoài. Tôi liên hệ với các đồng chí người Phi-líp-pin và các nước thuộc địa khác, các đồng chí người Ý, v.v.. Vào một ngày tháng 1-1924, chúng tôi đang ăn bữa sáng tại quán cơm ở tầng dưới khách sạn thì được tin Lê-nin mất. Không ai muốn tin điều đó, nhưng khi ngoảnh lại, chúng tôi thấy lá cờ của Xô-viết Mát-xcơ-va đã bỏ rũ. Một sự xúc động lớn

xâm chiếm tâm hồn chúng tôi; bữa ăn bị bỏ dở, vì không ai thấy đói nữa: Lê-nin đã mất. Thế là tôi chưa được gặp Lê-nin và đó là một điều ân hận lớn trong đời tôi. Khi tôi đến nước Nga, Người đã ốm nặng và đang chữa bệnh ở Goóc-ki, cho nên không đến thăm được. Nhưng tôi được biết Crúp-xcai-a là một người đàn bà hết sức hiền từ và giản dị, và là vợ của Lê-nin. Vả lại hồi đó tôi sống ở Nga trong bầu không khí của Lê-nin: tôi làm việc ở Quốc tế cộng sản và học ở trường Đại học Lê-nin.

Hỏi : Vậy nên gọi lại như thế nào vai trò của Lê-nin và chủ nghĩa Lê-nin đối với đồng chí?

Trả lời : Đồng chí biết truyền thuyết của chúng tôi về cái « cầm nang ». Khi gặp khó khăn, người ta gỡ cầm nang ra và tìm thấy cách giải quyết. Chủ nghĩa Lê-nin cũng gần như cái cầm nang thần kỳ đó. Lúc đầu, chính là do chủ nghĩa yêu nước mà tôi tin theo Lê-nin. Rồi, từng bước một, tôi đi đến kết luận là chỉ có chủ nghĩa xã hội và chủ nghĩa cộng sản mới giải phóng được các dân tộc bị áp bức và giai cấp công nhân toàn thế giới. Và Lê-nin đã vạch con đường cho chúng tôi một cách cụ thể: năm 1919, tại Đại hội những người cộng sản phương Đông, Người tuyên bố: « Các đồng chí hiện đang có một nhiệm vụ mà trước đây những người cộng sản trên toàn thế giới không có: trong khi dựa vào lý luận chung và thực tiễn của chủ nghĩa cộng sản, các đồng chí vừa phải thích ứng với những điều kiện riêng biệt mà các nước châu Âu không có, vừa phải học cách vận dụng

được lý luận và thực tiễn ấy vào nơi mà quần chúng chủ yếu là nông dân, nơi cần phải xác định sự cần thiết không phải là đấu tranh chống chủ nghĩa tư bản, mà là đấu tranh chống những tàn tích phong kiến ». Sự thật là cuộc cách mạng ở các nước thuộc địa và nửa thuộc địa lúc đầu và trước hết là một cuộc cách mạng nông dân. Cuộc cách mạng ấy không tách rời cuộc cách mạng chống phong kiến. Sự liên minh giữa quần chúng đông đảo nông dân và giai cấp công nhân làm cái nền tảng trên đó có thể thành lập một mặt trận dân tộc rộng rãi và vững chắc. Cho nên cải cách ruộng đất là một nhiệm vụ cơ bản của cuộc cách mạng dân tộc dân chủ. Những kinh nghiệm của chúng tôi chứng tỏ rằng muốn đưa cuộc cách mạng dân chủ đến thắng lợi và mở ra những giai đoạn nối tiếp nhau cho sự phát triển của một Nhà nước dân tộc dân chủ, giai cấp công nhân và đảng của nó phải lãnh đạo cuộc cách mạng. Cuộc cách mạng giải phóng các dân tộc bị áp bức và cuộc cách mạng của giai cấp vô sản các nước đi áp bức phải ủng hộ lẫn nhau. Như Lê-nin đã dự kiến, ngày nay đã đến lúc mà các dân tộc ngẩng cao đầu bước lên vũ đài quốc tế. Nhân dân Việt-nam, về phần mình, đang tiến lên chủ nghĩa xã hội, dưới ngọn cờ quang vinh của chủ nghĩa Mác — Lê-nin.

Hỏi : Như vậy là Lê-nin và những lời dạy của Người luôn luôn có mặt trong cuộc chiến đấu mà nhân dân Việt-nam đang tiến hành chống sự xâm lược của chủ nghĩa đế quốc Mỹ ?

Trả lời : Dĩ nhiên. Đồng chí đã biết, ngay sau khi bọn thực dân Pháp rút đi, bọn Mỹ đã tiến hành

NÓI CHUYỆN VỚI CÁC ĐỒNG CHÍ LÃNH ĐẠO TỔNG CÔNG ĐOÀN VIỆT- NAM

Bác đã nhiều lần gặp công đoàn, hôm nay lại gặp các chú. Bác mong muốn các chú làm tốt công tác vận động, tổ chức, giáo dục quần chúng công nhân, viên chức làm tròn vai trò tiên phong cách mạng trong sự nghiệp chống Mỹ, cứu nước và xây dựng chủ nghĩa xã hội.

Giai cấp công nhân là giai cấp lãnh đạo. Khác hẳn với trước kia, công nhân bây giờ là người chủ đất nước, chủ xã hội, chủ cuộc sống. Bởi vậy mọi người đều phải thấm nhuần sâu sắc ý thức làm chủ tập thể và đạo đức cách mạng « mình vì mọi người ».

Muốn thực hiện đúng vai trò làm chủ, giai cấp công nhân phải quản lý tốt kinh tế, quản lý tốt xí nghiệp, làm cho năng suất lao động không ngừng nâng cao, của cải xã hội ngày càng nhiều với phẩm chất tốt, giá thành hạ.

Mỗi người công nhân, viên chức là chủ xí nghiệp, chủ nước nhà, phải tự nguyện tự giác giữ kỷ luật lao động, phải làm đủ 8 giờ vàng ngọc, phải giữ gìn của công và thực hành tiết kiệm. Nước ta

nghèo, muốn sung sướng thì phải cần cù lao động, phải ra sức sản xuất, coi lao động là nghĩa vụ thiêng liêng, là nguồn sống, là nguồn tạo nên hạnh phúc của mọi người và cho cả thế hệ mai sau. Cán bộ, công nhân, viên chức đã hiểu như vậy cho nên đã cố gắng làm việc tốt. Nhưng vẫn còn một số chưa hiểu đúng như thế cho nên lười biếng lao động.

(Hồ Chủ tịch lấy trên bàn một tập báo đã cắt dán sẵn đưa cho một đồng chí xem và nói tiếp):

— Bác xem báo *Lao động* có bài viết về chuyện một số công nhân nào đó mỗi ngày chỉ làm rất ít giờ. Bác rất đau lòng. Luật Nhà nước quy định mỗi công nhân, viên chức phải làm việc 8 giờ. Nếu có người chỉ làm việc ít giờ thì rõ ràng người đó không làm tròn trách nhiệm với Nhà nước, với nhân dân.

Ai xây dựng chủ nghĩa xã hội? Nói chung là những người lao động trong xã hội gồm công nhân, nông dân, trí thức cách mạng, v.v.. Nhưng lực lượng chủ chốt xây dựng chủ nghĩa xã hội là công nhân. Trong giai đoạn chống Mỹ, cứu nước còn có những người như vậy là họ chưa giác ngộ quyền lợi giai cấp và rõ ràng công tác vận động công nhân chưa tốt.

Cán bộ công đoàn phải thấy hết trách nhiệm trước nhân dân, trước xã hội, và đối với sự nghiệp chống Mỹ, cứu nước mà tự rèn luyện nâng cao ý chí cách mạng tiến công và tinh thần trách nhiệm. Có thể mới xây dựng được một đội ngũ công nhân có giác ngộ cao, có lòng yêu nước và yêu chủ nghĩa xã hội nồng nàn, có tinh thần làm chủ tập

thề, thực sự có trình độ văn hóa và khoa học, kỹ thuật để đóng góp ngày càng nhiều cho công cuộc chống Mỹ, cứu nước và sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội.

(Hồ Chủ tịch hỏi về tình hình làm việc của công nhân cảng Hải-phòng. Một đồng chí báo cáo có những việc làm rất tốt, nhưng cũng có việc như bảo quản hàng hóa thì còn có chỗ chưa tốt. — Người tỏ vẻ không hài lòng):

— Như thế là các cô, các chú công nhân ở đây cũng có người chưa thấy hết trách nhiệm của mình và ý nghĩa việc mình làm. Hàng hóa đó đều là do giai cấp công nhân làm ra giúp ta để đánh Mỹ xâm lược và xây dựng kinh tế, cho nên chúng ta không được phép làm mất mát, hư hỏng. Nếu cứ để như thế thì một số hàng viện trợ ấy không sử dụng được vào mục đích đánh Mỹ và xây dựng kinh tế, như vậy cũng là không làm tròn nghĩa vụ quốc tế đối với bạn.

Các cô, các chú công đoàn ở Cảng chưa làm tròn nhiệm vụ, chưa thấy hết trách nhiệm, chưa giáo dục công nhân, viên chức nhận rõ ý nghĩa chính trị, và nhiệm vụ của việc bảo vệ hàng hóa trong khi bốc dỡ và vận chuyển.

(Hồ Chủ tịch hỏi thêm về tình hình giáo dục công nhân và nhận xét):

— Công đoàn làm công tác giáo dục nhiều nơi còn chung chung, chính trị suông, chưa biết nắm công tác chính trị thúc đẩy sản xuất, động viên mọi người làm tròn trách nhiệm trong lao động sản xuất. Làm chung chung thì dễ, làm cụ thể

phải chịu khó. Việc tự phê bình thế là tốt nhưng kết quả sửa thế nào mới là quan trọng. Trong công tác giáo dục phải gắn liền với nhiệm vụ cụ thể. Ví như nói giai cấp công nhân là giai cấp lãnh đạo, thì cụ thể là phải gương mẫu trong sản xuất, gương mẫu trong đời sống. Nói lãnh đạo mà không gương mẫu thì lãnh đạo làm sao được?

Hiện nay trong hàng ngũ công nhân có người — nhất là một số thợ mới vào nghề — còn thái độ lao động chưa tốt. Một con sâu làm rầu nồi canh, một số người không tốt làm ảnh hưởng tới cả giai cấp công nhân. Cho nên công đoàn phải giáo dục công nhân có tinh thần kiên quyết đấu tranh cho độc lập tự do và xây dựng, phát triển kinh tế, đó là cái lớn. Đồng thời cũng phải kiên quyết phê bình người làm sai. Dù ai làm sai cũng thẳng thắn phê bình giúp đỡ nhau sửa chữa được tốt. Phải kiên quyết thực hiện đấu tranh trong nội bộ công nhân, viên chức để gạt bỏ những thói hư tật xấu của giai cấp bóc lột cũ còn sót lại.

(Hồ Chủ tịch lại đưa cho xem một bài báo cắt trong tờ « Hà-nội mới » ra ngày 16 tháng 2 năm 1969 nêu lên vấn đề công đoàn cửa hàng thực phẩm Chợ Hôm thành lập ban kiểm tra quản lý vật tư hàng hóa và đã phát hiện được một số khuyết điểm. Người nói):

— Công nhân phải nâng cao vai trò làm chủ tập thể, phải mạnh dạn đấu tranh. Lập ban kiểm tra là đúng, nhưng ban kiểm tra phải dựa vào quần chúng mà tiến hành công tác. Giai cấp công nhân có quyền bầu ra thì cũng có quyền bãi miễn họ, nếu họ không chịu sửa chữa khuyết điểm.

(Hồ Chủ tịch đưa cho xem thêm một tờ báo « Nhân dân » ra ngày 16 tháng 7 năm 1969 viết về việc công nhân mở phê bình một số cửa hàng bách hóa Mạo-khê. Người nói) :

— Các báo đăng bài của công nhân phê bình, thế là tốt. Báo Lao động nên mở rộng mục này cho quần chúng phê bình trên báo. Như vậy, vừa bảo đảm quyền dân chủ của công nhân, vừa nâng cao tính chiến đấu của tờ báo.

(Hồ Chủ tịch hỏi đến đời sống của công nhân, viên chức hiện nay đang có nhiều khó khăn. Người nói) :

— Quần chúng rất thông cảm với hoàn cảnh thiếu hàng, quần chúng chỉ phàn nàn việc phân phối không công bằng. Vẫn còn một số cán bộ lạm dụng chức quyền, quan liêu, xa rời quần chúng, thiếu trách nhiệm trước quần chúng. Ngay trong công đoàn cũng có cán bộ mắc thiếu sót trên, làm cho đời sống quần chúng thêm khó khăn. Một số cán bộ còn thiếu tinh thần trách nhiệm, chưa thực sự quan tâm đến đời sống quần chúng.

Trong tình hình cả nước có chiến tranh, Nhà nước đã có những cố gắng lớn để ổn định đời sống nhân dân. Bác có tiếp một số khách nước ngoài, họ đều công nhận đó là một thắng lợi.

Ta xây dựng chủ nghĩa xã hội từ hai bàn tay trắng đi lên thì khó khăn còn nhiều và lâu dài. Cán bộ, công nhân, viên chức, nhất là cán bộ công đoàn, phải thấy hết tình hình khách quan đó, mà ra sức vận động công nhân, viên chức cố gắng lao động sản xuất, đi đôi với thực hành tiết kiệm, cùng nhau vượt khó khăn để chống Mỹ, cứu nước và xây dựng chủ nghĩa xã hội.

(Hồ Chủ tịch nhấn mạnh những điều cần phải làm trong thời gian tới):

— Vai trò của công nhân tham gia quản lý, đó là biểu hiện quyền làm chủ tập thể của công nhân, viên chức trong mọi mặt hoạt động của xí nghiệp. Quyền lợi của công nhân, viên chức gắn liền với sự phát triển của xí nghiệp và kinh doanh có lãi. Từ làm chủ tư liệu sản xuất, họ phải được làm chủ việc quản lý kinh tế, làm chủ việc phân phối sản phẩm lao động.

Công đoàn cần tập trung vào việc phát huy mạnh mẽ vai trò làm chủ tập thể của công nhân, viên chức trong việc tham gia quản lý xí nghiệp, quản lý kinh tế, quản lý Nhà nước để thực hiện tốt ba cuộc cách mạng: cách mạng quan hệ sản xuất, cách mạng khoa học-kỹ thuật và cách mạng tư tưởng, văn hóa.

Công đoàn phải bảo vệ cho công nhân có quyền thực sự trong xí nghiệp, có quyền phê bình tất cả mọi việc và mọi người trong xí nghiệp. Họ có quyền phát biểu về mọi vấn đề quản lý xí nghiệp, sản xuất, đời sống, v.v..

Phải thật sự dân chủ trong việc bầu cử các ban chấp hành công đoàn, bầu những người đại diện thực sự cho họ.

Tóm lại, phải làm cho công nhân có ý thức về toàn bộ hoạt động của xí nghiệp và đời sống kinh tế và văn hóa của xã hội, có như vậy mới phát huy được vai trò làm chủ của giai cấp công nhân.

Về vai trò của tổ chức công đoàn:

Cán bộ công đoàn phải là người hiểu biết sản xuất, đời sống, nguyện vọng của công nhân, viên

chức, phải hiểu chính sách của Đảng, phải hiểu về quản lý kinh tế, khoa học, kỹ thuật.

Lê-nin đã dạy: « Công đoàn, nói chung, là trường học chủ nghĩa cộng sản, thì nói riêng phải là trường học quản lý công nghiệp xã hội chủ nghĩa (rồi dần dần quản lý nông nghiệp) cho tất cả quần chúng công nhân, rồi cho tất cả những người lao động »¹⁾.

Như vậy là công đoàn phải vận động quần chúng lao động tham gia ngày càng rộng rãi vào toàn bộ sự nghiệp xây dựng nền kinh tế quốc dân, vào các kế hoạch kinh tế sản xuất, phân phối.

Trong xí nghiệp, công đoàn phải làm cho công nhân hiểu rõ trách nhiệm nâng cao năng suất lao động là nguồn của cải to lớn nhất; phải làm cho họ hiểu tình hình kinh doanh lỗ lãi, việc sử dụng công suất máy móc, việc tiêu hao nguyên liệu, vật liệu, v.v., dần dần hướng họ tham gia vào mọi hoạt động của xí nghiệp, làm cho xí nghiệp ngày càng phát triển. Bởi vậy, cán bộ công đoàn chẳng những phải giỏi về chính trị, mà còn phải thạo về kinh tế, không thể lãnh đạo chung chung. Phải biết dựa vào quần chúng, phát huy sức sáng tạo của quần chúng, học tập kinh nghiệm của quần chúng, tạo điều kiện cho họ nắm được những hiểu biết khoa học, kỹ thuật. Nếu cán bộ công đoàn không hiểu việc họ làm, không hiểu bằng họ, thì làm sao mà lãnh đạo được.

1) V.I. Lê-nin, *Toàn tập*, Nhà xuất bản Sự thật, Hà-nội, 1970, tập 33, tr. 277-278.

Ví dụ : trước khi các chú lãnh đạo thợ thuyền đấu tranh đình công, biểu tình, ít ra các chú cũng phải biết cách vận động, tổ chức một cuộc biểu tình, thì mới lãnh đạo được. Bây giờ công nhân ngày càng phát triển, lại có trình độ cả về tư tưởng, văn hóa, kỹ thuật...

Cán bộ công đoàn phải tham gia lao động, gần gũi công nhân viên chức. Cán bộ công đoàn mà xa công nhân thì làm tròn nhiệm vụ sao được ?

Bản chất của giai cấp công nhân là đoàn kết đấu tranh, cán bộ công đoàn lại không đoàn kết, thì đoàn kết sao được công nhân ? Bác nghe nói một số cán bộ công đoàn còn chưa đoàn kết tốt. Thế là không đúng.

Muốn giáo dục tốt công nhân, trước hết đội ngũ cán bộ công đoàn phải đoàn kết nhất trí. Phải kiên quyết xây dựng cho được sự đoàn kết nhất trí trong các hệ thống công đoàn. Phải kiên quyết làm cho đến nơi đến chốn. Những phần tử nào biến chất, giáo dục không được, thì kiên quyết đưa ra. Vì lợi ích của giai cấp, của cách mạng mà làm, không được vì tình cảm cá nhân mà do dự. Tất nhiên phải kiên trì, phải có kế hoạch.

Trong nội bộ tổ chức công đoàn cũng phải thực hành dân chủ thực sự, đi đôi với tôn trọng sự lãnh đạo tập thể. Mỗi khi ra một chỉ thị, nghị quyết đều phải vì lợi ích chung của quần chúng, tìm hiểu trình độ tiếp thu của quần chúng để biết kết quả thực tế mà uốn nắn sửa chữa. Bất cứ làm việc gì cũng đều phải chuẩn bị cho tốt, có kế hoạch làm cho thiết thực.

(Hồ Chủ tịch nhắc nhở phải bồi dưỡng cho lực lượng công nhân trẻ):

— Các chú phải nhớ công nhân trẻ tốt lắm. Họ nghe và làm theo Đảng, công đoàn và Đoàn thanh niên. Nhưng chúng ta phải tôn trọng họ, tin tưởng vào họ, thông qua những việc làm cụ thể mà giáo dục, bồi dưỡng cho họ về phẩm chất, đạo đức cách mạng, về chủ nghĩa anh hùng cách mạng của giai cấp công nhân. Bồi dưỡng văn hóa, khoa học, kỹ thuật và kiến thức quản lý xí nghiệp cho họ, tạo điều kiện cho họ phát huy vai trò làm chủ xí nghiệp là yếu tố quan trọng để đẩy mạnh cách mạng kỹ thuật. Làm cho họ vừa « hổng » vừa « chuyên », đó là nhiệm vụ trước mắt và cả lâu dài nữa.

(Đề kết thúc, Hồ Chủ tịch căn dặn):

— Các chú nhớ là phải làm cho cán bộ thật đoàn kết nhất trí, không xa rời quần chúng. Phải thấy trách nhiệm vì lợi ích giai cấp, vì lợi ích cách mạng mà làm, chứ không phải vì cá nhân. Phải làm đúng như lời dạy của Lê-nin vĩ đại: giữ gìn sự thống nhất của Đảng như con ngươi của mắt. Phải hết lòng tôn trọng tập thể, phát huy dân chủ nội bộ.

Nói ngày 18 tháng 7 năm 1969.
Tài liệu của Tổng công đoàn
Việt-nam.

Theo đúng tài liệu của
Tổng công đoàn Việt-
nam.

LỜI KÊU GỌI NHÂN NGÀY 20 THÁNG 7 NĂM 1969

Hỡi toàn thể quân và dân yêu quý!

Mười lăm năm trước đây, sau thắng lợi vẻ vang Điện-biên-phủ, Hiệp nghị Giơ-ne-vơ về Việt-nam đã công nhận các quyền cơ bản của dân tộc ta là độc lập, chủ quyền, thống nhất và toàn vẹn lãnh thổ. Hiệp nghị ấy quy định đến tháng 7 năm 1956 phải tiến hành tổng tuyển cử tự do để thống nhất cả nước Việt-nam.

Nhưng đế quốc Mỹ đã trắng trợn phá hoại Hiệp nghị Giơ-ne-vơ, xâm lược đất nước ta, gây ra cuộc chiến tranh thực dân tàn bạo nhất trong lịch sử loài người.

Suốt 15 năm qua, quân và dân cả nước ta, đoàn kết một lòng, vượt mọi hy sinh, gian khổ, chiến đấu cực kỳ anh dũng chống Mỹ, cứu nước. Các kế hoạch xâm lược của đế quốc Mỹ đã lần lượt phá sản, thất bại của Mỹ ngày càng nặng; nhân dân ta đi từ thắng lợi này đến thắng lợi khác và nhất định sẽ thắng lợi hoàn toàn.

Quân và dân miền Bắc đã đập tan chiến tranh phá hoại của giặc Mỹ.

Quân và dân miền Nam đang đánh thắng « chiến tranh cục bộ »²³ của chúng.

Từ mùa xuân Mậu Thân đến nay, tình hình đã thay đổi hẳn, có lợi cho ta, không lợi cho địch. Bốn phần năm đất đai với ba phần tư số dân miền Nam đã được giải phóng. Trong những điều kiện thắng lợi ấy, Đại hội đại biểu quốc dân miền Nam đã họp và nhất trí bầu ra Chính phủ cách mạng lâm thời Cộng hòa miền Nam Việt-nam và Hội đồng cố vấn. Chính phủ ấy liền được hơn hai mươi nước anh em và bầu bạn công nhận, nhân dân thế giới nhiệt liệt hoan nghênh. •

Phản bội lợi ích của nhân dân Mỹ, Tổng thống Ních-xơn²⁴ vẫn tiếp tục đẩy mạnh chiến tranh xâm lược ở miền Nam nước ta, tăng cường đánh phá bằng máy bay B.52 và chất độc hóa học, điên cuồng ném bom phá hủy làng mạc, thành thị, tàn sát đồng bào ta, gây thêm nhiều tội ác vô cùng man rợ.

Ních-xơn thực hiện âm mưu « phi Mỹ hóa » chiến tranh²⁵ hòng dùng quân nguy đánh lại nhân dân miền Nam Việt-nam.

Tại Hội nghị Pa-ri, đế quốc Mỹ cứ khư khư đưa ra những đòi hỏi cực kỳ vô lý, không chịu thảo luận nghiêm chỉnh giải pháp toàn bộ mười điểm hợp tình, hợp lý do Mặt trận dân tộc giải phóng và Chính phủ cách mạng lâm thời Cộng hòa miền Nam Việt-nam chủ trương.

Ních-xơn định rút 25.000 quân Mỹ, hòng xoa dịu dư luận nhân dân Mỹ và dư luận thế giới. Đó là một trò bịp.

Nhân dân Việt-nam kiên quyết đòi tất cả quân Mỹ và quân chư hầu của Mỹ phải rút hết sạch, chứ không phải chỉ rút 25.000 hoặc 250.000 hay

là 50 vạn, mà phải rút hết, toàn bộ, không điều kiện. Chỉ có như thế, mới lấy lại được danh dự của nước Mỹ và tránh cho hàng chục vạn thanh niên Mỹ phải tiếp tục chết một cách vô ích ở miền Nam Việt-nam, tránh cho hàng chục vạn gia đình Mỹ khỏi bị tang tóc đau thương.

Sau khi quân Mỹ và quân chư hầu của Mỹ rút hết, miền Nam Việt-nam hoàn toàn giải phóng khỏi ách ngoại xâm, Chính phủ liên hợp lâm thời, như đã ghi trong giải pháp toàn bộ mười điểm, sẽ tổ chức tổng tuyển cử tự do và dân chủ để nhân dân miền Nam Việt-nam tự quyết định chế độ chính trị của mình, bầu ra Quốc hội lập hiến, xây dựng hiến pháp và thành lập Chính phủ liên hợp chính thức của miền Nam Việt-nam, không cho phép nước ngoài can thiệp vào. Hễ quân Mỹ và nguy quyền còn tồn tại ở miền Nam Việt-nam thì quyết không thể có tổng tuyển cử thật sự tự do và dân chủ.

Để quốc Mỹ thất bại đã rõ ràng nhưng chúng chưa chịu từ bỏ dã tâm bám lấy miền Nam nước ta. Quân và dân cả nước ta, triệu người như một, nêu cao chủ nghĩa anh hùng cách mạng, không sợ hy sinh, không sợ gian khổ, quyết kiên trì và đẩy mạnh cuộc kháng chiến, quyết chiến quyết thắng, đánh cho quân Mỹ phải rút hết sạch, đánh cho nguy quân và nguy quyền sụp đổ hết, giải phóng miền Nam, bảo vệ miền Bắc, tiến tới hòa bình thống nhất nước nhà.

Nhân dịp này, tôi thay mặt quân và dân Việt-nam ta chân thành cảm ơn sự ủng hộ và giúp đỡ

quốc tế to lớn và tin rằng các nước xã hội chủ nghĩa anh em, chính phủ và nhân dân các nước yêu chuộng hòa bình, công lý, kể cả nhân dân tiến bộ Mỹ, sẽ tăng cường ủng hộ và giúp đỡ nhân dân Việt-nam trong sự nghiệp chống Mỹ, cứu nước đến thắng lợi hoàn toàn.

Quân và dân cả nước ta hàng hái tiến lên!

Đế quốc Mỹ xâm lược nhất định thua!

Nhân dân Việt-nam nhất định toàn thắng!

In trên báo *Nhân dân*, số 5575,
ngày 20 tháng 7 năm 1969.

Theo đúng bài in trên
báo *Nhân dân*.

DI CHÚC

Cuộc chống Mỹ, cứu nước của nhân dân ta dù phải kinh qua gian khổ, hy sinh nhiều hơn nữa, song nhất định thắng lợi hoàn toàn.²⁶

Đó là một điều chắc chắn.

Tôi có ý định đến ngày đó, tôi sẽ đi khắp hai miền Nam Bắc, để chúc mừng đồng bào, cán bộ và chiến sĩ anh hùng; thăm hỏi các cụ phụ lão, các cháu thanh niên và nhi đồng yêu quý của chúng ta.

Kế theo đó, tôi sẽ thay mặt nhân dân ta đi thăm và cảm ơn các nước anh em trong phe xã hội chủ nghĩa, và các nước bầu bạn khắp năm châu đã tận tình ủng hộ và giúp đỡ cuộc chống Mỹ, cứu nước của nhân dân ta.

Ông Đỗ-Phủ là người làm thơ rất nổi tiếng ở Trung-quốc đời nhà Đường, có câu rằng « Nhân sinh thất thập cổ lai hy », nghĩa là « Người thọ 70, xưa nay hiếm ».

Năm nay, tôi vừa 79 tuổi, đã là lớp người « xưa nay hiếm » nhưng tinh thần, đầu óc vẫn rất sáng

suốt, tuy sức khỏe có kém so với vài năm trước đây. Khi người ta đã ngoài 70 xuân, thì tuổi tác càng cao, sức khỏe càng thấp. Điều đó cũng không có gì lạ.

Nhưng ai mà đoán biết tôi còn phục vụ cách mạng, phục vụ Tổ quốc, phục vụ nhân dân được bao lâu nữa ?

Vì vậy, tôi đề sẵn mấy lời này, phòng khi tôi sẽ đi gặp cụ Các Mác, cụ Lê-nin và các vị cách mạng đàn anh khác, thì đồng bào cả nước, đồng chí trong Đảng và bầu bạn khắp nơi đều khỏi cảm thấy đột ngột.

Trước hết nói về Đảng — Nhờ đoàn kết chặt chẽ, một lòng một dạ phục vụ giai cấp, phục vụ nhân dân, phục vụ Tổ quốc, cho nên từ ngày thành lập đến nay, Đảng ta đã đoàn kết, tổ chức và lãnh đạo nhân dân ta hăng hái đấu tranh tiến từ thắng lợi này đến thắng lợi khác.

Đoàn kết là một truyền thống cực kỳ quý báu của Đảng và của dân ta. Các đồng chí từ Trung ương đến các chi bộ cần phải giữ gìn sự đoàn kết nhất trí của Đảng như giữ gìn con ngươi của mắt mình.

Trong Đảng thực hành dân chủ rộng rãi, thường xuyên và nghiêm chỉnh tự phê bình và phê bình là cách tốt nhất để củng cố và phát triển sự đoàn kết và thống nhất của Đảng. Phải có tình đồng chí thương yêu lẫn nhau.

Đảng ta là một đảng cầm quyền. Mỗi đảng viên và cán bộ phải thật sự thấm nhuần đạo đức cách mạng, thật sự cần kiệm liêm chính, chí công vô

tư. Phải giữ gìn Đảng ta thật trong sạch, phải xứng đáng là người lãnh đạo, là người đầy tớ thật trung thành của nhân dân.

Đoàn viên và thanh niên ta nói chung là tốt, mọi việc đều hăng hái xung phong, không ngại khó khăn, có chí tiến thủ. Đảng cần phải chăm lo giáo dục *đạo đức cách mạng* cho họ, đào tạo họ thành những người thừa kế xây dựng chủ nghĩa xã hội vừa « *hồng* » vừa « *chuyên* ».

Bồi dưỡng thế hệ cách mạng cho đời sau là một việc rất quan trọng và rất cần thiết. .

Nhân dân lao động ta ở miền xuôi cũng như ở miền núi, đã bao đời chịu đựng gian khổ, bị chế độ phong kiến và thực dân áp bức bóc lột, lại kinh qua nhiều năm chiến tranh.

Tuy vậy, nhân dân ta rất anh hùng, dũng cảm, hăng hái, cần cù. Từ ngày có Đảng, nhân dân ta luôn luôn đi theo Đảng, rất trung thành với Đảng.

Đảng cần phải có *kế hoạch* thật tốt để phát triển kinh tế và văn hóa, nhằm không ngừng *nâng cao đời sống của nhân dân*.

Cuộc kháng chiến chống Mỹ có thể còn kéo dài. Đồng bào ta có thể phải hy sinh nhiều của, nhiều người. Dù sao, chúng ta phải quyết tâm đánh giặc Mỹ đến thắng lợi hoàn toàn.

Còn non, còn nước, còn người,

*Thắng giặc Mỹ, ta sẽ xây dựng hơn mười
ngày nay !*

Dù khó khăn gian khổ đến mấy, nhân dân ta nhất định sẽ hoàn toàn thắng lợi. Đế quốc Mỹ nhất định phải cút khỏi nước ta. Tổ quốc ta nhất định sẽ thống nhất. Đồng bào Nam Bắc nhất định

sẽ sum họp một nhà. Nước ta sẽ có vinh dự lớn là một nước nhỏ mà đã anh dũng đánh thắng hai đế quốc to — là Pháp và Mỹ; và đã góp phần xứng đáng vào phong trào giải phóng dân tộc.

Về phong trào cộng sản thế giới — Là một người suốt đời phục vụ cách mạng, tôi càng tự hào với sự lớn mạnh của phong trào cộng sản và công nhân quốc tế bao nhiêu, thì tôi càng đau lòng bấy nhiêu vì sự bất hòa hiện nay giữa các Đảng anh em!

Tôi mong rằng Đảng ta sẽ ra sức hoạt động, góp phần đắc lực vào việc khôi phục lại khối đoàn kết giữa các Đảng anh em trên nền tảng chủ nghĩa Mác — Lê-nin và chủ nghĩa quốc tế vô sản, có lý, có tình.

Tôi tin chắc rằng các Đảng anh em và các nước anh em nhất định sẽ phải đoàn kết lại.

Về việc riêng — Suốt đời tôi hết lòng hết sức phục vụ Tổ quốc, phục vụ cách mạng, phục vụ nhân dân. Nay dù phải từ biệt thế giới này, tôi không có điều gì phải hối hận, chỉ tiếc là tiếc rằng không được phục vụ lâu hơn nữa, nhiều hơn nữa.

Sau khi tôi đã qua đời, chớ nên tổ chức diễu phúng linh đình, để khỏi lãng phí thì giờ và tiền bạc của nhân dân.

Cuối cùng, tôi đề lại muôn vàn tình thân yêu cho toàn dân, toàn Đảng, cho toàn thể bộ đội, cho các cháu thanh niên và nhi đồng.

Tôi cũng gửi lời chào thân ái đến các đồng chí, các bầu bạn, và các cháu thanh niên, nhi đồng quốc tế.

Điều mong muốn cuối cùng của tôi là : Toàn Đảng, toàn dân ta đoàn kết phấn đấu, xây dựng một nước Việt-nam hòa bình, thống nhất, độc lập, dân chủ và giàu mạnh, và góp phần xứng đáng vào sự nghiệp cách mạng thế giới.

Hà-nội, ngày 10 tháng 5 năm 1969

HỒ-CHÍ-MINH

In trên báo *Nhân dân*, số 5626,
ngày 10 tháng 9 năm 1969.

Theo đúng bài in trên
báo *Nhân dân*.

CHÚ THÍCH

1. *Ăng-ghe-n* (1820-1895): Người thầy vĩ đại của giai cấp vô sản, người bạn chiến đấu gần gũi nhất của Mác. Cùng với Mác, Ăng-ghe-n đã xây dựng lý luận chủ nghĩa cộng sản khoa học và đấu tranh cho sự nghiệp giải phóng giai cấp công nhân.

Ăng-ghe-n không những là một nhà tư tưởng vĩ đại, mà còn là một nhà khoa học toàn diện: nhà triết học, nhà kinh tế học, nhà sử học, nhà chuyên môn về khoa học tự nhiên và khoa học quân sự, nhà văn, nhà ngôn ngữ học.

Ăng-ghe-n đã kết hợp sự lãnh đạo thực tiễn phong trào công nhân cách mạng thế giới với công tác lý luận sâu sắc. Sau khi Mác mất, ông tiếp tục hoàn thành và xuất bản các công trình lý luận của Mác, làm cố vấn và người lãnh đạo của những người xã hội chủ nghĩa châu Âu. Ăng-ghe-n đã sáng lập ra *Quốc tế thứ hai* và đến hết đời mình, đã lãnh đạo Quốc tế thứ hai đẩy mạnh phong trào công nhân quốc tế và xúc tiến công tác xây dựng các đảng vô sản có tính chất quần chúng ở nhiều nước. Ăng-ghe-n đã tiến hành cuộc đấu tranh không khoan nhượng chống chủ nghĩa cơ hội trong các đảng công nhân, vạch trần và phê phán kịch liệt những khuyết điểm của những đảng đó, giúp các đảng đó có một phương hướng cách mạng đúng đắn. Tr. 13.

2. Đây là Đại hội thành lập Mặt trận Tổ quốc Việt-nam để tiếp tục sự nghiệp đoàn kết toàn dân của Mặt trận Liên-Việt. Đại hội họp từ ngày 5 tháng 9 đến ngày 10 tháng 9 năm 1955. Trong buổi bế mạc Đại hội, Hồ Chủ tịch đã nói chuyện với các đại biểu về Cương lĩnh của Mặt trận, chính sách đại đoàn kết toàn dân, vai trò và nhiệm vụ của Mặt trận đối với cách mạng nước ta trong giai đoạn mới.

Đại hội bầu Chủ tịch Hồ-Chí-Minh làm Chủ tịch danh dự của Mặt trận, cụ Tôn-Đức-Thắng làm Chủ tịch đoàn Chủ tịch Ủy ban trung ương và 98 ủy viên trong Ủy ban trung ương, đại diện cho tất cả các đoàn thể thuộc nhiều xu hướng chính trị, tôn giáo, dân tộc, giai cấp khác nhau trong cả nước. Tr. 42.

3. Hồ Chủ tịch viết bài *Đạo đức cách mạng* vào giữa lúc toàn Đảng, toàn dân ta đang tích cực hoàn thành kế hoạch 3 năm cải tạo-xã hội chủ nghĩa (1958-1960) và bước vào xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc. Đây là một bài viết ngắn gọn, súc tích thể hiện một cách đầy đủ nhất, khoa học nhất các quan điểm cơ bản về đạo đức cách mạng.

Hồ Chủ tịch phê phán mạnh mẽ tư tưởng cá nhân chủ nghĩa và những tác hại của nó. Người vạch rõ đi lên chủ nghĩa xã hội là một tất yếu khách quan, nhưng thắng lợi của chủ nghĩa xã hội không thể tách rời thắng lợi của cuộc đấu tranh chống chủ nghĩa cá nhân, và muốn giành thắng lợi trong cuộc đấu tranh đó chúng ta cần phải ra sức học tập, tu dưỡng, rèn luyện đạo đức cách mạng. Đồng thời Hồ Chủ tịch nêu lên một cách khái quát những nội dung cơ bản, thiết thực nhất của đạo đức cách mạng phù hợp với tình hình và nhiệm vụ của cách mạng Việt-nam.

Cuối cùng, Hồ Chủ tịch khẳng định con đường có hiệu quả nhất để rèn luyện đạo đức cách mạng là mọi người cần phải biết đấu tranh cách mạng bền bỉ hàng ngày như « ngọc càng mài càng sáng, vàng càng luyện càng trong ».

Đạo đức cách mạng là một tác phẩm lý luận quý báu, giúp chúng ta học tập, rèn luyện đạo đức vô sản, không ngừng nâng cao phẩm chất và năng lực, phấn đấu vươn lên hoàn thành mọi nhiệm vụ của cách mạng. Tr. 92.

4. *Diễn văn khai mạc Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ ba của Đảng Lao động Việt-nam* : Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ ba của Đảng Lao động Việt-nam tiến hành từ ngày 5 đến ngày 10 tháng 9 năm 1960 tại Hà-nội. Hơn 500 đại biểu chính thức và dự khuyết thay mặt cho trên 50 vạn đảng viên trong toàn Đảng đã về dự Đại hội.

Ngày 5 tháng 9 Hồ Chủ tịch đọc Diễn văn khai mạc Đại hội, Người chỉ rõ: Đại hội lần này là Đại hội xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc và đấu tranh hòa bình thống nhất nước nhà. Sau khi nhận định tổng quát những thành tích và nguyên nhân thắng lợi của cách mạng Việt-nam từ Đại hội lần thứ hai trở đi, Hồ Chủ tịch khẳng định rằng đường lối của Đảng ta là rất đúng đắn, Đảng ta rất xứng đáng với lòng tin cậy của nhân dân cả nước ta. Người chính thức nêu lên hai nhiệm vụ chiến lược của cách mạng Việt-nam ở 2 miền Nam — Bắc trong giai đoạn hiện tại; mối liên hệ khăng khít giữa cách mạng Việt-nam và cách mạng thế giới. Người hoan nghênh tinh thần quốc tế vô sản giữa các nước xã hội chủ nghĩa, giữa các đảng cộng sản và công nhân trên thế giới đang đoàn kết đấu tranh cho hòa bình, an ninh của các dân tộc và cho chủ nghĩa xã hội.

Hồ Chủ tịch nhấn mạnh, để đảm bảo cho thắng lợi của sự nghiệp cách mạng, Đảng ta cần phải nâng cao hơn nữa sức chiến đấu, tinh tiên phong của Đảng. Người kêu gọi toàn Đảng hãy đoàn kết chặt chẽ, động viên mạnh mẽ nhân dân cả nước hoàn thành thắng lợi mọi nhiệm vụ của đất nước trong giai đoạn mới.

Là một trong những văn kiện quan trọng của Đại hội, Diễn văn khai mạc của Hồ Chủ tịch đã góp phần đưa Đại hội đi đến thành công rực rỡ. Tr. 180.

5. Sau Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ 3 của Đảng, miền Bắc nước ta chuyển sang một thời kỳ mới — thời kỳ xây dựng cơ sở vật chất, kỹ thuật cho chủ nghĩa xã hội và nhân dân cả nước tiếp tục cuộc đấu tranh thực hiện thống nhất nước nhà. Nhằm làm cho tư tưởng của cán bộ, đảng viên và quần chúng nhân dân tiến kịp với yêu cầu của cách mạng trong giai đoạn mới và trở thành lực lượng vật chất mạnh mẽ bảo đảm thực hiện thắng lợi Nghị quyết của Đại hội lần thứ 3 của Đảng, Bộ chính trị Trung ương Đảng quyết định mở cuộc sinh hoạt chính trị sâu rộng trong toàn Đảng, toàn dân và toàn quân.

Để chuẩn bị cho đợt sinh hoạt chính trị này đạt kết quả tốt, tháng 3 năm 1961, Ban bí thư Trung ương Đảng đã

triệu tập Hội nghị bồi dưỡng cán bộ lãnh đạo các cấp toàn miền Bắc.

Hồ Chủ tịch đã đến nói chuyện với Hội nghị về nhiệm vụ xây dựng chủ nghĩa xã hội ở nước ta. Tại đây, Người khẳng định luận điểm quan trọng: « *Muốn xây dựng chủ nghĩa xã hội, trước hết cần có những con người xã hội chủ nghĩa* ». Và Người chỉ rõ mục đích của cuộc học tập này là: « *Nhằm xây dựng những con người của chủ nghĩa xã hội, có tư tưởng và tác phong xã hội chủ nghĩa* ».

Khi giải thích, thế nào là tư tưởng và tác phong xã hội chủ nghĩa, Người đã nêu lên những quan điểm cơ bản về con người mới xã hội chủ nghĩa Việt-nam. Đó là con người có ý thức làm chủ nước nhà, có tinh thần tập thể xã hội chủ nghĩa, có tư tưởng « *mình vì mọi người, mọi người vì mình* »; là con người có tinh thần tất cả phục vụ sản xuất, lao động có kỷ luật và năng suất cao, cần kiệm xây dựng nước nhà, chịu khó học tập nâng cao trình độ văn hóa, kỹ thuật; là con người thạo về chính trị, giỏi về chuyên môn, dám nghĩ, dám làm, có tinh thần sáng tạo, tìm tòi cái mới, học tập cái mới, ủng hộ cái mới, thực hiện cái mới, v.v. để đáp ứng yêu cầu mới của công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội. Mặt khác, Người phê phán những tư tưởng sai trái, lạc hậu như chủ nghĩa cá nhân, tham ô, lãng phí, bệnh quan liêu mệnh lệnh, thái độ bảo thủ rụt rè, v.v..

Những quan điểm của Hồ Chủ tịch về xây dựng con người xã hội chủ nghĩa trong bài nói này đặt cơ sở lý luận cho công cuộc xây dựng con người mới xã hội chủ nghĩa Việt-nam — một trong những mục tiêu cơ bản và điều kiện của công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở nước ta. Tr. 208.

6. Hội nghị toàn thể lần thứ 5 của Ban chấp hành Trung ương Đảng Lao động Việt-nam khóa III họp vào tháng 7 năm 1961. Hội nghị bàn và ra Nghị quyết về vấn đề phát triển nông nghiệp trong kế hoạch 5 năm lần thứ nhất (1961 — 1965).

Hội nghị đã kiểm điểm tình hình hợp tác hóa nông nghiệp và sản xuất nông nghiệp trong thời gian kế hoạch 3 năm cải tạo và phát triển kinh tế và văn hóa (1958 — 1960).

Hội nghị đã ra Nghị quyết về phương hướng chung và nhiệm vụ phát triển nông nghiệp trong kế hoạch 5 năm lần thứ nhất; về chủ trương, chính sách, biện pháp cụ thể phục vụ cho nông nghiệp; về vấn đề tổ chức và quản lý trong hợp tác xã sản xuất nông nghiệp và nông trường quốc doanh; về vấn đề tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với nông nghiệp.

Tại Hội nghị này, Hồ Chủ tịch đã phát biểu ý kiến của Người về vị trí, vai trò của nông nghiệp đối với công nghiệp cũng như đối với nền kinh tế nước ta và về mối quan hệ giữa công nghiệp và nông nghiệp. Người khẳng định những thành tích của phong trào hợp tác hóa nông nghiệp, chỉ rõ những khuyết điểm của nó và nhấn mạnh việc tăng cường sự lãnh đạo của chi bộ Đảng ở nông thôn, việc bồi dưỡng, củng cố ban quản trị hợp tác xã và đặc biệt nhấn mạnh việc xây dựng và phát huy tinh thần làm chủ, cần kiệm xây dựng hợp tác xã, nhằm đẩy mạnh sản xuất nông nghiệp, không ngừng nâng cao thu nhập của hợp tác xã và xã viên. Tr. 226.

7. *Hội nghị lần thứ 7 (mở rộng) của Ban chấp hành Trung ương Đảng Lao động Việt-nam khóa III* họp vào tháng 6 năm 1962. Hội nghị bàn về nhiệm vụ, phương hướng xây dựng và phát triển công nghiệp ở nước ta.

Nghị quyết của Hội nghị đã nêu rõ tình hình, nhiệm vụ xây dựng và phát triển công nghiệp từ ngày hòa bình lập lại đến năm 1962; phương hướng nhiệm vụ và bước đi cụ thể của việc công nghiệp hóa xã hội chủ nghĩa ở miền Bắc nước ta; những chủ trương cụ thể về thời kỳ đầu xây dựng cơ sở vật chất và kỹ thuật của chủ nghĩa xã hội; nhiệm vụ phát triển công nghiệp trong kế hoạch 5 năm lần thứ nhất (1961 — 1965); tăng cường sự lãnh đạo và chỉ đạo của Đảng và Nhà nước đối với công nghiệp.

Tại Hội nghị này, Hồ Chủ tịch đã phát biểu ý kiến, nêu rõ những điều kiện thuận lợi để xây dựng nền kinh tế xã hội chủ nghĩa ở nước ta; tầm quan trọng của việc phát triển nông nghiệp; mối quan hệ giữa công nghiệp và nông nghiệp. Người nhấn mạnh những nhiệm vụ của ngành nông nghiệp trong kế hoạch 5 năm lần thứ nhất trong đó

nhệm vụ chủ yếu là sản xuất đủ lương thực để giải quyết vấn đề ăn cho nhân dân, nhệm vụ của công nghiệp là phải giúp vào việc thúc đẩy nông nghiệp phát triển và cung cấp đủ những hàng tiêu dùng cho nhân dân. Người nêu lên một số biện pháp quan trọng để thực hiện thắng lợi Nghị quyết Hội nghị lần thứ 5 và Hội nghị lần thứ 7, đẩy mạnh công nghiệp hóa xã hội chủ nghĩa ở miền Bắc nước ta. Tr. 264.

8. *Ai-xen-hao* (1890 — 1969) : Sinh tại Đê-ni-xon thuộc bang Têch-dát (Mỹ). Đã từng giữ các chức tổng tư lệnh lực lượng viễn chinh các nước Đồng minh ở Bắc Phi (1942 — 1944) và ở châu Âu (1944 — 1945). Tháng 12-1950 được cử làm tư lệnh lực lượng vũ trang khối Bắc Đại-tây-dương ở châu Âu. Từ 1953 đến 1960 là Tổng thống nước Mỹ.

Ai-xen-hao là kẻ đã tiến hành chiến lược « chiến tranh đơn phương » ở miền Nam nước ta (1954 — 1960) nhằm chống lại phong trào đấu tranh cách mạng của nhân dân ta, biến miền Nam nước ta thành thuộc địa kiểu mới và căn cứ quân sự của Mỹ.

Trước sự tiến công và nổi dậy mạnh mẽ của nhân dân miền Nam trong phong trào « đồng khởi » (1959 — 1960), chiến lược « chiến tranh đơn phương » của tập đoàn *Ai-xen-hao* đã bị phá sản hoàn toàn. Tr. 288.

9. *Ken-nơ-đi* (1917 — 1963) : Sinh ra trong một gia đình triệu phú ở Brúc-lai-nơ (bang Mát-xa-sư-xét; Mỹ). Được bầu vào hạ nghị viện năm 1964 và thượng nghị viện năm 1952.

Năm 1960, *Ken-nơ-đi* trúng cử Tổng thống.

Trong thời kỳ cầm quyền, tập đoàn *Ken-nơ-đi* đã ráo riết thực hiện các chính sách của chủ nghĩa thực dân kiểu mới, điên cuồng chống phá phong trào giải phóng dân tộc ở châu Á, châu Phi, châu Mỹ la-tinh; và đề ra chiến lược « phản ứng linh hoạt » với ba loại chiến tranh : tổng lực, cục bộ, đặc biệt.

Trước nguy cơ thất bại của Mỹ ở miền Nam nước ta, *Ken-nơ-đi* đã triển khai chiến lược « chiến tranh đặc biệt » (1961), dùng lực lượng quân ngụy cộng với vũ khí, phương tiện chiến tranh hiện đại của Mỹ và do Mỹ chỉ huy để hòng

tiếp tục thực hiện âm mưu xâm lược nước ta. Tiến hành cuộc « chiến tranh đặc biệt », ngoài mục đích trên, tập đoàn Ken-nơ-đi còn âm mưu dùng miền Nam nước ta làm nơi thí nghiệm cuộc chiến tranh đó để rút kinh nghiệm, đàn áp phong trào giải phóng dân tộc, đe dọa các nước mới giành được độc lập, bắt các nước này phải chấp nhận chính sách thực dân mới của Mỹ.

Cuộc kháng chiến anh dũng của nhân dân ta ở miền Nam đã đập tan chiến lược « chiến tranh đặc biệt » của đế quốc Mỹ (1965).

Tháng 11-1963, Ken-nơ-đi bị ám sát. Tr. 288.

10. *Hội nghị chính trị đặc biệt*: Hội nghị do Hồ Chủ tịch triệu tập, căn cứ theo điều 67 của Hiến pháp nước Việt-nam dân chủ cộng hòa và yêu cầu của tình hình chính trị trong nước lúc đó cần tăng cường hơn nữa sự đoàn kết nhất trí trong toàn dân, trước âm mưu của đế quốc Mỹ đẩy mạnh và mở rộng chiến tranh xâm lược nước ta. Hội nghị họp trong hai ngày 27 và 28 tháng 3 năm 1964, tại Hội trường Ba-đinh (Hà-nội). Dự Hội nghị có Hồ Chủ tịch, Phó Chủ tịch Tôn-Đức Thắng, đồng chí Lê-Duẩn, đồng chí Trường-Chinh, đồng chí Phạm-Văn-Đồng, đồng chí Võ-Nguyên-Giáp và hơn ba trăm đại biểu, bao gồm các nhà cách mạng lão thành, những người hoạt động chính trị được nhân dân yêu quý, những người tiêu biểu cho các giới, các ngành, những anh hùng và chiến sĩ thi đua, những người trí thức tiến bộ và những nhân sĩ yêu nước v.v..

Hội nghị đã nghe và thảo luận báo cáo của Hồ Chủ tịch về những thành tích to lớn của nhân dân ta trong 10 năm qua, về tình hình hiện tại và nhiệm vụ trước mắt, đường lối đối nội và đối ngoại của Đảng và Chính phủ ta. Toàn thể Hội nghị đã nhất trí với bản báo cáo của Hồ Chủ tịch. Trong Hội nghị này, Hồ Chủ tịch đã kêu gọi đồng bào miền Bắc ra sức thi đua « mỗi người làm việc bằng hai để đền đáp lại cho đồng bào miền Nam ruột thịt ». Bản báo cáo tại Hội nghị chính trị đặc biệt là một văn kiện lớn được phổ biến sâu rộng trong toàn Đảng, toàn dân và toàn quân ta.

Sau Hội nghị này, Ban chấp hành Trung ương Đảng và Thủ tướng Chính phủ đã ra chỉ thị phát động và hướng

dẫn tổ chức cao trào thi đua làm theo lời kêu gọi của Hồ Chủ tịch: Mỗi người làm việc bằng hai, ra sức thi đua xây dựng và bảo vệ miền Bắc, tích cực ủng hộ cách mạng giải phóng miền Nam. Tr. 311.

11. Sự phát triển mạnh mẽ của phong trào cách mạng ở miền Nam nước ta trong những năm 1959 — 1960 đòi hỏi phải có một tổ chức cách mạng đại diện chân chính cho tất cả các tầng lớp nhân dân miền Nam để đoàn kết và lãnh đạo toàn thể nhân dân miền Nam tiến hành cách mạng. Trong tình hình đó, tại một vùng giải phóng của miền Đông Nam-bộ, hồi 20 giờ ngày 19 tháng 12 năm 1960, đại biểu các tầng lớp nhân dân, các đảng phái, tôn giáo, dân tộc toàn miền Nam đã họp Đại hội thành lập Mặt trận dân tộc giải phóng miền Nam Việt-nam. Một giờ sáng ngày 20 tháng 12, Mặt trận dân tộc giải phóng miền Nam Việt-nam long trọng tuyên bố thành lập. Mặt trận ra tuyên ngôn và công bố chương trình hành động 10 điểm, mà nội dung cơ bản là: đoàn kết tất cả các tầng lớp nhân dân, các dân tộc, các đảng phái, các tôn giáo và thân sĩ yêu nước không phân biệt xu hướng chính trị để đánh đổ chế độ thuộc địa trá hình của đế quốc Mỹ và chế độ độc tài Ngô-Đình-Diệm, nhằm xây dựng miền Nam Việt-nam độc lập, dân chủ, hòa bình trung lập, tiến tới hòa bình thống nhất nước nhà.

Là người đại diện chân chính duy nhất của nhân dân miền Nam Việt-nam, sau 15 năm hoạt động, Mặt trận dân tộc giải phóng miền Nam Việt-nam đã lãnh đạo nhân dân miền Nam thực hiện thắng lợi những nhiệm vụ cách mạng đề ra trong bản Cương lĩnh và Chương trình hành động của mình. Tr. 323.

12. Hai bản Tuyên bố Mạc-tu-khoa: Tức là bản Tuyên bố của Hội nghị đại biểu 12 Đảng cộng sản và công nhân các nước xã hội chủ nghĩa họp ở Mát-xcơ-va tháng 11 năm 1957 và bản Tuyên bố của Hội nghị 81 Đảng cộng sản và công nhân họp ở Mát-xcơ-va tháng 11 năm 1960.

Dựa trên cơ sở những nguyên lý của chủ nghĩa Mác—Lê-nin, hai bản Tuyên bố Mát-xcơ-va đã phân tích những vấn đề cơ bản của tình hình thế giới hiện nay, về cuộc đấu

tranh giữa các lực lượng xã hội chủ nghĩa và những thế lực chống chủ nghĩa xã hội trên thế giới.

Hai bản Tuyên bố đã tổng kết những kinh nghiệm lớn của công cuộc cách mạng và xây dựng chủ nghĩa xã hội, của phong trào công nhân và phong trào cộng sản thế giới, của phong trào giải phóng dân tộc và phong trào bảo vệ hòa bình đồng thời vạch ra phương hướng phát triển và những nhiệm vụ cơ bản của các trào lưu cách mạng đó.

Hai bản Tuyên bố đặc biệt nhấn mạnh việc tăng cường đoàn kết nhất trí của phong trào cộng sản quốc tế và giữa các nước xã hội chủ nghĩa dựa trên cơ sở của chủ nghĩa Mác — Lê-nin và chủ nghĩa quốc tế vô sản.

Với những nội dung hết sức quan trọng đó, hai bản Tuyên bố Mát-xcơ-va là ngọn cờ đoàn kết và chiến thắng của phong trào cộng sản quốc tế. Tr. 329.

13. *Giôn-xơn* (1908 — 1973) : Sinh tại bang Téch-dát (Mỹ). Được bầu vào hạ nghị viện 1939 và thượng nghị viện 1949, là thủ lĩnh của Đảng dân chủ ở thượng nghị viện (1953 — 1960).

Từ tháng 1-1961 là phó Tổng thống, sau khi Ken-nơ-đi chết (1963) Giôn-xơn lên làm Tổng thống của nước Mỹ.

Khi chiến lược « chiến tranh đặc biệt » bị phá sản, tập đoàn Giôn-xơn đã liều lĩnh thực hiện cuộc « chiến tranh cục bộ » ở miền Nam nước ta, tiến hành chiến tranh phá hoại bằng không quân và hải quân đối với miền Bắc, hòng dùng sức mạnh để khuất phục nhân dân ta. Mặc dù đã huy động một khối lượng khổng lồ về quân lính, tiền của, cùng các phương tiện chiến tranh hiện đại, chiến lược « chiến tranh cục bộ » và chiến tranh phá hoại của Giôn-xơn đã thất bại nặng nề.

Tháng 11 năm 1968 Giôn-xơn phải tuyên bố chấm dứt không điều kiện chiến tranh phá hoại đối với miền Bắc và phải họp hội nghị bốn bên về Việt-nam tại Pa-ri.

Do những thất bại nặng nề ở Việt-nam, Giôn-xơn buộc phải tuyên bố rút lui không ra tranh cử tổng thống trong nhiệm kỳ tiếp theo, và đã phải tự kết thúc cuộc đời chính trị của mình — một tổng thống đã từng giành được số phiếu bầu với tỷ lệ cao nhất trong lịch sử nước Mỹ. Tr. 364.

14. Đứng trước nguy cơ thất bại hoàn toàn của « chiến tranh đặc biệt », đế quốc Mỹ vội vã đưa hàng chục vạn quân Mỹ và chư hầu vào trực tiếp tham chiến ở miền Nam ; liều lĩnh điên cuồng mở rộng chiến tranh phá hoại ở miền Bắc, hòng cứu vãn sự tan rã và sụp đổ của ngụy quân, ngụy quyền, chỗ dựa chủ yếu của chế độ thực dân kiểu mới của chúng.

Trước tình hình nghiêm trọng đó, nhân dịp 11 năm ngày ký kết Hiệp định Giơ-ne-vơ năm 1954, ngày 20 tháng 7 năm 1965, Hồ Chủ tịch ra Lời kêu gọi thi đua sản xuất và chiến đấu chống Mỹ, cứu nước. Người kêu gọi đồng bào, chiến sĩ cả nước đoàn kết một lòng, phát huy truyền thống anh hùng, tinh thần bất khuất của dân tộc — thà hy sinh tất cả chứ quyết không chịu làm nô lệ ; Người khẳng định quyết tâm đánh Mỹ và thắng Mỹ của toàn dân, toàn quân ta, « Dù phải chiến đấu 5 năm, 10 năm, 20 năm hoặc lâu hơn nữa » cũng « kiên quyết chiến đấu đến thắng lợi hoàn toàn ».

Hồ Chủ tịch kêu gọi đồng bào và chiến sĩ cả 2 miền Nam Bắc hãy « dũng cảm tiến lên, hăng hái thi đua sản xuất và chiến đấu » để làm tròn nhiệm vụ thiêng liêng chống Mỹ, cứu nước.

Lời kêu gọi ngày 20 tháng 7 năm 1965 của Hồ Chủ tịch như tiếng kèn xung trận thúc giục, cổ vũ nhân dân ta từ Nam đến Bắc bước vào thời kỳ kháng chiến oanh liệt nhất của dân tộc, kiên quyết đập tan ý chí xâm lược của đế quốc Mỹ, tiến tới giành thắng lợi hoàn toàn. Tr. 374.

15. Bốn điểm của Chính phủ Việt-nam dân chủ cộng hòa : Do thất bại thảm hại trong cuộc « chiến tranh đặc biệt » ở Việt-nam, đế quốc Mỹ đẩy mạnh chiến tranh xâm lược nước ta bằng chiến lược « chiến tranh cục bộ », leo thang « chiến tranh phá hoại » ; đồng thời tung ra luận điệu « hòa bình đàm phán » hòng đánh lừa dư luận thế giới và ép chúng ta « đàm phán » theo ý muốn của chúng. Trước tình hình đó, Chính phủ Việt-nam dân chủ cộng hòa đã tuyên bố rõ lập trường chính nghĩa của nhân dân ta :

1) Xác nhận những quyền dân tộc cơ bản của nhân dân Việt-nam : hòa bình, độc lập, chủ quyền, thống nhất và

toàn vẹn lãnh thổ. Theo đúng Hiệp nghị Giơ-ne-vơ, Chính phủ Mỹ phải rút quân đội, nhân viên quân sự và các loại vũ khí Mỹ ra khỏi miền Nam Việt-nam, triệt phá những căn cứ quân sự Mỹ ở miền Nam, xóa bỏ « liên minh quân sự » với miền Nam. Chính phủ Mỹ phải đình chỉ chính sách can thiệp và xâm lược đối với miền Nam. Theo đúng Hiệp nghị Giơ-ne-vơ, Chính phủ Mỹ phải đình chỉ hành động chiến tranh đối với miền Bắc, hoàn toàn chấm dứt mọi hoạt động xâm phạm lãnh thổ và chủ quyền của nước Việt-nam dân chủ cộng hòa.

2) Trong lúc chờ đợi thực hiện hòa bình thống nhất nước Việt-nam, trong lúc nước Việt-nam còn tạm thời bị chia làm hai miền, thì phải triệt để tôn trọng những điều khoản quân sự của Hiệp nghị Giơ-ne-vơ năm 1954 về Việt-nam như: hai miền đều không có liên minh quân sự với nước ngoài, không có căn cứ quân sự, quân đội và nhân viên quân sự của nước ngoài trên đất mình.

3) Công việc miền Nam do nhân dân miền Nam tự giải quyết theo cương lĩnh của Mặt trận dân tộc giải phóng miền Nam, không có sự can thiệp của nước ngoài.

4) Việc thực hiện hòa bình thống nhất nước Việt-nam do nhân dân Việt-nam ở hai miền tự giải quyết, không có sự can thiệp của nước ngoài. Tr. 376.

(Trích báo cáo của Chính phủ, do Thủ tướng Phạm-Văn-Đổng trình bày tại kỳ họp thứ hai của Quốc hội khóa III ngày 8, 9, 10 tháng 4 năm 1965).

16. Năm điều của Mặt trận dân tộc giải phóng miền Nam Việt-nam :

1) Đế quốc Mỹ là kẻ phá hoại Hiệp nghị Giơ-ne-vơ, là kẻ gây chiến và xâm lược cực kỳ thô bạo, là kẻ thù không đội trời chung của nhân dân Việt-nam.

2) Nhân dân miền Nam Việt-nam anh hùng cương quyết đánh đuổi đế quốc Mỹ để giải phóng miền Nam, thực hiện

một miền Nam Việt-nam độc lập, dân chủ, hòa bình và trung lập tiến tới thống nhất đất nước.

3) Nhân dân miền Nam Việt-nam và Quân giải phóng miền Nam anh hùng quyết hoàn thành đầy đủ nhất nghĩa vụ thiêng liêng của mình là đánh đuổi đế quốc Mỹ để giải phóng miền Nam, bảo vệ miền Bắc.

4) Nhân dân miền Nam Việt-nam tỏ lòng biết ơn sâu sắc đối với sự ủng hộ nhiệt tình của nhân dân yêu chuộng hòa bình và công lý trên toàn thế giới và tuyên bố sẵn sàng tiếp nhận mọi sự giúp đỡ, kể cả vũ khí và mọi dụng cụ chiến tranh khác của bạn bè khắp năm châu.

5) Toàn dân đoàn kết, toàn dân vũ trang, tiếp tục anh dũng xông lên, quyết chiến quyết thắng giặc Mỹ và bọn việt gian bán nước. Tr. 376.

(Trích Tuyên bố của Mặt trận dân tộc giải phóng miền Nam Việt-nam, ngày 22 tháng 3 năm 1965).

17. Bị thất bại liên tiếp trên chiến trường miền Nam, đặc biệt là thất bại trong mùa khô năm 1966, đế quốc Mỹ leo thêm bước thang nghiêm trọng: cùng với việc triệt phá các vùng đông dân cư, trường học, bệnh viện, phá hoại đề điều... ngày 29-6-1966 chúng đã bắn phá khu vực thủ đô Hà-nội, thành phố cảng Hải-phòng. Hành động điên cuồng như vậy, đế quốc Mỹ tưởng có thể làm yếu sức chiến đấu và nhụt ý chí tiến công của nhân dân ta; hòng gỡ thế thất bại của chúng ở miền Nam và ép ta đàm phán theo ý muốn của chúng.

Trước tình hình nghiêm trọng đó, ngày 17 tháng 7 năm 1966, Hồ Chủ tịch ra lời kêu gọi này. Người khẳng định chân lý: *Không có gì quý hơn độc lập, tự do*; ý chí quyết tâm đánh thắng giặc Mỹ xâm lược của toàn Đảng, toàn quân và dân ta. Hồ Chủ tịch vạch trần những âm mưu đen tối, tội ác dã man của đế quốc Mỹ. Người nói: « Chiến tranh có thể kéo dài 5 năm, 10 năm, 20 năm hoặc lâu hơn nữa. Hà-nội, Hải-phòng và một số thành phố, xí nghiệp có thể bị tàn phá, song nhân dân Việt-nam quyết không sợ !

Không có gì quý hơn độc lập, tự do. Đến ngày thắng lợi, nhân dân ta sẽ xây dựng lại đất nước ta đàng hoàng hơn, to đẹp hơn ! »

Nêu cao chân lý « *Không có gì quý hơn độc lập, tự do* » Người kêu gọi đồng bào và chiến sĩ cả nước hãy anh dũng tiến lên, quyết đồng tâm nhất trí vượt mọi gian khổ hy sinh để hoàn thành nhiệm vụ lịch sử của dân tộc ta là đánh thắng giặc Mỹ xâm lược.

Lời kêu gọi thiêng liêng của Hồ Chủ tịch làm sôi sục lòng yêu nước, chí căm thù giặc và dũng khí cách mạng của nhân dân ta, thúc dục toàn Đảng, toàn dân, toàn quân ta đứng lên bảo vệ nền độc lập tự do của Tổ quốc. Tr. 429.

18. Đây là một bài quan trọng của Hồ Chủ tịch, viết vào dịp kỷ niệm 50 năm cuộc Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười Nga, theo đề nghị của báo « *Sự thật* » (Liên-xô). Trong bài này, Hồ Chủ tịch nêu lên những kinh nghiệm phong phú và ý nghĩa trọng đại của cuộc Cách mạng tháng Mười. Thẩm thấu những lời dạy của Lê-nin và những kinh nghiệm lớn của Cách mạng tháng Mười, Hồ Chủ tịch đã rút ra những bài học có tính nguyên tắc và phổ biến, bảo đảm cho sự nghiệp giải phóng triệt để của giai cấp công nhân và các dân tộc bị áp bức.

Đó là những bài học về xây dựng một Đảng cách mạng chân chính của giai cấp công nhân, biết vận dụng một cách độc lập, sáng tạo chủ nghĩa Mác — Lê-nin vào điều kiện cụ thể của nước mình ; Đảng phải xây dựng khối liên minh công nông do giai cấp công nhân lãnh đạo ; trên cơ sở đó tập hợp mọi lực lượng cách mạng và tiến bộ thành một mặt trận dân tộc thống nhất rộng rãi để chống kẻ thù chung trong cuộc đấu tranh chống kẻ thù của giai cấp và của dân tộc ; cần phải dùng bạo lực cách mạng để chống lại bạo lực phản cách mạng, giành lấy chính quyền và bảo vệ chính quyền, kết hợp đấu tranh chính trị với đấu tranh quân sự, tiến hành cuộc chiến tranh nhân dân lâu dài, gian khổ và anh dũng để đánh thắng quân xâm lược. Sau khi giành được chính quyền thì nhiệm vụ hàng đầu của giai cấp công nhân là phải không ngừng tăng cường nền chuyên

chính vô sản để hoàn thành nhiệm vụ lịch sử của cách mạng. Đảng phải luôn luôn giương cao ngọn cờ của chủ nghĩa anh hùng cách mạng, xây dựng tinh thần cách mạng triệt để, đấu tranh đến cùng vì độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội. Phải kết hợp chặt chẽ lòng yêu nước chân chính với tinh thần quốc tế vô sản trong cách mạng giải phóng dân tộc cũng như trong cách mạng xã hội chủ nghĩa, thực hiện lời kêu gọi thiêng liêng của Lê-nin: « Vô sản tất cả các nước và các dân tộc bị áp bức, đoàn kết lại ! ».

Đây là những bài học rút ra từ thực tiễn đấu tranh cách mạng của nhân dân ta dưới ánh sáng của chủ nghĩa Mác — Lê-nin và Cách mạng tháng Mười. Tác phẩm *Cách mạng tháng Mười vĩ đại mở ra con đường giải phóng cho các dân tộc* là một đóng góp quan trọng vào kho tàng lý luận của cách mạng Việt-Nam và cách mạng thế giới. Tr. 461.

19. *Cuộc tổng tiến công và nổi dậy đầu xuân Mậu Thân 1968*: Ngày 30 và 31 tháng 1 năm 1968, quân và dân miền Nam đã nhất tề tiến công địch ở 64 thành phố, thị xã, thị trấn và nhiều vùng nông thôn rộng lớn ở miền Nam. Cuộc tổng tiến công và nổi dậy diễn ra mạnh mẽ, đều khắp với khí thế xung thiên chưa từng có trong cuộc kháng chiến chống Mỹ, cứu nước. Chỉ tính trong 45 ngày, từ 30 tháng 1 đến 15 tháng 3 năm 1968, ta đã giết, làm bị thương và bắt sống hơn 150.000 tên địch, có 45.000 tên Mỹ và chư hầu; tiêu diệt và tiêu hao nặng 3 trung đoàn, một chiến đoàn nhảy dù nguy, hơn 60 tiểu đoàn và 200 đại đội địch, bắn rơi và phá hủy gần 2200 máy bay, đánh tan xác 3.500 xe quân sự, hơn 1750 xe bọc thép, phá hủy hơn 300 khẩu đại bác hạng nặng, đánh chìm và đánh hỏng 233 tàu và xuồng chiến đấu, san bằng 823 đồn bốt, đánh sập 350 cầu, phá hủy 300 kho tàng các loại. 1 triệu 60 vạn nhân dân đã giành quyền làm chủ ở 100 xã, hơn 600 thôn, ấp vừa được hoàn toàn giải phóng.

Đây là một thắng lợi chiến lược toàn diện của quân và dân ta. Chiến thắng oanh liệt này là một bước đập tan nguy quân và nguy quyền và làm lung lay ý chí xâm lược của đế quốc Mỹ, đưa cuộc kháng chiến chống Mỹ, cứu nước

của nhân dân ta sang một thời kỳ mới với những thuận lợi vô cùng to lớn Tr. 495.

20. *Liên minh các lực lượng dân tộc, dân chủ và hòa bình Việt-nam* thành lập tháng 4 năm 1968. Chương trình hành động là: chấm dứt chiến tranh, văn hồi hòa bình, giành độc lập và chủ quyền dân tộc, kiến tạo một miền Nam Việt-nam độc lập tự do, hòa bình, trung lập và thịnh vượng; tiến tới hòa bình thống nhất nước nhà trên cơ sở hai miền Nam, Bắc bàn bạc, thương lượng bình đẳng.

Sự ra đời của Liên minh các lực lượng dân tộc, dân chủ và hòa bình Việt-nam ở miền Nam, là một thành công rực rỡ của chính sách đại đoàn kết cứu nước trong tình hình mới ở miền Nam lúc đó; đánh dấu một bước phát triển của phong trào đấu tranh rộng khắp vì độc lập dân tộc, dân chủ, hòa bình ở miền Nam Việt-nam. Tr. 495.

21. *Chiến tranh phá hoại*: Cuộc chiến tranh do đế quốc Mỹ gây ra đối với miền Bắc nước ta để hòng gỡ thế thất bại của chúng ở miền Nam. Lực lượng chủ yếu tham gia cuộc chiến tranh này là không quân và hải quân Mỹ, dùng máy bay và tàu chiến đánh phá miền Bắc nước ta. Tiến hành cuộc chiến tranh này, đế quốc Mỹ hòng ngăn chặn sự chi viện to lớn của miền Bắc cho cuộc kháng chiến của nhân dân miền Nam; phá hoại công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc, làm suy yếu tiềm lực kinh tế, quốc phòng của miền Bắc; củng cố tinh thần bọn Mỹ và tay sai đang thất bại ở miền Nam; buộc nhân dân ta kết thúc cuộc kháng chiến theo những điều kiện có lợi cho đế quốc Mỹ.

Từ ngày 5-8-1964 đến ngày 17-1-1973, đế quốc Mỹ đã hai lần tiến hành chiến tranh phá hoại bằng không quân và hải quân đối với miền Bắc nước ta nhưng đều bị thất bại thảm hại. Quân và dân miền Bắc đã bắn rơi 4181 máy bay của đế quốc Mỹ, trong đó có 68 chiếc B.52, 13 chiếc F 111; bắn cháy, bắn chìm 271 tàu chiến và tàu biệt kích. Tr. 503.

22. *Tết trồng cây*: Cuối năm 1959, nhân dịp chuẩn bị kỷ niệm 30 năm thành lập Đảng, Hồ Chủ tịch kêu gọi toàn dân hưởng ứng một tháng trồng cây do Người phát động từ

ngày 6 tháng 1 đến ngày 6 tháng 2 năm 1960. Đợt trồng cây này gọi là « Tết trồng cây », mỗi người trồng ít nhất một cây và chăm bón cho tốt. Hồ Chủ tịch khuyên nhân dân ta nên duy trì bền bỉ Tết trồng cây, và hàng năm cứ vào đầu xuân, Người lại ân cần nhắc nhở động viên nhân dân ta thực hiện tốt Tết trồng cây. Người đã xuống các địa phương tham gia nhiều Tết trồng cây để cổ vũ nhân dân ta. Người dạy rằng: vì lợi ích mười năm thì phải trồng cây, cũng như vì lợi ích trăm năm thì phải trồng người.

Các tầng lớp nhân dân nhiệt liệt hưởng ứng chủ trương sáng suốt của Bác Hồ. Tết trồng cây từ đó đến nay trở thành một tập quán tốt đẹp của nhân dân ta, mang lại nhiều lợi ích thiết thực về kinh tế và quốc phòng, góp phần làm giàu đẹp cho Tổ quốc. Tr. 513.

23. *Chiến tranh cục bộ*: Sau khi cuộc « chiến tranh đặc biệt » bị thất bại, từ đầu năm 1965, đế quốc Mỹ liều lĩnh chuyển cuộc « chiến tranh đặc biệt » thành cuộc « chiến tranh cục bộ » ở miền Nam, đồng thời tiến hành cuộc chiến tranh phá hoại ở miền Bắc nước ta. Đế quốc Mỹ ồ ạt đưa quân Mỹ và quân các nước chư hầu trực tiếp xâm lược miền Nam nước ta, tăng cường phương tiện chiến tranh lên mức rất cao. Quân Mỹ, cùng với quân chư hầu và quân ngụy Sài-gòn ồ ạt mở các cuộc phản công lớn hòng giành lại thế chủ động trên chiến trường.

Từ đầu năm 1965 đến cuối năm 1968 quân và dân ta ở miền Nam đã đánh bại hoàn toàn cuộc « chiến tranh cục bộ » của đế quốc Mỹ. Tr. 536.

24. *Ních-xon*: Tổng thống Mỹ từ 1969-1974. Sinh năm 1913 tại I-oóc-ba Lin-dơ, bang Ca-li-phoóc-ni-a (Mỹ). Ních-xon bắt đầu hoạt động chính trị từ năm 1946. Từ 1946-1948 là hạ nghị sĩ. Năm 1950 được bầu vào thượng nghị viện, từ 1953-1960 là phó Tổng thống dưới chính quyền Ai-xen-hao. Đầu năm 1969 Ních-xon trúng cử Tổng thống.

Bước vào nhà trắng trong tình thế thất bại và suy yếu của nước Mỹ, Ních-xon đề ra một « học thuyết » mang tên hắn. Đó là một chiến lược phản động, thâm độc nhằm chia rẽ và chống phá phong trào cách mạng trên thế giới. Sau

khi chiến lược « chiến tranh cục bộ » của đế quốc Mỹ bị thất bại, vận dụng học thuyết đó vào Việt-nam, Ních-xơn đề ra chiến lược « Việt-nam hóa chiến tranh » âm mưu tiếp tục kéo dài cuộc chiến tranh xâm lược nước ta bằng thủ đoạn « dùng người Việt đánh người Việt ».

Chiến lược « Việt-nam hóa chiến tranh » đã bị quân và dân ta làm phá sản hoàn toàn. Ngày 27 tháng 1 năm 1973, đế quốc Mỹ đã phải ký Hiệp định Pa-ri chấm dứt chiến tranh, lập lại hòa bình ở Việt-nam.

Tháng 8 năm 1974, do những thất bại trong cuộc chiến tranh Việt-nam và những mâu thuẫn trong nội bộ giai cấp thống trị Mỹ, Ních-xơn buộc phải từ chức Tổng thống, đánh dấu sự sụp đổ thảm hại của một Tổng thống Mỹ từng nổi danh về sự « tài ba » tàn bạo, dã man và xảo quyệt. Tr. 537.

25. *Phi Mỹ hóa chiến tranh* : Chính sách « Việt-nam hóa chiến tranh » do đế quốc Mỹ thực hiện ở miền Nam Việt-nam, nhằm cứu vãn sự thất bại của chúng và kéo dài cuộc chiến tranh xâm lược nước ta. Tr. 537. (xem thêm chú thích 24.).

26. *Cuộc chống Mỹ, cứu nước của nhân dân ta... thắng lợi hoàn toàn* : Sau khi Hiệp nghị Pa-ri về Việt-nam được ký kết, đế quốc Mỹ và bè lũ tay sai ra sức phá hoại Hiệp định, lấn chiếm vùng giải phóng, hòng tiếp tục thực hiện chiến lược « Việt-nam hóa chiến tranh ».

Quân và dân ta ở miền Nam đã kiên quyết đấu tranh bảo vệ Hiệp định Pa-ri, trừng trị đế quốc Mỹ và bè lũ tay sai phá hoại Hiệp định.

Mùa xuân năm 1975, quân và dân ta ở miền Nam đã tiến hành cuộc tổng tiến công và nổi dậy mạnh mẽ. Sau 55 ngày đêm tiến công và nổi dậy, mà đỉnh cao là chiến dịch Hồ-Chí-Minh lịch sử, quân và dân ta đã loại khỏi vòng chiến đấu hơn 1 triệu 10 vạn quân địch, làm tan rã hơn 1 triệu tên phòng vệ dân sự; tiêu diệt và làm tan rã 4 quân đoàn nguy gồm 13 sư đoàn bộ binh, lính nhảy dù, lính thủy đánh bộ, 6 sư đoàn không quân, 22 trung đoàn hải quân, toàn bộ lực lượng pháo binh, thiết giáp; thu toàn bộ vũ khí, cơ sở thiết bị và phương tiện chiến tranh của địch; xóa bỏ hoàn

toàn bộ máy chiến tranh và bộ máy kìm kẹp của địch. Đúng 11 giờ 30 phút ngày 30 tháng 4 năm 1975, cờ cách mạng đã cắm trên nóc phủ tổng thống ngự giữa thành phố Sài-gòn, thành phố mang tên Chủ tịch Hồ-Chí-Minh.

Như vậy là quân và dân ta đã giải phóng hoàn toàn miền Nam nước ta khỏi ách thống trị của chủ nghĩa thực dân mới, kết thúc thắng lợi cuộc kháng chiến chống Mỹ, cứu nước vĩ đại của nhân dân ta, đúng như lời khẳng định danh thép trong Di chúc thiêng liêng của Hồ Chủ tịch. Tr. 540.

MỤC LỤC

PHẦN THỨ NHẤT

1955 — 1960

Trang

DIỄN VĂN MỪNG NĂM MỚI TRONG DỊP LỄ MỪNG HỒ CHỮ TỊCH, TRUNG ƯƠNG ĐẢNG VÀ CHÍNH PHỦ VỀ THỦ ĐÔ	1-1-1955	9
THƯ GỬI HỘI NGHỊ CÁN BỘ Y TẾ	27-2-1955	13
CHỮ NGHĨA LÊ-NIN VÀ CÔNG CUỘC GIẢI PHÓNG CÁC DÂN TỘC BỊ ÁP BỨC	18-4-1955	15
LỜI NÓI CHUYỆN Ở HỘI NGHỊ ĐỐI CÔNG TOÀN QUỐC (trích)	4-5-1955	25
BÀI NÓI CHUYỆN Ở HỘI NGHỊ SẢN XUẤT CỪU ĐÓI	7-1955	31
LỜI KÊU GỌI TRONG BUỔI LỄ MỪNG QUỐC KHÁNH 2-9-1955	2-9-1955	35
NÓI CHUYỆN TRONG BUỔI BẾ MẠC ĐẠI HỘI MẶT TRẦN	10-9-1955	42
NÓI CHUYỆN VỚI HỘI NGHỊ CÔNG AN TOÀN QUỐC LẦN THỨ 10	1-1956	46
BÀI NÓI CHUYỆN Ở TRƯỜNG CÁN BỘ CÔNG ĐOÀN	19-1-1957	50
NÓI CHUYỆN VỚI CÁN BỘ, CÔNG NHÂN NHÀ MÁY DỆT NAM-ĐỊNH	24-4-1957	50

DIỄN VĂN KHAI MẠC LỚP HỌC LÝ LUẬN KHÓA I TRƯỜNG NGUYỄN-ÁI-QUỐC (trích)	7-9-1957	67
NÓI CHUYỆN VỀ TÌNH HÌNH VÀ NHIỆM VỤ TRƯỚC MẶT CỦA QUÂN ĐỘI	20-3-1958	79
LỜI PHÁT BIỂU TẠI QUỐC HỘI NƯỚC VIỆT-NAM DÂN CHỦ CỘNG HÒA KHÓA I, KỲ HỌP THỨ TÁM	16-4-1958	84
ĐÀO TẠO THỂ HỆ TƯỞNG LAI LÀ TRÁCH NHIỆM NẶNG NỀ NHUNG RẤT VẼ VANG	13-9-1958	91
ĐẠO ĐỨC CÁCH MẠNG	12-1958	92
NÓI CHUYỆN VỚI HỘI NGHỊ CÁN BỘ TOÀN ĐẢNG BỘ HẢI-NỘI	21-4-1959	108
NÓI CHUYỆN TẠI HỘI NGHỊ CÁN BỘ THẢO LUẬN DỰ THẢO LUẬT HÔN NHÂN VÀ GIA ĐÌNH (trích)	10-10-1959	110
CON ĐƯỜNG CỨU NƯỚC VÀ GIẢI PHÓNG DÂN TỘC TRONG THỜI ĐẠI NGÀY NAY	1959	113
BÁO CÁO VỀ DỰ THẢO HIẾN PHÁP SỬA ĐỔI	18-12-1959	118

PHẦN THỨ HAI

1960 — 1965

NÓI CHUYỆN TRONG BUỔI LỄ KỶ NIỆM 30 NĂM NGÀY THÀNH LẬP ĐẢNG	5-1-1960	145
BA MƯƠI NĂM HOẠT ĐỘNG CỦA ĐẢNG	6-1-1960	151
LỜI NÓI CHUYỆN TẠI HỘI NGHỊ ĐẠI BIỂU NHỮNG NGƯỜI TÍCH CỰC NHẤT TRONG PHONG TRÀO VĂN HÓA QUÂN CHÚNG (trích)	11-2-1960	172
CON ĐƯỜNG DẪN TÔI ĐẾN CHỮ NGHĨA LÊ- NIN	4-1960	174

THƯ GỬI CÁC CÁN BỘ GIÁO DỤC, HỌC SINH, SINH VIÊN CÁC TRƯỜNG VÀ CÁC LỚP BỒ TÚC VĂN HÓA	31-8-1960	178
DIỄN VĂN KHAI MẠC ĐẠI HỘI ĐẠI BIỂU TOÀN QUỐC LẦN THỨ BA CỦA ĐẢNG LAO ĐỘNG VIỆT-NAM	5-9-1960	180
TUỔI TÁC CÀNG CAO, LÒNG YÊU NƯỚC CÀNG LỚN	1-10-1960	191
BÀI NÓI CHUYỆN TẠI HỘI NGHỊ PHỔ BIẾN NGHỊ QUYẾT HỘI NGHỊ TRUNG ƯƠNG LẦN THỨ III VÀ KẾ HOẠCH NHÀ NƯỚC NĂM 1961 (trích)	30-1-1961	193
BÀI NÓI CHUYỆN TẠI ĐẠI HỘI ĐẢNG BỘ HÀ- NỘI	1-2-1961	196
BÀI NÓI CHUYỆN TẠI ĐẠI HỘI CÔNG ĐOÀN TOÀN QUỐC LẦN THỨ II	27-2-1961	202
XÂY DỰNG NHỮNG CON NGƯỜI CỦA CHỦ NGHĨA XÃ HỘI	3-1961	208
BÀI NÓI CHUYỆN TẠI ĐẠI HỘI LẦN THỨ III CỦA ĐOÀN THANH NIÊN LAO ĐỘNG VIỆT- NAM	24-3-1961	218
THƯ GỬI THIẾU NIÊN, NHI ĐỒNG TOÀN QUỐC NHÂN DỊP KỶ NIỆM 20 NĂM NGÀY THÀNH LẬP ĐỘI THIẾU NIÊN TIỀN PHONG	14-5-1961	224
BÀI NÓI CHUYỆN TẠI HỘI NGHỊ LẦN THỨ 5 CỦA BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG	7-1961	226
BÀI NÓI CHUYỆN VỚI ĐỒNG BÀO VÀ CÁN BỘ XÃ ĐẠI-NGHĨA (HÀ-ĐÔNG)	10-1961	230
BÀI NÓI CHUYỆN VỚI NHỮNG CÁN BỘ, ĐẢNG VIÊN HOẠT ĐỘNG LÂU NĂM (trích)	9-12-1961	253

BÀI NÓI CHUYỆN TẠI HỘI NGHỊ LẦN THỨ BẢY CỦA BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG LAO ĐỘNG VIỆT-NAM	4-1962	264
LỜI KHAI MẠC ĐẠI HỘI LIÊN HOAN ANH HÙNG, CHIẾN SĨ THI ĐUA TOÀN QUỐC LẦN THỨ III	5-5-1962	269
ĐOÀN KẾT, ĐOÀN KẾT, ĐẠI ĐOÀN KẾT, THÀNH CÔNG, THÀNH CÔNG, ĐẠI THÀNH CÔNG	31-8-1962	276
BÀI NÓI CHUYỆN TẠI ĐẠI HỘI VĂN NGHỆ TOÀN QUỐC LẦN THỨ BA	1-12-1962	281
TÌNH HỮU NGHỊ VIỆT — LAO	14-3-1963	285
LỜI PHÁT BIỂU TẠI QUỐC HỘI NƯỚC VIỆT-NAM DÂN CHỦ CỘNG HÒA KHÓA II, KỲ HỌP THỨ SÁU	8-5-1963	286
BÀI NÓI CHUYỆN VỚI ĐẠI HỘI ĐẠI BIỂU TOÀN QUỐC LẦN THỨ NHẤT CỦA HỘI PHỒ BIỂN KHOA HỌC KỸ THUẬT VIỆT-NAM	18-5-1963	290
CÁC DÂN TỘC TRONG CẢ NƯỚC ĐOÀN KẾT XÂY DỰNG CHỦ NGHĨA XÃ HỘI VÀ BẢO VỆ TỔ QUỐC	31-8-1963	295
BÁO CÁO TẠI HỘI NGHỊ CHÍNH TRỊ ĐẶC BIỆT	27-3-1964	311
THƯ GỬI ĐẠI HỘI HỢP TÁC XÃ VÀ ĐỘI SẢN XUẤT NÔNG NGHIỆP TIỀN TIẾN MIỀN NÚI VÀ TRUNG DU	11-4-1964	332
TRẢ LỜI TẬP CHÍ MAI-NÔ-RI-TY ỚP OÃN	5-1964	336
LỜI PHÁT BIỂU TẠI BUỔI CHIỀU ĐÁI MỪNG QUÂN ĐỘI TA 20 TUỔI	22-12-1964	344

BÀI NÓI TẠI HỘI NGHỊ BỘ CÔNG NGHIỆP NẶNG	31-12-1964	347
NÓI CHUYỆN TẠI HỘI NGHỊ NGÀNH CÔNG NGHIỆP NHẸ	16-1-1965	351

PHẦN THỨ BA
1965 — 1969

BÀI NÓI CHUYỆN TẠI HỘI NGHỊ PHỒ BIẾN KẾ HOẠCH NHÀ NƯỚC NĂM 1965	20-1-1965	359
LỜI PHÁT BIỂU TẠI QUỐC HỘI NƯỚC VIỆT-NAM DÂN CHỦ CỘNG HÒA, KHÓA III, KỲ HỌP THỨ HAI	10-4-1965	363
ĐÁNH THẮNG NGAY TỪ TRẬN ĐẦU, ĐÁNH TIÊU DIỆT DỊCH	19-7-1965	369
LỜI KÊU GỌI THI ĐUA SẢN XUẤT VÀ CHIẾN ĐẤU CHỐNG MỸ, CỨU NƯỚC	20-7-1965	374
THƯ GỬI THANH NIÊN	2-9-1965	380
HAI MƯƠI NĂM ĐẤU TRANH THẮNG LỢI CỦA CÁCH MẠNG VIỆT-NAM	4-9-1965	385
BÀI NÓI CHUYỆN TẠI HỘI NGHỊ CÁN BỘ CAO CẤP NGHIÊN CỨU NGHỊ QUYẾT HỘI NGHỊ LẦN THỨ 12 CỦA TRUNG ƯƠNG	16-1-1966	392
NÓI CHUYỆN TẠI ĐẠI HỘI THI ĐUA BẢO ĐẢM GIAO THÔNG VẬN TẢI QUYẾT TÂM ĐÁNH THẮNG GIẶC MỸ XÂM LƯỢC	24-3-1966	408
LỜI PHÁT BIỂU TẠI QUỐC HỘI NƯỚC VIỆT-NAM DÂN CHỦ CỘNG HÒA KHÓA III, KỲ HỌP THỨ BA	26-4-1966	416
BÀI NÓI CHUYỆN Ở LỚP HUẤN LUYỆN ĐẢNG VIÊN MỚI	14-5-1966	421
KHÔNG CÓ GÌ QUÝ HƠN ĐỘC LẬP TỰ DO	17-7-1966	429
BÀI NÓI NHÂN DỊP KỶ NIỆM LẦN THỨ 20 NGÀY THÀNH LẬP HỘI LIÊN HIỆP PHỤ NỮ VIỆT- NAM	19-10-1966	433

BÀI NÓI CHUYỆN VỚI CÁN BỘ VÀ NHÂN DÂN TỈNH THÁI-BÌNH	1-1-1967	437
NÓI CHUYỆN VỚI CÁC TẬP THỂ ANH HÙNG VÀ CÁC ANH HÙNG CHỐNG MỸ, CỨU NƯỚC	10-1-1967	444
BÀI NÓI TẠI LỚP BỒI DƯỠNG CÁN BỘ LÃNH ĐẠO CẤP HUYỆN	18-1-1967	446
THƯ GỬI MẶT TRẬN DÂN TỘC GIẢI PHÓNG MIỀN NAM VIỆT-NAM	6-9-1967	458
CÁCH MẠNG THÁNG MƯỜI VĨ ĐẠI MỜ RA CON ĐƯỜNG GIẢI PHÓNG CHO CÁC DÂN TỘC	1-11-1967	461
THƯ CHÚC MỪNG NĂM MỚI	1-1-1968	475
Ý KIẾN VỀ VIỆC LÀM VÀ XUẤT BẢN LOẠI SÁCH NGƯỜI TỐT, VIỆC TỐT	6-1968	477
LỜI KÊU GỌI NHÂN NGÀY 20-7-1968	20-7-1968	494
THƯ GỬI CÁC CÁN BỘ, CÔ GIÁO, THẦY GIÁO, CÔNG NHÂN, NHÂN VIÊN, HỌC SINH CÁC CẤP NHÂN DỊP ĐẦU NĂM HỌC 1968-1969	16-10-1968	499
TIẾN LÊN ĐÁNH THẮNG HOÀN TOÀN GIẶC MỸ XÂM LƯỢC	3-11-1968	503
BÀI NÓI CHUYỆN VỚI CÁC ĐẠI BIỂU CÔNG NHÂN VÀ CÁN BỘ NGÀNH THAN	5-11-1968	507
THƯ CHÚC MỪNG NĂM MỚI	1-1-1969	511
TẾT TRỒNG CÂY	5-2-1969	513
NÂNG CAO TRÁCH NHIỆM CHĂM SÓC VÀ GIÁO DỤC THIẾU NIÊN, NHI ĐỒNG	1-6-1969	516
VỀ CHỦ NGHĨA LÊ-NIN VÀ CÁCH MẠNG VIỆT- NAM	15-7-1969	518
NÓI CHUYỆN VỚI CÁC ĐỒNG CHÍ LÃNH ĐẠO TỔNG CÔNG ĐOÀN VIỆT-NAM	18-7-1969	527
LỜI KÊU GỌI NHÂN NGÀY 20-7-1969	20-7-1969	536
DI CHÚC	10-5-1969	540
CHỮ THÍCH		545

ẢNH TRONG SÁCH

Chủ tịch Hồ Chí Minh.

Hồ Chủ tịch trên lễ đài cuộc mít tinh mừng ngày Quốc khánh 2 tháng 9 năm 1955 tại thủ đô Hà-nội.

Hồ Chủ tịch thăm nhà máy xe lửa Gia-lâm và chụp ảnh với cán bộ, công nhân nhà máy, năm 1955.

Hồ Chủ tịch tát nước chống hạn tại cánh đồng Quang-tô, xã Đại-thanh, huyện Thanh-trì, Hà-nội, ngày 12 tháng 1 năm 1958.

Hồ Chủ tịch ký sắc lệnh công bố Hiến pháp xã hội chủ nghĩa đầu tiên của nước ta, ngày 1 tháng 1 năm 1960.

Hồ Chủ tịch tại Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ ba của Đảng Lao động Việt-nam, tháng 9 năm 1960.

Hồ Chủ tịch chụp ảnh với đại biểu phụ nữ các dân tộc ít người trên toàn miền Bắc, tháng 3 năm 1961.

Hồ Chủ tịch vui với các cháu thiếu nhi, năm 1965.

Hồ Chủ tịch thăm trận địa pháo cao xạ, ngày 16 tháng 9 năm 1966.

Hồ Chủ tịch chủ trì cuộc họp của Bộ Chính trị bàn về cuộc Tổng tiến công mùa xuân 1968.

Hồ Chủ tịch tiếp phái đoàn Mặt trận dân tộc giải phóng miền Nam ra thăm miền Bắc, năm 1969.

Hồ Chủ tịch nói chuyện thân mật với các cán bộ cao cấp toàn quân, tháng 5 năm 1969.

Bút tích của Hồ Chủ tịch, phần đầu *Di chúc*.

Phụ trách bản thảo đưa in:

TRỊNH GIA BAN

NGUYỄN THẾ THĂNG

Trình bày bìa:

KIM THOA

GIA NGỌC

In 25.200 cuốn, khổ 13×20, tại Nhà máy in Tiến bộ,
Hà-nội. Số in 672. Số xuất bản : 40. Xong ngày 25-8-1980.
Nộp lưu chiều tháng 9-1980.

ĐÍNH CHÍNH

Tập I, HỒ CHÍ MINH, TUYỂN TẬP

Trang	Dòng	In nhầm	Sửa là
322	7 dưới lên	nước sôi	nước sâu
333	14	khởi tại	khởi nghĩa tại
381	9	được độc lập	được hoàn toàn độc lập
575	13 dưới lên	1896	1895
581	11	1816	1818
605	9 dưới lên	1944	1941